6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1773 — Marți 1 Ianuarie 1913

Bunii noștri vecini

În curînd vor fi două luni de zile, de cînd încetarea ostilităților turco-bulgare, a deschis chestia compensațiunilor ce se cuvin României, pentru că vecinii noștri Bulgari, profitînd de neutralitatea absolută ce am păstrat în timpul războiului, [illegible] să-și mărească teritoriul. [illegible] timp diplomația bulgară, [illegible]ea să ne demonstreze că [illegible]n cuvînt slav, a profitat, [illegible]țiile de diplomație ce a [illegible]nvinșii lor, Turcii, în cît [illegible]e zi cuvîntul hotărîtor.

În asemenea condiții, opi[illegible] cele două țări, a avut [illegible] înfrîbînte și numai îm[illegible]cinii noștri au gustat prea [illegible] durere a războiului, trebue să-i datorim [illegible] faptul că spiritul public, [illegible]năpraznic, al Bulgarilor, nu s'a azvîrlit asupra noastră, cu aceiași furie cu care altă dată a organizat comploturi în potriva vieței Regelui nostru, pe timpul cînd credeau că noi stăm în calea gloriei lor.

Care va fi urmarea zabavei diplomației Bulgariei?

Fără a avem pretenția de a face profeții și fără a încerca să stăm în potriva norocului ce au Bulgarii, la cărturăreasa Țărei de unde își cumpără tunuri, doamna de Thèbes, care a prezis o Bulgarie mare pe anul viitor, vom încerca totuși să discutăm după logica lucrurilor, care sunt soluțiile posibile ale pretențiunilor noastre și a rezistenței Bulgariei.

Mai întîi să nu ne dăm după deget. Pretindem să ni se dea pentru Dobrogea o graniță, care să fie pentru totdeauna la adăpostul poftelor Bulgarilor și n'pretindem în numele secolelor trecute în care au stat pe-acolo Romîni, ci în numele dreptului foarte prezent al celui mai tare, în numele căruia și aliații balcanici îi întind din toate părțile mîna pentru pradă a Sultanului. Precum Bulgarii cu plăcere și premeditare s'au azvîrlit asupra Turciei, cînd au știut'o la mînă, pe același drept ridicăm și noi în viitorul a jumătate milion de baionete, dreptul de a ne putea dezvolta în viitor [illegible] vecin pururea la pînda [illegible] războinice. O cerem astăzi, fiindcă știm că astăziBulgaria este la aman.

Nu trebuie să ne așteptăm că Bulgarii să ne dea de bună voe ceea ce cerem, fiindcă nu prea putem vedea în ce mod o națiune se ține cată pînă în ultimele mijloace și sfîșiată pînă în fundul inimei, de un război așa de ucigător, va consimți ca după o victorie să ne dea din trupul ei. Pentru aceea ne putem aștepta la ultima rezistență, dacă nu la nevoia de a ocupa cu armele ceea ce cerem.

Care va fi, însă situația noastră față de Bulgaria, după ce, de bună voie sau cu armele vom căpăta ceia ce cerem?

Dacă Bulgaria ne va da prin bună înțelegere teritoriul ce cerem, tot teama de ostirea romînească o va sili la aceasta. Bulgarii vor fi atunci în situația în care au fost noi după răsboiul de la 1877, cînd învingătorii, am dat din trupul nostru bucățele basarabene. Imprejurările istorice, deci, de cît să se repete, nu vor face, cît Bulgarii vor continua să păstreze sufletele lor — precum păstrăm noi despre Basarabia — pe de o parte ura veșnică în potriva celui ce a luat, iar pe de altă parte speranța care va conduce tot viitorul, aceea de a vedea reluat la vremuri bune, ceea ce s'a răpit la vremuri grele.

Dacă vom lua cu armele ceia ce cerem, aceiași speranță va călăuzi tot patriotismul viitoarelor generații de Bulgari, care vor îndrepta toate silințele lor în direcția acestei speranțe.

Și într'un caz și într'altul Bulgaria nu va face după lichidarea definitivă a conflictului actual, de cît să se pregătească în vederea conflictului viitor. Acest conflict îl va căuta în ori ce chip cu noi, pentru a-și relua ce crede că i-a fost răpit.

Chiar dacă n'ar fi însă, pretextele acestea teritoriale, Bulgarii tot ne vor căuta în viitor o pricină de conflict. Vor fi alături de noi o putere care va avea pretenția să aibă rol preponderent în dirijarea destinelor popoarelor la marea Neagră și în această pretenție de noi se vor lovi întâi. Vor fi între noi și Bulgari aceleași sentimente care au pus altă dată două popoare deopotrivă de puternice, să caute în arme rezolvirea chestiunei preponderenței unuia din ele. Va fi în Balcani un proces identic cu acela pe care l'a terminat Sedanul la 1870 între Franceji și Germani.

Toate aceste considerente, nu sunt izvorîte din exagerarea sentimentului războinic, care, în momentele actuale, insuflețește pe ori ce Romîn, față de superba aroganță bulgărească. ci sunt mai mult rezultatul unor cercetări în tot trecutul vecinilor noștri.

N'a fost zi, n'a fost ceas, în care vecinii noștri de la Dunăre să nu ne instiințeze sub toate formele, despre dorința de expansiune care i însuflețește. Această dorință i-a făcut să dea armatei ultimele puteri de viață a le națiunei, lăsînd la o parte orice manifestare a energiei naționale. In ziua cînd semiluna bucățită, nu va rămîne de cît un lințoliu al gloriei străbune, pe piscurile din dosul Ceatalgei, Bulgarii nu vor mai avea unde privi în jos. In ziua aceia geografii bulgari vor relua poveștile lor despre bulgarizarea Dobrogei.

Să nu ni se spună că ori ce precipitare în actualele împrejurări, poate să primejduiască drumul pașnic al tratativelor romîno-bulgare. — Să nu ni se spună, iarăși că lumea civilizată va judeca în mod defavorabil, presiunea înarmată ce face Romînia asupra Bulgariei, în niște momente grele pentru aceasta din urmă.

Inprejurările politice în Europa sunt de așa natură, în cît toată lumea vorbește din dărătul baionetelor. Prin urmare instincte civilizate și sentimente pacifice, sunt numai un fel de declarație vamală falșă, sub care ni se exportează tunuri și arme.

In aseminea împrejurări logica cea mai elementară ne silește să constatăm că trebuie să punem din timp o barieră efectivă, renumelui de „element de ordine în Balcani„, la adăpostul căruia toți vecinii s'au înarmat în potriva noastră.

Să căutăm, deci, ca Sedanul viitor să fie plînsul altora.

Doctor Ștefănescu Galați.

ECOURI

Un caz asemănat cu afacerea Prohaska s'a întîmplat în secolul al optsprezecelea între spanioli și Englezi. După 1730 se răspîndi sgomotul în Anglia că Spaniolii tăiaseră urechile căpitanului Jenkins, bănuit de contrabandă. Jen-Kins, chemat la Londra la 16 Martie 1738 se prezintă la Camera Comunelor ca să povestească ce i se întîmplase.

Avea în cap un beret care îi acoperea urechile și arătă o bucățică de carne învelită în bumbac spunînd că e una din urechile sale. El mai povesti că un căpitan spaniol îi tăiase urechile însărcinîndu-l să spue Regelui Angliei că de va încerca vre-o dată să meargă în America de Sud, o să i se întîmple acelaș lucru. Intreg Parlamentul fu cuprins de indignare dar nimeni nu se gîndi să scoată beretul lui Jen-Kins și să constate astfel că nu-i lipsește nici o bucățică de ureche. Incidentul nu avu complicațiuni, mulțumită Spaniei care recunoscu drepturile Angliei.

~

Pe la 1830, Mahomed al II-lea, vrînd să-și europenizeze armata, să gîndi să adauge un cozorog la fes. Dar ulemalele păzitori ai tradițiunilor fură indignați de aceste inovațiuni și trimiseră pe Seic-ul-islamul ca să se plîngă Sultanului de acest sacrilej. Sultanul așeză pe Șeic-ul islam cu ochii în soare și stătu mult de vorbă cu dînsul. Șei-cul orbit de soare se apăra mereu punîndu-și mîna la frunte „Ești bolnav de ochi, îi zise malițios Mahmund, de nu poți suferi vederea Padișahului? De ce-ți ascunzi ochii? Padișahul nu e vasilisc.“ — „Alah să mă ajute, răspunse bătrînul Șeic, umbra lui e lumină și viață pentru sluga lui. Totuși nu putu să reziste căldurei și căzu leșinat. Cînd își reveni în fire Mahmund îl întrebă: „Ei, mai ai ceva de spus contra cozorogului? După patru zeci și opt de ore un firman poruncea ca fesurile să aibă cozoroage. Dar aștiați de ulemale soldații s'au răsculat, nevoind să semene cu ghiaurii.

PRIMĂRIA

Instalarea consiliului comunal și a Primarului nostru, d. Matei Cantacuzino, a decurs într'o atmosferă care dădea acestei solemnități o splendoare de sigur rare ori văzută.

A fost o clipă de o așa înfrățire, în iurat celui mai scump bun cetățenesc, în cît de sigur entusiasmul mulțimei de cetățeni ce asista, s'ar fi transformat într'o aclamație și mai strălucită de cît a fost, dacă toți aceștia n'ar fi păstrat măcar în cutele ascunse ale sufletului, teama de atîtea ori îndreptățită, că înfrățirile temporare au dat naștere la decepții cu atît mai dureroase, cu cît a fost mai strălucită bucuria primului moment.

De rîndul acesta, însă, legămintele ce au făcut cu această ocazie cetățenii cei mai considerabili pe care'i are orașul; discursurile pline de o iubire așa de caldă pentru orașul nostru; apelul stăruitor ce a făcut d. Matei Cantacuzino la sprijinul d-lui Badareu în sinul guvernului și care a provocat răspunsul atît de pătruns de adînca dragoste ce d. A. A. Badareu poartă Iașului; discursul al domnului D. A. Greciano, prin care s'a stabilit așa de fericit legăturile noului consiliu cu cel vechi, față de renunțările pline de nobil sacrificiu ale acestuia; salutarea caldă ce a adresat în numele guvernului, d. Stefan Negruzzi, prefectul județului; toate acestea au făcut ca orașul să poată căpăta absoluta încredințare, că de rîndul acesta tot ce are mai de seamă cele două partide conservatoaee, face o gardă strălucită în jurul intereselor Comunei.

De sigur nici un consiliu comunal n'a întrunit atîția cetățeni de seamă, iar încoronarea ce i s'a dat prin alegerea d-lui Matei Cantacuzino ca primar, este cea mai strălucită dovadă că cele două partide conservatoare sunt cele mai în măsură să dea orașului cea mai de seamă administrație.

Un sentiment de legitimă mîndrie ne obligă la acestă constatare, astăzi, cînd cel mai scump bun cetățenesc, comuna, a reușit să topească într'o caldă înfrățire, inimi care, ori cît ar fi glăsuit uneori în mod deosebit, se vede astă-zi că bat tot una de viu pentru interesele orașului.

Cuvîntul d-lui Matei Cantacuzino, prin care exprima speranța că această comunitate de simțire, va aduce cu vremea o comunitate de gîndire și de conducere; situația sa considerabilă și de legăturile ce are, sunt o chezășie că din sînul consiliului comunal al Iașului, va porni mișcarea de înfrățire, menită să dea țărei ceea ce s'a arutat că poate da Iașului, un singur partid conservator, mare și strălucit.

B.C.U. „M. EMINESCU“ IAȘI

Opinia orașelor

D. Al. A. Badareu, în importantele sale declarațiuni făcute la clubul nostru, atingînd chestia unui eventual război. a spus că opinia publică românească, și în deosebi cea a orașelor, ar fi favorabilă războiului.

Declarația aceasta a Ministrului de lucrări publice este confirmată de două fapte, cari, sigur, n'au scăpat nimănui.

In primul loc, graba și unanimitatea cu care Parlamentul a votat cele 150 milioane, credite militare, e cel mai bun semn că țara e decisă să facă cele mai mari sacrificii pentru armată.

Semnul cel de-al douilea e însă și mai caracteristic, de oarece el constitue un gest direct al opiniei publice. Un comitet de doamne s'a constituit în București. cu scopul de-a aduna, prin subscripție, fonduri pnntru flota națională. In întreaga țară, dela un capăt la altul, s'au constituit comitete pe județe, se țin conferințe, s'au lansat liste de subscripție și se adună fondurile necesare.

Or, care poate fi însemnarea acestei activități patriotice, o înțelege oricine. Și cel dintâi, care a exprimat-o a fost d. Al. A. Badareu.

D-sa a avut dreptate afirmînd că opinia noastră publică, și în special orașele, sunt pentru război. Dar afirmația aceasta a d-lui Badareu n'are numai meritul că exprimă un adevăr. Ministrul lucrărilor publice, a infirmat cu chipul acesta și e afirmație făcută la isbucnirea războiului de către d. Iorga, cum că orășenii noștri tremură de eventualitatea unui conflict armat.

Chestiuni economice

Un fapt economic de o deosebită gravitate preocupă în mod constant opinia publică, e scumpirea traiului. Prețul tuturor lucrurilor, atît al celor importate din străinătate cît și al celor fabricate la noi în țară, crește mereu. Scumpirea celor mai multe dintre ele provine din cauze particulare.

Dar dacă scumpirea unor obiecte e logică și se explică lesne ca o consecință imediată atît a revendicărilor din zi în zi mai numeroase ale muncitorilor cît și a unor taxe vamale prea mult protectoare, scumpirea altor obiecte și de multe ori dintre cele mai necesare traiului, e inexplicabilă.

In adevăr dacă costul de producție a unor obiecte crește în urma îmbunătățirei soartei lucrătorilor care intervin la fabricarea lor sau dacă costul obiectelor importate e mai mare în urma achitărei unor taxe vamale exagerate, logic este ca și consumatorul să plătească aceste obiecte mai scump. Cu toate că s'ar putea discuta principiul de incurajare a industriei noționale prin taxe vamale protectoare sau prohibitive și mai ales raportul dintre scumpirea costului de producție a unui lucru si scumpirea pretului acelui lucru.

Cu totul alt-fel, însă, se întîmplă cu alte obiecte, care se scumpesc numai datorită unei speculațiuni neomenoase a populațiunei care are nevoe absolută de a și le procura.

De multe ori în plin sezon de vînzare a unei mărfi, vedem o ridicare simțitoare și bruscă a prețului acelei mărfi. Aceasta nu se explică de cît în primul loc prin lipsa de prevedere în ceea ce privește aprovizionarea din partea unor comercianți sau profitul lacom al celor aprovizionați în caz de lipsă pe piață a unei mărfi; în al doilea loc și mai ales din cauza așa numitelor carteluri. Acestea nu sunt adevăratele carteluri, — asociațiuni germane, sindicate generale de vînzare, — ci simple asociațiuni pentru stabilirea prețurilor de vînzare. Le numim, însă așa, pentru că așa s'a deprins lumea să le zică.

Față cu o asemenea stare de lucruri cu drept cuvînt, consumatorii se îngrozesc la ideia că sunt pe rînd la discreție, a cîte o mînă de speculatori și se întreabă, unde o să ajungem cu toleranța noastră. Ei cer o îndreptare.

Nimeni nu cere, desigur, intervențiunea legiuitorului pentru reglementarea asociațiunilor comerciale și industriale. O lege contra asociațiunilor economice ar distruge industria. Nu-i vorba, deci, de a atinge libertatea asociațiunilor, ci de a înlătura și pedepsi excesele și fraudele care lovesc în consumatori.

Teoria a stabilit condițiunile pe care trebue să le întrunească un cartel pentru ca el să constitue un delict, delictul așa numit de acaparare. De asemenea sunt și texte de lege, care consfințesc această teorie. Prima condiție este existența unei coaliții; a doua, intenție de a

Cronică — literară

O revistă a anului literar încheiat? O înșirare a succeselor, a epocelor consacrate, a talentelor nuoi dobîndite, a manifestărilor prețuitoare și așa mai departe?

Nu se cuvine s'o facem.

Ori cîte mulțumiri am fi putut serbă[illegible] e să uităm că ne aflăm [illegible]liu, — anul săvîrșirii din [illegible] Caragiale. E o pierdere atît de uriașă, încît nimic nu poate, nu trebue să ne facă a o da uitării.

Opinia, cu deosebire, nu poate să nu-și aducă aminte, la încheierea anului, că pentru întâia dată, după un număr de ani redacția ei nu mai are bucuria de a trimite urări de viață marelui prieten al ei, departe — nici nu va mai primi din partea lui tradiționalele și delicioasele rînduri de felicitări

Am dat, în alte împrejurări, oarecari detalii asupra condițiilor în cari regretatul maestru a binevoit, pe vremuri, să ne ofere colaborarea la ziar după oarecari notițe polemice, mai curînd ostile. Iată un pasagiu inedit dintr'o scrisoare datată 9 | 22 Nov. 1907, din Berlin:

„...Și acuma iată de ce am întîrziat — ca să-ți trimit și cîte-va rînduri pentru gazeta voastră. Vreau să fiu om drept. Văd că nu e bine să capăt de pomană „Opinia“, singurul ziar romîn care-mi vine aci și a cărui sosire îmi face totdeauna bucurie, fiindcă afară de știrile politice, *îmi aduce în toate diminețele amintiri de fizionomia Iașilor — și eu cu sufletul sunt mai mult iașan decît bucureștean*, deși de fel sunt ploeștean... E ușor de explicat: în Iași mi s'a deșteptat întâiu dragostea de patrie și de altele ale lumii... și cît e de mult d'atunci! Și m'am gîndit, așa dar, cum să-mi plătesc abonamentul? și am găsit un mijloc — să vedem, dacă am norocul să vă convină și vouă.“

Aci urmează o spirituală propunere literaro-aritmetică, despre care am pomenit cînd-va. Iar sfîrșitul scrisoarei:

„Să-mi trimiteți, presupunînd că ați primit afacerea, vre-o 4—5 ex. din numărul respectiv. Dacă nu publicați cronica, vă rog, stăruitor (supărare nu poate încăpea pentru așa ceva între buni camarazi) să mi-o înnapoiați în plic, recomendat negreșit.

In caz iar că da, și mai stăruitor vă rog, luați cu dinadinsul aminte la punctuația mea, pastrați-o cu toată scumpătatea.

Dragii mei! Să nu uităm niciodată că semnele scrisului sunt roabele gîndirii noastre, cu multe necazuri și răbdare cucerite de străvechii noștri părinți. Să fim cu ele stăpîni severi, dar și cuminți și omenoși! Să nu le cruțăm cînd trebue anume să ne slujească, dar nici să le punem cu d'asila la slujbe nepotrivite cu puterea lor — căci în amîndouă cazurile trădăm egal interesul nostru propriu, păgubind intenției gîndirei noastre.“

Simt, în momentul de față, un mare regret, — anume că spațiul restrîns al cronicei de față nu îngădue a reproduce, dintr'o serie întreagă de scrisori și telegrame — da, telegrame! — pasagii pe cît de frumoase, pe atîta de interesante și de instructive.

Ce lecție superbă și supremă de modestie și de grijă literară. Cuvîntul „modestie“ poate părea... nemodest, cînd îl întrebuințăm noi — față de maestrul prozei romînești. Cu toate aceste în fiece scrisoare — timp de o lună — Caragiale repetă: „dacă vă place, puneți s'o culeagă urmînd fidel indicațiile mele în privința variației caracterelor și formatului la citate“...

Mereu, mici îndreptări stilistice, necontenite precauțiuni, ca să nu se strecoare erori, — ce exemplu de respect pentru sine și pentru cetitori! Dar și ce suferință — aproape să zicem — turtura morală, la distanță, cu neîncetata frică de greșeli, de scăpări din vedere. Ce știe marele public daspre această emoționantă frămîntare sufletească a scriitorului cu adevărat vrednic de acest epitet, conștient de menirea sa!

De atunci trecu de repetate-ori Crăciunul; se perîndară marile serbători, — ale Paștilor, ale Anului Nou. Nelipsită pe masa redacției, ori a vreunuia din colaboratori — se găsea urarea maestrului, de ordinar pe cîte e cartă ilustrată cu vre-o spirituală ori simbolică figură în culori, adresată gazetei.

Cîte-o odată — era o telegramă. Cum fu acea dinaintea iubileului de 60 de ani, „Trăiască buna și fidela mea *Opinia*“. In genere însă scurte și vesele ilustrate cu amicale urări.

Nu știu de ce, recetindu-le în astă seară — pentru cronica de față — am impresiunea că în felicitarea cea de pe urmă, — în ajunul Anului nou 1912 — răsună oarecum ca o vagă și tristă presimțire.

Nu mai este laconica ilustrată cu 2—3 linii de o tinerească veselie. De astă dată maestrul — profitînd de prilejul dat de a răspunde unor știri politice transmise — lungește vorba, adoptă un ton pe jumătate mistic, se arată grăbit, aproape nerăbdător, a primi cu o oară mai înainte știrile ce încă nu-i-se puteau da:

„...mulțumesc pentru dulcea scrisorică. Să dea D-zeul strămoșilor noștri dacoromani să-mi poți trimite cît mai degrabă și acest mult dorit post-scriptum telegrafic.

Pînă atunci, foarte simțitor la dragostea ce-mi arăți ca totdeauna, te rog, să primești urările mele cele mai călduroase pentru sărbători. La mulți ani cu sănătate, noroc și veselie! D-zeu să vă țină în sfînta sa pază pe d-ta și pe toți ai d-tale.

Tutulor Opiniștilor cordiale urări de anul nou...„

A fost, din nefericire, cea de pe urmă urare reciprocă între redacția ziarului și ilustrul colaborator ocazional al „Opiniei“.

Dormi în pacea eternă, maestre; dormi, de-apururi netulburat, somnul morții de odihnă și de nepăsare.

Nu ți-l vom tulbura nici măcar cu laude, nici macar cu lacrimi. E numai — încă un bun rămas și un crîmpeiu de duioase aduceri aminte, în aceste coloane pe care, cu ani în urmă, le-ai cinstit cu pana ta, cu vorba ta, cu geniul tău.

As.

KALODONT
PASTĂ DE DINŢI
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris
Reprezentant: Sam. Löbl, Bucureşti.

dăuna şi a treia ca această coaliţie să aibă de obiect o materie primă sau un obiect de primă necesitate. Cartelul este astfel atingerea intereselor esenţiale ale colectivităţei şi constitue un delict în contra ei, în contra democraţiei. Desigur colectivitatea n'are să se opună speculaţiunei obiectelor a căror întrebuinţare presupune existenţa unui oare care confort. Ea vrea, însă, să fie aparată în contra foamei şi a frigului.

Să vedem acum dacă faptele care ne îngrijesc intră în acest cadru. Şi să luăm un exemplu. S'a vorbit mult în vremea din urmă despre cartelul vînzătorilor de lemne şi împrejurarea scumpirei exorbitante a lemnelor ne face să credem în existenţa acestui cartel. Mai ales că nici un fapt nou economic n'a intervenit în cauză pentru ca să justifice scumpirea lemnelor. N'am constatat în timpul din urmă nici scumpirea momentană a pădurilor, nici scumpirea bruscă a braţelor la munte sau la păduri, nici sporirea taxelor, nici împuţinarea mijloacelor de transport, nimic însfîrşit care se facă logică scumpirea lemnelor, şi în chip aşa grav. Şi dacă cartel există, există şi delict? Evident că da. Inţelegere, desigur, a fost: intenţiunea de a specula pe consumator este evidentă şi necesitatea absolută generală de a întrebuinţa lemne pentru foc fiind necontestată, cele trei condiţii sunt îndeplinite şi suntem în faţa unui delict. Acesta, evident, nu este singurul caz, carteluri de acestea sunt multe. Şi cu cît numărul lor creşte cu atît situaţia consumatorilor este mai de plîns.

Ce este de făcut, deci, pentru a remedia această stare de lucruri? Cel dintîiu lucru care s'ar părea că se impune este pedepsirea speculanţilor, a delicvenţilor. Legea noastră, însă, nu o face şi n'a făcut-o într'adins, căci atunci cînd s'a tradus Codul penal francez s'a suprimat art. 419 şi 420 din acel cod, care prevedeau şi prevăd şi astăzi delictul de acaparare şi pedeapsa pe care el o atrage. Remediul cel mai eficace, însă, este desigur înfiinţarea unor societăţi de consumaţiune. Avantajele lor sunt nenumărate. In primul loc prin înfiinţarea unor ast-fel de societăţi, se ajunge mai repede la ţelul dorit, fără intervenţiunea legiuitorului, totdeauna greoaie în materie economică. Apoi prin funcţionarea unor astfel de societăţi, în care o mînă de oameni cumpără în comun, en gros, deci mai eftine şi mai bune, o parte sau mai mult din obiectele necesare consumaţiunei lor, se face imposibilă existenţa cartelurilor şi se suprimă astfel acea speculaţiune ruşinoasă care ne indignează pe toţi.

Ne bucurăm mult că asemenea idei sunt pe cale de a se realiza în practică în ceea ce priveşte oraşul nostru. Cîţi-va ieşeni vrednici au pus bazele unei societăţi cooperative avînd de scop rîdicarea Iaşilor pe toate căile şi din toate punctele de vedere. Iar una din secţiunile acestei societăţi întitulată „secţiunea de aprovizionare" se va ocupa cu chestiunile relative la eftinirea traiului şi cu procurarea articolelor de primă necesitate în condiţiunile cele mai avantajoase. Şi dacă ar fi ca această societate să n'aibă alt scop de cît acela de a înlătura cartelurile în ceea ce priveşte oraşul nostru, încă menirea acestei societăţi e frumoasă şi ea merită sprijinită de ori-ce ieşan cu dragoste pentru oraşul său.

V. G. Cristofor

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

Arestări senzaţionale în Cernăuţi

Cernăuţi, 28 Decembrie.—Mult s'a scris şi vorbit despre enormele dificite ale băncilor cooperative din Bucovina. La început se credea, că cauza acestor regretabile stări financiare, cari ameninţă din moment în moment cu o mare catastrofă asupra întregii ţări, din care cauză cei mai greu loviţi vor fi mii de familii ţărăneşti, membrii ai acestor bănci, ce garantează cu tot avutul lor o eventuală încetare a plăţilor, se datoresc numai unor speculaţiuni greşite. In urma numirei comisiunei de cercetare însă, în ultima sesiune dietală, a eşit la lumină o serie întreagă de defraudări şi manipulaţiuni criminale cu averea acestor bănci, săvîrşite de persoanele puse în fruntea lor.

In urma raportului depus de comisiunea de cercetare, numeroase personalităţi distinse sunt compromise şi de sigur vor răspunde celor în drept cu vîrf şi îndesat.

Scandalul devenind public, toată afacerea a fost predată parchetului, care după cercetări serioase a găsit raportul întemeiat şi a dispus deocamdată arestarea fostului director al Centralei băncilor rutene „Selanska Cassa" dr. Cohut şi a altor doi funcţionari superiori a acestor bănci.

Pînă acum cercurile comerciale din localitate se ocupau numai cu deficitele băncilor romîneşti, care nu e nici pe jumătate al celor rutene şi nimene nu bănuia că la „Selanska Cassa" există un deficit de peste 5 milioane şi o curată panama, sau mai bine zis o pungăşie în toată goliciunea ei.

Arestările acestor persoane au produs în cercurile politice o senzaţie enormă, cu atît mai mult, cu cît se prevăd şi alte arestări, ale unor persoane care joacă un rol foarte mare în viaţa politică bucovineană.

Interesant este însă că tocmai în şedinţa de mîine a dietei urmează a se vota proectul de asanare, în urma căruia să se reguleze situaţia financiară a băncilor periclitate, şi că toate partidele au declarat că-l vor vota fără discuţii. Acum toată lumea se întreabă, de unde va acoperi ţara pungăşiile descoperite, din budgetul ei? Desigur, partidele cari au declarat că vor vota budgetul, erau în credinţate că deficitele au fost urmările reale ale crizei ce bîntuie cu atîta furie piaţa noastră comercială, nici de cum rezultatul unor mîni criminale.

Fie-care se aşteaptă deci, şi poate cu drept cuvînt, să vadă în ce senz se va vota proiectul în şedinţa de mîine.

Deputaţii partidului naţional romîn au ţinut azi o consfătuire şi au hotărît în principiu, combaterea proiectului cu toate că au promis guvernatorului că nu-i vor face opoziţie. Aceasta în urma întorsăturei ce a luat'o întreaga afacere.

După cum se vede, în şedinţa de mîine, discuţiile vor fi foarte furtunoase iar soarta proiectului din chestie este problematică.

Deocamdată cercurile politice locale sunt foarte agitate şi un spirit de îndignare domneşte peste toţi.

Gama

OAMENI ŞI LUCRURI

A da şi a cere...

Cea mai nouă colecţiune de poezii populare — acea a d-lui T. Pamfile în „Biblioteca pentru toţi"—se deschide, ca şi cele anterioare cu „colindele" de Crăciun şi de Anul Nou:

Buna dimineaţa la Moş Ajun!
Ne daţi,
Ne daţi
Ori nu ne daţi?

E serbătoarea verbului a dà—anul nou; preludiul generozităţii sociale; cultul bunătăţii şi îndurării; ziua cînd *a dà* este o virtute, pentru că *a cere* nu este o ruşine.

Corolare nedespărţite: a dà şi a cere... Unul presupune pe celălalt; unul uşurează posibilitatea celuilalt. Intr'adevăr ce însămnătate ar avea în lume actul de a dà, fără gestul de a cere?

Intru cîtva e o dată simbolică — anul nou—de oare-ce consacră necontenit eterna relaţiune dintre om şi om,—dintre acel care poate dà şi acel care e nevoit să primească.

Care din ei stă mai presus, *nu* după convenţiunea şi concepţiunea societăţii de astăzi, ci priviţi dintr'un înţeles mai adînc? *Dacă* „a dà" este în deobşte un act de mărănimie, de dreptate, — atunci a primi şi a cere nu însamnă nici umilinţă, nici inferioritate, nici degradare.

Insuşi cuvîntul evanghelic consfinţeşte zicala: „cere şi ţi se va da", iar străbunii romani slăveau repeziciunea gestului: „bis dat qui citò dat". Şi parabola fiului risipitor n'ar avea morala ei, dacă ar fi vorba de o risipă sub formă de binefacere şi de altruism. De ce dară e rău privit *numai* acel care cere? De ce e depreciat şi disprețuit? De ce se simţesc mai curînd spinii — de cît trandafirii generozităţii? De ce atît de rară dărnicie în lume faţă cu atîta nevoie de a cere?

Nu cunoaştem un cîmp mai obscur de cît această problemă socială. Chiar luminosul Nietzsche, vorbind într'unul din aforizmele sale despre „Pudoarea acelui care dă", reuşeşte să fie... întunecos.

Filosoful crede că nu poate avea fiinţă —un om care împrăştie binefaceri, fără să-şi arăte pretutindeni şi numele şi favoarea actelor. Numai natura oarbă, care nu are nume, dă în chip generos şi anonim. Dar şi aci s'a găsit şi s'a pus un nume — D-zeu — care joacă rolul generosului.

Un lucru e sigur. Cine ar putea găsi mijlocul de a înlătura elementul umilinţei din frumuseţea dărniciei—ar cruţa omenirea de sîngeroase pagini, chiar dacă i-ar răpi ceva din farmecul, ori din arta binefacerei convenţionale şi festive.

Rodion.

In chestia orariului de dimineaţă

M'am decis, după mai multă hezitare —a începe o luptă de discuţii cu colegii mei institutori, asupra unei reforme mari pe cale a se introduce în învăţămîntul nostru primar. E vorba de orariul de dimineaţă. Mă declar de la început un adversar hotărît al acestui orar şi rog pe colegii mei să creadă, că numai spiritul de colegialitate şi dragostea ce am pontru şcoală m'a făcut să ating o chestie delicată, care priveşte pe institutori. In consecinţă, cred, că nu se va lua în nume de rău, lupta mea de discuţii în care să se ştie do la început— nu voiu pastra de cît spiritul de complectă obectivitate.

Să ne întrebăm care sînt motivele care au determinat pe unii institutori ca să ceară orariul de dimineaţă, căci totdeauna cînd e vorba a se face o reformă în orice ramură de activitate, trebue să se arate mai întăi care sînt relele ce au decurs din vechea lege. In cazul nostru trebuia să se arăte precis care e dezastrul produs în şcoala primară prin aplicarea de atîtea generaţii a orariului vechiu de 5 ore pe zi.

Dacă ni s'ar fi răspuns cu date sigure că vechtul orar de 5 ore pe zi a devenit dezastros, ar fi trebuit chiar atunci să se studieze cauva răului, să se caute o nouă modalitate, să se experimenteze un nou orar, ţinînd seamă de ceia ce s'a făcut în străinătate în această direcţie şi avînd în consideraţie starea în care se găseşte şcoala, familia şi poporul nostru. Dar în expunerea de motive nici nu e vorba de astfel de lucruri, se aminteşte numai că reforma aceasta e de mult dorită de institutori şi astăzi ar trebui să se aplice.

Aş fi înţeies necesitatea orarului de dimineaţă, dacă ni se prezentau date statistice, observaţii proprii pedagogice sau încercări experimentale asupra copiilor din scoalele noastre, pentru a se dovedi că absolvenţii a patru clase primare au cîştigat pe lîngă certificatul de absolvire, surmenajul ori slăbiciunea fizică şi intelectuală. Aş fi înţeles reforma aceasta fundamentaiă, dacă am fi auzit părinţii copiilor revoltaţi în contra şcoalei primare, focarul surmenajului şi al degenerării.

Aş fi înţeles inovaţia. dacă profesorii secundari de la clasa I ar fi îngrijoraii de bagajul enorm de cunoştinţe cu cari vin copiii din şcoala primară, sau dacă vre'un pedagog ne-ar fi arătat că absolvenţii şcoalei primaze vin la liceu cu puterile fizice şi intelectuale sleite şi nu mai sînt capabili să acumuleze cunoştinţe încă 8 sau 10 ani. Nimic din toate acestea.

Ţara se plînge de o proporţie enormă de analfabeţi; părinţii doresc ca copiii lor să înveţe mai mult de cît învaţă; pe la diferite concursuri de burse sau de admitere în şcoala secundară se constată o proporţie mare de copii, cari abea ştiu a scrie şi a ceti, profesorii secundari observă de mult, slaba pregătire cu care vin copiii din şcoala primară.

Prin urmare, nu poatr fi vorba de un dezastru pentru viitorul neamului, nu poate fi vorba de surmenaj ori degenerarea copiilor prin şcoala primară.

Nici un pedagog recunoscut, nici un scriitpr amator în materie de pedagogie nu ne-a dat vre-o dovadă, nu s'a alarmat de această mare nenorocire, care ameninţă generaţiile actuale de copii— viitorii cetăţeni de mîne.

Dar trebuia un motiv ştiinţific şi fiindcă acest motiv nu s'a găsit în ţară, s'a recurs la importul din străinătate. E cunoscut că ţara noastră importează mai mult de cît exportă şi importăm nu numai marfă bună dar şi marfă proastă. De asemenea şi marfa intelectuală importată este de toate sorturile şi bună şi rea.

Este un merit să ştii să alegi operile bune şi să te foloseşii de ele. Eu cred că în chestia orarului s'a făcut greşala a se cita autori, cari prin lucrările lor nu ne pot convinge, ba ne fac să perdem încrederea în pedagogia modernă.

Trebue să ştie onoraţii mei colegi, că pedagogia experimontală este o ştiinţă nouă; abia de cîţiva ani a început a se dezvolta. Rezultatele stabilite de ea pînă astăzi nu sînt legi generale.

Această nouă ştiinţă de viitor—care de sigur mai tîrziu va aduce cel mai mare serviciu învăţămîntului şi educaţiei —nu ne-a dat pînă acuma de cît numai încercări, observaţii relative şi oarecare indicaţiuni.

Voiu putea dovedi tot pe baza cercetărilor experimentale că, vechiul orar nu poate aduce surmnnaj, nici nu poate împedica desvoltarea naturulă a copilului. Din contra. cred ca orarul de dimineaţă propus prin reforma actuală este mult mai periculos şi mai dezastros pentru şcoala primară. Concentrarea tuturor obiectelor în 4 ore consecutive de dimineaţă, activitatea aceasta intensă şi schingiuirea minţei minţei copilului timp de 4 ore ante meridiane va aduce nu numai surmenajul, dar majoritatea copiilor saraci cari formează şi majoritatea copiilor buni, vor deveni nişte nenorociţi. Se'nţelege, aceasta se va întmpla atunci cînd am admite ca toţi institutorii îşi vor face conştiincios datoria în orele de dimineaţa, Dar dacă, cu indulgenţă, am reduce la 2 ore activitatea propriu zisă a celor 4 ore de dimineaţă, am ajunge la clonclu-zia că institutorul trebuie să facă în 2 ore ceia ce înainte făcea în 5 ore. Se vede cît de colo ce flagrantă contrazicere între principiile ştiinţifice amintite de comisiune şi între reforma propusă.

Dar să discutăm de ocamdată principiile de pedagogie expermientală citate în memoriu. După observaţiile cîtor-va pedagogi, care nu toţi sunt autorităţi în materie ni sedau unele rezultate, care ni se par aşa de exagerate încît sînt aproape de necrezut Aşa Hervagen şi Barnes arată că 45%—60% din elevii examinaţi dau respunsuri bune în orele de dimineaţă şi numai 1 la sută—5 la sută după amează. Această disproporţie enormă e imposibel de admis Cred oare colegii mei că copiii, după amează, sunt aşa de obosiţi în cît din 100 de elevi abia 1 sau 5 să răspundă ceva?

Comisiunea a ales exemplele cele mai exagerate, cele mai puţin convingătoare şi care pledează în contra încrederii ce trebuie să avem în aceste observaţii.

Iată ce spune însă Van Biervliet profesor de psichologie experimentală la universitatea din Gand (în lucrarea sa: bazele pedagogiei expermientale 1911): „Măsurînd forţa atenţiuni unui individ la un moment oare-care, vom cunoaşte exact gradul de oboseală, dacă ştim forţa obicinuită a puterii lui de concentrare. Dar maximul de atenţie realizabil variază în proporţii mari de la un individ la altul. De aci, nevoia absolută de a cunoaşte totdeauna rezultatele obţinute la acelaş individ. A măsura atenţiunea elevilor unei clase prin numărul total de greşeli comise într'un exerciţiu dat şi a cumpara rezultatele obţinute cu alte rezultate indentice de la o altă clasă, nu poate pa loc la nici o concluzie. Trebuie să cunoaştem înainte de toate nu numai gradul de ateniie medie a fie cărui grup de clasă considerat, dar trebuie să cunoaştem şi gradul deatenţie medie a fiecărui şcolar luat în parte!.

Biervliet, ne spune de aseminea că o lege generală asupra oboselii la copii ar rezulta din concordanţa rezultatelor obţinute prin cele 3 metode de cercetare: fisiologic, psihologic şi pedagogic; dar această concordanţă e departe de a se realiza Cercetările de laborator asupra oboselii intelectuale ne dau numai indicaţiuni iar nici de cum rezultatele utilizabile. De aseminea încercările pur pedagogice se contra zic şi pentru aceasta voi cita mai multe exemple din diferiţi autori.

(Va urma)

Dr. C. N. Ionescu.
profesor Iaşi

An Nou, bine-ai venit!

Din înălţimi cereşti sosi
An Nou, drăguţ copil,
Zglobiu, voios şi zîmbitor
Ca soarele 'n April...

Şi generos el împărţi
Din cornu-i aurit:
Speranţe, daruri, bucurii...
An Nou, bine-ai venit!

A dat onoruri la cei mari
Şi milă de sărmani,
Şi-acestora le-a dăruit
Imbrăcăminte, bani...

Şi-a dat copiilor drăguţi
Din cornu-i aurit:
Drept daruri: haine, jucării...
An Nou, bine-ai venit!...

A dat speranţe la bolnavi,
Găsiţi de el plîngînd,—
Că se vor face sănătoşi
Deplin şi în curînd...

A mîngăiat pe nevoiaşi
Prin drăgălaş şoptit,
Că soarta lor se va schimba—
An Nou, bine-ai venit!...

De Anul Nou urăm şi noi
La toţi: belşug şi bani,
Noroc în traiu, la muncă spor
Şi: *„la mulţi ani!..."*

V. M. Dimitriu
tipograf

Iaşi, 30 Decemb. 1912.

O veste bună
pentru
Gara Podul-Iloaiei

Cunoscutul şi vechiul restaurator, care a ţinut şi mai înainte restaurantul în această Gară, D-l *M. Vasilescu*, după dorinţa sa, Direcţiunea Căilor Ferate Romîne, cu începere de la 15 Ianuarie 1913, i-a aprobat să fie din nou transferat, tot în această Gară. cu rezerva de a se mări restaurantul cl. I şi II.

Pe lîngă Restaurant, veţi mai găsi şi o secţie specială de Delicatese fine, Confiserie şi Patiserie aduse din străinătate.

Punem la cunoştinţa D-lor Călători,— modul de conducere al D-lui M. Vasilescu în această afacere şi pentru care a dat probe atît d-lor călători cît şi Direcţiunei, că este unul din cei mai buni restauratori al Căilor Ferate Romîne.

M. VASILESCU
Gara-Chitila

Litere-Ştiinţe-Arte

Un an de femenism.—Numărul cel mai nou din „Viitorul Romîncelor" închee primul an de activitate a acestei interesante publicaţiuni iaşane, care însă îşi are redacţia anunţată în... Bucureşti, Bulevardul Carol.

„...Cu acest număr, al 12-lea, revista „Viitorul Romîncelor" închee un an de activitate—scrie direcţiunea.

Cititorul s'a convins de interesul stăruitor al tutoror colaboratoarelor, pentru a dovedi că şi femeia e tot atîta de competentă în literatură, muzică, artă şi chestiuni sociale...

Cu numărul viitor pe Ianuarie începem al doilea an de ocupaţie serioasă şi sperăm că publicul cititor se va înmulţi cît şi colaboratorii".

Notăm în acest număr. pe lîngă numeroase lucrări semnate de colaboratoarele revistei, un viguros articol de actualitate „Uriaşi şi Zei" semnat de D-ra Adela Xenopol, directoarea publicaţiunii.

*

A apărut „Raţiunea" anul II No. 3—4 cu un bogat sumar literar şi social.

*

Revista literară „Versuri şi Proză" anul II, No. 1, va apare cu data de 1 Ianuar 1913, cuprinzînd bucăţi în proză şi versuri de I. Minulescu, Emil Isac, N. Davidescu, M. Cruceanu, Hidalgo, I. M. Raşcu, C. R, Ghiulea etc. etc.

*

A apărut „Teatrul" No. 11 avînd următorul cuprins:

G. T.: Actori şi spectatori ieşeni— Rodion: Hero către Leandru (versuri)— M, Sevastos: Note pe marginea programului—*** Unei necunoscute — Iser: Tualeta unei cadîne (desen)—I. Gh. Mitachi: Sonet—T. et S.: Monorimă—Varia: In jurul unei căderi.

*

A 5-a reprezentaţie a succesului „Cafeneaua mică" a adus o sală arhi-plină în matineul de Joi. Piesa va fi jucată şi pentru a 6-a oară.

*

STRUNA ZILEI

„STEAUA" NU RĂSARE...

Cu ocazia sărbătorilor din anul acest nu se acordă nici-o decoraţie.

Ziarele

Pentru'ntăia dată dară
Vom vedea
Anul Nou, Crăciunu'n ţară
Fără... stea.

Salon de Mode
I. MARCOVICI
Casele d-lui avocat Cristofor,
strada Cuza-Vodă 42

Laboratorul de Analize Medicale şi Industriale
Doctor A. Ratianu
Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva
— IAŞI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAŞI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice şi microscopice; Analize chimice şi microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei şi a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

Adresăm călduroase urări de fericire prietenilor şi cititorilor noştri cu prilejul noului an.

Din cauza sărbătoarei Anului Nou, viitorul număr al ziarului nostru, va apărea Mercuri, 2 Ianuarie 1913, la orele obişnuite.

D-nii Matei Cantacuzino, primar, Tuduri, prim ajutor, Anibal Ciurea, al doilea ajutor, şi dr. Ştefănescu-Galaţi, ofiţer al stărei civile şi au luat azi posturile în primire.

D. Gall, secretar general, a prezintat noilor demnitari pe funcţionarii comunei.

Ştiri din Londra, sosite astăzi, arată că puterile sunt ferm decise să preie ele chestia aranjărei conflictului din Balcani.

In acel caz tratativele dintre România şi Bulgaria se vor urma la Paris.

Domnul N. Filipescu a sosit ieri seara în Bucureşti, venind din Constantinopole.

Ministrul domeniilor a autorizat redacţia Epocei *să desmintă versiunea despre retragerea sa din guvern şi versiunea că d-sa ar fi fost la Constantinopole în misiune diplomatică.*

Afacerea Ana Loster.

Judele instructor cabinatul I s'a pronunţat în cunoscuta afacere Ana Loster care a făcut atîta zgomot, dînd următoarele ordonanţe: 1) în ce priveşte tentativa de omor contra Anei Loster, cînd a fost găsită în fîntînă, judecătorul de instrucţie a clasat afacerea, de oare ce nu s'a putut stabili dacă a fost crimă sau simulare; 2) în ce priveşte denunţarea făcută de Ana Loster la direcţia C. F. contra inginerului Busuioc, pentru viol, judecătorul a declarat stinsă acţiunea publică faţă de Ana Loster, decedată prin sinucidere şi a trimis în judecata tribunalului pe d. Armăşescu ca agent provocator de calomnie; 3) în ce priveşte acelaşi denunţ publicat în revista c. f. r. „Lupta" judecătorul a trimis înaintea curţii cu juri, pentru calomnie prin presă pe redactorul revistei, d. Vasilescu, care şi-a luat răspunderea publicării şi pe d-nii Armăşescu şi Macri, ca agenţi provocatori.

Tribunalul va avea să se pronunţe în ziua de 2 Ianuarie asupra mandatelor de arestare a fraţilor Herşcovici.

In chestia Ipofagiei. — Zilele trecute, în Capitală, s'a ţinut la Dacia o întrunire de protestare pentru introducerea în consumaţie a cărnei de cal. Oratorii au discutat cu multă aprindere şi au abordat chestiuni care n'au nici o legătură cu noua dispoziţie a Cons. sanit. superior. S'a susţinut printre altele că consumarea cărnei de cal e contra datinelor strămoşeşti, că e un act de ireligiositate, fapt care s'a părut destul de grav, cerîndu-se intervenţia Mitropolitului. Motivele mai importante însă, care au determinat pe o parte din locuitorii capitalei ca să provoace această întrunire, au fost două: scumpirea zaharului şi lovitura în comerciului măcelarilor. Dacă al doilea motiv este întru cîtva îndrituit, primul însă e ridicul oratorii nu şi-au dat osteneală să explice ce legătură poate să fie între consumarea cărnei de cal şi scumpirea zăharului. Ar fi fost poate mai bine ca manifestanţii de la Dacia în loc să se expuie ridiculului să provoace una în care să se aducă laude şi să se încurajeze iniţiative hipofagiei la noi, care constituie una din contribuţiile pentru dezlegarea problemei eftenirei traiului celor saraci.

Din cauza înzăpădirii liniilor, acceleratul Bucureşti a sosit astăzi în gara Iaşi cu o întârziere de 80 minute.

Aflăm cu depsebită plăcere că d-na Paulette Sturdza, fiica distinsului nostru amic d. Nicu Cananău, a dat naştere unui fiu.

Cele mai calde urări noului născut, precum şi distinşilor părinţi şi bunic.

De oare ce tipografia Ionescu refuză a scoate fără plată înainte ziarul „Unirea" a d-lui A. C. Cuza, zisul ziar n'a mai apărut.

La societatea de gimnastică, sport şi muzică, s'au făcut frumoase pregătiri, pentru astăzi după amiazi, cînd va avea loc despoearea unui măreţ şi bogat pom de anul nou.

*

La orele zece seara va începe *Revelionul*, care va fi sărbătorit, anul acesta în chip deosebit.

Comitetul de organizare pregăteşte publicului multe şi drăguţe surprize.

Poliţia a făcut o descindere în str. Nicolina, arestînd pe numitul Neculai Filoti şi concubina sa Ruxanda Vişan, urmăriţi pentru o sumedenie de furturi.

Aflăm cu părere de rău încetarea din viaţă a preotului Vartic, unul din cei mai vechi şi mai meritoşi preoţi ai oraşului.

Constituirea Consiliului comunal

Cuvîntarea d-lui Ministru Al. A. Badareu

D. Al. A. Badareu, ministrul lucrărilor publice, zice, că fiind-că s'a luat act de presenţa sa, vrea să explice rostul acestei presenţi.

Participă ca ieşan, ca fost primar şi ca preşedinte al organizaţiei conservator-democrate din Iaşi.

Cred că voiu putea fi de folos, în guvern nu ca mandatar al guvernului pentru Iaşi, dar ca mandatar al Iaşului în guvern. (Aplauze).

Pentru mine, pornit din acest oraş s'a legat pentru toată viaţa mea o legătură indisolubilă, pe care nu o pot arata, de cît lucrînd pentru binele oraşului.

Ca fost primar, mă interesează administraţia acestui oraş, de a căruia interese n'am rămas străin, şi pe care le-am sprijinit ori de cîte ori mi-a fost cu putinţă.

Ca preşedinte al organizaţiei conservator-democrate, sunt fericit că ambele partide au putut da un acord în persoana D-voastră, Domnule Primar.

Şi cu atît mai mult cu cît am auzit din gura D-voastră, laude pentru colaborare, care este opera acestui oraş. (Aplauze)

In ceea ce priveşte sprijinul partidului conservator-democrat, îl veţi avea în întregime şi puteţi conta pe concursul neţermurit al consilierilor conservator-democraţi. Dar am mai venit la această solemnitate şi pentru motive de ordin personal.

D. Mateiu Cantacuzino vine lu primariat, însoţit de o mică legendă, şi anume întrebarea dacă va avea tenacitatea necesară, de a duce opera la bun sfârşit.

Această reservă se aplică de altfel tuturora acelora, cari vin în fruntea treburilor publice. Am venit să fac tot posilul, să vă ajut, că să dezminţiţi acea legendă, pe care o găsesc neîntemeiată.

Am nădejde că tenacitatea d voastră la muncă, este la înălţimea înteligenţei d-voastră.

Aţi avut, Domnule Primar, dreptate de a nu dezvolta în acest moment întreg programul comunal, ce vă preocupă şi aceasta din cauza împrejurărilor externe.

Am însă speranţă, că această teamă va dispare curînd şi veţi avea putinţa cît mai repede să puneţi în aplicare programul comunal, spre binele oraşului nostru.

Dar chiar, dacă vremurile grele vor continua, încă trebue să vă preocupaţi de programul comunal, care trebue realizat. Să-mi daţi voe a vă enumăra, cîteva îmbunătăţiri, pentru a cărora realizare, voiu lucra în numele Iaşului.

Cred că guvernul poate ajuta Iaşul, respunzînd la apelul d-voastră şi al consiliului, contribuind astfel la ridicarea lui economică. Şi aceasta realizînd, următoarele îmbunătăţiri.

In primul rînd, se impune legarea abatorului cu cale ferată, prin o ramură specială. Ar rezulta, că valoarea terenului de pe şesul Bahluiului s'ar urca, creîndu-se pe acele locuri numeroase stabilimente industriale.

Această linie ar fi complectată prin o gară nouă, aşezată între Nicolina şi Frumoasa şi care va fi înzestrată cu un antreposit şi o rampă de vinuri, a cărora lipsă e adînc simţită şi a cărora realizare va produce avantagii de mare importanţă. Se observă că Iaşul nu e prea legat nici cu frontiera şi nici cu capitala. Cu siguranţa prin realizarea unei apropieri mai mari, vor remînea mai mulţi ieşeni de seamă în Iaşi.

Prin crearea trenului Iaşi—Tecuci—Făurei—Urziceni—Bucureşti, se va aduce un spor de activitate pentru Iaşi, sau prin prelungirea liniei Hârlău—Iaşi va aduce o legătură mai directă cu frontiera, — ceia ce negreşit va însemna o mare îmbunătăţire în situaţia economică a Iaşului.

Eu cred că puteţi conta pe concursul guvernului, în care se găsesc membrii, ca d-nii Titu Maiorescu şi Xenopol, care iubesc cu osebire Iaşul, şi am toată nădejdea, că guvernul, solicitat de d-voastră, de consiliul, de d. Greceanu, vă va da toată ascultarea dorită.

Aţi inaugurat, Domnule Cantacuzino, o nouă eră în primariatul ieşan, căci n'aţi fost ales, ci aclamat, de tot Iaşul. Aclamarea va rămînea şi veţi avea tot prilejul de a face propaganda de fapt, al ideii ce aţi preconizat, cîndva ca administraţia comunală, să fie scoasă de sub înrîurirea politică şi să ajungă o administraţie, la care să colaboreze trustrele partide.

Idea 'mi surîde. Nu ştiu dacă ea se va putea realiza, dar veţi fi fost cel dintâi, care a putut face această propagandă de fapt.—"

D. Ministru Badareu termină, felicitînd din nou pe primar şi urîndu-i realizarea ideilor frumoase ce şi-a propus.

(Aplause prelungite)

Direcţia generală a teatrelor a intervenit ieri telegrafic pe lîngă direcţia teatrului din Iaşi, ca să-i comunice numele actorilor locali, făcînd parte din rezervă şi din anume ce contingente militare.

Imediat după sărbători va avea loc, la ministerul domeniilor, despuierea buletinelor recensămîntului.

Sunt şase vagoane de buletine. Operaţia despuierei o va face un număr de o sută de funcţionari.

Plata personalului agenţilor recenzori se va face la sfârşitul lunei Ianuarie de către administraţiile financiare.

Consiliul inspectorilor şcolari se va întruni la minister în zilele de 3 şi 4 Ianuarie spre a se ocupa de chestia schimbării orariului la şcoalele primare.

Uniunea meseriaşilor, imediat după serbători, va începe constituirea mai multor societăţi de întreprinderi. Societăţile acelea se vor prezenta la toate licitaţiile publice.

Gestiunea teatrului naţional din Iaşi a fost verificată astăzi de d-nii Iliescu, inspectorul teatrelor şi Dudescu, directorul contabilităţii ministerului de instrucţie.

Comisia, care a găsit totul în perfectă regulă, a exprimat laude secretarului teatrului, d. Petrone.

In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară Luni, mai sunt cuprinse:

Păscăriţa din Veneţia, splendidă desfăşurare în 2 părţi. Cea mai mare parte a acestei acţiuni se petrece sub cerul liber al Italiei. Cele mai emoţionante scene şi cele mai admirabile situaţiuni sunt cuprinse în această incomparabilă piesă.

Pentru libertate, dramă modernă.

Paţaniile unui ginere, scene comice.

Curiozitatea pedepsită, comedie.

Mîne Marţi (Anul nou) două matineuri (3 ore şi 5 jum.) şi reprezentaţie serală.

Noul program viitor se reprezintă poimîne Mercuri 2 Ianuarie 1913.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore şi la 5¾.

*

D. Leon M. Popescu, editorul marelui film de artă „Războiul pentru independenţa României" (1877—78), executat de armata romînă cu concursul artiştilor Teatrului Naţional din Bucureşti, aduce la cunoştinţa ieşanilor, că măreaţa reconstituire va fi reprezentată pe pînza cinematografului din sala Circului Sidoli, cu începere de Marţi 8 Ianuarie 1913, In fie-care zi vor avea loc Matineuri şi reprezentaţii serale.

D. Titus Maiorescu. preşedintele consiliului şi ministru de externe, a primit din partea împăratului Frantz Iosef un portret încadrat într'o bogată ramă de aur.

Portretul e însoţit de o scrisoare autografă, prin care împaratul felicită de d. Titu Maiorescu pentru prudenţa cu care a ştiut să înlăture prin neutalitatea României un conflict care ar fi putut avea urmări fatale pentru toată Europa.

Frantz Iosef, prin aceiaşi scrisoare, asigură guvernul romîn de sprijinul pe care Austro-Ungaria este dispusă să-l dea României în ori-ce împrejurare.

Domnii Petre Gîrcineanu, profesor, Camil Gîrcineanu, student, şi d-na Natalia Gîrcineanu, condemnaţi de Curtea de Apel, s. I, din Iaşi, la cîte 100 lei amendă, pentru insulte şi bătăi, an fost graţiaţi de M. S. Regele.

Dela 20 Decembrie în vederea sărbătorilor produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.40
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.40
Brînză de munte de toamnă		2.40
Caşcaval penteleu		3.40
Depozit permanent de Schweitzer elveţian		4.40
Brînză de Brăila (Telemea)		1 40
Brînză de Brăila de toamnă		2.—
Diferite varietăţi de mere.		

Se găsesc zilnic paseri tăiate

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	80
Vin alb şi negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul si în sticle înfundate.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 30 Decembrie

D. Carp şi Conflictul romîno-bulgar

Ultimatumul Turciei
Nota colectivă a Puterilor
Iar afacerea Dreyfus

Paris. — Demisia d-lui Millerand a fost primită.

D. Lebrun a fost numit ministru de războiu.

D. Basnard, subsecretar de stat la finanţe, a fost numit ministru al coloniilor.

Demisia d-lui Mulerand a fost provocată, în urma reintegrărei în armată a colonelului Paty de Clam, care a avut un rol de căpitenie în afacerea Drayfus.

*

Paris. — D. Poincaré şi mai mulţi miniştri au deliberat eri asupra situaţiunei create, prin reîntegrarea în armată a locot. colonelului Du Paty de Clam, cunoscut din afacerea Dreyfus.

*

Constantinopol. — Plenipotenţiarii turci vor face azi o vizită delegaţilor balcanici, spre a cere ultimul lor cuvînt.

Dacă răspunsul va fi satisfăcător, conferinţa va fi urmată, dacă nu, turcii vor părăsi Londra.

*

Berlin — „Norddeutsche Aligemeine Zeitung" scrie:

„Termenii notei colective a puterilor, tinzînd să împedice reînceperea ostilităţilor a fost fixată pentru Vineri seara.

In proectul de notă, către care există speranţe că va fi adoptat de toate puterile, constitue un sfat prietenesc mai serios.

Nota nu conţine nimic, care să aducă atingere intereselor bine înţeles ale Turciei. Activitatea împăciuitoare a Puterilor n'a încetat nici-odată faţă de statele balcanice şi se exercită şi acuma pentru aplanarea dificultăţilor romîno-bulgare

*

Belgrad.—Inălţarea solemnă a pavilionului consular la Prizrend a fost amînată pe ziua de 15 Ianuarie.

*

Belgrad. — Biroul presei desminte în mod categoric ştirea din Salonic, care spune că Albanezii au avut o ciocnire cu trupele sîrbe şi că au prins şi dezarmat două regimente.

Nu a fost vorba de cît de nişte bande, care au fost urmărite şi puse pe fugă.

Svonurile despre demisia d lui Pasici, nu sunt adevarate.

*

Viena. — Un redactor al ziarului „Neue Freie Presse", întrebînd pe d. P. P. Carp, asupra conflictului romîno-bulgar, a primit răspunsul următor:

„Este nodul gordian care trebue tăiat cu sabia".

Meetingul din Capitală

Bucureşti.—Liga culturală şi Societatea Macedo-Romînă, au ţinut aseară un meeting, în sala societăţei Macedo-Romîne.

Au rostit cuvîntări cu privire la revendicările Romîniei, d-nii Virgil Arion, M. Tîrvan, Nascu-Duliu, general Frangulea şi alţii.

S'au votat apoi o moţiune energică.

Intrunire naţionalistă

Calaraşi. — Aseară s'a ţinut aci o întrunire naţionalistă. Au luat cuvîntul, între alţii, şi d. Al. Bădulescu, senator.

Incendiul din Huşi

Huşi.—Un incendiu puternic a isbucnit astă-noapte, la casele Iacobsohn.

Focul a distrus trei prăvălii.

Farmacia I. ROTBARD
PIAŢA SF. SPIRIDON
Urează Clienţilor şi Prietinilor săi
Sincere felicitări
de Anul Nou

Berăria AZUGA
PIAŢA UNIREA
mulţămeşte numeroşilor săi clienţi pentru binevoitorul lor concurs şi le urează ani mulţi şi fericiţi.

Berăria LUTHER
şi
Hotelul EUROPA
mulţumesc numeroşilor clienţi pentru binevoitorul concurs şi li urează un an fericit.
Administrator, I. ZENTNER

Dr. L. FISCH
Specializat la Berlin în
BOLI DE COPII
în clinicile prof. **Haubner** *(Charité),* **Neumann** *(Säuglingsfürsorge),* **Finkelstein** *(Azilul de copii).*
Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.
Consult. 10—11—3—5.

Dr. I. BRENER
Specialist în boale de femei
MAMOŞ
Str. Lăpuşneanu 25
— Cons. 1—6 —

Grigore Dimitrescu
profesor universitar, fost magistrat
AVOCAT
ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Acordor şi Constructor DE PIANE
CAROL GRUCHOL
Iaşi, str. Ca , 3.

5 LEI 100 Cărţi postale ilustrate de Crăciun şi Anul Nou. Gelatinate cu lustru. Libraria A. Halpern Iaşi, Golia 51.

MAMOŞUL
Dr. HALPERN
dela Facultatea din Paris
Vechiu m di f z.
Membra al Societăţei de O t trică din Paris
Fost asistent al Prof. Bu n la Clinica de Faceri T
Specialist în faceri şi b li de femei
17 str. Elena Doamna (fostă str Albă)
8—10 a. m. 2—5 m.

Doctor M. Ha tolo ne
MEDIC DE SPIT L
Consult 4—6 p. m.
Str. Gh. Mîrzescu 4 (colţ cu str. de sus).

De vînzare
VIA MITOC, *com. Ciure satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi hucleag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*
UNA CASA *str. Albinet 12 în stare bună.*
Ambele cu mici sarcini.
Adresa N. C. Cogălnic nu str. Broscăăriei 98.

De închiriat odăi an- t. 2 magazii în curtea casei lo Wachtel din strada Lăpuşneanu N 42

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magaziile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi abonamente la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No. 17.

NEVRALGIELE Hapurile Doctorului Mousette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă. In Nevralgiile cele mai grele de la cap, ori unde, Migrenele, Insomniile, Durerile de dinţi, Reumatismele, Sciatica, Febre, etc. Se ia câte unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să le mai ia, şi unul la cina, séra. Nu trebue să le mai ia de la 3 luni. Se ia câte unul la dejun

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1774 — Joi 3 Ianuarie 1913

Jos jurații?

Verdictul juraților din Botoșani, care a achitat pe Pantilimon și tovarășii săi, a dat din nou prilej adversarilor acestei instituții judecătorești populare, să strige: Jos Jurații!

Este un strigăt reacționar, pe care îl auzim de multă vreme, ce nu mai impresionează și nu mai are ecou;—și în potriva cărnia presa democrată, în deosebi, și-a făcut totdeauna datoria să protesteze, neînțelegînd să se atingă o instituțiune ce aparține democrației, chiar cînd hotărîrele ei în unele cazuri ar turbura întru cît-va ordinea socială sau ar jigni morala publică.

Așa, în procesul „Pantelimon et Comp." judecata juraților botoșeneni, are ceva de anormal—și periculos într'însa.

Sentimentul de dreptate pentru victemele bandiților și de respect pentru morala și ordinea noastră socială, cerea ca acest verdict să fie altfel.

Două puternice drepturi cetățenești, consacrate într'un stat civilizat ca al nostru fusese adînc lovite de bandiți: *dreptul la respectul muncei și averei fie-căruia*— și mai presus de toate, dreptul la proteguirea *acestei munci a cetățenilor de către forța socială organizată a Statului.*

Ei bine, conștiința publică a fost adînc impresionată, cînd a văzut și constatat că s'au găsit 12 judecători—cetățeni chemați să înfiereze atingerea unor asemenea drepturi, — că din potrivă, acordă protecțiunea lor legală bandiților, aprobîndu-le faptele, mărturisite și cu nimic justificate:

Dar, ce e de vină acum instituția juriului—din pricina verdictului juraților din Botoșani?

Răul trebue căutat, nu în existența însăși a instituției—ci în natura cazurilor supuse judecății ei și în modul cum se recrutează jurații.

In organizația noastră judecătorească, din punctul de vedere al recrutărei personalului magistraturei, noi am făcut mari progrese. Vechii judecători s'au dus—și în locul lor avem astăzi un corp judecătoresc de elită începînd cu primele instanțe și sfîrșind cu suprema noastră Curte,—corp care face cinste și justiției și țărei.

Această selecționare se datorește condițiunilor din ce în ce mai pretențioase formulate prin legile de organizare judecătorească.

Numai în ce privește recrutarea juraților noi, am stat pe loc. Vechiul articol 258 din procedura penală, care vorbește de acei cari au dreptul de a fi jurați—n'a mai fost modificat de la legea din Aprilie 1875 și—încă și atunci modificarea a fost cu totul neînsemnată față de textul corespunzător al Codului din 1864.

Cînd avem astăzi judecători de tribunale și Curți—selecționați prin legile noi de organizare,—credem că și judecători comisiunei juraților trebuesc selecționați, dintre cei mai de seamă cetățeni, și cari datorită, progresului cultural, făcut de țară după trecere de atîtea decenii, trec cu mult peste cerințele numai a unui învățămînt secundar, a unui slab venit imobilier anual de 1500 lei sau a plății unei patente de comerciant sau industriaș de clasa II-a.

Afară de aceasta—cazurile supuse judecății juriului, trebuesc revăzute de legiuitor din nou. Modificarea codului nostru penal se impune în afară de alte motive și din punctul acesta de vedere. Este nevoe imperioasă de a se corecționaliza, cîteva crime—și date în judecata instanțelor corecționale, așa cum s'a făcut cu crima de falș bunăoară.

In primul rînd ar trebui să intre tâlhăriile, ce n'au nimic cu viața victimelor și loviturile cauzătoare de moarte — fără să mai vorbim de pruncucideri și de crimele de incendiu.

Legiuitorul din 1907 a făcut un pas înainte în materii de loviri.

Lărgind competința judecătorilor de cocoale în penal, prin trimeterea în judecata lor a *loviturilor cu incapacitate de lucru*, a mers pînă acolo că a dat dreptul părților de a stinge prin impacare însăși acțiunea publică.

A menținut însă, în judecata juriului a loviturile cauzătoare de moarte și pe care în majoritatea cazurilor le achită, mai ales cînd se întîmplă, cîte odată în necunoștință de legi, să pronunța cîte un verdict afirmativ și să vadă pe acuzat condemnat din pricina calificărei faptei de crimă, la o pedeapsă excesiv de grea față cu fapta săvîrșită.

Același lucru cu tâlhăriile, cari nu ating cu nimic viața victimilor. Furturile, chiar cele cu efracție, legiuitorul din 1907, le-a dat în căderea judecătorilor de ocoale—pe cînd tâlhăriile le-a lasat toț juraților fiind că sunt calificate crime și pedepsite cu reclusia după art. 317 și 318 din codul penal.

Dacă o asemenea faptă s'ar fi găsit calificată delict și dată deci în judecata instanțelor corecționale, cine ar fi fost judecătorul acela care conștient de rolul și chemarea lui, și aflîndu-se și în fața mărturisirilor și a absolutei inexplicații a talhăriilor săvîrșite de Pantelimon și banda sa, ar fi putut să-i achite?

Prin urmare, nu instituția e de vină —ci legiuitorul care nu a căutat încă momentul să sustragă de la această justiție anumite crime, pe care în majoritatea cazurilor și de ani de zile, refusă să le dee vre-o sancțiune penală.

Și lucru curios—dacă Pantelimon și toți tovarășii săi, ar fi fost minori, atunci Tribunalele i-ar fi condamnat.

In cît majoratul care după lege e socotit ca o dovadă și mai pronunțată de responsabilitatea acuzaților—le-a servit lor ca mijloc, să se strecoare nepedepsiți.

Recunoaștem că demonstrarea susținerelor noastre cu exemple pentru toate faptele, pe cari noi le socotim că trebuesc scoase din categoria crimelor și trecute în categoria delictelor—devine prea lungă și întrece cadrul unui articol.

Ne oprim aci—și conchidem: Legiuitorul care ține ca prestigiul și utilitatea juriului să nu fie micșorată într'un stat ca al nostru democratic, are imperioasă datorie să vină cît mai curînd cu două importante modificări pentru legislația noastră penală.

Una privitoare la codul de procedură penală prin stabilirea unor noui condițiuni de admisibilitate a juraților în raport cu actuala noastră desvoltare culturală și economică și micșurîndu-se chiar numărul comisiunei juriului; alta privitoare la corecționalizarea atîtor crime pe cari jurații mai totdeauna le achită, și cari provocă din această pricină adeseori critice nedrepte și strigăte de revoltă în potriva instituțiunei.

Dar în nici un caz să nu ni se vorbească de desființarea ei—cînd chiar dacă ar fi să ne gîndim numai la delictele politice și de presă, ce nu pot fi judecate de cît numai de judecătorii—cetățeni, încă trebue să admirăm și să bine cuvîntăm existența ei.

Vespasian I. Pella

PROTESTUL LIGEI

La izbucnirea războiului balcanic, Liga culturală a fost bine inspirată cînd a respins pretențiile d-lui Iorga de a-i adopta aberațiile în chestiile externe.

Spre surprinderea țării întregi însă, vedem că acum, cînd rezolvirea situației externe e în punctul ei culminant, Liga culturală își schimbă brusc atitudinea ei cuminte de eri, și cade pe de-a întregul în păcate Iorghiste.

Țara întreagă, atît opinia publică largă, cît și barbații de stat, cu răspundere de guvern, sunt azi de acord cu privire la chestiile externe, și cu această unanimitate cu adevărat patriotică, țara se prezintă străinătății cu maximul ei de forțe.

Cînd dar așa stau lucrurile, întrebarea e, ce rost mai are protestul ligei? Venit-a el la timp? Liga, neapărat își are locul ei în viața noastră publică, dar ea e, în definitiv, condusă de oameni fără răspundere **politică**, *și prin urmare nu ei puteau fi arbitrii unei situațiuni, prin excelență* **politică.**

Să sperăm însă că în cele din urmă, aceia cari au lansat în numele Ligei protestul de azi, își vor da seamă că nu momentele de acum sunt cele bine alese, cînd să se dea în vileag ceiace ne desparte.

Guvernul actual nu cere și nu a cerut un bil de indemnitate, precum foarte bine a relevat-o d. Maiorescu în Parlament. Cabinetul a cerut ca să fie lăsat liber pe acțiunea sa externă, rămînînd să dea țării socoteala de cele făcute, imediat ce împrejurările o vor permite.

Partidul liberal, înțelegînd solemnitatea clipei de acum, a dat întregul său concurs guvernului.

Aceasta era pilda pe care trebuia s'o urmeze și Liga culturală.

BACȘIȘ

Evenimentele politice externe au tăcut pe ziua de eri; sau poate nu le-am auzit, fiind-că am auzit prea stăruitor alt eveniment de... politică internă, cu care ne-am deșteptat de dimineață și care ne-a urmărit pînă seara tărziu.

Bacșiș!

Cuvîntul singur, pentru acei cari l'au auzit în obișnuș, în țara turcească, deșteaptă toată sila ce ne-o produce această milogeală, care în numele anului nou, îți aduce în casă oamenii cei mai necunoscuți.

La Constantinopol Romînii cari debarcă întâi pe cheiul de la Galata, sunt izbiți din primul moment de acel aer absolut din țară, pe care ne face să'l respirăm mulțimea de milogi, cari pe toate tonurile strigă „bacșiș musieu".

Numai cu acest aer oriental se poate compara aerul ce respirăm pe străvechiul nostu pămînt, în ziua de anul nou. Oameni pe care nu i-am văzut nici odată; alții cari prin funcțiunea lor sunt obligați a ne face serviciile pentru care sunt plătiți, scontează anul nou, ca pe ziua care trebuie unuia să-i ofere mijlocul de a'și înveseli stomahul, celor mai mulți, însă nu le evocă nici macar umbră din sentimentul acela deschis, care prezidează la acest obicei, adică bucuria de a'ți ura un an bun și mulțumit.

Obiceiul este explicabil pentru oameni cu care vii în atingere, acei cari te servesc în cursul unui an și cari de sigur îți fac și plăcere să-i vezi la începutul unui nou an, că'ți doresc un an fericit, cu aceiași inimă deschisă cu care te-au servit în cursul anului precedent.

Obiceiul devine, însă, o milogeală care ne trimete absolut pe cheiul plin de desculți de la Galata, cînd oameni cu care n'ai nici o atingere, ți se prezintă de anul nou, numai pentru a lua bacșiș.

„Bacșiș musieu" zic factorii de telegraf, cari'și împart fie care între ei cîte o telegramă, ca să'ți aducă apoi fiecare cîte o hîrtie roșă plină cu versuri stupide.

„Bacșiș musieu" zic sergenții de oraș, care n'au păzit nici de loc casa d-tale mai cu atenție, decît casa din a cărei bucătărie trebuie să'l scoți cînd ai nevoie de el.

„Bacciș musieu" am văzut zicînd pînă și alegătorii către deputați și senatori, degrădînd astfel pînă și nobleța funcțiunei cetățenești pe care au îndeplinit'o cînd au votat.

Bacciș cer chiar funcționari de biurouri, oameni pentru care o astfel de milogeală este o degradare nepermisă.

„Bacciș musieu" se va zice cîtă vreme nu vom putea să ne lepădăm complect haina orientală cu care am ramas îmbrăcați.

O chestie de frămîntat

Cît timp congresul didactic al institutorilor din România a votat dezideratul să fie o singură ședință pe zi la cursul primar, toată lumea a stat nepăsătoare, pentru că ideia nu mișcă pe nimene, și nu credea în realizarea ei.

Mai mult încă; ministerul de Instrucție a dispus ca după Paști clasele să se țină numai dimineațele; de 2—3 ani școala primară stă sub acest regim, corpul didactic s'a acomodat de minune acestor stări de fapt și era în dorința tuturor extinderea și generalizarea acestei măsuri. Cu toate acestea nimeni nu se agită, măsura nu e criticată, iar literatura pedagogică, nu e masacrată cu combaterea măsurii.

S'ar fi putut obiecta măsurii luată de minister că e mai necesară o ședință pe zi la școala primară în vreme de iarnă, căci ziua e scurtă, localurile de școală — multe — foarte multe „case vechi", neluminate, și improprii pentru curs de la 3—4 jum. p. m., și că ar fi fost de minune să se țină o ședință de la 9 jum. a. m.—1 p. m; iar vara, cînd ziua e mare și lungă să fie reținut copilul la școală și în jurul școalei mai mult pentru tot felul de țeluri ce urmărește școala.

Ei bine, astăzi cînd chestia e pe cale de a se realiza, grație prietenilor noștri, care conduc carul învățămîntului, astăzi s'au răscolit toate cărțile, s'a făcut apel la bibliotecă, s'a pus în sprijin tradiția școlară, și toate considerentele de mahala ale populațiunei nevoiașe și fără pâs de copii lor, și pare a periclita sorții de izbîndă.

Discuția sub ori ce față a chestiei folosește; e bine însă a reținea că pentru dosele mici de cunoștință, ce se dau la copii, ca la bolnavi cu linguriță—3 până la 3 jum. oare pe zi sînt prea suficiente; întru cît școala primară mai are și altă menire de cît de a întoxica zilnic pe copii cu cunoștinți teoretice, și că pentru celelalte îndeletniciri în starea de azi se neglijază totul.

Lucrul de mînă la fete e aproape suprimat, îndeletniciri practice la copii nu există, educația fizică făcute în bănci nu folosește, și apoi institutorul nici nu are vreme pentru realizarea altor țeluri ale școalei.

De 20 de ani se prevede prin legi un învățămînt complimentar, dar fără să se realizeze, căci n'aveai nici cu cine, nici unde; de 20 de ani învățămîntul adulților se sbate fără folos însă, căci se dibuia; iar școlile medii așa cum s'au înghebat astăzi, folosesc mici și răzlețe regiuni, pe cînd scepul e să întrezească cultura la toată obștea absolvenților primari.

Dacă cei ce combat măsură, cred că prin reducerea la o ședință a clasei primare, se înlesnește numai corpul didactic, ni se strică culturii neamului, se înșală. Prin timpul liber lasat școalei se va organiza celălalt învățămînt, care va stîrni în neam alte puteri, și va pune învățător în o mai bună și complectă slujbă culturală a neamului.

* * *

OAMENI ȘI LUCRURI

Glossa schimbării de an

Cărțile de vizită...

Au și ele, fără 'ndoială, filosofia lor aparte, rostul lor social cu toată discreția lor laconică. Nu samănă cu nici un altfel de imprimate; nici cu cărțile, nici cu ziarele, nici cu scrisorile simple măcar. Și totuși au un cuprins și au un înțeles, — ba chiar, adeseori, multe înțelesuri...

Dacă, din an în an, le-am strînge, le-am păstra multă vreme și am alătura, apoi, datele expedierii lor—am avea un adevărat material, social și istoric. E istoria în miniatură; este sensul relațiilor cu schimbările și, prefacerile lor; e rezumatul prieteniilor și paralel, a prefacerii lor în dușmănii, e căldura preschimbată în răceală; este clipa în repezile ei legături cu eternitatea; e iluzia cea mai șubredă din existența omului: iluzia că poate dură ceva care nu are nimic durabil în sine însuși: *timpul.*

Veșnic schimbăcioasa Vreme, pururi nestatornicul Timp!

Numai *după ce* s'a înfăptuit schimbarea, o simțim și ne dăm sama de ea. Nici-odată însă nu putem, nu vom putea surprinde schimbarea, ori s'o înrîurim în vr'un fel oare-care.

Ca eri par'că toate erau altele... O iluzie a sensurilor: numai *noi* eram alții. Cînd însă s'au petrecut atîtea schimbări?

In timp *nimic* nu s'a transformat; numai noi, jucăria vremii infinite nu mai suntem aceiași și, întocmai ca poetul, ne întrebăm:

Cînd se petrecură aceste?

Cu neputință însă este să surprindem o schimbare, precum s'o oprim. Par'că dintr'odată am devenit din copii — bătrîni; par'că într'o miime de secundă au răsărit perii albi. Și *aceste* prefaceri nu sunt nimic pe lîngă cele cu adevărat profunde, — acele sufletești, și pe urma cărora noi înși-ne nu ne mai recunoaștem:

Astă-zi chiar de m'ași întoarce,
A 'nțelege n'o mai pot:
Unde ești, copilărie?....

Plecînd, — anii ieau cu dînșii tot ce le aparține; tot ce adusese ei cu dînșii; toate însușirile trecătoare, pe care ei ni le împrumutase și pe care ni le dase momentan:

Din noaptea veșnicei uitări.
In care toate curg...

S'ar zice că Firea nu ne îngăduie, ori că noi nu suntem în măsură să suportăm de cît existența limitată, îngrădită între ziua de eri și ziua cea de mîne. Întocmai ca fugarii Sodomei n'avem voie să ne uităm îndărăt. Mereu înainte, — și acel „înainte" este numai clipa pe care o trăim, prezentul cel mai restrîns posibil. Numai cu această condițiune putem avea *iluzia* că „toate-s vechi și noue toate...."

Cît de intense fie senzațiile trecute — chiar acele ale iubirilor dintâiu, — vremea le șterge cu sarcasm ușor și nu ne învoește, nu ne dă putințu de a le retrăi, ori macar de a le înțelege:

Pierdut e totu 'n zarea tinereții
Și mută-i gura dulce—a altor vremi.
Iar timpul crește 'n urma mea. Mă 'ntunec.

Intunericul ajută întru cît-va *iluzia* de a gusta senzația schimbării de vreme.

Aseară, după oare de plăcută și voioasă petrecere—iluminată încă de surîsul unui blond copil, cu obrajii dulci și cu sărutul inocent — ne suggerarăm noi înși-ne emoțiunea clipei. Lumina electrică fu stînsă; elegantul salonaș al simpaticului intelectual la care ne strînsesem—pluti un moment în obscuritate; rîsetele fură înfrînate; o solemnitate pe jumătate sinceră însoți bătaia celor 12 oare ale miezului de noapte, — după care urmă muzica încîntătoare a paharelor ciocnite. Simțisem ceva, în realitate din schimbarea de vreme? Tot atîta de sigur, cît simția îngerașul blond care adormise, obosit de sărutări și de alintări și care, în camera vecină, visa în leagănul lui lipsit de gînduri și de preocupări...

Noi numai am *suferit* înnoirea vremei, — mereu sub cîrma ei, sub stăpînirea ei, sub atotputernicia ei. Revelionul — ne-a omorît încă o clipă, — un șir de clipe și atîta tot. Noi ne-am mulțumit cu iluzia sugerată și am înnecat umilința de a *nu* o fi încercat,— în cupele de șampanie ale gazdei amabile. Este mereu regretul care-l făcea pe Eminescu să întrebe:

Nu e pacat
Ca să se lepede
Clipa cea repede
Ce ni s'a dat?

Floare de crîng, —
Astfel viețile
Și tinerețile
Trec și se stîng

Ori-ce noroc
'Și întinde aripele
Gonit de clipele
Stării pe loc.

Ca și starea pe loc — mersul înainte este osînda Veșniciei, care dăruește omului trecător clipa trecătoare și atît.

Rodion.

Ținutul — — sărăciei

— **Fantazie** —

Ținutul sărăciei a adunat într'un bloc negru de durere și mizerie, de jale și noroi, pe toți desmoșteniții soartei, pe toți învinșii vieței.

Lîngă orașul cu palate poleite și bulevarde largi, cu risipă desfrînată și petreceri nesfîrșite, se întinde cîmpia celor flămînzi și supți. Pe lîngă canale de noroi, se înșiră în cotituri fără număr, adăposturile plevei omenești. Pitice, casele se reazămă una de alta, sub povara coperișurilor desfăcute, mînjiți de noroiu, înverziți de mucegai, pereții și au perdut coloarea și-și arată pe la colțuri scheletul de lemn mîncat. Un ciob de geam nu poate să împrăștie noaptea din aceste dărămături și-o ușă, mereu închisă, abia desparte noroiul uliței de duhoarea încăperilor.

In nesfîrșite șiruri cocioabele se înlănțuesc în trecători sucite pe uriașa mlaștină. In valuri negre se agită marea de acoperișuri mărunte, în rînduri de monștri rînjesc pereții cu geamul și ușa înegrite, un copac își întinde desperat brațele despuiate, zaplazuri se leagănă mereu și nici un fir de verdeață nu răsare din tina curților; pe mormane de gunoi zac stîrvuri și peste tot apasă un miros greu.

Un suflu de jale și dezastru clatină aceste putregaiuri care adăpostesc carnea și sufletul omenesc,—anevoie pasul mi se afundă în noroiul cleios și răsuflarea e tot mai grea și totuși rătăcesc înainte prin tărîmul acesta al mizeriei, cu sufletul sfășiat de durerea ce răzbate din fiecare colț.

Toată pleava orașului luxos, sfărămăturile decăzute ale celor ghiftuiți, cei eșiți în lume din păcat, orfanii celor desfrînați, toți sclavii muocii sterpe, toți urgisiții soartei, infirmii și calicii, toți cei lihniți, care dorm cu visuri pline de pîne, duzinele de guri mărunte agățate de

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

poala văduvei, ofticoșii și orbii clociți în grote de infecție, toți mutilații mașinelor, cei fără mîni și fără picioare, toți cretinii și toți cei cu mintea 'n haos, toate căzăturile infame, cei trecuți prin ocnă și cei prăbușiți de vicii, cei sărăciți de răutatea semenilor și goniți de lașitatea milei, drojdia desfrîului modern, fermenții patimelor omenești, toți cei sfîșiați în lupta pontru traiu, victimele mizeriei, a cruzimii, a urii și perfidiei,—toți se scurg și se 'nmulțesc în mocirla acea imensă, se 'nghesuesc, alungați de boală, de noapte și de frig în duhoarea bordeilor, întinzînd mînele la cenușa rece a vetrii, pipăind prin întuneric în fundul cioburilor de farfurii, un rest de hrană mucedă, sfîșiindu-se și amestecîndu-și lacrimele, gemetele și oftările cu blesteme, cu urlete de mînie și țipete sălbatece.

Și cad apoi zdrobiți, pe huma jilavă, adormind în horcăeli lugubre... și chinuita lor minte e fermecată de un vis frumos și liniștit, cu belșug de pîne și cărbuni, cu haine și paturi moi...

O să doarmă,—să doarmă haita acea de flămînziți, să uite, să înșele tirania stomacului lor nesățios, să nu sufere, să nu se sfîșie iar ca fiarele, — să doarmă și să viseze castele fermecate și mese îmbelșugate...

De ce să'și tîrească în noroi o viață nefolositoare, nici lor, nici celor sătuli, de ce să nu piară mai bine iadul acesta de suferințe nevinovate, să piară ca un cîmp de buruieni înăbușitoare, să fie numai belșugul și mulțumirea printre toți ceilalți?...

Și la întrebarea aceasta care mă chinuia, îmi răspundea uriașa voce neauzită a celor mulți și umili. Trebue să trăim, cu tot chinul vieții, căci nu sîntem lași să dezertăm din lupta, mare și sfîntă, pentru pîne. Suferim și sperăm. Sperăm, în neputința noastră, să 'nvingem prin suferință, să muiăm inima celor tari și să ne merităm soarta unei vieți tihnite.

Și totuși, zorile vin, și furnicarul de tină răsună iar de larma suferinții și din gura neagră a bordeilor încep să iasă trupurile tăritoare, cu fețe supte și boțite de chin, — și spre orașul luxului și al pînei, își pipăe orbii drumul, își tîrîe calicii sdrențele, își cară infirmii sfărămăturile cărnii lor, și robii muncii se duc în turme, să'și stoarcă vlaga, dacă o au, în fabricele nesătule ca și gura, și haimanalele să pîndească pe la colțuri... Se duc toți dumnezeii acești ai pîntecelor goale, să aducă o pîne, — și foamea tot tronează și chinul tot îi roade...

Și crește revolta în sufletele tuturor hămesiților... crește mereu, și cînd din gura unuia eși strigătul: „După mine!", ca strînși de-un vîrtej, se adunară toți răsvrătiții foamei în jurul unui steag din cîrpituri zoioase și porniră în valuri negre spre orașul îmbelșugat.

In rînduri strînse mergea armata acea de oase îmbrăcate'n zdremțe toți nepuincioșii și robii sărăciei curgeau în valuri grele prin canalele de noroi, mănați de vîntul răsvrătirii,— miezul nopții clare, sub paloarea lunii, ei păreau o neagră dihanie fantastică, ce se tăra pe picioarele fără număr.

Mergea mulțimea de umbre, scrîșnind din dinți și strîngînd pumnii, — și'n urlete de fiare se împrăștiau în haite răzlețe, pe străzile adormite ale orașului celor sătuli.

S'a deșteptat mîndria în sufletele umilite, lașitatea înjosirii și lanțul robiei, s,au sfărămat la vocea sîngelui, omul demn, care vrea să trăiască, crește sub zdrențele, care'nbracă ruina trupului și toți morții vii din mocirla sărăciei, se mișcă, se înbrățișează și năvălesc, sufocați încă de noianu suferinței și de ghiarele foamei, orbiți de ură și revoltă, în palatele poleite ale celor fără grijă.

Și măcelul crud, se 'ncinge, pîrîie oasele și din carnea parfumată curge sîngele răzbunării. Adînc se înfing degetele negre în gîtul care-a purtat, nu jugul sărăciei ci șiraguri de mărgăritare... In puful cald, fumegă mormane de carne și oase și peste tot cade'n țănduri luxul de nimicuri prețioase.

Și se umple pîntecele hămesiților înebuniți cu toate bunătățile visate, pînea, pînea cea de toate zilele, o au, curge vinul, curg și banii... și'n zorii zilei, încovoiați sub povara prăzii, se 'ntorc eroii acești ai sărăciei revoltate, — dumnezeii celor uitați în noaptea bordeelor, — se'ntorc sătuli și mulțumiți, să-și trăiască în belșug și în noroi, viața de viermi omenești.

Și'n urma lor, limbele de foc se'nalță din toate colțurile orașului, să prefacă în ruini și'n cenușă, orț-ce urmă de lux și de tiranie...

D. Relgis.

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

Votarea unui important proiect de lege. — O ședință de 24 de ceasuri.— Interpelarea deputaților romîni, relativ la atrocitățile grecești.— Scene tumultoase.— Obstrucția partidului național romîn învinsă.— Închiderea sesiunii.

Cernăuți 31 Decembrie.— Am fost în plină activitate parlamentară. In ultimile 4 zile dieta bucovineană a fost preocupată de importantul proiect de lege relativ la regularea financiară a băncilor noastre cooperative — chestiune ce preocupă de peste un an cercurile noastre politice și despre care s'a scris și vorbit atît de mult în presa locală și mai cu seamă în cea din Romînia—în timp ce n'au lipsit nici momente în cari atît lumea politică, cît și cea semi-politică, a fost ținută într'o continuă încordare, prin importantele discuții pline de vervă ale unor oratori distinși, între cari figurează ca cel dintăiu deputatul romîn dr. Aurel cav. de Onciul.

Se știe că Dieta bucovineană a fost convocată pe ziua de 27 Decembrie exclusiv pentru resolvarea problemei economice, financiaro de la noi, și că de la prima ședință publică de constituire, și pînă acum, parlamentul nostru provincial, a lucrat numai în secțiuni. Secțiunea legislativă a fost cea mai împovorată și au trebuit ținute și ședinți de noapte ca proiectul de asanare să fie întocmit într'o formă care să împace pe toți, în aparență cel puțin.

In fine, după 12 zile, de continue negocieri între partide, secțiunea legislativă a terminat expunerea de motive a proectului, cere se poate caracteriza în următoarele: Țara ia asupra-și un împrumut de 15 milioane, cu 4 jum. la sută, pe obligațiuni comunale, împrumut amortisabil în 78 de ani. Din această sumă se va plăti datoria centralelor la banca cehă și la cea a țării. Hîrtiile de valoare amintite, le va cumpăra „Ustredni Banka" cu cursul de 98.

După ultimul raport depus de comisiunea de experți, însărcinată cu revizuirea scriptelor băncilor, deficitul celor 3 centrale e stabilit la suma de 5,300,000 cor., dintre cari cea romînească posedă deficitul de numai 1,516,000. Aceasta este ee atribuit faptului că generosul fond religionar, i-a aplicat mai dăunăzi o ameliorare destul de radicală.

Prima ședință publică, în care au început discuțiile generale ale acestui proiect, a avut loc Vineri 10 Ianuarie st. n. Această ședință, a bătut recordul parlamentarismului bucovinean, prin aceea că a durat 21 de ore fără intrerupere, așa că Sîmbătă la ora 7 dim., mareșalul țării s'a văzut silit s'o întrerupă, pentru o mică pauză, de oare-ce deputații fiind cu totul istoviți, au cerut cu insistență acest lucru.

In ședința de Vineri, cel dintăi care a luat cuvîntul a fost deputatul romîn Dorimodont Popovici, care a vorbit contra proectului, de la orele 11 dim. pînă la ora 6 seara. D-sa a făcut tot istoricul afacerei deficitelor, polemizînd cu deputații democrați, cărora le impută a fi autorii acestor deficite la Centrala românească, cu care ocazie și-a arătat din nou talentul său oratoric. Prin cuvinte energice a combătut atît sistemul de administrare care a domnit la bănci, cît și tendințele de asanare ale actualului proect. D-sa a terminat cu următoarele cuvinte la adresa guvernatorului țării, contele de Meran: „Astăzi șade pe banca reprezentantului guvernului un om, despre care se vorbesc atîtea lucruri frumoase, nn om, care din cauza sentimentelor sale generoase față de poporul de jos, a fost primit cu brațele deschise de țărănimea noastră. Către acest domn îmi permit să-mi îndrept rugămintea, în numele alegătorilor districtului meu: „Fie-ți milă, d-le Conte, de această țărișoară nenorocită și n'o lăsa prada unor politiciani nescrupuloși, ca s'o exploateze în interesul lor particular. *Cereți disolvarea Dietei și faceți poporului dreptate.*

Această cuvîntare a produs o senzație enormă în sînul majorității.

Orele fiind înaintate, mareșalul suspendă ședința pentru un ceas. La redeschidere, deputatul romîn Onciu Flondor, unul dintre cei mai intransigenți naționaliști bucovineni, aduce următoarea interpelațiune, relativ la chestia masacrelor romînilor Macedoneni:

Inaltă Dietă

Din ce în ce mai intensiv și mai alarmate sunt plîngerile conaționalilor noștri macedoneni, relativ la lupta distrugătoare întreprinsă contra lor, de către aliații greci și sîrbi.

Horde barbare cutreeră Macedonia în lung și în lat, omorînd, prădînd și nimicind totul din cale, iar cele mai frumoase sate romînești sunt prefăcute în cenușă și scrum.

Regiunile locuite de Romîni sunttransformate în adevărate ruine, iar bătrînii încarunțiți, copii, femei și barbați, sunt măcelăriți fără o leacă de milă și remușcare.

Toate acestea în numele liberării creștinismului de sub jugul turcesc.

De nimeni apărați, desarmați și în imposibilitate de a se arma, romînii macedoneni sunt pe calea nimicirii lor desăvîrșite, aceasta ca pedeapsă pentru loialitatea lor față de imperiul otoman și de supunere către sultan.

Prădați de tot avutul și de conducătorii lor, cu mii de familii nimicite, bucuroși că-și pot salva ființa proprie, goi, flămînzi și degerînd, ei pribegesc prin păduri, văi și dealuri, în continuuă frică de a fi urmăriți și măcelăriți mișelește de laudele grecești.

O scrisoare sosită azi în loçalitate, de la profesorul școalei comerciale din Salonic, Christea Geagea, descrie în culori vii și duioase, prin cuvinte profund mișcătoare, întreaga situație tristă în care se află conaționalii noștri din Macedonia părăsiți de toată lumea, de Europa civilizată etc.

Ei sunt lăsați prada hoardelor barbare, fără nici o speranță în încetarea atrocităților.

Subsemnații pătrunși de groaza acestei situații insuportabile, creată conaționalilor noștri, ne permitem a aduce următoarele propuneri:

Inalta Dietă bine voiască a decide.

1. Dieta își exprimă adînca ei indignare față de atrocitățile mișelești săvîrșite asupra macedo-romînilor.

2. Inaltul guvern este rugat să intervină de urgență, pe căile ce-i stau la dispoziție ca această acțiune de nimicire întreprinsă contra macedo-romînilor nearmați să înceteze și în noua formațiune balcanică să se asigure un mod corespunzător prin care desvoltarea lor națională să rămîie neștirbită și asigurată.

Nicu Flondor, Bejan, Hormuzachi, Primen, Onciul, Popovici, Sîrbu, dr. Reut, dr. Popovici, Cuparencu, Tarnovschi, Țurcan, dr. Lupu, Scalat, Simionovici, Vasilovschi, Niculiță.

Propunerea a fost primită cu mare însuflețire de întreaga Dietă, prin aplause furtunoase și îndelung repetate.

*

După aceasta s'a continuat discuția asupra proiectului de asanare. S'au anunțat la cuvînt peste 20 deputați.

Se dă cuvîntul deputatului creștin-social Hrușca, care a luat cuvîntul pentru a riposta acuzărilor deputatului Popovici. La un moment dat se naște o scenă tumultoasă între d-sa, deputatul Popovici și dr. Florea Lupu.

Deputatul Hrușca: „I-au cuvîntul numai pentru a răspunde d-lui Popovici, care prin cuvîntarea sa a ținut să mă calomnieze în mod tendențios. Voiesc să constat un lucru, relativ la d-sa, care a obținut o subvențiune de 1000 cor. de la institutul financiar pe care l'a criticat într'un mod atît de brutal..."

Deputatul Popovici: „Aceasta nu e adevarat. E o mincinnă ordinară!"

Deputatul Lupu (către Popovici): „D-ta care n'ai nici un drept să șezi aici, în Dietă, să taci."

Deputatul Popovici: „Un necinstit șade aci, afară cu el. Scandal! Rușine!

Dep. Hrușca.—„Dacă ai voit să lovești în binefăcătorii d-tale, ar fi trebuit mai întîiu să restituești banii luați!"

Dep. Popovici.—„Eu n'am luat nici un ban. Ești un mincinos cînd susții așa ceva!"

In acest timp se naște un tumul îngrozitor pe galerie. Unii manifestau pentru d. Hrușca, iar alții pentru d. Popovici.

Cu mare greutate spiritele s'au putut liniști, după vre-o 15 minute de vociferări, cînd d. Hrușca și-a putut termina cuvîntarea, pledînd pentru proiect.

Intr'o atmosferă foarte încărcată au urmat apoi și ceilalți oratori, pînă la ora 7 dim., cînd după cererea mai multor deputați, ședința a fost suspendată pentru 4 ceasuri.

Sîmbătă, deasemenea ședința a durat pînă la orele 2 de noapte, în care timp au urmat discuțiile proiectului pe articole.

Interesant este că guvernatorul țării contele de Merau a luat parte la toate aceste ședințe obositoare pînă la fine.

Ultima ședință a avut loc azi, cînd proiectul de asanare a fost votat cu mare majoritate. După ce s'au mai votat cîteva credite urgente, actuala sesiune dietală a fost declarată închisă.

Obstrucția partidului național romîn a fost învinsă de majoritatea covîrșitoare a Dietei.

Cu votarea acestui proiect s'a închis odată pentru totdeauna o pagină tristă a istoriei economice-financiare a Bucovinei, săvîrșindu-se în acelaș timp o faptă măreață și de mare folos pentru țară și mai ales pentru pătura țărănească.

Gama

Litere-Științe-Arte

Anul simbolist.—Rezumînd activitatea literară a anului încheiat, confratele *Teo* de la „Ordinea" scrie cu privire la literatura simbolistă, pe care în genere o priveliște cu simpatie:

„După căderea mai neașteptată de cît apariția, ciudatei reviste *Grădina Hesperidelor*—în care Stamatiad ținea neapărat să amintească publicului că a fost oare cum, vestitor și posomorît ca o amenințare, *Simbolul* cîtorva tineri, cari au și concursul celor consacrați. „Versurile și Proză", revista celor de la Iași, a dispărut și ea, după ce ajunsese să se facă simpatică tuturor.

Sfîrșitul anului a adus în vitrinele librăriilor așteptatul volum al d-lui Densușeanu, șeful—dacă e îngăduit acest cuvînt cînd vorbim de o așa curată și liberală tovărășie de artiști—al nouei școli literare și poetul care publică sub *Ervin* acele închegări de gînd în lumina unei alte priviri sufletești și care vesti cel dintăiu cuvîntul cel nou".

Credem—la rîndul nostru—că apariția volumului d-lui Densușeanu-Ervin va consola pe simboliști de oarecari decepții îndurate de... public.

*

Redacția revistei „Teatrul" ne atrage atențiunea că bucata intitulată „Hero către Leandru" poartă titlul: „Leandru cătră Hero".

*

In vederea apropiatului beneficiu al artistului C. B. Penel s'a imprimat o broșură ocazională consacrată carierei teatrale a simpaticului artist, astă-zi în retragere.

*

A apărut „Studii astronomice" — observațiuni pentru marinari, 18 pagini.

*

„Sănătatea" cu data de 1 Ianuarie are ca de obiceiu un excelent și bogat sumar.

Deasemenea suplimentul „Viața fericită".

*

„A apărut „Curierul Judiciar" anul XXII No. 1, cu data de 1 Ianuarie avînd un foarte bogat sumar.

*

Un interesant proces va avea loc între artista pariziană Cécile Sorel și între impresariul Labruyére. Aceasta din urmă contractase cu artista pentru un turneu în orient.

Din cauza războiului însă artista a refuzat să plece. Impresariul pe de oparte, personalul artistic pe de altă parte chiamă însă la răspundere pe doamna Sorel.

*

Editura „Poesia" din Milano editează toate operele și prospectele poeților și artiștilor „futuriști" cu tendința de a le da cea mai intinsă publicitate posibilă.

Ne vom ocupa în curînd despre această nouă mișcare.

*

Pe la finele lui Ianuarie se va monta sub îngrijirea d-lui Vlad Cuzinski cea mai senzațională piesă cea a scris cîndva un autor parizian contemporan. E vorba de misterele Camerei galbene", în 5 acte de Leroux.

Autorul a scris piesa cu o imaginație într'adevăr diabolică.

PRIMARIA COMUNEI IAȘI

Se aduce la cunoștința publică că de astăzi 2 Ianuarie a. c. și pe timp aproximativ de 3 zile, apa nu se va debita decît dimineața de la 8 la 10. Cismelele conductei vechi vor funcționa toată ziua.

Publicul este rugat a face cele mai mari economii.

No. 31597 2 | 15 Ian. 1913

In editura „Nouei Reviste Romîne" se află de vînzare „Ziua din fundul Lacului", elegant tipărit și orginal ilustrată!

Proza d-lui N. Davidescu are multă vigoare și multă savoare.

*

Peste puțin se va relua la teatrul național „Bibliotecarul" comedie de **Moser**, cu d. Boldescu în rolul „Bibliotecarului" creat acum doi ani de Penel.

*

STRUNA ZILEI

MINUNILE CRIZEI

Aci, la Niza timpul
e splendid; lumea
umblă fără pardesie.

Directorul
„Universului"

La noi—și mai ciudat, cucoane:
Cam umblă lumea—cum se știe—
Nu pe călduri făr' pardesie,
Ci, iarna, fără de... paltoane.

INFORMAȚII

Sinuciderea din strada Toma Cozma.— Profira Nazare din strada Toma Cozma No. 38 s'a sinucis otrăvindu-se cu o cantitate de acid fenic.

Cu toate îngrijirile ce i s'a dat imediat, la spitalul sf. Spiridon, nefericita a încetat din viață astă-zi dimineață.

Asupra cauzelor care au determinat sinuciderea, circulă mai multe zvonuri.

Autoritățile cercetează.

Cafengiul A. Pulchi, cuprins de o sincopă, a căzut la pămînt, în piața Halei.

In stare de inconștiență a fost transportat la Spitalul Israelit.

Ziarul „La Métropole" din Anvers publică în numărul său din 7 Ianuarie un prim articol „En pays roumain", în legătură cu evenimentele la ordinea zilei. Articolul se ocupă de viața socială a Romîniei și în special de aspectul Bucureștilor de astă-zi.

Societatea farmaciștilor din localitate a decis în ultima ședință a nu acorda reducerea de 25 la sută din prețul medicamentelor de cît acelor societăți de ajutor reciproc, cari au un număr mai important de membri și mai fac și nu minimum de consum farmaciilor din localitate.

Aflăm cu plăcere că, amicul nostru Paul E. Hette, care se afla suferind de cît-va timp, este apoapre restabilit.

In curînd terminîndu-și convalescența, i-și va relua ocupațiunile.

Cura cu Untură de Pește nu se face cu folos decît cu:

„Emulsia-Racovitza"

300 de atestațiuni medicale, cît și 150,000 flacoane vîndute pînă acum dovedesc puterea ei curativă neîntrecută!

Adoptată de toate spitalele din țară pentru tratamentul

Rachitismului, Scrofulelor, Oaselor moi, Anemia și Poale albe a Femeilor. Inoftigă sau Tuberculoză, în Bronchite și Tuse învechite pentru a Ajuta Hrănirea Anevoioasă a Copiilor slabi și Surmenați și pentru Curățirea Sîngelui Stricat

Modul de întrebuințare se află la fie-care flacon.

De vînzare în toate farmaciile și drogueriile din România. Prețul flaconului 3 Lei 70 b.

Feriți-vă de contrafaceri și substituțiuni!

Ultime Informaţii

■ Iată telegrama, pe care d. Matei Cantacuzino, primarul oraşului, a trimis-o Suveranului, cu prilejul anului nou:

Majestăţei Sale Regelui
Bucureşti

Iaşii, adînc vecinic recunoscător de deosebita iubire, ce întotdeauna Majestăţile Voastre, au binevoit a arăta, rădică spre cer rugile sale fierbinţi pentru sănătatea M. M. Voastre întru apărarea şi propăşirea neamului.

■ *D. Matei Cantacuzino, primarul oraşului, a dat serviciile interne în atribuţiunile d-lui Tudori, prim ajutor de primar şi cele externe d-lui Anibal Ciurea, al doilea ajutor de primar.*

■ Testamentul lui Al. Vogoride casat. Acum doi ani a încetat din viaţă, la Paris, Alexandru Vogoride, lăsînd toată averea sa, compusă din 3 milioane şi o moşie situată în jud. Neamţ, nepotului său Musurus Bey.

Celelalte rude ale decedatului, între cari şi d-na Lucia D. Grecianu din Iaşi, au intentat acţiune, la tribunalul de Sena, cerînd anularea testamentului pe motivul că testatorul fusese atins de demenţă senilă.

In acelaşi timp s'a cerut şi obţinut de la tribunalul Neamţ numirea unui conservator, în persoana d-lui Ermil Zaharia, asupra moşiei din Neamţ.

Tribunalul de Sena s'a pronunţat zilele acestea hotărînd anularea testamentului.

■ Cu începere de astăzi. timp de trei zile, apa nu va fi distribuită decît între orele 8 şi 10 dimineaţa.

■ In localitate s'au constatat azi 2 cazuri noi de scarlatină.

■ Din ordinul administraţiei comunale, societatea Union-baugeselschaft a şi expediat o echipă de lucratori spre Timişeşti, unde s'au constatat unele stricăciuni la conducta de apă.

Reparaţiunile vor fi curînd făcute.

■ In mod subit a incetat din viaţă, ieri la prînz, Alexandru Livaditi, apreciatul caricaturist ieşean.

■ Astă-zi s'a făcut declaraţie de căsătorie intre doamna Ninetta Scorţescu cu d. dr. Const. Mîrzescu, medicul primar al spitalului piridoniei din Roman.

■ **La Mitropolie.** — Azi dimineaţă preoţii au fost la Mitropolie, pentru a eşprima felicitările lor I. P. S. S. Mitropolitului, cu prilejul anului nou.

Au participat preoţii din localitate, reprezentanţi ai preoţimei din eparhie şi toţi stareţii mănăstirelor.

A participat deaseminea şi arhimandritul Scriban, directorul seminarului din Bucureşti.

Ceremonia a fost precedată de un serviciu religios, oficiat de arhiereul Antim, înconjurat de clerul catedralei.

Apoi arhiereul Antim a luat cuvîntul şi în numele clerului. a exprimat felicitări Inaltului Prelat.

Adînc emoţionat, I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei a mulţumit tuturor urînd tuturora ani mulţi şi fericiţi.

Inaltul Prelat s'a folosit de prilej pentru a ţine o predică mişcătoare asupra datoriei preoţilor.

Au mai rostit cuvîntări, şi preoţii, Ştiubei, Possa, Rosescu, precum şi d. Grigoriu, preşedintele societăţii cîntăreţilor bisericeşti.

Cu ocazia acestei solemnităţi I. P, S. a înmînat preoţilor Ştiubei şi Possa, medalia răsplatei muncei clasa 1-a pentru merite deosebite.

A ridicat deaseminea în rang mai mulţi preoţi merituoşi.

Selemnitetea s'a terminat la orele 1 după prînz.

■ Unul din cei mai mari arendaşi, d. Marcu Iuster, din Iaşi, se află în imposibilitate de-a face faţă angajamentelor sale financiare.

Pentru a evita ori ce urmărire din partea creditorilor sei, d. Iuster a făcut, cu un oare care Bernstein, un act de tovărăşie pe timp de 5 ani.

La fel a procedat şi un alt arendaş din Iaşi, d. Mendelovici, care a făcut tovărăşie cu arendaşul Drucman.

■ **Economice.**—Exportul de ceriale a fost în luna Octombrie: 193,356 tone faţă de 411,311 tone ale epocei corespunzătoare din anul trecut.

Incasările Statului, au fost de 45,714,000 lei în Octombrie, faţă de 47,624,000 din Octombrie anul trecut. Diferenţa e de 1,910,000 lei.

Licitaţiani: La Ministerul de Război, între 18 Ianuar şi 15 Februar 1913, se vor ţine licitaţiuni pentru: bidoane de aluminium, şei de cavalerie, pinteni, pînză, mănuşi de bumbac, atelage pentru artiletie, postav, pături, ranişe, centiroane, cizme, bocanci, căpute.

— La Ministerul de lucrări publice, 17 Ianuar, pentru construirea a trei cantoane.

— La C. F. R., 28 Ianuar, aprovizionarea cu 239,803 metri cubi traverse de stejar.

Cereri de lucrători: pe pieţele din occident se simte mare trebuinţă de lucrători croitori.

■ **Tensiunea romîno-bulgară.** — Numărul ziarului „Le Temps" cu data de 12 Ianuarie, sosit astă-zi în Iaşi, cuprinde un prim-articol cu titlul: „La Tension bulgaro-roumaine", în care se ocupă pe larg despre obiectul neînţelegerei dintre cele două state vecine, prezentînd-o, ca de obiceiu, în favoarea vecinilor noştri Bulgari. Rezumă cele patru motive invocate de România pentru obţinerea unor compensaţii teritoriale şi anume: nedreptăţirea la Congresul din Berlin, părăsirea condiţiei de Statu-quo în Balcani, chestiunea Cuţo-Vlahilor şi neutralitatea României în timpul războiului,— dar găseşte mai întemeiate motivele Bulgariei, care rezistă faţă de cererile României. Neutralitatra României a fost parţială, de oare-ce Turcii au profitat de o întinsă contrabandă de arme *via* Constanţa; apoi cesiunea de teritorii ar preschimba naţiunea bulgară în biruită, din ce este de fapt,—biruitoare. Lucrul ar fi altfel, dacă Romînia ar oferi la rîndul ei oare-cari teritorii, ceea ce nu e cazul. Cît despre amiciţia pe care o oferă, este întrebarea dacă, faţă de legăturile României cu Triplicea, ea are toată libertate de a oferi această amiciţie. Aci vede *Le Temps* marea dificultate a unei sincere prietenii romîno-bulgare.

■ D. Const. Stere îşi petrece vacanţele în Ardeal, unde se află plecat dinainte de Crăciun.

■ Eri a incetat din viaţă D-na Aurelia Missir, muma fostului profesor Cristea Missir.

■ Cura cu untură de peşte nu se face cu folos de cît cu Emulsia Racovitză, 200,000 flacoane prescrise de toţi medicii din ţară o dovedesc pe deplin; feriţi-vă însă de substituţiuni.

■ Cercul meseriaşilor din localitate vor prezenta un memoriu d-lui ministru al industriei domnul Nicu Xenopol, cu ocazia vizitei ce va face Iaşului.

In memoriu se vor cere îmbunătăţiri actualei legi a meseriilor, la o eventuală modificare a ei.

■ Profesorii publici care aparţin în acelaş timp învăţămîntului particular vor ţinea mai multe consfătuiri pentru a cădea de acord asupra răspunsurilor ce urmează să dea directoratului învăţămîntului particular pînă la 20 Ianuarie, cu privire la reorganizarea şcolilor private.

■ D. dr. C. Grigoriu, suplinind pe d. dr. Floru medic primar al oraşului şi pe domnul dr. Roşculetz, şi-a cerut congediu la dispărţirea V-a, unde va fi suplinit de d. dr. Milian.

■ Revizoratul şcolar a înştiinţat şcolile private din localitate că au sosit de la Cassa Şcolilor livretele destinate elevilor acestor institute.

■ Pentru armată au fost aduşi astăzi din Rusia 200 cai; alţi 300 cai vor fi predaţi la 15 c.

■ Inspectorul financiar Volceanu inspectează astă-zi administraţia financiară din Iaşi.

■ In onoarea d-lui ministru A. A. Badareu a avut loc Luni seara, în sala restaurantului Traian, un supeu la care au asistat 20 prieteni.

S'a tuastat pentru activitatea rodnică a ministrului de lucrări publice şi pentru misiunea cu care a fost însărcinat d. Take Ionescu.

■ **Serbările la societatea de gimnastică, sport şi muzică.**—Societatea de gimnastică, sport şi muzică din Iaşi, cu ocaziunea anului nou, a dat două mari serbări, una în ajun a copiilor şi alta seara „Revelionul". Frumoasa sală a fost aranjată foarte frumos, în fund, pe scenă, s'a perindat bătrînul şi scumpul nostru Moş Crăciun, cu întregul cortegiu de representanţi ai datinelor strămoşeşti din toate locurile şi unghiurile locuite de Romîni. S'a representat alegoria Ingerul României, anul vechi şi nou — Flăcăii au cîntat „Plugusorul" etc.

Spre marea mirare a tuturor — s'a făcut apariţia feerică a celor patru anotimpuri. Dansul a încheiat seria acestor serbări, fie-care ducînd cu ei, amintirea plăcută a unor petreceri fericite.

Din numeroasa asistenţă pe lîngă membrii societăţei remarcăm:

Doamnele: Marie Burghelea, Ionaşcu, Alice Berescu, Paul, Eleonora Lohan, Elena Gr. Vasiliu, Aglae Andriescu, Popescu, Marie Largeanu, Marie Carare, Ionescu, Dimitriu, etc.

Domnişoarele: Eufrosina Balmez, Margareta şi Didina Gabrilescu, Mărioara Faur, Eugenie Burghelea, Alice Popovici, Elena Oltinescu, Matilda Ionescu, Popescu, Elena Eugenie şi Marie Popovici, Chiriţescu, Vasiliu Olga, Eugenie Carare, Marie şi Aglae Florescu, Aneta Botez, Marie Averescu (Fălticeni) Havidnischi, Augusta Burghelea, Herşilia Ionaşcu, Frosica Neculau, Malcoci, Vivoski, Virginia Sebastian, Amelie şi Elena Lărgeanu, Nebuneli, Brudariu, Cornelia şi Valeria Dobreanu, Alexandrina Alexieff, Maria Golescu, Titina Iuliano etc.

Domnii: dr. Ţaranu, Romulus Ionaşcu, Ioan Berescu, Georges Gavrilescu magistrat, Alexandru Gheţu avocat, Radovici, Const. Vasiliu avocat, Havranet, Sibianu, Mircea Proca, Emil Ceikovschi, Alexandru Faur, Cezar Onzo, I. Constantinescu, Eduard Popovici, Orăşeanu, Konia, Robert, Cezar Popovici, Bădulescu, Brudariu, Aramă, etc.

Sublocotenenţii: Tomida, Neculau, Alexandru Turculeţ şi Focşa.

Elevi ai şcoalei militare de Infanterie: Aurel Gr. Vasiliu, Vasile Popovici, Ştiubei, Hotineanu, Alecu Sebastian, Miclescu etc.

■ Theodora, extraordinară dramă istorică, din epoca de glorie a Bizantinului, pusă în scenă după scrierea lui Victorien Sardon, este reprezentată astăseară Mercuri 2 Ianuarie de cinematograful Pathé-Freres din Sala Circului Sidoli. —E una din cele mai grandioase inscenări, ce ne-o reprezintă cinematografia modernă. Piesă cuprinde 3 părţi mari şi este interpretată de artiştii dramatici ai Comediei Franceze din Paris.

D-ra Sahary interpretează rolul împărătesei Theodora, d. Philippe Garnier— Imparatul Justinian, d. Pierre Magnier— Grecul Andrias etc.

In noul program de astăzi mai sunt cuprinse diferite sujete comice, sportive, teatrale etc.

Vineri seara 4 Ian. şi Sîmb. 5 Ianuarie (Mat. şi seara) se repetă după cererea unanimă *„Mizerabilii"*. In aceste două zile vor fi reprezentate toate epocele şi anume: Vineri-seara epoca I a şi a II-a, Sîmbătă (mat. şi seara): a III-a şi a IV-a epocă.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore şi la 5 8|4.

*

D. Leon M. Popescu, editorul marelui film de artă „Războiul pentru independenţa României" (1877—78), executat de armata romînă cu concursul artiştilor Teatrului Naţional din Bucureşti, aduce la cunoştinţa ieşanilor, că măreaţa reconstituire va fi reprezentată pe pînza cinematografului din sala Circului Sidoli, cu începere de Marţi 8 Ianuarie 1913, In fie-care zi vor avea loc Matineuri şi reprezentaţii serale.

■ Dela 20 Decembrie în vederea sărbătorilor produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.40
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval greçesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.40
Brînză de munte de toamnă		2.40
Caşcaval penteleu		3.40
Depozit permanent de Schweitzer elveţian		4.40
Brînză de Brăila (Telemea)		1.40
Brînză de Brăila de toamnă		2.—
Diferite varietăţi de mere.		
Se găsesc zilnic paseri tăiate		

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	80
Vin alb şi negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

■ Reducerea de 50 la sută la C. F. R. acordîndu-se tuturor funcţionarilor publici şi avînd necesitate fie care de o fotografie personală bine reuşită fără de care nu mai poate beneficia de reducere.

Fotograful *Weiss* din Iaşi piaţa Unirea, Furnisorul Curţii Regale, vă roagă să bine voiţi a-i încredinţa efectuarea acestor fotografii care vor fi executate prompt şi conform indicaţiunilor onor. Ministerului Lucrărilor Publice cu preţ absolut modest.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 2 Ianuarie

Sfîrşitul armistiţiului

Nota şefilor misiunei balcanice

Londra.—Agenţia Reuter află că adunarea şefilor misiunilor balcanice de azi dimineaţă a decis ca o dată cu prezentarea notei puterilor către Turcia, guvernele balcanice să adreseze o notă către guvernul otoman arătînd ruperea conferinţei păcii. Adunarea a mai decis să înştiinţeze pe comandaţii armatelor balcanice să pue sfîrşit armistiţiului. Nota statelor balcanice va fi firaşte redactată aşa ca să nu intre în vigoare de cît în cazul cînd poarta refuză a primi sfatul puterilor, cuprins în nota puterilor.

*

Viena. — Corespondenţa politică primeşte din Petersburg informaţiunea că cercurile autorizate ruse cu toată actuala atitudine a porţii socot că urmarea războiului tot atît de improbabilă ca şi ipoteza că chestiunea romîno-bulgară ar putea să deschidă un nou capitol al crizei balcanice Puterile urmăresc pacea cu sinceritate şi tenacitate ceea ce face să se spere că vor învinge ultimile împotriviri. Fiind dată această concepţiune generală în privinţa situaţiunii e de sperat că totul se va desfăşura în mod favorabil

Guvernul rus nu are nici un motiv de a-şi mări măsurile sale militare măsuri cari să treacă de cadrul actual al stării de lucruri nu sunt nici luate nici prevăzute.

*

Berlin.—Imparatul a numit pe d. Jagow ambasador pe lîngă Qoirinal, ca secretar de stat la externe, şi l'a însărcinat a reprezenta pe cancelarul imperiului în domeniul oficiului externelor.

*

Odesa.—Un al doilea caz de holeră, s'a constatat acel bacteriologicește.

*

Paris—Sesiunea parlamentară ordinară s'a deschis. In şedinţa Camerei preşedintele de vrîstă Passy, a pronunţat un discurs stăruind asupra caracterului însărcinării de preşedinte al republicei de a representa mai ales toate interesele ţărei sub lumina talentului încercat şi serviciilor aduse.

Preşedintele are datoria de a îndeplini apararea naţională nu politicianilor ci patrioţilor. Presenţa miniştrilor actuali la răsboiu, marină şi externe, ne permite a visa o patrie unită, pentru apararea naţională şi o Europă în cele din urmă, unită pentru pace.

Camera procedează apoi la alegerea preşedintelui; se alege ca preşedinte d. Deschanel cu 345, socialistul Vaillant întruneşte 61 v. Buletine albe 96.

Londra.—Agenţia Reuter află de la delegaţii balcanici, că membrii misiunilor sunt gata să plece din Anglia, îndată după o informaţiune privitoare la modul presentării notei. Asigură că ambasadorii din Constantinopol au decis data remiterii notei, nu e pînă acum nici o indicaţie oficială despre respunsul ce va da Turcia, dar se crede că nu e nici o speranţă şi că nu va fi de cît nefavorabil aliaţilor. In cercurile oficiale e puţină speranţă de a se împedeca reînceperea ostilităţilor. Se declară chiar, că ostilităţile ar fi mijlocul cel mai scurt pentru a ajunge la pace, de oare-ce se crede că Adrianopolul nu va resista unui nou atac şi căderea lui va putea aduce o apropiere între Turci şi aliaţi.

Se declară în cercurile balcanice, că se va semna pacea dacă Turcii primesc îndată cererile, iar dacă Turcii reîncep rezboiul e de aşteptat ca cererile aliaţilor să fie schimbate după rezultat.

*

Paris. — Senatul alege ca vice-preşedinţi pe d-nii: Touron, Patyer, Mauryce Maru, şi Savary. — Camera alege pe d-nii Etyenne, Puech, Masze şi Dron.

*

Constantinopol.—Consiliul de miniştri au decis să autorize pe ministrul de interne să procedeze cu asprime în contra junilor turci şi eventual să expulzeze pe şefii comitetului din Constantinopole, pe lîngă măsurile luate eri, 300 de poliţişti civili au fost postaţi la intrările şi ouloarele porţei.

*

Paris.—Luînd preşedenţia Camerei d. Deschanel, a amintit mişcătoarele desbateri ale convenţiunii franco-germane, relativ la Africa ecatorială şi Maroc. Marocul despre care Bismark spunea că va pricinui primul război mare european este azi sub protectoratul francez graţie înţelepciunei diplomaţiei franceze, pacea europei este menţinută, speră că criza balcanică nu va tîri pe marile puteri într'un conflict care nu este dorit de nici una.

Propune ca Franţa să concure din toată puterea la pastrarea păcii. Camera a aratat în totdeauna dorinţa de a recurge la arbitragiu, în regularea litigiilor internaţionale.

Important consiliu de miniştri

Sofia. — La Mustafa-Paşu, s'a ţinut azi un important consiliu de răsboiu, la care au participat Ţarul Ferdinand şi principii.

Rusia şi un eventual războiu romîno-bulgar

Colonia. — Ziarul Kolnische Zeitung, spune, că ştirea lansată că în cazul unui războiu între Romînia şi Bulgaria, s'ar putea întîmpla ca Rusia să atace Romînia, la coastele Mărei Negre, este cu desăvîrşire falşă.

Controlînd ştirea în cercurile oficioase ruseşti, ziarul a capatat convingerea, că aşa ceva nu se va întîmpla nici odată.

Plecarea d-lui Disescu

Bucureşti — D. Dissescu, Ministrul de culte, a plecat pentru două zile la Buda-Pesta.

Intoarcerea d-lui N. Filipescu

Bucureşti.—D, N Filipescu, ministru de domenii, s'a întors azi în Capitală venind din Constantinopol.

O veste bună
pentru
Gara Podul-Iloaiei

Cunoscutul şi vechiul restaurator, care a ţinut şi mai înainte restaurantul în această Gară, D-l *M. Vasilescu*, după dorinţa sa, Direcţiunea Căilor Ferate Romîne, cu începere de la 15 Ianuarie 1913, i-a aprobat să fie din nou transferat, tot în această Gară, cu rezerva de a se mări restaurantul cl. I şi II.

Pe lîngă Restaurant, veţi mai găsi şi o secţie specială de Delicatese fine, Confiserie şi Patiserie aduse din străinătate.

Punem la cunoştinţa D-lor Călători,— modul de conducere al D-lui M. Vasilescu în această afacere şi pentru care a dat probe atît d-lor călători cît şi Direcţiunei, că este unul din cei mai buni restauratori al Căilor Ferate Romîne.

M. VASILESCU
Gara-Chitila

Doctor M. Hortolomei
MEDIC DE SPITAL
Consult 4—6 p. m.
Str. Gh. Mîrzescu 4 (colţ cu str. de sus).

Dr. Suzana GROSSI
Asistentă la clinica obstetricală
BOLI DE FEMEI—FACERI
— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN,
CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune
se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă postală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE
Acordor şi constructor de piane

Important
Aduc la cunoştinţa onor public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.
Fabrică de rahat, halvale, dulceţuri etc.
fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.
Calităţi exelente.
Cu stimă. **H. Alexiades**
Se trimite şi în provincie contra ramburs cu garanţie.

Dr. L. FISCH
Specializat la Berlin în
BOLI DE COPII
în clinicile prof. **Heubner** *(Charité),* **Neumann** *(Säuglingsfürsorge)* **Finkelstein** *(Azilul de copii)*
Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.
Consult 10—11 şi 3—5.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazilie de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai raspîndit

ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţiuni la

MICA PUBLICITA

a se adresa d-lui administr. «Opinia» strada Primăr. 17.

NEVRALGIILE
Hapurile Doctorului Mousette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usurează şi vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi cronice* şi *durerile* care ar resista tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antîiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o ugurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les Véritables PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MISTRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

HIGEYA
APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea bolelor de Ficat, Gută, Rinichi şi Besinteria —
De vânzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecuciu
Representant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI
Preţul: a 1/1 L. 0.85 bani. — a 1 litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se înţeleg cel unde)

BROSSE A TAPIS
Prix : 14 fr.
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco du Catalogue

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

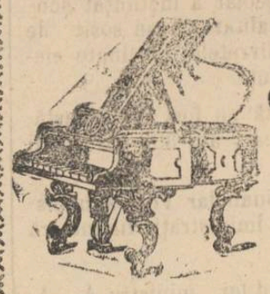

Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acento —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao
Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră
VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza-Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* inghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supraveghori de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţiile cele mai bune la *dispoziţie.*

Magazinul Comertului în Rate
— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —
Pune la dispoziţia onor. public un mare
Deposit de Maşini de cusut
pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Functionare perfectă garantată

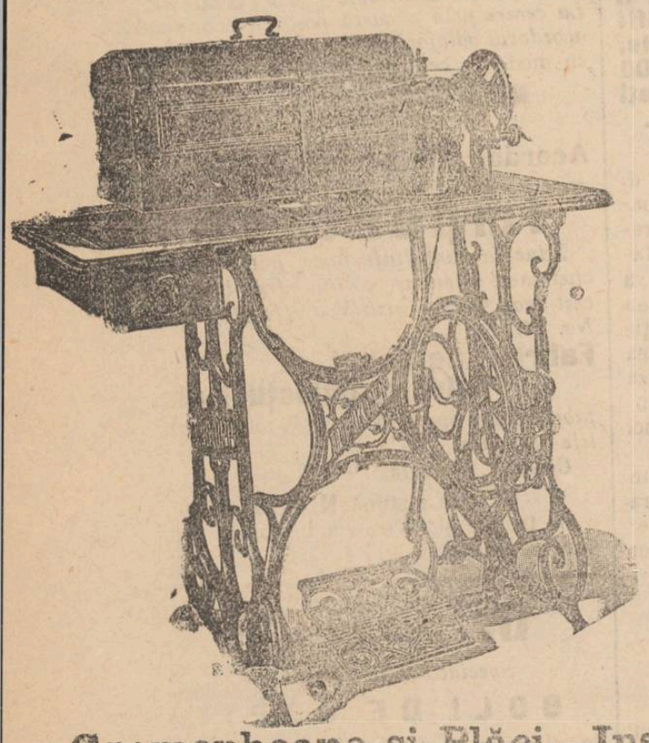

Biciclete BRENABOR
Intrebuinţate de armatele din Europa.
Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.
MOBILE
CĂRUCIOARE
PERDELE
şi CASETE
Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI ÎN RATE
S. L. Grozmann & M. Marcovici

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . 20 lei
6 luni . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1775 — Vineri 4 Ianuarie 1913

Vizita ministerială

Se anunță pentru cît de curînd, pe la 8 Ianuarie, o prețioasă vizită pentru orașul nostru. D-l N. Xenopol, ministrul comerțului și industpiei, dorește a lua un contact nemijlocit cu industria și comerțul ieșan, ascultînd doleanțele lor.

In timpurile de restriște economică prin care trecem, cuvîntul unei persoane cu autoritate, cum e d. Xenopol, va avea suntem convinși, o puternică înrăurie pentru a calma neliniștea de pînă acum. Și cînd vorbim de autoritate, nu înțelegem a ne referi la înalta magistratură cu care e investit D. N. Xenopol.

Cărturarii și în special cei ce se ocupă cu chestiunile economice și financiare au avut ocaziunea să aprecieze profundele cunoștințe în aceste materii ale Ministrului Industriei și Comerțului din scrierile și discursurile ținute în deosebite împrejurări.

S'a putut vedea atunci limpezimea în idei, analiza subtilă dar plină de învățăminte pe care d-sa o aducea în judecarea situațiunilor de ordin economic, prin cari trecea țara noastră. Și de data aceasta avem credința că, cuvîntul său va da încurajarea de care are nevoe comerțul ca și industria noastră, va aduce lumini noi pe temeiul cărora vom vedea îmbunătățindu-se situațiunea pieței noastre.

Fie deci bine venit printre noi D. N. Xenopol, ministrul comerțului și Industriei.

Cu acest prilej nu ne putem opri de a examina pe cît se poate de scurt una cel puțin, din fețile sub cari se prezintă criza economică a timpului, dar mai în special a localității noastre.

Or, deseori am avut ocaziune a constata chiar în acest loc, că dacă o criză generală internațională există, că dacă o criză financiară specială, s'a abătut asupra țării noastre, apoi acolo unde ea a avut un mai viu răsunet este orașul nostru.

Și de sigur în afară de cauzele de ordin general, cari au provocat reaua stare a comerțului, sunt multe altele cari pot fi considerate ca privind în deosebi localitatea noastră.

Astfel socotesc că ar trebui puse în rîndul acesta prea marele număr de comercianți precum și prea marele abuz de credit, ce s'a făcut pînă acum.

Inmulțirea prea mare a comercianților se datorește unei împrejurări de natură generală și alteia specială orașului nostru. Astfel știm cu toții, că ne găsim astăzi într'o stare așa, că cineva nu peate exercita nici o profesiune, fără să însușiască anumite condițiuni.

Nu poți fi doctor, avocat, inginer, profesor, etc., fără să întrunești oarecari calități legale. De asemenea nu poți fi meseriaș fără să faci anumite dovezi că posezi materia, adică cunoștința acelei profesiuni. Dacă am face un fel de inventar al profesiunilor. cari stau sub asemenea rîndueli legale, am găsi că cele cari scapă de ori-ce fel de regulamentare sunt foarte puține. Printre acestea puține o să găsim agricultura, dar ceea ce importă mai mult pentru starea de astăzi a lucrurilor ar fi comerțul. Oricine poate exercita o atare profesiune, peutru care nu se cere nici o condițiune în afară de cele stabilite de codul comercial.

Pentru a exercita un comerț nu se cere nici învățătură, nu se cere nici capital și în genere nimic din ceia ce legi speciale cer, de exemplu, de la un meseriaș.

De aceia mulți socotesc că această profesiune e din cele mai ușor de pus în practică.

Se știe de altă parte că ceia ce mișcă societățile moderne, îmboldirea care le duce la progres este concurența. Or, dacă această luptă există în toate ramurile de activitate, dacă lupta aceasta transformată în lupta pentru traiu o întîlnim oriunde e vorba de ființe și mai ales de oameni, apoi nicăeri ea nu găsește un cîmp mai larg de aplicațiune de cît în comerț. Comerț și concurența sunt în funcțiune una de alta.

Și atunci e ușor de văzut că în puterea acestei lupte vor fi multe situații, care se vor distruge. Se vor distruge chiar dintre cele socotite ca mai solide. dar cu atît mai mult vor cădea acelea cu baze șubrede.

Un economist de samă, de astăzi, C. Gide, socoate că aproape o zecime din populațiunea franceză se ocupă de comerț și atunci, zice dînsul, e o risipă, dacă la 10 inși se găsește unul, care primește o răsplată numai pentru serviciul de mijlocitor al schimbului.

Și de sigur dacă așa ceva se poate zice despre Franța, cu atît mai mult o putem zice despre noi, chiar dacă proporția n'ar fi de unul la zece ca acolo, ci de unul la 30 ori 40.

Deci rămîne un fapt evident că din cauza ușurinței, cu care cineva poate deveni comerciant, numărul acestora a sporit colosnl în anii din urmă.

Oare-cari îngrădiri pentru exercițiul acestei profesiuni n'ar strica. Și chiar dacă acele îngrădiri ar fi privitoare numai la capital și credit, tot ar fi ceva.

Dar eu socot că s'ar putea cere viitorului comerciant și ceva științe. Nu e rău ca acesta să știe singur a ținea registrele, a face o corespondență. Și dacă nu el va face acestea, din cauza altor ocupațiuni, totuși e bine să le știe pentru a controla, pe cei ce au a le îndeplini.

Trebue apoi să observăm că ceva specific Iașului și în genere partea de sus a Moldovei, existența unei numeroase populațiuni de altă origine ca cea românească. Iar întru cît privește această populațiune, chiar dacă am lăsa de o parte ceia ce s'ar putea socoti ca atavism, trebue să recunoaștem că împrejurările o îndrumează mai mult către profesiunea de comerciant.

In timpurile istoriei de mijloc, se zicea despre Genovezi, *„Genuasis ergo mercator“*. Aceasta am putea-o zice noi astăzi despre evrei.

Recunosc că chestiunea aceasta a evreilor e foarte complexă. Ea nu se poate ușor rezolva. Generațiunea noastră și din nefericire nici aceia care urmează, nu are încă acel sînge rece, acel calm necesar pentru a privi această problemă în față.

Dar vorbind de comerț, nu se poate să nu se zică nimic despre evrei, cari sunt încă un factor destul de important al acestei activități, mai puternice în Moldova dar destul de important și în restul țării.

Prin măsuri de ordine administrativă ori de legiferare am lăsat cîmpul liber pentru toată această populațiune aproape numai în comerț și industrie.

Această împrejurare unită cu cele ce am aratat mai sus ca fiind priincioasă pentru înmulțirea comercianților, a contribuit de sigur în bnnă parte a face ca concurența, lupta pentru traiu să fie foarte aprigă, iar comerțul să fie șubred.

Iar în această luptă pentru traiu, pe care comercianții o dau între ei, nu se menajează nici o armă. Cele mai neleale, cele mai distrugătoare de reputații și onestitate sunt permise.

Este vre-un chip de îndreptare? De sigur că trebue să fie. Dar în privința aceasta se cere și o discuțiune nepasionată precum se cere și o procedare prudentă.

V. I. Radu

Flotila noastră națională

Văd prin ziare, liste de subscripție pentru flotila noastră națională. Ideea e bună și merită toată lauda. Dorim din suflet s'o vedem triumfînd, nu atît din punct de vedere al coletei ce se va strînge, cît din acel al manifestărei cît mai mari și cît mai întinse la care trebue să ia parte toți romînii.

Conștiința națională a unui popor se manifestă în toate felurile. Și cu cît această conștiință e mai viguroasă cu atît modul de manifestare al ei. e mai variat și mai înalt.

Ori de cîte ori se ivește o chestiune ori cît de mică ccre atinge interesele superioare ale neamului, sau se pune în discuție vr'o problemă referitoare la nevoia de a se ajuta forțele de apărare a acestor interese, inițiativa ce pornește din mijlocul națiunei, este cea mai vie dovadă de puternica conștiință patriotică ce posedă acel neam.

La alte state, cu o insistentă politică și educație națională mai veche. inițiativa de jos are o înrîurire covîrșitoare în manifestările ce națiunea face pentru dragostea de patrie și neam.

Și cînd este vorba de adunat sume pentru serviciul unei anumite cauze sau idei în folosul neamului, în cîteva ceasuri ele ating maximum posibil—și fie care cetățean. are mîndria de a se vedea figurînd printre cei subscriși.

De aceia inițiativa pornită de o parte de presa noastră, are importanța și semnificația ei națională—și ne-am bucura foarte mult cînd am putea vedea cît mai multe nume în lista subcriitorilor.

Cînd Statul vecin, din josul Dunărei, rîvnește să'și întindă hotarele pînă la marea Egee. și să'și dubleze litoralul dinspre țărmul Mărei Negre, noi Romînii trebue să înțelegem, că pe lîngă forța noastră militară pe uscat — avem nevoe de o mare forță militară fluvială și maritimă. care să asigure și pe apă apărarea desăvîrșită a neamului.

Negreșit, că inițiativa populară nu este de ajuns. Dar odată manifestată, ea devine un indemn hotărît către organele respective ale Statului, pentru a realiza prin mijloacele de care dispune finanța Statului, pentru a aduce la îndeplinire, ceea ce conștiința națională a simțit că e nevoe.

Suntem siguri, ținînd seamă de cine se găsesc astăzi la conducerea Statului, că anul financiar ce va începe peste trei luni, va înscrie între alte cheltueli necesare Statului și o sumă cît mai mare pentru flotila noastră națională.

Democrat

In țara Opiniei publice

A devenit aproape banală constatarea că suntem o țară fără Opinie publică. Multe, foarte multe întîmplări n'ar fi existat; multe aspecte sociale a fi fost altfel de cum sum sunt, dacă am fi avut și o Opinie publică.

Dar însă-și cuvintele aceste, cetite la noi, vor avea oare înțelesul pe care-l au în altă parte? De aceea în loc de definiție — să vorbim de realități. E vorba de Franța și de cea din urmă senzație politică,— demisiunea d-lui Millerand, ministru de războiu, în urma incidentului cu reîntegraraa în armată a locotenent-colonelului Paty de Clam, trist dar celebru erou al afacerei Dreyfus.

In istorica sa scrisoare „J'accuse“ defunctul Emile Zola a stăruit asupra rolului nefast pe care l'a jucat De Clam — simplu maior, pe vremuri instructor al faimoasei afaceri. Spiritist, romantic, clerical, el a recurs la cele mai ciudate și mai inchizitoriale măsuri și acte în instruirea delicatei afaceri. El a pornit de la convingeri anticipate și urmăria, prin procedeele sale, scopul de a-și confirma convingerile dinainte dobîndite. De aci născocirile diabolice cu damele voalate, cu scrisorile anonime, cu proiecțiuni de lămpi pe obrazul acuzatului căruia într'o zi, dictîndu-i cuprinsul celebrului borderou, îi strigă în față, suggestiv:

— „Tremuri, vezi că tremuri... Recunoști că ai trădat!...“

Emile Zola l'a denumit scurt: „un mizerabil“. Colonelul Piquart îl credea complice cu falsificatorul Esterhezy. E adevărat că toate aceste sunt vechi. Ziarul „Le Temps“ scria eri: „Țara nu-și mai aduce aminte de d. du Paty de Clam și de toate persoanele cari au fost amestecate în incidentele afacerei Dreyfus. Au fost de atunci legi de amnistie și reintegrări. Generalul Mercier e senator; generalul Piquart e comandantul unui corp de armată. Fiecare și-a reluat drumul, ca și cum nu s'ar fi întîmplat.“

Iar în alt loc vorbind de același fapt marele ziar se întreabă:

„Oare membrii cabinetului actual ar putea fi bănuiți de dragoste față de autorii procesului din 1894? Să fie d. Poincaré un „naționalist“, el care în 1898 a votat contra legei de desezisare și care nu a vrut să fie confundat cu acei cari, în contra evidenței, apăreau greșelile comise în 1894 la Statul major al armatei.“

Urmează apoi apărarea d-lui Millerand.

Alte timpuri sunt astăzi în Franța! Bărbații de stat se apără de bănuieli de naționalism și se crede că însuși actul lui Millerand n'ar fi fost lipsit de oare cari diabolice intențiuni de a ingreuia poziția lui Poincaré, candidat la președenția Republicei. Poate de aci graba primului ministru de a se despărți de colegul său de la răsboiu, mai cu seamă că pe alocuri se atribuia lui Poincaré gîndul de a dobîndi simpatii... reacționare prin reintegrarea lui du Clam.

Da,—sunt alte timpuri. Pe cînd Zola scria „J'accuse“, plebea pariziană voia să-l arunce în Sena. Franța, și pe atunci avea o Opinie publică, dar era cîștigată altora. A fost o luptă uriașă pînă ce fu luminată și convinsă acea Opinie publică și dovadă—întîmplările de astăzi.

Peste 24 de oare se va vedea, din rezultatele urnei electorale de la Versailles, întru cît întîmplările despre care am vorbit au influențat lupta parlamentară în chestia Prezidenției.

Ori cum însă, Zola poate dormi liniștit în Pantheon. Opera lui socială și-a îndeplinit rolul. In țara prin excelență a Opiniei publice, — această forță, anonimă dar temută, veghează... ▽

DIPLOMATICE

S'ar părea că toate deceniile, în care am lăsat cu toții, ca politica externă să'și urmeze un drum, pe care nu i l'am cercetat nici o dată, se răzbună astăzi, de oare-ce ne silesc să ne ocupăm numai de politica externă. De aceia, de unde pînă eri se părea că o aseminea îndeletnicire nici nu exista pentru noi, astăzi am răsărit cu toții chemați să frămîntăm diplomația.

Tocmai acea abținerе de la îndeletnicirile politicei externe, părea că acreditează ideia, că aseminea ocupațiuni nu sunt date tuturor, că legăturile noastre externe sunt de o natură prea superioară în cît numai puțini chemați au dreptul să se atingă de o meserie așa de puțin cuvenită celor nechemați.

Pentru aceia, acei crescuți în asemenea idei, erau porniți să privească cu un surîs, modestele încercări ce facem de a discuta aceste chestiuni.

Credem, totuși, că într'o vreme cînd țara noastră se găsește la o răspîntie, unde se hotărește viața ei pentru cîte-va decenii; cînd un singur cuvînt al diplomației ne poate azvîrli într'un război sau ne poate lăsa că continuăm a ne desvolta în liniște; cînd schimbările mari ce se vor produce în Balcani, ne vor atinge în modul cel mai direct; credem că toate aceste împrejurări silesc pe ori-cine să se gîndească la cele ce ne poate aduce ziua de mîne în politica externă.

De altfel, cum că această îndeletnicire a căpătat și la noi dreptul de cetățenie, se vede și după aceia, că nimeni nu se mai ocupă astăzi cu politica internă, în cît este poate și natural ca poporul care și-a căpătat în fața străinilor ce ne-au vizitat, reputația de cel mai versat în șuruburi politice, nu poate șterge din cartea vieței sale cîte-va luni fără nici o ocupație.

Politica externă nu este deci, ceva așa de intangibil și credem chiar că în actualele împrejurări este obligatoare pentru ori-ce bun Romîn, cel puțin ca un fel de batae individuală a pulsului, care trebue să contribue ca să formeze ceea ce trebue să fie sufletul națiunei.

Pentru aceia, de și soarta noastră în legătură cu evenimentele internaționale, este dată și astăzi numai pe mîna cîtorva, credem că nu este temerar a expune păreri modeste, pe care uneori le credem chiar obligatoare, de oare-ce în ziua cînd toată națiunea va fi chemată, cine știe cum, să-și spună cuvîntul ei hotărît, succesul se va datori energiei cu care fiecare va purta în suflet dorința precisă, care la clipa hotărîtoare să știe să se topească într'o singură energie mare și neînfrîntă, care să constitue sufletul națiunei.

OAMENI ȘI LUCRURI

IN AJUN

Cu incepere de mîni—Elyseul parizian va dobîndi un nou stăpîn. E o luptă mai mult academică,—nu numai pentrucă între candidații la președenția republicei se află academiciani, dar pentru că în condițiunile în care are loc, această luptă nu trezește pasionate desfășurări de activități febrile—cum se întîmplă în America bunăoară cu alegerile președinților republicei—nici nu înduşmănește pe cineva. Din potrivă, cei doi candidați cu șanse mai mari—d-nii Ribot și Poincaré—au schimbat în zilele din urmă vizite prietenoase.

Oare-cari detalii pe cari le dă „L'Illustration“ cu data de 4 Ianuarie le găsim destul de interesante.

Numărul parlamentarilor chemați la Versailles pentru alegerea președintelui este de 900. De acum două luni încă a început amenajarea sălilor gloriosului Palat în care s'au petrecut atîtea importante epizode istorice, — deși palatul are un serviciu permanent, în vedere că vacanțe prezidențiale se pot ivi în ori-ce moment, prin demisiuni accidentale ori benevole.

Se prevăd cel puțin trei scrutinuri de data aceasta, dat fiind numărul mare de candidați. Votarea, cu defilarea lungă a celor 600 deputați și 300 senatori; despuiarea buletinelor; repartizarea lor — sunt operațiuni de durată lungă. In prevederea zăbavei s'au luat precauțiuni.... culinare și, după indicațiile revistei pomenite, furnizorii parlamentari vor aduce la Versailles vr'o 250 chilograme de cărnării preparate și de pîni pe lîngă însemun număr de sticle.

Credem că nu vor fi numai ape minerale, cum spune L'Ilustration, încrezătoare în cumpătarea parlamentarilor francezi. O bucătărie completă va fi organizată pentru ziua istorică.

In lipsă de lumină electrică și în vedere că ședințele vor ținea pînă foarte tîrziu—s'au instalat becuri de gaz aerian: 600 becuri Auer. Electricitate nu se poate adapta istoricului palat. Dacă lumina nu e ideală, în schimb palatul e bine încălzit de calorifer. Fără a mai vorbi de căldura luptelor în jurul urnei.

S'au instalat 12 linii telegrafice între Versailles și Paris: 4 trenuri speciale vor circula: unul pentru guvern și trei pentru membrii celor două Adunări.

Cheltuelile sunt în sama Camerei—două părți—și a Senatului—o treime. Candidații, precît se pare, nu prea fac cheltueli cu... propaganda electorală, nici macar vr'o risipă de... promisiuni.

Nu toate republicile din lume sunt în Lumea Nouă...

Rodion.

Orarul unic

In zilele de 3 și 4 Ianuarie inspectorii primari sunt chemați să-și de-a avizul în chestiunea orarului unic. Suntem siguri ce dînșii, ținînd seamă numai de interesul școalei, adică de ridicarea nivelului cultural al massei, îl vor asigura.

In însuși discutarea de pînă acuma a chestiunei, s'a petrecut ceva straniu. Un litigiu nu se tranșează, dar de către acuzatori, iar chestiunea orarului unic nu s'a discutat actualmente de cît de către institutori, adică de către cei interesați să cîștige o jumătate de zi. Totuși să fim drepți: s'au găsit institutori și mai ales institutoare, cari au prețuit mai mult nevoia școalei de cît folosul lor personal și cari, chiar de la început s'au împotrivit orarului de jum. de zi.

Cinste lor!

Din toate argumentele chomate în sprijinul orarului unic, uuul este cu adevărat puternic.

Timpul de la 11—2, cînd elevii stau în școală nesupraveghiați și se dau la tot felul de acte reprobabile, este un timp de perzanie sufletească, de adevărată cultură a relelor instincte.

Și nu e drept să cerem directorului ca să-și jerfească ora de mîncare.

S'ar putea micșora foarte simțitor acest rău prin cîte-va dispozițiuni ca cele în vigoare în alte țeri.

a) Să nu rămîie la școală — și aceasta sub nici un pretext de pe lume!— de cît elevii *cari* mîncară la cantina școlară, *dacă este*, iar atunci a să fie obligați să-și pue singuri masa, s'o stringă, să aeriseassească și să curețe camera, să spele blidele....

Da! Aceasta nu numai la o deprindere de gospodărie, de ordine foarte prețioase pentru educarea masei, dar chiar la o ocupație relativ districtivă cu care să-și cheltuiască copii prisosul de energie, că la o îndeletnicire menită a determina, în alcătuirea caracterului, înclinare folositoare obștiei.

Cine se îndoește în zilele noastre de valoarea educativă a muncei casnice?

b) Porțile școalei să nu se deschidă de cît cu un sfert de oră înainte de intrarea în clas. Cu chipul acesta școala își declină răspunderea, copiii, nevoiți și se face în stradă nu pot merge prea departe cu abaterile, iar părinții, plictisiți de răcelile copilului lor, se vor deprinde și nu-l trimeată la școală de cît atunci cînd trebue. Exactitatea au'a o învăța elevii, nu numai de la dascăl, *cum* zic părinții ci *mai ales* de la propria lor activitate. Dacă adăogăm și deprinderea luată în cele noi multe școli, ca elevii să iasă din clas sub supravegherea institutorului, precum și altele, asupra cărora nu e aci locul să stăruim, școala va fi fi făcut îndestul pentru a feri pe elevi de relele ce decurg din traiul de școală nesupraveghiat.

Un alt argument este acel al oboselei intelectuale. Institutorii noștri citează o sumă de cercetători experimentali spre a *dovedi* că *numai* orele antemeridiane 8—12, 8—1 sunt bune pentru școală.

Sunt în adevăr mulți acei cari au stu-

O veste bună
pentru
Gara Podul-Iloaiei

Cunoscutul și vechiul restaurator, care a ținut și mai înainte restaurantul în această Gară, D-l *M. Vasilescu*, după dorința sa, Direcțiunea Căilor Ferate Romîne, cu începere de la 15 Ianuarie 1913, i-a aprobat să fie din nou transferat, tot în această Gară, cu rezerva de a se mări restaurantul cl. I și II.

Pe lîngă Restaurant, veți mai găsi și o secție specială de Delicatese fine, Confiserie și Patiserie aduse din străinătate.

Punem la cunoștința D-lor Călători,—modul de conducere al D-lui M. Vasilescu în această afacere și pentru care a dat probe atît d-lor călători cît și Direcțiunei, că este unul din cei mai buni restauratori al Căilor Ferate Romîne.

M. VASILESCU
Gara-Chitila

---

diat oboseala, cari i-au determinat scrupulos curba—dar cîți dintr'nșii să fi tras și încheerea propusă de institutorii noștri?! Insuși dr. Schuytan, cel mai ridicol dintre dînșii, nu s'a dus, pare-mi-se așa de departe. Faptul e caracteristic...

Incheerea cea mai evidentă ca și observatia științifică cra mai sigură nu au valoare de cît cînd țiuem seamă de *totalitatea* condițiunilor în cari se petrece fenomenul.

Pedagogii experimentali au făcut în adevăr observația că copiii execută cu mai multă acurateță *aceleași teme* date, în orele înainte de amiază de cît în cele de după amează. Ori cît ar fi ea de generală această observație nu poate avea de cît valoarea unei suggestii prețioase pentru cercetătorii de fiziologie, cari dovediseră experimentul—și stăruesc asupra acestui cuvînt ca să arăt superioritatea procedeului lor asupra simplei observații—că oboseala atîrnă de o sumă de factori, unia de ordine fiziologică, (eliminarea rezidurilor unei munci anterioare, etc) alții de ordine psihologicia (deprinderea, antrenare, putere de încredere etc.). Vra să zică observația pedagogilor experimentali, *de natura statistică am zice*, din punct de vedere științific *se reduce numai la atîta*: oboseala ca și sporul ei, energia matinală, sunt rezultante a unui întreg șir de factori *și își au* punctul culminant... *cam* în cutare timp din zi. Și aceasta *numai* pentru majoritatea cazurilor, căci cine nu cunoaște tipuri cari nu pot lucra de cît noaptea?

Rămîne acum ca tot ,fiziologii și psihologii să cerceteze *în ce proporție* obține rezultate de fiece factor determinat, iar încheerea practică a noastră a dascalilor, adică a acelor cari nu lucrăm în laborator și care n'avem altă uneltă de cercetare de cît bunul simiț, ar fi, pare-mi-se *alta de cît acea trasă de institutori* anume: Oboseala, atînă de o serie de factori, asupra unora pot avea înrîurire,—*să caut s'o am cu adevărat*, dar de oare ce sunt și factori *asupra cărora eu n'am putere, cu atît mai puțină putere poate avea elevul X*, pe care-l văd că dormitează și atunci să-mi zic: voiu încerca cu dînsul după amează, poate e o fire care se resimte multă vreme de oboseală trecută și fără să-l ocărăsc, și mă fac că nu-l văd, și să-l înviorez cu jocurile, cu lucrul de mînă, cu desemnul, adică cu lucrări *lesnicioase*, pînă să-l dau la brazdă.

Tocmai fiindcă observația pedagogilor experimentali *nu justifică concluzia extremă scrisă de institutorii noștri*, cei mai îndrăzneți reformatori, fundatorii așa ziselor „școli moderne" n'au cerut *de cît atîta*: ca după amează să fie întrebuințați exclusiv pentru lucru manual, dexterități, sporturi, grădinărit, excursii etc.

Un lucru însemnat, asupra căruia cer atențiunea tuturor *este deosebirea de făcut* între *oboseală* și *inerție*. Oboseala este urmarea unui exces de muncă, inerție. voiu zice, incapacitate de a începe, piedice de care trebue să ne dezrobim ca să ne antrenăm. Și dacă de la vrîstă oare-care, în cazuri excepționale și morbide numai la tineri, inerție înseamnă oboseală cronică, la organizmul fraged al copilului inerție nu însamnă de cît lipsă de închegare a energiei, lipsă de deprindere, lipsă de imbold. Prea adese luăm însă inerție drept oboseală. Spre liniștirea celor cari se interesează de viitorul acestei țări, vom zice că-s puțini elevii noștri cari să se obosească, — fiindcă-s puțin dascalii cari să-i antreneze și să-i scoată din inerție...

Ceia ce ne înșeală este privirea împrăștiată și ținută fără vlagă a copiilor. Acestea se datoresc însă și lipsei de deprindere cu munca și aerului viciea din clasă, și lipsei de interes pentru cele spuse și, mai ales, obligațiunei ce le impunem noi dascalii, de a *simula abuțianea*, și care obligație lucrează asupra sufletului lor întocmai unui procedeu de hipredizare.

Dar cum s'ar putea realiza cu patru ore pe zi un program care nu se îndeplinea exact nici cu 5 jum.? Profesorii secundari se plîng că absolvenții școalelor primare nu citesc bine — nu înțeleg cele cetite — și nu sunt stăpîni pe calculul mintal. Și doar gustul de cetire—care poate veni de cît din puterea de a pricepe cele cetite și calculul lesnicios din minte, sunt alăturea de lucrul normal, pîrghiea rîdicărei economice.

Și cum să capete școlarul cu patru ore pe zi, o educație patriotică și religioasă cu ajutorul muzicei, cînd nu e vreme pentru muzică? Și cînd să deprindem pe copii a observa, dacă nu se dă lecțiilor de desemn și intuiție, răgazul trebuitor? Iar lucrul manual, care a căpătat în occident o însemnatate copleșitoare, cînd să se facă? Ori poate institutorii noștri se gîndesc să lase după ameaza întreagă lucrului manual?!

Și să nu se încerce experiențe făcute cu orarul unic la București în ultimii doi ani. *Orice program de școală primară sau secundară* se poate face în trei luni în loc de un an, dacă e vorba să ne mulțumim cu memrigari de formule, de regule, de date. Aritmetica însă și cetirea și desemnul și muzica și chiar altele, sunt, și **trebue să fie,** *acțiuni de disciplinare a minței*, și ca atare ele *trebue să lucreze îndelung și pe 'ndelete.* Cu ele copilul să capete *nu* cunoștinți de reprodus ci *chipuri de a reacționa.*

Nu, școala primară are nevoe de toate ceasurile ei de pînă acuma și are nevoe de cîțiva ani mai mult...

Pentru a ridica marea masă, pentru a-i da și lumina trebuitoare și tăria de de luptă, trebue ca copilul să stea cît mai mult sub oblădirea dascălului, căci în mediul nostru social, cu lipsa lui totală de orientare între ale sufletului; în mediul nostru social în care lipsesc tradițiile de familie; în care sentimentul religios, sentimentul cinstei, sentimentul demnității de om, atîtea puncte de reazăm moral obișnuite în alte țări, sunt așa de șterse; în mediul nostru în care indiferentismul merge pînă la amoralitate, tot dascălul rămîne călăuza și tot școala e ca să le facă pe toate „Dar școala face așa de puțin!" Se va zice: — Foarte puțin; e adevarat, grozav de puțin! Abia o picătură de apă, — dar e picătură de apă în vreme de secetă...

Ana Conta-Kernbach

Litere-Științe-Arte

Limanuri albe.—De oare ce eri, în acest loc, s'a pomenit de volumul nou apărut, volumul de poezii al d-lui Ovid Densușeanu, adăogăm că titlul cărții este „Limanuri albe" și cuprinde cunoscutele bucăți tipărite în „Viața Nouă" sub pseudonimul *Ervin*,

E un volum de o deosebită eleganță, tipărit în Franța—particularitate cu atît mai remarcabilă, cu cît nu are nici-o eroare de tipar!—și altă particularitate nu mai puțin remarcabilă—nu poartă nici-o însemnare de... preț. Un adevărat gest de intelectual,—gestul de a tipări un asemenea volum fără intențiuni materiale... Dar, o nedumerire: cum vor putea amatorii să-și procure cartea în librării și pe ce proviziune vor compta librarii?

Despre versurile d-lui Densușianu vom mai vorbi cu multă plăcere.

*

Conferința d-lui Matei Rusu, la Paris despre Caragiale, va avea loc la finele lunii.

Conferențiarul și-a asigurat succesul d-relor Florica Cocea, Marguerite Montavon și Etiévant.

*

In primele șease săptămîni noua piesă a autorilor francezi Flers și Caillavet a adus 500 mii de franci.

La Paris nu domnește criza precît se pare.

*

Intr'o nouă piesă de teatru „Alsace" jucată la teatrul Réjane din Paris cu concursul artistei Réjane, publicul a urmărit, subt o nouă formă, vechiul conflict între germani și francezi, localizat într'o acțiune dramatică la Colmar.

*

„La Revue" a publicat mărturii noui asupra agoniei lui Napoleon în S-ta Elena.

Noel Santini, om credincios al Impăratului și mai pe urmă păzitor al mormîntului acestuia, a cutreerat într'o vreme toată Europa cu povestirile sale.

Astăzi, Alberic Cahnet adună cîteva din ele în revista pariziană de mai sus.

*

In primul trimestru al anului 1913 va avea loc la Paris recepția noilor academiciani, generalul Lyautey și Emile Boutroux. Paul Bourget va primi pe Boutrox, iar generalul Lyautey va fi salutat de marchizul de Segur.

*

A apărut o interesantă lucrare asupra „Alcoolului" de d. Louis Jacquet.

E un studiu economic general asupra raporturilor alcoolui cu agricultura, industria, comerțul, legislația, impositul, igiena individuală și socială,

*

Peste puțin se va relua la teatrul național „Bibliotecarul" comedie de Moser, cu d. Boldescu în rolul „Bibliotecarului" creat acum doi ani de Penel.

*

Oficiosul imperial de higienă din Berlin publică o statistică de centenarii ce posedă Europa. Bulgaria ține recordul cu 3,883, după aceia Romînia cu 1075, Serbia cu 573, Spania cu 410, Franța cu 213, Italia cu 197, Austro-Ungaria cu 113, Englitera 92, Rusia 89, Germania 76, Norvegia 23, Suedia 10, Belgia 5, Danemarca 2.

După cum anunțau ziarele din Capitală, d. dr. Eraclie Sterian prepară un studiu asupra centenarilor la noi în țară.

*

STRUNA ZILEI

PROFESIE VECHE

Tot cu privire la numirea lui Pantelimon ca portar...

Portar? El e de meserie
Și ochiul lui nimic nu pierde,
Primește titlul cu mîndrie
Căci a mai stat la poarta... *verde.*

INFORMAȚII

⁞⁞ Ministerul de justiție a adresat Tribunalelor și Judecătoriilor din țară, cu privire la calcularea valorei poliților protestate:

Potrivit art. 41 din cod. comercial, atunci cînd moneda aratată într'un contract nu are curs legal sau comercial în țară și cînd cursul ei n'a fost determinat de însuși părțile, plata va putea fi făcută în moneda țării, după cursul ce va avea schimbul la vedere în ziua scadenței și la locul plății, iar cînd în acea localitate nu ar fi un curs de schimb, după cursul pieței celei mai apropiate.

Acest articol își găsește, între altele aplicarea în cazu cînd se prezintă corpurilor de portărei pentru protest polițe cu valoarea în monedă străină și debitorii voesc să le achite.

Intr'un asemenea caz, portăreii nu pot efectua protestul dacă debitorul achită valoarea poliței potrivit cursului ce are schimbul în localitate, sau dacă nu există curs de schimb, potrivit aceluia al pieței celei mai apropiate.

Unele corpuri de portărei nu înțeleg însă prin „curs de schimb", cota oficiala stabilită și publicată în Bursele de comerț, potrivit legilor lor organice și regulamentului legii, ci cursul pe care îl pretind unele case de bancă din localitate și care după cum ne face cunoscut Ministerul Industriei și Comerțului prin adresa No, 28,647/912, este cu deosebire în timp de criză financiară, cu mult mai ridicat de cît este cota oficial stabilită.

Luînd de temeiu un asemenea curs, acele corpuri de portărei efectuează protestul chiar cînd debitorul achită valoarea poliței, potrivit cotei oficiale stabilită de Bursa din București.

De fapt singurile cote ce se publică în Monitorul Oficial pentru cursul schimbului și al efectelor fiind acele ale Bursei din București, cursul de schimb al acestei Burse, este singurul pe care corpurile de portărei au a-l ține în seamă la efectuarea protestelor, căci nnmai el este stabilit potrivit legei și adus la cunoștința publicului.

Cînd însă și alte Burse de comerț din țară se vor conforma legei și vor întocmi cota de schimb, publicîndu-le în „Monitor", corpurile de portărei le vor lua drept bază, potrivit art. 41 din codul comercial, în caz că acele burse sunt mai apropiate de localitate decît Bursa din București.

Adaog că Camera de Comerț din București a luat dispoziționea să se trimită tuturor corpurilor de portărei exemplare de cărți de îndată ce apar.

⁞⁞ **Odiseia unui geamantan.**—Din Bărlad ne vine știrea că poliția a dat de urma pungașului, care a sustras din tren geamantanul d-lui Gh. Ghibănescu, deputat. Furat din trenul No. 1, în ziua de Mercuri 19 Decembre abia a doua zi Joi cu trenul de 6.55 dim., ce merge spre Galați, frînarul Hotnog a luat cu sine geamantanul furat din ajun, și cînd a ajuns trenul în dreptul caselor unui cumnat al său, ce locuește în satul Griviță, l'a aruncat din tren, cu scop ca să se dea jos în halta Griviță și să-l ia de pe linie.

Intîmplarea a făcut ca pe locul unde s'a aruncat geamantanul să lucreze 2 oameni din echipa d-lui Stoica. Cum au văzut geamantanul cei 2 lucrători l'au luat și l'au dus la șeful lor spre cercetare.

Cele ce vor urma se vor afla de parchetul pin Bărlad, care instruește afacerea; corespondentul nostru din Bărlad ne spune însă: „că pe cît înțeleg antorul furtului e protejat de cineva..."

⁞⁞ D. Dr. N. Chuinezu, concetățean al nostru stabilit ca medic la St. Nicolas, Haut-Valais din Svițera se află în Iași de sărbători.

D-sa va rămînea în zisa localitate elvețiană pînă în Septembrie cînd își termină contractul.

⁞⁞ **Programul sarbărai Bobotezei.**—1) In ziua de 6 Ianuarie 1913, cînd se serbează Botezul Domnului nostru Isus Hristos, se va săvîrși conform tradițiunei și obiceiului strămoșesc slujba „Sfințirea apelor" după cum urmează:

I) La ora 10 a. m. în Biserica Sf. Spiridon de către P. S. Vicar, înconjurat de cler, se va săvîrși Sfînta Leturghie, la care va asista I. P. S. S. Mitropolitul și și autoritățile militare și civile.

II) La orele 11 jumătate terminîndu-se Sfînta Leturghie, naltul cler, autoritățile și ceilalți invitați vor porni de la Sf. Spiridon spre Piața Unirea, unde este ridicat pavilionul, destinat pentru slujba „Sfințirei apelor", în ordinea următoare:

a) Un pluton de jandarmi va deschide calea.

b) Oamenii care duc Sfînta cruce, prapurile și felinarele.

c) Corul Catedralei Mitropolitane.

d) Clerul.

e) Inalt Prea Sfințitul Mitropolit.

f) Autoritatea Comunală, Domnul General Comandant al Corpului IV Armată, D-nii Prefecți și celelante autorităii.

III). Cortegiul, astfel format. va înnainta pînă la locul pregătit pentru sfințirea apelor, unde se vor aranja după cum urmează:

a) In partea de răsărit a mesei vor ii așezate: Sfînta Cruce, Sfintele Icoane, Prapurile bisericești și steagurile armatei.

b) In partea de miază-zi a mesei vor lua loc preoții și în dărătul lor corul vocal.

c) In partea de apus a mesei va lua loc I. S. S. Mitropolit, avînd la dreapta și la stînga pe diaconi.

d) In partea de miază-noapte a mesei vor lua loc invitații.

e) Trupele militare vor fi așezate în piața Unirei.

IV). Imediat va începe slujba sfințirei apelor. In momentul cînd I. P. S. S. Mitropolit va afunda Sfînta Cruce în apă, clerul și corul vocal vor cînta rugăciunea sărbărei; iar Muzica militară va intona imnele „Spre Rugăciune" și cel „Regal".

V). I. P. S. S. Mitropolit va stropi cu apă sfințită steagurile armatei și poporul, după care va gusta din agheazmă și va da spre gustare și invitaților.

VI). După terminarea Slujbei trupele vor defila înnaintea d-lui General Comandant al corpului IV Armată și I. P. S.S. Mitropolitul le va binecuvînta și stropi cu aghiazmă.

In urmă, cortegiul în aceiași rînduială ca și la venire se va înapoia la Biserica Sf. Spiridon.

⁞⁞ In cursul lunei publicistul Barbu Lăzăreanu va ținea o conferință literară în orașul nostru.

⁞⁞ Școlile medii, deși cu un program propriu al lor nu au cărți didactice potrivite programului de învățămînt. O comisiune de profesori, din însărcinarea ministerului, se ocupă cu alcătuirea unor manuale adaptate orariului și programului respectiv.

LA 23 IANUARIE 1913

Se dă Reprezentația de retragere

A ACTORULUI **PENEL**

Se va juca comedia

BÉBÉ

Biletele la Agenția Thalia (Maximovici) de pe acuma.

⁞⁞ **Serbarea de ieri de la Mitropolie.**—Pe lîngă informațiile de ieri, dăm aici și cuvintele rostite de preotul Econom C. Știubeiu ca răspuns și mulțumire după medaliare:

Inalt Prea sfințite!

Intrînd pe ușa noului an 1913, întăiul prinos de mulțumire că am ajuns aici, trebue să-l aducem Bunului Dumnezeu. Din pragul ușei acestui an, aruncînd o privire retrospectivă pe drumul făcut, zăresc două fapte, ca două jaloane; unul este „1 Septembre 1861, cînd am început cariera de profesor la „Seminarul Veniamin" din Socola, unde în același an terminasem cursul superior; al doilea fapt este 8 Martie 1864, cînd am primit hirotonia în preot, aici în Mitropolie, în bisericuța de alături. Lungă este calea ce am făcut de la 1861 pînă astăzi, dar și foarte scurtă' în totdeanna. *„ca ziua de ieri care a trecut"*, pentru că ogorul este mare și întins, iar lucrători puțini! dar, *„mult pot și puținii buni împreună"*. Ce am lucrat în acest timp, cît am lucrat și cum am lucrat, Dumnezeu știe!

Fie ca obolul muncii noastre să fie primit înaintea Domnului macar *„ca cei doi fileri ai văduvei"* din Evanghelie. Astă-zi, dacă am ajuns ca numele noastre să fie legate de aceasstă frumoasă și înălțătoare serbare, aceasta o datorim numai părinteștelor simțimînte, ale Inalt Prea Sfinției Voastre, pentru care, făcîndu-ne și noi ecoul felicitărilor ce vi s'au adus acum, vă rugăm a primi toată mulțumirea și recunoștința noastră.

⁞⁞ Reducerea de 50 la sută la C. F. R. acordîndu-se tururor funcționarilor publici și avînd necesitate fie care de o fotografie personală bine reușită fără de care nu mai poate beneficia de reducere.

Fotograful *Weiss* din Iași piața Unirea, Furnisorul Curții Regale, vă roagă să bine voiți a-i încredința efectuarea acestor fotografii care vor fi executate prompt și conform indicațiunilor onor. Ministerului ,Lucrărilor Publice cu preț absolut modest.

⁞⁞ Aseară la ora opt a început, la Cercul Militar, jocul de răsboi cu ofițerii de rezervă. Au azistat două-zeci și cinci ofițeri.

Lucrările s'au terminat la ora unsprezece și jumătate.

Russian-American India Rubber & Co.

„TREUGOLNIK" St. Petersburg

Sucursala: București, Strada Sărindar 22

(numai pentru engros)

Ultime Informaţii

La telegrama de felicitare a Primarului, s'a primit din partea M. S. Regelui, respunsul următor:

D-lui Matei Cantacuzino, *Primar*

Iaşi

„Urările ce ne aduceţi din partea scumpei noastre a doua Capitală, cu prilejul reînoirei Anului, ne-au pricinuit o vie bucurie sufletească. Vă mulţumim călduros Dv. şi concetăţenilor D-voastră, şi vă dorim tuturor un an spornic şi fericit.

CAROL

Ştirea publicată de confratele nostru „Mişcarea" cu privire la o „altercaţie vie" ce ar fi avut loc în redacţia ziarului nostru şi care ar fi avut de urmare vre-o schimbare direcţională este absolut de domeniul fantaziei.

In redacţia ziarului nostru s'a prezintat astăzi d. Marcu Iuster, arendaş, arătînd că svonul despre situaţia jenantă în care s'ar afla, este fantezist. In sprijinirea susţinerei sale d. Iuster ne-n dovedit că, astăzi chiar, fiind la scadenţă două cambii ale sale, una de 5,000, alta de 2,000 lei, le-a achitat ambele.

In ce priveşte actul de tovărăşie, el a fost încheiat, în adevăr, cu 90 la sută pentru d. Iuster şi 10 la sută pentru tovarăş—dar nu pentru a frusta pe creditori, ci numai pentru a avea ajutor în agricoltarea moşiei.

Intru cît direcţiunea unei mari bănci din localitate ne confirmă faptele la fel, suntem datori, în baza dreptului de aparare, să luăm act de ele.

Recesămîntul populaţiei. — Lucrările de recensămînt ale oraşului Iaşi fiind complect terminate, dăm mai la vale cifrele rezultate din operaţia acestui recensămînt.

Avem în oraş un total de **7960 clădiri** cu un număr de **17271 de menajuri**. Totalul populaţiunei se rădică la cifra de **75875 de suflete** reprezentate astfel: **37359 barbaţi** şi **38336 femei.**

In ce priveşte ori ce altă cifră de centralizare, rezultatul nu va putea fi cunoscut decît după despoiarea buletinelor ce va fi executată la serviciul pentru recensămîntul general al populaţiei, din Bucureşti.

*

Rezultatele generale ale recensămîntului sunt următoarele, în ce priveşte oraşul şi judeţul Iaşi:

Oraşul Iaşi 75975 loc. din care 37643 barbaţi şi 38334 femei; Oraşul Tg. Frumos 5012 loc din care 2478 barbaţi şi 38334 femei; Comunele Rurale 232526 loc. din care 67036 barbaţi şi 65390 femei.

Total 213413 loc. din care 107155 barbaţi şi 106258 femei.

Rezultă că în general numărul barbaţilor întrece cu 897 pe acel a femeilor.

Dacă în oraşul Iaşi este un excedent de femei, aceasta provine din faptul că Şcoala Normală de Fete este cuprinsă în raza oraşului pe cînd Şcoala Normală de băeţi este afară de bariera oraşului.

Direcţia Generală a serviciului sanitar, a cerut să i se înainteze de urgenţă un tablou de toţi medicii din localitate, cari practică dentistica.

D. N. Cugler, architect comunal, şi-a dat demisia din acest post.

Firma manufacturieră Leiner şi Rabinovici a făcut cerere să-i se acorde un moratoriu pe timp de şase luni.

In strada Costache Negri 41 s'a declarat un caz de scarlatină.

Serviciul sanitar a luat cuvenitele măsuri pentru izolarea bolnavului.

D. Miclescu a fost numit inginer inspector al comunei, post creat prin ultimul budget.

In fine, s'a dat ordin ca, pînă la 15 Ianuarie, femeile de condiţie ră, cari locuiesc în strada Muzelor, peste drum de Spiridonie, să se mute de acolo.

Sinuciderea din Podul-loaie.

Tînărul Nicolae Tomovici, de 19 ani, care face stagiul militar, ca voluntar, în regimentul 7 Cuza-Vodă din Iaşi, s'a sinucis astă noapte la locuinţa părinteasca din Podul Iloaie.

Nenorocitul şi-a tras patru gloanţe: în gură şi în piept şi se află în stare foarte gravă.

A lasat scris că a recurs la actul desperat din cauză că ar fi fost persecutat de superiori, în cazarmă.

Din Paris ni se scrie că ilustra noastră artistă d-na Aristiţa Romanescu se află actualmente în îngrijirea cunoscutului specialist Babinski.

Peste puţine zile d-sa va putea da concursul la un concert artistic-literar care se organizează cu colaborarea unor artişti şi diletanţi romîni.

Programul cuprinde numele următoare: Aristiţa Romanescu, D-ra Ventura, Florica şi Alice Cocea, Romanitza, Rita d'Ona, Viorica Marini, Mioara Georgescu, strati, Alb. Jurescu.

O nouă piesă daneză „Cîntecul leagănului" este intercalată în programul de astă-seară Joi 3 Ianuarie al teatrului cinematografic Pathé-Freres din Sala Circului Sidoli. Marele artist scandinav W. Psylander interpretează rolul principal. Piesa cuprinde 3 părţi şi este una din cele mai reuşite desfăşurări din ciclul filmelor daneze.

Programul cuprinde apoi:

Theodora, extraordinară dramă istorică, din epoca de glorie a Bizantinului, pusă în scenă după scrierea lui Victorien Sardon.

E una din cele mai grandioase înscenări, ce ne-o reprezintă cinematografia modernă. Piesă cuprinde 3 părţi mari şi este interpretată de artiştii dramatici ai Comediei Franceze din Paris.

D-ra Sahary interpretează rolul împărătesei Theodora, d. Philippe Garnier—Imparatul Justinian, d. Pierre Magnier—Atenianul Andrias etc.

In noul program de astăzi mai sunt cuprinse: Cel mai nou număr din Eclair-Journal, ziarul însufleţit.

Vineri seara 4 Ian. şi Simb. 5 Ianuarie (Mat. şi seara) se repetă după cererea unanimă *„Mizerabilii"*. In aceste două zile vor fi reprezentate toate epocele şi anume: Vineri-seara epoca I a şi a II-a, Simbătă (mat. şi seara): a III-a şi a IV-a (ultima epocă).

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore şi la 5¾.

*

D. Leon M. Popescu, editorul marelui film de artă „Războiul pentru independenţa României" (1877—78), executat de armata romînă cu concursul artiştilor Teatrului Naţional din Bucureşti, aduce la cunoştinţa ieşanilor, că măreaţa reconstituire va fi reprezentată pe pînza cinematografului din sala Circului Sidoli, cu în[illegible] de Marţi 8 Ianuarie 1913, In fie-c[illegible] zi vor avea loc Matineuri şi reprezentaţii serale.

Dela 20 Decembrie în vederea sărbătorilor produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.40
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.40
Brînză de munte de toamnă		2.40
Caşcaval penteleu		3.40
Depozit permanent de Schweitzer elveţian		4.40
Brînză de Brăila (Telemea)		1.40
Brînză de Brăila de toamnă		2.—

Diferite varietăţi de mere.

Se găsesc zilnic paseri tăiate

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	80
Vin alb şi negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

Dr. L. FISCH

Specializat la Berlin în

BOLI DE COPII

în clinicile prof. **Heubner** *(Charité),* **Neumann** *(Säaglingsfürsorge),* **Finkelstein** *(Azilul de copii).*

Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.

Consult 10—11 şi 3—5.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 3 Ianuarie

Turcia vrea să braveze Europa unită

Intrunirea delegaţilor aliaţi
Rechiemarea plenipotenţiarilor turci
Resvrătirea militară din Turcia
Lupta pentru preşidinţia republicei franceze

Viena.—„Viener Algemeine Zeitung" află din cercurile bine informate că faţă cu unanimitatea de vederi formal declarate din partea puterilor în chestia Andrianopolului nu se poate închipui de nimeni că Turcia ar putea să braveze Europa unită.

*

Constantinopol.—Ministrul de război a comunicat o telegramă de la comandanţii Andrianopolului cu data 13 Ianuarie spunînd familiilor tuturor ofiţerilor că trăiesc şi că primesc solda şi hrana.

*

Londra.—Delegaţii aliaţi s'au întrunit în conferinţă azi după amiază. Delegaţii balcanici au hotărît în întrunirea lor de azi să aştepte răspunsul Porţei la nota puterilor, înainte de a interprinde un pas nou.

*

Constantinopol.—Plenipotenţiarii otomani au primit ordinul de a părăsi Londra pînă se va face demersul puterilor şi se va lua hotărîrea din partea Porţei. Cercurile care se găsesc în contact cu marele vizir, asigură că guvernul turc după ce a trecut printr'o situaţie care ar fi putut aduce înlocuirea cîtor-va miniştri şi a recîştigat forţe destule şi că se pare că ori-ce criză de acum e înlăturată. Ministrul de războiu Nazim Paşa a făcut să se dezmintă că ar fi făcut tratative de apropiere cu tinerii turci. Ziarul „Alemdar" află că în consiliul de miniştri de azi ar trebui să se studieze raportul foarte important al ambasadorului turc din Petersburg despre atitudinea actuală a Rusiei.

*

Constantinopol.—Se asigură că o răsvrătire s'a întîmplat printre trupele curzilor care au garnizoana la Scutari „Asia Mică" care ar fi cerut trimiterea lor pe teatrul de război şi reluarea ostilităţilor. Un mesaj le ar fi fost trimis de Sultan, printr'un aghiotant spunînd, că cererea lor a mişcat mult pe Padişah; răsvrătirea ar fi fost astfel calmată.

*

Constantinopol.—Dificultăţile financiare ale guvernului mai dăinuesc; lefurile funcţionarilor nu au fost plătite pe luna Decembrie.

*

Belgrad.—Ştirile neliniştitoare publicate de mai multe ziare, despre sanatatea regelui Petru, sunt absolute neexacte. Regele se găseşte acum foarte bine, reumatismul de care suferea, a scăzut foarte mult, aşa în cît Suveranul a reînceput să lucreze.

*

Londra.—Ambasadorii s'au adunat azi după amiază cu Siredwar Grey la Foregin Ofice.

*

Paris.—Intrunirea plenară ţinută la Senat spre a desemna candidatura republicană la congresul de la Versailles, a avut loc azi. 784 parlamentari au fost invitaţi la acest scrutin. D. Antoin Dubost s'a desistat în favoarea d-lui Pams.

*

Paris.—D. Poincare fiind întrebat, a răspuns că ori ce s'ar întîmpla el va fi candidat la congresul de la Versailles.

*

Paris.—In întrunirea de la palatu Luxemburg, s'a distribuit pamflete injurioase, trattînd despre afacerile privatale lui Poincare şi Pams. Aceste pamflete tipărite pe hîrtie de scrisori, în camera deputaţilor, au pricinuit indignarea generală.

Holera în Odesa

Odesa.—S'a constatat aci al treilea caz de holeră.

Ciocniri între Serbi şi Albanezi

Belgrad.—Trupele serbeşti au ocupat mai multe localităţi în Albania.

Se **afirmă, că au avut loc ciocniri între Albanezi şi trupele Serbeşti.**

O cerere patriotică

Bucureşti.—D. Th. Cudalbu, fost preşedinte de tribunal şi actualmente director al casei pădurilor, a scris d-lui ministru de răsboiu Hîrjeu, rugîndu-l ca în caz de răsboiu, să fie trecut ca simplu soldat, în primele linii de bataie.

*

D. general Hîrjeu a pus pe cerere resoluţia, că ia act cu mulţumire de gestul frumos al d-lui Cudalbu şi a ordonat ca adresa să fie adusă la cunoştinţa trupelor. D. Cudalbu este în vrîstă de 50 de ani.

Cu acest prilej d. Cudalbu a donat mai multe terenuri din comuna Cileni, pentru familiile unor soldaţi căzuţi în răsboiul independenţei.

Distrugerea trupelor greceşti

Constantinopol.—Ziarul „Sabah", afirmă, că armata otomană ar fi axterminat oştirea grecească, de la Ianina.

Acelaş ziar afirmă, că o ciocnire a avut loc la Ceatalgea

Un svon neîntemeiat

Bucureşti.—In Capitală a circulat azi un svon alarmant, care a provocat o mare emoţie. Se spunea, că d. Take Ionescu, ar fi căzut victima unui atentat la Londra şi anume, că un bulgar ar fi tras asupra d-saie. Se adaugă chiar că d. Take Ionescu ar fi grav rănit.

Din sorginte autorizată însă, s'a dovedit curînd, că nimic nu e adevărat în svonul ce circula.

Misiunea d-lui Dissescu

Buda-Pesta.— D. Disescu, Ministrul Instrucţiunii publice, a sosit azi aci, însoţit de d. Magheru.

Se afirmă, că scopul călătoriei d-lui Disescu este o importantă misiune politică.

D. Disescu pleacă azi la Viena unde se va întîlni cu d. Take Ionescu.

Atacul flotei turceşti

Athena.—Se află, că încrucişătorul turc Medgidie, profitînd de ceaţă, s'a strecurat printre distrugătoarele greceşti, de la Sohyra, unde a bombardat, distrugînd uzina electrică.

Vaporul grec Macedonia, care se afla în port, fiind atacat, a trimis echipagiul pe uscat şi a ordonat apoi scufundarea vaporului.

In bombardarea. au murit două persoane.

Călătoria d-lui general Hîrjeu

Braşov.— D. general Hîrjeu, Ministru de războiu, a sosit azi aci.

Rusia şi diferendul romîno-bulgar

Paris.—Ziarul „Le Temps" afirmă, din sorginte autorizată, că atît guvernul romîn cît şi guvernul bulgar, au cerut Rusiei intervenţia ei, pentru aplanarea diferendului romîno-balgar.

Ziarul afirmă, că Rusia a acceptat, recunoscînd, că Balgaria a amînat prea mult aplanarea acestui conflict şi că este expusă, în caz de războiu, să cedeze mai mult Romîniei, de cît i se pretinde azi.

Cu toate aceste Rusia crede că Romînia nu va vroi să jignească amorul propriu al poporului bulgar şi va accepta o soluţie împăciuitoare.

*

Tot ziarul „Le Temps" afirmă, că Bulgaria oferă Romîniei 20 de sate, dealurile ce domină Dobrogia şi ceva din coasta Mărei Negre, însă Romînia cere mai mult.

Franceza, Germana, Latina, Matematici, *elevi de curs primar secundar; preparaţiuni serioase conform programei ministeriale special pentru elevii pregătiţi în particular şi pentru cei din şcoalele statului face*

V. Emil Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în carte).*

In Str. Arcu 3, este un pianino în stare nouă de vînzare.

Doctor M. Hortolome

MEDIC DE SPITAL

Consult 4—6 p. m.

Str. Gh. Mîrzescu 4 (colţ cu str. de sus).

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

De închiriat 2 odăi, antret, 2 magazii în curtea caselor Moritz Wachtel din strada Lăpuşneanu No. 32.

MAMOŞUL

Dr. HALPERN

dela Facultatea din Paris

Vechiu medic francez.

Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris

Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier

Specialist în faceri şi boli de femei

17 str. Elena Doamna (foastă str Albă)

8—10 a. m. 2—5 p. m.

Acordor şi Constructor

DE PIANE

CAROL GRUCHOL

Iaşi, str. Carp, 3.

De vînzare

VIA MITOC, *com. Ciurea satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi huciag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*

UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*

Ambele cu mici sarcini.

Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

Dr. Suzana GROSSI

Asistentă la clinica obstetricală

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

Magasinul de Muzică

M. HELLER

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÁNZ

şi orice altă fabricaţiune se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Acordor şi constructor de piane

Important

Aduc la cunoştinţa onor. public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.

Fabrica de rahat, halvale, dulceţuri etc.

fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.

Calităţi exelente.

Cu stimă, **H. Alexiades**

Cele mai fine varietăţi

de

PERE ŞI MERE DE IARNĂ

de vînzare la moşia Cilmeşti jud Roman.

Tipografia H. Goldner
înfiinţată în 1866.
Iaşi, strada Gh. Mîrzescu

Cea mai mare şi mai modernă instalaţie din ţara Moldova.

Casă de Furnitori

Execută orice lucrări atingătoare de arta tipografică.

Promptitudine şi acuratete.

Preţuri foarte modeste.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciu.i, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrişi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administr[illegible] «Opinia» strada Prinsăr[illegible] 17.

NEVRALGIE!!
Remediile Doctorului Mousette
ADVERTISMENTE BANALE
Mai degrabă cele mai grele de [illegible]
Afecţiunile [illegible] de [illegible]
Pilule [illegible]
ADVERTISMENTE BANALE
[illegible] de [illegible] 3 [illegible]
[illegible] abia. Fără colorant [illegible]
[illegible] ori la [illegible]
[illegible] de [illegible]
Bucăţ de cali [illegible]

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MI^TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

HIGEYA
APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"
„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ contra combate[illegible] boalelor de [illegible], Ficatului şi Rărunchilor —
De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnilor I. DAVIDESCU Tecuciu
Reprezentant pentru Olteniţa: Mendel IDAMERCHELIS BUCUREŞTI
[illegible] a Pt L. 0.60 bani. — a 1 litru 0.70. — a 1½ litru 0.80 bani.
(Preţurile se intelegi ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intăritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao
Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră
VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

BROSSE A TAPIS
Prix 14 fr.
R. GARIEL
2me quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco de Catalogue

PURTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f 80c.
Raymond GARIEL
2me, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco [illegible] Album sur demande

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT
complect după Programa Conservatorului
Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete contra inghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie cu *preţ modest.*
Referenţile cele mai bune la *dispoziţie.*

Magazinul Comerţului în Rate
— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —
Pune la dispoziţia onor. public un mare
Deposit de Maşini de cusut
pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

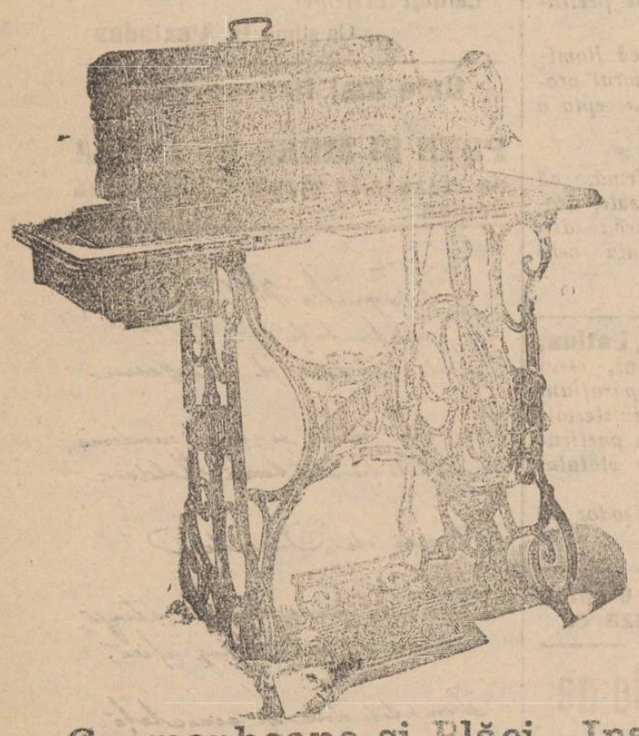

Biciclete
BRENABOR
Intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.
Biciclete
Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.
MOBILE
CĂRUCIOARE
PERDULE
şi CASETE
Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1776 — Sîmbătă 5 Ianuarie 1913

Punctul negru

Cesiunile de teritoriu au în totdeauna ceva dureros în ele; ele sînt în acelaș timp și cesiuni de suflete.

Regele Carol

Și minți dac'și spune că chestia revendicărilor noastre la hotarul bulgar a făcut să vibreze ceva în sufletul meu. N'am tresărit cînd ea s'a rîdicat pentru întâiași dată; n'am simțit nici un avînt de cînd face preocuparea conducătorilor noștri.

Și cu toate aceste, nu contest că punctul de vedere al guvernului n'ar fi drept și cinstit; și mai presus de toate, nu tăgăduesc că rectificarea largă și rațională a liniei de la sud, n'ar fi o chestie de mare însemnătate pentru viitorul „Dobrogiei noastre“, — astăzi mai „a noastre“ de cît ori cînd.

Mai mult de cît atît chiar, n'am nici o înclinare pentru poporul bulgar. Nu-l cunosc de cît din ceea ce a revărsat în totdeauna pe pămîntul nostru, din fiii săi cei mai modești și mai lipsiți de orice strălucire, — din zarzavagii așezați în coasta tîrgurilor și din bragagiii cari ne colindă străzile vara. Nu cunosc — prin mine însumi — nimic din sufletul poporului bulgar, de cît că l'am văzut în cîteva chipuri de oameni ursuzi și îndărătnici, învăluiți în ridicolul de care i-a înconjurat întotdeauna duhul iscoditor al poporului nostru. Și dacă în ultimul timp am avut prilejul totuși să-l văd brav, hotărît și conștient de dreptul său la viață, am putut să văd în același timp însă, că bravura lui e biciuită de o mîndrie nemăsurată, și că felul lui de a concepe dreptul la viață la înfățișarea unor ambițiuni deșarte și primejdioase.

Cîndva, de demult, nevoile ne-au apropiat în împărăția Assanilor. Dar e așa de mult de atunci, încît sufletul meu n'a mai moștenit nimic din ceea ce mi-ar fi putut lăsa strămoșii de pe urma înfrățirei lor trecătoare.

Și într'un cuvînt nu-i iubesc pe Bulgari, pentru că nu m'apropie nimic de ei: nici felul de cultură, nici gradul de cultură, nici legături de rasă, nici nimic din ce poate apropia sufletește două neamuri între ele.

Dar recunosc atît, — că prin ei inșiși, prin puterea lor, prin voința lor, prin jertfa lor, s'au incumetat să facă minunea de a da viață celui mai frumos și mai curat din visurile, pe care le poate visa o națiune: au hotărît desrobirea fraților de un sînge cu ei, și acum sunt pe punctul de a inchega politicește unitatea lor națională într'o Bulgarie nouă și mare.

Și în fața acestui lucru, îmi pare așa de crud și de nedrept, să cădem deodată peste oamenii aceștia, pentru cari jertfa nu s'a isprăvit și cari așteaptă încă, roadele tîrzii ale sforțărilor lor supraomenești.... Imi pare așa de absurd, ca la sacrificiul de sînge, de suferință, de lipsuri și la tot dezastrul nemăsurat al războiului, să cerem să adauge încă ceia ce nu vor să ne deie, și ceia ce nu pot să ne refuze... Imi pare așa de neomenesc să le rupem o fâșie din ceea ce au dovedit că iubesc atît: pămîntul lor.

Unii au spus: „le impunem o umilință pe care nu ne-o vor ierta niciodată“. Și mi s'a părut că citesc în această gîndire o grijă pentru mai tîrziu.

N'am grija aceasta. Dimpotrivă am sentimentul net al puterii noastre etnice și încrederea cea mai deplină în organizarea acestei puteri.

Dar înțăleg și simt partea dureroasă a lucrului; și-mi amintesc de izbînda noastră de altă-dată, în atîtea puncte asemănătoare cu acea a Bulgarilor, care ne-a adus cîștigul Dobrogiei, dar care n'a împedecat să ni se smulgă o parte din trupul sfîșiat al Moldovei.

Și aceasta-mi taie avîntul, îmi întunecă gîndul, și mă face să privesc situația ca o tristă și absurdă necesitate a împrejurărilor.

Eug. Herovanu

Chestia compensației

Zilele trecute „Universul“ a avut fericita și nemerita idee de a da la lumina zilei o copie după prețiosul hrisov din Brașov, acum cînd chestia compensațiunei e de actualitate, formînd nu numai o chestie arzătoare dar, și vitală, de o mare însemnătate pentru viitorul și asigurarea existenței României de mîine.

Fără îndoială că vecinii noștri, de peste Dunăre vor continua încă pe toate căile și sub diferite forme să înșele opinia europeană presentînd justa cerere românească ca o pretențiune absurdă și fără temeiu; chiar dacă pentru susținerea cauzei noastre n'am poseda alte documente și dovezi, de cît numai acest hrisov domnesc, zic că tot ar fi de ajuns ca înaintea aeropagului european să dovedim și să pretindem acel teritoriu cucerit și stăpînit de marele Voevod, Mircea cel bătrîn.

Dacă trufia și nerecunoștința bulgară vor merge pănă acolo să refuze cu încăpățînare a ne da de bună voie, spontaneu și cu recunoștințe pentru imensiile servicii aduse de România, care a jertfit pe fii săi pe cîmpiile Bulgariei, contribuind astfel la neatîrnarea acelui popor, dacă rațiunea și sentimentul recunoștinței la acest popor e înăbușit de un egoism rece și sfidător, desigur că o altă cale ni e indicată să urmăm, cînd omenia și delicatețа sentimentelor noastre e reu înțeleasă și interpretată, căci noi nu cerșim nici nu căutăm să despoiem pe vecinul nostru de un bun, ci cerem restituirea unui teritoriu posedat și de drept al nostru.

Cînd scrim aceste rînduri, ochiul meu stă pironit asupra hrisovului, care parcă îmi grăiește, evocînd acele timpuri glorioase cînd puterea domnească a Voevodului muntean se întindea și peste *Dîrstorul*.

Ar fi de dorit ca în casa fiecărui romîn să se găsească înramat acest hrisov și dimineața, cînd romînul se închină înaintea icoanelor divinității să arunce și o privire de dragoste și înflăcărat patriotism asupra acelei rame, care cuprinde simbolul crezului nostru *într'o mare și puternică Țară românească*.

Iassienssis

ARHEOLOGIE

Cetatea amintirilor istorice, Iașul, a ajuns să-și trăiască sub ochii noștri amintirile și reușește să treacă de la o zi la alta între monumentele istorice, ceea ce abia eri fusese destinat să împrăștie, ca monumente de artă, renumele Iașului artistic, a Iașului intelectual, fin și plin de gust.

Sub ochii noștri am văzut ridicîndu-se și dăinuind pe două piețe ale orașului, două monumente — ce e dreptul ocazionale — însă care prin faptul că au durat peste ocasia ce le-a născut, lasau să se creadă că succesul lor le dăduse dreptul să fie transmise generațiilor viitoare, ca podoabe vrednice să rămînă în muzeul de glorie artistică a Iașului.

Au început cu vremea falnicii Ducipali, ce duceau carul de glorie din piața Carol, să piardă și pielea odată cu gloria, sub influența ploilor, care-i lasaseră jupuiți și goi de artă, precum fuseseră goi de ori ce legătură cu evenimentul statuei lui Cuza, care 'i-a născut.

„Fortuna“ care cu făclia sa părea că vrea să lumineze pe acei cari ar fi vrut sub picioarele ei, să caute pe glob locul Romîniei și care totuși n'a reușit să lumineze de cît într'o singură seară pe întîrziații pieței administrației financiare, a văzut și ea muindu-se de ploae mîna ce ținea făclia, în cît flacăra ce trebuia să lumineze cine știe ce viitor de glorie, a căzut, iar mîna ce o ținea a ramas legată cu un fir de ață — firul electric.

Astăzi acest nămol de glorie artistică, a devenit un nămol de gips, dărămat din ordinul noului primar al orașului.

In piața Carol a rămas numai soclul de piatră, figurînd, parcă, rămășița unui zid de cetate, în care ni se pare chiar că vedem un plăeș falnic, păzind, nu a atîta orizontul ce se deschide spre Repedea, cît mai ales făcînd strajă neadormită, în potriva instinctelor acelora, care ar mai căuta cumva să mai facă acolo un depozit de artă.

Globul pămîntesc pe care a stat „Fortuna“, dădea în timpul dărămărei, impresia unui ou enorm, pe care-l sparge puiul ce vrea să iasă din el; s'a văzut însă că toată arta pe care a clocit-o atîta vreme îngerul nostru bun, a fost stearpă, de oare-ce oul a fost găsit răsuflat.

Astăzi aceste monumente nu mai mărturisesc viitorimei arta pe care a născut-o Iașul, în legătură cu evenimentul absolut ieșan al Unirei și al statuei lui Cuza. De astăzi nu se va mai putea ști că actele cele mari ale lui Cuza, au deșteptat artiștilor ieșeni ideea a 4 cai într'o piață și a 4 lei în altă piață.

In dărîmarea acestor caricaturi noi vedem dovada gustului sănătos al noului primar, dar mai vedem și chezășia tenacității cu care își va ține cuvîntul, în înalta sarcină cetățenească la care a fost chemat.

In adevăr cu mult înainte de alegerea sa ca primar d, Matei Cantacuzino a declarat că, dacă ar putea, n'ar ține nici o zi „aceste orori“ și în adevăr a ordonat dărămarea lor în dimineața ce a urmat alegerea sa ca primar.

Povețe de peste Prut

Ziarul rusesc „Drug“, care ne-a sosit de anul nou, cuprinde un lung articol cu titlul care, în traducere, ar însamna: „Iea aminte, Romînie!“

Titlul acesta arată în deajuns că ziarul are intenția de a ne servi o lecțiune politică și istorică, pentru a ne convinge de greșelile săvîrșite de bărbații noștri politici prin orientarea dată politicei noastre în deceniile din urmă.

Nu fără o ascunsă ironie ziarul de peste Prut arată că în momentul de față România trece aproape ca o *mare Putere* și scrie textual:

„Nu se poate însă afirma că această situație favorabilă în care se găsește România va fi de lungă durată. Inălțimea pe care a atins-o vecina noastră mulțumită peripețiilor istorice ale vremei din urmă este măreață, este admirabilă, — dar și periculoasă. E sublim să rămîi pe o astfel de înălțime, dar căderea însamnă moarte...“

Ziarul rus crede că în România domnesc două tendințe, două curente diametral opuse: curentul „germanofil“, representat de cercurile Curții Regale și avînd adepți în marea burghezie și între agrarieni, curentul „slavofil“ reprezentat de majoritatea liberală și democrată, și mult mai puternic decît cel dintâiu. Cu toate acestea țara urmează politica primului curent.

„Scăpată de sub jugul turcesc mulțumită sîngelui slav și mai cu samă sîngelui rus, Romînia, sub presiunea și prin voința dinastiei domnitoare, urmează un drum contrar decît acel ce-i arată istoria ei și s'a înfeodat Triplei Alianțe.

„Germanii n'au putut să nu vadă importanța strategică a României, situată între Rusia și Slavii de la sud și au făcut toate sforțările ca să cuprindă pe vecinii noștri în cercul anti-rusesc pe care odinioară Anglo-saxonii au căutat să-l încingă în jurul împărăției rusești“.

„Drug“ crede că făcînd aceasta „după ordinele primite din Viena și Berlin“ țara noastră a „rupt cu tradiția trecutului, a dat uitării istoria, a întors spatele mîntuitorilor“, alîndu-se cu dușmanii seculari al slavismului.

„Natural că răspunsul Rusiei față de această purtare este răceala, lipsa de încredere, pregătiri față de toate eventualitățile, întrucît România, fermecată de puterea noilor săi aliați și prieteni s'a grăbit să-și împartă pielea ursului de la nord, care însă e departe încă de a fi fost omorît.“

Ziarul de peste Prut amintește iluziile ce-și făcea Germania și Austria prin prezența Impărăției otomane la sud ca o santinelă nebiruită contra micilor state slave. Cînd colo — iată o alianță a acestora biruitoare contra Turciei, contra avant-gardei germanismului la sud.

După rezumatul celor de mai sus — cărora li se promite și o tot pe atît de lungă urmare în coloanele marelui ziar — e nevoie oare să mai spunem ce înțeleg vecinii noștri prin titlul și îndemnul ce ne adresează: „Iea aminte, România“?

E aceeași veche povață că mîntuirea ne poate veni numai de la... ursul nordic.

Noi știm însă mai de mult că Uralul s'ar încălzi cu drag în poalele Carpaților noștri.

▽

OAMENI ȘI LUCRURI

Un Rege detronat

Se pare că disputele publicistice în jurul banditului Pantelimon sunt departe de a fi sfîrșite. Paradoxul achitării sau, dacă ni se iartă cuvîntul — inocentării banditului, care a „terorizat“ Moldova și jandarmeria, sare în ochi și e firesc să dee loc la discuțiuni și meditări. Pînă și unul dintre jurații cari au achitat pe erou intervine în polemică și face un examen de conștiință, completînd în unele privinți argumentele abililor apărători.

Din complexul de întîmplări și de polemici reiese un singur fapt mai bătător la ochi. Pantelimon a ieșit „nevinovat“ dintre baionetele jandarmilor din sala Curții cu jurați, — dar a ieșit micșurat, — despuiat de ori-ce aureolă, lipsit de cea mai rudimentară urmă de glorie sau de poezie.

Cine-și mai aduce aminte ce era acum un an și mai bine! Nevăzutul erou — asemănat cu vechii stăpîni ai codrilor, proclamat urmaș al vechilor haiduci, gata să prade pe cel bogat, ca să vină într'ajutorul celui sărac; Pantelimon — prieten al celor mici, bucurîndu-se de dragostea poporului de la țară care, pentru nimic în lume nu-l va predà și așa mai departe. Rămăsese o singură nădejde: venirea toamnei tîrzii, venirea frigului care va despuia copacii, va goli pădurile, va da banditului îndrăzneț să aleagă între tovărășia ziarelor flămînde — flămînd el însuși — și între nevoia de a se preda poterelor.

Și veniră împrejurări neașteptate. Un sătean l'a trădat, — ori l'a vîndut. Banditul se arăta tot timpul înspăimîntat, ca nu cumva să fie.... bătut. De cînd s'ar fi predat și s'ar fi domolit, dacă nu era frica de bătaie!

Lucrurile se potoliră; spiritele se liniștiră; publicul mare, mîntuit de obsesiune, începu să uite. Ziua procesului, cu pledoariile. Avocații făcură tot ce le-a stat în putere ca să micșoreze... slava și faima și geniul fostului bandit, care, într'adevăr, nu vărsase sînge niciodată, nicăiri.

O victimă a spaimei, care speria pe alții — dar nimic mai mult. Veni rîndul lui să se apere și iată-l umilit, blînd, rugător, fără urmă de sfidare:

— „Domnilor Jurați! E adevărat, am greșit! Sînt un păcătos și nu îndrăznesc a privi lumea, cînd mi-aduc aminte de ce am făcut. Dar aveți milă de mine! Incercați odată de mă iertați“.

„Căci, jandarmi sînt, slavă Domnului; legi și judecători avem; dacă nu mă voi face om de treabă, singur cer să fiu aruncat în fundul ocnei pentru totdeauna, ca un netrebnic, de la care nu se mai poate nădăjdui îndreptare“.

Și l'au iertat — lăsîndu-l să spere că va deveni un... portar. In mijlocul Capitalei, — un biet portar, — curiozitatea școlarilor — pentru scurtă vreme — întocmai ca leul fără dinți, inofensiv, cu care trecătorii se amuză și se joacă...

Nimic din măreția unui haiduc; nimic din poezia codrilor; nimic din aureola cu care-l încisese.., frica lumei. Ce osîndă mai mare puteau să-i dee jurații de cît acea pe care și-a dat-o el singur? Ce pedeapsă se poate da unui Rege — de cît detronarea, — despuiarea de glorie, de legendă, de putere?

Rodion.

Reforma învățămîntului primar

De la venirea la cîrma Țării a guvernului de colaborare, s'a pus în discuție, reforma învățămîntului primar. Pînă acum această discuție, s'a făcut prin presă și congresul didactic, numai între membrii corpului didactic.

Din aceste discuții, ar rezulta necesitatea următoarei reforme:

1) Programele actuale să fie complectate cu materii practice, pentru dezvoltarea educațiunei fizice și economice și reducerea materiilor teoretice.

2) Reducerea la 3 ore de lucru în fie care zi dimineață, pentru educațiunea culturală, iar orele de după amiază să fie consacrate educațiunei fizice și economice.

3) Să colaboreze la aplicarea programului, pentru educațiunea fizicei și economiei în orele de după amiază, maiștri de gimnastică, de desemn și agronomi sau alți specialiști, din cauză, că personalul didactic, n'are pregătirea trebuitoare.

Gîndesc că, învățămîntul primar urban și rural, interesează nu numai corpul didactic, ci și pe elevi, pe părinții lor, sau mai bine pe toți de opotrivă.

In calitate de părinte, îmi permit a discuta chiar asupra acestei chestiuni.

Considerații asupra programului. Invățămîntul primar fiind obligator pentru toți copii de Romîni, de ambe sexe, de la etatea de 7—14 ani, e evident că cea mai mare parte a populației, rămîne, fortuit cu acest învățămînt, și numai minoritatea, va putea să'și asimileze, învățămîntul, secundar, superior și profesionist.

Programul învățămîntului primar, trebue deci, să cuprindă toate materiile teoretice și practice strict necesare individului pentru îndrumarea educațiunei sale culturale, fizice, economice, igienice și de aparare națională.

Intocmirea unui asemenea program nu s'ar putea efectua judicios, de cît de o comisiune unde pe lîngă delegații ministerului de instrucțiune, să figureze și delegați ai ministerului de agricultură, un medic, și'i veterinar, delegați al serviciului sanitar și un ofițer delegat al ministerului de războiu, ca împreună să parvie, a pune armonie în ciclul de materii de trecut în program.

Orarul. Invățămîntul primar urban, e nepartizat pe 4 ani și cel rural pe 5. Din timpul unui an, se reduc 3 luni de vacanță vara, 1 lună, vacanțele de Paști și de Crăciun, 2 luni, sărbătorile și Duminicile și în plus întrerupele din cauza epidemiilor, așa că nu rămîne disponibile de cît 160—180 zile, anual de învățămînt.

Pe aceste zile trebuesc repartizate materiile de învățat în cursul unui an.

Din relația ce există între materiile de învățat cu zilele disponibile, cu forța de asimilare a elevilor fără a se vătăma sanatatea lor, și interesele părinților și ale corpului didactic, rezultă orele de lucru zilnic, și determinarea lor, nu s'ar putea fixa judicios, de cît tot de o comisiune mixtă, compusă din cei interesați.

In determinarea acestor ore, trebue a se ține socoteală că în celelalte ramuri de activitate publică se lucrează de la minimum 7 și pînă la 10 și chiar și 12 ore, că consecint 4—5 ore pe zi de lucru în școlile primare, nu e mult. Reforma preconizată de corpul didactic, tinde a se reduce la 3 ore. Noi întrebăm dacă lucrînd 5 ore, nu s'au dobîndit de cît rezultatele, pe care le constatăm că nu sunt satisfăcătoare, cînd se va lucra numai 3 ore, oare rezultatele n'or fi și mai slabe? și în asemenea caz, retribuțiunea, n'ar trebui și ea redusă proporțional? mai ales că se pretinde, a colabora la aplicarea programului, diferiți specialiști în orele de după amiază?

Recrutarea și pregătirea corpului didactic primar, are așa de mare importanță, în cît e absolută necesitate a i se da cea mai mare atențiune.

Pentru a putea pune în evidență această necesitate, gîndesc că e suficient a ne reaminti, că corpul didactic Prusian a pus temelia imperiului German de astă-zi, prin activitățile judicioase a acestui corp didactic. Americanii din Statele-Unite, datoresc învingerea Englejilor și alungarea spaniolilor, Burilor din Transvaal rezistenței îndelungate în contra cotropitorilor Engleji, Japoneji, ridicarea lor econo-

KALODONT

PASTĂ DE DINŢI

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Reprezentant: Sam. Löhl, Bucureşti.

mică şi victoriile reputrate în contra Rusilor, şi în fine vitoriile Bulgarilor, în contra Sîrbilor la 1885 şi actualmente în contra Turcilor în peninsula balcanică, victorii care au făcut atîta răsunet, că au uimit lumea, stîrnind la unii admiraţie şi la alţii invidie.

Turcii sunt popor incult, indolent, leneş şi deprins a trăi din munca popoarelor subjugate, iar Bulgarii de abia eşiţi din robia Turcească, numai de 33 de ani, cu toate acestea, datorită activităţii corpului didactic primar, s'a ajuns a nu avea de cît 10 la sută analfabeţi de şi nu au localuri de şcoale ca la noi, poporul a reuşit să aibă un ideal, e conştient, plin de vigoare şi entuziasm, le-am admirat educaţiunea fizică în 1905, cînd au venit în Bucureşti acei 1500—2000 tunari de ai lor, iar economia naţională e exercitată numai de Bulgari.

In Bulgaria, bugetul ministerului de instrucţiune astăzi, e de 12 milioane şi cu toate acestea are căiferate cu ingineri bulgari, medici, veterinari, magistraţi, avocaţi, farmacişti numai Bulgari. iar comerţul, industria, şi ori ce întreprindere, se exercită aproape numai de bulgari în toată întreprinderea negoţului. Discutînd chestiunea aceasta cu un dn. profesor al universităţii noastre, l'am întrebat, cum se face, că Bulgarii cu un buget de 12 milioane la instrucţiune să ajungă la asemenea rezultate în 33 de ani de învăţămînt obligator, de cînd noi cu un buget de 50 milioane şi în 48 ani, suntem departe de a avea rezultatele Bulgarilor?

Mi s'a răspuns că noi, am început clădirea şcoalelor de la Universităţi cu profesori improvizaţi şi în urmă cu şcoalele inferioare, pe cînd la Bulgari, au început de la acestea din urmă. Cu toate acestea corpul didactic are cuvîntul în această cestiune comparativă.

Potrivit cu aceste consideraţii, menirea unui corp didactic primar, consistă ca prin activitatea sa şcolară şi extra şcolară, să facă educaţiunea poporului primară, cultural-, fizică, economică, higienică şi de apărare naţională, ca consecinţi, recrutarea acestui corp, ar trebui să îndeplinească următoarele condiţiuni.

a) Să aibă o pregătire deplină şi numai pentru învăţămîntul primar.

b) Să aibă aptitudine pentru acest apostolat.

c) Să fie sănătos.

Pregătirea să dobîndeşte în şcoalele normale, aci trebuie să se puie cel mai mare interes, şi numai absolvenţii acestor şcoale să fie primiţi în corpul didactic primar: Suplinitori cu alte pregătiri să nu mai fie primiţi.

Şcolile normale comparate cu ce erau în trecut, au făcut mari progrese, dar sufer încă destul de mult de învăţămîntul teoretic, care se reprezentează şi la învăţămîntul primar, ori tocmai acest procedeu este, concursul cel mai mare al învăţămîntului primar după cum afirmă specialiştii, bazaţi pe obiceiurile din America, Anglia şi alte state, precum şi pe slabele rezultate dobîndite la noi. Din învăţămîntul primar, se constată că individul rămîne numai cu a şti să scrie şi să citească, ori, acestea se dobîndesc numai prin practică, pe cînd toată teoria învaţată se uită. In şcoelele noastre normale, învăţămîntul trebuie să fie bazat mai mult pe aplicaţii de cît pe teorie, pentru care scop trebuie să se înzestreze aceste şcoli cu cei mai buni profesori de cultură, agronomie medicină, veterinaiie, de desemn, de gimnastică şi instrucţiune militară.

Aptitudinea e a doua condiţie de indeplinit, fără de care pregătirea, n'are mare valoare, pentru aplicaţia programului; ea se poate constata, atît în timpul pregătirei cît şi al aplicaţiei în învăţămînt. In America şi Anglia, spun specialiştii, învăţămîntul primar, de şi este obligator, corpul didactic nu se plăteşte de stat, ci din contribuţia părinţilor şi alte fonduri donate de filantropi, cu toate acestea, învăţătorul care se constată că n'are aptitudine, se exclude din învăţămînt, cu toată pregătirea lui. La noi s'ar putea pretinde fiecărui învăţător, să dea un minimum de produs în activitatea sa şcolară, şi acei ce nu-l satisfac să fie supuşi la amende, iar după 3—4 amende să fie excluşi din învăţămînt.

Pentru cei meritoşi şi muncitori ce vor întrece minimum de produs, şi să prevadă în buget premii de incurajare, care să echivaleze şi chiar să întreacă sporirea salariilor.

Cărţile didactice. Activitatea şcolară spre a putea să dea rezultate mai bune de cît cele actuale, trebue să devie atractivi, înlăturînd orice piedici din calea ei, ori, una din piedici şi destul de mare, e provocată de cărţile didactice. Cu procedeul de astăzi unui părinte, cu 8 copii, îi trebuie cîte 1 rînd de cărţi şi caete de fiecare copil şi fiecare clasă, sau în total 32—40 serii, pe cînd, dacă cărţile acestea ar fi întocmite în manuale permanente cu o singură serie de cărţi pentru fie-care clasă, ar putea să înveţe toţi copii. Ministerul instrucţiunei şi corpul didactic trebue să reflecteze asupra acestei piedici şi să caute a o înlătura, dacă cu adevărat doresc ca învăţămîntul primar să progreseze.

O altă piedică de altă natură, e suplinitoria şi politica. Ele trebuesc înlăturate, pentru aceasta, gîndesc că ar fi bine, ca funcţiile de revizori şi sub revizori, de inspectori şi sub inspectori şi directori de şcoli primare să dobîndească prin concurs şi să devie permanent.

Activitatea şcolară şi extraşcolară, trebuesc secondate de serviciul jandarmeriei rurale, pentru a'şi putea ajunge scopul urmărit, altfel e zadarnic.

Ca concluziune, reforma învăţămîntului primar ar necesita: 1) Reducerea teoretică a programului şi complectarea practică. 2) Ameliorarea în recrutarea şi pregătirea personalului didactic primar. 3) Modificarea orarului după necesităţile reclamate de aplicarea programului, a elevilor şi a părinţilor. 4) Inlăturarea piedicilor şi incurajarea activităţei şcolare şi extra şcolare.

Colonel Dimitriu

Orarul Unic

Articolul acesta, datorit distinsei profesoare Ana Conta Kernbach, a apărut şi ieri în ziarul nostru—dar cu atîtea greşeli de zaţ, că corectorul nostru — mai drept incorectorul nostru—s'a întrecut pe el singur—în neglijenţă.

Reproducem din nou articolul apreciatei profesoare—în speranţă că, de această dată, va apare ceea ce a scris autoarea. D-sa a binevoit să ne onoreze cu atenţiunea de a colabora la ziarul nostru, ale cărui coloane i rămîn deschise cu plăcere:

In zilele de 3 şi 4 Ianuarie inspectorii primari sunt chemaţi să-şi dea avizul în chestiunea orarului unic. Suntem siguri că dînşii, ţinînd seamă numai de interesul şcoalei, adică de ridicarea nivelului cultural al massei, îl vor respinge.

In însuşi discutarea de până acuma a chestiunei, s'a petrecut ceva straniu. Un litigiu nu se tranşează doar de către acuzatori, iar chestiunea orarului unic nu s'a discutat oficial decît de către institutori, adică de către cei interesaţi să cîştige o jumătate de zi. Totuşi să fim drepţi: s'au găsit institutori şi mai ales institutoare, cari au preţuit mai mult nevoea şcoalei decît folosul lor personal şi cari, chiar de la început s'au împotrivit orarului de jum. de zi.

Cinste lor!

Din toate argumentele chemate în sprijinul orarului unic, unul este cu adevărat puternic. Timpul dela 11—12, cînd elevii stau în şcoală nesupraveghiaţi şi se dedau la tot felul de acte reprobabile, este un timp de perzanie sufletească, de adevărată cultură a relelor instincte.

Şi nu e drept să cerem directorului ca să-şi jertfească ora de mîncare.

S'ar putea micşora foarte simţitor acest rău prin cîte-va dispoziţiuni ca cele în vigoare în alte ţeri.

a) Să nu rămîie la şcoală — şi aceasta sub nici un pretext de pe lume!— de cît elevii cari mănîncă la cantina şcolară, *dacă este*, iar atunci ei să fie obligaţi să-şi pue singuri masa, s'o strîngă, să aeriseasca şi să curete camera, să spele blidele... Da! Aceasta nu numai ca o deprindere de gospodărie, de ordine, foarte preţioasă pentru educarea masei, dar chiar ca o ocupaţie relativ distractivă cu care să-şi cheltuiască copii prisosul de energie, ca o îndeletnicire menită a determina, în alcătuirea caracterului, înclinări folositoare obştiei. Cine se îndoeşte în zilele noastre de valoarea educativă a muncei casnice?

b) Porţile şcoalei să nu se deschidă decît cu un sfert de oră înainte de intrarea în clas. Cu chipul acesta şcoala îşi declină răspunderea, copiii, nevoiţi să se joace în stradă nu pot merge prea departe cu abaterile, iar părinţii, plictisiţi de răcelile copilului lor, se vor deprinde să nu-l trimeată la şcoală decît atunci cînd trebue. Exactitatea au'a o învaţa elevii, nu numai dela dascăl, *cum* zic părinţii, ci *mai ales* de la propria lor activitate. Dacă adăogăm şi deprinderea luată în cele mai multe şcoli, ca elevii să iasă din clas sub supravegherea institutorului, precum şi altele, asupra cărora nu e aci locul să stăruim, şcoala va fi făcut îndestul pentru a feri pe elevi de relele ce decurg din traiul de şcoală nesupraveghiat.

Un alt argument este acel al oboselei intelectuale. Institutorii noştri citează o sumă de cercetători experimentali spre a *dovedi* că *numai* orele antemeridiane 8—12, 8—1 sunt bune pentru şcoală.

Sunt în adevăr mulţi acei cari au studiat oboseala, cari i-au determinat scrupulos curba—dar cîţi dintr'nşii să fi tras şi încheerea propusă de institutorii noştri?! Insuşi dr. Schuyten, cel mai radical dintre dînşii, nu s'a dus, pare-mi-se, aşa de departe. Faptul e caracteristic...

Incheerea cea mai evidentă ca şi observatia ştiinţifică era mai sigură nu au valoare de cît cînd ţiuem seamă de *totalitatea* condiţiunilor în cari se petrece fenomenul. Pedagogii experimentali au făcut în adevăr observaţia că copiii execută cu mai multă acurateţă *aceleaşi teme* date, în orele înainte de amiază decît în cele de după amează. Ori cît ar fi ea de generală această observaţie nu poate avea decît valoarea unei suggestii preţioase pentru cercetătorii de fiziologie, cari dovediseră experimental—şi stăruesc asupra acestui cuvînt ca să arăt superioritatea procedeului lor asupra simplei observaţii—că oboseala atîrnă de o sumă de factori, unia de ordine fiziologică, (eliminarea reziduurilor unei munci anterioare, etc) alţii de ordine psihologică (deprinderea, antrenarea, puterea de încordare etc.). Vra să zică observaţia pedagogilor experimentali, *de natură statistică am zice*, din puncţ de vedere ştiinţific *se reduce numai la atîta:* oboseala ca şi opusul ei, energia maximală, sunt rezultante a unui întreg şir de factori *şi îşi au* punctul culminant... *cam* în cutare timp din zi. Şi aceasta *numai* pentru majoritatea cazurilor, căci cine nu cunoaşte tipuri cari nu pot lucra decît noaptea?

Rămîne acum ca tot ,fiziologii şi psihologii să cerceteze *în ce proporţie* atîrnă rezultanta de fiece factor determinant, iar încheerea practică a noastră a dascalilor, adică a acelor cari nu lucrăm în laborator şi care n'avem altă unelţă de cercetare decît bunul simţ, ar fi, pare-mi-se, *alta decît acea trasă de institutori* anume. Oboseala, atîrnă de o serie de factori, asupra unora pot avea înrîurire,—*să caut s'o am cu adevărat*; dar deoarece sunt şi factori *asupra cărora eu n'am putere, cu atît mai puţină putere poate avea elevul X*, pe care-l văd că dormitează şi atunci să-mi zic: voiu încerca cu dînsul după amează, poate e o fire care se resimte multă vreme de oboseala trecută şi fără să-l ocărăsc, să mă fac că nu-l văd, şi să-l înviorez cu jocurile, cu lucrul de mînă, cu desemnul, adică cu lucrări *lesnicioase*, pînă să-l dau la brazdă.

Tocmai fiindcă observaţia pedagogilor experimentali *nu justifică concluzia extremă scoasă de institutorii noştri*, cei mai îndrăzneţi reformatori, fundatorii aşa ziselor „şcoli moderne" n'au cerut *decît atîta:* ca dupăameaza să fie întrebuinţată exclusiv pentru lucrul manual, dexterităţi, sporturi, grădinărit, excursii etc.

Un lucru însemnat, asupra căruia cer atenţiunea tuturor *este deosebirea de făcut* între *oboseală* şi *inerţie*. Oboseala este urmarea unui exces de muncă, inerţie, vomu zice, incapacitatea de a începe, piedica de care trebue să ne dezrobim ca să ne antrenăm. Şi dacă de la o vrîstă oare-care, în cazuri excepţionale şi morbide numai la tineri, inerţia înseamnă oboseală cronică, la organizmul fraged al copilului inerţia nu însamnă decît lipsă de închegare a energiei, lipsă de deprindere, lipsă de imbold. Prea adese luăm însă inerţia drept oboseală. Spre liniştirea celor cari se interesează de viitorul acestei ţări, vom zice că-s puţini elevii noştri cari să se obosească, — fiindcă-s puţini dascalii cari sa-i antreneze şi să-i scoată din inerţie...

Ceia ce ne înşeală este privirea împrăştiată şi ţinuta fără vlagă a copiilor. Acestea se datoresc însă şi lipsei de deprindere cu munca şi aerului vicieat din clasă, şi lipsei de interes pentru cele spuse şi, mai ales, obligaţiunei ce le impunem noi dascalii, de a *simula atenţiunea*, şi care obligaţie lucrează asupra sufletului lor întocmai unui procedeu de hipnatizare.

Dar cum s'ar putea realiza cu patru ore pe zi un program care nu se îndeplinea exact nici cu 5 jum.? Profesorii secundari se plîng că absolvenţii şcoalelor primare nu citesc bine — nu înţeleg cele cetite — şi nu sunt stăpîni pe calculul mintal. Şi doar gustul de cetire—care nu poate veni decît din puterea de a pricepe cele cetite şi calculul lesnicios din minte, sunt alăturea de lucrul manual pîrghiea rîdicărei economice.

Şi cum să capete şcolarul, cu patru ore pe zi, o educaţie patriotică şi religioasă cu ajutorul muzicei, cînd nu e vreme pentru muzică? Şi cînd să deprindem pe copii a observa, dacă nu se dă lecţiilor de desemn şi intuiţie, răgazul trebuitor? Iar lucrul manual, care a căpatat în occident o însemnatate copleşitoare, cînd să se facă? Ori poate institutorii noştri se gîndesc să lase dupăameaza întreagă lucrului manual?!

Şi să nu se invoace experienţele făcute cu orarul unic la Bucureşti în ultimii doi ani. *Orice program de şcoală primară sau secundară* se poate face în trei luni în loc de un an, dacă e vorba să ne mulţumim cu memorizări de formule, de regule, de date. Aritmetica însă şi cetirea şi desemnul şi muzica şi chiar altele, sunt, şi **trebue să fie,** *acţiuni de disciplinare a minţei*, şi ca atare ele *trebue să lucreze îndelung şi pe 'ndelete.* Cu ele copilul să capete *nu* cunoştinţi de reprodus ci *chipuri de a reacţiona.*

Nu, şcoala primară are nevoe de toate ceasurile ei de pînă acuma şi are nevoe de cîţiva ani mai mult...

Pentru a ridica marea masă, pentru a-i da şi lumina trebuitoare şi tăria de luptă, trebue ca copilul să stea cît mai mult sub oblăduirea dascălului, căci în mediul nostru social, cu lipsa lui totală de orientare între ale sufletului; în mediul nostru social în care lipsesc tradiţiile de familie; în care sentimentul religios, sentimentul cinstei, sentimentul demnităţei de om, atîtea puncte de reazăm moral obişnuite în alte ţări, sunt aşa de şterse; în mediul nostru în care indiferentismul merge până la amoralitate, tot dascălul rămîne călăuza şi tot şcoala e ca să le facă pe toate! „Dar şcoala face aşa de puţin!" se va zice: — Foarte puţin; e adevarat, grozav de puţin! Abia o picătură de apă, — dar e picătură de apă în vreme de secetă...

Ana Conta-Kernbach

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

— —

In jurul senzaţionalului furt de la fabrica Calman Fischer.

Cernăuţi 2 Ianuarie.

Instrucţia în afacerea senzaţionalului furt din localitate săvîrşit în detrimentul d-lui Calman Fischer continuă cu mare activitate. Pînă în acest moment poliţia n'a reuşit să aresteze încă şi restul bandei lui Merlitchi. Cei trei arestaţi refuză cu încăpăţinare să facă vre-o declaraţie, cu toate dovezile zdrobitoare ce există contra lor. Toţi trei sunt spărgători renumiţi, care fac parte dintr'o bandă internaţională, fiind de nenumărate ori condemnaţi pentru furt prin spargere.

Cu toate acestea însă, poliţia speră că în cel mult 3—4 zile toată banda va fi arestată.

Cercetările continuă.

Accidentul mortal al unei doamne de elită

Zilele acestea d. deputat Teofil Simionovici a fost lovit de o pierdere ireparabilă prin incetarea din viaţă a soţiei sale Elena, căreia s'a întîmplat un accident nenorocit în înprejurările următoare.

Pe cînd se afla ia plimbare pe str. Domnească, dorind să traverseze strada a alunecat căzînd lîngă trotuar. Lovitura primită în cădere a fost atît de puternică încît în mai puţin de 2 ceasuri a şi încetat din viaţă.

Inmormîntarea a avut loc azi în mijlocul unei asistenţe numeroase şi distinse de oare ce regretata fiind foarte bine cunoscută în cercurile elitei romîneşti din localitate, s'a bucurat de simpatii unanime.

Decedată lasă în urmă regrete unanime.

INFORMAŢII

— —

„Ordinul de zi". — Ordinul de zi dat către armată, cu ocazia anului nou, de M. S. Regele Carol, începe cu următoarele cuvinte:

„In aceste momente de grea cumpănă, „ţara întreagă se întoarce cu încredere „către ostaşii săi..."

E vădită semnificaţia deosebită a acestor cuvinte, M. S. Regele nu pregetă o clipă a lupta în folosul poporului şi al ţării pe care o conduce. Diplomaţia noastră caută pe cale paşnică să aplaneze conflictul romîno-bulgar, dar dacă Bulgarii se vor încăpăţîna, vom fi nevoiţi a recurge la alte mijloace — regretabile de altfel — căci nu înţelegem a renunţa la dreptul nostru deplin. In adevăr, victoria Bulgarilor se datoroşte neutralităţii noastre şi deci avem tot dreptul la o rectificare de graniţă şi aceasta numai şi numai pentru asigurarea liniştei între noi şi vecinii noştri din josul Dunării. O graniţă întărită ne va da nouă siguranţa viitorului fără de care nu vom putea conlucra cu Bulgarii pentru liniştea şi prosperarea comună şi acest bine necesar ambelor părţi să-l înfăptuiască vecinii noştri fără jertfe zădarnice, dacă vor şti a proceda înţelepţeşte.

Aşteptăm desfăşurarea evenimentelor.

LA 23 IANUARIE 1913

Se dă Reprezentaţia de retragere

A ACTORULUI **PENEL**

Se va juca comedia

BÉBÉ

Biletele la Agenţia Thalia (Maximovici) de pe acuma.

TAXELE ŞCOLARE. — M. S. Regele a semnat decretul prin care se modifică art. 17 alin. I şi II din regulamentul şcoalelor secundare în modul următor:

Elevii vor plăti o taxă de 30 lei pe an pentru cursul inferior şi de 50 lei pe an pentru cursul superior.

Taxele se vor plăti în 3 rate: prima, odată cu cererea de înscriere sau în caz de respingere a cererei de dispensă pînă la 7 Septembrie, a doua, în primile 7 zile după vacanţa Crăciunului; a treia în primile 7 zile după vacanţa paştelor. Pentru cursul inferior fiecare rată va fi de cîte 10 lei; pentru cursul superior, prima rată va fi de 20 lei iar a doua şi a treia de 15 lei.

Repetenţii vor plăti rata îndoită afară de cei din clasa I.

Combaterea scarlatinei.—La serviciul sanitar al oraşului, s'a primit circulara următoare, din partea direcţiunei generale a serviciului sanitar.

„Ca mijloc profilactic contra scarlatinei, se pot aplica celor sănătoşi badigeonări în fiecare dimineaţă cu soluţiuni antiseptice.

Una din aceste soluţiuni, pe care o credm indicată, este următoarea;

Borax 1 gram.

Tinctură Iodi 10 gr.

Glicerină neutră 40 gr.

Vă rugăm să sfătuiţi populaţiunea ca o dată pe zi, să badijoneze pe copii în faringe cu această soluţiune.

Celor săraci le veţi procura gratuit soluţiunea din medicamentele serviciului".

Serviciul sanitar local a intervenit la administraţia comunală pentru a se da această adresă cuvenita publicaţiune.

Direcţiunea tramvaiului electric a luat iniţiativa de a se afişa în vagoanele electrice instrucţiuni complecte pentru public în vederea primelor ajutoare ce se pot da în cazuri de accidente.

In cursul lunei Decembrie Muzeul etnografic al Moldovei a capatat donaţiuni de la d-na Elena Rişcanu şi domnul L. Rişcanu din Vaslui, d-nii ingineri Belloni şi N. Grigoriu şeful depoului C. F. R. din Paşcani, d-nii V. Vrabie, Dim. I. Anghel, V. Hălăceanu, d-na Eug. Popazu, direcţiunea şcoalei comerciale superioare din Iaşi. De asemenea au mai venit donaţiuni de la Academia Romînă, Siguranţa statului, inspectoratul general al jandarmerei rurale din Bucureşti.

Asociaţia studenţilor evrei din localitate a convocat o întrunire astă-zi 3 p. m. pentru a înainta un memoriu Senatului universitar în vederea nouei alegeri ce urmează să aibă loc la Centrul Universitar. Asociaţia intervine ca să se admită la alegerea de comitet toţi studenţii, aşa cum s'a procedat şi la alegerea Centrului din Bucureşti.

Cura cu untură de peşte nu se face cu folos de cît cu Emulsia Racovitză, 200,000 flacoane prescrise de toţi medicii din ţară o dovedesc pe deplin; feriţi-vă însă de substituţiuni.

Locuitorul V. Prisăcariu din comuna Ţibana, pe cînd trecea rampa de la Trei-Calici, într'o căruţă cu 2 cai, a fost surprins, de o locomotivă care venea dinspre Vaslui.

Căruţa a fost sfărmată cu totul, unuia din cai i s'au tăiat ambele picioare de dindărăt, celalt însă, a scapat neatins.

Pentru fondul Crucei Roşii s'a mai strîns suma de 20 lei de domnişoara Ietty Herşcovici din strada Unirei No. 9

Mitropolitul Moldovei a conferit ieri cu mai mulţi preoţi pentru stabilirea temelor ce vor fi desvoltate în viitoarele conferinţi pastorale.

Laboratorul de Analize Medicale şi Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAŞI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAŞI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice şi microscopice; Analize chimice şi microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei şi a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

† SMARANDA MACRI (1835—1913). Eri a încetat din viaţă d-na Smaranda Macri, care a ocupat timp de 33 ani locul de directoară a şcoalei centrale de fete (1865—1849), înscriind prin lunga ei carieră în desvoltarea învăţămîntului pedagogic al corpului didactic primar urban, — supt conducerea ei înţeleaptă ca de mamă au trecut 35 de generaţii de clase normaliste, cari au dus în întreagă Moldovă cultura primită în acest focar de cultură secundară, numită prin legea lui Grigore Ghica Vodă din 1851 de *şcoală Centrală*, după moda franceză a timpului.

De unde până la 1851 şcoala funcţiona ca o şcoală primară normală înfiinţată de M. Sturdza, în 1835, o dată cu Academia Mihaileană (azi Liceul Naţional) şi şcoala de Arte şi meserii, cu legea lui Grigore Ghica Vodă, ministru de culte fiind Grigore Cuza moşul lui Cuza Vodă, şcoala centrală a devenit o şcoală secundară, mutîndu-se în localul din strada Muzelor, unde a stat până la mutarea sa în noul local, unde e şi azi, pe locul caselor lui C. Conaki logofătul.

Şcoala Centrală a slujit Moldovei nu numai ca o şcoală normală de institutoare, ci ca un institut de educaţie şi instrucţie socială, căci fiind pus sub controlul unui comitet de doamne din înalta societate, s'a căutat să se dea o educaţie *umanitară*, nu numai profesională. Foarte multe eleve ale acestei şcoli n'au intrat în învăţămînt, ci au fructificat cultura lor în familie ca bune mame, educîndu-şi copiii lor.

In acest scop programul a prevăzut 5 clase încă din 1881, pe cînd şcoalele normale de băeţi au primit 5 ani abia în 1895. Limba Franceză şi limba Germană s'au predat în această şcoală pînă mai anii trecuţi, de şi prin lege şi regulamente erau scoase de mult, funcţionînd d-na Dea Bogonos şi d-na Ana D. Emandi. Cînd a venit la direcţia şcoalei, tînăra doamna Smaranda Macri, era în iarna lui 1865 Februar 24; situaţia modestă a şcoalei şi vîlva care se făcuse în jurul vieţii din interiorul şcoalei, primise cu neîncredere primii paşi ai tinerii directoare, care aducea o voinţă hotărîtă şi un plan făcut în conducerea şcoalei. Şi avu în sprijinul ei pleiada de profesori, căci pe atunci nu erau împrăştiaţi profesorii ca astăzi cu oarele la 3—4 şcoli, cari legaţi de una şi aceiaşi şcoală au lucrat fiecare după putinţă în ogorul învăţămîntului normal. Amintim cîteva nume: Mihai Ghiorghiu, Lud. Stavschi, Nec. Popescu, Miron Pompiliu, M. Tiedmen; apoi Conon Aramescu Donici, azi Mitropolit Primat, d. şi d-na Gh. Buţureanu.

Smaranda Macri lasă în urma ei unanime regrete în rîndurile lumei şcolare, căci rari femei s'au ilustrat prin o aşa de lungă şi rodnică carieră didactică. Pentru meritele sale i s'a acordat medalia Bene Merenti; apoi i s'a votat în 1898 o pensie viageră, apărată şi lăudată de la tribuna parlamentului de şeful guvernului d. D. A. Sturza.

Smarauda Macri şi-a legat prietenie clasică cu d-ra Emilia Rickert, care în baza acestei lungi şi statornice prietenii s'a crezut în drept a vesti în numele ei moartea scumpei sale prietene.

Smaranda Macri s'a născut Chinezu, soră cu Dimitrie Chinezu şi Neculai Chinezu inginer. Măritată cu Macri din Galaţi, n'a avut parte de cei 2 copii ai săi, morţi de mici, şi aşa a dus viaţă de rezerve din frageda tinereţă.

Numită profesoară de ştiinţe la Externatul de fete din Iaşi în 1864 Februar, după un an a fost numită Directoară la şcoala Centrală, până la retragerea ei la pensie.

Iată telegrama I. P. S. Mitropolit Pimen al Moldovei şi Sucevei, adresată M. S. Regelui cu ocazia anului nou :

La începutul Anului Nou 1913, cînd în afară împrejurările sunt aşa de grele sufletul şi gîndul poporului romîn e ridicat către Atotputernicul Dumnezeu, care conduce vremurile şi hotărăşte destinele popoarelor, rugîndu-l să îngrădească cu linişte scumpa noastră ţară, să întărească cu vitejia falnica noastră armată şi să păstreze pe M. Voastră deplin sănătos, împreună cu întreaga Dinastie spre binele poporului romîn.

(ss.) **Pimen**
Mitropolit al Moldovei şi Sucevei

La aceasta M. S. Regele a răspuns :

Urările călduroase ce ne aduceţi cu prilejul Anului Nou, în împrejurările grele de astăzi, ne-au mişcat adînc. Din tot sufletul vă mulţumim şi vă dorim mulţi ani cu fericire pe scaunul vechei Mitropolii a Moldovei şi Sucevei.

(ss.) **Carol**

Iată şi telegrama A. S. Regale Principelui Ferdinand adresată I. P. S. Mitropolit al Moldovei şi Sucevei:

Mulţumid din suflet pentru călduroasele urări de Anul Nou, vă zic la mulţi ani; dea bunul Dumnezeu ca anul care începe să fie un an paşnic şi în belşug.

(ss.) **Ferdinand**

D. Al. A. Badareu, ministru de lucrări publice, va azista la inaugurarea monumentului lui Ion Maiorescu, ce are loc Luni la Craiova.

Luni sara d. Badareu se va întoarce în Capitală, iar Mercuri dimineaţă, va sosi în Iaşi împreună cu d. ministru N. Xenopol.

Intorcîndu-se la Iaşi, din străinătate, d. Gr. Filipescu a lasat în gară un cufăr, care conţinea trei mii lei în numerar şi obiecte de valoare de 10,000 lei. Cufărul a fost spart şi deşertat de conţinut.

In momentul în care scriem, hoţii au fost prinşi şi arestaţi.

Domnul V. Dănciuc, horticultor la pepiniera Vişan (Iaşi), a fost destituit, numindu-se în loc d, Const. Stefănescu.

Domnul ministru A. A. Badareu, a plecat ieri seara la Bucureşti şi va fi în Iaşi, din nou, Dumineca dimineaţa,

Mîine, 5 c. va avea loc constituirea consiliului comunei Bacău, Primar va fi ales d G. Răileanu, care a mai ocupat în diferite rînduri această demnitate.

La Trg. Frumos au avut loc ieri alegerile comunale Cu mare majoritate de voturi a fost proclamată aleasă lista democrată, în frunte cu dl. N. Marcopol.

Ministrul instrucţiunei are intenţiunea să renunţe la sistemul orelor şi să revadă acel al catedrelor. In acest scop, în cursul lunei Ianuarie, toţi directorii şcoalelor secundare din ţară vor fi convocaţi în conferinţă la minister.

Aflăm cu părere de rău încetarea din vieaţă a d-rei Aneta Sculy, sora d-lui avocat Sculy.

Un caz nou de scarlatină, s'a constatat azi, în strada Palatului Mo. 4.

Colonia Albaneză din Bucureşti a trimes lui Sir Edward Grey două telegrame de protestare în potriva presiunei ce fac delegaţii balcanici, pentru a anexa Coritza la Grecia şi Deibra la Serbia.

Albanejii cer ca aceste două localităţi să fie anexate la viitoarea Albanie independentă.

In acele telegrame se arată că telegrama cetăţenilor din Dibra, prin care arătau congresului de la Londra, că sunt mulţumiţi cu administraţiunea sîrbească, a fost smulsă prin presiune de către Sîrbi.

Albanejii din Coriţa arată că oraşul lor a fost totdeauna centrul tuturor mişcărilor albaneze. De acolo a pornit iniţiativa congresului din Monastir în 1908, unde s'a afirmat solidaritatea tuturor Albanejilor.

Astea toate dovedesc că Coriţa trebue să facă parte din teritoriul viitoarei Albnnii independente.

Astă-seară Vineri 4 Ianuarie, cinematograful Pathé-Frerès din Sala Circului Sidoli readuce după cererile unanime, grandiosul film **MIZERABILII** cea mai mare epopee dramatică. Incomparabilă adaptare după celebra operă a nemuritorului Victor Hugo.

Această gigantică desfăşurare—cel mai mare film din toate apărute pînă în prezent—este împărţită în patru epoce.

Acţiunea puternică a acestei drame ne prinde înlănţuindu-ne chiar de la primele scene şi ochii noştri sunt aţintiţi pe pînză pînă la cel din urmă tablou.

„*Mizerabilii*", uriaşa operă a lui Victor Hugo ce se repetă astăzi, este un imens succes în arta cinematografiei moderne şi ori unde a apărut pe pînză, în cele mai civilizate centre, sălile cinematografelor au fost înţesate de lume, din toate păturile sociale.

Intreaga epopee (4 epoce), va fi reprezentată astă-seară Vineri (epoca I-a şi a II-a), mîne Sîmbătă (mat. şi seara) a III-a şi a IV-a (ultima epocă).

Duminică 6 Ianuarie 2 matineri, la 3 ore şi 5³|₄ şi seara mare reprezentaţie program nou duminical.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore şi la 5³|₄.

*

D. Leon M. Popescu, editorul marelui film de artă „Războiul pentru independenţa României" (1877—78), executat de armata romînă cu concursul artiştilor Teatrului Naţional din Bucureşti, aduce la cunoştinţa ieşanilor, că măreaţa reconstituire va fi reprezentată pe pînza cinematografului din sala Circului Sidoli, cu începere de Marţi 8 Ianuarie 1913, In fie-care zi vor avea loc Matineuri şi reprezentaţii serale.

Prima reprezentaţie a acestei interesante şi reuşite reconstituiri, care are loc la matineul de Marţi 8 Ianuarie, este dată în folosul flotei naţionale.

Grigore Dimitrescu
profesor universitar, fost magistrat
AVOCAT
ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 4 Ianuarie

Importantele declaraţiuni ale d-lui Take Ionescu

Londra.—Agenţia Reuter află că d. Danew primind instrucţiuni din Sofia va relua azi după amiază negocierile cu d. Take Ionescu.

*

Agenţia Reuter află că d-nii Danew, Mişu şi Ionescu au avut o convorbire de o oră azi după amiază, d. Danew primind instrucţiunile aşteptate din partea guvernului său; d-sa a trimis apoi lungi depeşi la Sofia.

*

D. Take Ionescu, care avea intenţia să meargă şi la Paris, Berlin şi Viena pleacă mîne direct la Bucureşti, văzîndu-se obligat să renunţe a vizita cele trei Capitale. Ministrul romîn a declarat Agenţiei Reuter : că primind la 14 Ianuarie depeşi din ţară a hotărît, după ce s'a consultat cu d. Danew să se întoarcă direct la Bucureşti, lăsînd direcţiunea afacerilor la Londra d-lui Mişu. De va fi loc după întoarcerea sa la Bucureşti, noi instrucţiuni vor fi date d-lui Mişu. Răspunzînd aserţiunei, că România adoptînd politica ei actuală îngreuia acţiunea Bulgariei, tocmai în momentul cînd avea greutăţi, d. Take Ionescu a zis : „Chestiunea actuală între cele două guverne datează de mult şi deci nu e exact să se afirme că acum s'a început întîi şi în tot cazul chestiunea nu s'a pus acuma spre a îngreuia poziţia Bulgariei şi Bulgaria nu s'a plîns de aceasta. Ministrul a adăugat, că este inexact că Rusia a fost rugată să se ocupe de această chestie".

*

Agenţia Reuter află că în cursul convorbirei dintre d-nii Danew, Ionescu şi Mişu, delegatul Bulgariei a supus răspunsul guvernului său cu privire la rectificarea graniţei Dobrogiei şi la situaţia în viitor a comunităţilor romîneşti de pe teritoriile cedate Bulgariei de către Turcia ca un rezultat al războiului. Caracterul şi întinderea concesiunilor pe cari Bulgaria ar consimţi a le face nu se cunosc încă. O mare rezervă se observă de ambele părţi. Răspunsul Bulgariei va fi discutat în consiliul de miniştri romîn, după sosirea în Bucureşti a d-lui Take Ionescu Duminică seara. Nu se aşteaptă noi lucruri pînă la acea dată.

*

Buda-Pesta. — D. Disescu ministrul instrucţiunei publice a sosit aci, spre a face o vizită ficei sale soţia consului general romîn d Derussi după amiază se va întoarce la Bucureşti, se dezminte ca absolut falşă ştirea, că d Disescu ar merge la Viena în misiune politică.

Activitate ministerială

Bucureşti.—Domnul general Hîrjeu, Ministru de războiu, a lucrat azi cu d-nii generali Averescu şi Aslan.

Sinuciderea unui deputat

Viena.—Azi dimineaţă, într'o pădurice lîngă Viena s'a sinucis deputatul ungur Sigismund Varadi.

El suferea de o boală incurabilă.

Greva cusutoreselor

New York.—150,000 de cusutorese au declarat grevă generală, cerînd sporirea de salariu.

Cele mai multe dintre greviste, nu trec vrîsta de 15 ani.

Războiul chino-rus

Petersburg.—Ziarul „Novoye Vremea" afirmă că în Mongolia şi China se fac pregătiri mari, în potriva Rusiei.

Ziarul adaogă că cel mult în primavară, va izbucni războiul chino-rus.

Adunarea naţională turcă

Londra.—Ziarele afirmă, că adunarea naţională turcă, a avut loc, cu toate desminţirele guvernului.

Faptul s'a aflat într'o telegramă cifrată, pe care reprezentantul unei mari puteri a transmis-o.

Ce oferă Bulgaria Romînie ?

Viena.—„Neue Freie Presse" ocupîndu-se de neînţelegerea dintre Romînia şi Bulgaria, scrie următoarele :

„Dacă posibilitatea unui conflict serios între Romînia şi Bulgaria ar fi fost iminentă, de sigur că d. Take Ionescu, ministrul romîn. s'ar fi pus în legătură cu guvernele din Viena şi Berlin.

Faptul însă, că ministrul romîn pleacă direct la Bucureşti, arată că o înţelegere e pe cale a se stabili şi că dreptele cereri ale Romîniei vor fi satisfăcute.

*

Ziarul vienez adăogă că Bulgaria e pe cale a ceda Romîniei împrejurimele Silistrei, a dealurilor ce încunjură oraşul şi o fâşie de pămînt pînă la Marea Neagră.

Bulgaria va distruge în acelaş timp întăriturile din Silistra.

*

Tot „Neue Freie Presse» înregistrează ştirea, că cercurile diplomatice vieneze, aşteaptă ca în urma înţelegerei stabilite între d-nii Take Ionescu şi Daneff, să reînceapă relaţiunile de prietenie între Romînia şi Bulgaria.

*

Sofia.—In urma consiliului ţinut la Mustafa-Paşa, cercurile bulgăreşti afirmă că o înţelegere e probabilă între Romînia şi Bulgaria.

Cedarea Silistrei însă e considerată ca irealizabilă.

*

Londra.—In ziarul „Daily Telegraph", a apărut o scrisoare, pe care domnul Take Ionescu a adresat-o d-lui dr. Dillon cunoscutul publicist.

In această scrisoare, domnul Take Ionescu zice, că nici odată guvernul romîn, nu a dat o înţelegere guvernului Bulgar, despre o eventuală ocupare a Bulgariei de către armata romînă.

Asemenea n'a fost nici odată vorba de un ultimatum.

Călătoria d-lui Ministru Filipescu la Constantinopol, a fost o călătorie de plăcere, şi nici de cum în misiune.

Ministrul a încheiat scrisoarea, zicînd că Romînia îşi păstrează atitudinea sa, ca şi în trecut.

Ea nu are obiceiul ameninţărilor în relaţille ei cu vecinii.

România nici odată n'a uzat de aceste, care nasc dintr'o stare de nevrosă intensă şi are totdeauna satisfacţiunea morală, de a se vedea lăudată şi aprobată,

Cu seninatate România înţelege să-şi afirme drepturile sale şi ale susţine în mod satisfăcător.

Alegerea preşidenţială din Franţa

Bucureşti.—Rezultatul alegerei preşidenţiale din Franţa, nu se va cunoaşte în Bucureşti, de cît la orele 10 seara.

Dela 20 Decembrie în vederea sărbătorilor produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse :

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.40
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.40
Brînză de munte de toamnă		2.40
Caşcaval penteleu		3.40
Depozit permanent de Schweitzer elveţian		4.40
Brînză de Brăila (Telemea)		1 40
Brînză de Brăila de toamnă		2.—
Diferite varietăţi de mere.		
Se găsesc zilnic paseri tăiate		
De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri :		Litrul
Vin alb vechiu		80
Vin alb şi negru vechiu		1.—
Vin alb negru si superior		1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux		1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior		2.—
Vin otonel tămăios		2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

†

Emilia Rickert şi nepoţii dr. N. Quinez, Octavia Mazlîm şi Efrim Mazlîm, familiile Negură şi Lecca au durerea de a aduce la cunoştinţa incetarea din viaţă a

Smarandei Macry
născută Quinez
Pensionară, foastă profesoară şi directoară a şcolii normale de fete (Mihai Sturza) din Iaşi

decedată la 3 Ianuarie 1913, la domiciliul ei, strada Talpalari No. 2.

Inmormîntarea va avea loc în ziua de Duminică 6 Ianuarie o a 2 p. m. la cimitirul Eternitatea, cortegiul plecînd de la domiciliu.

Aceasta serveşte şi ca invitaţie prietenilor şi cunoscuţilor.

Dr. L. FISCH
Specializat la Berlin în
BOLI DE COPII
în clinicile prof. **Heubner** *(Charité),* **Neumann** *(Säuglingsfürsorge),* **Finkelstein** *(Azilul de copii).*
Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.
Consult 10—11 şi 3—5.

De închiriat 2 odăi, antret, 2 magazii în curtea caselor Moritz Wachtel din strada Lăpuşneanu No. 32.

MAMOŞUL
Dr. HALPERN
dela Facultatea din Paris
Vechiu medic francez.
Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris
Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier
Specialist în faceri şi boli de femei
17 str. Elena Doamna (foastă str Albă)
8—10 a. m. 2—5 p. m.

Acordor şi Constructor
DE PIANE
CAROL GRUCHOL
Iaşi, str. Cazarmei 3.

De vînzare
VIA MITOC, *com. Ciurea satul Todireni jud. Iaşi întinde're 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi hucîag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*
UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*
Ambele cu mici sarcini.
Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

Dr. Suzana GROSSI
Asistentă la clinica obstetricală
BOLI DE FEMEI—FACERI
— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

Franceza, Germana, Latina, Matematici, *elevi de curs primar secundar; preparaţiuni serioase conform programei ministeriale special pentru elevii pregătiţi în particular şi pentru cei din şcolele statului face*
V. Emil Profesor *Str Sf. Teodor 36 (în curte).*

In Str. Armeană 3, este un pian nou în stare nouă de vînzare.

Doctor M. Hortolomei
MEDIC DE SPITAL
Consult 4—6 p. m.
Str. Gh. Mîrzescu 4 (colţ cu str. de sus).

Important
Aduc la cunoştinţa onor. public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.
Fabrica de rahat, halvale, dulceţuri etc.
fabricaţiune specială şi [illegible] regulele higienice.
Calităţi exelente
Cu stimă. **H Alexiades**

Dr. I. BRENER
Specialist în boale de femei
MAMOŞ
Str. Lăpuşneanu 25
— Cons. 1—6 —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai raspândit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inscrişi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17.

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Ficat, Gută, Rinichi şi Digestiune —

De vânzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de un gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecucu
Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

a 1½ L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani
(Preţurile se înţeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavostră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic si intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriasi si pentru familii, de calitate superioară.

Lucrare perfecta garantată

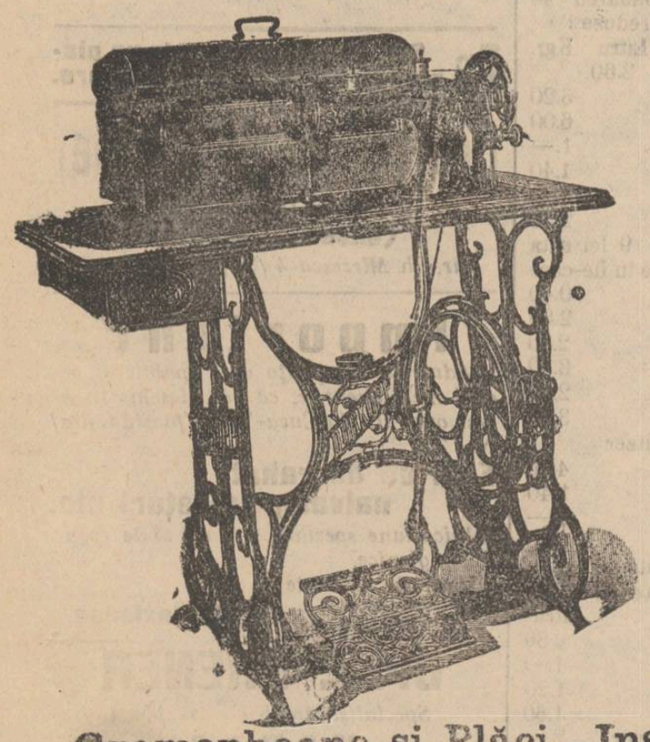

Biciclete BRENABOR
intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PERDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd in rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

REVALGIEN
Hapurile Doctorului Moussette
ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE vindecă şi vindecă Nevralgiile cele mai grele de timpul, Migrene, Gerugie, Sciatica, Afecţiunile reumatismale arte şi durerile cari se resimt la toţi colorii Halte remedii.
ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă. In dimineaţa cea d'antâiă ai se lua 3 hapuri unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul va simţi vr o uşurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe zi.
A se cere: Les Véritables Hapurile Moussette de CLIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmacii.

BROSSE A TAPIS
Prix: 1 fr. 14 fr.
R. GARIEL
2me quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco de Catalogue

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f 50c.
Raymond GARIEL
2me, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* inghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni —Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi in provincie *cu preţ modest.*
Referenţiile cele mai bune la *dispoziţie.*

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MI TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent in depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

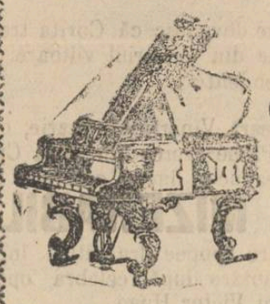

ASORTIMENT
complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —

Neintrecute in soliditate si ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— *Catalouge gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

PONDOIR
Prix..... 0f 50
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie, PARIS
Envoi franco de l'Album sur demande
RATTIERS A LAPINS

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mirzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1777—Duminică 6 Ianuarie 1913

Sic vos, non vobis...

Sărbătoarea Sfîntului Ioan... Sărbătoarea Bobotezei,.. Bubuit de tunuri, salve tradiționale, slăvesc triumful creștinătății, simbolizînd sub forma Crucei de ghiață tăria credinței care, pornind de pe malurile Iordanului, a cuprins treptat-treptat partea cea mai însămnată a lumei, popoarele cele mai luminate ale universului întreg.

De mult, însă, bubuitul tunului in atare zi n'a fost mai în strînsă legătură și mai corespunzătoare cu împrejurările istorice.

Triumful Crucei!

Un mare scriitor francez, academicianul Pierre Loti—cu deosebire simpatic și popular la noi în țară—se folosește, la rîndul său, de prilejul sărbătorilor creștine și într'o violentă filipică atacă pe cei patru suverani ai țărilor balcanice creștine, porniți în răsboiu, după o expresie a Țarului Ferdinand în—„răsboiul Crucei în potriva Semi-Lunei".

E greu de știut dacă într'adevăr Suveranul Bulgariei a rostit aceste cuvinte și cu ce înțeles anume. Ele fac impresia unei formule cam demagogice și înlesnesc comentariile ironice.

Numai romanticele Cruciade medievale pot fi amintite ca o adevărată și sinceră încercare de a smulge Semi-Lunei stăpînirea Sfîntului Mormînt. Au și rămas unice în felul lor cu decorul lor de operetă, cu aureola lor de aventură.

Un cugetător ca Eminescu a pus cu drept cuvînt în gura lui Mircea cel Bătrîn sarcasticele versuri, cînd Voevodul spune lui Baiazid cuceritorul:

Te fălești că înnainte-ți răsturnat-ai val vîrtej
Oștile leite 'n zale de 'mpărați și de viteji?
Tu te lauzi că Apusul înainte ți s'a pus?
Ce-i mîna pe ei în luptă; ce-a voit acel Apus?
Laurii vroiau să smulgă de pe fruntea ta de fier,
A credinței biruință căta ori-ce cavaler.

De atunci vremile s'au schimbat. Răsboaiele au astăzi substraturi pur culturale și economice.

De altfel chiar sub Mircea Bătrînul, poetul-filosof crede că temeiul unei lupte eroice și victorioase putea fi numai nevoia de a trăi:

Eu îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul!
Și de-aceea, tot ce mișcă'n țara asta, rîul, ramul,
Mi-e prieten numai mie, iară ție dușman este;
Dușmănit vei fi de toate, făr' a prinde chiar de veste.
N'avem oști, dară iubirea de moșie e un zid
Care nu se înfiorează de-a ta faimă, Baiazid.

Ne întrebăm, în adevăr, ce nevoie avea Țarul Bulgarilor—față de evenimentele istorice să invoace o scuză romantică și șubredă? Procesul e vechiu, foarte vechiu. Sunt atîtea veacuri de cînd răfuiala e pregătită, prevăzută, așteptată. Cînd în secolul XIII, imperiul romînobulgar se desfăcu—prin o dovadă de superioritate a Bulgarilor asupra noastră—rezistența acestor din urmă față de cotropirea mereu în creștere a Turcilor scăzu pînă la subjugarea definitivă, desăvîrșită a Bulgarilor,—un scrîșnet zadarnic de dinți înnăbuși începutul de cultură proprie—superioară culturii romînești,—de pe atunci încă strîmtorată de cerbicia maghiară și ținută în loc.

Se pecetlui mormîntul neatîrnării bulgare, redobîndită apoi încet-încet, anevoie, în decurs de veacuri, nu numai prin vrednicia poporului bulgar—necontestată de nimeni—dar mai mult încă de funesta decădere a Turciei, care se apropia, sub puterea împrejurărilor, de cataclismul final, pe care cei mai sinceri prieteni ai Semi-lunei îl prevedeau și-l prevestiau. Vroiți dovada? Insu-și Pierre Loti, care în „Fantomele Orientului" se înduioșează numai de viața patriarhală a voluptosului regim turc, se arată speriat în romanul „Desenchantées"—unde simte schimbarea impusă de veacul civilizației și se 'ntreabă:

„Quand l'Islam, ménacé de toutes parts se replierait sur l'Asie voisine, les nouveaux arrivants que feraient-ils de cet encombrement de vieilles tombes?"

Acea civilizație care-și anunța sosirea, nu e distrugătoare, dar e creștină. Nu are ce să distrugă, pentru că în afară de vechi morminte nu va găsi lucru mare! Și tocmai aci se vede că Loti, care e un fermecător literat, nu este istoric, nu este scrutător și înțelegător al vremilor.

N'a urmărit el pe o hartă vertiginosul drum cuceritor pe care l'a urmat Semi-Luna, luînd mereu în stăpînire și perzînd necontenit ce luase și n'a putut păstra?

Maurii și Arabii musulmani au stăpînit peninsula iberică cît timp dețineau o cultură superioară celei creștine. Apoi—fără goniți în Africa. Pe rînd Turcii perdură—Sicilia, Ungaria, Basarabia, Principatele Romîne, toată Peninsula balcanică, Creta,—întreg nordul Africei, făcînd loc unor forțe armate cari duceau în vîrful baionetelor și o cultură mult superioară nivelului cultural al Osmanilor. Ce-a îndreptățit și a înlesnit rămînerea în Europa a Ungurilor și a Bulgarilor veniți în epoca invaziunilor? Coincidența creștinării și adaptării lor la o cultură europeană. Ce face pe sensibilul Pierre Loti să idealizeze pe „Jean Spahiul", francez care cucerește depărtatul Orient asiatic? Faptul că în acel spahiu scriitorul vede simbolul unei „penetrațiuni" culturale. Ce ar fi motivat rămînerea, pentru oarecare timp încă, a dominațiunii otomane în Balcani? Numai o superioritate de viață socială și culturală pe care însă *n'o aveau*. Cînd, odată cu schimbarea regimului, guvernul june-turc trimise școlilor albaneze cărți în limba albaneză tipărite cu caractere arabe și cînd populația dete foc acelor cărți în piețele publice, — tinerii turci ar fi trebuit să înțeleagă că poporul albanez, deși mahomedan în mare parte, era mai pregătit decît Turcii însiși să devină un popor liber și european și că, întocmai ca Spaniolii altă dată, spuneau Turcilor: „Maurul și-a făcut datoria, Maurul poate să plece." Misiunea le era împlinită în istorie.

Dar dacă frumusețea Bosforului și farmecul Cornului de aur nu sunt opere, nu sunt fapte istorico-culturale, ci *accidente*, cari nici pentru Loti însu-și nu sunt garanții de existență în Europa pentru Turcii cotropitori,—prezintă oare Bulgarii — și tovarășii lor de-o clipă — chezășii, sau măcar speranțe ale unei înălțări culturale pentru întreg Balcanul, care a văzut în cursul veacurilor pierind legendara vitejie macedoneană, civilizația helenă și bizantină? Aduc oare învingătorii triumful Crucii odată cu al progresului și liniștea necesară desvoltării lui?

Ar fi greu să răspundem: da!

Credem că drept introducere la noul capitol ce se deschide în istorie putem pune versul poetului latin:

Sic vos, non vobis, mellificatis, apes

Harnice albine bulgare, ați făcut.. cultură în pămînturi europene; mierea însă e prea dulce pentru voi. Și nu va fi *numai* pentru voi. Nu puteți stăpîni atîtea pămînturi cîte ați cucerit de la acei cari nu mai puteau să le stăpînească...

▽

Problema albaneză

Andrianopole n'ar fi chestia cea mai spinoasă a conflictului balcanic. De eroica fortăreață trag numai doi: Bulgarii și Turcii. După părerea d-lui Gabriel Hanotaux, punctul cu adevărat negru l'ar constitui problema albaneză. In această privință se cer comori de îndemînare, de răbdare și de pricepere, căci Albania este adevăratul nod gordian al orientului apropiat.

Din anul 1431, cînd turcii au cucerit Ianina, Albania a rămas țara întunericului. Necunoscută Europei, necunoscută pînă și celor mai de aproape vecini ai ei, s'ar putea zice că Albania a rămas necunoscută și ei însiși. Abia, dacă două nume au străbătut dincolo de adîncimile defileurilor care alcătuesc această minunată țară: a lui Scanderberg, liberatorul de o zi, și a lui Ali-pașa de Ianina. In colo, beznă și mormînt.

Abia în 1909 pentru prima oară, un european energic, d. G. L. Jaroy a izbutit să pătrundă în munții centrali ai Mirdiției și prin publicația ce a dat la lumină, arată că în adevăr Albania era țară necunoscută.

Să ne amintim că chestiunea albaneză a fost pentru prima oară pusă la ordinea zilei de contele Berchtold și pentru a doua oară, de ultimele evenimente.

Ce va fi mîine Albania? Iată marea enigmă care frămîntă întreaga Europă.

Din punctul de vedere albanez, altă soluție nu se vede de cît o largă autonomie, însă în acelaș timp pe deplin independentă și cu claritate circumscrisă.

Va trebui ca Albania să fie liberă și totuși lumea se întreabă dacă poate să fie: situația ei geografică cu o întreită frunte, situația ei religioasă cu o întreită influență, chiar istoria ei proprie cu o triplă origină—iată cauze multiple, care o vor subordona veșnic, provocînd'o necontenit, acum ca și în trecut, osîndind această frumoasă și nenorocită țară la stagnațiune și anarhie.

Căci, înainte de toate, Albania e o provincie plină de viață și de vitejie. Albanezul luptă cu Muntenegreanul, respînge pe Sîub, poartă cu vorba pe Grec, trag pe sfoară pe Italian și Austriac pe temeiul rivalității dintre aceștia din urmă. Muntele și un Manlicher îi ajunge Albanezului pentru a răspunde de libertate. Nimeni nu l'a supus și nici n'ar găsi cineva socoteală subjugîndu-l.

S'a zis: „Balcanii balcanilor". Dar și Albanejii sunt balcanici; și, de fapt, singurii nedominați până azi. Nici o putere nu i-a putut învinge. Fi-vor ei în stare să se învingă singuri? adică de a se organiza și de a se pacifica. Cum vor trăi cu aliații lacomi de astăzi? In ce raporturi vor rămîne cu Turcia? Care va fi soarta porturilor lor de la Adriatica, Durazzo, Valonna, Medua? In ce mod se vor discotorosi de nefasta influență italo-austriacă? Albania va trăi, va fi demnă de a trăi?

Iată atîtea și atîtea probleme de mare actualitate.

INTENȚIILE RUSIEI

Mai zilele trecute a apărut într'o gazetă revoluționară rusească, un articol fulgerător, privitor la Romînia.

Planuri peste planuri, cu scopul de a ne face să tăcem.

Și pentruce?

Are Rusia vre-o pierdere? este stîrbită întru cîtva autoritatea sa morală în Balcani, prin cedarea triunghiului către Romînia?

Iată o întrebare foarte justă și care merită puțină discuție.

Din fapte mici se pot deduce urmări mari.

Adevăratele sentimente ale unui popor, nu se pot prețui după notele guvernului său după articolele ziarelor oficioase.

Acestea sunt prea bine instruite și își pot da seama, că articolele lor sunt citite cu foarte mult interes de noi așa încît caută prin ele să respire numai simpatie, dragoste și bunăvoință față de bunii lor prieteni: Romînii.

Sentimentele adevărate se pot deduce mai curînd din articolele ziarelor independente sau ale celor de opoziție.

De altfel acest lucru se poate observa și la noi și chiar în Bulgaria, unde pînă în ajunul declarării războiului contra Turciei, ziarele oficioase se arătau foarte binevoitoare față de ea, pe cînd în cele din urmă se putea vedea dorința Bulgarilor de a-și mări teritoriul și mai ales ura lor față de Turci.

Așa dar, acest articol apărut acuma într'un ziar absolut independent, ne poate arăta sentimentele adevărate rusești față de noi.

Dăruirea bastonului de Feld-Mareșal M. S. Regelui, ar trebui să fie un semn de curtenie, ce ne dovedește prietenia Rusiei, pe cînd articolul acesta este tocmai o probă de contrarie. Chiar dacă n'am pune preț nici pe prietenia, nici pe dușmănia ei, totuși bazîndu-ne pe modul cum s'a purtat cu noi în trecut, suntem datori să considerăm în Rusia un vecin întotdeauna de temut

Pentru ce s'ar opune Rusia să luăm triunghiul?

Această fîșie de pîmînt nu ne va aduce nici o creștere a stărei noastre economice, nici o mărire teritorială, pentru a spune cum că Rusia ar avea oarecare motive de a se opune.

Noi cerem triunghiul numai și numai în scop strategic, căci fără de el, Dobrogea este periclitată în viitor, expusă veșnic lăcomiei bulgărești.

Noi vrem să căpătăm posibilitatea de a avea o apărare sigură în Dobrogea.

Dacă opinia publică în Rusia crede că Romînia trebuește supusă tăcerei, este evident că ea se opune, numai pentru că să nu avem o apărare bună a teritoriului nostru.

Dacă se opune azi la cedarea triunghiului, este fiind-că consideră această cerere a noastră drept o piedică la îndeplinirea idealului său. Dar cîte idealuri n'au Rușii și în general tot neamul slav!

Noi Romînii, prin poziționea noastră geografică, suntem în mijlocul lor o stavilă la îndeplinirea sfîntului lor ideal, de a se uni cu toți împreună, pentru a crea un imperiu vast și puternic de la Baltică și pînă la Marea Egee.

Și de aceia, buna noastră prietenă Rusia—cea oficială nu se arată pe față, dar sentimentul poporului rusesc în ori-ce ocazie se opune la cedarea triunghiului.

Titus.

OAMENI ȘI LUCRURI

FIUL OMULUI

Un artist, păgîn între toți, pocăit sub puterea unor grele suferinți—poetul Oscar Wilde—face în cartea sa „De profundis" reflexiuni asupra lui Isus ca artist, ca entitate omenească, în afară de orice concepție divină și fără intențiune de micșurare. Din potrivă—Ocnașul de la Reading admira pe „Fiul Omului" și-l preamărește:

„...Văd legătura cea mai intimă și nemijlocită între adevărata viață a lui Christ și adevărata viață a artistului și simt o vie plăcere gîndindu-mă că mult timp înainte ca zilele mele să fi aparținut durerei, pe deplin, și înainte ca suferința să mă fi înjugat la carul ei, scrisesem în „Tee Soul of Man", că acel ce ar voi să ducă o viață asemănătoare vieței lui Christ, ar trebui să fie întreg și desăvîrșit el însuși și luasem drept tipuri nu numai pe păstorul locuitor al colinei, pe osîndit — locuind în temniță, dar și pe pictor, pentru care lumea este un cortegiu de paradă, pe poet".

„...Nu numai că putem discerne, la Christ, acea strînsă legătură a personalității cu perfecțiunea care formează adevărata distincțiune între mișcarea clasică și romantică în viață, dar pentru că însăși baza naturei lui era aceeași, ca și natura artistului—o imaginație intensă ca o flacără.

El a realizat în domeniul relațiilor omenești acea simpatie imaginativă care, în domeniul artei, este unica taină a creațiunii. El pricepu lepra leprosului, întunecimile orbului, cruda mizerie a acelora cari trăesc pentru plăcere, strania sărăcie a bogătașului".

„...Christ își are locul între poeți. E drept. Helley și Sophocle îl însoțesc. Dar toată viața lui este cel mai uimitor poem. Pentru elementele „milă" și „groază" nu este nimic la fel în ciclul întreg al tragediei grecești. Puritatea protagonistului ridică tot planul vieței lui la o înălțime de artă romantică, de unde, prin însăși oroarea lor, sunt excluse suferințele Thebei și ale rasei lui Pelops; și ea dovedește cît de mult se înșală Aristot spunînd în tratatul său despre Dramă, că ar fi de nesuferit priveliștea unui personagiu ireproșabil in durere. Nici în Eschyle, nici în Dante—acei maeștri austeri ai duioșiei,—nici în Shakespeare, cel mai adevărat omenesc dintre toți marii artiști, nici în miturile și legendele celtice, unde frumusețea lumei se ivește sub o brumă de lacrămi nu este mai nimic care, prin simplicitatea emoțiunii unită cu sublimul efectului tragic, să stee alături de actul din urmă al tragediei lui Christ.

„...Renan scrie undeva că marea izbîndă a lui Christ fu, de a se face iubit după moartea sa, tot pe atît cît fusese iubit în timpul vieței. Și dacă, negreșit, își are locul printre poeți, Christ este și prințul amanților. El a văzut că iubirea este taina primordială a lumei; taina pe care o căutau înțelepții și că numai prin iubire te poți apropia de inima leprosului și de picioarele Domnului".

„...Sufletul omului—iată ce caută Christ să atingă în totdeauna. Il numește „Regatul lui D zeu" și-l descopere în fie-cine dintre noi. Il aseamănă cu lucruri mici, cu o sămînță subțire, cu un bob de drojdie, cu o perlă. Pentru că realitatea sufletului său nu și-o înțelege cineva decît lepădîndu-se de toate patimele străine, de orice cultură dobîndită, de toate însușirile exterioare, fie bune sau rele".

Foarte mișcător este pasagiul în care Oscar Wilde provestește *cum* a ajuns credincios și creștin, în urma loviturilor ce i-a dat soarta. E un proces de misticism, negreșit. Dar ce frumuseți nuoi a găsit poetul în noaptea temniței și a sufletului său pentru a încununa fruntea Omului Isus, — dîndu-i, astfel, un har d-zeesc cum nu i-au dat apostolii mistici lipsiți de poezie...

Rodion.

P. S. In articolul de eri s'a tipărit: tovărășia ziarelor flămînde, în loc de „fiarelor".

Recensământul Iașului

— Raport adresat Ministrului de domenii și agricultură de d. dr. Ilie Pisovschi, delegatul acelui Minister —

Domnule Ministru,

Prin deciziunea Ministerială No. 107947 | 912, ați bine voit a mă numi Delegat al Ministerului de Agricultură și Domenii pentru recensimentul general al Populațiunei din orașul Iași. Ca urmare la însărcinarea dată, am onoare, d-le Ministru, a vă relata cele ce urmează:

Conducerea lucrărilor de recensîment mi-a fost încredințată din ziua de 6 Noemvrie, dată la care aceste lucrări erau deja începute de predecesorul meu d. C. Stoicescu, delegatul ministerului pentru recensîmentul populației județului Iași. D-sa, pe baza listei oficiale a străzilor și numărul clădirilor orașului (formular No. 9) prezentată ministerului de către comuna Iași, a împărțit orașul aproape complect în secțiuni și circumscripții de recensîment.

Impărțirea cuprindea 280 secțiuni de recensîment repartizate la XII circumscripții de control.

Imediat după ziua de 6 Noemvrie am procedat la numirea agenților Recensori și Controlori și la instrucțiunile pregătitoare ale acestora pentru începerea primei colinde de numărătoare a clădirelor.

De aci începe însă odiseea lucrării.

Cum spuneam mai sus întreaga lucrare de recensîment se bazează pe lista oficială a stradelor și numărul clădirelor conform art. 9 din legea privitoare la recensîmentul general al populației și art. 11, 12, 13 din regulamentul cel respectiv.

Intr'adevăr în aceste articole se prevede că Primăria Comunei va lua măsuri pentru revizuirea și complectarea nomenclaturei stradelor precum și pentru numerotarea caselor conf. instrucțiunilor date de Ministerul de Agricultură și Domenii; această lucrare trebuia înaintată în cursul lunei Iulie 1912.

Nu voim să punem în discuțiune lista de mai sus din punct de vedere al transformărilor ce s'au efectuat în ea din punct de vedere a denumirei stradelor; ținem să observăm atît că, din 450 de străzi ce posedă Iașul la mai bine din jumătate din ele s'a schimbat numele s'au denumit din nou.

Ori cine va recunoaște foarte ușor că, o asemenea transformare, făcută în ajunul și în vederea expresă de ușurare a operațiunei recensîmentului numai pentru a servi acest scop nu putea fi. Mai mult, la alcătuirea acestei liste nu s'a ținut seamă nici de cele mai elementare instrucțiuni date de către minister. Ori cine va recunoaște că dacă strada Carol Lueger, care pînă eri se numea 40 de Sfinți, a fost din nou schimbată, iar numele de Carol Lueger s'a dat din nou unei alte străzi care pînă azi se numea strada Muzelor, o asemenea schimbare de nume numai în folosul și pentru ușurarea recensîmentului nu putea fi.

Nu vreau să intru însă în discuțiunea denumirilor, denumiri care nici nu au fost aprobate de Ministerul de Interne și care puse înaintea ori cărui om serios vor provoca o adevărată uimire dacă nu ceva mai mult; vreau să mă ocup însă de partea technică a lucrării, pe care e bazată întreaga lucrare a recensîmentului, parte technică, care de la început afirm că e fundamental greșită.

Alăturăm aci tabloul circumscripției XI-a de control, întocmit după lista oficială a străzilor și clădirelor prezentat nouă de comună.

Potrivit art. 4 din instrucțiunile pentru Delegații Ministerului la Recensîmentul populației, am grupat pentru fiecare secțiune a circumscripției de control un număr mediu de 40 de clădiri. Din analiza acestui tablou se constată următoarele:

La secțiunea 233 care conform tablolui formular No. 9 cuprindea următoarele străzi:

		Tot. Clădirilor
Strada Cazacilor	2—18	14
Calea Sucevei	1—13) 2—12)	13
Strada Putna	1—17) 2—20)	19
		46

Cu ur număr de 46 de clădiri în realitate s'a găsit că nu cuprindea *nici o clădire* ; tot astfel la secțiunea 234 compusă din străzile :

Strada Plevnei	1—25) 2—10)	18
Strada N. Culianu	1—29) 2—34)	32
		50

cu un număr total de 50 de clădiri, s'a găsit în realitate că nu cuprindea iarăși *nici o clădire*. Natural că ambele aceste două secțiuni au fost desființate.

Intru cît operațiunea recensîmentului a fost ajutată prin înființarea a denumiri noi de străzi și punerea de numere fictive la clădiri neexistente, lăsăm la aprecierea ori cărui om de bun simț.

După tabloul oficial prezentat nouă de comună s'a constatat pentru Circumscripția XI-a de control un număr total de 1033 de clădiri pe cînd în realitate la facerea recensîmentului nu s'au găsit de cît 616 adică abia 60 la sută din cîte prevede tabloul formular No. 9. In general din cele 11030 de clădiri care erau prevăzute în lista oficială nu s'au găsit în realitate de cît 7960 adică numai 72 la sută din tabloul oficial care după declarația verbală a domnului Președinte a Comisiunei Interimare a Orașului, a costat pe comuna Iași peste 10,000 lei !

La secțiunea 235 :

Str. Cronicarul Drăghici	1—45) 2—54)	50

Cu un număr total de 50 de clădiri s'au găsit *numai 3 clădiri* care în realitate nu s'a găsit purtînd nici un număr.

Tot așa la secțiunna 236 :

Strada Hatmanul Stroici	1—79	40
Strada Bularga	2—54	13

In strada Hatmanul Stroici nu s'au găsit în realitate nici una din clădirile arătate de la No. 1—79, iar în strada Bularga lipsesc numerele de la 16—26.

La secțiunea 239 din strada Movila Saranda, pe stînga, avem o intreagă stradă, cuprinzînd 56 clădiri, care n'am găsit'o trecută în tabloul prezentat nouă de către comună.

La secțiunea 243, pe strada Mihnea, nu se găsesc clădiri decît de la No. 2—18 (2—26), deasemenea se găsesc pe această stradă o stradă numerotată cu No. 5, de și în tablou nu se prevăd numere fără soț.

La secțiunea 246, strada Poni artistul (foastă Blondelor)	1—31	
	2—34	
Strada Aprodul Purice (foastă Brunetelor)	1—19	
	2—32	

Pe strada Poni Artistul de la No. 13, sare imediat la No. 17, fără a fi loc viran între ele, iar de la No. 21 înainte nu există clădiri, cu toate că tabloul specifică pînă la No. 31.

Unele din numerele vechi fără soț sunt înlocuite cu numere noui cu soț, ca de exemplu Mo. 23 înlocuit cu No. 48, No. 35 cu No. 36 etc. Pe partea cu soț, numărătoarea merge pînă la No. 40, pe cînd în tabloul Comunei e prevăzută numai pînă la No. 34.

Pe strada Aprodul Purice, numerătoarea sare de la No. 18 imediat la No. 28.

Acum un exemplu de numărătoarea tip.

Secția 250.—Strada sublocotenent Cugler (Mahalaua Mlaștinilor) 1—65, cu un total de 33 de clădiri. Iată cum urmează numărătoarea : 3, 5, 3, 5, 7, fără număr, 1 3, 5, și așa mai departe, total 19 clădiri în loc de 33.

In secția 251.— Strada Sublocotenent Cugler (foastă Mahalaua Mlaștinilor 2—62 se află în rezumat: de patru ori numărul 2, de trei ori numărul 4, de trei ori numărul 6, de două ori No. 18, de trei ori No. 10 și de trei ori No. 12.

Ajungînd la secția 264, printr'o legătură de idei, îmi vine în minte numele nemuritorului nostru Caragiale : Intr'adevăr, secția 264 :

Strada Vecinilor	1—17
	2—16
Strada Bogdan Vodă Dragoș	1—15
	2—26

Conform tabloului prezentat de Comună, s'au dat străzile de mai sus unui agent recensor, formînd secția 264. Agentul recensor se duce, găsește strada Vecinilor, lucrează începînd din ziua de 6 Decembrie și o recenzează complect pînă în ziua de 10 Decembrie. La a doua colindă, în ziua de 12 Decembrie, se duce la control ; ce se întîmplă însă : tabla cu numele de Strada Vecinilor dispăruse, iar în locul ei un vecin „Filip Violonistul" îi luase locul, astfel că toată munca agentului recensor fusese de prisos ; du-te acum după strada Vecinilor și o caută, dă în dreapta, dă în stînga, tabla fu găsită la o casă după cuptor dată de către Onor. Comisiunea de delimitare și numărătoare străzilor stăpînului casei spre a fi bătută și uitată de locuitor în casă după cuptor.— Iată de ce Domnule Ministru cu această ocaziune, printr'o legătură de idei numele autorului „O noapte furtunoasă" mi-a venit în minte.

La secția 275 pe strada Filip Violonistul, între numerele 26 și 28 există o altă casă numerotată cu No. 27, iar pe strada Busuioc, nu s'a găsit numerotată nici o casă.

In general această circumscripție e formată aproape exclusiv din străzi, ce au fost din nou denumite, denumiri făcute în birou, iar în ziua începerei operațiunii de recensiment plăcile cu numirele străzilor nu se găsiau aplicate pe nici una din străzile respective. Lucrările comisiunei de numărătoare au continuat tot timpul recensimentului. In graba de a complecta lucrarea, comisiunea de numărătoare, a dat naștere la cazuri ca cele expuse la 264, cînd s'a afișat numele unei străzi în locul alteia, cînd numele unei străzi în loc să fie afișat la lumina zilei a fost uitat într'o casă după un cuptor și așa mai departe.

O ideie mai vie asupra valorii tabloului ce ne a fost prezentat ne-o putem face observînd că, nici strada cea mai importantă a orașului n'a scapat din mîna Onor Comisiunei de delimitare și numărătoare, fără a fi maltratată. — Intr'adevăr, str. Lăpușneanu No. 9 din centrul orașului e trecută în tabloul formular 3 ca avînd clădiri fără soț dela No. 1—57 pe cînd în realitate nu s'a găsit de cît de la No. 1—47.

In ce privește numărătoarea și denumirea mahalalelor, în regulă generală, numărătoarea specificată în tablou nu corespunde realității. — Așa de ex.: Strada Mitropolitul Dosoftei aparținînd Circumscripției a IX Secția 257, care după tabloul Comunei cuprindea 12 clădiri, cînd s'a dus agentul Recensor la fața locului n'a găsit *nici placa cu denumirea străzii și nici o clădire* ci un simplu drum aaproape impracticabil care leagă strada Safta Brîncoveanu cu Șoseaua Buciumi-Ciurea. Tot astfel în strada Hlincei făcînd parte din secția No. 258, numărătoarea clădirelor începe de la No. 60 în loc de a începe de la No. 1

S'a mai constat apoi că în cartierul unde se găsesc căzărmile deși sunt strade, ele nu poartă nici o numire, iar clădirele deaseminea, nu poartă nici un număr.

Aceasta se explică cum spuneam mai sus, prin acea că întreaga lucrare a fost făcută în birou fără ca să fie pusă în aplicare la fața locului, astfel că în ziua în care ni s'a prezentat tabloul, lucrările pe teren în realitate nu erau decît *maximul* la începutul lor.

Dovada celor ce afirmăm, Domnule Ministru, o veți avea cerînd Onor. Primăriei de Iași a vă specifica data pînă cînd au durat lucrările Comisiunei pentru numărătoarea și delimitarea străzilor, lucrări, care după art. 13 din Regulamentul pentru aplicarea legei relativ la recensămîntul general al populației ar fi trebuit să fie terminate încă din cursul lunei Iulie.

Am insistat, Domnule Ministru, asupra modului cum a fost întocmită lista de clădiri și denumirea străzilor, această listă fiind baza pe care s'a răzămat întreaga lucrare a noastră, bază care dacă ar fi fost temeinic zidită, ar fi ușurat enorm operațiunile de recensămînt.

Acestea fiind condițiunile în care s'au efectuat recensămîntul general al populațiunei orașului Iași, cu toată buna voința ce ar fi avut'o cine-va și cu tot scrupulul întrebuințat, cînd aproape *nici* o stradă a orașului nu s'a găsit a corespunde exact cu conținutul tabloului, cred, Domnule Ministru, că nu greșesc cînd afirm că rezultatul recensămîntului întreprins e prin forța lucrurilor și independent de voința Corpului Recensor, numai relativ.

Din modul cum a decurs prezentul recensămînt îmi permit, Domnule Ministru a mai observa următoarele : pentr'un viitor recensămînt cred că ar fi bine ca personalul superior, adică delegații și agenții controlori, să fie recrutați din funcționari de resort, personal familiarizat cu principiile fundamentale de statistică, timpul extrem de scurt pentru asemănna lucrare de recensămînt nefiind suficient de cît maximum pentru o instruire a personalului inferior recensor, factorul principal care viue în contact cu populațiunea.

In ce privește personalul agenților recensori, ținînd seamă de mediul nostru social, ar fi nimerit ca pentru un viitor recensămînt, acest personal să fie recrutat exclusiv din corpul profesoral, polițienesc sau din armată, factori ce sunt funcționni mai directe de principiul ordinei și exactității, principiu ce trebuie să predomine cu deosebire în executarea unei lucrări de recensămînt.

Un alt factor care a contribuit la îngreuiarea lucrărilor de recensămînt sunt și împrejurările prin care trece în prezent țara noastră. Datorită evenimentelor externe mare parte pin populație s'a aratat refractară acestei lucrări, cu toate asigurările și propaganda făcută; a căutat să se sustragă numărătoarei crezînd că ar exista o strînsă legătură între operația recensămîntului și situația actuală externă.

Ne mai permitem deasemenea, Domnule Ministru, a releva insuficiența celor 5 zile de control pe care legea le acordă agenților controlori pentru verificarea lucrărilor agenților recensori. Intr'adevăr cum agentului recensor i se dă 3 zile pentru verificarea lucrărilor sale, termenul de verificare a agentului de control se reduce la 2 zile. Pentru executarea unui control serios a unei circumscripții de control ar fi necesar cel puțin 9—11 zile socotind că, un agent controlor nu poate verifica în mod serios mai mult de 3 secții pe zi.

Acestea sunt, Domnule Ministru, constatările și observațjunile ce am onoare a le aduce la cunoștința D-voastră, constatări și observațiuni făcute cu ocaziunea recensămîntului general al populațiunei orașului Iași.

Dr. Ilie I. Pisovschi.
Delegatul Ministerului

Ce va dispărea..

Publicăm bucata de mai jos în care se cuprind reflecțiile unui foarte tînăr licean, scrise fără vre-o intenție de publicitate. Le credem destul de interesante pentru modul cum oglindesc mentalitatea unui anumit tinerit școlar și procesul de evoluție către vederi mai sănătoase în viitor. E o mică lume interesantă, pe care numai unul care-i aparține încă o poate zugrăvi în cunoștință de cauză și cu sinceritate.

Curentele naționalist, e pe tema antisemită vor dispărea.

Aceste mișcări mi se par ridicole, față cu starea înaintată de civilizațiune a țărei noastre.

Ele totuși, au găsit și poate găsesc chiar acnma oare cari aprobări în sufletele încă inconsciente, ale unor elevi de liceu și ale cîtorva studenți.

La mulți tineri belicoși, există plăcerea stranie, instinctul de a distruge.

Și cum ar putea aceștia să și-le satisfacă ?

Au simțit în ei trezindu-se aptitudini către astfel de obiceiuri și porniri sălbatice.

Dar sub influența propagandei naționaliste, ei capătă iluzia că-și cheltuesc acele aptitudini pentru salvarea neamului și astfel ajung să formeze o parte din adepții d-lor Cuza și Iorga.

Cei mai mulți dintre aceștia din urmă au fost în adevăr elevii de liceu.

Acești tineri sunt în genere curați la suflet și doritori de mișcări frumoase.

Ei au aprobat pe d-nii Iorga și Cuza de oarece sufletul lor tînăr și fără experiență a rămas fermecat de unele articole din *Neamul Romînesc*, articole poate frumoase ca frază și chiar convingătoare pentru mințile lor fără experiență.

Numărul adepților însă se impuținează din ce în ce.

Acum vre-o cîțiva ani, liceul unde eram avea foarte mulți „naționaliști".

Sosirea *Neamului Romînesc* provoca deseori multe certuri între băeți. Fiecare avea dorința de a vedea cît mai repede ce mai spun d-nii Iorga-Cuza et comp., pe care îi considerau adevărați și singuri iubitori ai neamului.

Și aceste convingeri erau hrănite mai mult și chiar întărite în sufletele acestor tineri, prin întrunirile naționaliste.

Acolo ajungeau cîteva vorbe malițioase la adresa oamenilor politici și cîteva fraze patetice ale d-lui Iorga, pentru a face din elevii de liceu niște adepți strașnici.

Odată liceul terminat, în universitate dădeau de o pleiadă de studenți ce le întăreau încă și mai mult „convingerile" și focul sacru.

Iată cauzele ce au contribuit la întinderea acestor mișcări superficiale.

Cei ce aveau posibilitate de a le paraliza s'au înșelat tolerînd lucrurile, căci socoteau că sufletele celor tineri vor judeca drept și bine alegînd adevărul de minciună.

Broșura d-lui Socor *Plagiatul d-lui Cuza* a fost începutul decăderei, în liceu, a ideei naționaliste. Iată cum.

Odinioară elevii nu aveau prilejul să citească lucrări contra curentului naționalist. Ar fi putut să recurgă la profesori, dar se temeau că vor fi bănuiți de a face politică în școală. Toate aceste împrejurări, favorizau foarte mult propaganda idolilord-lor Cuza și Iorga, ce se întăreau și se generalizau în sufletele liceenilor.

D. Socor, prin broșura d sale, a produs o întreagă revoluțiune în mințile băeților noștri. Ei au putut să se se convingă în adevăr ce este în realitate d. Cuza: uu adevărat exemplu de necinste și incultură...

S'au încins discuții peste discuții.

Unii băeți „naționaliști" și-au schtmbat îndată ideile, alții s'au convins mai greu.

Cei mai devotați, așteptau cu un fel de dorință nebună „răspunsul" d-lui Cuza.

Dar acesta n'a răspuns, ci numai s'a mulțumit să dee în judecată pe d. Socor, cum se știe. Mai era o speranță : „Răspunsul" d lui Cuza se va auzi la jurați și după verdictul acestora se va vedea, dacă este vinovat sau nu. Verdictul strălucit al juraților a adus în liceu o înmormîntare de clasa I naționalismului cuzist.

Azi, în licee, găsești doar vre-o cîțiva naivi fanatici, ce nu sunt obiectul răsusului și spiritelor celorlalți, cari au căpătat curagiu la rîndul lor și argumente.

*

Noembrie, Decembrie și poate Ianuarie adeveresc ceea ce spun, prin diverse întîmplări caracteristice.

Mișcările actuale de la Centrul studențesc sunt rezultatele deziluziilor de naționalism suferite de tinerii studenți.

De pe acum se poate vedea viitoarea studențime, ce o vor da liceele.

Sunt doi sau trei studenți naționaliști în toată promoția acestui an.

Tocmai dintr'aceasta se pot vedea roadele binefăcătoare ale broșurei d-lui Socor, care pe lîngă că a arătat tuturor goliciunea ascunsă în activitatea d-lui Cuza, dar mai ales a stîrpit niște curente periculoase. Studenții viitori, eșiți din licee, vor lupta ca și cei din anul acesta, la curățirea complectă a urmelor naționaliste universitare.

Din observațiile prezente ne putem încredința cum că mentalitatea actuală în licee, este absolut deosebită de acea care domina acum cîți-va ani.

*

Deci, cu ce vor mai rămîne d-nii Cuza și Iorga ? Cu puțini dezechilibrați, tineri belicoși și vr'o cîți-va studenți cari au nevoe de bună-voința d-lui Cuza, la trecerea examenelor.

Exprim convingerea că mișcările naționaliste școlărești și studențești peste puțini ani, au să ne lase doar amintirea unei povești urîte.

Un licean

Litere-Științe-Arte

O mică observație.—„Un ziar politic din Capitală"—ca să parodiem pe confratele liberal care ne designează numai cu denumirea „un ziar politic din Iași"—reproduce articolașul „Opiniei", în care se menționau strofele lui Eminescu despre Barbu Dimitrie Știrbei,

Ziarul menționat nu uită să încheie cu următoarea observație :

„...Poezia de mai sus se află printre manuscrisele postume depuse la Academia Romînă și a fost dată publicității de către un ziar politic de la Iași".

Deși confratele nu a avut gentileța să ne citeze, îi facem cunoscut că poezia în chestiune se află și în volumul de Poezii complete tipărit de d. Ion Scurtu în editura „Minerva" acum vre-o zece ani.

*

Titlul volumului de poezii al d-lui I. M. Rașcu este *Sub cupole de vis* și va apare la mijlocul lunei Ianuarie.

*

Artista pariziană, d-na Simona—foastă Le Bargy—își întrerupe seria de reprezentații în America pentru a se reîntoarce la Paris unde Henry Bernstein i-a rezervat un rol nou și important în noua sa dramă „Le Secret".

*

Adelaida Ristori celebra tragediană italiană, care trecea odinioară drept o rivală a Rachel-ei, va avea monumentul ei la Vicidine, aproape de Udine.

*

In Statele-Unite sunt cîteva state din cele mai mari ale republicei, care au încununat succesul femenin prin acordarea deplinei libertăți politice femeei. Acestea sunt Arizona, Michigan, Kansas, Oregon.

*

O nouă societară a Comediei Franceze a demisionat, d-ra Geniat, care trecea drept o forță însemnată a instituțiunii. Consiliului Comediei procedează la fel ca în cazurile anterioare, făcînd intervenții judiciare în contra societarei.

*

Uniunea femenistă din Anvers, a publicat o broșură privitoare la nedreptățile făcute femeii de legile belgiane.

Această broșură este un argument elocvent în favoarea Sufragiului.

*

Versul zilei

In „Romînia Viitoare" de sub direcția d-lui Al, A. Badareu, poetul Mircea D. Rădulescu celebrează pe „Strănepoții lui Icar" în strofe înaripate și inspirate din evenimentele timpului.

Cităm versurile de la sfîrșit :

Plutiți... sorbind din aer eterice efluvii,
Voi azi purtați în suflet a zeilor putere ;
De sus, panglici de aur par apele din fluvii,
Orașele în noapte—splendide coliere.

Iar dacă unul cade, învins de Năzuință
Ca și Icar alt-dată purtînd un nimb de glorii,
Cu jertfa lui se 'nseamnă un pas spre biruință,
Ca 'n drumul lor să urce mai sus, Invingătorii !

INFORMAȚII

⁞⁞ Primim din partea d-lui E. L. Sinigaglia un interesant articol în chestia instituțiunii juraților. Ii vom face loc într'un număr viitor al ziarului.

⁞⁞ D. C. Popescu, subdirector la Cassa Centrală a sosit în oraș împreună cu d. controlor Panaitescu, pentru a se ocupa de constituirea a două cooperative de meseriași în localitate.

*

O delegațiune compusă din d-nii I. Constantinescu, N. Teleman, Ilie Rosen și N. D. Vasilescu a fost aleasă de Cercul meseriașilor pentru a prezenta d-lui ministru Xenopol doleanțele meseriașilor din localitate. In legătură cu aceasta, Cercul roagă pe meseriașii din oraș și din județ amendați de Cassa centrală să-i comunice de urgență sumele amenzilor aplicate.

*

O telegramă oficială primită la sediul corporațiilor din localitate anunță sosirea d-lui ministru de industrie în localitate pentru Marți dimineață, 8 Ianuarie.

⁞⁞ D-na Ana D. Rosetti, președinta societății „Elena Doamna", peutru îmbracarea copiilor săraci, aduce cele mai vii mulțumiri marelui filantrop, d-lui lt.-colonel C. Langa, pentru generoasa donațiune ce a făcut societății, consistînd în un titlu de rentă în valoare de 500 lei.

⁞⁞ S'a declarat epizootia de morvă între caii de pe moșia Onești.

⁞⁞ Astă seară Simbătă, 5 Ianuarie 1913 are loc în salonul Hotel Binder, un mare bal mascat, dat de d. I. L. Dukaten.

LA 23 IANUARIE 1913

Se dă Reprezentația de retragere

A ACTORULUI **PENEL**

Se va juca comedia

BÉBÉ

Biletele la Agenția Thalia (Maximovici) de pe acuma.

Sanatorul Dr. Țaicu

IAȘI, str. ZMEU No. 8

Chirurgie. Complect și perfect instalat din punct de vedere chirurgical. Săli speciale pentru operațiile septice și aseptice. Sală de sterilizări cu aparatele cele mai noi. Instrumentar ireproșabil. Se practică ori ce intervenții.

Secțiunea de Chirurgie ortopedică prevăzută cu o instalație specială de **Mecanoterapie** Se aplică aparate ghipsate, bandaje, se face gimnastică ortopedică, redresări, extensiuni etc. Se tratează: deviațiile coloanei vertebrale, Mal de Pott, coxalgii, fracturile, luxațiile, artritele, ankilozele etc. etc.

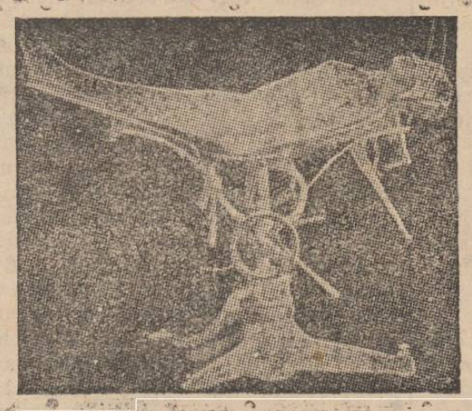

Facerl. Sală specială. Moașă diplomată în permanență.

Medicină. Se primesc toate maladiile. Se tratează bronșite cronice, emfizemul pulmonar, scleroza pulmonară, aderențile pleurale cu aparate de gimnastică respiratorie.

Boli nervoase. *Electroterapie*, curenți electrici, băi electrice, masaje vibratorii electrice, epilație electrică. *Hidroterapie.*

Se tratează *sifilisul* prin noile metoade: *injecții Ehrlich* (606) sau mercur după indicații. Se execută toate *regimurile.* Se fac *analize* de sânge, urină, spute ; sero-reacțiunea Wassermann. Se primesc în pensiune convalescenți și infirmi.

Directorul și internul locuesc în sanatoriu. Ingrijire serioasă și foarte conștiincioasă. Prețurile adaptate la toate straturile sociale, Policlinică, consultații între 2—4 p. m. Prospecte la cerere. Telef. 52.

Ultime Informaţii

Din cauza serbătorilor, numărul viitor al „Opiniei, nu va apărea de cît Marţi, 8 Ianuarie, la orele obicinuite.

In a doua jumatate a lunei Ianuarie va apare în Bucureşti ziarul săptămînal „Unirea", organul reprezentanţei evreilor pămînteni.

Consiliul de administraţie al Casei Centralei a meseriilor a aprobat alegerea comitetului breslei cizmarilor, în persoana d-lor V. Arsenie, N, Teleman şi Cazacu.

După o telegramă pe care ziarul „Le Temps" o primeşte din St. Petersburg *statutul muntelui Athos* urmează a fi modificat după propunerea guvernului rus într'o conferinţă a puterilor ortodoxe. Rusia, Grecia, Bulgaria, Serbia şi *Romînia*. Conferinţa se va ţine la Salonic.

Proiectul guvernului rus prevede un protectorat colectiv al puterilor ortodoxe o autoritate religioasă atîrnînd de patriarhul ecumenic şi de puterea administrativă a consiliului monăstirilor. E vorba de asemenea în acel proiect a se înlocui jandarmeria turcă prin jandarmi creştini.

In cele din urmă două luni încasările de timbre asupra spectacolelor în afară de teatru au fost cu 1000 lei mai mici faţă cu încăsările teatrului naţional, din acelaşi capitol budgetar, în cele două luni corespunzătoare ale anului trecut.

Reprezentaţiile teatrale au acoperit pînă acuma budgetele serale de 450 lei.

Un nou caz de scarlatină s'a constatat în strada Tăutu No. 10.

D. Vidrighin, a fost numit inginer electrician al comunei.

Liga culturală şi centrul studenţesc au anunţat pentru Luni 7 Ianuarie a. c. ora 3 p. m. un mare meeting la Teatrul Naţional pentru autonomia Macedoniei.

La această întrunire vor lua cuvîntul printre alţi oratori şi d-nii G. Murnu şi Valaori, profesori universitari, ca delegaţi ai romînilor macedoneni din Bucureşti.

Intrunirea va fi prezidată de domnul Virgil Arion, preşedintele comitetului central.

Direcţia generală a Serviciulu sanitar, pune in vedere Prefecturei de judeţ, de a lua măsuri pentru închiderea imediată a abatorilor particulare, în conformitate cu art. 28 din legea poliţiei sanitare.

In acelaşi timp se mai pune în vedere că pe viitor cărnurile provenite de la animale tăiate de domiciliu, sau abatorii particulare, vor fi confiscate, iar contravenienţii daţi judecăţii.

Uniunea meseriaşilor iaşani, a ales o delegaţiune, care se va prezenta d-lui Ministru N. Xenopol, pentru a arata nevoile meseriaşilor din localitate.

Din ordinul parchetului, s'au aplicat sigilii magazinului de manufactură din str. Nicolina No, 11, proprietatea d-lui Herşcu Herşcu, care a dispărut fără urmă.

Autorităţile au luat energice măsuri ca în termen de 15 zile să fie închise toate casele de toleranţă din str. Muzelor.

In numărul viitor al ziarului vom publica un al doilea articol în chestia „orarului de dimineaţă" scris de colaboratorul nostru d. C. N. Ionescu, doctor în ştiinţi şi filosofie.

In noaptea de 2 Ianuarie, s'a aprins şi a ars casa lui Ioan Enache din satul Bosia.— Focul a provenit din neglijenţă.

Iată cum vor fi plătiţi agenţii recenzori din Iaşi: 40 bani de buletin de clădire, 3 bani de fie-care nume scris în foaia de menaj, plus 5000 premii a 25 lei acelor recomendaţi ca fiind cei mai buni recenzori.

Agenţilor controlori urbani cîte 120 lei lunar plus 1000 premii a 25 lei; agenţilor controlori rurali cîte 150 lei lunar.

Cura cu untură de peşte nu se face cu folos de cît cu Emulsia Racovită, 200,000 flacoane prescrise de toţi medicii din ţară o dovedesc pe deplin; feriţi-vă însă de substituţiuni.

Farmaciştii din localitate cari au sume de bani neachitate încă din partea corporaţiilor vechi, datorii trecute asupra Casei centrale a meseriilor — vor adresa o cerere în această privinţă d-lui ministru N. Xenopol în timpul vizitei d-sale în Iaşi.

Cu trenul de Bucureşti, au sosit eri 3 ruşi, veniţi din Bulgaria pentru a trece în Rusia.

Pe tot parcursul au fost escortaţi de către agenţii siguranţei generale.

Astă-seară Simb. 5 Ianuarie, cinematograful Pathé-Frerès din Sala Circului Sidoli readuce după cererile unanime, grandiosul film **MIZERABILII** cea mai mare epopee dramatică. Incomparabilă adaptare după celebra operă a nemuritorului Victor Hugo.

Această gigantică desfăşurare—cel mai mare film din toate apărute pînă în prezent—este împărţită în patru epoce.

Acţiunea puternică a acestei drame ne prinde înlănţuindu-ne chiar de la primele scene şi ochii noştri sunt aţintiţi pe pînză pînă la cel din urmă tablou.

„Mizerabilii", uriaşa operă a lui Victor Hugo ce se repetă astăzi, este un imens succes în arta cinematografiei moderne şi ori unde a apărut pe pînză, în cele mai civilizate centre, sălile cinematografelor au fost înţesate de lume, din toate păturile sociale.

Astă-seară Sîmbătă se reprezentată ultimele două epoce cu care se încheie întreaga epopee.

Mîne Duminică 6 Ianuarie 2 matineuri, la 3 ore şi $5^{3}|_{4}$,—şi seara mare reprezentaţie, program nou duminical.

Luni 7 Ian, deasemenea program nou cu două matineuri: (la 3 ore şi la $5^{3}|_{4}$), şi reprezentaţie serală.

*

D. Leon M. Popescu, editorul marelui film de artă „Războiul pentru independenţa României" (1877—78), executat de armata romînă cu concursul artiştilor Teatrului Naţional din Bucureşti, aduce la cunoştinţa ieşanilor, că măreaţa reconstituire va fi reprezentată pe pînza cinematografului din sala Circului Sidoli, cu începere de Marţi 8 Ianuarie 1913, In fie-care zi vor avea loc Matineuri şi reprezentaţii serale.

Prima reprezentaţie a acestei interesante şi reuşite reconstituiri, care are loc la matineul de Marţi 8 Ianuarie, este dată în folosul flotei naţionale.

Dela 20 Decembrie în vederea sărbătorilor produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.40
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.40
Brînză de munte de toamnă		2.40
Caşcaval penteleu		3.40
Depozit permanent de Schweitzer elveţian		4.40
Brînză de Brăila (Telemea)		1.40
Brînză de Brăila de toamnă		2.—

Diferite varietăţi de mere.

Se găsesc zilnic paseri tăiate

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	80
Vin alb şi negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 5 Ianuarie

Noul preşedinte al republicei franceze.

Nota adresată Turciei de puteri

Tratativele între d nii Take Ionescu şi Danef

Paris. D. Pams primind a-i se pune candidatura la preşidenţia republicei a demisionat din postul de ministru al agriculturei.

*

Versailles.—In urma întrunirei de la Senat de ieri seara, d. Clemenceau a adresat o scrisoare d-lui Poincaré. Acesta socotind o înjurioasă a rugat pe d-nii Briand şi Klotz să ceară explicaţiuni d-lui Clemenceau.

*

In culuoare se rectifică cifrele primei votări, d. Poincaré 429 voturi, Pams 327, Vaillant 63, Ribot 16, Deschanel 12, Millerand 3, lipsesc 3 voturi pentru a fi ales d. Poincaré cu majoritate absolută.

*

Versailles. — D. Poincaré a fost ales preşedinte al Republicei la a doua votare.

*

Paris.—La a doua votare d. Poincaré a obţinut 483 voturi, Pams 296, Vaillant 69. D. Poincaré a fost ales.

*

Versailles.—Tribunele sunt arhipline. D. Dubost deschide şedinţa la ore 1 şi citeşte decretul convocării. D. Dedion din dreapta începe o violentă protestare, care e înăbuşită prin protestările stîngei. Votarea începe cu litera D. Sosirea d-lor Poincarè şi Pams în faţa urnei este salutată de partizani. Ultimul votant depune buletinul său la orele 3 precis. Se procede apoi la chemarea a doua pentru parlamentarii cari n'au votat mai înainte. După prima votare d. Briand face un viu apel la republiceani de a se uni la a doua votare asupra nnmelui lui Poincaré, se pare acum că lupta şi-a perdut din acuitate. Alegerea lui Poincaré e socotită ca asigurată, cu o majoritate simţitor superioară.

A doua votare se deschide la 4.25, publicul afat în faţa palatului, a primit rezultatul primei votări cu cea mai vie satisfacţiune. Se striga: trăiască Poincaré! La a doua votare Poincaré este aplaudat şi aclamat îndelung.

Iată cifrele votării: la prima votare votanţii 872 v. albe, nule 5 v., exprimate 867, majoritate absolută 434, Poincaré întruneşte 429 v., Pams 327, Vaillant 63, Deschanel 18, Ribot 16, diferiţi 14.

A doua votare: votanţii 870 albe, 11 exprimate, 859 maj. absolută 430, Poincaré 483, Pams 286, Vaillant 69, diferiţi 11.

*

Versailles. — La orele 11·30, un nebun se îndreaptă spre castel cu un revolver în mîni, afirmînd că are d epturi la preşidenţia republicei.

A fost desarmat şi arestat.

*

Raymond Poincaré

Raymond Poincaré s'a născut la 20 August 1860, în Bar-le-Duc, dintr'o familie foarte bine văzută. Tatăl său, inginer, a vrut să-i dea şi lui această carieră. Tînărul Raymond nu simţea însă nici o înclinare către ştiinţele exacte, el prefera literatura şi istoria, şi dorea să ajungă profesor. Pentru aceasta însă ar fi trebuit să urmeze, ca intern, la şcoala uormală. Dar viaţa de intern îl dezgusta şi de aceia făcu dreptul.

Imbrăţişînd cariera de avocat, avu să lupte cu mari greutăţi. De unde pînă atunci avusese numai succese—căci în tot cursul studiilor ieşise întăiul la toate examenele — baroul se arătase mai puţin norocos pentru el, treceau luni după luni şi clienţii nu vroiau să se arăte. Din cînd în cînd pleda, cu succes. în procesele pe cari colegii binevoitori şi prea aglomeraţi i le cedau prieteneşte; atunci obţinea laude din toate părţile: dar a doua zi reîncepea aşteptarea zadarnică după clienţi, în biroul său de avocat începător.

*

In 1887 fu pentru prima oară ales deputat.

Era o vreme tulbure. Afacerea Wilson deoparte, agitaţiile bulangiste pe de alta, puseseră ţara în mişcare. Cu toate astea Poincaré nu se aruncă imediat in vultoarea luptei.

Cu hotărîre clară sau în mod instinctiv el aşteaptă momentul favorabil, după ce se va fi introdus mai bine în toate ţele politicei. Ales în comisiunea bugetară care — după propunerea lui Casimir Perier — îl numi raportor al ei, Raymond Poincaré se afundă în studiul chestiunilor financiare, pentru a putea face faţă cu succes sarcinei ce i se dăduse. In această calitate îşi ţinu el primul mare discurs care'i atrase aplauze generale şi'l arată tuturora că e om de viitor—ceea ce pînă atunci numai cîţiva, mai intimi sau mai perspicaci, presimţiră.

In acelaş timp îşi continua şi activitatea de publicist şi pe cea de avocat — pe aceasta din urmă nu în mod independent, ci ca secretar al unui coleg mai vechiu.

In 1892 Charles Dupuy fiind însărcinat să formeze cabinetul, îi oferi lui Poincaré finanţele, în cari avusese deja prilejul să se distingă. Poincaré refuză finanţele şi luă instrucţia publică, socotind ca o mai mare cinste pentru el să fie — la vrîsta de 32 de ani — şeful învăţămîntului francez. In al doilea cabinet Dupuy după căderea lui Casimir Périer — el primi şi finanţele. Ca ministru al acestui departament aduse proectul—devenit lege mai tîrziu — al reformei taxelor pe moşteniri, care deschise calea impozitului progresiv.

Sub Ribot, Poincaré trecu pentru a doua oară la instrucţia publică, unde realiză diferite reforme şi ţinu şi o serie de importante discursuri în diferite ocazii solemne, dintre cari au rămas memorabile discursurile ţinute la centenarul şcoalei normale, la centenarul institutului Franţei, la banchetul în onoarea lui Edmond Goncourt, la înmormîntarea lui Pasteur, etc.

După căderea cabinetului Ribot, Poincaré fu ales vice-preşedinte al Camerei. De astă dată el reluă şi avocatura şi cum devenise celebru, nu mai simţi greutăţile dela început. Fu unul din avocaţii cei mai căutaţi, pledă în tot felul de procese — dintre cele mari, bine înţeles — primind onorarii enorme. Ca avocat am avut prilejul să-l vedem şi noi romînii, aci în Bucureşti, unde Poincaré a pledat pentru Hallier, în celebrul proces în faţa tribunalului de arbitri. Atunci el şi-a permis o expresie puţin măgulitoare la adresa ţării noastre, dar şi-a atras o replică foarte aspră din partea defunctului Gh. Panu care pleda pentru statul romîn şi care l'a silit să'şi ceară scuze.

*

In timpul afacerei Dreyfus, Poincaré a avut o atitudine foarte şovăitoare. El făcuse parte din al doilea cabinet Dupuy, sub care se produsese arestarea lui Dreyfus. Adversarii acestuia susţineau prin presă şi întruniri că miniştrii de atunci avuseseră în mînă proba trădării. După o lungă şovăire, Poincaré a luat în sfîrşit cuvîntul şi a mărturisit că nici el, nici colegii lui n'au văzut nimic şi n'au ştiut nimic. Aceasta a fost o lovitură puternică dată adversarilor lui Dreyfus.

Dar el n'a mers mai departe; din contra: chemat de Loubet să formeze cabinetul, care avea să hotărască revizuirea procesului, Poincaré s'a eschivat, lăsînd locul lui Waldeck-Rousseau. Motivul invocat de Poincaré a fost că nu vrea să fie în fruntea unui cabinet care avea să trăiască prin sprijinul socialiştilor—şi alt cabinet nu era posibil atunci.

Sub Combes, cînd s'a făcut despărţirea bisericei de stat, Poincaré iarăşi a avut o atitudine şovăitoare, deşi contra felului în care s'a pus în practică despărţirea, n'a combătut-o cu hotărîre, ţinîndu-se într'o mare rezervă.

*

Poincaré este şi membru al academiei franceze, în care a intrat în 1909. Se poate zice că este un om fericit. A avut o viaţă de neîntrerupte succese. Deşi tocmai în cele trei chestii mai grave cari s'au ivit în cursul vieţii lui politice —afacerea Boulanger, afacerea Dreyfus şi afacerea despărţirii bisericei de stat— s'a ţinut în rezervă, el a fost unanim recunoscut ca unul din marii oameni politici ai ţărei sale, a fost în genere atacat cu multă blîndeţe de adversari, şi s'a ridicat la toate onorurile posibile într'un stat modern.

*

Petersburg. — Pînă la 14 Ianuarie Casa centrală a Crucii roşii a primit 27709 ruble în foloaul beligeranţilor din Balcani.

*

Paris. — Demisia d-lui Ams a fost primită, d. Fernand David a fost însărcinat cu interimatul.

Belgrad.—După o statistică a departamentului sanitar a ministerului de răsboiu, numărul soldaţilor răniţi de la începutul răsboiului se urcă la 11 mii. Numărul bolnavilor este de 10 mii, fără a cuprinde pe bolnavii ce se află în spitalele de pe teritoriile cucerite.

Numărul bolnavilor era foarte mic pînă la armistiţiu, însă în urmă a crescut repede din cauza răcelei şi infecţiunilor. Listele soldaţilor căzuţi şi morţi de boale nu s'a stabitit încă.

*

Constantinopol.—Ambasadorii vor remite ministrului de externe în corpore nota colectivă.

*

Belgrad.—După ziare ministrul de războiu a demisionat din cauză că guvernul a cedat cererii comandamentului armatei de a înainta pe toţi ofiţerii ce s'au distins în faţa inamicului, fără a se lua în privire dacă fuseseră înaintaţi în mod normal în cursul anului. Regele i-a primit demisia.

*

Londra. — Agenţia Reuter află că d. Mişu a însoţit pe d. Tache Ionescu pînă la Douvres. D. Take Ionescu, care va sosi la Bucureşti Duminecă, va comunica consiliului de miniştri Luni rezultatul conversaţiunilor sale cu d. Danef.

*

Londra. — De şi cauza amînării predării notei colective nu se cunoaşte, se asigură că ea nu trebue atribuită neînţelegerii dintre puteri. De la expediarea notei din Londra ea nu a încercat nici o schimbare, afară de mica modificare propusă de Germania, acum cîte-va zile. Conferinţa ambasadorilor a ţinut după amiază şedinţă, prezidată de Sir Grey. Cu puţin înainte, ambasadorul Lichnowsky făcuse o vizită d-lui Sir Grey. Ministrul de finanţe al Bulgariei este aşteptat aci. Peste cîteva zile vizita sa ar fi în legătură cu chestiunea căilor ferate în teritoriile ocupate de aliaţi.

Scrisoarea d-lui Jean Lahovari

Paris.—In ziarul „Le Temps" a apărut o scrisoare a d-lui Jean Lahovari, ca respuns la scrisoarea doctorului bulgar Teodoroff, apărută în acelaşi ziar.

D. Lahovari spune, că dacă doctorul Teodoroff şi-a perdut copiii în răsboiul balcano-turc, e de compătimit, ca şi ceilalţi părinţi.

Dar România în 1877 a perdut cîte-va zeci de mii de fii, fără a primi ceva în schimb, căci independenţa o avea mai de demult, iar în schimbul Dobrogei a dat Basarabia.

In schimb Bulgaria a primit teritoriu în întindere de 96,000 kilometri patraţi, iar Serbia 10,000.

D. Lahovari termină scrisoarea:

„Intru cît mă priveşte personal, cred, numai în cadrul unei alianţe.

Declaraţia d-lui Daneff

Paris. — Ziarul „Le Matin", publică o convorbire, pe care corespondentul său din Londra l'a avut cu d. Daneff.

D. Daneff a declarat că are toată nădejdea, că neînţelegerea dintre Romînia şi Bulgaria se va rezolvi pe cale pacinică.

Tratativele vor urma între d-sa şi d. Mişu.

Atentatul din Vidin

Sofia.—Un atentat a fost îndreptat în potriva comandantului garnizoanei din Vidin.

Un turc a tras asupra lui cîte-va focuri de revolver.

Comandantul n'a fost atins.

Turcul a declarat, că a încercat atentatul din motive politice.

O vorbă a Ţarului

Francfurt.—Ziarul Francfurter Zeitung, afirmă. că la recepţiunea de Anul Nou, Ţarul Neculai a vorbit foarte puţin cu ministrul Turciei.

Ţarul i-ar fi zis numai, că Turcia ar trebui să se grăbească a încheia pacea, căci altfel va fi silită ia această.

---

†

Vasile şi Sofia Sculy-Logotheti, cu copii; Zoé Macarovici cu copiii; Constantin, Epaminonda şi Esmeralda Sculy-Logotheti; Cleopatra Sculy Logotheti cu copiii; Dimitrie Sculy Logotheti cu copilul; Emeraude dr. Leon Sculy-Logotheti cu copiii; familiile Pavlu şi Prassin, au durerea a face cunoscut moartea prea iubitei lor soră, cumnată şi mătuşă,

Annette Sculy Logotheti

încetată din viaţă Joi, 3 Ianuarie, la vila Greerul, comuna Buciumi

Rugaţi-vă pentru ea!

Epitropia parohiei Frumoasa din urbea Iaşi

PUBLICAŢIUNE

Se publică spre cunoştinţa doritorilor, că în ziua de 15 Ianuarie 1913 oara 2 p. m, se va ţinea licitaţie publică, prin oferte închise şi sigilate, pentru vînzarea viei (astă-zi filoxerată) proprietatea bisericei filiale Sf. Vasile Nicolina, din urbea Iaşi, situată în cotuna Valea Adîncă, comuna Galata judeţul Iaşi, în întindere de peste 8 fălci; avînd casă de locuinţă, cramă, fîntînă cu apă, livadă cu pomi roditori, fînaţ şi loc de arătură, de cea mai bună calitate; — pe loc plan şi la depărtare numai de 20 minute de oraş.

Concurenţii pentru a fi admişi la licitaţie vor depune o garanţie provizorie de 1600 lei în numerar sau efecte garantate de stat.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în ori ce zi, la cancelaria parohială, din curtea bisericei Sf. Vasile Nicolina, urbea Iaşi, unde se va ţinea şi licitaţia.

Dispoziţiunile art. 72—83 din legea comptabilităţei publice sunt aplicabile acestei licitaţii.

Paroh, **V. Hanganu** *Economu.*

Epitropi: *N. C. Gogălniceanu*
A. Neculau

No. 166.— 1912 Decembrie 14.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magaziile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrişi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No. 17.

NEVRALGIE! Hapurile Doctorului Mousette

ADEVĂRATELE HAPURI Mousette se găsesc şi vînd la toate farmacii. Nevralgiile cele mai grele de cap, de stomac, Migrene, Gerunjele, Sciatice, Reumatism, Durere de dinţi, Durere de ureche, Durere de cap, Durere de spate, Durere de piept, Durere de ficat, Durere de rinichi, Durere de vezică, Durere de menstruaţie, Durere de ovare, Durere de matrice, Durere de testicule, Durere de prostată, Durere de articulaţii, Durere de muşchi, Durere de nervi, Durere de creier, Durere de măduvă, Durere de oase, Durere de piele, Durere de sînge, Durere de inimă, Durere de plămîni, Durere de ficat, Durere de rinichi, Durere de vezică, Durere de intestine, Durere de stomac, Durere de gît, Durere de gură, Durere de nas, Durere de ochi, Durere de urechi

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1778 — Mercuri 9 Ianuarie 1913

PRIN NOI INȘI-NE

Este în afară de îndoială, că săptămîna ce se începe, este hotărîtoare pentru destinele țărei noastre.

Reîntoarcerea în țară a d-lui Take Ionescu, a cărui călătorie ne arată, parcă, un fel de grabă de a se regăsi mai curînd în țară, rezerva ce respiră din toate declarațiile ce a făcut asupra rezultatului tratativelor de la Londra, faptul că nu s'a oprit de loc în drum—cum fusese vorba—ci a căutat, parcă, să nu mai asculte pe nimeni, de cît glasul țărei, toate aceste ne arată că cuvîntul cu care se întoarce d. Take Ionescu este **„prin noi inși-ne“**.

Ne-apărat că în împrejurările actuale tratativele diplomatice nu pot să fie de domeniul public, în cît părerile ce expunem sunt absolut personale.

Fiindcă însă, în momentul de a lua o hotărîre energică, succesul acesteia este garantat numai prin sprijinul ce-i dă opinia publică, suntem datori să ne exprimăm părerile, în numele dorinței ce avem, de a contribui ca această opinie publică să poată să dea la momentul hotărîtor, acea mișcare a sufletelor, menită să sporească energia hotărîrei si să-i garanteze izbînda.

De vre-o două luni de zile toată viața țărei noastre s'a concentrat în chestiunile externe. Evenimentele din Balcani și modul în care împărțirea Turciei trebuia să ne atingă în interesele cele mai imediate, au făcut ca să ne suspendăm ori ce activitate, pentru pregătirea momentului în care soarta noastră trebuia să se hotărască.

Toată activitatea noastră externă s'a menținut în tot acest timp, la remorca puterilor mari, de care am fost legați prin politica ce-am urmat de 40 ani. Era timpul ca astăzi să culegem roadele politicei noastre și să vedem la ce ne-au dus cei 40 ani de cumințenie; pentru aceia am urmat și cu ocazia conflictului balcanic, politica de remorcă în care eram deprinși.

In momentul însă, cînd Romînia a vrut să-și spună cuvîntul său, remorca noastră a încetat; despre sprijinul puterilor mari nu s'a mai vorbit și am fost lasați să ne... bălăbănim cu d. Daneff.

Se părea că cele 6 puteri mari, nu vroiau să încline prea mult în spre dreapta sau în spre stînga, de teamă să nu se strice echilibrul — și așa prea șubred—al propriilor lor interese.

Pentru aceea avem dreptul să credem, că d. Take Ionescu a înțeles că politica unor oameni vrednici, trebue să aibă deviza hotărîtă, „prin noi inși-ne“ și a venit acasă.

Faptul, însă, că în singurul moment, cînd am avut nevoe de sprijinul marilor noștri amici, ni s'a spus „ajută-te singur“, ne arată că este, poate, timpul să începem să respirăm pe socoteala noastră proprie.

De altfel este plină de învățăminte istoria ce am trăit sub ochii noștri și în care succesul statelor aliate balcanice, s'a realizat fără voia și împotriva dorinței marilor puteri. Credința ce am avut, că un stat mic nu poate să se desvolte, de cît alipindu-se pe lîngă un stat mare, a fost desmințită cu atîta bravură de către statele balcanice, în cît s'a zdruncinat complect în noi convingerea că singurul drum ce deschide ușa succesului, este acel urmat de noi pînă acum.

Calea urmată de statele balcanice, ne-a deschis ochii asupra putinței de a realiza prin confederația statelor mici, o forță reală, care să poată face să se vorbească de ea.

Ori cît ar fi pornit această idee de la Bulgari, vedem, însă, că a dat rezultate bune și în momentul cînd suntem pe cale de a gusta falimentul politicei noastre de remorcă, ne întoarcem cu grijă ochii de jur împrejur și vedem că soarta noastră trebue să ne împingă la o tovărășie cu cei din spre sud.

Ori cît ar fi, însă, această idee preconizată la noi, de oameni politici a căror judecată și patriotism vor fi totdeauna garanția sigură a succesului nostru, împrejurările actuale ne pun în conflict de interese cu fruntașii alianței balcanice, Bulgarii.

Suntem într'un conflict actual, din pricina cunoscutei chestiuni a Silistrei și vom fi într'un conflict viitor, din pricina chestiunilor de preponderanță pe care le va ridica posibila noastră întrare în alianță.

Din ambele puncte de vedere prudența trebue să sfătuiască pe actualii noștri conducători, să se mulțumească cu niște compensațiuni, care să satisfacă legitimele noastre cereri, dar să nu fie pentru totdeauna un obstacol la o apropiere între noi și Bulgari.

Ori care ar fi, însă, gîndurile noastre pentru viitor, demnitatea noastră, pe calea pe care ne-am angajat, precum și legitimele aspirațiuni la care ne dau dreptul toate considerentele, în numele cărora cerem rectificarea graniței Dobrogei, ne impun să procedăm cu ultima energie. Diplomația europeană ne-a lăsat să discutăm cum vom ști chestia pretențiilor noastre; trebue să știm să tăiem, ceia ce nu se poate discuta.

De la energia noastră, depinde și satisfacerea cererilor noastre actuale, dar depinde și indicarea noastră ca factor hotărîtor în politica balcanică pentru viitor.

Doctor Ștefănescu-Galați

D. prof. A. D. Xenopol ne trimite spre publicare următoarea telegramă ce a adresat d-lui Take Ionescu și căreia îi dăm loc cu plăcere:

TAKE IONESCU

București.

Greul drum ce ai făcut te însamnă printre cei mai mari fii ai neamului. Cu gîndul desprețuitor de tot și de toate ai cuprins numai nevoia țărei.—**Cinste Ție!**

Să refuzăm pomana Bulgarilor, să rupem cu ei ori-ce raporturi, rezervîndu-ne toate drepturile. Cu sîngele și avutul ce am sacrifica acum în mijlocul văpăiei gîndurilor rele, care frămîntă Europa, putem, peste cît-va timp împlini lucruri mari. Nu se pleacă la drum în timpul furtunei; **perfidia valurilor e nemăsurată.** *Invățămîntul zilelor de azi trebue să însemne pentru noi:* **strajă, pază, luptă.**

Alexandru Xenopol.

Situația economică a țării

S'ar părea că chestia externă absoarbe în momentele de față, toate atențiile, și că situația financiară și economică a țării noastre ar fi lăsată pe al doilea plan. Cu toate acestea, cei doui miniștri cu răspundere, și-au întocmit fiecare proectele și au luat măsurile necesare pentru o îndreptare radicală.

In adevăr, întreaga cheie a actualei situațiuni economice, este lipsa de export. Vasele italienești n'au putut intra în porturile noastre în August, din pricina războiului italo-turc, iar odată cu începerea ostilităților în Balcani, pavilionul grec, atît de frecvent la noi, n'a mai putut trece Dardanelele. Se impune prin urmare remediarea unei astfel de stări de lucruri, și evitarea răului pentru viitor.

D-nii N. Xenopol și Al. A. Badareu, sesitați de cercurile comerciale din porturile noastre, au promis să studieze chestia transporturilor maritime. E vorba să se înființeze o societate românească de transporturi pe apă, la care să participe și statul, și care să răspundă nevoilor mereu în creștere, ale exportului nostru.

Concomitant cu această creațiune, e nevoie să se pună căile ferate la înălțimea trebuințelor noastre economice. Agricultura noastră dă din ce în ce mai mult, pe de altă parte fabricile și uzinele se înmulțesc, produsele lor cresc pe fiecare an; industria noastră petroliferă a luat un avînt uriaș—și cu toate acestea, mijloacele de transport au rămas staționare.

D. Al. Cottescu a dat cel dinti'i alarma, și'ntr'un raport și documentat și motivat, directorul general al căilor ferate a cerut un credit de 153 milioane, menit a acoperi nevoile de exploatare a drumurilor de fier și clădirea gării centrale din București.

Atît însă nu putea fi îndestulător. La noi nu se simte numai nevoia de vagoane, ci și de linii noui. Sunt regiuni întregi, de-o fertilitate exuberantă, cari nu pot fi puse în valoare din pricina lipsei de drumuri de fier. Apoi, în creiarea actualelor linii nu s'a ținut seama de nevoile strategice ale țării, și de multe ori nici de necesitățile ei economice. De-aceia d. Al. A. Badareu, actualul ministru al Lucrărilor publice, a conceput planul unor vaste lucrări. E vorba să se creieze o rețea de 1,600 kilometri de noui linii, cari să răspundă tuturor nevoilor de mult semnalate ale țării.

Cu chipul acesta, economia națională va putea lua un nou avînt. Intreaga apăsare de azi va dispare. Prin creiarea conductei Băicoi—Ploești—Buzeu—Constanța, calea ferată va fi degajată de o bună parte din transporturile de petrol, așa că produsele noastre agricole, ca și articolele de fabricațiune vor putea lua repede drumul piețelor de consumațiune, fie în țară, fie în străinătate, pe calea apei.

Concomitant cu îmbunătățirile proectate pentru transporturile maritime și pentru cele de cale ferată, d. A. A. Badareu, pentru a-și complecta opera, a hotărît să sporească și să dea o atenție specială rețelei noastre de șosele—îmbunătățire menită să desăvîrșească opera de înălțare economică și strategică a țării.

Ioan Maiorescu și Iașii

Inaugurarea monumentului lui Ioan Maiorescu la Craiova ne reamintește, în mod firesc, legăturile culturale pe care marele dascăl și erudit le-a avut cu capitala Moldovei.

Biograful N. Bănescu vorbind despre împrejurările în care, sub Al. Vodă Ghica Maiorescu fu scos din învățămînt, scrie:

„...De la Brașov, unde se retrăsese, Maiorescu este îndată chemat în Moldova, la Seminarul Veniamin.

Cu rectorul Seminarului, Filaret Scriban, el petrece însă într'o continuă neînțelegere. Și cu toată simpatia ce afla la boierii fruntași ai Moldovei și în ciuda silințelor lui Asachi de a-l atrage pentru totdeauna în școala pe care el o îngrijia, Ioan Maiorescu se simți foarte bucuros cînd împrejurările îi îngăduiră a se întoarce la vechiul său post din Oltenia.

Urcarea lui Gheorghe Bibescu în Scaun îi înlesnește întoarcerea. La 13 August, 1843, Eforia Școalelor îl restatornicește în posturile sale de la Craiova“.

Pe atunci Asachi într'adevăr cheltuia nespus de multă energie pentru organizarea învățămîntului iașan.

In lucrarea d-sale istorică asupra „Invățămîntului secundar“—1906—d. P. Rașcanu arată că: „...odată cu retragerea întemeetorului și luminatului său protector—Veniamin Costachi—Seminarul care luase un puternic avînt sub ocrotirea lui, în timpul directorilor D. Bojinca. Vl. Suhopan și *Filaret Scriban*, se văzu mărginit. Merge încă bine, fiind că Asachi îl sprijinea...“

Se vede dară că, ori cum, prezența lui Ion Maiorescu coincide cu o stare de înflorire a Seminarului iașan.

Dar în viața lui Ion Maiorescu Iașul avea să aibă și altă importanță. Domnitorul iașan Cuza Vodă înlesni întoarcerea în țară a exilatului Ion Maiorescu.

E adevărat că o constatare a biografului că, spre sfîrșitul vieței, dificultățile întîmpinate de fiul său, întors de la studiile făcute în Apus, adaogă la amărăciunea sa,—ar avea înțelesul că Iașul, unde tînărul Titu Maiorescu, avea lupte de dus, nu era pe atunci Elyseul intelectualității.

Dar nu mai puțin în acest centru cultural găsim, exact acum 50 de ani—la 13 Noembrie 1862, pe încă foarte tînărul Maiorescu—președintele consiliului de astăzi—numit „director al Internatului și ghimnaziului național“.

Peste mai puțin de doi ani, Ion Maiorescu, minat de boală și de trudă, își dete sfîrșitul, în vreme ce Iașul consacra tot mai mult înaltele merite și calități ale lui Titu Maiorescu.

▽

Situația financiară

Evenimentele externe, războiul italo-turc la început și acum în urmă războiul balcanic, au avut o influență dezastruoasă pentru piața noastră economică și financiară. Exportul a fost aproape suspendat, dar acum, odată cu închiderea navigației fluviale, chiar dacă pacea s'ar încheia, nu e nici o speranță ca marile cantități de cereale, îngrămădite în porturile dunărene, să poată lua drumurile umede ale Mării înainte de Martie — Aprilie.

Cantități enorme de produse, în valoare de peste o jumătate miliard, stau imobilizate și n'au putut fi prefăcute în numerar. Din această pricină s'a produs la noi o acută criză economică, agravată și mai mult de criza financiară pricinuită de o colosală urcare a cursului de schimb.

Rezultatul acestei stări de lucruri, e foarte ușor de priceput. Incepînd din luna Septembrie, protestele curg cu nemiluita, iar numărul falimentelor a sporit în chip amenințător.

Neaparat, nimeni nu poate fi tras la răspundere pentru această situație. E o fatalitate care ne urmărește. Faptul că suntem lipsiți de o Mare închisă, face ca transporturile noastre pe apă să depindă de evenimentele internaționale.

De cît, criza aceasta acută, urmată, după un șir de ani ne mai cunoscut, prosperitate va avea darul să ne deschidă ochii. E vorba ca Bulgaria să capete acces la Marea Egee, iar pe de altă parte, odată cu creiarea Statului Albanez, linia adriatică, de atîta timp plănuită, va trebui în cele din urmă realizată.

Dacă din punct de vedere politic și militar, chestia graniței dobrogene preocupă azi opinia publică, nu e însă mai puțin adevărat că atunci cînd diferendul romîno-bulgar își va căpăta o soluție satisfăcătoare, vor veui pe întîiul plan problemele economice legate de noua stare de lucruri creată în Balcani de actualul războiu.

Meșteșugul nostru și abilitatea oamenilor noștri de stat va trebui să se exerciteze în senzul de-a obține, dacă nu chiar coproprietatea liniilor egee, și adriatica, în ori-ce caz să căpătăm pe ele tarife excepționale și perpetue.

Avantajul ar fi imens pentru noi căci am căpăta acces la două mări deschise, și în acelaș timp n'am fi nevoiți să stăruim multă vreme pe lîngă statele balcanice pentru obținerea unor astfel de tarife, căci pentru ele ar fi un adevărat avantaj ca să-și asigure pentru cele două linii un client ca țara romînească.

Nu ne îndoim că bărbații noștri de stat, cu răspundere, vor ști să tragă foloasele politice și economice, pe cari le prezintă situația actuală.

Presa streină și noi

N'avem o presă „bună“ în străinătate. In deosebi, ziarele franceze și mai cu seamă cele engleze, au pornit împotriva țării noastre o campanie de calomnii și minciuni, cari în împrejurările externe de acum apasă greu în chestia revendicărilor drepte ale României.

Ziarele cari ne atacă, nesocotesc cu totul realitatea lucrurilor și faptele de notorietate publică. Așa, un ziar francez, din cele mai răspîndite, nu s'a sfiit să afirme că țara noastră încă nu posedă o armată permanentă, și că pînă în anul acesta România nu dispunea decît de o miliție. Neaparat, unor asemenea afirmări nu li se poate răspunde serios. Toate statisticile oficiale, toate almanachurile și anuarele internaționale, atestă existența armatei noastre, și nu o singură dată oștirea românească s'a bucurat din partea publicațiunelor străine, de laude entusiaste și în mare măsură pe deplin meritate.

Azi însă, aceleași ziare care ne lăudaseră altă dată, ne înjură și ne calomniază.

De unde purced aceste calomnii? Lucrul e nu se poate mai explicabil, cetind laudele deșanțate și peste măsură de exagerate, pe cari aceleași organe le aduc Bulgariei. Aceia, dar, cari s'au angajat să ridice în slăvi regatul vecin, privesc, *ipso facto*, drept a lor datorie să ne înjure pe noi.

Nu ne îndoim că opinia publică luminată din apus, va ști să aprecieze la justa lor valoare aceste atacuri la adresa țării noastre și va ști să le dea importanța ce li se cuvine.

De altfel, diferendele internaționale, nu se rezolvă prin articole de ziare, și ori care ar fi atitudinea presei din Franța și Anglia, compensațiile pe care le pretindem dela Bulgari, nu-și vor pierde nici însemnătatea și nici caracterul lor de absolută necesitate națională pentru noi.

OAMENI ȘI LUCRURI

La porțile Orientului

Publicul iașan—și țara întreagă — va lua cunoștință cu destulă uimire de unele informații cuprinse în raportul d-lui Dr. Ilie Pisovski, în ce privește recensămîntul populațiunii.

Nu de mult, convorbind în tren cu un fost deputat al unui mic oraș moldovenesc, îl asiguram—era cam în ajunul operațiilor de recensămînt—că în ce privește Iașul—posedăm un plan complet al orașului, bine și cu îngrijire întocmit, care va ușura nespus de mult sarcina recensorilor.

Asistau la convorbire—un fost primar al Iașului și un deputat. Iar conlocutorul nostru—fost primar și dînsul—ne privia cu admirație și cu gelozie, — ca pe niște cetățeni fericiți ai unui oraș important.

Și acum—recetiți raportul menționat: ce tragi-comedie socială! Străzi întregi, cartiere întregi inventate, ori trecute anapoda. Zeci de numere de locuințe—neexistente și... celelalte.

In nemuritoarea comedie a lui Caragiale eroul șterpelia cîteva zeci de stegulețe numărîndu-le dublu: „două la catindrală, două la Mitropolie...“

Dar cine credea că în cel mai cultural oraș al țării se... subtilizează ulițe, proprietăți, table și denumiri? Fără să mai vorbim aci de ciudățenia, ori de ridicolul multor denumiri proaspăt născocite, pentru o parte din străzile orașului, fie în centru, fie la periferii.

Că, în atari împrejurări, însăși cifrele recensămîntului au putut apărea întru cîtva dubioase, nu mai e de mirat. Vom aștepta zece ani ca să se îndrepte greșelile de acum. Dar abuzul?

Cu ani în urmă, nou-alesul președinte al Republicei Franceze, pledînd în procesul Hallier, ne-a aruncat iritanta frază, că nu degeaba ne găsim „la porțile Orientului“.

Și nu știm de ce ni se pare simbolică potrivirea, că în ziua alegerei lui Poincaré, s'a tipărit raportul jalnic de suggestiv al reprezentantului ministerului în comisiunea recensămîntului iașan...

Rodion.

În chestia orariului de dimineață

(Urmare)

Intr'un articol precedent arătam că știința nu dovedește surmenajul copiilor din școala primară.

Lucrarea importantă a lui Friedrich (citat de comisiune) nu vine în favoarea orariului de dimineață pentru că nu dovedește oboseală excesivă.

Friedrich examinează 51 elevi în diferite ore din zi și socotește numărul greșelilor alcătuind un tablou din care extragem următoarele date:

Dimineața:

Inainte de ora întâi..... 46 greșeli.
După 2 ore cu o recreație..... 122 greșeli.
După 3 ore cu 2 recreații..... 172 greșeli.

După amiază:

Inainte de ora întâi..... 62 greșeli.
După 2 ore cu o recreație..... 107 greșeli.

Din acest tablou rezultă că după 2 ore antemeridiane copii se obosesc mai mult (122 greșeli) de cît după 2 ore postmeridiane, (107 greșeli). După 3 ore dimineață, cu două recreații intermediare, numărul greșelilor e mai mare (172), de cît după 2 ore postmeridiane (107).

Ar fi existat oboseală cînd numărul greșelilor de la ora 2 p. m. era mai mare sau cel mai puțin egal cu numărul greșelilor după 3 ore de dimineață, dar cînd vedem că numărul greșelilor se reduce de la 172 la 62, nu mai poate fi vorba de oboseală. Tot la rezultate identice ajunge Schuyten; el arată că atențiunea scade de la 8 jum.—11 ore a. m. și apoi de la 2—4 p. m. Dar la 2 ore p. m. atențiunea e mai mare de cît la 11 a. m. și mai mică de cît la 8 jum. Să nu uităm că acești autori ca și Sikorsky întrebuințează acelaș material de cercetare ca și cum ar fi vorba numai de obiecte principale în timpul zilei.

Dar noi putem face după amiază obiecte secundare, dexterități, sporturi, etc. care nu obosesc mintea.

Cercetările asupra energiei psichofizice făcute de Lay și verificate de Lobsien, Baade și a arata că energia clasei în orele de dimineață este aproape egală cu aceia de după amiază. Blazek, pe de altă parte, dovedește că copiii nu pot lucra mai mult de 3 ore consecutive, astfel că ora a patra a orarului de dimineață se va perde în zadar sau va servi cel

ult să schingiuiască mintea copiilor. Nu e locul să inzist și asupra altor lu-ri. Măsura oboselei intelectuale la co-i e o problemă grea, de care s'au o-ipat foarte mulți autori, fără să se sta-leasică o lege definitivă.

Dar ceia ce reesă din majoritatea ob-ervațiilor este că atențiunea și energia asei e aproape egală atît dimineața -11) cît și după amează (2—4); în azul cel mai extrem o diferență mică ce u ne îngrijește.

După aceste considerații de detaliu a-upra oboselii copiilor, care considerații um văzurăm — nu pledează în favoa-a orarului de dimineață, ne vom în-reaba dacă scopul școalei primare poa-e fi atins numai cu 3 ore pe zi de cla-ă și numai în 4 ani de învățămînt e-ementar.

Învățămîntul primar de la noi e ab-olut insuficient pentru a da rezultatele erute de Stat. Statul are răspunderea și obligat a da educația elementară co-iilor, el are interesul să pregătească ce-ățenii de mîne. Pentru aceasta noi a-e n obligativitatea învățămîntului p i ar

Prin noul orar nu ne putem apropia e zelul principal: educația, căci, scopul coalei primare este de a moraliza copi-ul, de a-i modela caracterul, de a-i da nacar o instrucție minimă și de a-i des-olta mintea Pedagogii moderni lucrea-ă astă-zi mai mult în senzul de a in-ividualiza oarecum educația. Fie-care opil are psichologia lui proprie iar toată trăduința noastră trebue îndreptată mai nult către cunoașterea sufletului fiecărui opil, pentru a ști cum să ne compor-ăm cu el, cum să-l instruim și să-l e-ucăm.

Dar astăzi metodica școalei primare, ri-cît de bună ar fi ea, sufere de așa isa uniformitate de predare pentru toți opiii, ca și cum toți ar fi egali din toate unctele de vedere. Despre o activitate ntensivă nu poate fi vorba nici cu ora-ul vechiu. Cel mai harnic dascal nu poate vea timpul material a se ocupa mai nult cu fie-care școlar în parte. Și dacă cest lucru nu e posibil astăzi cu 5 ore e zi, cum va fi posibil să atingem ma-ar în parte scopul școalei cu orarul de imineață?

Dacă scădem vacanțiile, Duminicele și ărbătorile, atunci anul școlar propriu is e redus la 6 luni, iar cei 4 ani școa-ari se reduc numai la 2 ani de activita-e proprie.

Prin orarul de dimineață vom reduce umai la un an toată activitatea învăță-mîntului elementar. Nu-mi pot închipui rin ce minune dăscălimea noastră va utea realiza scopul școalei primare în-r'un timp atît de scurt. Mai constatăm ă din 4 ani de școală numai unul sin-ur va folosi copilului punîndu-l în con-act direct cu dascalul, iar în cei 3 ani a fi lasat la voia soartei.

Ar trebui să ne mai gîndim că nici nacar cele 5 ore pe zi a orarului vechiu u pot fi utilizate în întregime pentru ecții. Cel mai conștiincios dascal știe ine cît timp se perde cu chestiuni de isciplină, cu diferite carnete de econo-mii, cu cercetări de caete, cu vizitele pă-inților și alte motive mai mult sau mai uțin bine cuvîntate care te fac să în-ârzii prea mult în cancelarie.

Dacă mai adăugăm perderea suferită de coală prin nenumăratele detașări și mu-tări care dau mult de lucru administra-iei școlare, vom vedea la ce se reduce cele 5 ore de școală pe zi. Realitatea și practica lucrului ne dovedesc că orariul vechiu, prin forța împrejurărilor, nu poate fi aplicat totdeauna complect. Dar nici n'ar trebui să pretindem acest lucru

Nu se poate măsura cu compasul activitatea dascalului, nici nu putem da copilului hrană intelectuală cu linguriţa la fie-care oră precis. Nici copilul nu este o gumă pe care o putem întinde cînd vrem, nici dascalul nu este o mașină care poate face o cantitate precisă de muncă într'un timp dat, fără ca să se deranjeze nici odată. Orarul de dimineață vrea să facă din copil o gumă iar din dascal o mașină. O astfel de soartă a dascălimei de astăzi și așa perspectivă a viitorilor cetățeni de mîne e mai mult de cît dureroasă. Orele de după amează mai serveau dascălilor ca să repare unele lipsuri din lecțiile precedente; de aseminea foloseau și copiilor neatenți sau indispuși în orele de dimineață, dar acum totul se va măsura dimineața cu milimetru și se va distribui copiilor cu dramul.

A lasa copiii după amează la voia întîmplării însamnă a renunța la educația copilului, o datorie patriotică pe care statul ne a încredințat-o nouă. Avem la orașe clădiri școlare destul de bune și higienice în care după amezile de iarnă să fie întrebuințate pentru dexterități, meditații, conversații cu copii ori chiar lecții principale la nevoe; iar după amezile de primăvară (de la Paști la Iunie) se pot face în școala cea mai bună, în mijlocul naturei, prin excurii și sporturi.

Ne am fi așteptat ca și învățătorii cari lucrează cu 5 clase deodată, să ceară orarul de dimineață. Ar fi avut și ei destule motive; dar, după cît știu, nau cerut-o. Ei au dat dovada unui înalt patriotism, prin activitatea lor din urmă și cred că toți dascălii de toate gradele sîntem datori — în timpurile acestea grele — să depunem toată energia noastră pentru a pregăti serios generațiile tinere de astăzi, cari vor purta pe umeri răspunderea zilei de mîne a poporului nostru.

Dr. C. N. Ionescu.
Profesor-Iași

Achitarea lui Pantelimon

Constatări de psichologie criminală

Toată lumea a rămas surprinsă de verdictul juraților din Botoșani, care au achitat pe Pantelimon. Brigandul își mărturisise infracțiunile.

Banda lui era complectă, dezonorată, ticăloasă.

Acuzarea a fost vehementă. Procurorul tribunalului și procurorul general în persoană au făcut tot ce le-a stat prin putință ca să aplice legea.

Cu toate acestea, justiția populară a dat un verdict de non culpabilitate. Pentru doctrinarul pozitivist, care nu vede în pedeapsă răzbunarea publică, ci numai apărarea și interesul societății, acest verdict rămîne o enigmă.

Un proces civil mă adusese în ziua aceea la Botoșani. Am văzut pe Pantelimon, pe jurații, pe avocații inculpaților, publicul. Nu-mi era greu să prevăd o achitare.

Pe banca juraților, oameni buni, sentimentali. Pe banca apărării, avocați inteligenți și îndemînatici. Unul dintrei ei a vorbit despre „Fecioara din Orleans", altul despre romantismul lui Pantelimon, despre lecturile lui sugestive.

Și cu toate acestea Pantelimon nu se părea a fi un sujet sugestibil. Și nici simpatic. Un om spătos, cu ochi pătrunzători, energici în orbite osoase. Maxilarele puternice. Om zdravăn, tare înfipt. O frunte strîmptă, tip de hoț incontestabil feroce. Banda lui, oameni vulgari, desgustători.

Totul alcătuia un cadru care nu-ți insufla nimic simpatic și nimic sigur.

Am văzut elita botoșăneană, și doamne și domni foarte onorabili urmărind cu atențiune acest proces vulgar. Vulgar prin acțiunea și motivele lui. Și cu toate insistențele amicului meu Cocea, care se amuza mai mult pe locul său, am refuzat să pledez și eu alături, și nu-mi pare rău!

Pantelimon! Acest bandit a devenit un nume. El are legenda lui, el are cîntecele lui. In imaginația popoarelor Pantelimon a devenit un erou. Pușcăria în care a fost depus, delictele ordinare pentru care a fost acuzat, sunt departe de a-i înfiera fruntea cu fierul infamiei în fața poporului.

Faima bandiților mergea altă dată departe. Colecțiunile de poezii populare sunt pline de cîntece haiducești, cîntece în care se eroizează isprăvile, cine știe cărui talhar al vremilor, mort spînzurat. Toți sunt voinici, ageri, patrioți, izbucniri nu degenerate ale naturei, ci pline de viață și de poezii.

Bandiții populari sunt eroii romanelor scrise și a celor vorbite, păstrați din ce în ce, din ce în ce mai cîntați și mai sublimi, căci depărtarea și vremea șterge păcatele și nu lasă de cît calitățile.

Cine a fost Miul copilul? Cine a fost Fulga? Costea Ciobanul îl poftește, îl ospătează și-l desfată cu un miel fript pe seama lui de opt oca, dar Fulga peste noapte îi fură oile toate. Un hoț de oi a devenit eroul unui cîntec popular, cu multe variante.

Dar Corbea? Varianta lui Pantilimon, eterna variantă. Intemnițat pentru un delict de nimic, temnița l-a umplut de revoltă și desnădejdea l-a împins la crimă. Căci este de remarcat un lucru. Pe acești oameni crima nu-i înfricoșează și noțiunea de crimă nu este pentru ei o noțiune extra-ordinară. Odată ce acest soiu de oameni vede că nu mai are nimic cu societetea, atunci ei dau drumul cruzimei lor de fiară și fură, torturează, ucid.

Un om normal, un om moral nu poate să ucidă nici odată. Chiar în cruda necesitate, el nu ucide, el cade victimă. Chiar cînd ucide printr'un concurs extraordinar de fatalități, atunci remușcarea lui este cumplită.

Lipsa de remușcare, iată însă ce se observă la acești bandiți mari ai poeziei populare, și Pantelimon este un erou cu prestigiu și cu autoritate în poezia noastră populară.

Prestigiul acesta l-a apărat înainte de a fi prins pe Pantelimon, și cu el a avut să lupte autoritatea constituită pînă cînd să pună mîna pe el. Și este curios cum un bandit poate să suscite admirație și să găsească protecție Sociologia criminală examinează de aproape această chestiune. Prestigiul pe care îl exercită un tîlhar în anumite cercuri să fie sugestie? Să fie perversitatea sujetelor supuse? Să fie încoronarea aspirațiunilor spre crimă și imbecilitate?

Prestigiul bandiților este mare asupra femeilor perverse. In viața plină de delicte și de infamie a femeilor prostituate, există totdeauna cîte un soare. Este acel „souteneur", adică creatura mizerabilă și feroce, care le terorizează și le sîngerează zilnic și cu cît mai mult le terorizează, cu atît aceste ființe pierdute sunt mai legate de tîlhar. Sociologul Scipio Sighele, într'una din cărțile sale examinează această chestiune de psichologie socială.

Ciobanii cari se spune că ocroteau și tăinuiau pe Pantelimon, gazdele lui, fidele și discrete tăinuitoare; este acelaș și acelaș prestigiu —. obținut fie prin admirațiunea ce o suscită un bandit.

Citesc în cartea abatelui Moreau amănunte asupra fascinației teribile pe care o exercită în temnițe bandiții cei mai sîngeroși asupra celorlalți deținuți. Banditul Blin, cînd a intrat în temniță, în mijlocul ovațiunilor și a respectului mărturisit în jurul lui, se simțea suveranul triștilor săi tovarăși.

Făceam sceste reflecții de psichologie criminală cu prilejul procesului Pantelimon. Verdictul juraților care a umplut de revoltă pe multă lume, va fi invocat, de sigur, ca un argument în contra acestei instituții.

De sigur. Și numai pintr'un singur punct de vedere ar fi justificată pornirea împotriva juraților. Cînd pentru mici delicte, instanțele noastre corecționate lovesc cu suveritate, uneori capricioasă: cînd justiția represivă dă uneori dovadă de o asprime ilogică ce te umple de indignare și de revoltă; cînd unii oameni rămîu toată viața lor pecetluiți de infamie pentru o mică eroare, destul de explicabilă poate dacă s'ar fi cercetat împrejurările „ambiția," cadrul extern și dispoziția internă; fără îndoială, din acast punct de vedere, indulgența juraților dela Botoșani este surprinzătoare.

Dreptul.

Iuliu Dragomirescu.
Avocat.

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

Intoxicarea unor soldați

Cernăuți 7 Ianuarie. — Eri s'a întîmplat o mare nenorocire la regimentul de infanterie din localitate, care deși n'a avut urmări grave, totuși a avut darul să producă în oraș o îngrijorare unanimă. Iată despre ce este vorba: Douzeci de soldați bacalaureați, cari după ce au luat dejunul obicinuit la compania lor au fost apucați de vărsături și crampe stomahale. Serviciul medical fiind anunțat a sosit în grabă dînd primele ajutoare victimelor, în care timp a constatat o intoxicare a acestora prin alimente stricate. După aceasta soldații au fost transportați la spitalul garnizoanei, unde, după ce li s'a făcut spălături stomahale ei se află în afară de ori-ce pericol.

Autoritățile militare fiind anunțate, au deschis o anchetă, care a stabilit că hrana companiei bacalaureților — care se prepară separat de cea a trupei — a fost preparată din carne stricată.

Căzînd răspunderea asupra organelor militare însărcinate cu supravegherea hranei trupei, aceștia au declarat, că nu controlează în fiecare zi carnea, ci numai la mici intervale, aceasta din causa încrederei de care se bucură măcelarul, care furnizează carnea de peste 15 ani.

Intru cît un ast-fel de motiv e scuzabil se va vedea mai tîrziu, de o camdată parchetul local a deschis acțiune contra abuzivului măcelar.

Faptul se comentează cu aprindere în oraș, unde până la cunoașterea amănuntelor nenorocirei, au circulat versiuni fantastice cari de cari mai alarmante.

Așa în primul moment se vorbea de o intoxicare în masă a tuturor soldaților regimentului și se înregistra și sute de morți. Natural efectul a fost că azi, din primele ore ale dimineței, mii de persoane care aveau rude în armată s'au presentat la cazarmă cerînd amănunte. Cum însă li s'a refuzat ori-ce lămurire, în primul moment, mulțimea staționa în fața cazărmei cu miile și a trebuit să intervie serviciul poliției pentru a împrăștia mulțimea.

Pentru liniștirea spiritelor însă, comandantul regimentului a ordonat un marș al trupei prin oraș, cu muzica în frunte, la vederea căreia publicul a isbucnit în urale nesfîrșite.

Cercetările continuă.

Serbarea Bobotezei

Eri s'a celebrat în localitate serbarea Bobotezei în mod obicinuit. La orele 9 dim. s'a oficiat în catedrală un serviciu divin de către însuși Mitropolitul de Repta, înconjurat de o mare asistență de preoți. La ora 11 s'a format impozantul cortegiu în frunte cu prapurile și icoanele tuturor bisericilor, la care au luat parte tot clerul gr. or. cu Mitropolitul în frunte.

Autoritățile civile au fost representate prin Guvernatorul țării, Contele de Meran, iar cele militare de generalul Nastophil. Onorurile militare au fost date de cîte o companie a tuturor regimentelor locale cu muzica.

Cortegiul a fost impozant. La orele 12 s'a procedat la sfințirea apei de Mitropolit, după care cortegiul s'a întors la Catedrală în ordinea de mai sus.

După amiază a avut loc la guvernatorul țării o recepție de gală, iar la Mitropolit un dineu la care au participat toate notabilitățile orașului.

Gama

Cele mai fine varietăți
de
PERE ȘI MERE DE IARNĂ
de vînzare la moșia Cîmești jud Roman.

Litere-Științe-Arte

A apărut: Nou Revistă Romînă. —Rectificarea de graniță sau prietenia Bulgarilor?—Organizarea învățămîntului particular.

N. Bănescu, Ion Maiorescu.—D. Drăghicescu, D. C. Stere și politica noastră externă.

Ion Trivale, Grigore Alexandrescu în fața poeziei romîne de azi.

Lascar Vorel: Singurătate.—Emil Isac 1912.

E. Mălinescu: Cauzalitatea în biologie. —N. Burileanu: In chestia albaneză.— G. Weigand: Răspuns d-lui C N. Burileanu.

Insemnări, Revista revistelor.

*

Ne pare sincer rău că am luat-o cu 24 ceasuri înaintea reînviatei „Unire." publicînd lămurirea privitoare la strofele lui Eminescu despre Vodă-Știrbei. Ziarul naționalist n'are noroc, —hotărît!

*

STRUNA ZILEI

CEI DIN URMA

In piața Cuza Vodă s'au dărîmat cei patru lei, cari ornau acea piață.

O, cîte face să dispară
Un timp de criză financiară!
Avea și lașul,.. patru lei
Și i-a perdut, biet și pe ei...

INFORMAȚII

INȘTIINȚARE. — *Am onoarea a aduce la cunoștința d-lor comercianți din localitate, că din cauza amînărei vizitei d-lui Ministru al Industriei și Comerțului N. Xenopol, ceaiul anunțat pentru Mercuri, va avea loc Joi 10 Ianuarie l. c. oarele trei, cînd îi rog să răspundă invitărei mele.*

G. D. Șerban
Senator

Conductorii de lucrări publice, întruniți ieri în congres, la București, au subliniat cu mare satisfacție următoarele declarații făcute de d. ministru de lucrări publice, care a asistat la congres:

Ca semn de grija ce v'o port eu, vă aduc la cunoștință că în ultimele săptămîni m'am ocupat foarte de aproape cu reorganizarea școalei de conductori. Am avut o convorbire cu d. Mironescu, directorul școalei de poduri și șosele în această chestiune.

„Am propus să înmulțim numărul elevilor școalei.

„In budgetul viitor am hotărît a despărți localul școalei de conductori de acela al școalei de poduri și șosele. In Octombrie viitor școala va funcționa în condițiuni mult mai bune, cu local separat însă păstrîndu-se legăturile cu școala de poduri.

„Odată cu mutarea localului ne vom ocupa și cu organizarea instrucțiunei.

„In ceea ce privește cei trei ani de studiu nu putem primi propunerea pentru un moment, căci aceasta ar micșora și mai mult contigentul de conducători de care astăzi vom avea o tot mai mare nevoe. Mai tîrziu vom putea adăoga încă un an de studiu, însă astăzi nu se poate căci ar fi să îngreuem pe viitorii elevi ai școalei, făcîndu-i să renunțe la studii.

„Astăzi nu trebuește să îngreuem condițiunile de intrare în corpul doctorilor — corp de care țara va avea cea mai mare nevoe.

„M'am gîndit să vă mai ușurez sarcina d-v prin înființarea a patru școli elementare de picheri în țară. In aceste școli elementare nu se vor admite decît absolvenții cu diplomă ai școalelor rurale și care au făcut serviciul militar. In chipul acesta vom institui un adevarat corp de picheri care credem că va fi de mult ajutor.

„Dacă împrejurările ne vor ajuta să intrăm definitiv într'o perioadă de pace vom da cea mai mare atenție mijloacelor noastre de comunicație: căi ferate, șosele, drumuri, etc.—de care astăzi este mare lipsă la noi.

„Va trebui să luăm măsurile cele ma energice pentru complectarea rețelei noastre de căi ferate, sosele și drumuri și — ca atare — vom avea nevoe de un cît mai mare număr de ingineri conductori, etc.

„Astăzi la noi avem mare lipsă de ingineri în cît suntem nevoiți de multe ori să aducem ingineri streini din Italia.

„Cum vedeți în corpul technic atît al inginerilor cît și al conductorilor se deschide o eră nouă în România".

Serbarea Bobotezei în Trg.-Frumos.—Serbarea Bobotezei s'a făcut anul acesta aci, cu o deosebită solemnitate, datorită muncii depuse de d. N. Marcopol, președintele Comisiei Interimare.

In adevăr, la orele 10 jum. piața Halei, unde se pregătise cele necesare, pentru sfințirea apei, era plină de lume — atît din oraș cît și din împrejurimi.

Sfințirea apei se făcu de către păr. Econ. N. Dărângă, asistat de întregul cler din localitate, în prezența autorităților locale în frunte cu d. Marcopol

Răspunsurile în rugăciuni au fost date de către corul condus de harnicul director al școalei de băeți, C. Brudariu. In momentul, cînd crucea a fost afundată în apă s'a tras cîteva salve de puști, de către un grup de flăcăi anume dresați, după care păr. Dărângă a ținut o frumoasă cuvîntare, prin care arată însemnătatea sărbătorii

După ce se făcu stropirea norodului cu aghiasmă, serbarea luă sfîrșit.

Asistent

In personalul din adm. C. F. R. s'a făcut următoarea mișcare ce privește inspecția Iași: d-nii Ion G. Ionescu-Botezatu, impiegat stația Vaslui, mutat la Galați; Gr. Parfenie, telegrafist Trg.-Frumos, permutat Răcăciuni; V. N. Panisca, telegrafist Răcăciuni, la Trg.-Frumos; Stefan Constantinescu, telegrafist Pașcani, la Folticeni; Haralamb Petrescu, telegrafist Iași, la Buzeu, în calitate de impiegat de birou; C. Panisca, telegrafist Făurei la Ungheni; V. Teodorescu, magazioner Bacău, la Verești; G. Oatu. magazioner Galați, la Vaslui; D. Andrievici, magazioner Scînteia, la Pașcani; Marin Ghindariu. magazioner București, la Bacău; Stelian D. Teodosiu, veghetor încărcare la Trușești, la Chitila-triaj; I. D. Iordăchescu, copist Pașcani, trecut pontator și mutat București.

D. I. Bejan, profesor la liceul internat a fost recomandat ca sub-director al acelui liceu, în locul d-lui Petrovanu, care se află actualmente în Capitală.

D. Th. Berescu, numit inspector de gimnastică, va fi suplinit la liceul internat de către d. I. Dolijan.

Astă-seară Marți 8 Ianuarie, se reprezintă în Sala Circului Sidoli, grandiosul film istoric „Războiul pentru independența României" (propr. d-lui Leon M. Popescu).

Această splendidă redare nu este tratată sub forma unei drame obișnuite, ci sub înfățișarea grandioasă a învierei unor pagini glorioase din istoria neamului romînesc.

Cel mai mare ajutor în desfășurarea acestor ilustre povestiri, a fost dat de Ministerul de Răsboiu, care a pus la dispoziție massele enorme de trupe.

Filmul Independenței este o operă de patriotism luminat, desfășurarea lui pe ecranul cinematografic aprinde entuziasmul armatei și al întregei tinerimi. A contribuit apoi mult la reușita acestui film, dat concursul din toată inima de către artiștii Teatrului Național din București. —Eroii și conducătorii răsboiului—scrie Adevărul—trăiesc în carne și oase înaintea noastră. Peruchierul de mare talent care e Machauer, a creat capetele—Regele, Kogălniceanu, Brătianu, Țarul, marele duce Nicolae, Candiano Popescu, d-rul Daviia, Cernat, etc., etc.—cu o putere de asemănare care te face să tresari.

Nottara, Demetriad, Soreanu, Toneanu, Athanasescu, Gr. Brezeanu, d-nele Romanescu, Demetriad, Maria Ciucurescu, Filotti, Giurgea, Metaxa, Mărculescu, întreg Teatrul Național s'a devotat cu o pornire din cele mai calde acestei mărețe reconstituiri. Hora din Vaslui, plecarea celor „nouă și cu sergentul zece", luarea steagului și ca încheere drumul „după cost șe" al lui Peneș rănit, susținut de Rodica și salutat de un regiment rusesc, sînt scene care fac un cadru și mai atingător scenelor de răsboiu, alcătuite cu un realism de mare stil.

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici: Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei şi a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

Astă-zi, Marţi, are loc un consiliu de miniştri, iar mîine un altul, care va fi prezidat de M. S. Regele.

Din cauza importantului Consiliu de miniştri ce se ţine mîine, d-nii miniştri N. Xenopol şi Al. A. Badareu, vor sosi în Iaşi, în dimineaţa zilei de Joi, 10 Ianuarie.

Domnul ministru N. Xenopol va sosi în Iaşi, Joi dimineaţă.

Ceaiul oferit ministrului de d. G. D. Şerban, va fi servit Joi, ora 3, în salonul dela otelul Binder.

Consiliul inspectorilor şcolari, neputîndu-se întruni în zilele de 3 şi 4 Ianuarie pentru a se ocupa de chestia reformei orariului şcolar primar, întrunirea a fost amînată pentru 23 Ianuarie.

Conferinţile generale ale corpului didactic primar, urban şi rural, se vor ţinea, anul acesta, în zilele de 4, 5 şi 6 Aprilie, adică în cele trei zile înainte de Dumineca Floriilor, pentru a se respecta vacanţa de Paşti.

D. efor dr. Riegler a inspectat în ultimele zile cîteva spitale ale Sfîntului Spiridon din oraşele din provincie, între care şi acel din Tg.-Neamţ.

D-sa lucrează actualmente la un regulament al inspecţiunilor medicale pentru spitalele Spiridoniei.

D. Dim. Cădere, fost inspector superior şcolar s'a reîntors din străinătate după o călătorie de două luni.

Societăţile mutuale private urmînd a înainta statutele lor Cassei Centrale a meseriiforr, spre a se conforma noului legi a meseriilor, au luat iniţiativa revizuirii statutelor pentru a le redacta cît mai mult în spiritul zisei legi.

Doamna Henrietta Munteanu a fost numită directoare a şcolei medie de fete din Iaşi, în locul d-nei Ana Malcoci, care a fost rechemată la catedra ei din Brăila

Domnul A. A. Badareu, a fost primit ieri în audienţă de A. S. R. Principele Ferdinand,

Doamna Cantacuzino, muma primarului Iaşului, se află bolnavă la moşia Hoiseşti. Domnul prof. dr. Riegler a fost în consult la distinsa doamnă,

Domnul J. Flachs şi soţia sa, din Bucureşti, funcţionar la casa Marmorosch Blanc, au trecut ieri la creştinism.

Un caz destul de curios în legatură cu serviciul sanitar local.

Raportîndu-se un caz de scarlatină în curtea hotelului Missir, medicul disp. IV d. dr. Missir a procedat la izolare cerînd familiei să transporte copilul la spital.

D. L., tatăl copilului a refuzat însă ori ce intervenţie nevroind a trimite la spitalul de izolare copilul bolnav. Nici intervenţia autorităţii poliţieneşti n'a fost de folos de oarece familia a baricadat uşa nepermiţînd intrarea nimănui.

Serviciul sanitar local a telegrafiat cazul serviciului sanitar superior cerînd instrucţiuni.

Consiliul comunal de Iaşi a fost convocat să se întrunească în sesiune ordinară cu incepere de la 10 c.

După o scurtă suferinţă a încetat din viaţă ieri dimineaţă, d. Ilie Nedelski, administratorul spitalului „Caritatea" din Iaşi.

In zilele de 3 şi 4 c., la avut loc, pe Domeniul Cristeşti, din jud. Suceava, proprietatea d-lui C. Stourdza, o foarte reuşită vînătoare, la care au luat parte: d-na Viorica Stourdza, d-nii C. Zăhărescu, Lt. Avram Papafi din armata Suedeză, Negel, Caloinescu, Teodorescu, Mihai Sadoveanu, Maior C. Niculcea, Căpitan Dimitrovici, fraţii Gheorghe şi Dimitrie Zăhărescu şi Costică Stourdza.

S'au împuşcat în total 5 ţapi, din care un splendid exemplar de către d-na Viorica Stourdza, 11 vulpi şi 78 epuri.

Serile în şampanie s'au sărbătorit eroii zilelor.

Iată numele candidaţilor, cari s'au înscris la concursurile pentru catedrele vacante la facultatea de drept din Iaşi, secţia licenţei; la catedra de drept civil vacantă prin trecerea d-lui Alexandrescu la secţia de doctorat, candidează domnii: Al. P. Zeuleanu, G. Plastara, Barbu Demetrescu şi C. C. Coroi; la dreptul romîn (foasta catedră a d-lui Burada) domnii: M. Berceanu şi V. Buşilă; la dreptul administrativ şi legislaţie industrială, catedră nouă, domnul Anibal Teodoreanu.

Orele de cancelarie la Primărie au fost fixate de la 9—12 dimineaţa, şi de la 3—6 după amiază.

In noaptea de 5—6 lanuar, s'a aprins şi ars casa lui Toma Anton din satul Găneşti comuna Roşcani.

Pagubele se ridică la 700.

Lucrătorii Gh. Florea de 20 ani şi Ilie Florea de 25 ani din fabrica de frânghierie Copou, fiind turmentaţi de beţie, s'au luat la ceartă, iar cel dintăi a lovit de mai multe ori cu un cuţit pe Ilie Florea rănindu-l grav în abdomen şi spate. Rănitul a fost internat în spitalul Sf. Spiridon, individul arestat, se fac cercetări de gendarmi.

Pădurarul Ioan Barabulă din comuna Poeni prinzând în pădure furând lemne, pe Gh. Ioan Dinu ia luat toporul şi l'a lovit grav în piciorul drept. Pacientul internat în spitalul Sft. Spiridon, se fac cercetări de jandarmi.

In ziua de 16 Ianuarie 1913, oara 11 dimineaţa se va ţine licitaţie la Prefectura judeţului Iaşi, pentru furnitura a 600 stâlpi de stejar de 7 metri lungime, 500 stâlpi de stejar de 8 metri lungime, 200 stâlpi de stejar de 9 metri lungime necesar pentru fir de telegraf şi telefon.

Condiţiunile sunt cuprinse în anunciul No. 1782 înserat în Montorul Oficial No. 220 din 3 Ianuarie 1913.

D l Popescu proprietarul filmului cinematografic „Războiul Independenţei României" oferind în mod gratuit prima representaţie ce va avea loc in Iaşi cu scopul patriotic, ca tot produsul să se verse Ministerului de Războiu, Domnul Comandant Corpului IV armată a aprobat acest frumos gest.

Representaţia a avut loc astă-zi 8 Ianuarie 1913 la ora 3 după amează în localul Teatrului Clrc Sidoli.

Domnul P. S. Alexadrescu, artist pensionar al teatrului din Iaşi, a acţionat în judecată direcţia acestui teatru, cerînd restituirea reţinerilor făcute timp de 20 ani din salariu.

Afacerea care urma să se judece astă-zi la judecătoria ocolului I, a fost amînată la 15 Ianuarie, pentru a se aduce registrele de salarii ale teatrului.

Servitorul Pavel Gh. Panu din serviciul lui Vasile Dănilă din com. Poeni fiind lăsat singur acasă s'a culcat, iar coşul fiind astupat şi focul nestins bine a murit asfixiat.

Tribunalal s. II a acordat astă-zi un moratoriu pe timp de şase luni firmei manufacturiere Mendel şi Bercovici

Consiliul comunal a fost convocat, pentru mîine, la orele 4 p. m.

Judiciare. — Au fost fixate pînă acum următoarele trei procese spre a fi judecate de juraţi: 15 Ianuarie, R Crăciun şi Deleanu, calomnie prin presă: 16 Ianuarie, Ruxanda Baciu, pruncucideri 17 Ianuarie C. Răşchitoriu, din Uricane lovituri cauzătoare de moarte.

— Tribunalul s. I. a infirmat astă-zi mandatele de arestare ale fraţiler Herşcovici, bancrutari.

Procurorul a declarat apel.

— Tribunalul s. III-a a infirmat mandatul de arestare al lui Simon Herman. deţinut pentru lovituri.

— Bijutierul Herman Schmeyer făcînd faliment, a dispărut din Iaşi, Descoperit în Constanţa la bijutierul Sapira, Schmeyer a fost adus în Iaşi, arestat şi dat judecăţit pentru bancrută.

Arestatul a făcut apel la Curte cerînd să fie eliberat pe cauţie morală. Curtea s. II, în audienţă de astă-zi, a admis cererea şi astfel arestatul a fost pus în libertate.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti *8* Ianuarie

Delegaţii aliaţilor cer reîncepereа ostilităţilor

Presa străină şi diferendul romîno-bulgar

Crimele unui soldat

Londra. — Dl. Mişu a plecat azi după amiază la castelul Windsor reşedinţa actuală a regelui. Ambasadorii Franţei, Rusiei şi contes de Benekendorff au plecat astă seară la Windsor.

*

Londra. — Agenţia Reuter află că d. Gheşoff, preşedintele consiliului de miniştri bulgar, au autorizat pe delegaţii bulgari la Londra să ceară ei direct pe cale telegrafică generalului Savoff comandantul şef al trupelor bulgare să reia ostilităţile în cazul cînd ar crede că nu mai sunt sorţi de a încheia pacea se insiste pentru urgenta încheere a păcei ori reluarea ostilităţilor pentru că soldaţii aliaţi trebue să se întoarcă la vetrele lor în Februarie cel mai tîrziu la munca cîmpului, căci altfel o foamete ar fi inevitabilă.

*

Constantinopole. — Se afirmă că poarta ar propune pentru Adrianopole o administraţie mixtă bulgaro-musulmană.

*

Constantinopol. — In urma invitaţiunei sultanului, principele moştenitor şi cîţiva alţi principi imperiali s'au întrunit la Palat spre a delibera zice-se asupra situaţiei. Marele vizir şi cîţiva miniztrii au fost de asemenea chemaţi la Palat după după amiază. Cu tot comunicatul oficios publicat, ziua convocărei adunărei consultante nu s'a fixat încă definitiv. Un consiliu de miniştrii se va ţine mîine, conferinţa notabililor va putea avea loc poimîne. Adunarea îşi va ţine şedinţele le palat sub preşedinţia vizirului. Vor participa la conferinţă majoritatea preşedinţilor de secţii de la consiliul de stat, subsecretarii de stat, şefii de secţie de la ministerele de justiţie, resboi, marină şi alte cîteva departamente. Şefii religioşi, elementul funcţionarist pare a predomina. Cabinetunl nu predomină; atît se ştie pînă acum că foştii mari viziri şi foştrii miniştri din cabinele tinerilor turci nu vor fi invitaţi.

*

Constantinopol. — Se afirmă că rezultă din raportul ministerului de marină, că cuirasatele Barbarosa şi Torgut Reis, au fost scoase din luptă, iar pe crucişătorul Assari Tewfik, puntea s'a prăbuşit în timpul tirului.

Se afirmă că la Trebizunda şi alte oraşe din provincie, s'au găsit broşuri sediţioase asemenea celor găsite în moscheele din Constantinopole, s'a ordonat o percheziţie în cluburile tinerilor turci.

Pregătiri pentru armata bulgară

T.-Severin. — Nu de mult, mai mulţi ofiţeri bulgari, au comandat în localitate zece mii cojoace pentru armata bulgară.

Trei mii cojoace au fost predate zilele aceste.

Londra. — Agenţia Reuter spune că azi nu s'a ţinut nici o conferinţă de ambasadori. Ambasadorul turcesc însoţit de resid paşa a fost azi la Forreirn Office. Delegatul Osman Nizani paşa, a asistat la consfătuirea ce a avut loc.

Agenţia Reuter, află că vizita lui Tewfik paşa la Gorreign Office nu era în legătură cu eventuale noi demersuri ale porţei, în chestiunea notei colective a puterilor, dar a avut de scop să afle vederile cercurilor oficiale, cu privire la situaţie. Agenţia Reuter, află că viitoarea întîlnire a ambasadorilor, va avea loc Mercuri.

Holera la Odesa

Odesa. — Un al patrulea caz de holeră a fost descoperit aci.

Imbolnăvirea arhiducelui Reiner

Viena. — Arhiducele Reiner s'a îmbolnăvit grav de influenţa complicată cu simptome de parelizie intestinală. Starea sa inspiră griji, Buletinul publicat astă seară indică o îmbunătăţire.

Complotul din Peking

Budapesta. — Ziarele află din Peking, că s'a descoperit acolo un complot monarhist, în scop de a se atenta la viaţa preşedintelui republicei.

S'au făcut numeroase arestări.

In chestia conflictului romîno-bulgar

Bucureşti. — Ziarul „Pester Loyd" crede a şti, că Rusia sprijină puternic cererile României, însă vrea să evite un răsaoi dintre România şi Bulgaria; zilele aceste Ţarul a comunicat aceactă dorinţă a sa d-lui Teodoroff, Ministrul de finanţe al Bulgariei care venise tocmai să ceară sprijinul Rusiei.

Eri şeful cadeţilor ruşi, d. Milinkoff a sfătuit pe Ţarul Ferdinand, de a nu agrava diferendul cu România.

Gestul d-lui Cudalbu

Bacău. — Un mare număr de cetăţeni, a semnat o adresă, prin care felicită pe d. Cudalbu, pentru gestul seu patriotic.

Cererile aliaţilor

Londra. — Dintre pretenţiile ţărilor balcanice, se află următoarele: Muntenegru cere oraşele Scutari, Spek şi Iacova. Serbia cere toată valea Dimei iar Grecia să-şi rectifice graniţa până la Valona.

Presa străină şi conflictul romîno-bulgar

Viena. — „Neues Wiener Tageblatt", ocupîndu-se de conflictul romîno-bulgar, zice că ştirile publicate de ziare, cu privire la diferendul romîno-bulgar sunt neexacte.

Din cercetările autorizate vieneze, rezultă din ambele părţi propunerile făcute au fost găsite nesatisfăcătoare.

Totuşi tratativele vor continua încă.

Crimele unui soldat

O revistă militară află din Nevesinje, Herzegovina că un caporal din regimentul 18 infanterie probabil nebun, a omorît cu focuri de puşcă în cazarmă 3 soldaţi, rînind alţi trei din pichet. A fost trimis să se lege pe nebun; acesta a mai omorît un soldat apoi după o rezistenţă disperată după ce a dat foc cazarmei caporalul a putut fi omorît cu focuri de puşcă.

Ana Nedelski, Elena şi Gheorghe Vartic cu copii, Petru şi Natalia Nedelski cu copii, Zoe Emandi şi familia Cazaban, au nemărginita durere a aduce la cunoştinţa prietenilor şi cunoscuţilor, încetarea din viaţă a prea iubitului lor soţ, tată, bunic, cumnat şi rude.

✝

ILIE NEDELSKI

In etate de 56 ani

decedat în ziua de 7 Ianuarie, în urma unei scurte, dar grele suferinţi.

Inmormîntarea va avea loc Mercuri, 9 lanuarie, la orele 2 p. m.

Cortejul funebru va porni de la biserica 40 Sfinţi, unde este depus corpul, la cimitirul „Eternitatea".

Aceasta ţine loc de ori-ce altă invitaţiune.

8 Ianuarie 1913—Iaşi

LA 23 IANUARIE 1913

Se dă Reprezentaţia de retragere

A ACTORULUI **PENEL**

Se va juca comedia

BÉBÉ

Bilietele la Agenţia Thalia (Maximovici) de pe acuma.

Doctor M. Hortolomei

MEDIC DE SPITAL

Consult 4—6 p. m.

Str. Gh. Mîrzescu, 4 (colţ cu str. de sus).

Important

Aduc la cunoştinţa onor. public şi vechi mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.

Fabrică de rahat, halvale, dulceţuri etc.

fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.

Calităţi exelente

Cu stimă, **H. Alexiades**

Dr. I. BRENER

Specialist în boale de femei

MAMOŞ

Str. Lăpuşneanu 25

— Cons. 1—6 —

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Franceza, Germana, Latina, Matematici, *elevi de curs primar secundar; preparaţiuni serioase conform programei ministeriale special pentru elevii pregătiţi în particular şi pentru cei din şcoalele statului face*

V. Emil Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

Dr. L. FISCH

Specializat la Berlin în

BOLI DE COPII

în clinicile prof. **Haubner** *(Charité),* **Neumann** *(Säuglingsfürsorge),* **Finkelstein** *(Azilul de copii).*

Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.

Consult 10—11 şi 3—5.

De închiriat 2 odăi, antret, 2 magazii în curtea caselor Moritz Wachtel din strada Lăpuşneanu No. 32.

MAMOŞUL

Dr. HALPERN

dela Facultatea din Paris

Vechiu medic francez.

Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris

Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier

Specialist în faceri şi boli de femei

17 str. Elena Doamna (foastă str Albă)

8—10 a. m. 2—5 p. m.

Dr. Suzana GROSSI

Asistentă la clinica obstetricală

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

In Str. Armeană 3, este un pianino în stare nouă de vînzare.

Acordor şi Constructor DE PIANE

CAROL GRUCHOL

Iaşi, str. Carp, 3.

De vînzare

VIA MITOC, *com. Ciureşi satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi huciag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*

UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*

Ambele cu mici sarcini.

Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Acordor şi constructor de piane

„GOSPODINA"

Prima fabrică de maturi sistematice şi higienice din Iaşi a pus in vînzare la toate drogueriile şi magazinele de coloniale din ţară produsele sale.

Marfă excelentă. Preţuri eftene

Cu stimă

M. N. Leibovici & Co.

AVIZ Amatorilor

Au sosit CANARI de HARTZ, care cîntă Ziua şi Noaptea cu garanţie.

Papagali, Porumbei

şi alte diferite păseri străine, se găsesc de vînzare la

„CUIBUL PASARELELOR"

I. Goldner, str. I. C. Brătianu 160

INTINDEŢI MANA NOROCULUI!

CASA S. HAIFLER

Iaşi—Strada Ştefan-cel-Mare

a pus în vînzare

Clasa I a Loteriei Regatului Romîn

/8 lei 1.50, 1/4 3 lei, 1/2 6 lei, 1/1 lei 12

Vinde Bilete de călătorie pentru America

Cu preţuri convenabile.

BYRRH — Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunţuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi tarife la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» str. [illegible] 17

NEVRALGIE — Hapurile Doctorului Mousette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesel. Ele dau cea dintîi ameliorare şi vindecă Nevralgie cele mai [illegible] la cina, séra. Dacă boala nu s'a schimbat în o lună, se ia o hapuri de dou şi 3 dimineaţa, şi la dejun, şi la cina, şi la culcare, şi la mai multe remedii. Nu trebue să le mai [illegible] ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, [illegible] dintîi ce dă 4 pe di [illegible] Les Pharmacies [illegible] de la Droguerie [illegible]

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MI TRET

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Ficat, Gută, Rinichi şi Besinterie — a 1½ L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se înţeleg ori unde)

De vânzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară. *Comensile de en gros sunt a se adresa:* Domnului I. DAVIDESCU Teoucin
Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKHOFFLER BUCUREŞTI

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intăritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic si intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

BRASSE A TAPIS
Prix 1f40
R. GARIEL
2me quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco du Catalogue

PORTE-PLUME
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f50
Raymond GARIEL
7me Pont de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Catalogue illustré franco sur demande

Magasinul Conservatorului

IAŞI — Strada Lăpuşneanu 32 — IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără aconto —

— *Cataloage gratis* —

INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

Biciclete BREMBOR
întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente

Toate se vînd în rate convenabile la

MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Geosmann & M. Marcovici

Inginer I. CANA

Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)

—Apă—Canal—Closete *contra* îngheţului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţiile cele mai bune la *dispoziţie.*

ALIENOR
PARFUM SUAVE ET PERSISTANT
Sd A. RALLET & Cie
MOSCOU

FONDOIR
Prix..... 6f50
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie, PARIS
RATINIERS A LAPINS

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1779 — Joi 10 Ianuarie 1913

La grea cumpână...

Suntem la grea cumpănă...

Regele și-a întrunit azi la Palat, miniștrii, pentru a hotărî asupra... cum să zicem? Asupra... războiului? Știm, este în sentimentul opiniei publice a țărei, o asemenea dorință. Țara, vrea războiul; țara tîrgurilor și a orașelor, țara claselor de mijloc și a păturei culte.

Dar, hotărîtor în asemenea împrejurări grave, nu este numai *sentimentul* acestei opinii publice a țărei;—d'asupra lui, se ridică sus de tot *interesul* cel mare al Statului, al neamului nostru.

De aceia, s'au adunat azi în sfat Șeful Statului — și conducătorii intereselor Statului—și se vor aduna poate mîine, și toți ceilalți bărbați de stat, cari de și nu fac parte din guvern, au însă chemarea de a se rosti la o laltă, într'o chestie ca aceasta, așa de mare, care interesează soarta și viitorul țărei.

Intrebarea ce ne punem, este: Trecem oare prin momente așa de grave, ne găsim oare într'o situație atît de critică, în cît trebue să scoatem sabia? Recunoaștem, evenimentele nu ne au fost și nu ne sunt de loc favorabile. Bulgarii, nu vor să ne dee, poarta și cheia de apărare a Dobrogiei. Ei își zic, dacă se pot întinde azi pînă la marea Egee, — de ce nu s'ar întinde mîine și pînă la gurile Dunărei, unind acel „ocean" atît de visat, al slavilor, de la Oceanul înghețat de Nord pînă la Mediterana.

Diplomația, la rîndul ei, nu este îndeajuns convinsă—sau nu voește a se lăsa convinsă de necesitatea imperioasă a obținerei acestei bariere de apărare, pe care încă de la 1879, Regele nostru o formula și accentua în scrisorile sale—pentru liniștea noastră și siguranța Dobrogiei.

Este ceva de *îngrat* — ca să nu zicem altfel, în toată această atitudine, a vecinilor noștri de peste Dunăre și a celor ce-i încurajează. Dar dacă pe Bulgari, beția triumfului de azi, i-a orbit atît de mult, că nu mai văd norii ce plutesc de-asupra capetelor lor,—cu marele Puteri, lucrurile se schimbă.

De trei-zeci și cinci de ani, politica noastră externă, a fost mai mult politica *lor*, de cît a noastră. Și slava Domnului, nu se poate tăgădui, că noi nu am avut și nu avem un ideal național, care să nu fi fost și să nu fie în ori-ce moment în atingere și cu interesele marelui imperiu de peste Prut, și cu cele ale marelui stat de peste Carpați.

Dacă Bulgarii, au avut conaționali d'ai lor—amestecați și cu alte popoare—sub dominațiunea Semilunei—apoi noi avem conaționali.—mult mai mulți de cît tot poporul bulgar—atît sub stăpînirea imperiului moscovit, cît și sub aceea a imperiului Austro-Ungar.

Dar noi n'am voit să turburăm pacea nici a unora nici a altora—deși adeseori durerile fraților noștri ne-au pătruns sufletele și ne-au lăcrămat ochii.

Cu Rusia, relațiunile noastre au fost din cele mai bune; cel puțin așa ne au afirmat trei-zeci și cinci de mesagii, prin cari tronul a vorbit reprezentanților națiunei, deci națiunei, la fie-ce deschidere a Corpurilor legiuitoare.

Cu Austro-Ungaria, am mers și mai departe; am închiat alianță politică,—fără a ne preocupa de faptul că o facem pe spinarea a trei milioane de suflete „romînești", ce se întind din partea de sus de tot a mormîntului marelui voevod și sfînt, Ștefan cel Mare, pe tot latul Bucovinei și lungul Transilvaniei, pînă la scumpele ținuturi ale Banatului Temișoarei și Crișanei din fața Belgradului sîrbesc!

Și acum oare să fie cu putință, ca atitudinea acestor state să meargă pînă acolo, în cît să ne lase să luăm cu baioneta, aceia ce trebue să avem, și care s'ar putea așa de ușor obține, dacă sfatul lor—s'ar adresa în mod hotărît conferinței ambasadorilor și guvernului bulgar?

Ințelegem ca Franța să aibă atitudinea ce-o vedem. Indeferența ei, pînă la un punct e explicabilă. Căci politica noastră externă, noi am făcut-o cu Berlinul și Viena; tunurile și puștile noastre au eșit din uzinele Krup iar nu Creuzot, iar împrumuturile noastre s'au legat cu Disconto.

Ințelegem chiar atitudinea Rusiei—nu mai vorbim de Anglia. Tripla înțelegere a acestor state le dictează poate să vadă *pretențiunile* noastre printr'o prismă de indiferență, dacă nu chiar de antipatie.

Dar—glasul Germaniei și al Austriei, noi vrem, noi cerem, să'l auzim răsunînd tare, la Londra, — răsunînd la Sofia cu aceiași fermitate și cutezanță cu care a răsunat mai săptămîna trecută la Belgrad, cînd a fost vorba de interesele *directe* ale Austriei.

Mai presus de ori-ce *legitimitate* a cererilor noastre,—se pune azi în fața Europei, o înaltă chestie de **demnitate** pentru Statul nostru.

Cînd la 26 Noembrie, Regele terminîndu-și de citit Mesagiul, părăsea Parlamentul,— m'am apropiat de șeful nostru și la eșirea sa din Cameră i-am zis:

— Șefule, Mesagiul acesta, miroase a praf de pușcă!

— De ce 'ți pare ție așa?—mi-a răspuns el mirat. **E demn!**

Și am tăcut. Era în cuvîntul acesta, mai mult de cît poate gîndisem eu. *E demn* — pentru că Regele nostru, spune Europei întregi că „glasul României, **va fi ascultat**. că cererile ei **vor fi satisfăcută.**"

Pentru aceia sfatul de azi al sfetnicilor tronului cu Insuși Tronul, și cel de mîine poate al tuturor reprezentanților țărei — are toată măreția lui: căci se pune în toată grandoarea ei, problema gravă, a cărei rezolvare nu poate avea întîrziere:

— Cum va fi ascultat glasul țărei — prin vocea diplomației, sau a tunului?

Cum vor fi satisfăcute cererile României — prin forța cuvîntului înțelept al Europei, sau prin forța oștirei noastre?

Iată, pentru ce am zis, că suntem la grea cumpănă.

Ori cum va înclina balanța acestei cumpene, — va trage ea spre pace, va trage spre resboiu — noi nu putem să avem de cît un singur gînd: să eșim din această mare încercare ce ne-o rezervă destinul: **demni.**

Iar D-zeul nostru nu ne va părăsi nici acum, cum nu ne-a părăsit nici în alte dăți, cu mult mai grele de cît cea de astăzi.

Vespasian I. Pella

Șapte înțelepți

„Un nebun azvîrle o piatră în gîrlă și 7 înțelepți n'o pot scoate". Așa zice înțelepciunea populară romînească, iar conflictul balcanic s'a însărcinat să ne-o dovedească.

Tocmai șapte sunt marile puteri, care se căznesc astăzi să ridice de pe umerii înțeleptei Europe, piatra pe care le-a azvîrlit'o năbădăile balcanice.

De vreme îndelungată oriental european, pus la tutela înțelepților din Occident, stătea cuminte, cu mîinile pe pupitre, cum stau școlarii cuminți, în fața profesorilor temuți. De tot atîta vreme am fost și noi deprinși să vedem în statele bătrîne ale Europei—mai mult de frică de cît de convingere—, un fel de profesori cari aveau dreptul să ne învețe și civilizație și sentimente pacifice, și tot corolarul de instincte cuminți, pe care le-am importat cu toată venerațiunea.

Astăzi vedem, însă, că la școala unde noi Romînii am avut totdeauna note bune la conduită și am fost totdeauna dați ca model de școlari în Balcani, ne iese înainte la clasificație, școlarii cari s'au arătat vrednici numai la ceea-ce profesorii noștri din Occident socoteau ca obiecte secundare pentru Balcani, gimnastică, exerciții militare, arme etc.

Pe lîngă tulburarea ce ne-o aduce acest rezultat al cumințeniei noastre de 35 ani, mai suntem, însă, obligați să constatăm la termenul studiilor, că toate sentimentele frumoase de civilizație, care ne-au fost mereu exportate din occident, nu fac doi bani în ziua cînd — cît de puțin—sunt atinse interesele înțelepților noștri tutori.

În adevăr ne-am închipuit totdeauna că civilizația trebue să fie un complex de podoabe sufletești, care să facă pe un popor să îmbrățișeze la orice ocazie numai ideile drepte și să-l facă, în calea desvoltărei sale, să nu se abată la sentimente străine de drept și de frumos.

Suntem, deci, foarte tulburați, văzînd în ce mod deosebit este astăzi practicată civilizația, de către înțelepții la a căror școală am stat docili atîta vreme. Ceea ce se pare Germaniei și Austriei foarte cuviincios, este taxat drept barbar, de către Franța. Țara cu care suntem legați prin fiecare atom al sufletului nostru, Franța, găsește că suntem barbari în pretențiile noastre față de Bulgaria.

Și se mai miră că ne îndepărtăm de ea!

Numai în momentele actuale, cînd vedem că civilizația este trecută prin prizma interesului ce are fiecare putere mare în rezolvirea conflictului balcanic, numai acum ne deschidem ochii, ca să pricepem că civilizația trebue să ți-o faci singur și să nu primești drept marfă bună, ceea ce vrea să-ți eticheteze falș, un negustor interesat.

În clipa cînd deschidem ochii, ca să vedem pentru ce Franța—și cu dînsa Anglia—socotesc că civilizația este de partea Bulgariei, vedem că Franța furnizează Bulgariei și tunuri pe lîngă instincte civilizate. În aceiași situație ne găsim noi, Romînii față de Germania.—Asta ne face să înțelegem că, astăzi mai mult decît ori cînd civilizația merge alături cu tunul.

Titu Maiorescu pedagog

Pe cînd urmăream eri, în acest loc, legăturile intelectuale și școlare ale lui Ion Maiorescu cu Iașii, ne-a fost suggerată reflecția că în zilele noastre aproape nu se mai vorbește, ori nu se mai știe nimic despre activitatea școlară a lui Titu Maiorescu.

In relațiunea noastră de eri am arătat că acum de curînd s'au împlinit 50 de ani de la numirea lui ca „director al internatului și al ghimnasiului național". Cu puțin timp înainte găsim numele lui Titu Maiorescu în „comitetul de inspecțiune al școalelor din stînga Milcovului" împreună cu G. Mîrzescu, N. Culianu și V. A. Urechiă.

In 1861—ne povestește d. P. Rișcanu în opera citată eri—un conflict s'a născut între Ministerul de Instrucție și Consiliul Școlar. Aceasta a adus iarăși demisionarea a o parte dintre profesori, o nouă „revoluție" la Academie și suspendarea din nou a cursurilor, pînă ce toți profesorii au fost reîntegrați. Aceste tulburări erau dăunătoare disciplinei. Elevii deprinși a-și face dreptate erau pururea gata la batae. In 1862, directorul Internatului a fost bătut și nevoit a se retrage; iar în anul următor, elevi ai liceului uniți cu seminariștii de la Socola și-au propus, nici mai mult, nici mai puțin, a zădărnici examenele generale, a lua pe fugă comisiunea examinatoare și a se declara singuri promovați. Această ultimă încercare de *„revoluție"*, a fost înăușită în pripă prin energia tînărului Director al liceului, d. Titu Maiorescu, sprijinit de marea majoritate a elevilor interni, care-l înconjurau cu multă dragoste și devotament. De-atunci s'a sfîrșit cu „revoluțiile de la Academie".

Nu fără interes istoric și pedagogic este a se ști că, deși foarte tînăr, energicul director Maiorescu a impus respect și dragoste nu numai tineritului școlar—pe atunci nu era în uz a se trimite elevii la biserici, duminecile, cu chitanță doveditoare, ca în unele mici orașe de provincie—dar și corpului profesoral, disciplină care nu se prea cunoștea pînă atunci.

Ca document de probă, iată cum își motiva B. P. Hasdeu—atunci profesor la liceul iașan—o lipsă de la curs:

„Stimabile domnule director, fiind răcit, nu pot veni la clasa VII. Bine-voiți dară a mă însemna bolnav. Serv și amic *Hasdeu*. Sîmbătă 27 Aprilie 1867".

Nici Maiorescu, nici Hasdeu—ce-i dreptul—n'aveau să întîrzie mult în clasele de liceu. Universitatea îi reclamă și-i așteptă printre cei dintîiu.

▽

„Răsplata sîngelui..."

Marele puteri și în special Anglia, încurajează pretențiile statelor balcanice și mai cu seamă ale Bulgariei, invocînd: Răsplata sîngelui.

Răsplata sîngelui!—expresie dureroasă, dar tot atît de dureroasă și pentru Turci, precît este și pentru Bulgari.

Oare sîngele turcesc nu cere răsplată?

Dar să admitem că marile puteri au dreptate, cînd invoacă răsplata sîngelui numai pentru învingători.

„Iată un lucru pe care însă, nu'l poate cere România"—spun în cor, statele balcanice. „Ea n'a luat parte la războiu și n'a contribuit întru nimic la succesul nostru, pentru a avea dreptul la pretențiuni teritoriale. Pe cînd noi ne luptam, nimicindu-ne oștirile, România stătea liniștită. Cu ce drept cere dar teritorii?"

. . . . . .

Cîtă rea credință reiesă din cuvintele acestea!

Să fie oare adevărat că atitudinea noastră liniștită, rezervată, că tăcerea noastră înțeleaptă n'a putut cu nimic contribui la rezultatul războiului din Balcani? Facem această întrebare și Statelor aliate și marilor puteri.

Dacă noi am fi mobilizat a dona zi după mobilizarea acestor state, și am fi desfășurat trupele noastre dealungul Dunărei și frontierei Dobrogene, cu ce curaj oare ar mai fi pornit Bulgarii.—dacă ar mai fi pornit,—spre fruntaria Turcă? Și apoi, ce panică, ce tulburare ar fi produs în diplomația Europei întregi, o asemenea mobilizare a României.

Teribilul război European, așa de mult profetizat, nu știm, dacă n'ar fi luat naștere de pe urma mobilizării noastre.

Noi l'am oprit, l'am evitat și prin atitudinea noastră demnă, și prin tăcerea noastră înțeleaptă am împedicat acea groaznică vărsare de sînge, care ar schimbat nu numai harta Balcanilor, ci și a Europei întregi.

Pentru această conduită a noastră numai, care a localizat războiul în Balcani, noi merităm toată răsplata.

Marile puteri trebue să ne fie recunoscătoare pentru neutralitatea noastră, căci numai de noi a depins evitarea războiului European, care le-ar fi priciuuit colosale neajunsuri.

Cît pentru statele Balcanice și în special pentru Bulgari, dreptul la recunoștința lor, se sprijină pe două motive: Intăi, intervenția noastră le-ar fi paralizat complect ori-ce acțiune și soarta războiului ar fi fost alta.

Al doilea: Ei ar fi pierdut din teritoriul lor luat de Turci tot în virtutea drep tului de răsplata sîngelui, ar fi fost mult mai mult de cît neînsemnata porțiune de teren, ce o pretindem noi la frontiera Dobrogei, pentru apărarea acestei provincii.

Căci trebue să știe că această porțiune este poarta de apărare a Dobrogiei, a cărei cheie este Silistra.

Neutralitatea noastră cere azi răsplată pentru noi, după cum răsplată cere războiul pentru Bulgari. Deosebirea este numai că, pe cînd dreptul lor recunoscut de Europa, se bazează pe Răsplata sîngelui, al nostru se bazează pe ceva mai superior, pe răsplata păcei, a acestei păci de care s'a folosit pînă în prezent numai Europa, și de care nu se poate să nu ne folosim și noi după cum o cerem!

Titus

Ieftenirea caselor în Capitală

Deși problema ieftenirei caselor nu se pune la noi de cît în sesonul mutatului, totuși credem nimerit a ne ocupa chiar de pe acum de această chestie.

Intrebarea ce ne-o vom pune și pe care și-o pune toată lumea, e aceasta; față de criza financiară acută, prin care trece țara, și față de enorma scumpire a banului, ieftini-se-vor casele în București?

Deși sfîntul Dumitru trecut, a fost surprins de criză, casele nu s'au ieftenit în Capitală—ce-i dreptul ele nici nu s'au scumpit; întrebarea e: de sf-tul Gheorghe se vor iefteni sau nu?

Noi credem că da. Și, în adevăr, numeroasele falimente cari se anunță de pe acum, dovedesc că situația economică a țării, e mai sdruncinată de cît se credea.

Restrîngerea afacerilor, împuținarea negustorilor și a întreprinderilor de tot felul, în chip fatal va trebui să ieftenească casele—și mai cu seamă pe acelea destinate pentru prăvălii.

In al doilea rînd, numeroasele clădiri ridicate în Capitală, în vara anului 1912 ar fi contribuit chiar fără intervenția crizei, la o ieftenire a locuințelor în Capitală, cu atît mai mult ele vor contribui la acest sfîrșit acum, cînd criza a isbucnit.

Dar mai e o cauză care, credem noi, va contribui la o simțitoare scoborîre a chiriilor,

In adevăr cu punerea în circulație a noilor tramvaie electrice, periferiile Capitalei, sunt în chip fericit legate de centru.

Mijoacele de transport repezi și ieftene, pe cari noua societate le pune la dispoziția publicului, vor pune în valoare periferiile Capitale și vor degaja centrul, unde chiriile au atins niște proporții cu adevărat de nesuferit.

Azi, cu noile tramvaie, toți aceia cari au afaceri în centrul Capitalei vor putea foarte bine avea locuința în cele mai îndepărtate periferii, iar centrul nu va rămîne de cît pentru prăvălii și birouri, cum aceasta e în marile orașe din Apus.

De această stare de lucruri se vor folosi și aceia, cari au nevoe de imobile pentru birouri, căci centrul rămînînd degajat de numeroase locuințe particulare, în chip fatal se vor iefteni casele a căror cerere era pînă atunci mare.

Pe lîngă toate aceste împrejurări, cari pledează pentru o ieftenire a caselor, trebue să mai adaugăm și altă împrejurare, anume aceia că direcția căilor ferate a hotărît ca să construiască în București linia ferată Obor-Filaret, legînd astfel două extremități ale orașului. Linia aceasta, care va fi o puternică arteră de comunicație pentru bucureșteni, va contribui și ea în mare parte la ieftenirea caselor în Capitală.

Neaparat, dacă privim fenomenul mai de aproape, nu putem afirma că ne aflăm în cazul unei iefteniri a locuințelor. E mai mult o criză imobiliară, pe care o prevedem și o prezicem.

Ea va fi determinată de criza economică și financiară generală și va ține cît va dura și această criză, pentru ca apoi chiriile să revină la un nivel mai ridicat, fără a-l atinge însă pe cel de azi căci construcția noilor linii de tramvaie vor contribui fără îndoială, la o ieftenire rațională a caselor din București, cari vor contribui la punerea în valoare a periferiilor.

În chestia Juraților

Distinsul publicist și deputat d. Vespasian I. Pella, într'un articol apărut în *Opinia* de la 3 Ian. sub titlul interogativ: **Jos Jurații?** arată, cu acea competință necontestată și acel sens critic ce'l caracterizează, neajunsurile instituției juraților după starea legislațiunei noastre actuale, și suggerează oare-cari reforme cari s'ar putea introduce în codicele procedurei penale, reforme menite a evita pe viitor acele verdicte scandaloase cari sfidează bunul simț, uimesc și indignează pe toți acei cari se bucură de o minte și de o conștiință sănătoasă.

Intr'adevăr *verdictele à la Pantelimon* nu sunt exclusive țărei noastre, din contra. Cam pretutindeni unde funcționează curțile cu jurați se aud din cînd în cînd recriminări în potriva unei instituțiuni care, deși foarte sănătoasă la rădăcină, dă, cîte odată, roade desgustătoare, ba rhiar primejdioase vieții sociale. Lăsînd la o parte crimele așa zise pasionale, cari găsesc aproape totdeauna — mai cu seamă dacă autorul este o femeie ceva mai interesantă — niște jurați dispuși la achitare; dar s'au întîmplat multe cazuri în cari jurații au achitat nu pentru că simpatizează cu acuzatul, ci pentru că ei nu-și dau seamă de consecințele verdictului pe care-l pronunță.

Fie-mi permis de a cita un caz tipic, care s'a întîmplat acuma cîți-va ani în Italia, și care a uimit nu o țară, dar lumea întreagă civilizată, căci rezultatul verdictului juraților a avut un resunet enorm pretutindeni unde se citesc jurnalele; și aceste n'au lipsit atunci de a striga, aproape în umanitate, că instituția juraților era cea mai stupidă născocire legală eșită din drepturile omului, și că trebuia numai de cît desființată. Noroc că roadele unei civilizații înaintate rezistă în totdeauna curentelor adverse ce se nasc, ori-cînd o întîmplare gravă pare a fi în stare de a compromite munca chibzuită a mai multor generațiuni de oameni inteligenți. Iată faptul.

La Milano, un oare-care Olivo, om de bună condiție ci cu o minte foarte echilibrată, certîndu-se într'o zi cu soția sa, a omorît-o cu cîte-va lovituri de cuțit. Pînă aci faptul este cu desăvîrșire banal; dar urmarea este mai interesantă. Ca să dispară urmele făptuirei sale, Olivo secționează cadavrul foastei sale neveste în zeci de bucățiș; pe aceste le orînduiește cu multă îngrijire în două geamantane, și cu ele pleacă la gară de unde ia un tren care'l transportă la Genoa. Sosit aci, închiriază o barcă sub pretextul de a face o plimbare pe admirabilul golf, și cînd ajunge în largul mărei, aruncă cele două cufere cam supărătoare pentru greutate și conținutul lor, acolo unde apa este mai adîncă. Macabra lăpădare este pescuită. Olivo este arestat, mărturisește crima, este judecat. Curtea cu jurați pronunță un verdict care'l condamnă la *cincispre-zece* zile de închisoare corecțională.

Ce de protestări se ridicară atunci prin toată Italia în contra acestor jurați *imbecili*! Ce de strigăte repetate de *jos jurații!* au izbucnit din piepturile mulțimei in-

dignate; *jos instituţia*, care face de rîs civilizaţia noastră setoasă de dreptatea cea bună! Magistratura chiar, care de obicei se uimeşte în tăcerea de ori ce judecată bizantină a judecătorilor populari, de astă dată a făcut şi ea explozie; şi procurorul general a fost silit de furtuna ce se deslănţuise pentru un aseminea *verdict monstruos*, să facă recurs la înalta Curte de Casaţie, cerînd anularea hotărîrei pronunţată în baza unor *răspunsuri date de nişte juraţi cari nu înţeleseseră sensul chestiunilor propuse!* Iată, pentru o dată cel puţin, un magistrat care nu s'a sfiit să acuze de oficialminte cretinizm o comisiune de juraţi.

Dar ceea ce va părea mai curios oamenilor cunoscători ai doctrinei şi jurisprudenţei penale, este că Curtea de Casaţie a admis recursul procurorului general şi a decis casarea sentinţei curţii, cu juri de la Milano pe motivul de greşită interpretare a chestiunelor propuse, şi a trimis pe Olivo în judecata curţei cu juraţi de la Bergamo. Ştiţi ce s'a întîmplat acolo? Noi judecători populari ai acuzatului au confirmat pur şi simplu verdictul de la Milano; însă, mai prevăzători de cît confraţii lor au agrementat răspunsurile de *nu* şi *da* cu acest comentar: „Comisiunea juraţilor voeşte prin acest verdict să confirme principiul suprem cum că conştiinţa juraţilor nu poate fi de nimeni cercetată, nici discutată, nici pusă la discreţia cuiva, fie chiar a înaltei Curţi de Casaţie, care pare a fi avut intenţia de a ne da nouă, însărcinarea de a dezminţi verdictul confraţilor de la Milano, cu cari din contra ne declarăm solidari. Legalminte au avut dreptate, şi afacerea s'a clasat.

Am citat acest caz interesant pentru a ajunge la o concluzie cam identică cu acea a eminentului director al ziarului „*Opinia*", adică necesitatea unei reforme serioase a codului de procedură penală în ceia ce priveşte instituţia Curţei cu Juri. In parte însă mă deosebesc de părerea Domniei-Sale, mai cu seamă relativ la anumite modificări ce ar fi indispensabile pentru o mai bună funcţionare a acestui important şi indispensabil aşezămînt juridic.

Sunt de acord cu Domnia-Sa în ceia ce priveşte selecţionarea juraţilor şi chiar reducerea numerică a comisiunei; nu sunt de acord în privinţa atribuirei jurisdicţiunei ordinare a unor fapte pe care legea le declară crime. Din contra delictele de presă mi se pare că ar trebui trecute la judecata tribunalelor. Aşa chiar se practică în mai multe ţări, căci delictele de presă avînd cam totdeauna *calomnia* ca baza esenţială de acuzare, aceasta nu poate fi jurisdicesţe determinată, de cît de oameni competenţi în materia de drept. Şi într'adevăr este ştiut că altceva este calomnia pe care legea penală o pedepseşte, şi alta este calomnia pe care morala socială o înfierează. Cea dintăi are nişte limite determinate pe care a doua nu le cunoaşte; şi faptul că judecătorii în materia de presă, au totdeauna înaintea lor doi acuzaţi contrari, adică acuzatul acuzatorului şi acuzatul acuzatului, li se cere de la dinşii o mare doză de pricepere legală pentru a discerne care este adevăratul culpabil şi care este victima.

Dar, după părerea mea, cauzele pentru care avem de înregistrat adesea ori nişte verdicte absurde, ba chiar cu desăvîrşire nedrepte, sunt două: 1) După lege actuală, verdictul de achitare nu dă dreptul procurorului general de a face recurs; 2) după legea actuală juraţii n'au dreptul de a se preocupa de sancţiunea finală a verdictului lor.

In asemenea condiţiuni cu greu, ne vom putea aştepta în totdeauna de la Curtea cu juri sentinţe tocmai drepte.

Aşa art. 408 pr. pen. dă dreptul Ministerului public, de a face recurs de anulare în contra unei deciziuni absolutoare; dar după art. 409, recursul Ministerului public, în caz de achitare, nu poate vătăma nici odată pe acuzatul achitat. Aci stă gravitatea lucrului. Acuzatul condamnat printr'un verdict afirmativ are totdeauna dreptul de recurs; foarte just. Dar pentru ce reprezentantul legal al intereselor societăţii. n'ar avea şi el dreptul, ba chiar datoria, de a cere anularea unei sentinţe de achitare în materie criminală, dacă e convins că juraţii au achitat din greşală sau chiar în contra conştiinţei lor? Cum poate dînsul să ocrotească interesele societăţii lezate de un făcător de rele, dacă însă-şi legea îi zmulge armele din mînă?

Mai departe: Pentru ce art. 375 din pr. pen. dă Curţei dreptul de a suspenda judecata numai în cazul cînd acuzatul este recunoscut culpabil prin verdictul afirmativ al juraţilor, dacă crede că ei s'au înşelat, ci nu şi atunci cînd juraţii, tot din aceiaşi cauză, au pronunţat un verdict negativ? Atîtea pentru punctul I. Acum să ne ocupăm de al II-lea punct, cel mai important, după mine.

Conştiinţa noastră nu poate să aprecieze în mod exact intensitatea culpei unui prevenit de crimă sau delict, de cît cumpănind-o cu consecinţele sale nu numai faţă de vatamat, dar şi chiar faţă de acela care a săvîrşit fapta rea. Juratul, căruia îi lipseşte acest din urmă element de apreciare, nu va putea, aproape nici odată, să-şi dea seamă de însemnatatea preciză a faptului pe care'l judecă, afară dacă nu este el însuşi om de lege.

Şi actuala noastră legizlaţiune pare că anume a voit să îndepărteze de la judecător popular acea lumină fără de care nu va putea da un verdict conştient. Dispoziţia art. 366 pr. penală obligă pe preşedintele curţei, să amintească juraţilor că „ei şi ar calca cea mai de căpetenie datorie, dacă ar considera urmările ce va putea să aibă pentru acuzat declaraţiunea ce au să facă" Dar tocmai noţiunea exactă a acelor urmări, ar face ca judecătorul popular să se gîndească în mod serios la răspunsul pe care are să'l dea.

Dacă juratul ar şti, mai înainte de a intra în odaia de chibzuire că răspunsul său *Da* atrage pedeapsa cutare, pe cînd răspunsul *Nu* la o chestie, duce la cutare consecinţă, el are măsura cu o justă pricepere, valoarea celor două monosilabe hotărîtoare.

In cazul mai sus pomenit al criminalului Olivo, tocmai necunoştinţa urmărilor au făcut ca juraţii să se înşele asupra consecinţelor verdictului lor propriu. Căci este evident, că pentru orice om de bun simţ şi de o senzibilitate sufletească impusă de educaţia noastră, dar lipsit de simţul juridic, faptul de a omorî o fiinţă, pare în sine mai puţin oribil de cît acela de a tăia în bucăţi victima şi de a asvîrli acele bucăţi în fundul mărei ori de a le da pradă animalelor. Olivo, într'un moment de furie nebună, a putut înjunghia pe nevasta sa fără să aibă intenţia de a o ucide; de aceia juraţii au răspuns la I întrebare: *Nu*, acuzatul uu e culpabil, căci n'a avut intenţia etc. Dar cînd li s'a pus a 2 chestie: „Este culpabil de a fi adus cadavrului ultragiu sacrileg de a-l tăia în bucăţi şi a'l asvîrli în mare" ei au răspuns *Da*, crezînd că astfel de răspuns trimetea pe Olivo la munca silnică cel puţin pentru vre-o 15 ani; ei n'au ştiut, şi de unde să ştie acei oameni de simplu bun simţ, că faptul de a tăia un cadavru şi de a-l azvîrli e pasibil numai de o pedeapsă poliţienească de 15 zile.

Iată rezultatul ignoranţei consecinţei verdictului, iată pentru ce ieri Olivo a fost pus în libertate, si mîine Pantelimon se va plimba pe străzile Botoşanilor, spre groaza cetăţenilor juraţi cari l'au achitat.

Pe lîngă toate aceste mai trebue spus că, nu arareori, chestiile propuse juraţilor de către preşedintele curţii sunt sau complexe, sau conţin nişte distincţiuni de o subtilitate juridică capabile să încurce chiar minţile ce se cred mai deştepte, şi cari dau naştere la o nedumerire regretabilă în conştiinţa juraţilor. Aceştia, mîndri de rolul lor de judecători suverani, nu consimţ uşor să abdice la ceva din înalta consideraţie de oameni presupuşi inteligenţi; ei uzează foarte rar de dreptul ce li acorda legea de a cere lămuriri preşedintelui, şi preferă, chiar în ciuda bunului simţ şi în dauna intereselor justiţiei să deslege prin ei inşişi cu un *da* sau un *nu* inconştient, chestiile de viaţă sau de moarte civilă a unui incriminat.

Concluzia: *Pentru ca instituţiunea juraţilor să fie la înălţimea idealului dreptăţii sociale, trebue ca conştiinţa juratului să fie luminată de conceptul sancţiunei juridice a verdictului seu.*

L. E. Sinigaglia

OAMENI ŞI LUCRURI

„Brazi şi Putregai"

Generaţia cetitoare de astăzi cunoaşte pe d. Niculai Xenopol ca pe un distins economist şi pe un fermecător orator sau conferenţiar. E adevărat că şi în calitate de economist a reuşit de multe ori să fie nu numai documentat, dar şi încîntător ca beletrist. E destul să amintim articolul cu care a inaugurat revista d-sale „Ţara Nouă" acum un an: „Cît cheltuesc Romînii în străinătate" şi altele.

Dar generaţia de eri a cunoscut pe actualul ministru al industriei ca pe un literat de mare valoare, care — în afară de o vastă operă ziaristică — a dat literaturei lucrări ce vor rămînea. Mărturisim că nu cunoaştem — sau nu mai cunoaştem, — scrierea satirică „Aventurile unui american" pe care o regăsim menţionată în nota biografică ce i-am consacrat într'o crestomatie tipărită de noi în 1893 Dar ne-au rămas întipărite şi merită a fi cunoscute paginele romanului „Brazi şi Putregai", una din cele dintăi opere în genul acesta scrise în limba romînă. Peripeţiile din jurul boerului Negrade şi a familiei lui nu servesc scriitorului numai pentru numeroase constatări sociale, — ci-i îngădue să aşeze acţiunea, necontenit, într'un cadru de frumuseţe, într'un decor armonios — ca să ne întîmpine privelişti şi descrieri naturale suggestive şi pitoreşti. Aşa, pasagiul „la munte:"

„...peste toate dealurile şi peste toată valea domneşte Ceahlăul cu trupul său de uriaş, şi piscul său înalt te urmăreşte pretutindenea. Pe vîrful său trec mereu nouri, care se răspîndesc peste ţară şi din poalele sale mereu alţi nouri se ridică. Pe coaste, pînă în văi îl înfăşoară, ca o mantie imensă, nesfîrşitele păduri de brazi şi de stejari, în cari se ascund urşi şi căprioare.

La munte apa dă sănătate; aerul umple inimile de vioiciune şi toată firea încunjurătoare te îndeamnă la viaţă şi veselie. De aceea şi locuitorii de pe plaiuri sunt mai ageri şi mai isteţi. Pe de altă parte, munţii i-au aparat de multe rele; năvălirile duşmanilor nu i-au prea atins şi asuprirea domniilor străini şi a ciocoilor de toate neamurile au apăsat mai puţin asupra lor de cît asupra locuitorilor de la cîmp.

Nu arare ori întîlneşti printre plăieşi, oameni de o statură uriaşă; în deobşte însă sunt înalţi şi chipoşi, iar femeile lor, sprintene şi frumoase, se gătesc minunat".

Splendoarea „toamnei" în jurul regiunilor acestora inspiră scriitorului un adevărat pastel în proză:

„...paseri pribege mai ciripeau cîte un cînt şi apoi se amestecau în şirurile acelora cari-şi luau sborul spre mează-zi. Spre curte şi spre sat se întorceau grupuri de oameni, care-şi făceau cruce auzind sunetul toacei de la biserică de lîngă rîu. Copii îndrumau spre case turme de vite; din cînd în cînd cîte unul din ei alerga în goana mare să prindă vre-o vacă sau vre-un viţel scăpat. Soarele se pleca tot mai mult după munţi. La un moment dat, toată zarea era în flacări o lumină purpurie juca pe coama dealurilor şi se resfrîngea spre sat, unde ferestrele de pe la case şi de la biserică erau luminate ca de un pojar isbucnit din lăntru.

Dar această priveliste nu ţinu de cît o minută; într'o clipă soarele se făcu nevăzut, şi acum nu se mai zăreau în locul lui de cît nişte nouri groşi şi întunecoşi, cari se ridicau ca nişte balauri pe ceruri; Ceahlăul dispăru şi el pe jumătate după un văl de nouri şi umbrele serii se lăţiră pretutindeni. Vîntul, care înainte bătea ca un vînt de primă-vară, acum crescuse şi vuea în toate părţile; pădurile erau scuturate şi ploi mari de frunze cădeau în drumul său. De pe marginele pădurilor vîntul se îndrepta spre şesuri şi sufla deasupra Bistriţei, care-şi umfla apele şi se posomora tot mai mult".

Pentru a preţui stilul şi graiul acesta plastic, se cuvine să notăm că lucrarea datează de acum trei decenii, cînd poezia noastră literară era încă în căutarea formelor desăvîrşite şi definitive.

Rodion.

LA 23 IANUARIE 1913

Se dă Reprezentaţia de retragere

A ACTORULUI **PENEL**

Sa va juca comedia

B É B É

Biletele la Agenţia Thalia (Maximovici) de pe acuma.

Litere-Ştiinţe-Arte

„Ai tăi te vor vinde..."—După grelele lovituri ce i-a dat în „Noua Revistă Romînă" poetul-critic N. Davidescu, D. Al, Macedonski trebue să asculte crude adevăruri pînă şi de la tinerii simbolişti iaşani, de la „Versuri şi Proză",—à propos de „Flori Sacre":

„...un poet cu înălţimi uimitoare, cu intuiţiuni geniale, care şi-a alternat avîntul cu producţiuni de repaos, cu atitudini jucăuşe.

Şi volumul nou apărut alătureazā în sistem caracteristic, făşii doveditoare ale acestui suflet cu avînt şi cu popasuri. Nu putem judeca însă un suflet, după clipele lui de oboseală sau de inerentă divagare.

Am fi prea nedrepţi. Aceea ce rechea-mă memoria unui artist, de bună seamă nu se alcătueşte din producţiuni mediocre, ci din operele masive, ce stau dovadă că a trăit. Şi n'am putea fi mai de puţin folos artei, de cît judecînd operile apărute, în cătuşele actualităţei, luminînd astfel scăderile şi defectele inerente oricărui suflet omenesc.

„...Dar aceasta nu însamnă că pledăm pentru cruţare şi pentru tolerarea vinovată. Blîndeţea nu e pentru cei răi. Din contra, nimic nu îndrituesţe mai mult fiinţa criticei, de cît apriga ochire pentru înstrăinarea mediocrităţilor de talent".

Il pun oare tînerii critici iaşani pe bătrînul Macedonski în categoria aceasta din urmă? S'ar zice.

*

A apărut „Teatrul" No. 11 cu un interesant sumar literar şi teatral.

*

STRUNA ZILEI

PROVERB ROMIN

Corespondenţii militari străini, au notat că armele turceşti nu prea rănesc, căci nu funcţionează bine...

Ziaeele

Ca şi turcul vechiu, nici arma
Nu-şi mai împlineşte rolul,
Un proverb al nostru sună:
„Cum e turcul—şi pistolul".

INFORMAŢII

Cu prilejul alegerei d-lui R. Poincaré ca preşedinte al Republicei franceze, următorul schimb de telegrame a avut loc între d-sa şi d. Take Ionescu:

„Vă felicit din toată inima şi felicit încă şi mai mult Franţa, care seamănă totdeauna pentru mine ca o a doua patrie. Regret a fi fost silit să mă înapoez direct, fără a mă fi putut opri la Paris, cum promisesem".

La această telegramă, d. Take Ionescu a primit următorul răspuns din partea d-lui Raymond Poincaré:

„Sunt sin er atins de cordiala Dv. telegramă. Vă mulţumesc din suflet. Fiţi sigur că şi eu regret că nu v'aţi putut opri la Paris.

Doamna Ecaterina Alexandrescu, soţia d lui Gr. Alexandrescu, funcţionar la administraţia financiară, a dat naştere unui copil căruia i s-a dat numele George.

In ziua de 6 Ianuar 1913, s'a celebrat căsătoria religioasă a D-rei Elena Stroescu, fiica d-lui Dimitrie Stroescu, funcţionar la Primăria de Iaşi, cu d-l Neculai Stamboliu, telegrafist la oficiul telegrafic central din Iaşi. Nuni au avut pe d-na şi d. Finichi, portărel.

Tg.-Frumos.—Liga culturală secţ. Tg.-Frumos, a ţinut azi o mare întrunire în localul şcoalei de băeţi, la care a participat un public numeros.

D. Vlaicu, inst.-pensionar şi preşedintele acestei secţiuni, arată într'o cuvîntare înţeleaptă, că datoria păturei conducătoare, a oamenilor noştri de stat, e să ţină socoteală de voinţa poporului.

I. Alexandrescu, pictor, într'o cuvîntare, dovedeşte importanţa, din punct de vedere comercial a rectificărei graniţei debrogene. D-sa arată, că neavînd această graniţă sigură, am perde poate Dobrogia şi odată cu ea şi putinţa de a ne transporta produsele pe mare.

Aminteşte apoi ceea ce ne datorează Bulgarii nouă şi chipul necinstit în care ne-au arătat nouă cunoştinţe, fortificînd Silistra.

Oratorul demonstrerză că Romînia nu trebue să se teamă de Rusia, pe care o aseamănă cu un măr putred, ci să caute dacă nu poate obţine pe cale pacinică, ceea ce cere să obţină prin arme.

„Dacă bulgarii, zice d-sa, nu vor să înţeleagă limbajul dulce al miniştrilor, gurile celor 500 mii de puşti ale curcanilor de la Plevna, vor grăi pe înţelesul tuturor ceia ce voim".

D. Alexandrescu a fost viu aplaudat.

Mai vorbeşte apoi d-nul C. Cehan şi preotul I. Dărăngă.

Se votează o moţiune care se trimite comitetului central.

Phenix.

Scrisoarea I. P. S, Mitropolit Pimen al Moldovei către preoţii din sate cu privire la adunarea mijloacelor pentru sporirea flotei noastre militare.

Cucernice Părinte,

Cunoaştem cu toţii, împrejurările, care acum frămîntă lumea atingîndu-ne şi pe noi şi ameninţînd viitorul ţărei.

Ziua de mîne va cere poate poporului nostru jertfa doveditoare de dragoste pentru ţară şi neam.

Precum odinioraă preoţii noştri, ca buni păstori erau în fruntea poporului în vremuri grele, povăţuindu-l şi încurajîndu-l, aşa şi acum se cuvine să fie, căci zilele grele sunt!

Inainte însă de a sosi ceasul hotărîtor e trebuinţă de o pregătire sufletească cum şi de mijloace de apărare.

Bunii patrioţi pun toată stăruinţa pentru ca această pregătire să fie cît mai desăvîrşită.

Mai multe doamne romînce, în frunte cu doamna Ecaterina Gh. Gr. Cantacuzino, în dragostea lor de ţară au alcătuit un comitet pentru adunarea mijloacelor băneşti prin care să se sporiască flota noastră naţională. In acest scop a făcut apel la ajutorul tuturor.

Acestui Apel avem sfînta şi marea datorie de a răspunde şi noi cu toţii, De aceia cu încredere şi plini de nădejde scriem Cucerniciei Voastre ca împreună cu fruntaşii satului şi în deosebi cu primarul comunei, învăţătorul şi preşedintele băncii populare, cărora de cît e arătatul comitet li s'au trimis liste de subscripţie, după ce veţi vorbi poporului în biserică, cetind şi această a Noastră scrisoare, să mergeţi din casă în casă şi să îndemnaţi pe bunii noştri săteni a ajuta după putere, dăruind de la cel puţin 10 bani în sus.

Şi ca îndemnul să aibă şi mai multă trecere, cel întăi veţi ajuta Cucernicia Voastră cu primarul, învăţătorul şi ceilalţi fruntaşi ai satului.

Prin aceasta Cucernicia Voastră veţi da cea mai bună pildă de păstor vrednic şi patriot; iară cei ce vă vor urma, vor dovedi, că sunt buni fii ai ţării.

Binecuvîntîndu-vă pe toţi rog pe Dumnezeu să vă dăruiască sănătate şi ani mulţi.

Dată în reşedinţa Noastră mitropolitană din Iaşi astăzi 8 Ianuarie 1913,

PIMEN

Mitropolitul Moldovei.

In „Memoriul" pe care delegaţia meseriaşilor îl va prezenta d-lui ministru Xenopol se insistă cu deosebire asupra următoarelor îmbunătăţiri:

Să se acorde meseriaşilor pensiuni de minimum 30 lei lunar după 15 ani de cotizare dacă meseriaşul a atins vrista de 55 ani.

Să se iee Cassei Centrale dreptul de amendare şi să se elimineze articolele cari vorbesc de aplicare de închisoare.

Cotizaţiile să fie micşurate faţă cu acele de astăzi.

Ajutoarele medicale să se acorde şi familiilor meseriaşilor cotizanţi.

Russian-American India Rubber & Co.

„TREUGOLNIK" St. Petersburg

Sucursala: Bucureşti, Strada Sărindar 22

(numai pentru engros)

Ultime Informaţii

— —

Răspuns d-lor Maxim şi Malhasovici, cari prin *Mişcarea* şi *Evenimentul* desaprobă sentimentul ce am exprimat în articolul meu de pe urmă.

Ne dîndu-şi osteneala să mă înţeleagă, numiţii domni atribue cuvintelor mele un rost pe care nu l au.

Pentru a fi mai lămurit repet: *n'am contestat şi nu contest că rectificarea bulgară e mai presus de ori ce discuţie şi că e de datoria — şi în momentul de faţă de demnitatea — noastră, s'o obţinem cu ori ce preţ.* Am mai spus însă, şi o repet iarăşi, că situaţia e aşa, încît n'o pot privi cu acel avînt curat şi cald, pe care ar merita-o, *dar o accept fără nici o rezervă,*

Prin aceasta am exprimat o chestie de „sentiment" personal, şi am făcut-o cu acea libertate deplină, care e întotdeauna baza acţiunilor mele. Calitatea mea de membru al parlamentului nefiind în cauză, nu-mi putea impune deci nici o rezervă, după cum nu poate nici angaja pe nimeni.

Asemenea lucruri, în deobşte, nu dau loc la polemică.

E. H

Botezul micului principe Mircea va avea loc în ziua de 20 Ianuarie, şi nu la 2 Februarie după cum au anunţat unele ziare.

D. Emanoil Rosnovanu secretar de gradul II la legaţiunea din Paris, a fost transferat, în aceeaşi calitate la legaţia din Constantinopole.

Numărătoarea populaţiei Bucureştilor va fi făcută încă odată, de oarece s'a constatat că ea a fost operată cu neglijenţă.

Au mai fost fixate spre a fi judecate în sesiunea din Ianuarie a Curţii cu Juri din Iaşi, următoarele procese: 18 Ianuarie, Isac Pekram, calomnie prin presă; 19 Ianuarie, procesul scopiţilor; 20 Ianuarie, procesul omorîtorului I. Bilici; 22 Ianuarie calomnie prin presă.

Domnul Fr. Fischer a fost condemnat de tribunal să plătească fiului său domnul D. Fischer, o pensie alimentară lunară de 1000 de lei, acordînd execuţia provizorie.

Domnul Fischer a cerut Curţii să ordone suspendarea execuţiei, ceea ce a fost admis astă-zi de s. II.

Comerciantul de coloniale Solomon Blumer a cerut moratoriu pe timp de şase luni.

Tribunalul a numit experţi pe domnul Martinescu în ce priveşte mărfurile, şi pe domnul Vasiliu, în ce priveşte registrele.

Aviatice.—Aviatorul romîn Aurel Vlaicu se află la Londra, unde în atelierele firmei Marconi, va construi trei aparate tip III, care are însemnate modificări faţă de cele două tipuri precedente, mai cu seamă în ce priveşte soliditatea şi stabilitatea.

Unul din aparate e comandat de casa Marconi; al doilea e destinat armatei noastre; iar pe cel de al treilea, inginerul Vlaicu, îl va dărui Muzeului Naţional din Arad.

Consiliul comunal se va întruni mîne, la orele 2 jum. p. m.

La ordinea zilei mai multe chestiuni importante.

Din satul Aroneanu au fost aduse opt persoane bolnave de febră tifoidă. Toţi fac parte chiar din aceiaşi familie.

Bolnavii au fost internaţi în spitalul de izolare.

Publicaţiunea bucureşteană „Ilustraţia Romînă" a luat iniţiativa de a fotografia şcolile iaşane publice şi particulare.

Dintr'o relaţiune ce primim din Paris, notăm amănuntul că profesorul specialist Babinski acordă compatrioatei noastre Aristizza Romanescu consultaţiuni de favoare cu 60—şase zeci—de lei.

Mijloacele de care dispune actualmente ilustra artistă sunt din nenorocire foarte reduse.

Şcolare.—D-na Tereza Ionescu, institutoare a fest dataşată la şcoala medie de fete din Iaşi, în locul d nei Munteanu, cît timp aceasta va avea delegaţia de inspectoare a lucrului de mînă la şcolile primare particulare şi a grădinelor de copii din Bucureşti.

— D. Titus Vorunca, inst. în Brăila, a fost numit la şcoala medie din acel oraş, în locul vacant.

Pe ziua de 1 Ianuar s'au făcut următoarele numiri:

Jud. Iaşi.—D-ra Ana Gheorghiu la Tabăra post II-lea. D-ra Eufrosina Vasiliu la Erbiceni post. II.

Jud. Vaslui.—D-ra Agripina Neiu la Băltenii din deal. D. O. Costinescu la Poeneşti-Hârşoveni. D. N. Croitoru la Armăşoaia-Ursoaia. D na Elena Mateiu la Lipovăţ p. 2.

Jud. Roman.—D. Gh, Vasiliu la Băluşeşti. D-ra Ort. Teodoru, Misihăneşti. D-na Olga Uscatu la grădina de copii din Iugani.

D-ra Aglaia Iftodi, Fărcăcşani, Maria Pintilie, Săboani Elisa Simionescu, Spiridoneşti. Elena Fică, Bîrjoveni. Gh. Anghel, Moreni. Elena Cojita, Simioneşti. Virg. Baltă, Oţeleni. Maria Farcaş, Sofrăceşti. Natalia Vartic, Boteşti.

Astă-seară Mercuri 9 Ianuarie, se reprezintă în Sala Circului Sidoli, grandiosul film istoric „Războiul pentru independenţa României" (propr. d-lui Leon M. Popescu).

Această splendidă redare nu este tratată sub forma unei drame obişnuite, ci sub înfăţişarea grandioasă a învierei unor pagini glorioase din istoria neamului romînesc.

Cel mai mare ajutor în desfăşurarea acestor ilustre povestiri, a fost dat de Ministerul de Războiu, care a pus la dispoziţie massele enorme de trupe.

Filmul Independenţei este o operă de patriotism luminat, desfăşurarea lui pe ecranul cinematografic aprinde entuziasmul armatei şi al întregei tinerimi. A contribuit apoi mult la reuşita acestui film, concursul dat din toată inima, de către artiştii Teatrului Naţional din Bucureşti. —Eroii şi conducătorii războiului—scrie Adevărul—trăiesc în carne şi oase înaintea noastră. Peruchierul de mare talent care e Machauer, a creat capetele—Regele, Kogălniceanu, Brătianu, Ţarul, marele duce Nicolae, Candiano Popescu, d-rul Davila, Cernat, etc., etc.—cu o putere de asemănare care te face să tresari.

Nottara, Demetriad, Soreanu, Toneanu, Athanasescu, Gr. Brezeanu, d-nele Romanescu, Demetriad, Maria Ciucurescu, Filotti, Giurgea, Metaxa, Mărculescu, întreg Teatrul Naţional s'a devotat cu o pornire din cele mai calde acestei măreţe reconstituiri. Hora din Vaslui, plecarea celor „nouă şi cu sergentul zece", luarea steagului şi ca încheere drumul „după cost'şe" al lui Peneş rănit, susţinut de Rodica şi salutat de un regiment rusesc, sînt scene care fac un cadru şi mai atingător scenelor de războiu, alcătuite cu un realism de mare stil.

Reprezentaţiile acestui film au loc în fiecare zi: matineu la 3 ore şi reprezentaţie serală la 9 ore.

PRIMARIA COMUNEI IAŞI

In ziua de 1 Februarie a. c, oara 11 a. m. se va ţine în localul acestei Primării licitaţie publică orală pentru vinderea unui automobil vechiu de 20—30 H. P. model 1908 din fabrica F. I. A. T.

Garanţia 500 lei în numerar sau efecte publice garantate de Stat.

Dispoziţiunile art. 72—83 din legea asupra comptabilităţei publice se vor aplica acestei licitaţiuni.

No. 00341 8 | 21 Ian. 1913

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 9 Ianuarie

Regularea conflictului romîno-bulgar

Noi lupte navale

Turcia face concesiuni ţărilor aliate

Viena.—Neue Frei Presse află din Constantinopole că consiliul de miniştri ar fi decis în principiu să se primească sub rezerva sancţiunii Sultanului una din soluţiunile de pace propuse —s'ar fi aşteptînd deciziunea pe Joi — ziarul se abţine să tragă concluziuni înainte de a se confirma ştirea oficială.

*

Londra.—Agenţia Reuter primeşte următoarea informaţie pe care crede a o avea din izvor bun: cestiunile pendinte între Romînia şi Bulgaria sunt de o însemnătate în adevăr minimă, de oarece importanţa lor a fost mult exagerată. Cestiunea Silistrei nu mai ocupă pe cele două guverne. Punctul cel mai important a fost regularea, căci Bulgaria a convenit să cedeze Romîniei o parte din teritoriul de ţărm care permite Romîniei să creeze un port naval la Mangalia, ceea ce pînă acum era cu neputinţă din cauza apropierei graniţei, această cedare de teritoriu face să dispară principalele dificultăţi între cele două ţări.

*

Belgrad.—Eri s'a ţinut sub preşedinţia d-lui Passici un consiliu de miniştri de mai multe ore, care zice s'a ocupat şi de chestiunea păcii şi de chestiunile pendinte între Austro-Ungaria şi Serbia; s'a luat cunoştinţă de raportul făcut d-lui Pasici de ministru la Viena Iovanovitch.

*

Salonic.—Se asigură că guvernul grec are intenţiunea de a crea o zonă liberă în portul Salonic. Mărfurile aci inmagazinate nu vor fi supuse de cît unei taxe turceşti şi nu ar achita drepturi vamale de cît eşind pe teritoriul grec pentru consumaţie. Vor achita tarifele sîrbeşti ori bulgăreşti, dacă vor fi exportate în regiunile respective.

*

Athena.—Ministerul de resboiu comunică următoarea depeşă a generalului Sapundzachis. Azi dimineaţă s'a continuat ofensiva pe înălţimile de la nord. Lozzesti şi Lessana au fost ocupate cu pierderi neînsemnate. Inamicul s'a retras cu mari pierderi şi în mare dezordine.

*

Londra.—Dl. Teodoroff ministru de finanţe bulgar a sosit azi dimineaţă la Londra. Agenţia Reuter află că visita sa nu se raportează nici de cum la negocierile păcei. Călătoria sa în Rusia şi Anglia are de scop de a sonda cercurile financiare asupra proectului unui împrumut bulgar. Acest împrumut nu este un împrumut de răsboi. E vorba de o mare operaţiune avînd de scop conversiunea cîtorva împrumuturi şi executarea a diferite întreprinderi ce vor avea loc în situaţiunea ce se va crea după răsboi.

*

Constantinopole.—Se asigură că ministerul de finanţe contractase 250000 lire pentru a plăti pe o lună lefurile, însă banca i-a cerut în cele din urmă prezenţa controlorului băncei spre a controla dacă acei bani vor fi afectaţi exclusiv plăţei lefurilor. Guvernul a consimţit, însă în ultimul moment a sosit din Paris ordinul de a nu se plăti nimic. Franţa mai opusese tot aşa acum în urmă veto la avansul contractat cu administraţia farurilor. Intreprinderea franceză contra prelungirei concesiunei regiei se va acorda de asemenea după încheierea păcei.

*

Londra.—Delegatul sîrb Vestnik a visitat azi dimineaţă pe d. Grey spre a-i remite un memoriu privitor la punctul de vedere sîrbesc în ce priveşte pe Albania.

*

Constantinopole. — După rapoartele consulare din partea Dardanelelor, e neîndoios că toate vasele flotei Turciei sau reîntors. In Dardanele însă lipsesc informaţiuni exacte asupra lor.

După povestirile ziarelor turceşti şi martorilor luptei de la 18 Ianuarie flota turcă a eşit din Dardanele spre a surprinde flota greacă cu Averoff.

Cuirasatele Barbarosa şi Torguth au deschis focul. Un proectil lansat de Avoroff a atins pe Barbarosza şi făcînd explozie a ucis şi rănit numeroşi soldaţi şi cţiva ofiţeri.

Două torpiloare turceşti au operat în urmă, pînînd pe fugă pe Destroierele grece. După ziare 4 ofiţeri şi 78 de mateloţi de pe Barbarosa au fost răniţi, 4 ofiţeri şi 27 soldaţi au fost ucişi. Pe toate bastimentele s'au trimis lucrători în Dardanele pentru repararea lui Barbarosa ale cărei avarii nu necesitează intrarea în docuri.

*

Londra.—Agenţia Reuter află că întrunirea de mîine a ambasadei, va discuta pentru prima oară limitele viitoare ale Albaniei.

Constituirea cabinetului Francez

Paris.—Cabinetul a fost constituit astfel: preşedenţia şi internele, Briand, externe Jonnart, Munca Enne Bernard, comerţ: Bau, agricultura Fernand David, colonii Jean Morel, marina Baudin, războiu Ettienne, instrucţie Steeg, justiţie Barthou, finanţe, Vlotz, lucrări, Jean Dupuy. Sub-secretarii actuali, Chaumet, Paul Morel şi Bernard sunt menţinuţi; secretarul de la finanţe a fost restabilit şi s'a încredinţat d-lui Bourelly.

Alegere episcopală

Bucureşti.—Din cauza evenimentelor externe, alegerea unui episcop la eparhia vacantă de Severin, a fost amînată pentru sfîrşitul legislaturei.

Inainte de alegere, va avea loc o şedinţă a Sinodului, la care va participa şi fostul episcop al Romanului, Gherasim.

Sinodul ţine, ca înainte de a se pronunţa asupra alegerei, să aibă o consfătuire cu fostul episcop al Romanului.

Botezul principelui Mircea

Bucureşti.—Botezul principelui Mircea, a fost fixat pentru 20 Ianuarie.

Naşi vor fi Imparatul Germaniei şi Regele Carol. Imparatul Germaniei va fi reprezentat prin al doilea fiu.

Mitropolitul va oferi micului principe o diplomă, prin care se arată, că e botezat în religia creştină ortodoxă.

Boala arhiducelui Reiner

Viena.— După prînz starea arhiducelui Reiner s'a agravat subit, temperatura a început a se urca, simptomele de amorţeală intestinale se arata din nou.

Drama din Capitală

Bucureşti.—In strada Donici No. 7, s'a petrecut aseară o dramă în împrejurările următoare:

Muncitorul Th. Popescu, trăia de multă vreme cu servitoarea Anica Dumitrescu.

Aceasta însă sătulă de bătăile ce le suferi de la amantul ei, rupse ori ce legătură cu dînsul.

Aseară Th. Popescu băn o otravă, după care intră în odae şi aplică Anicăi trei puternice lovituri de cuţit.

In stare gravă, ambii au fost transportaţi la spital.

Sultanul şi resboiul

Bucureşti.—Prin cercurile diplomatice de aci, se afirmă, că eri Sultanul a convocat un consiliu de familie.

Toţi membrii s'au declarat pentru ruperea tratativelor de pace şi reînceperea răsboinlui.

Mobilizare în Austria

Bucureşti.—Ştiri particulare, arată că în Austria se continuă cu mobilizarea.

Ne mai fiind loc în căzărmi, soldaţii sunt încartieraţi prin case particulare.

Cedarea Andrianopolului

Londra.—Ministerul de externe a fost informat, că Turcia s'a declarat gata să cedeze Andrianopolul, fără nici o condiţiune

Turcia speră să poată obţine un mare împrumut, sprijinit de Puteri.

Retragerea trupelor turceşti din Tripolis

Roma.—Guvernul italian a însărcinat pe ambasadorul său din Constantinopol, să ceară cu stăruinţă, retragerea trupelor turceşti din Tripolitania.

Consfătuire

Bucureşti.— D. Take Ionescu, Ministru de Interne, a avut azi o consfătuire cu d. Şabeco, Ministrul Rusiei din Bucureşti.

Ce ne oferă Bulgaria?

Bucureşti. — Ziarul „Adevărul" publică informaţia următoare: „Suntem informaţi, că guvernul a fost oficial înştinţat, în oferta ei de rectificare a frontierei Dobrogene, Bulgarii ne acordă acum Medgidia-Tabia.

Consiliu de miniştri

Bucureşti.—Un important consiliu de miniştri, se ţine azi, la orele 4 p. m. la d. Maiorescu acasă.

De închiriat 2 odăi, antret, 2 magazii în curtea caselor Moritz Wachtel din strada Lăpuşneanu No. 32.

Doctor M. Hortolomei
MEDIC DE SPITAL
Consult 4 –6 p. m.
Str. Gh. Mîrzescu, 4 (colţ cu str. de sus).

Important
Aduc la cunoştinţa onor. public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.
Fabrică de rahat, halvale, dulceţuri etc.
fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.
Calităţi excelente.
Cu stimă, **H. Alexiades**

Dr. I. BRENER
Specialist în boale de femei
MAMOŞ
Str. Lăpuşneanu 25
— Cons. 1—6 —

Grigore Dimitrescu
profesor universitar, fost magistrat
AVOCAT
ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Franceza, Germana, Latina, Matematici, *elevi de curs primar secundar; preparaţiuni serioase conform programei ministeriale special pentru elevii pregătiţi în particular şi pentru cei din şcoalele statului face*
V. Emil Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

Dr. L. FISCH
Specializat la Berlin în
BOLI DE COPII
în clinicile prof. **Haubner** *(Charité),* **Neumann** *(Säaglingsfürsorge),* **Finkelstein** *(Azilul de copii).*
Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.
Consult 10—11 şi 3—5.

MAMOŞUL
Dr. HALPERN
dela Facultatea din Paris
Vechiu medic francez.
Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris
Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier
Specialist în faceri şi boli de femei
17 str. Elena Doamna (foastă str. Albă)
8—10 a. m. 2—5 p. m.

Dr. Suzana GROSSI
Asistentă la clinica obstetricală
BOLI DE FEMEI—FACERI
— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

In Str. Armeană 3, este un pianino în stare nouă de vînzare.

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE
Acordor şi constructor de piane

De vînzare
VIA MITOC, *com. Ciurea satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi huciag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*
UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*
Ambele cu mici sarcini.
Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

BYRRH — Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispozițiunile din lume și la expoziția generală română din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din țară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primește anunțuri, reclame etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și trimite la

MICA PUBLICITATE

Și adresa d-lui administrator al ziarului strada Frumoasă 17.

NEVRALGIILE și Hapurile Doctorului Moussette

ADVERSATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesi. In Nevralgiile cele mai grele de cap, ca: Migrene, Cervelgie, Sciatice, Afecțiunile reumatismale, ovarie și durerile cari se resimt la femeile color. Paltele remedii.

ADVERSATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate de CLIN & Cie, de PARIS, diua cea d'antîiu să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vro ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Ne trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VERTABLES PILULES de MOUSSETTE de la ton Drogheria și Farmaciile cari se pot găsi la toți.

Renumitele PLUGURI
intreg de oțel bătut
marca PORC MITRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăsit
Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la
Frații Bachstez, Iași

HIGEYA
APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Isvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreți să aveți un stomac sănătos
BEȚI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"
„HIGEYA" se recomandă de către somitățile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ contra combate-ca boalelor de U. Rută, Rinichi și Besinferie
De vânzare la principalele magazine de consum, droguerii și farmacii din țară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Teoucin
Representant pentru Oltenia și Muntenia
ISAKKOFFLER BUCUREȘTI
a 1½ L. 0.85 bani. — a 1 litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani
(Prețurile se înțeleg ori unde)

BROSSE A TAPIS
Prix 14 fr.
R. GARIEL
PARIS

PORTE-PLUME
La PORTE INDEXABLE
Prix: 0f.50 c.
Raymond GARIEL
GRILLAGES, etc.

Magasinul Conservatorului
IAȘI — Strada Lăpușneanu 32 — IAȘI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT
complect după Programa Conservatorului
Instrumente Muzicale și Accesorii
Reprezentanța și Depositul renumitelor
Piane și Pianine
— ROSENKRANZ —
Neîntrecute în soliditate și ton frumos
Vînzare și în rate mici fără acconto —
— Catalouge gratis —
INCHIRIERE DE PIANE CU PRETURI AVANTAGIOASE

MANCARE FAVAS Tonic, Nutritiv și Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao
VINUL BRAVAIS
Spre a aprecia valoarea lor consultați Medicul dumneavoastră
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic și intelectual, Lipsa de sânge, Convalescența.

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iași
Iași — 28 str. Casa Vedă 28 — Iași
(zisă și str. Golia 28)
— Apă — Canal — Closete contra Inghetului — Băi hygienice — etc.
Instalație de Electricitate — Motoare — Telefon — Sonerii, etc.
Devize — Consultațiuni gratuite.
Condițiuni de plată foarte avantaioase.
Atelier special pentru reparațiuni — Proiecte — Supravegheri de Construcții. Vile — Hoteluri, etc.
Se deplasează și în provincie cu preț modest.
Referencțile cele mai bune la dispoziție.

Magazinu Comertului în Rate
— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —
Pune la dispoziția onor. public un mare
Deposit de Mașini de cusut
pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară.
Funcționare perfectă garantată

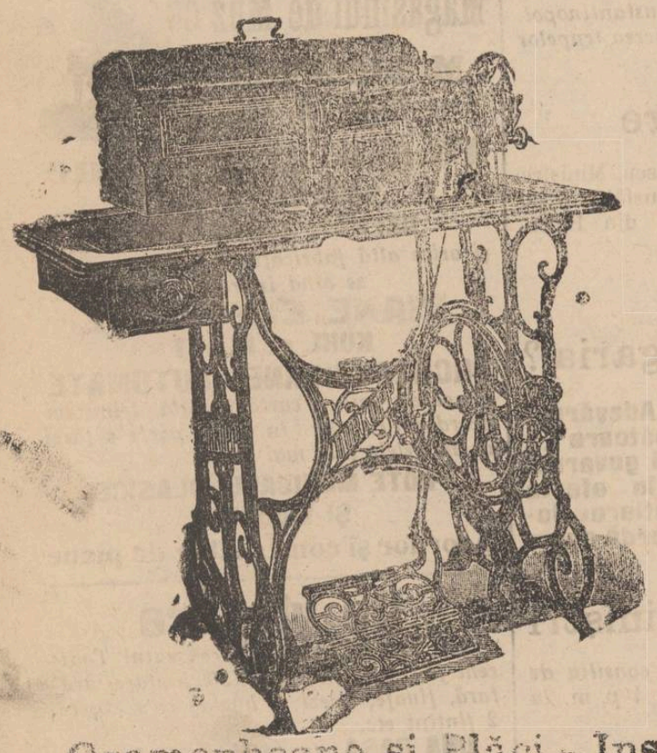

Biciclete BRENABOR
întrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.
Biciclete Puch și Dürkopp
Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.
MOBILE
CARUCIOARE
PERDELE
și CASETE
Gramophoane și Plăci. — Instrumente
Toate se vînd și în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERTULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

La administrația ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabil

Iași. — Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17 — Instalație cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1780 — Vineri 11 Ianuarie 1913

Pentru Comerț și Industrie

Acum, cînd în mijlocul nostru, avem pe valorosul economist, d. N. D, Xenopol, ministrul Comerțului și Industriei, despre ce am putea noi vorbi mai potrivit, dacă nu despre Industrie și Comerț.

Nu e nevoe a reaminti aici despre strînsa legătură, ce există între aceste două ramuri de muncă națională.

O invederează pentru moment, împrejurarea că criza prin care trecem acum le afectează pe amîndouă. Dacă nu sufer amîndouă în acelaș grad pe urma acestei rele stări de lucruri, nu e însă mai puțin adevărat că sufăr.

Dar în această ordine de lucruri, trebue să facem oarecari rezerve. Marile industrii, protejate în mod deosebit de Stat, ca și marele comerț nu se plîng atît de mult de grelele împrejurări, cari apasă astăzi asupra economiei noastre naționale. Cele mai multe, dar în același timp și cele mai atingătoare plîngeri, le avem din partea comerțului și industriei mici.

Vorbind altă-dată de comercianți și de numărul prea mare al acestora, negreșit că mă refeream la aceștia mărunți. Ceea ce mă impresiona pe mine, ca și pe mulți alții, era existența aproape efemeră a lor. Cîți din aceștia cari nu numărau în viața lor de comerciant, de cît doi ori trei ani?

Tot la aceștia se gîndea de sigur Camera de Comerț din București, cînd prin memoriul său cerea ca pe urma unuia dintre ei căzut în stare de faliment, să nu se mai încuviințeze redeschiderea vre-unui comerț fie pe numele femeei, fie pe ale rudelor lui.

Sunt dintre acei, cari socotesc că comerțul nu e o categorie istorică, menită a dispărea. Am convingerea că el va continua să trăiască și dacă formele sub cari se va practica vor suferi deosebite schimbări în viitor, ceea ce de altfel s'a întîmplat și pînă astăzi, totuși meseria de intermediar al schimbului nu va înceta.

Și dacă așa este și așa trebue să fie, atunci de sigur nu e profitabil pentru societate a arunca toate anatemele asupra lui, ci e nevoe a se vedea părțile slabe și a căuta remedii. Or, astăzi nu se poate practica comerț fără credit. Toți cei cari privesc cu oarecare îngrijorare starea de astăzi a lucrurilor, recunosc că s'a făcut abuz de acest minunat mijloc de progres. S'a abuzat de credit în materie comercială. Dar cine e de vină pentru aceasta?

Imi amintesc și acum de cele ce spunea d. profesor universitar P. Rășcanu. ca provenind de la un mare cunoscător de afaceri, el însuși om de afaceri în Belgia, cînd ne lăuda pe noi acum douăzeci ori trei-zeci și cinci ani în urmă, că suntem fericiți pentru că nu avem bănci.

Și în adevăr, în procesul pe care-l facem noi astăzi stării precare a comerțului ca și industriei noastre mijlocii și mici, nu știi pe cine să învinovățești mai mult: pe industriașul ori comerciantul, care s'a lăsat ademenit ori pe bancherul mic sau mare care l'a ademenit?

Și cu toate acestea, eu cred că tocmai de credit, tocmai de bănci au nevoe acești mici comercianți și industriași.

Ne găsim astăzi la un moment foarte critic a dezvoltării noastre istorice, și de sigur se va părea multora, că atunci cînd toate preocupările noastre trebue să fie pentru situațiunea noastră ca Stat, nu e locul potrivit a ne gîndi la alte lucruri.

Dar totuși nu e așa. Ori cît de mari și grele probleme suscită viața noastră ca Stat, în concertul celorlalte State, nu se poate înăduși viața noastră internă, traiul nostru în sinul Statului, care pe fiece moment își revendică drepturile. Avem datoria să ne ocupăm și de necesitățile acestui traiu, pentru că nici se poate altfel.

Comerțul ca și industria mică și mijlocie au nevoe de o bancă, care, în adevăr să fie protectoarea lor și la vreme de nevoe să-i ajute—bine înțeles pe cei cari merită—iar nu să-i zugrume. Dacă am trăi în altă țară, unde capitalurile sunt mai abundente, iar inițiativa privată mai dezvoltată, atunci poate cele ce spun aici nu prea și-ar avea rostul lor. In țara noastră însă, aproape lipsită de acea inițiativă, se înțelege că gîndul nostru se îndreaptă tot la Stat, pentru crearea și organizarea unui asemenea institut de bancă.

Dacă am sta să privim lucrurile pe din afară mai mult, o să recunoaștem că țara noastră e împînzită în lung și lat de numeroase bănci. Dar cum trăesc ele? O bună parte, și pot zice cea mai mare parte din ele sunt bănci mici, cari trăesc din mila celor mari.

O mică ceartă numai și micul comerciant, client al acestora își vede creditul suspendat, iar în cazul cel mai bun redus așa, ca să poată numai respira, dar nu să trăiască. Apoi, dacă banca mai rîdică scontul cu unu la sută, cea mică îl rîdică cu de trei ori atîta, cel puțin.

In organizarea de astăzi a creditului nostru, Statul dă astăzi sprijinul său comerțului mare și întru cîtva industriei mari, prin privilegiile ce acordă Băncii Naționale. De asemenea el vine în ajutorul agriculturei mari, prin privilegii acordate Băncii agricole. Tot așa el sprijină pe micii cultivatori prin creditul său agricol și băncile populare, cari și ele au privilegiile lor.

Dar unde e instituțiunea, tot cu ceva privilegii, care poate veni în ajutorul comercianților și industriașilor mijlocii? Nici una. Aceștia au negreșit resursa de a recurge, cum ziceam, la numeroasele bănci intermediare. Dar cum acestea nu prea au viața proprie, se înțelege că tocmai în momentul critic, atunci cînd e mai multă nevoe de ajutor, tocmai atunci nu-l pot da.

Socotesc, dar, că o bancă cu menire specială de a veni în ajutorul comerțului mic și mijlociu, cum și industriei mici și mijlocii, va fi bine venită.

Astăzi aproape toate categoriile de profesioniști au casele lor de credit. Astfel au muncitorii organizați în corporațiuni, corpul didactic, ofițeresc, telegrafo postal etc. Singur comerțul a rămas în afară de ori ce îngrijire din partea statului.

Negreșit banca chemată a le veni în ajutor, ar avea caractere care să o deosebească de multe altele. Nu e locul a arata aici toate aceste puncte. Ceia ce însă vroim a stabili aici e că pentru comerțul mic, care n'are nevoe de sute de mii lei credit, ci de sume mici — cîte-va sute sau mii lei — se impune crearea unei asemenea instituțiuni. Un alt neajuns de care sufere comerțul nostru sunt biurourile de informațiuni.

Cîte situațiuni nu se distrug pe urma informațiunilor tendențioase?!

Se știe ce rol joacă informațiunea nu numai în comerț, ci în ori care altă materie. Oameni însemnați prin situația lor politică, de cîte ori cad victimă a unor informațiuni greșite?!

Nu s'ar putea deci în deajuns stărui asupra condițiilor de onestitate și capacitate de care trebue să se bucure informatorul. In comerț îi trebue acestuia și priceperea deosebită, pe lîngă un anumit grad de cultură. Biuroul de informațiuni de pe lîngă ministerul Industriei, face în această ordine de lucruri, un serviciu mare comerțului. De asemenea Camerele de comerț contribuesc la așa ceva. Cele mai multe informațiuni însă vin de la birouri ori persoane, fără însărcinare oficială.

Pentru funcționarea lor conștiincioasă ar fi de luat măsuri de control. De asemenea celor cari conduc asemenea biurouri și chiar dacă n'au asemenea biurouri, dar e de notorietate, că să îndeletnicesc cu asemea operațiuni, precum și celor cari mijlocesc singuri, cumpărări etc. ar trebui să se ceară nu numai a fi autorisați, dar și un fel de examen că posedă anume cunoștințe.

V. I. Radu

PENTRU ARMATĂ

Momentele solemne prin care trece țara, a găsit o opinie publică pregătită. In primul loc, partidele politice într'un singur gînd și într'un singur glas, au votat în unanimitate, creditele pentru oștire, propuse de guvern Parlamentului.

Dar nu numai țara legală, s'a rostit pentru dotarea oștirei. Țara reală, opinia publică largă, publicul întreg manifestează pentru armată

Succesul enorm, pe care îl are azi inițiativa comitetului de doamne din București, pentru mărirea flotei naționale, e cel mai bun semn că opinia publică a priceput nevoia sporirei puterei noastre armate,

In toate orașele din țară s'au constituit comitete filiale, și sume importante de bani se adună pentru flota națională.

Pe de altă parte, Liga aeriană romînă a pus în vînzare în Capitală, mici aeroplane—insigne, iar publicul bucureștean a răspuns în chip strălucit la acest nou apel pentru armată.

Din toate părțile dar, și pe toate căile țara a ținut să răspundă la apelul ce i s'a făcut în favoarea armatei.

Greutățile externe prin cari trecem, au deșteptat conștiința națională și a dat imbold spiritului de solidaritate.

Manifestațiile făcute în ultimul timp în favoarea armatei, sunt venite la timp și ele dovedesc că în țara noastră există o opinie publică, să priceapă înaltele momente de azi.

COMUNALE

Raportul ce a adresat d. dr. Ilie Pissowski ministrului de domenii, asupra rezultatului recensămîntului în orașul Iași, ne pune în fața unei stări de lucruri, care trebue să ne scoată de pe drumul glumei cu care am privit'o.

Dacă anomalia străzilor mutate într'o noapte dintr'un cartier într'altul, precum și aceia a numerilor alandala, ne-au dat pricină să ne gîndim la vremurile de comică amintire, care au făcut pe Caragiale, acum 30 ani, să ne zugrăvească moravurile cu atîta dreptate și umor, apoi astăzi nu mai putem privi numai cu surîsul pe buze, o stare de lucruri care amenință să ne găsească și peste 30 ani tot cum ne-a găsit Caragiale acum 30 ani.

Un recensemînt declarat pasibil de îndoială, de către însuși organul însărcinat cu supravegherea lui, ne face să ne gîndim, că dacă aceleași moravuri vor persista, nu vom ajunge niciodată să fim siguri pe cifrele pe care cu atîta cheltuială le culegem.

Pricina greșelilor —am văzut'o— este datorită comisiunei comunale, instituită în vederea recensămîntului și care, ori a schimbat într'o noapte numirile de strade—ceia ce a pus pe agenți în imposibilitate de a găsi străzile—ori n'a controlat de loc la fața locului numerele, ceia ce a dat naștere la încurcături de toate soiurile.

Rolul acestei comisiuni comunale ne face să ne gîndim cu ce inimă ușoară se îndeplinesc asemenea însărcinări, care au în ele o parte de răspundere cetățenească din cele mai grele.

Nu vrem de loc să zicem, că numai comisiunea în chestiune s'a condus în modul arătat și nici cercăm să făgăduim că alte comisiuni, compuse din prieteni de-ai noștri, s'ar conduce altfel.—Toate ar fi eșite din același sistem și pasibile de aceleași critice.

Trebue, însă, să avem curajul, astăzi cînd comuna are în frontea ei un primar de vrednicia d-lui Matei Cantacuzino, să rupem cu un trecut în care rațiuni străine de nevoile obștești, dădeau naștere la delegațiuni și comisiuni comunale.

Va trece, de sigur, vreme, pînă ce administrația comunală să se emancipeze de sub tutela intereselor politice, încît pînă ce vom ajunge la acest vis de aur, suntem siliți să considerăm delegațiunile comunale ca un fel de mijloc de a mulțumi pe unii amici, cari n'au putut fi mulțumiți în alt mod.

Așa au făcut cu toții și probabil așa se va mai face.

Cu toate astea, nu putem, să nu constatăm, astăzi, cînd, întîia oară vedem răul imens ce poate să decurgă dintr'o delegațiune comunală îndeplinită cu inima ușoară și că acest sistem ne duce cu vremuri îndărăt că trebue să ne deschidem ochii asupra răspunderei ce se asumă față de oraș, prin aseminea ușurințe.

OTRĂVURI...

Medicii bucureșteni n'au putut stabili — spuneau ziarele de aseară — ce substanță toxică a înghițit eroul dramei din strada Donici, în București. Lucrul e doară interesant, întrucît un simplu muncitor — tînăr de 19 ani — poate avea asupra-și o ...sticluță miraculoasă cu otravă și să facă uz de dinsa în momentul psihologic, cum spun romancierii.

In schimb ziarele ieșene au putut preciza că cele mai recente cazuri de intoxicare la noi în oraș s'au executat cu tradiționalul sublimat corosiv, în doză mai puternică, ori mai slabă.

Că în unul din acele cazuri a fost vorba — după informațiuni ulterioare — de o otrăvire accidentală, involuntară, e indiferent pentru tema care ne preocupă aci, anume de a ști de unde își procură cu atîta ușurință publicul nostru sublimatul? Tocmai accidentele frecvente arată că *prea ușor* își poate procura ori-cine miraculoasa pastilă și, în cazuri date, să uzeze de ea, cu ori fără intențiune.

Legea sanitară în vigoare prescrie oarecari precauțiuni; impune luarea aminte a farmaciștilor în expediarea substanțelor toxice. Ne vine greu a presupune că ele se eliberează fără prescripții medicale. Dar e un fapt necontestat — și îngrijitor în același timp — că publicul... amator capătă cu excesivă ușurință pastilele corosive și aceasta... suggerează poate întrebuințarea lor cu aceeași exagerată ușurință.

E aci o problemă de meditat.

▽

Invățămîntul particular

D. C. Rădulescu-Motru, distinsul profesor universitar și deputat, a întocmit un ante-proect de lege pentru reorganizarea învățămîntului nostru particular.

Inițiativa d-lui Motru e bine venită și propunerea d-sale răspunde unei nevoi de mult simțită în țara noastră.

Invățămîntul public e obiectul solicitudinei mai a tuturor miniștrilor cari s'au perindat pe la departamentul instrucției, numai învățămîntul particular a fost uitat.

Din pricina aceasta el a ajuns un fel de liman de scăpare pentru toți aceia, cari n'au putut lua o diplomă de la școlile statului.

Apoi societatea e interesată ca tinerile generațiuni să capete o instrucție conformă cu aspirațiile și idealurile ei. Fără un control riguros, acest scop nu va putea fi atins.

Programele școalelor noastre particulare nu corespund, de cele mai adesea ori, cu înaltele scopuri sociale ale învățămîntului public.

Așa, de pildă, zilele trecute a fost denunțată școala evanghelică din Capitală, că o institutoare a ei bate elevele.

Directorul școalei a răspuns în public, prin scris, că regulamentele austriace și germane permit molestarea elevilor.

Răspunsul acesta și argumentarea lui, arată în chip nu se poate mai invederat că d. Motru a avut dreptate, cerînd ca învățămîntul nostru particular să fie supus legilor statului romîn.

Exteritorialitatea în materie de școală nu poate fi admisă. Și de-aceia credem noi, că bine a făcut d. C. Rădulescu-Motru ocupîndu-se de reorganizarea școalelor private, ce s'au înmulțit foarte mult în ultimul timp.

OAMENI ȘI LUCRURI

CIOCOISM

Romancierului Filimon i-au trebuit două volume, ca să lămurească, sub forma de roman, deosebirea între boer și ciocoiu. D-lui N. Xenopol — într'o lucrare asupra Slănicului Moldovei, i-au fost de ajuns cîteva pagini. D-sa scria acum 30 de ani:

„...Ceea ce te lovește, mai cu samă, cînd observi un număr oare-care de Romîni din clasele „de sus“ adunați la un loc, este *ciocoismul* lor, care se manifestă sub toate formele și în fie-care moment.

E trist, dar e astfel. Cu toată constituția noastră democratică; cu toate legile noastre egalitare; cu toată parada ce facem necontenit, în vorbă, de simțimintele noastre frățești, — aceasta nu împiedică pe o mare parte din societatea noastră de a conserva obiceiurile trecutului, de-a se înfășura la cea mai mică întîmplare într'o mîndrie și o fudulie nespusă, de-a arăta cel mai profund dispreț pentru ceilalți muritori și a trata ca pe o vită pe „mojicul de țăran“.

„Cum ajunge un ciocoiu la Slănic, imediat începe a striga, la cel mai mic neajuns, că suntem o țară barbară, că în străinătate e altfel, că el a fost la Paris, unde e mai bine de cît la Slănic și la fine amenință pe cheineri sau pe intendent că-i va „bate“.

Pe urmă, ciocoiul e nemulțumit de cameră, de administrațiune; el critică lucrurile cari s'au făcut; zice că fațada otelului „nu-i place“ și că sala de cură e „detestabilă“.

...Limba romînă e ceva prea ordinar pentru o persoană care face parte din clasa de sus. După dînșii limba romînă e săracă și nu poți să-ți exprimi toate „ideile“ cu ajutorul ei. Ca și cum domniile lor vor fi avînd mai multe idei decît „paysanul“.

A doua zi, ciocoiul se duce la baie. Un personagiu atît de însemnat, însă, nu mai încape îndoială că nu poate face singur cei 50 de pași ce-l despart de stabiliment. De aceea el ordonă cu un glas molatic: „fecioare acompaniază-mă pînă la baie“.

...La masă, ciocoiul voește să fie servit înaintea tuturor și prin amenințări, prin strigăte, prin promisiuni că-i „va bate“, face pe chelneri să stea smirna înaintea sa—și să nu se ocupe de ceilalți muritori cari au nenorocirea de-a fi mai bine crescuți.

...Fudul și obraznic, el n'ar permite în ruptul capului, să lase pe un țăran să ia apă minerală înaintea lui; din contra, cînd vine Măria Sa, 20 de țărani trebue să se dea într'o parte.

Nu mai vorbim de viața de familie: pana lui Zola de-abia ar fi în stare s'o descrie în toată goliciunea ei.

Cînd zic aceste, negreșit, că n'am în vedere pe toată lumea de la Slănic. Sunt multe excepții onorabile. Dintr'acelea ești și d-ta, domnule, ori doamnă...“

Spirituala încheiere e o fină trăsătură stilistică din partea unui psiholog care, acum trei decenii încă, trecea, cu drept cuvînt, ca un talent de frunte al literaturii și al beletristicei.

Rodion.

Reforma șc. primare și Orariul unic

Sunt foarte mulțumit că chestiunea reformei orariului școalei primare a trezit multe spirite și a scos din indiferentismul nostru oriental și familia și pe profesori, dîndu-le prilejul să reflecteze serios la problema școalei noastre primare.

Indrumările nouă ale învățămîntului primar, cerute de vremuri noui, de nevoi reale ale poporului nostru, ale neamului nostru, era natural să deștepte atențiunea tuturor.

Numai un lucru să aibă în vedere toți acei care vin la tribuna publică, la presă pentru a-și spune cuvîntul, părerile, să nu alunece pe povîrnișul patimilor — discuțiunile, mai cu seamă în chestii de educație, trebuesc rîdicate la treapta cuvenită la care aspirăm în educabilitatea omenească.

Ori ce om civilizat respectă părerile aproapelui, într'o discuție mai cu seamă cînd se mai pune și pe un teren științific.

Fie care avem dreptul să ne susținem părerile într'o chestiune de școală, și tocmai cultura unui om, ca și a unui popor, prin nimic nu se pune mai bine în evidență, prin nimic nu se documentează mai bine, de cît numai prin respectul dreptului.

Ori, nu am înțeles atunci de ce unii adversari ai orariului unic exclamă: **„Cinsta lor“ L....** (acelor cari sunt împotriva orariului pe jum. zi).....

Nici nu am înțeles pentru ce se bănuește grosul corpului didactic primar, care susține orariul pe jumătate de zi, *că este interesat de această ideie, pentru interese străine de toate nevoile școalei și ale familiei.*

Impotriva acestor insinuări, protestez cu toată tăria și convingerea, în numele tuturor acelor, care îmbrățișînd ideia reformei orariului, într'un mod rațional, nu urmăresc prin această reformă de cît o adevărată binefacere și pentru școală și pentru familie.

Am să mă explic lămurit, care sunt vederile noastre asupra problemei întregi a școalei primare și atunci, pusă chestiunea în complexul ei, se va vedea bine și lămurit, care este intențiunea partizanilor orariului pe jum. de zi, cînd susțin această reformă.

Țin să lămuresc vederile noastre mai mult pentru familie. căci activitatea și intențiunile bine-voitoare pentru școală, ale corpului didactic primar, e regretabil că unii profesori le suspectează acum prin discuții academice și *eșiri nejustificate.*

Părerile noastre asupra reformei orariului, în legătură cu reforma programelor și a lărgirei bazei școalei primare, sunt mai vechi.

S'au discutat în congrese, conferințe

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

broșuri etc. și nu am văzut pe adversari nicăiri.....

Nu vorbesc de acei obișnuiți, care mai caută nod în papură, cum zice romînul.

Dar fie, primim și provocarea colegilor și suspectarea intențiunilor noastre, și deschidem polemica îndurerați de un singur lucru : Familia a pătruns mai hine chestiunea prin un bine documentat articol al domnului Colonel Dumitrlu.

Familia la care ne așteptăm să fie mai aspră în suspectări de intenții, a fost cît se poate rațională și ne-a hotărît să grăbim momentul explicărilor și intențiunilor noastre prin reforma orarului, tocmai pentru realizarea scopului de a determina mai curînd pe oamenii de școală *să grăbească reforma fundamentală de organizare rațională a învățămîntului primar.*

Ca să se termine odată pentru totdeauna cu suspectările intențiunilor noastre, voiu rnzuma vederile corpului didactic primar asupra rolului educativ al școalei în ultimul congres didactic.

Iată la ce diziderate ajungem noi pentru ca școala primară să aibă toată putința de a-și realiza scopul său educativ :

1) Inființarea unui număr cît se poate de mare de grădini de copii și a unei școale pentru pregătirea corpului didactic.

2) Inmulțirea numărului de școale ca să poată primi pe toți copiii supuși obligativității, precum și înființarea de școli normale suficiente și bine organizate, pentru pregătirea personalului didactic necesar.

3) Clădirea de localuri de școli primare în condițiuni igienice și înzestrarea lor cu mobilier sistematic și materialul didactic necesar.

4) Reducerea numărului de elevi la maximum 50 de clasă.

5) Inființarea unui număr îndestulător de școli de corecție, precum și pentru elevii întîrziați la minte.

6) Inlesnirea frecventării în școale și a progresului cultural prin : *Cantine, colonii, excursiuni și băi școlare, societăți naturale și cooperative, procurarea cărților și rechizitilor de către primarii elevilor săraci. Biblioteci școlare.*

7) *Aplicarea și generalizarea la toate școalele primare din țară a orariului pe jumatate zi cu maximum 4 și jum. ore de clasă.*

8) *Pentru ca școala primară să-și execute acțiunea educativă asupra tinerimei* **timp cît mai îndelungat,** credem că pe lîngă înmulțirea școlilor profesionale de meserii, agricultură și medii să se introducă *obligativitatea cursurilor complimentare pînă la etatea de 17 ani tuturor tinerilor, cari nu urmează o școală secuudară profesională,* cu reducerea termenului de armată.

9) Pentru a menține legătura dintre școala primară și absolvenții săi, *ne propunem a înființa asociații de elevi în scop educativ.*

10) *Inființarea cursurilor de adulți pe lîngă căzărmi și școale.*

11) Aplicarea strictă a dispozițiilor din legea meseriilor privitoare la crearea de *școli de adulți pentru ucenici.*

12) Organizarea temeinică a conferințelor lunare cu adulți și părinții elevilor. Serbări și teatru școlar.

13) *Punerea în legătură sufletească cu presa pentru cultivarea și moralizarea maselor în direcția aspirațiunilor noastre naționale.*

15) Strîngerea rîndurilor tuturor membrilor corpului didactic din toate gradele, într'o singură societate, pentru realizarea scopului educativ național al școlii și al realizării dorințelor lor privitoare la starea noastră morală și materială.

15) Organizări de coruri religioase cu copii și adulți la orașe și la sate etc... etc...

Am expus un program bogat de activitate școlară și extra școlară la realizarea căruia am țintit și țintim, iată intențiunile noastre curate pentru binele și propășirea școalei, poporului și neamului nostru.

Pentru realizarea acestui program de activitate trebuie însă timpul material, pe care nu-l avem *cu orariul actual,* care ne pierde vremea pe drumuri de 4 ori pe zi și nouă și elevilor.

Ne rîpește toate jumătățile de zi cînd în aceleași școale și cu același personal s'ar putea realiza activități mai de folos școalei, familiei.

Noi știm că organizarea actuală a școalei primare nu răspunde menirei ei Exemplul Austriei cu 8 ani de școală elementară ar putea servi ca model și pentru noi.

Școala noastră primară actuală e fără cap și fără picioare. N'are nici bază de educație, n'are nici cursuri complimentare, care să desăvîrșească cultura complectă a unui absolvent bine pregătit pentru viața practică.

Scoala noastă primară actuală pregătește pentru buget.

Familia ar trebui să înțeleagă că nu e nici un păcat cînd noi cerînd modificarea orarului, *cerem implicit lărgirea bazei școalei primare* și ne punem tot noi la dispoziționea ei, pentru a-i desăvîrși chemarea.

Noi nu fugim de munca celei de a doua jumătăți de zi pentru confortul nostru.

Noi ne rezervăm acea jumătate zi pentru realizarea programului ce l-am expus mai sus.

Prin schimbarea programului, prin înmulțirea anilor de studii, este o erezie și științifică și în practică să se creadă că nu ar fi suficient 4 ore maximum de studii prepriu zise în orele de diminiață.

Sunt multe de făcut pentru educația națională în orele de după prînz. Această muncă însă trebuie bine repartizată la personal bine pregătit și necesar. Personalul trebuie plătit. Personalul didactic este prost plătit. Este o ocaziune nemerită să i se plătească munca de care nu a fugit nici odată și nu fuge, cu toate suferințele îndurate de lipsuri materiale.

Vom preda tot noi la cursurile complimentare bine organizate, vom utiliza 2 jumătăți de zi în fie-care săptămînă special pentru educația fizică, care lasă atît de mult de dorit, vom realiza într'un cuvînt tot ce este de lipsă pentru ca școala primară bine organizată să dea generațiilor tinere o cultură complectă și necesară pentru a forma buni cetățeni și buni patrioți.

Nu pot să anticipez mai mult asupra intențiunilor autorităților școlare, care nu sunt deplin fixate asupra modalității organizării ce se proectează, rămîne însă bine stabilit că noi partizanii orarului de jumătate zi pretindem **cinstea** *că suntem și vom fi apostolii culturei naționale așa după cum interesele școalei, familie, statului și neamului nostru dictează.*

Să nu se uite că Germania are 170000 de învățători, iar noi in proporție ar trebui să avem 17,000. — Astăzi nu avem de cît 8,500!

Avem foarte mult de făcut pentru înbunătățirea școalei primare. Să facem economie de timp deocamdată, ca să putem utiliza *un personal mic la nevoi mari.* Cine țipă pentru cîteva minute economisite, cu orariul pe jumatate, zi, *nu vede nevoile mari ale neamului.*

Hug.

Litere-Științe-Arte

Livaditti. — Nici necrologul cel mai modest n'a însoțit dispariția din mijlocul nostru a acelei figuri iașane, care—într'un oraș mai puțin flegmatic—ar fi reușit să-și impună mai cu folos e marcabilul său talent de caricaturist.

In vitrina „librăriei școalelor" din str. Lăpușneanu, în fața terasei lui Tufli, unde lumea era deprinsă a-l vedea, obicinuit, în dup'amiezele de vară, cele două zeci de cărți postale atrag luarea aminte a trecătorilor și-i fac să admire cîteva compoziționi ale raposatului Livaditti menite să rămînă în galeria încercărilor artistice bune.

Figuri de miniștri și de foști miniștri, —răsar prin cîte o trăsătură caracteristică, surprinsă, exagerată, fixată în linii hotărîte și culori vii,—așa ca să rămînă. Figuri populare, îmbinate de mici situații, luminate de elemente senzaționale, legate de evenimente și de actualități—toate se găsesc acolo în mica serie de 20 ilustrate în culori.

Cu deosebire interesante și izbutite sunt: Cahalul, Abgar Buiclin, dualitatea Iorga-Cuza secondată de.,. al treilea care e designat prin micul patruped legendar, căpitanul Negruzzi etc.

Dintre oamenii politici, ori scriitori : P. P. Carp, Take Ionescu, Marghiloman, Matei Cantacuzino, A. D. Xenopol.

Cu moartea lui Livaditti a dispărut un *gen* din saraca producțiune artistică a Iașului.

*

In Austria s'a acordat de către Imparat titlul de baron donatorului Siegmund Springer care a dăruit 500 mii coroane Crucei Roșii austriace.

*

D. Matei Rusu lucrează la întocmirea unei antologii franco romîne, culegeri din scriitorii romîni în traducere franceză,

*

„Noțiuni de medicină și farmacie populară" este titlul unei importante lucrări întocmită după programe oficial de d-na dr. Cornelia Kernbach-Tatușescu, în literatură Cornelia din Moldova.

Ne vom ocupa într'un număr viitor cu osebită plăcere de această scriere de știință și de popularizare.

*

Regina Olandei a făcut o mică... lovitură de stat, desființînd ministerul de marină și de răsboiu pentru a creia „departamentul apărării".

*

Teatrul „Athénée" din Paris a avut mîna fericita cu „Mîna misterioasă" piesă de aventuri americano-franceze. Dar nici pe departe succesul nu e egal cu al piesei lui Leroux: „Misterul camerei galbene"—tot franco-americană.

Această din urmă piesă, adusă de Cuzinsky la Iași, va face deliciul iașanilor în această stagiune.

*

Editorii ziarelor bavareze s'au alarmat și au reclamat contra inițiativei de a se crea un jurnal oficial de oarece ar însamna o concurență pentru editori și ziariști.

*

Miliardarul Carnegie a făcut Statelor-Unite o nouă donațiune uriașă: două miliarde livre sterlinge pentru apararea victimelor comerțului de carne vie.

O cifră de necrezut.

*

STRUNA ZILEI

HARTA NOUA

Turcia era prenumărată între cele 7 Puteri Mari ale Europei.

De cînd cu luptele-actuale
Europa a rămas, se spune,
Cu șase mari puteri reale
Și cu o mare... slăbiciune.

INFORMAȚII

Apel către națiune.— Desvoltarea firească a mijloacelor pentru întărirea apărărei naționale a impus țărei noastre nevoia de a întemeia și organiza o bună marină Romînească și în acest scop s'au făcut sacrificii însemnate pentru a se creia o putere navală pe Dunăre, care a contribuit să ridice nivelul real al instrucțiunei și pregătirei noastre pentru războiu.

Față însă de poziționea noastră geografică și de relațiunile politice și economice, nevoile unei temeinice apărări devin din ce în ce mai mari, atît pe litoralul fluvial cît și pe cel maritim, unde mai cu seamă lipsește cu totul materialul și bastimentele necesare, care să asigure țărei și comerțului nostru pe apă o protecțiune demnă și eficace.

Este dar de o netăgăduită necesitate creiarea unei escadre la mare compusă din vase moderne care prin calitățile lor unite cu devotamentul și aplicațiunea personalului ce avem, să pună la adăpost portul și instalațiile bogate din Constanța, vasele marinei comerciale ca și întreaga avuție națională ce se răspîndește din pămîntul nostru pe căile depărtate ale streinătății.

Credința noastră este că dragostea poporului pentru activitatea maritimă trebue să fie întreținută și pusă în stare să se arăte așa că întregul popor să ia o parte sufletească la viața noastră pe apă.

Mijloacele statului nu pot fi nici odată îndestulătoare pentru a satisface cheltuelile necesare unei astfel de puteri bine organizate, ci numai voința și dragostea poporului ar fi în stare să se înalțe pînă la desăvîrșirea acestei opere printr'o subscripție națională unde bogatul ca și săracul să dea obolul lor pentru apărarea moșiei strămoșești.

Primul din bastimentele de luptă ce se va construi din această subscripție și care va fi în același timp și vas de reprezentare va fi botezat „Ațiunea", el va reprezenta la diferite ocazii și ceremonii, în țară și în străinătate, întregul neam romînesc.

In țările străine, popoarele, în multe ocaziuni au dat măsura generozității lor contribuind sub această formă pentru construcții de bastimente de război și nu de mult un mare filantrop, în Grecia a săvîrșit un act de această natură, dăruind marinei suma de lei 24 milioane pentru construcția unui crucișător care să poarte numele său, Averof.

Germania, Anglia, Franța, Italia și Austria, au dat frumoase pilde de acest fel, contribuind la sporirea marinei lor prin formarea unor ligi navale care sunt destinate să adune prin subscriere sume însemnate pentru construcții de bastimente militare.

In credința că neamul romînesc este în stare să facă și el asemenea jertfe facem acest apel.

In scurt timp s'ar putea strînge o mare sumă dacă fie care, în mod benevol, va subscrie maximum ce poate da astfel ; toți funcționarii de la cel mai mare pînă la cel mai mic începînd cu ofițerii să subscrie leafa pe o lună, plătită în rate pe timp de un an.

Fie-care locuitor să mai subscrie cel puțin un leu plătit de acei nevoiași în rate.

Băncile, societățile de tot felul, fabricele, etc. să subscrie sume în raport cu afacerile ce au, tot asemenea și bogătașii în raport cu averile ce posed.

Primăriile și comunele rurale să se însărcineze prin formare de comitete cu strîngerea sumelor de la locuitori.

Numai în modul acesta, în cel mult un an de zile s'ar strînge o sumă care să ne dea putința de a satisface din nevoile Marinei militare la Mare.

D. A. C. Cuza documentat. — In articolul de fond al nouei apariții a ziarului său, articol intitulat „Pentru adevăr și dreptate", d. A. C. Cuza e tăios și rigid și mai ales „documentat" nevoe mare, ca în totdeauna de altfel.

„Poți să te lupți cu plastron—zice d-sa— „cu spade legate la vîrf, cu săbii tocite..."

...cu scuipat (adăugăm noi, căci d. Cuza își uitase arma d-lui de predilecție).

Mai departe zice că „Unirea" a dus campanii din care „putem zice, cu satisfacție, că a eșit pururea biruitoare". Putem zice, firește ; numai că de la „zis" pănă la adevăr este o prăpastie pe care d. Cuza nu a trecut-o niciodată. Inșiră apoi aceste „campanii memorabile" : 1). Infierarea achitării d-lui Socor (totuși d. Cuza a rămas dovedit ca plagiator; 2) înfierarea uneltirilor contra d-rului C. Șumuleanu (totuși d. Jumuleanu a fost suflat de la „Institut").

3). protestul împotriva înstrăinării „spitalului sf. Spiridon (totuși nici nu s'au băgat în seamă asemenea divagații barbare); 4) ducerea campaniei electorale din urmă (și d. Cuza a căzut la alegeri, ba a și mîncat batae la o ceartă de cîrciumă, în Fălticeni)... și așa mai înșiră vre-o două „campanii memorabile" pentru a ajunge (?) la o citare din Matei. Spre a face plăcere d-lui Cuza, am să-i plagiez metoda, citînd și eu din acelaș izvor :

„Matei VII, 15 : Păziți-vă de proorocii „cei mincinoși, care vin la voi în haine „de oi, iar în lăuntru sînt lupi răpitori."

D. Cuza nu pierde ocazia a formula și o cugetare: „adevărul nu se poate su- „pune, el cere a fi ascultat, sau învins". Acest „sau" e un deliciu. Toată lumea știe că adevărul poate fi și ascultat și învins, ori neascultat și învins.

In alt loc, d. Cuza zice vrășmașilor : „dovedit-ați voi că luptele acestea (ale „ziarului „Unirea") nu erau întemeiate pe adevăr și dreptate" ?

Trimitem aici la parantezele punctelor de mai sus. D. Cuza termină—însfîrșit ! — cu vorba: „înainte". Inainte gazeta humoristă, strigăm și noi căci altfel am muri de urît. *Grier.*

Impăratul Germaniei va fi reprezintat ca naș la botezul prințului Ferdinand, în ziua de 20 c., prin principele Eitel Fritz, sau prin principele Adalbert, al treilea fiu al Imparatului Wilhelm.

LA 23 IANUARIE 1913

Se dă Reprezentația de retragere

A ACTORULUI **PENEL**

Se va juca comedia

BÉBÉ

Biletele la Agenția Thalia (Maximovici) de pe acuma.

PRIMARIA COMUNEI IAȘI

Se aduce la cunoștința publică că Băile Comunale vor fi închise cu începere de Marți 15 Ianuarie crt. pînă la 25 Ianuarie a. c. pentru a se face de către d. Tomescu reparațiunile generale de întreținere.

No. 432 9 Ianuarie 1913

D-nul G. Dimitriu inspector al Cassei Centrale a meseriilor a sosit în localitate, însoțit de către d-nul controlor Boțeanu.

D-lor au vizitat astăzi dimineață corporațiile și cassa medicală.

In Piața Unirei astăzi, pe cînd trecea tramvaiul No. 17 spre gară, s'au desprins sîrmele, cari susțin cablurile, căzînd jos în mijlocul străzei.

Nu s'a întîmplat nici un alt accident.

Inspectorul veterinar Augustin a fost delegat să plece la Iași spre a lua măsuri pentru combaterea răpciugei, cari s'a ivit în mai multe comune din județ.

Astă seară Joi 10 Ianuarie, are loc în sala hotelului Binder un mare bal mascat, dat de d. I. L. Dukaten.

Incasările făcute de către corporațiile meseriașilor în localitate în trimestrul din urmă, au scăzut față de trimestrul anterior la 50 la sută. Numeroși meseriași care nu lucrează au depus carnetele lor la diverse corporațiuni, conform prevederii legii.

Astă-seară J o i 10 Ianuarie, se reprezintă în Sala Circului Sidoli, grandiosul film istoric „Războiul pentru independența României" (propr. d-lui Leon M. Popescu).

Această splendidă redare nu este tratată sub forma unei drame obișnuite, ci sub înfățișarea grandioasă a învierei unor pagini glorioase din istoria neamului romînesc.

Cel mai mare ajutor în desfășurarea acestor ilustre povestiri, a fost dat de Ministerul de Răsboiu, care a pus la dispoziție massele enorme de trupe.

Filmul Independenței este o operă de patriotism luminat, desfășurarea lui pe ecranul cinematografic aprinde entuziasmul armatei și al întregei tinerimi. A contribuit apoi mult la reușita acestui film, concursul dat din toată inima, de către artiștii Teatrului Național din București. —Eroii și conducătorii răsboiului—scrie Adevărul—trăiesc în carne și oase înaintea noastră. Peruchierul de mare talent care e Machauer, a creat capetele—Regele, Kogîlniceanu, Brătianu, Țarul, marele duce Nicolae, Candiano Popescu, d-rul Davila, Cernat, etc., etc.—cu o putere de asemănare care te face să tresari.

Nottara, Demetriad, Soreanu, Toneanu, Athanasescu, Gr. Brezeanu, d-nele Romanescu, Demetriad, Maria Ciucurescu, Filotti, Giurgea, Metaxa, Mărculescu, întreg Teatrul Național s'a devotat cu o pornire din cele mai calde acestei mărețe reconstituiri. Hora din Vaslui, plecarea celor „nouă și cu sergentul zece", luarea steagului și ca încheere drumul „după cost șe" al lui Peneș rănit, susținut de Rodica și salutat de un regiment rusesc, sînt scene care fac un cadru și mai atingător scenelor de răsboiu, alcătuite cu un realism de mare stil.

Reprezentațiile acestui film au loc în fiecare zi ; matineu la 3 ore și reprezentație serală la 9 ore.

Sanatorul Dr. Țaicu

IAȘI, str. ZMEU No. 3

Chirurgie. Complect și perfect instalat din punct de vedere chirurgical. Săli speciale pentru operațiile septice și aseptice. Sală de sterilizări cu aparatele cele mai noi. Instrumentar ireproșabil. Se practică ori ce intervenții.

Secțiunea de Chirurgie ortopedică prevăzută cu o instalație specială de **Mecanoterapie.** Se aplică aparate ghipsate, bandaje, se face gimnastică ortopedică, redresări, extensiuni etc. Se tratează: deviațiile coloanei vertebrale, Mal de Pott, coxalgii, fracturile, luxațiile, artritele, ankilozele etc. etc.

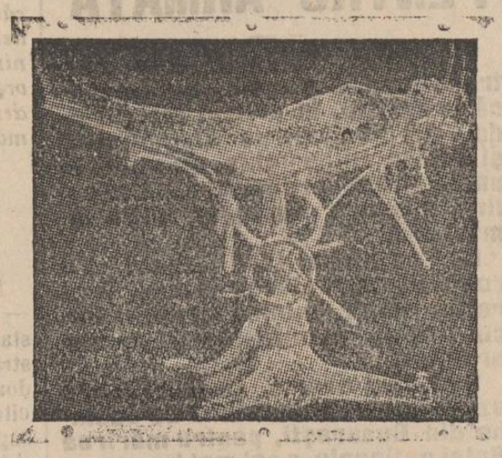

Facori. Sală specială. Moașă diplomată în permanență.

Medicină. Se primesc toate maladiile. Se tratează bronșite cronice, emfizemul pulmonar, scleroza pulmonară, aderențile pleurale cu aparate de gimnastică respiratorie.

Boli nervoase. *Electroterapie,* curenți electrici, băi electrice, masaje vibratorii electrice, epilație electrică. *Hidroterapie.*

Se tratează *sifilisul* prin noile metoade: *injecții Ehrlich* (606) sau mercur după indicații. Se execută toate *regimurile.* Se fac *analize* de sânge, urină, spute; sero-reacțiunea Wassermann. Se primesc în pensiune convalescenți și infirmi.

Directorul și internul locuesc în sanatoriu. Ingrijire serioasă și foarte conștiincioasă. Prețurile adaptate la toate straturile sociale. Policlinică, consultații între 2—4 p. m. Prospecte la cerere. Telef. 52.

Ultime Informaţii

Consiliul de miniştri a hotărît să dee o sută de milioane lei, din excedent, pentru sporirea flotei noastre.

Episcopul Romanului va demisiona pentru a fi ales episcop al Noului Severin. Fostul episcop al Romanului, P. S. S. Gherasim Saferim, va fi reales în scaunul seu.

Cu părere de rău înregistrăm decesul fruntaşului nostru concetăţean d. Gheorghieş Racoviţă. O boală a cordului a răpus ieri seara, la Nizza, pe regretatul bătrîn, tatăl cunoscutului explorator al Polului Sud, d. dr. Emil Racoviţă.

Corpul defunctului va fi adus în ţară şi înmormîntat la moşia Soroneşti, jud. Vaslui.

Tribunalul secţia III a declarat astăzi în stare de faliment pe N. Bulancea din Miroslava, M. Bercovici din Iaşi, str. Cucu şi Z. Guttman din Iaşi.

D. căpitan în rezervă Drăgulănescu Ioan, din reg. 5 Ialomiţa 23, a fost chemat temporar în activitate de serviciu, cu solda gradului de locotenent, la vacanţa ce este la închisoarea militară a corpului 4 armată.

Intre delegaţiunile locale, cari au soliciiat audienţe d-lui ministru N. Xenopol, este şi o delegaţiune a societăţii de confecţiuni „Progresul" prezidată de d. V. Arsenie, consilier comunal. Delegaţiunea va înmîna un memoriu.

In ziua de 12 Ianuarie institutorii şcolilor particulare vor ţinea o consfătuire la şcoala „Cultura", în vederea chestionarului, trimis de către direcţiunea învăţămîntului particular şi care a fost adresat unora dintre institutorii locali cu menţiunea de a lua avizul colegilor.

Medicamente cuprinse în denumirea de „preparate"—străine ori indigene nevînzîndu-se pînă acum cu preţuri egale la diversele farmacii s'a intervenit la consiliul sanitar superior, pentru regulamentarea preţurilor respective în viitor.

D. Ministru al Industriei şi Comerţului în Iaşi.—După cum ne anunţase, a sosit, astăzi dimineaţă, cu trenul de Bucureşti, d. Nicu Xenopol, ministrul Industriei şi Comerţului.

Cu acelaşi tren a sosit şi d. ministru Al. A. Badareu.

La gară au eşit întru întimpinare d. prefect al judeţului, St. Negruţi, N. Canănău, G. D. Şerban, A. D. Xenopol, Pogonat, Anibal Ciurea, M. Wachtel, I. Adace, Ermacov, G. Caracaş, V. Arsenie şi un foarte mare număr de comercianţi.

Meseriaşii erau reprezentaţi printr'o delegaţiune alcătuită din d-nii N. Teleman, I. Constantinescu, N. Vasilescu, Ilie Rozin şi Al. Stoean.

După ce ambii miniştri se întreţinură cîte-va momente cu persoanele prezente, părăsiră gara în automobil.

D. Nicu Xenopol, care a venit întovărăşit de soţia d-sale, este găzduit de către d-nul A. D. Xenopol.

După amează, la ora trei, d-nul Ministru va lua parte la ceaiul oferit în onoarea d-sale, de către d-nul senator G. D. Şerban, unde se vor întruni toţi fruntaşii comerţului şi ai industriei locale.

In timpul cît va sta în Iaşi d-nul Xenopol va vizita cele mai importante stabilimente industriale, atelierele şi Camera de Comerţ.

O delegaţie a Uniunei meseriaşilor s'a prezintat azi d-lui ministru N. Xenopol, şi i-au cerut să li acorde o audienţă.

D. Ministru i-a acordat audienţa cerută, pentru mîine, la orele 5 p. m.

Acceleratul din Bucureşti a venit astăzi cu o întîrziere de 25 minute.

A eşit de sub tipar şi se află de vînzare în toate librăriile, un splendid număr de Crăciun 1912, editat de dicţionarul biografic ilustrat „Figuri contimporane din Romînia", conţinînd printre 200 de clişee extrase din colecţiunile Contelui Alexandru Lenş, facsimilele adreselor oficiale ale muzeelor şi bibliotecilor din străinătate, care au clasat şi catalogat în arhivele lor, această publicaţiune de artă.

Şcolare.—Domnul Gh. Popa, normalist şi învăţător la şcoala din comuna Ungheni-Iaşi este detaşat pe ziua de 1 Ianuarie 1913, la şcoala de băeţi din Hîrlău, fiind însărcinat şi direcţia acelei şcoale pe timpul, cît titularul Domnul Toma Zaharia va funcţiona ca revizor şcolar al Judeţului Putna.

— Domnul Gh. Andrei, învăţător la şcoala din Butea-Miclăuşeni, a fost reintegrat în serviciu pe ziua de 20 Decembrie 1912.

Pentru a complecta darea de seamă asupra frumoasei vînătorie ce a avut loc în pădurile din Cristeşti-Suceava putem adăoga că succesul acestei vînători, a fost împuşcarea unei perechi de mistreţi extraordinar de mari, căzuţi sub glonţul fără greş, al distinsului ofiţer de stat major suedez, Avram Papafi.

Ceaiul în onoarea d-lui N. Xenopol

La oarele 3 p. m. a avut loc, în saloanele Otelului Binder, un ceaiu oferit de d. G. D. Şerban, în onoarea d-lui Ministru N. Xenopol.

Participă şi d. Ministru Al. A. Badareu.

La intrarea în sală a miniştrilor, asistenţa isbucneşte în aplause.

D. G. D. Şerban, întimpină pe d. Xenopol, cu următoarele cuvinte:

„Imprejurările grele, prin care trece ţara, atît în ce priveşte chestiunile externe, cît şi cele interne, căci am avut un an reu, au necesitat, ca în fruntea departamentului industriei şi a Comerciului — unul din ministerele cele mai importante, — să se găsească un economist eminent ca Escelenţa voastră."

D. Şerban salută pe Ministru, în numele comerciului şi industriei ieşene şi îşi exprimă speranţa, că d-sa va şti să răspundă cu prisosinţă, aşteptărilor ţărei întregi.

*

D. N. Xenopol, adînc mişcat răspunde:

„In adevăr am venit la departamentul industriei şi comerciului, în împrejurări foarte grele.

Nădăjduesc că în foarte scurt timp, vom avea vremuri mai bune.

Cînd, după vremurile de azi vor începe vremuri de linişte, va veni şi pentru ţara noastră o nouă eră de progres.

Romînia trebue să tragă învăţăminte din cele ce a văzut la graniţele sale.

Un popor nu poate să existe fără o manifestare a tuturor forţelor sale, atît în ce priveşte producţiunile sale materiale, cît şi intelectuale.

Dacă Romînia doreşte să-şi conserve, la porţile Orientului, un rol de primul rang, ce l'a avut pînă acuma, va trebui ca toţi factorii de producţiune,—zic toţi, pentru că eu nu fac deosebire între mic şi mare, căci pentru mine şi meseriaşul şi comerciantul şi industriaşul au importanţa lor anumită.

Am, d-lor, un proect de mare expanziune economică a Romîniei în Orient, pentru care voiu sacrifica toată activitatea mea.

Nu pot uita că sunt moldovean şi mai ales ieşan.

Viu rar la Iaşi, însă de cîte ori viu, o emoţie puternică mă cuprinde, de cîte ori trec străzile lui.

Făgăduesc, o parte din activitatea mea o voi îndrepta o anume pentru Iaşi.

Asigur că nu voi uita nici pe comercianţi, nici pe industriaşi şi nici pe meseriaşii din Iaşi.

Cu toţii şi în totdeauna, vor găsi în mine un devotat sprijinător.

Cuvîntarea d-lui Ministru este viu aplaudată.

Consiliul comunei Tg.-Frumos va alege de primar pe d. N. Marcopol şi ajutor pe d. V. N. Tăutu.

Consiliul comunal s'a întrunit astă-zi la ora 2 jum., pentru a hotărî asupra constituirei diferitelor comisinni comunale şi a rezolvi diferite chestiuni curente.

Au fost aleşi:

In comisiunea de apel în potriva impunerilor la taxele comunale, d-nii G. Volutză, E. Miclescu şi P. Bogdan.

In comisiunea pentru eliberarea certificatelor de bună purtare, persoanelor care cer împămîntenirea, d-nii dr. E. Severin, O Erbiceanu şi maior Ionescu.

In comisiunea de licitaţiuni, d-nii C. Cerkez şi G. Volutză.

Delegat a lua parte la şedinţele consiliului de higienă, domnul dr. Ştefănescu-Galaţi. Consiliul a ascultat apoi o documentată expunere asupra chestiunei apei, făcută de către domnul primar Matei Cantacuzino.

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN,
CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune,
se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE
ŞI MODERNE
Acordor şi constructor de piane

Franceza, Germana, Latina, Matematici, elevi de curs primar secundar; preparaţiuni serioase conform programei ministeriale special pentru elevii pregătiţi în particular şi pentru cei din şcoalele statului face
V. Emil Profesor Str. Sf. Teodor 36 (în curte).

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 10 Ianuarie

Adunarea naţională turcă acceptă pacea

Intrunirea comitetului june-turc

Camera ungară şi votul obştesc

Constantinopole. — Bancherul Cohn ar fi plecat azi spre Viena în scop de a plasa pe piaţa Vieneză bonuri de tezaur otoman pentru suma de 10 milioane de franci dintre cari numai o jumătate ar fi plătibilă în bani. Se declară acum la ministerul de externe, că guvernul turc e hotărît să cedeze pur şi simplu oraşul Andrianopole. Ziarul „Ikdam" spune că poarta ar fi cerut puterilor dacă, în urma primirei din partea Turciei de a se conforma sfaturilor puterilor, aliaţii ar mai ridica alte pretenţiuni, Poarta mai doreşte să ştie în ce fel constă sprijinul financiar promis Turciei de puterile mari.

*

Constantinopole.—Se confirmă dintr'un izvor bine informat că guvernul otoman s'a hotărît în mod definitiv să încheie pace şi sultanul e partizan al păcei. Nota de respuns la nota puterilor va fi înmînată mîine seară.

*

Constantinopol. — Adunarea naţională s'a rostit pentru primirea notei puterilor şi încheerea păcei.

*

Berlin.—Wolff's Bureau află din Constantinopole că adunarea ţinută la Poartă s'a rostit în favoarea primirei notei puterilor şi încheerei păcei.

*

Londra.—Agenţia Reuter află din Constantinopole că marele consiliu primind condiţiunile cuprinse în nota puterilor guvernul turc va remite mîine marchizului Pallavicini decanul corpului diplomatic o notă, spunînd că Turcia se încrede în mîinele puterilor primind propunerile lor cu privire la Andrianopole şi insule.

*

Constantinopole. — Adunarea consultativă a început la orele 12 jum., s'a ţinut în palatul Dolmabagce în sala rezervată recepţiunei ambasadorilor din catul al 2-lea, avînd vedere pe mare.

La acea oră invitaţii continuau să sosească, în faţa palatului nu se observa nici o mişcare de curiozitate. Fostul mare vizir Haky Paşa şi Mahmud Sefket Paşa fost ministru tînăr turc, asistă. Cabinetul în întregime asistă.

Ora 3 după amiazi—22 Ianuarie—înainte de începerea adunărei, Sultanul a primit în audienţă pe principii Fahreddin şi Abdul Medjid apoi în prezenţa principilor, sultanul a primit pe marele vizir şi pe Şeicul Islam.

Marele vizir a declarat în numele sultanului deschisă adunarea. Principii asistau din salonul lor situat lîngă sala de deliberare.

După deschiderea adunărei, secretarul general al consiliului de miniştri, a dat citire, în traducere, notei colective a ambasadorilor, apoi ministrul de rezboiu a expus situaţia armatei, ministrul de finanţe a citit o lungă expunere a situaţiei financiare; în numele ministrului de externe, bolnav, secretarul general al consiliului, a dat citire unei expuneri a situaţiei externe. A început imediat o discuţie aprinsă. Au vorbit apoi mai mulţi senatori, printre care fostul ministru Kutson Said. Afară de unul, toţi oratorii au aprobat punctul de vedere al guvernului. Adunarea a primit lămuririle date de guvern şi s'a rostit pentru primirea notei colective. Guvernul va răspunde că primeşte sfaturile puterilor, că este convins de buna lor voinţă, ia act de asigurările date pentru un sprijin financiar şi moral pentru salvgardarea teritorilor rămase imperiului. Adunarea s'a rîdicat la orele 4. Au asistat cam 80 persoane la deliberări secrete ce au avut loc în urmă Imediat după adunare consiliul de miniştri s'a reunit la palat, spre a redacta definitiv nota de răspuns puterilor. Nota va fi remisă mîine după amiază ambasadorilor.

Ştirea rezultatului adunărei s'a afflat astă-seară în oraş şi a provocat o vie impresie, chiar şi publicul turc a primit ştirea încheerei păcei cu o satisfacţiune.

Se constată că cercurile oficiale ale palatului au vorbit în favoarea păcei. Suveranul împărtăşeşte în întregime necesitatea încheerei păcei. In cursul şedinţei Sultanul cerea să fie pus în curent cu discuţiunile urmate. Faptul că asista la şedinţă principele Halim, secretar general al comitetului turc, este interpretat ca un indiciu că comitetul a fost astfel reprezentat la adunare.

A produs mare impresie faptul că Kuciuc Said şi Kiamil Paşa, cari erau doi duşmani făcîndu-şi războiu de moarte şi-au strîns mîna după rîdicarea şedinţei, împăcîndu-se.

*

Paris.

Fruntaşii comitetului tînăr turc s'au întrunit alaltăeri la principele Halim şi au luat cunoştinţă de un raport asupra situaţiei diplomatice trimis de fostul ministru de externe Asim, care se află la Viena.

S'a decis că în cazul cînd lămuririle ce se vor da în adunarea naţională nu vor fi suficiente, un senator din partidul tînăr turc să propue ca guvernul să convoace o întrunire a tuturor ofiţerilor pînă la gradul de brigadier, a tuturor demnitarilor şi foştilor miniştri, ca să hotărască asupra răsboiului sau păcei.

*

Salonic.—Farul de pe coasta Casandra, la intrarea în golful Salonic nu se aprinde, ca măsura de precauţiune, de două zile, deşi nu se crede că vasele turceşti să încerce a mai eşi din Dardanele şi să vie pînă aci, totuşi s'au luat măsurile severe.

Greva generală în Ungaria

Budapesta. — Mişcarea printre muncitori creşte în întreaga ţară.

E cert, că chiar în cursul acestor zile, se va declara greva generală.

Romînia nu renunţă la Silistra

Viena.—Ziarul „Die Zeit", afirmă, că Romînia a renunţat la Silistra şi că cere numai o fîşie de pămînt, pînă la Covarna.

*

Bucureşti. — Ziarul „Adevărul" înregistrînd sus arătata ştire, adaugă:

— „Controlînd ştirea, aflăm că guvernul romîn n'a cedat, şi nu înţelege să cedeze în chestia Silistrei.

Fuga unui mare Duce

Petersburg. — Marele Duce Andrei Vladimirovici a dispărut în tovărăşia unei baletiste.

Se crede că s'au refugiat în străinătate.

Camera Ungară şi votul obştesc

Budapesta.—Camera a reluat şedinţele, deputatul romîn domnul Şt. Pop, a depus o moţiune cu privire la sufragiul universal, cerînd ca votul să fie secret şi să se exercite în fie-care comună viitoarea şedinţă de mîne.

Boala arh'ducelui Reiner

Viena.—Starea arhiducelui Reiner s'a îmbunătăţit, durerile au mai dispărut, medicii se arată mulţumiţi de starea bolnavului.

Un gest patriotic

Bucureşti.—Domnul Valerian Ursian, profesor universitar, a trimis o adresă d-lui ministru de războiu, prin care declară, că cedează pe veci 5 hectare de pămînt, de pe moşia sa Cuşoieni-Vîlcea, în favoarea familiilor acelor soldaţi, care vor pleca întăi, într'un eventual războiu cu Bulgaria.

Domnul general Hîrjeu, Ministru de războiu, a răspuns mulţumind d-lui Valerian Ursian, pentru gestul său patriotic.

Consiliul de eri

Bucureşti.—Consiliul de miniştri ce s'a ţinut eri la d. Maiorescu a durat 3 ore.

Consiliul s'a ocupat de situaţia externă şi a emis dorinţa, a se ţine zilele acestea un consiliu, sub preşedonţia regelui.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei II-a a Loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat

10,000—33,667.
2,000—23,274.
1,500—22416.
1,000—55,867.
500—21,237, 25,043, 6,813, 33,577.
300—14,592, 22,121, 47,838.

Interview cu d-nul Daneff

Viena.—Corespondentul din Londra al ziarului „Deutsches Wolksblath", a avut o convorbire cu doctorul Daneff, care a zis că Romînia are tot interesul să trăiască bine cu Bulgaria şi că bulgarii sunt gata să cedeze un mic teritoriu, la coasta Mărei Negre.

Bulgaria va distruge întăriturile din Silistra şi nu se va opune, ca Romînia să-şi fortifice teritoriul ei.

Am perdut *în ziua de 6 Ianuarie a. c. un portofel în care erau 25 lei, o bucăţică de lanţ de aur şi trei chitanţe eliberate mie de Casa de economie din comuna Buciumi judeţul Iaşi; una pe suma de 100 lei, una pe suma de 10 lei şi a treia pentru taxa de 2 lei depuse în anul 1906.*

Elena Mititelu
Iaşi, str. Elena Doamna 31

PROGRESUL INDUSTRIEI PETROLIFERE ROMÎNE
Descoperire Romînească Brevetată
Petrol EDOLIN
Fără fum, fără miros, flacără albă.
Produs patentat special al rafinăriei
— VEGA —
Soc. anonimă romînă Capital lei 3.750.000 deplin vărsaţi.

Petrolul „Edolin" este fala industriei noastre naţionale.
Petrolul „Edolin" arde în ori-ce lampă, fie de salon sau din casele ţărăneşti.
Petrolul „Edolin" nu face fum.
Petrolul „Edolin" arde fără miros.
Petrolul „Edolin" produce o flacăre albă strălucitoare.
Petrolul „Edolin", se vinde cu 25 b. litrul.

Se găseşte de vînzare En gros la depozitul Şoseaua Naţională vis-a-vis de vama rusească şi En detail la: N. Halpern str. Costache Negri 12. I. Şteinbum str. Procopiei 4, I. Grümberg str, Cucu 24, precum şi depozitele din str. Arcu 8, Piaţa Halei, str. Nicolina, însă spre convingerea onor public este rugat a *cere vînzătorului* Marca de control „Edolin Vega"

Reprezentantul Societăţii „Vega"
Credit Petrolifer pentru Iaşi
M. Klepper.
Şoseaua Arcu 2.

Grigore Dimitrescu
profesor universitar, fost magistrat
AVOCAT
ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Dr. L. FISCH
Specializat la Berlin în
BOLI DE COPII
în clinicile prof. **Heubner** *(Charité),* **Naumann** *(Säuglingsfürsorge),* **Finkelstein** *(Azilul de copii).*
Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.
Consult 10—11 şi 3—5.

Doctor M. Hortolomei
MEDIC DE SPITAL
Consult 4—6 p. m.
Str. Gh. Mîrzescu 4 (colţ cu str. de sus).

Important
Aduc la cunoştinţa onor. public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.
Fabrică de rahat, halvale, dulceţuri etc.
fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.
Calităţi exelente
Cu stimă. **H. Alexiades**

In Str. Armenă 3, este un pianino în stare nouă de vînzare.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Successor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrişi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Frumoasă No 17.

NEVRALGIILE din Hapurile Doctorului Mousette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă, la dîmbul cel mai greu de la mîncare, Migrenele, Gastralgie, Sciatica, Reumatismul, Migrenele, Gastralgie, Sciatica, Afecţiunile reumatismale, Anemia, Slăbiciunea, Palida Tenedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă, la dîmbul cel mai greu de la mîncare, Migrenele, Gastralgie, Sciatica, Afecţiunile reumatismale, Anemia, Slăbiciunea, Palida Tenedii.

A se cere: Les Véritables PILULES MOUSSETTE de CHIN & Cie, de PARIS, care se pot obţine de la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MISTRET

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

HIGEYA

APA DE MASA NATURALĂ ALCALINĂ
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNĂ APĂ MINERALĂ pentru combaterea bolelor de Ficat, Rută, Rinichi şi Desinfecţie —

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară. Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Teacolă
Representant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

Sticla a 1½ L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.75. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se înţeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

BROSSE TAPIS
Prix 4 fr.
R. GARIEL
2, quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco de Catalogue

PONTE-PATE
En PONTE INCAVADLE
Prix: 0f60c.
Raymond GARIEL
2, quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de Catalogue sur demande

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT compleet după Programa Conservatoriului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Planine — ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără acanto —

— *Cataloage gratis* —

INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

Inginer I. CANA

Autorizat de Primăria Iaşi

Iaşi—28 str. Cuza Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)

—Apă—Canal—Closete *contra* îngheţului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Soneri, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supraveghori de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţile cele mai bune la dispoziţie.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

Biciclete BRENABOR
intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente

Toate se vînd in rate convenabile la

MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

ALIENOR
PARFUM SUAVE
EMBERSISTANT
Sd A. RALLET & Cie
BORDEAUX

FONDOIR
Prix..... 6f50
R. GARIEL
2, quai de la Mégisserie, PARIS
RATIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

OPINIA

5 bani Exemplarul

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: Iași str. Gh. Mârzescu 25

Sub direcțiunea unui Comitet

Anul X — No. 1781 — Sîmbătă 12 Ianuarie 1913

Conflict austro-romîn

O, un foarte ușor conflict de frontieră, care n'a fost, însă, rezolvat nici astăzi, după o jumătate de secol și mai bine. Relațiunea o găsim într'o scriere a d-lui Nicu Xenopol, pomenită eri în ziar și datată din 1882.

Ocupîndu-se de hotarul Slănicului de Moldova, dintre Ungaria și Romînia, autorul arată că nu rîul Puf formează granița, ci că odinioară o altă apă—Cheș-cheș—formă hotarul cu 6 kilometri mai departe.

„La 1839 un munte de la graniță, Căzătura, a fost cu totul despuiat de arbori, din cauza unei furtuni violente. Muntele rămînînd gol, atît Ocnenii, cît și Ungurii se slujiau de dînsul ca loc de pășune, din care cauză se născură certe. Se rîndui atunci din partea guvernului o comisiune pentru a cerceta lucrul; ea n'a ajuns însă la nici un rezultat.

La 1854—peste 15 ani—muntele fu dat în arendă de către Ocneni unui cioban transilvănean. Cînd contractul expiră, administrația ungară încheia ea însăși un contract cu dînșii și cînd expiră și acesta Ungurii puseră stăpînire pe Căzătura și pe împrejurimi.

La 1857 se rîndui o comisiune din partea guvernului Moldovei, din I. Canta, M. Nastasachi și Meleghi; cei doi dintăi se retraseră curînd, așa că nu rămase în comisiune de cît Meleghi.

...Cînd d. Meleghi sosi la locul unde este azi fruntaria între Austria și Romînia, găsi acasă și un pichet austriac și ceva mai departe întîlni și un feresträu. La întrebările ce făcu, Austriacii răspunseră că locuința a fost zidită, ca să stea comisiunea într'însa cît vor dura negocierile și că feresträul tăia lemne din pădurea Ocnenilor pentru nevoile comisiunii. D. Meleghi protestă de la început contra acestor semne de încălcare îndestul de vădite.

Documentul pe care putea să se întemeeze d. Meleghi, pentru a susținea drepturile țării era delimitarea făcută la 1797. Atunci încă Austria răpise mult pămînt de la Moldova și înaintase cu picheturile mai pretutindeni. Planurile acestei delimitări se aflau la Poartă, care nu vroi să le comunice comisiunii noastre. In acele planuri se spunea lămurit că pîrîul Cheșcheșului formează granița între Moldova și Transilvania și că muntele Căzătura, muntele Cheșcheș, Sandru mare, Sandru mic vin în Moldova. Deci pămîntul cuprins între Puf și Chesches, care e astăzi unguresc, era mai înainte romînesc.

Ne putînd căpăta documentul, d. Meleghi căută să capete de la Ocneni, proprietari ai locurilor de la frontieră documentele și planurile relative la dînsa, pe cari le aveau de mult timp în păstrare. Oamenii aveau însă atunci proces cu Statul pentru pămînturile de la Ocnă și nu vroiră să dea nici un document.

Din fericire d-na Ghica Comănești, pe a căreia moșie se făcuse asemenea diferite încălcări, înaintă d-lui M. niște hotărnicii de 1803 ce concordau cu delimitarea de la 1797.

Văzînd că tot nu reușește, d. Meleghi cercetă și dădu peste un pădurar foarte bătrîn, care știa că totdeauna granița fusese alcătuită de rîul Cheșcheș. El conduse la un loc aproape de acest pîrîu, amîndouă comisiile. Pe un bătrîn copac era zugrăvită și cioplită pajura austriacă. Dovadă sdrobitoare! Cu toate aceste comisia austriacă nu recunoscu nimic. Se recurse la martori locali. Cînd era să întrebuințeze acest din urmă mijloc d. Meleghi primi o depeșă din Iași să înceteze ori-ce lucrare și să se întoarcă în Iași.

Un comisar turc venia din partea Turciei să reguleze el însuși chestiunea. Principele Vogorides însărcină pe Meleghi să întovărășască pe Turc.

— In ce calitate mă trimite Măria Ta?

— In calitate de om care să dea lămuriri.

— La un astfel de rol nu pot să mă cobor, respunse cu demnitate d. Meleghi.

— Ma eo îți poronțesco.

— Eu am hotărîrea mea.

Vogorides rîndui atunci pe colonelul Guriță care n'avea idee despre locurile și împrejurările de la fruntarie. D. Meleghi alergă la C. Hurmusachi, C. Negri, la ruda lui Vogorides, Vasile Slurdi și isbuti ca să nu fie trimis colonelul. Turcul deasemenea rămase pe loc; lucrurile stau de atunci neschimbate; Ungurii ocupă și azi partea dintre Cheșcheș și Puf, susținînd că acesta din urmă, ar fi pîrîul Cheșcheșului și că cel dintăi s'ar fi numind Gerbs.

...Printr'o schimbare de nume, vecinii noștri, aci ca și la Mehadia, ne despuiară de o frumoasă întindere de pămînt. Din Cheșcheș în Cheșcheș, ei ar putea cuprinde întreaga Românie.

„...Incălcări analoage s'au făcut în județul Neamțului precum și în județul Putnei".

Cuvinte adevărate și triste, cari ar fi putut pune pe gînduri, nu numai acum trei decenii cînd actualul ministru al industriei scria rîndurile de mai sus, ca simple „note și impresiuni" — ci și în momentul de față, cînd toată istoria în curs se reduce doară la conflicte de frontieră...

Ce formează oare neîncetata pricină de vrajbă franco-germană? Frontierele Alsaciei și Lorenei.

Ce ne-au răpit Rușii în 1877 și Austriacii cu un secol înainte? Liniile frontierelor — mutate la răsărit și la sud...

Care e nodul gordian în conflictul bulgaro-romîn? Frontiera!

Țările mici, cu osebire — și noi suntem încă pentru multă vreme o țară mică! — au destinul de a-și vedea necontenit hotarele disputate, invidiate, încălcate de vecini mari.

Cu drept cuvînt ne temem de Bulgaria de mîne — Bulgaria cea nouă — dacă învățăm din istoria de eri ce ne-au smuls, din hotare, vecinele cele mari...

▽

Chestiunea apei

Eri Consiliul comunal a ținut prima ședință de la constituirea sa.

Cu această ocaziune d. primar Matei Cantacuzino a făcut o expunere amănunțită a stărei actuale a chestiunei apei, arătînd și acum că la calitățile deosebite care'l indicau la această înaltă sarcină cetățenească, știe să adauge un sentiment de cea mai deplină răspundere, față de marile nevoi ale orașului.

Primul său cuvînt a fost în chestiunea apei, iar asigurările ce a dat consiliului comunal, sunt de natură a încredința pe oricine, că această chestiune a intrat pe mîni bune.

Cititorii vor găsi în corpul ziarului informațiuni depline asupra stărei actuale a chestiunei apei.

Situațiunea deosebită ce ocupă d. Matei Cantacuzino, în afară de calitatea de primar, precum și legătura ce are cu distinsul inginer d. Ioan Cantacuzino, care cunoaște în toate amănuntele lucrările de aducere a apei de la Iași, sunt o garanție că la sfîrșitul așa de lăudabile ce 'și-a dat deja d. Inginer Cantacuzino, pentru a da Iașului o lucrare bună, se va adăuga și dorința de a ușura sarcina grea ce fratele său 'și-a asumat, ca Primar al Iașului.

Suntem vesli că primăriatul D-lui Matei Cantacuzino se inaugurează sub așa bune auspicii și suntem încredințați că sub D-sa chestiunea apei va fi definitiv izbîndită.

Către orizonturi noua

In altă parte a ziarului nostru facem o amănunțită dare de samă asupra consfătuirii dela otel Binder, la care, după inițiative d-lui Șerban, au luat parte, în mijlocul celor mai de samă reprezentanți ai comerțului și industriei locale, d-nii miniștri Bădăreu și Xenopol.

Din acea dare de samă, cetitorii noștri își pot face idee, de caracterul consfătuirei și mai cu samă de efectele pe care le va produce.

In extrem de interesanta expunere a d-lui G. D. Șerban, în atențiunea încordată a tuturor, rînd pe rînd au trecut toate dorințele și toate nevoile vieții noastre economice. Cu o competință rară cu un spirit de pătrundere ales, cu o analiză plină de judecată, decanul comerțului din a doua capitală, a dat celor doi miniștri o orientare prețioasă, pentru bunele lor intențiuni, și aceasta nu numai în ce privește nevoile lașului dar și în ce privește interesele economicee ale țărei întregi.

Discutiile s'au menținut în aceiași notă, obiectivă și generoasă, cu dezvoltări partiale a temei puse de d. Șerban, dînd ocazia celor mai mulți să facă dovada unei priceperi clare a lucrărilor, și a unui spirit de observație și de generalizare care a produs cea mai surprinzătoare și mai plăcută impresie.

In aceste condiții, cu drept cuvînt, d. ministru Xenopol, a relevat că materialul de observații și de documente cu care pleacă de la această consfătuire e unul din cele mai bogate, pe care și le-a putut aduna, și că-i va fi plăcut să-și îndeplinească larga activitate ce și-a propus-o la departamentul său utilizîndu-l în totul.

Pentru că e notăgăduit că nu cifrele reci ale datelor statistice și nu rapoartele și actele oficiale, adunate în condiții diverse, pot alcătui cu folos baza reformelor viitoare, sau în tot cazul nu numai aceste. Cunoașterea directă a vieții reale, prin contactul de aproape cu acei cari o trăesc și o simt cu acei cari sunt factorii principali ai mișcărilor curente, — e cel mai mare și cel mai de samă element în această materie.

Nu e dar o întîmplare că d-nii miniștri Bădăreu și Xenopol, au ținut să se coboare în mijlocul cetățenilor și să asculte de aproape nevoile lor.

Faptul ține de o metodă în activitatea lor de resort, și de necesitatea simțită de a se călăuzi cu date pozitive și cu caracter experimental în această activitate.

Dar e o fericită întîmplare că acei doi miniștri, cari prin felul de a concepe lucrurile, prin metoda lor de acțiune, prin chipul democratic de a-și înțelege misiunea, s'au întîmplat a fi tocmai șefii departamentelor care privesc exclusiv viața economică a țărei.

D. Xenopol are prin misiunea sa, grija comerțului, a activității industriale, și a tuturor mijloacelor de producțiune; în domeniul său intră tot mecanizmul uriaș care fabrică avuția țărei.

D. Bădărău are în samă și în grija sa mijloacele care fac cu putință viața acestui mecanism și cari fac să circule bogățiile producțiunei noastre economice.

Domeniul unuia, implică pe al celuilalt. Activitatea unuia, nu se poate concepe fără activitatea celuilalt. Tot secretul vieței noastre economice și naționale stă în conlucrarea armonică a acestor două resorturi între ele.

Și e iarăși o fericită întîmplare, că ambii acești reprezentanți ai guvernului, se găsesc a fi doi fii ai Iașului, legați cu tot sufletul lor de acest centru, atîta vreme uitat și obîjduit și că în deosebi unul, fixat naturalminte cu toate legăturile vieței curente de orașul care se fălește de a-l număra printre fii săi, a pus la probă de nenumărate ori toată dragostea ce ne poartă și toată puterea de muncă cu care a fost înzestrat.

In asemenea condiții, consfătuirea de eri, nu va fi numai o ocazie de expuneri și de observații interesante, ci o lucrare strălucită, de mare folos practic și cu urmări neprețuite, care va deschide vieței noastre economice orizonturi noui și largi.

Criza financiară

— Cursul schimbului —

De la izbucnirea războiului balcanic și pînă azi, situația economică și financiară a țării e profund sdruncinată.

Lipsa de export și nesiguranța generală, au adus o mare stagnațiune în afaceri. Criza în loc să se atenueze, cum se spera, se accentuiază din ce în ce mai mult. Protestele s'au înmulțit în chip considerabil, iar falimentele au ajuns așa de frecvente încît ele amintesc epoca de tristă aducere aminte din 1899—1900.

Și nu e numai la noi o situație grea. Toate țările apusului, și unele din cele mai bogate, simt apăsarea economică creiată de răsboi. Așa țara scontului oficial în Anglia e de 5 la sută tot așa și Elveția. In Italia e cu o jumatate la sută mai urcat. La noi Banca Națională a ridicat scontul la 6 la sută, iar Casa de Depuneri ia e dobîndă de 5 la sută pentru avansurile pe deposite.

Atît n'ar fi de ajuns ca să explice grozava jenă de azi. Cursurile schimbului internațional au atins la noi niște înălțimi necunoscute încă. Napoleonul e azi 80 bani, adică 4 lei suta; marca 126,65; coroana 10740 Cu așa cursuri nu-i de mirare că negustorii nu pot face față angajamentelor lor din străinătate.

Ministrul de Justiție s'a văzut nevoit să intervină, pentru a pune capăt unei situațiuni, atît de dăunătoare comerțului, și-a dat ordin portăreilor să nu protesteze cambiile a căror valoare va fi depusă de negustori, socotindu-se după cursurile oficiale ale Bursei din București.

Neapărat, și aceste cursuri sunt enorme—80 bani Napoleonul—dar față de cele străine, ele constituesc o ușurare pentru negustori.

Măsuri urgente de îndreptare se impun, și prima măsură necesară în actualele împrejurări e ca să se reguleze chestia schimbului internațional.

Darul orfanelor

Orfanele de la „Elena Doamna" din București au subscris pentru flota națională vre-o 126 lei. Directoarea azilului, d-na dr. Proca, însoțește suma subscrisă de-o călduroasă scrisoare, în care arată marea bucurie și entusiasmul cu cari bietele copile și-au dat seracul lor obol.

Gestul e frumos și atingător. Copii lipsiți de părinți și de mame, au simțit a adevărată mîngîiere să poată da pentru patria—mumă.

Fie că gestul atingător al orfanelor din azilul „Elena Doamna" să-și găsească imitatori și printre aceia, cari pot contribui cu mai mult pentru binele țării.

OAMENI ȘI LUCRURI

Cît cheltuim....

Am amintit în notele consacrate activității literare a d-lui N. Xenopol titlul unui recent studiu de economie politică. „Cît cheltuesc Romînii în străinătate". Credem interesant și util a extrage cîte-va date. După ce arată că se urcă la 120,000,000 — o sută două zeci de milioane, anuitățile plătite peste fruntarii sau sumele luate în fie care an din țară de străini, — numai Bulgarii lucrători iau 9 milioane pe an, după raportul atașatului german Scheidemann — domnul Xenopol insistă asupra sumeler ce cheltuesc Romînii în străinătate, sub diverse forme și... pretexte.

După un raport al ministerului de finanțe din 1906 veniturile moșiilor aparținînd unor mari proprietari romîni care domiciliază în străinătate se ridicau, atunci, la 4,741,143 lei pe an, — cu știuta tendință de urcare. Toți acești bani rămîn, firește, peste hotare.

„După informațiile ce am cules — scrie d. Xenopol — la diferite Universități din Austria, Germania, Belgia și Franța, studiază aproape 1000 de Romîni.

Luînd media de 4500 lei de fie care student, ajungem la cifra de 4.500,000 lei, de sigur inferioară realității.

Mai putem încă adăoga aci cel puțin, 500 elevi și eleve prin liceele și pensionatele străine, pentru care putem compta iară 2,000,000 lei.

Sumele cheltuite în consultații medicale, un milion.

Sumele cheltuite de Romîni la băile din străinătate: peste 4000 de Romîni frecventează la fiecare aceste băi, ceea ce reprezintă o cheltuială de 12,000,000 de lei.

Sumele cele mai considerabile sunt reprezentate însă de cheltuelile făcute de Romîni în străinătate în simple călătorii de petrecere Paris, Nizza, Monte-Carlo, Elveția ne iau în fie care an 10—15 milioane.

Tabloul acestor cheltueli se ridică la cifra fantastică da minimum 30 milioane.

Firește, economistul nu socoate întreaga sumă ca inutilă. Bună oară pentru anumite studii și chiar unele stațiuni balneare. Dar mai bine de jumatate aparține de sigur cheltuelilor de lux și aci reproducem cîte-va reflecții excelente.

„Nimeni nu pretinde ca toate aceste sume să fie cheltuite în țară, căci nicăeri nu se poate pune frîu dorinței oamenilor de a călători în țări străine, fie și fără nici un folos. Dar e o măsură în toate, relativ cu alte națiuni, și dată fiind starea noastră materială, Romînii călătoresc în număr prea mare și cheltuesc în mod disproporționat cu mijloacele de care dispun. E o boală eminamente națională, acea de a părea, de a-și satisface mai mult vanitatea, de cît a căuta distracții sănătoase ori instructive.

Și ca să se vadă cît de bine poate o inteligență vie să devină profetică în... țara sa proprie, cităm din acelaș articol:

„Nu trebue să uităm însă că după anii de belșug viu în mod fatal, și anii de secetă și de sărăcie.... *Că vom avea o criză peste un an, doi cel mult, lucrul e aproape sigur*..... Vom avea neapărat o scădere a arenzilor, a prețului muncii și a pămîntului, o scădere a chiriilor etc. etc..."

„Răul va fi cu atît mai mare, cu cît *criza va urma unei perioade de belșug extra-ordinar* în care toate clasele s'au învățat cu un traiu mai bun. *Va fi o suferință nu numai fizică, prin împuținarea consumațiunii*, dar și morală prin nevoia de a renunța la unele cheltueli de lux care, prin obișnuință, devin cu timpul absolut necesare vieței."

Rîndurile aceste, în adevăr profetice, au fost scrise în Octombrie 1911.

Redon.

Educația individualității

Se cunoaște astă-zi îndestul tendința marilor pedagogi de a individualiza educația ținînd seamă de psichologia particulară a fiecărui copil pentru a ajunge la obținerea adevăratelor individualități. Și acesta în vederea binelui individual cît și social.

Se înțelege că aci nu-i vorba despre individualitatea luată în înțelesul strîmt al cuvîntului — individualitatea care să se confunde cu egoismul.

E vorba de individualismul în înțeles larg, care nu stinghereste întru nimic interesele celor din prejur, acel individualism, care constă în perfecționarea și inobilarea naturei astfel, ca fericirea și nenorocirea semenilor să fie simțite întocmai ca cele proprii.

Despre această chestie Ellen Key cunoscută scriitoare suedeză, — vorbește printre multe alte chestii, în cartea sa *Personalitate și Frumusețe*.

*

După cum se știe Ellen Key este apostolul libertății absolute a copilului, înțelegîndu-se prin aceasta condiția de a-i se da tot ce natura cere în limitele adevăratei rațiuni.

In capitolul despre care e vorba autoarea combate părerea lui Kant că acțiunile făcute din obiceiu sunt lipsite de caracter moral.

Ea arată tocmai superioritatea moralei organice spunînd că singura morală autentică, e cea care fixîndu-se prin obiceiuri provoacă acte spontane, lucrînd fără ajutorul cugetării conștiente. Omul la care binele a ajuns să fie expresia stării lui sufletești, e cel mai mare din punct de vedere moral.

Deci scopul oricării educații trebue să fie crearea obiceiurilor morale. Educația veche caută să înădușe instinctele corpului.

Astă-zi din potrivă trebue tocmai să ne servim de aceste instincte pentru a le pune pe cale bună, a le desvolta în înțelesul în care voim.

Din punct de vedere psihologic formarea unei obișnuințe consistă în repetarea unui act pînă se reduce la o mișcare reflexă inconștientă. Astfel ori ce progres ar fi cu neputință.

De aici se deduce necesitatea de a face pe copil să se supue pentru a contracta obiceiurile insuflate de educator. Acesta însă va avea grijă să dea totdeauna copilului motivul ori cărei acțiuni, după care apoi va putea cere supunerea absolută pînă cînd copilul va fi în stare să lucreze de la sine.

Viața socială cere individualități tari în serviciul binelui și astă-zi se caută a se da copilului multe virtuți în acest scop dar se neglijează de a face din el o personalitate de valoare tocmai pentru binele societății.

E foarte adevărat că educația prin ordine și cerinți de tot felul ajunge să domine elementul animal și primitiv din natura omului; dar aceasta trebue să se facă într'un spirit mai larg adaptîndu-se naturei copilului.

Cîte greșeli n'a comis pedagogia veche pedepsind acte care nu erau de cît trebuințe profunde și reale de ale organismului lui.

Spre pildă pedepsirea copilului care mănîncă dulce sau fructe acre. Ignoranța de multe ori a distrus legăturile naturale, care trebue să unească nevoile organice și psihice a copilului cu bucuria de a le satisface, ceia ce a adus pen-

tru mulți copii o nesăvîrșită *via dolorosa* după cum se exprimă autoarea.

*

Facultățile și instinctule fiind amintiri organice ereditare de plăcere sau de durere se pot adapta gradat, educatorul plecînd de la aceste instincte naturale pentru a crea altele nouă stabilind astfel o bază psihologică tare, care să permită o evocare ulterioară.

Copilul se supune inspirației momentului și pentru aceasta trebuie a se folosi de bucuria sau necazul lui pentru a crea asociații care să l facă a judeca mai bine și a ști cum să afirme și să se înalțe pe sine.

De exemplu, copilul simte mare nevoie de iubire și de activitate. Asociind această trebuință cu necazul de a pricinui durere și cu plăcerea de a face bine se pune baza dezvoltării unui individ și social și individual.

Și în acest chip încetul cu încetul se desvoltă o personalitate.

Dar trebuie multă bagare de seamă pentru a nu cădea în greșeli. A permite unui copil să fie tiranul familiei nu înseamnează a-i face educația individualității.

Educatorul trebue să știe chiar de la începutul educației morale că pacea, bucuria, libertatea sunt condiții de existență așa de esențiale vieței și înălțării sufletului precum sunt hrana, aerul, soarele și mișcarea corpului.

După cît vedem tendința D-nei Ellen Key ca și a marilor pedagogi Rousseau, Pestalozzi — tendința de a individualiza în educație — este de a ținea seamă de pshilogia particulară fie cărui copil, fără ca prin aceasta să se înțeleagă a erta toate prostiile și capriciile copilărești, și nici de a interzice unui copil, ceea ce se permite altuia. E vorba numai de a descoperi particularitățile specifice a fiecărui individ și de a ținea seamă de ele în educație; căci copilul e tot așa — dacă nu mai mult — de complicat și individual ca și adultul.

*

Din cele expuse se văd bine și mijloacele de întrebuințat pentru educația individualității. Cel întăi lucru e de a face pe copilul să lucreze moralminte, voința lui exercitîndu-se din lăuntru în afară. Forța exterioară nu va servi decît să resprime răutățile și greșalele vîrsrei. Trebuie ajutat copilul să-și învingă defectele caracterului său stimulînd forțele sănătoase ce se găsesc în el și diriguind treduința de activitate în senzul facultăților lui. Trebuie de înlăturat ori-ce împedicare asupra tendințelor naturale, și ori-ce nedelicateță pe care un adult n'ar putea-o suporta. Să nu se confunde însă ceea ce e accidental cu ceea ce este esențial; diformitatea morală cu caracterul moral influența exterioară cu impresiunea interioară. Pentru a reuși să se atingă valorile umane și universale trebuie ca educatorul să posedă condiția primordială a artei educative. Să știe a face observații psihologice juste. Condus bine copilul va ajunge să fie fericit — deci individualul — eliberat de propria lui răutate și rea dispoziție. El va putea să se joace și să învețe, să observe și să lucreze, să creeze și să viseze fără ca educatorul să intervie neîncetat pentru a-l dirigui — afară de cazul cînd e absolută nevoie.

Educatorul nu va putea face nimic mediul familiar nu-și va avea echilibru moral cerut, In căminul din care lipsește atmosfera caldă de cordialitate și în care viața e meschină, și frivolitatea și violența sunt nelipsite, copiii sunt lăsați la voia întîmplăriii ei nu pot fi înțeleși; iar personalitatea lor se dosvoltă într'un chip înspăimîntător. In acest fel nu e cu putință de a ajunge la adevărata *morală organică* astfel ca toate datoriile să fie concepute numai ca niște condiții de fericire morală, fie-care simțind o bucurie sinceră și mai mare atunci cînd face binele.

Datoria individualistelor e de a lucra în așa chip ca valorile supreme din individ să poată crește și fructifica spre binele celorlanți răspîndind numai binefacori. Și cînd educatorii vor fi pătrunși de acest mare principiu anume că îndeplinirea datoriei trebuie să fie o condiție de fericire, atunci ei se vor sili să lase cîmp cît mai larg energiilor sănătoase și bine făcătoare pentru a contribui la evoluția ascendentă a vieței.

*

Acestea sunt ideile D-nei Ellen Key în privința educației individualității, idei de mare valoare, căci se sprijină pe studiul științific al fenomenelor spiritului. Ca și Gustave Le Bon, ea susține principiul psihologic fundamental, care se rezumă în: arta de a face să treacă conștientul în inconștient. Ea stăruie însă, să se ajungă la aceasta numai prin *iubire* și *știință*, condiție pentru a căpăta adevărate valori umane care să închege societăți fericite.

Maria C. Buțureanu.

Franceza, Germana, Latina, Matematici, *elevi de curs primar secundar; preparațiuni serioase conform programei ministeriale special pentru elevii pregătiți în particular și pentru cei din școalele statului face*

V. Emil Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

Importanta consfătuire economică

cu ocazia ceaiului oferit de d. Senator G. D. Șerban, în onoarea d-lui Ministru Nicu Xenopol.

După cum am relatat în numărul nostru de eri, la ceaiul oferit de către d. Senator G. D. Șerban, în onoarea d-lui Ministru al Industriei și Comerțului, N. Xenopol, au luat parte d. Ministru Badareu și un mare număr de invitați dintre reprezentanții comerțului, ai industriei, ai națiunei și ai autorităților.

Ambii d-nii miniștri, discută cîtva timp, cu persoanele prezente, diferite chestiuni, apoi se servește ceaiul.

D. *G. D. Șerban*, luînd cuvîntul, aduce vii mulțumiri d-lor miniștri și d-lor ininvitați pentru onoarea ce i-au făcut de a răspunde invitațiunei d-sale.

Reuniunea aceasta o socotesc d-lor de o importanță deosebită, pentru că aci se găsesc față în față conducătorii energiei de producțiune a economiei noastre naționale și a circulațiunei acelei producțiuni, cu reprezentanții națiunii, cu ai forții executive, (care e cel mai însemnat factor, căci ori cît de bună ar fi o lege, dacă nu este inteligent aplicată, nu poate da rezultatele așteptate și cu cei ai muncei economice, care își jertfesc viața producțiunei pentru bogăția și propășirea țării.

Sunt adânc mișcat, când pentru întăia oară văd în Iași — deși sunt cel mai bătrân comerciant din acest oraș, având patru zeci ani de activitate comercială—doi miniștri, dela departamentele de care atârnă viața economică,—venind în mijlocul lumei comerciale, și interesându-se de aproape de nevoile ei.

Nevoile economice ale Iașului sunt mari și numeroase, căci Iașul economic este mult în urma Iașului cultural.

Suntem fericiți astăzi că am auzit făgăduinla d-lui ministru al industriei și comerțului că se va devota pentru ridicarea economică a vechei capitale a Moldovei care a făcut atâtea jertfe pentru interesele obștești ale țărei.

Interesele Iașului economic pot fi satisfăcute în două moduri: o parte, prin îmbunătățirile de ordin general ce ne vor face pentru țară; iar restul prin îmbunătățiri speciale.

Reforma tarifelor vamale după norme bine chibzuite pentru armonizarea intereselor desvoltărei producțiunei noastre, cu interesele desvoltărei consumațiunei.

Stabilitatea legilor cu caracter economic, căci deasa lor schimbare ce s'a făcut în trecut, a pricinuit perturbări serioase, ne lăsînd timp suficient pentru experimentarea noilor regimuri ce se creiau.

Eftinirea capitalului, fără de care nu se poate concepe o desvoltare economică serioasă.

Un credit priceput organizat, care să ofere capital în condițiuni avantajoase, cu o dobîndă ușor de suportat, va provoca creșterea tranzacțiunilor și multiplicarea operațiunilor de natură comercială.

Partea hotărîtoare în crearea unui nou regim economic o are transportul. Pînă ce producțiunea noastră nu va avea la îndămînă un transport ieftin și în bune condițiuni, nu ne putem aștepta la nici o prefacere în bine. Starea de astăzi e deplorabilă, interesele producătorilor și ale țărei sunt lasate pe seama puterei bacșișului, ceia ce compromite și reputația țărei și a producătorilor ei.

Pentru atingerea scopului dorit trebuesc mari sacrificii bănești, dar care odată făcute vor fi răsplătite înzecit.

Taxa de cheiaj, patru zeci de lei la vagon, aduce mari neajunsuri exportului nostru de ceriale, căci mărind prețul vagonului facem ca grîul nostru se concureze greu cu grîul altor țări.

Lipsa de magazine pentru depozitarea producțiunei, este o pedică mare la desvoltarea noastră economică. Pentru schimbarea acestei stări de lucruri, fac d-lui Ministru propunerea de a se construi în gările mai importante din țară, magazine unde producătorii se-și poată depozita mărfurile în schimbul recipiselor varante. Ideia aceasta a mai fost agitată în anii 1893—94 fără a se putea concretiza— Guvernul actual care are energii și inteligențe puternice este singurul indicat să o aducă la îndeplinire, dînd prin aceasta noi debușeuri capitolului, ear pe de altă parte înlesnind ca comerțul nostru să-și ea un avînt normal.

Modificarea legiuirilor cu caracter economic: codul comercial la capitolul falimentelor, legea comerțului ambulant, a firmelor, a licențelor. a monopolului cîrciumelor, a repaosului, sunt absolut trebuitoare pentru așezarea economiei noastre naționale pe baze solide.

Inbunătățiri de ordin special pentru Iași, ar fi în primul rînd, crearea antrepozitelor care să funcționeze în mod real nu ca pînă acum: un simplu birou vamal.

Crearea unei noui linii de garaj, care să înlesnească ușoara încarcare și descarcare a mărfurilor.

Punerea Iașului sub o zonă liberă, (idee emisă de d-sa în 1906), crede că ar fi cel mai eficare mijloc de a da viața Iașului,

Crearea unei linii ferate care să lege abatorul cu gara printr'un traseu ce ar merge pe malul stîng al Bahluiului, ar aduce mari servicii industriei și ar asana partea de jos a orașului.

Crearea unei rămpi de vinuri pentru înlesnirea producțiunei viticole care merge în continuă desvoltare.

Toate acestea vi le spun d-lor cu experiența și cu convingerea unui om care se îndeletnicește cu comerțul de 40 ani, fiind un comercial real nu improvizat

Cuvîntarea d-lui Șerban e acoperită de puternice aplauze.

Al. A. Badareu. Arată că pentru întăia oară se întîmplă ca în Iași să vină doi miniștri, în mijlocul producătorilor din acest oraș, pentru a le asculta nevoiele și doleanțele.

Producătorii trebue să profite de acest prilej, pentru că ambii miniștri sunt puternic legați sufletește de Iași. Numele de Xenopol nu poate fi rostit fără să-ți evoce Iașul cultural, după cum și Nicu Xenopol își va lega numele de Iașul economic.

In ce privește pe d-sa, d. Badareu spune că iașanii îi cunosc în deajuns marea dragoste ce poartă Iașului.

Inprejurarea că miniștrii, fii ai lașului, au sprijinul celui mai mare om politic al vremei de astăzi, care prin geniul său a adus mari servicii țărei, este o chezășie nu numai ca nevoile orașului nostru vor fi satisfăcute, dar că i se vor deschide și nouă perspective economice.

Arată că legea licențelor e în discuțiunea cercurilor guvernamentale și că în curînd se va pune în discuțiunea cercurilor parlamentare, dîndu-i-se rezolvarea cea mai potrivită intereselor țărei.

Termină aducînd elogii activității d-lui Șerban.

D. *M. Wahtel.* — Spune că lumea industrială și comercială din Iași este fericită ca un fruntaș al comerțului ca d. G. D, Șerban, i-a dat ocaziunea da a avea în mijlocul lor pe minintru industriei și al comerțului și pe cel al lucrărilor publice de care atîrnă destinele economiei noastre naționale.

Complectarea rețelei de căi ferate este o chestiune vitală pentru Iași, care neavînd căi de apă, este cu totul izolat.

Modificarea Legei Camerilor de Comerț în sensul că toți patentarii să aibă dreptul de ași spune cuvîntul va aduce o mai echitabilă funcționare a organelor create prin ea.

Cere să se studieze csestiunea locuințelor eftine.

D. *Inginer V. Hălăceanu.* — Arată neajunsurile ce întîmpină exportul nostru de sare—cu care se îndeletnicește d-sa — din cauza lipsei de linii ferate, și a scumpetei novelului din pricină că n'avem o flotilă comercială.

Face o expuuere documentată asupra comerțului de sare, conchizînd că dacă guvernul ar interveni s'ar putea deschide României mari debușeuri în Rusia, Syria Belgiea, Olanda și Filanda.

Arată nevoile comerțului de lemne.

Își eprimă regretul că fruntași comerțului și-a industriei din Iași nu poate saluta pe ministrul Industriei și al Comerțului în localul Camerei de Comerț din cauza ca la 1911 s'au făcut alegeri anormale care cu ales ca reprezentanți ai economiei Iașului personalități anormale.

Are speranța că la viitorul congres al a. Camerilor de comerț, Iașul va fi repaezentet ds către adevărații fruntași ai iașului economic.

D. Justin Adace. — Zice că fața de expune e a atît de documentată a d-lui Șerban numai are de adăugat de cît rugămintea ca d-nii miniștri să se gîndească cu toată dragostea ce o au pentru Iași, la rezolvirea nevoilor lui economice.

D. *Oscar Finckelstein.* — Aduce elogii d-lui Șerban pentru activitatea sa ca președinte al Camerei de Comerț, citează unele articole scrise de d-sa în buletinul acelei camere, conchizînd că este singurul comerciant din Iași, care a semnalat în mod lămurit nevoele Iașului.

Ocupîndu-se de chestiunea crizei găsește că ea e datorită în mare parte ușurinței cu care se iscălesc polițile.

Terminînd spune că în preziua evenimentelor cc se desfășură, vom ști și noi negustorimea sa dăm dovadă de abnegare și sacrificiu, atît al vieței cît și al avutului nostru—la primul semnal, ne vom aduna cu toții în jurul steagului, pentru a salva onoarea scumpei noastre patrii.

D. *Claudiu Rivalet.* — Expune nevoile viticulturei cerînd ca d-nii miniștri să aibă luarea aminte asupra acestei ramuri de bogăție națională.

Cere înființarea unei rampe de vinuri.

D. *Leon Gheller.* — Discută amănunțit chestiunea crizei, găsind că lărgirea creditului poate fi considerat ca un progres în economia noastră.

Spune că între cauzele care fac ca Iașul să aibă o situație rea economică, este că avem prea mulți comercianți, stare de lucruri, datorită faptului că o anumită pătură socială n'are alt debușeu de activitate de cît comerțul. O altă cauză, este lipsa unui consumator constant, datorită relei stări materiale a țărănimei.

Lipsa de brațe, care scumpește producțiunea, trebue combătută prin lasarea liberă a graniților, pentru muncitorii străini și oprirea emigrărei evreilor.

Cere modificarea Legei Camerelor de Comerț în senzul ca și evreii să-și poată spune cuvîntul în chestiunile ce-i privesc.

D. *V. Arsenie.*—Arată greutățile întîmpinate de mica industrie.—Acuză de indiferență autoritățile din București, față de industria iașană.

Cere ca societățile de întreprinderi alcătuite din meseriași să se bucure de protecțiunea d-lor miniștri.

D. *N. Zahariea.*—Vorbește de nevoile micilor comercianți de la țară cerînd să fie luați în vedere la modificarea legei licențelor.

D. *I. Rottbart.*—Aduce laude activității d-lui G. D. Șerban.

Cere în numele farmaciștilor din localitate ca dispensarul de la Cassa medicală a corporațiilor din localitate, să fie furnizat numai de către farmaciștii din Iași, repartizîndu-se furnitura în mod egal.

Dl. *Ștefan Negruți* prefectul județului, luînd cuvîntul mulțumește d-lor miniștri de Comerț și Lucrări publice, care au venit în mijlocul reprezentanților comerțului din orașul Iași, spre a le asculta doleanțele prin cel mai autorizat reprentant, fruntaș al comerțului iașan, d-nul Șerban care a ajuns astăzi la frumoasa situațiune ce ocupă în societate prin propriile sale mijloace.

Vorbește apoi despre nevoile micilor morari din județ, care au mori cu benzină instalate cu mari sacrificii, cerînd a se interveni pentru ieftenirea benzinei, care de la 10 bani kgr. a ajuns la exorbitanta sumă de 24 bani. Prețul porumbului scăzînd anul acesta, a scăzut și vama percepută, astfel că țaranilor nu le rămîne nici un profit.

In ce privește nevoile căilor de comunicație avem promisiunea făcută de către d-nul ministru Al. A. Badareu, cu ocaziunea instalărei consiliului comunal.

Gara noastră e prea incarcată de operațiuni, voi face propunerea de a se construi o nouă gară la Nicolina, care să fie destinată numai exportului, actuala gară rămînînd a deservi importul.

Inchee arătînd că are speranță că după cum Iașul cultural a fost ridicat la apogeu prin d-nul A, D. Xenopol, care în occident la Sorbona, a făcut să fălfîe cu mîndrie tricolorul nostru, tot astfel va face d-nul Nicu Xenopol să fălfîe tricolorul nostru în orient, deschizînd noi debușeuri pentru producțiunele țărei noastre. (Aplauze).

Dl. *Nicu Xenopol* ministru industriei și al Comerțului, se arată foarte satisfăcut de rezultatul consfătuirilor care au fost mai pre sus de așteptările d-sale.

Am luat astăzi — zice d-sa — o importantă lecțiune de informațiuni, care toate au fost bazate pe fapte precise, pe date statistice sau pe anchete personale care sunt de așa mare importanță încît a-și putea pleca în astă seară la București fără să mai am nevoe a consulta vre-o instituție.

Chestiunile discutate se referă o parte la departamentul d-lui Badareu, care este o capacitate puternică și o energie constantă care nu s'a dezis nici-odată— să așteptăm faptele.

Chestiunile referitoare la ministerul de finanțe le voi raporta colegului meu, cu fidelitate.

Chestiunile ce privesc departamentul meu și care au fost cu atîta competință expuse de către domnul Șerban vor fi aduse la îndeplinire în cel mai scurt timp.

Exportul sărei discutată de către d-nul Hălăcanu, este o chestiune îmbucurătoare pentru economia noastră căci va lua în curînd un caracter mondial. Suntem în tratative cu Argentina, unde vom putea exporta cantități considerabile.

Modificarea legei camerilor de Comerț este în studiu, în curînd fiind pusă în aplicare, va trebui să se facă noi alegeri, care vor face ca toate elementele reale și vii din Comerț și Industrie, să fie reprezentate la camera de comerț.

Modificarea legei Burselor e în studiu, ca și legile comerțului ambulant, codul de comerț.

In ce privește legea firmelor, asupra camerei, a făcut o luminoasă expunere; d. Șerban, are absolut aceleași păreri ca și d-sa, ceia ce e o dovadă că frumoasele spirite se întîlnesc.

Spiritul predominant la noi, concepțiunea noastră de viață, trebue prefăcută cu totul, această operă nu se va putea înfăptui fără intervenția Academiei Comerciale.

Termină spunînd că ministerul de industrie și comerț va fi totdeauna la dispoziția comercianților, industriașilor din Iași care vor găsi la d-sa tot sprijinul.

Consfătuirea a luat sfîrșit la orele 7 jum.

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAȘI

INFORMAȚII

:: Chestia apei.—Următorul raport a fost adresat primarului Iașului, încă în ziua de 5 Decembre 1912, de către d. Tancred Constantinescu, fost inginer șef al lucrărilor pentru aducția apei.

Domnule Primar,

In legătură cu cele conținute în raportul înaintat d-voastră de d-l Inspector general I. B. Cantacuzino și subsemnatul; în urma unor informațiuni ce am primit acum, mă grăbesc a vă expune următoarele:

Mi s'a afirmat, că între klm. 35—37 (în ori ce cas în lunca Siretului) este de cîte va luni o perdere, pe care nici până astă-zi întreprinderea n'a luat măsuri de a o repara. Această negligență va avea de sigur urmarea, că serviciul apei va fi întrerupt. Mi s'a afirmat de asemenea, că întreprinderea n'ar fi adus, nici pînă acum, un bun motor pentru a putea executa cu ușurință săpăturile sub apă necesare în Valea Siretului, în casul eventual al unor reparațiuni de făcut.

In apropiere de klm. 50, pe conducta de beton armat, s'ar fi ivit de asemenea două pierderi de oare care importanță, de mai bine de 5—6 luni. Pierderile pe conducta de beton armat sunt în general mici și fără gravitate de oare ce, cu timpul, ele dispar de la sine prin colmataj. Pierderile de klm. 50 ar fi de natură a inspira serioase temere și îngrijire, și ar fi trebuit să se ia măsuri imediate, dacă ele s'au produs pe porțiunea bine cunoscută din apropierea de descărcare de la klm. 50—414. Observ de altmintrelea că atît această perdere cît și cea din Valea Siretului și ori cari altele ce s'ar ivi constatat pe ori ce porțiune a conductei — puteau fi reparate cu ocasiunea oprirei îndelungat a serviciului apei provocat de năruirea dealului Brăești.

Adaog spre cunoștința d-v, că reparațiunea perderilor pe conductele de beton armat se poate face și sub presiune, fără ca serviciul apei să fie întrerupt, prin procedeul Wolfsholz (injectare de mortar sub presiune), și întreprinderea ar trebui obligată să le execute fără întîrziere.

Mi s'a raportat — și d-voastră puteți controla — dar afirmațiunea ce o fac e sigură, că în decursul anului 1912 serviciul apei n'a fost întrerupt nici odată prin o rupere bruscă a unui tub, ci că în afară de un tub — spart prin încercări de presiune — și de un tub găsit defect în urma unei pierderi, restul de 3 tuburi s'ar fi spart în perioadele umplerei conductei de aducțiune. Aceasta dovedește, că manipulanții au făcut erori în operațiunea umplerei. E necesar deci a se pune în vedere agenților întreprinderei și Primăriei de a proceda după normele stabilite de Direcțiunea lucrărilor.

O repet, Domnule Primar, că o lucrare de aducțiunea apei este mult mai delicată ca acea a unei căi farate sau a unei șosele: ori, toată lumea cunoaște cîte lucrări auxiliare de complectare sunt necesare în timpul întreținerei pentru ca acele căi să poată funcționa: necesarmente deci, întreținerea unei conducte atît de lungi și străbătînd atîtea dealuri, văi și rîuri, comportă ca întreținerea să fie făcută cu foarte multă competență și punctualitate, iar lucrările de complectare sau modificările eventual necesare executate fără întîrziere. Zic „modificările" pentru că înfăptuirea unei lucrări mari este rezultatul unei lupte cu natura și ea nu poate fi perfectă: sunt fatalmente erori și omisiuni ce sunt îndreptate prin lucrări complimentare și prin o îngrijită întreținere.

O asemenea întreținere nu trebuie să lipsească nici acum, nici în viitor.

Toate cele mai sus le am expus d-voastră, pentru că cred, că prin aceasta, aduc un serviciu comunei și lucrărilor la a căror proiectare și executare am contribuit în limita puterilor și cunoștințelor mele.

Sunt la dispoziția comunei de a elabora fără nici o plată, avant proiectul pentru lucrările de modificare și complectare din lunca Siretului precum și al construcțiunei unui reservor de mare capacitate lîngă reservorul mijlociu, lucrări ce le cred urgente în ordinea citărei lor și vă atrag din nou atențiunea asupra necesității comandei pieselor de reservă necesare alimentărei zonei superioare a căror furnitură e prevăzută în bugetul comunei pe anul curent.

Primiți, vă rog, Domnule primar, salutările mele alese.

(ss) **T. Constantinescu**

:: In numărul de 13 Ianuarie „Noua Revistă Romînă" va publica în întregime proiectul de lege pentru reorganizarea învățămîntului particular, întocmit de d. Rădulescu-Motru, deputat și profesor universitar.

Proectul cuprinde 70 de articole.

Suntem informați că domnul Th. Speranță, directorul învățămîntului particular, a pregătit de asemenea un proect care va fi distribuit pentru a fi pus în studiu.

Ultime Informaţii

Astăzi, vineri, 11 c, ora cinci, seara, are loc adunare plenară la clubul nostru din Iaşi.

Domnii miniştri N. Xenopol şi A. Badareu vor lua parte la intrunire.

Pentru flota noastră.

Toţi domnii magistraţi ai Curţii de Apel din Iaşi, procurorul general, procurorii şi grefierii Curţii, au făcut cunoscut astăzi ministrului de justiţie că renunţă la o zi din apuntamentele lor în folosul sporirei fondului pentru augmentarea flotei.

In consecinţă au cerut să li se scadă leafa pe o zi din luna februarie—ceiace inseamnă 500 lei.

D. Ministru Xenopol în Iaşi.—*D. Ministru N. Xenopol, însoţit de d. Stefan Negiuţi, Prefect de judeţ, au vizitat azi dimineaţă. fabrica de uleiuri a d-lui N. Cananău, moara fraţilor Diamand şi fabricele de industrie casnică, a ministerului de industrie, Vitlimescu şi Mironeanu, şi şcoala de ţesetorie.*

La orele 11 jum. d. ministru Xenopol şi d. Stefan Negruţi, au vizitat Camera de Comerţ.

D. Ministru s'a interesat de aproape de lucrările acestei Camere.

D. Ministru a declarat, că ţine să se dea un avînt deosebit industriei casnice, în care scop va acorda o subvenţie mai însemnată atelierelor de ţesetorie.

In acelaşi timp va lua măsuri, spre a se înfiinţa în Iaşi, în centrul oraşului, un magazin pentru desfacerea produselor casnice.

D. Xenopol a mai arătat, că în străinătate se observă o mare mişcare, în favoarea industriei casnice din România, şi chiar zilele aceste a sosit la Bucureşti o comandă mare de pînză casnică pentru Viena.

Adresîndu-se Prefectului de judeţ, d. ministru l'a rugat să se puie în legătură cu ţaranii, pentru a-i îndemna să se ocupe de industria casnică.

D. Stefan Negruţi a răspuns, că se ocupă de această chestiune şi că în budgetul judeţului a trecut un număr mai mare de bursiere de la ţară, pentru atelierele de ţesetorie din Iaşi, declaraţia ce a satisfăcut pe d. ministru.

La ora 12, d. Ministru a părăsit Camera de Comerţ.

In chestia apei. — *D. primar Matei Cantacuzino a expus ieri consiliului comunal starea actuală a chestiunei apei.*

Pentru a se preîntimpina pentru viitor întreruperile de apă ce am avut prin alunecarea conductei pe dealul de la Brăeşti, va fi nevoe a se reveni la proectul primitiv, de a se face o conductă cu oarecare înconjur, însă pe un teren sigur şi care nu va mai expune conducta la alunecări.

Lucrările variantei acesteia vor costa 4 sau 6 sute mii lei, după cum se va aproba un trasen sau un altul.

In afară de aceste lucrări, va trebui revăzută conducta la podul de pe Siret, de oare-ce acest pod fiind prea scurt, la capete se surpă şi se desveleşte conducta, ceea ce poate la un moment să aducă noi desfaceri de tuburi.

Aceste lucrări, însă, sunt puţin costisitoare şi poate comuna va reuşi să le treacă în sarcina ministerului de lucrări publice, care a mai contribuit deja la lucrările acestui pod.

Pentru a preveni, apoi, lipsa de apă în oraş, în cazurile cînd conducta ar fi întreruptă, va trebui să se facă un nou rezervoriu, de oare-ce cele actuale sunt insuficiente, pentru a cuprinde cantitatea de apă necesară oraşului în aseminea împrejurări.

Acest rezervor va trebui să fie aşezat, poate, spre Tataraşi şi va costa cam două-sute mii lei.

Acestea sunt lucrările ce vor trebui executate, pentru a preveni accidente ca acelea, prin care am trecut.

Pentru moment chestiunea importantă este, însă, că la Mai va expira termenul pînă la care societateu Union Baugesellschaft este obligată a întreţine în bună stare conducta. De la această dată Primăria va trebui să aibă în sarcina sa toate reparaţiunile, în cît trebue în Mai să se facă recepţia definitivă a lucrărilor.

Este, deci, important, ca la această recepţie să se facă toate probele cu conducta, pentru a preveni un viitor diferend între Comună şi societatea constructoare.

Pentru aceia Primăria va ruga pe d. inginer Ioan Cantacuzino, să supravegheze toate încercările ce se vor face cu conducta,

Aceste încercări vor trebui făcute înainte de Mai şi vor necesita suspendarea serviciului apei un timp ce poate dura pînă la 20 de zile; în acest timp se vor lua măsuri ca să se debiteze apa prin vechea conducă, iar apa din rezervoarele actuale va fi distribuită numai prin cişmelele publice, care vor fi înmulţite.

Probabil că această întrerupere nu va fi necesară din o singură dată, ci în 2—3 perioade de cîte [o săptămînă, cu 2—3 intervale în care apa va fi distribuită prin noua conductă.

Pentru a nu expune oraşul să fie alimentat cu apa din vechea conductă în timpul verei, încercările tuburilor so vor face cît de curînd.

D. Ministru Xenopol, a mai vizitat azi, fabrica de frînghie a societăţei textile, fabricaMoldova şi şcoala de ţesetorie „Domniţa Ruxanda",

La orele 4 jum. d. Ministru va vizita corporaţiile din localitate.

Fiindcă M. S. Regele şi A. S. I. Principele Eitel Friederich, cari vor fi naşii A. S. R. Principelui Mircea, nu sunt de religiune ortodoxă şi nu ar putea asista ca naşi la botez pe micul principe, care va fi botezat în credinţa ortodoxă, I. P. S. Mitropolit Primat, urmînd tradiţiei şi dreptului excepţional pe care-l are, va da dezlegare M. S. Regelui şi A. S. I. Principelui Eitel Friederic, de a putea asista ca naşi, pe A. S. R. Principele Mircea.

Un număr de 20 prietini politici au oferit astăzi un dejun, la restaurantul Trayan, d-lor miniştri N. Xenopol şi A. A. Badareu.

Ambii domni miniştri vor pleca astăseară, Vineri, la Bucureşti, spre a lua parte mîine la consiliul de miniştri.

Procesul Natan Wachtel a fost judecat ieri, din nou, de tribunalul s, I. Se ştie că Wachtel; acuzat că prin bătăi ar fi produs decesul unui lucrător, urma să fie trimis la juraţi.

Casaţia însă, calificînd faptul de loviri grave, cari au produs incapacitate de lucru, a retrimis afacerea spre a fi judecată de tribunal.

Eri s'a produs divergintă: judecătorul Mîrzescu fiind pentru condemnarea lui Wachel la închisoare, iar d, Gr. Suţu pentru condemnarea la amendă.

Divergintă va fi judecată de compeectul secţiei la 17 c.

Societatea scriitorilor Romini va sărbători Duminică, 20 Ianuarie, de la orele 8 jum. seara, în palatul Ateneului, sub patronajul Reginei, centenarul marelui poet Gr. Alexandrescu.

D-nii C. Dissescu, C, C. Arion, Delavrancea, I. Scurtu, M. Dragomirescu, E. Lovinescu şi G. Bogdan-Duică, vor ţine cuvîntări; d-nii C. Notara, C. Pavelescu şi P. Locusteanu, vor recita din poeziile lui Alexandrescu.

Regele a semnat decretul prin care sunt confirmaţi d-nii Matei Cantacuzino, primar, G. Tuduri şi Anibal Ciurea, ajutori de primari ai comunei Iaşi.

D. Alex. Lambrino, din Iaşi, avocat la c. f. r., a demisionat; d. Alfons Stamatopol a fost numit avocat în serviciul central al ministerului de lucrări publice.

Principele Eitel Frederic. al doilea fiu al M. S. Impăratului Germaniei, va sosi în Bucureşti în ziua de 19 Ianuarie, spre a reprezenta pe Impărat la botezul principelui Mircea.

Astă-zi încep cursurile şcoalei de agronomi cu d-l profesor Haralamb Vasiliu.

Mâne seară va ţinea cursul de medicină veterinară d-l Dr. Georgescu şi de zootechnic de D. Agricole Cardaş.

Azi la ora 9 a. m. sa început examinarea medicală în localul revizoratului şcolar a învăţătorilor şi institutorilor din Moldova care urmează a fi puşi în concediu din oficiu pentru boală sau pentru a fi scoşi la pensie.

Preşedinte fiind d. Prasa insp. general şi membri Dr. Grigoriu şi Dr. Apotecher.

D-l Alex. Constantinescu secretarul revizoratului şcolar a jud. Iaşi a obţinut un concediu de o lună.

Eri s'a constitit consiliul comunal al oraşului Fălticeni.

Noii consilieri: Davidel Tatos, Gogu Niculescu, Matei Fait, Vasile Oescu, Teodor Bosinceanu, N. Săghiuţă, Ioan Israil, Artur Gorovei şi Vasile Ciurea, au depus jurămîntul în faţa d-lui Prefect Nicu Catargi.

Procedîndu-se la alegerea Primarului şi a ajutorului, cu unanimitatea voturilor au fost aleşi: domnul Artur Gorovei. avocat ca Primar, şi d. Vasile Ciurea profesor, ajutor de Primar.

Domnul prefect luînd cuvîntul a zis că acest consiliu e cel mai important din toate cîte s'au perindat la conducerea comunei, căci de la el se aşteaptă începutul marilor lucrări de edilitate.

Felicită pe consilieri că au în fruntea lor ca primar pe domnul Artur Gorovei, om de valoare şi bun gospodar, iar ca ajutor pe domnul Vasile Ciurea a cărui energie e cunoscută în tot oraşul nostru.

Domnul Primar Gorovei, îi mulţumeşte d-lui prefect şi-l asigură de tot concursul ce-l va da pentru rîdicarea oraşului.

D. Ajutor Ciurea, de asemenea mulţumeşte pentru cinstea ce i se face şi prin cuvinte bine simţite, se arată că e fericit că face parte din acest consiliu, şi speră să-şi ajungă idealul ca să poată face ceva pentru binele oraşului.

Domnul Primar, apoi dă delegaţie de ofiţer al stării civile domnului Vasile Oescu.

Şedinţa s'a ridicat la orele 11 a. m.

D-na Maria Tomida, institutoare la şcoala de fete No. 4 Botoşani, a fost numită directoara acelei şcoale, în locul d-nei Climescu, demisionată.

S'a acordat un concediu de o lună cu începerea de la 8 Ianuarie, d-nei Eug. Clocs, institutoare şi directoara şcoalei de fete din Hîrlău.

Domnul dr. Erdreich, vice-preşedintele „Uniunii evreilor pămînteni" şi d. Hussare membru în reprezentanţa Uniunii, vor lua parte, Duminică 13 Ianuar, la o adunare generală a evreilor pămînteni iaşani pentru a propune o subscripţie publică în vederea cumpărării unui aeroplan oferit exclusiv de organizaţia izraeliţilor pămînteni din ţară Statului major al armatei.

Intre cărţile depuse la concurs pentru premiul Adamachi al Academiei Romîne se află şi opera colaboratorului nostă Gh. Ghibănescu: „Viaţa lui Cuza-Vodă".

Tribunalul s. III s'a ocupat ieri de cercetarea de moratoriu făcută de firma inginer Leon Brill şi totodată de intervenţia a trei creditori de a se declara firma în stare de faliment.

Intervenţiile au fost respinse. iar asupra moratoriului tribunalul a remas să se pronunţe mâine, Sâmbătă.

Camera de punere sub acuzare a reconfirmat astăzi, primind apelul procurorului, mandatele de arestare ale fraţilor Herşcovici, deţinuţi pentru fraude.

Asupra cererei arestaţilor de a fi eliberaţi, provizor, pe cauţie, Camera în majoritate, a fixat cuantumul la câte 25 mii lei, d. consilier Gane a fost de părere să se fixeze la câte 15 mii lei cauţia.

La societatea funcţionarilor comerciali din Iaşi (str. Cuza Vodă 71), d. Barbu Lăzăreanu va ţine o prelegere despre război, Duminică, 13 c. ora 3 p. m.

Astă-seară Vineri 11 Ianuarie, se reprezintă în Sala Circului Sidoli, grandiosul film istoric „Războiul pentru independenţa României" (propr. d-lui Leon M. Popescu).

Această splendidă redare nu este tratată sub forma unei drame obişnuite, ci sub înfăţişarea grandioasă a învierei unor pagini glorioase din istoria neamului romînesc.

Cel mai mare ajutor în desfăşurarea acestor ilustre povestiri, a fost dat de Ministerul de Răsboiu, care a pus la dispoziţie massele enorme de trupe.

Filmul Independenţei este o operă de patriotism luminat, desfăşurarea lui pe ecranul cinematografic aprinde entuziasmul armatei şi al întregei tinerimi. A contribuit apoi mult la reuşita acestui film, concursul dat din toată inima, de către artiştii Teatrului Naţional din Bucureşti. —Eroii şi conducătorii răsboiului—scrie Adevărul—trăiesc în carne şi oase înaintea noastră. Peruchierul de mare talent care e Machauer, a creat capetele—Regele, Kogălniceanu, Brătianu, Ţarul, marele duce Nicolae, Candiano Popescu, d-rul Davila, Cernat, etc., etc.—cu o putere de asemănare care te face să tresari.

Nottara, Demetriad, Soreanu, Toneanu, Athanasescu, Gr. Brezeanu, d-nele Romanescu, Demetriad, Maria Ciucurescu, Filotti, Giurgea, Metaxa, Mărculescu, întreg Teatrul Naţional s'a devotat cu o pornire din cele mai calde acestei măreţe reconstituiri. Hora din Vaslui, plecarea celor „nouă şi cu sergentul zece", luarea steagului şi ca încheere drumul „după costişe" al lui Peneş rănit, susţinut de Rodica şi salutat de un regiment rusesc, sînt scene care fac un cadru şi mai atingător scenelor de răsboiu, alcătuite cu un realism de mare stil.

Reprezentaţiile acestui film au loc în fiecare zi: matineu la 3 ore şi reprezentaţie serală la 9 ore.

Duminică 13 Ianuarie are loc 2 matineuri, primul la 3 ore ziua, iar al doilea la 5 şi trei sferturi.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 11 Ianuarie

Lovitura de stat din Turcia

Constantinopol.—Fostul deputat Enver Bey şi căpitanul Djami Bey în capul unei manifestaţii de 300 de softale au organizat pe la ora 3 o demonstraţie în faţa Porţei. Mănifestanţii au pătruns în curtea dinainte în timpul şedinţei consiliului de miniştri, strigînd ostil în contra guvernului din cauză că a hotărît să părăsească Adrianopole şi să cedeze chiar în faţa Munteneg-ului. Manifestanţii au cerut demisia guvernului. Marele Virir s'a dus la Palat. Cabinetul a demisionat. Se zice că Mahmoud Sefket Paşa ar fi fost numit mare Vizir şi că şeful de stat major Izzet Paşa a fost numit ministru de răsboiu şi generalism.

*

Londra.—Agenţia Reuter află din Constantinopol că guvernul şi-a dat demisia în urma unei manifestaţii. Mahmud Paşa a fost numit Mare Vizir, Talaat Bey ministru de interne ad-interim şi Izzet Paşa ministru de rezboiu.

Talaat Bey întrebat de reprezentantul Agenţiei Reuter, a spus: Mişcarea actuală însemnează, că vom salva onoarea naţională sau vom pieri în încercarea noastră. Nu dorim continuarea războiului, dar suntem decişi să păstrăm Adrianopole şi această condiţie esine qua non.

*

Constantinopol. — Notificarea numirei lui Mahmud Sefket Paşa ca Mare Vizir a fost făcută de către Enver Bey în mijlocul manifestanţilor cari aşteptau în faţa Porţei şi a fost primiţă cu aplauze şi cu ovaţiuni entusiaste. Enver Bey a fost foarte aplaudat. Se aşteaptă alcătuirea definitivă a cabinetului.

*

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei II-a a Loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat:

5000 + 50000. — 52,376.
1000. — 36,732.
300 — 33,562, 36,403.
200 — 5748, 44,801.

Marea revoluţie din Constantinopol

Svon de detronarea Sultanului

Bucureşti.—Ziarul „Adevărul" publică ştirea următoare:

„Se svoneşte că situaţia din Constantinopol s'a agravat. Se svoneşte că Sultanul a fost detronat.

Mişcarea revoluţionară ia proporţii mari.

*

Francfurt.—Ziarul „Francfurter Zeitung", află că Niazim-Paşa, comandantul trupelor din Cetalgea, a fost asasinat.

Trupele turceşti sunt în plină revoluţie.

*

Constantinopol. — Socli-Paşa comandantul garnizoanei din Adrianopol, a declarat, că în cazul cînd se va preda cetatea, el porneşte cu trupele în potriva Constantinopolului.

*

Constantiuopol.—Noul guvern va convoca vechiul parlament, declarîndu-l de legal.

*

Constantinopol.—Junii turci au adresat un manifest către popcr, prin care arată alungarea guvernului trădător şi adaogă că poporul va şti, pînă la ultima picătură de sînge, să-şi apere drepturile.

*

Paris.—Ştirile din Constantinopol arată situaţia ca foarte gravă.

Se aşteaptă o nouă intervenţie a Puterilor.

*

Londra.—Delegaţii aliaţi întrebaţi asupra situaţiei create prin revoluţia din Constantinopol, au declarat următoarele;

„Ne vom revedea cu turcii la Adrianopol şi Constantinopol, ca să alungăm banda de acolo.

Am dorit pacea, dar acum suntem siliţi a reîncepe răsboiul".

*

Bucureşti.—Inchiderea burselor europene a fost aseară fermă, din cauză că încă nu se cunoşteau evenimentele din Turcia.

Bursa din Bucureşti a fost azi slabă, fără însă să fie panică.

Consiliu de miniştri

Bucureşti.—Mîine la ora 2 jum. după prânz, se va ţine un important consiliu de miniştri, sub preşedenţia regelui.

Tratativele româno-bulgare

Bucureşti.—Prin cercurile diplomatice romîne, se afirmă că s'au primit relaţiuni din partea d-lui Mişu, prin care arată că tratativele dintre România şi Bulgaria sunt satisfăcătoare.

Acţiunea patriotică

Bucureşti.—D. Davila, şi funcţionarii Teatrului Naţional, membrii corpului didactic şi personalul serviciului maritim, au renunţat la leafa de o zi, în favoarea flotei române.

Intrunire

Bucureşti.—La Ateneu a avut loc aseară o întrunire patriotică, provocată de Liga Culturală.

Au vorbit d-nii Bogdan-Duică şi V. Pârvan.

Dr. L. FISCH

Specializat la Berlin în

BOLI DE COPII

în clinicile prof. **Heubner** *(Charité),* **Neumann** *(Säuglingsfürsorge),* **Finkelstein** *(Azilul de copii).*

Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.

Consult 10—11 şi 3—5.

Doctor M. Hortolomei

MEDIC DE SPITAL

Consult 4—6 p. m.

Str. Gh. Mirzescu 4 (colţ cu str. de sus).

PROGRESUL INDUSTRIEI PETROLIFERE ROMÎNE

Descoperire Romînească Brevetată

Petrol EDOLIN

Fără fum, fără miros, flacără albă.
Produs patentat special al rafinăriei

— VEGA —

Soc. anonimă română Capital le 3.750.000 deplin vărsaţi.

Petrolul „Edolin" este fala industriei noastre naţionale.

Petrolul „Edolin" arde în ori-ce lampă, fie de salon sau din casele ţărăneşti.

Petrolul „Edolin" nu face fum.

Petrolul „Edolin" arde fără miros.

Petrolul „Edolin" produce o flacăre albă strălucitoare.

Petrolul „Edolin", se vinde cu 25 b. litrul.

Se găseşte de vînzare En gros la depozitul Şoseaua Naţională vis-a-vis de vama rusească şi En detail la N Halpern str. Costache Negri 12. I. Şteinbum str. Procopiei 4, I. Grümberg str, Cucu 24, precum şi depozitele din str. Arcu 8, Piaţa Halei, str. Nicolina, însă spre convingerea onor public este rugat a *cere vînzătorului* Marca de control „Edolin Vega"

Reprezentantul Societăţii „Vega"
Credit Petrolifer pentru Iaşi

M. Klepper.

Şoseaua Arcu 2.

Important

Aduc la cunoştinţa onor public şi vechi mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.

Fabrică de rahat, halvale, dulceţuri etc.

fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.

Calităţi exelente.

Cu stimă, **H. Alexiades**

In Str. Armeană 3, este un pianino în stare nouă de vînzare.

BYRRH — Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Star Moldova

Primesc anunţuri, reclame etc. pentru paginile III şi IV-a

se primesc şi la administraţia ziarului «Opinia»

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de toţi medicii din noastre medicale

CEA MAI BUNA APA MINERALĂ

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmaciile din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecucu
Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia
ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao
VINUL BRAVAIS
Spre a aprecia valoarea lor consultaţi Medicul dumneavoastră
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate
— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —
Pune la dispoziţia cnor. public un mare
Deposit de Maşini de cusut
pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

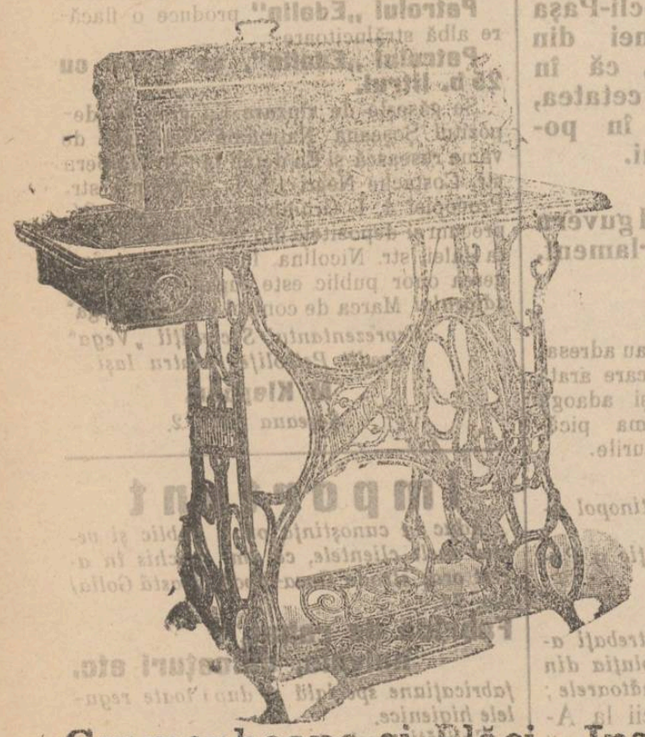

Biciclete BRENADOR
Intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.
Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.
MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE şi CASETE
Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

BRISSE TAPIS
Prix 14 fr.
R. GARIEL
PARIS

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza-Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete contra îngheţului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni —Proiecte—Supravegheri de Construcţii. Vile—Hoteluri, etc.
Se deplasează şi în provincie cu preţ modest.
Referenţile cele mai bune la dispoziţie.

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORO MISTRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT compleet după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acconto —
— Catalogue gratis —
INCHIBIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

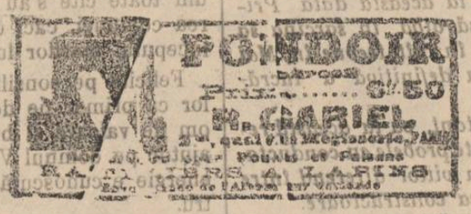

La administraţia ziarului se primesc
BRUNCIURI cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1782 — Duminică 13 Ianuarie 1913

Igienă morală

Viața omului devine pe zi ce trece mai scurtă. Mijlocia vîrstei la care moare omul contimporan e de trei zeci și cinci de ani. Și ea merge spre scădere.

Savanții o explică în fel de fel de chipuri această scădere a longevității. Lupta pentru existență spun unii e așa de înversunată, în cît numai cei tari pot răzbate. Condițiile sociale, higienice și materiale sunt așa de anormale în cît nu poate trăi de cît individul bine pregătit pentru viața. Hrana spun alții e din cale afară de necorespunzătoare cu sforțările musculare și intelectuale, de aci toate acele boli datorite relei prefaceri nutritive.

Și fie care savant recomandă din cabinetul său panaceul longevității. Unul sfătuește vegeterianismul, altul munca fizică, exercițiile musculare pentru intelectuali, al treilea vede în flora microbiană a intestinului cauza sclerosei și bătrînetei și recomandă laptele covăsit (acru) ca mîntuitor al stomacului și prelungitor de viață.

O carte nouă [1]) a unui mare savant și medic francez, profesorul Dejerine, ne spune că murim prea de vreme, că ne îmbolnăvim deseori, că suferim fizicește în atîtea rînduri pentru că n'avem nici un... ideal, n'avem nici o credință.

Să luăm o boală pe care nu e medic să nu o vadă în fiecare zi în doi sau trei din pacienții sei — neurasthenia și pe care toți cari au cetit două trei romane contemporane în viața lor au văzut'o descrisă în figura eroilor. Fiecăruia e cunoscut tipul neurastenicului cu psihicul lui pururea neechilibrat, vecinic bănuind pe toți și pe sine însuși, cu dispoziția sufletească mereu schimbăcioasă, cu acea ascendență a sentimentalității asupra judecatei, cu teama de a trăi mergînd pînă la negarea vieței însă-și. Ce represintă acest bolnav dacă nu tipul omului necredincios, omului care nu crede în nimic? Și nu e aci vorba de credința religioasă, dar e vorba de credință în genere. Neurastenicul n'are nici un ideal, nici o credință, el este antipodul omului credincios.

Și credincios nu poate fi de cît omul sănătos, el are credință în tot și în toate. Copiii sănătoși, adolescenții, fetele tinere, nu sunt fericiți pentru că sunt tineri, dar pentru că sunt sănătoși. Sănătatea în totdeauna e exprimată prin încrederea în sine însă-și și în tot. Oamenii sănătoși nu se îndoesc de nimic, dispoziția lor sufletească e vecinic veselă și vecinic aceiași.

Și omul care are un ideal, o credință, un vis de îndeplinit e în acelaș timp și omul care păstrează toate legile igienice.

Omul care vrea să facă ceva în viața lui, nu e lacom de cît de idealul său, el e cumpătat în mîncare, el nu bea, el nu fumează, pe el plăcerile lumești 'l lasă rece, femeile n'au nici o însemnatate și vai! cît de mult rău fac femeile vieței, el trece alături de tot nevătămat căci el e preocupat de un gînd pe care trebuie să'l săvârșească. Iată-l deci pe omul cu un ideal oarecare, scapat de sute de mici boli și afecțiuni pe cari omul fără nici o țintă, călăuzit de toate pasiunile mici, de toate apucăturile rele, trebue să le îndure.

Priviți în lumea oamenilor politici, în lumea oamenilor de știință cîți octogenari tineri, cîți bătrîni împovorați de ani, conducînd încă omenirea cu mintea lor, pe cînd în lumea acelor cari 'și au ars viața la flacările tuturor plăcerilor, căci n'au avut nici un ideal, care să îi ție departe de aceste plăceri, întâlniți rar oameni bătrîni sau dacă îi și întîlniți vedeți moșnegi maniaci sau idiotisați, înginînd cîte-va cuvinte lipsite de înțeles sau rîzînd debitocește fără pic de judecată.

Omul cu credință în ceva, rămîne vecinic tînăr și e tot-deauna mai tare față chiar de boli și cui s'ar părea ridicul de a crede că idealul sau credința ar avea vr'un rol.

In vremile de epidemie de holeră mor după observațiile a sute de medici, mai mult acei cari se temeau de boală, de cît acei cari o priveau cu sînge rece și cu judecată. „Influența psihicului asupra fisicului, spune profesorul Dejerine, a fost observată de mult. Nu odată veți auzi spunîndu-se că cutare nu s'a îmbolnăvit de oftică în urma unei nenorociri, că altul a murit de o boală de inimă după neplăcerile avute."

Aceasta e atît de adevărat în cît s'a constatat că în vremea războiului în armata cuceritoare rănile și boalele se vindecau cu mult mai ușor de cît în armata învinsă.

„Slăbiciunea sufletească, lipsa de credință în ceva mare și întăritor, conduce la o mulțime de boli sufletești, pe cari noi le numim neurastenie, abulie, manie, etc. dar cari de fapt duc la anarchie aparatul psicho-motor al omului și deschid cu aceasta poarta tuturor boalelor infecțioase."

Și remediul? mă veți întreba.

Remediul, reese din însuși cuprinsul acestui articol.

„Răul, spune profesorul Dejerine, e scepticismul, indiferentismul medicilor și ce e mai de seamă, insuficiența cunoștințelor și neputința acestora de a avea o judecată abstractă."

Trebuie ca mediul să iasă din judecata lui îngustă și să vadă în bolnav și în boală ceva mai mult de cît reacția fisico-chimică sau schimbări anatomo-patologice, trebue să vadă în el un suflet supus tuturor înrîurilor.

De acea profesorul Dejerine cere pentru facultățile de medicină un curs de: *igienă morală*.

Da, de igiena morală pentru că după păre ea d-rului Dejerine, „toată baza psihoterapiei, (tratamentul sufletesc al boalelor) este în influența binefăcătoare a unui suflet asupra altuia." Și cînd medicul va pricepe aceasta, cînd el se va face pionerul acestei metode de a vindeca, bolnavii vor găsi în el acel suflet puternic, sănătos, în care vor putea crede și care îi va vindeca.

Astă-zi însă cînd medicii însiși nu cred chiar în propria lor artă, de atîtea ori neputincioasă, se înțelege că singurii cari ar putea vindeca omenirea și ar putea s'o îndrumeze spre o viață sănătoasă în care un ideal, o credință, o Religie mare, limpezind mințile tuturor, 'i ar face pe oameni mai sănătoși, sunt și acei cari au mai multă nevoie de lecții de *igienă morală*.

Dr. I. Duscian

1). Prof. Dejerine. Manifestările funcționale ale psihonevroselor și vindecarea lor prin psichoterapie.

INDRUMARE

Evenimentele externe par a-și urma calea lor firească; surpriza ce ne-a produs la început înfrîngerea Turcilor, a devenit acum lucru natural și astăzi contrariul ne-ar părea o surpriză. Turcii, cedînd Andrianopolul, în schimbul garantărei de către Puteri a unui împrumut, se resemnează, își fac ultimele formalități pentru încheerea păcei, pentru renunțarea la orice viață politică Europeană.

Bulgarii, la rîndul lor, datorită unui complex de împrejurări, sunt aruncați la suprafață, capătă un loc de frunte în peninsula Balcanică. De unde pînă mai ieri numele de Bulgaria nu producea nici o impresie cînd era pronunțat, astăzi, oriunde și mai cu seamă la noi, acest nume începe a **insemna ceva.**

Trebue să fim conștienți și fără a ceută a ne ascunde nouă înșine adevărul, să recunoaștem că dincolo de Dunăre s'a ridicat un stat de care va trebui să ținem seamă la orice manifestare a noastră.

Îndreptățiți de înfăptuirea marei Bulgarii, e de datoria noastră pentru a ne asigura pe viitor pacea, datorită căreia ne-am ridicat de la 1877 pînă astăzi, să căutăm a regula creșterea teritorială a noului Bulgarii, printr'o expansiune militară și navală.

Să privim dar cu o deplină bucurie mișcarea ce se observă în ultimul timp în întreaga țară, să căutăm cît mai mult ca această mișcare să fie infiltrată pînă în straturile cele mai adînci ale populației, exemplul Hîrșovenilor să servească de pildă tuturor rominilor.

In locul Silistrei, opinia publică să ceară Kavarna, un orășel cu 8000 locuitori să ne fie ținta ci un litoral suficient la mare, care să ne dea posibilitatea unei expanziuni navale suficientă a compensa mărirea teritorială bulgară.

După cum Germania de la 1866 încoace are deviza „Unsere Zukunft liegt auf dem Wasser" tot așa și noi, datorită complexului de împrejurări ce va marca de astăzi înainte o nouă epocă istorică, să lucrăm cu toții pentru noua îndrumare: **expanziunea navală.**

Drip.

Revoluția în Turcia

Nu ne putem încă da seama ce s'a petrecut la Constantinopole. Fost-a revoluția tinerilor-turci, o lovitură de stat sau o simplă lovitură de teatru, menită să prelungească resistența imperiului otoman încă cîteva săptămîni?

Se poate foarte lesne întîmpla că Turcia lui Kiamil-Pasa, a cedat totul, Adrianopolul și insulele, pentru a arăta apoi Europei, înscenînd revoluția, că țara e potrivnică spiritului de pace și de sacrificiu de care a dat dovadă oficialitatea de ori.

Se poate însă foarte bine, că lovitura junilor-turci să fie o adevărată lovitură de stat, și că spiritul războinic să fi învins realmînte în Turcia.

Ori-cum ar fi însă, sunt puține speranțe că Turcia să reia ofensiva, și reluînd o s'o reia cu succes. Turcia e pierdută. Pe lîngă slăbiciunea armatelor sale, au intervenit acum și intrigile interne ori o vor slăbi și mai mult.

In ce ne privește pe noi, evenimentele din Turcia nu ne poate schimba punctul de vedere.

Revendicările formulate de țara noastră, n'avem și nu au nimic agresiv. E pentru noi o elementară chestie de conservare națională, și graniță pe care o cerem este un drept al nostru, consfințit de tratatul din Berlin. Așa că nu evenimentele și episoadele politicei interne turcești ne vor putea înrîuri.

UN INCĂPĂȚINAT

Incăpățînatul e d. Ioan Jipescu. Pedepsit de Comitetul Bursei pentru necinste, pus sub consiliu judiciar pentru că a fost dovedit că falsifică cota oficială a Bursei din Capitală, hulit de întreaga piață, ocolit de tot ce e cinstit în București — d. Jipescu, care n'a înțeles că trebuie să plece atunci cînd îi s'a aplicat codul penal, nu înțelege acest lucru nici acum, cînd legea se opune ca d-sa să mai rămînă sindic.

In adevăr, art. 29 din Legea Burselor definește pe sindic că e agentul de schimb ales în comitetul corporației. Alegerea aceasta se face din doi în doi ani.

Termenul acesta s'a împlinit pentru d. Jipescu, și colegiul agenților de schimb întrunit în Decembrie, a ales în Comitet, cu unanimitate de voturi, pe d. I. I. Rădulescu.

D. Jipescu însă refuză să se demită, pretextînd că d-sa e ales sindic pe un termen de trei ani.

Cramponarea aceasta a d-lui I. Jipescu într'un loc pe care l'a necinstit, într'un loc din care întreaga piață ar voi să-l vadă plecat, nu va întimida însă pe nimeni.

Comitetul corporației a sesisat Ministerul comerțului de cazul d-lui Jipescu. Or, se știe că d. N. Xenopol nu e omul care să se lase sofisticat și care să consimtă să calce legile țării.

Nu ne îndoim că d Xenopol va satisface și legea și piața și cinstea atît de greu ofensate de d. Jipescu.

Actualul sindic trebuie să plece din fruntea Bursei.

Și asta cît mai repede.

Cinstirea Iașilor

Două zile Iașii au avut cinstea să cuprindă în Kremlul său pe doi miniștri, pe șeful nostru local d. Badareu și d. Nicu Xenopol. Amîndoi Ieșeni, născuți, crescuți aicea, au venit cu sufletul deschis, să audă cu urechile lor pasul și îngrijorarea Iașilor, să vază cu ochii lor sporul moral și material al Iașilor, și din acestia toate să desprindă în mintea lor și în voința lor de guvernă noi măsuri de realțare a Iașilor.

Punctul amînduror miniștrilor a fost *Iașii cultural*. Centru de cultură romînească și cuib de mari fapte patriotice, laborator de idei și sentimente frumoase naționale, leagăn învechit de idei și fapte, Iașii sunt pe cale de a lua o nouă înfățișare în cel mai apropiat viitor. Și n'a fost o întîmplare, ci o fericită îmbinare, ca tocmai cei doi miniștri ai averii naționale; comerțul și industria și cărăușia generală a țării să vină amîndoi și să pună pe față, neted și deschis toată problema înălțării economice a Iașilor.

Are el Iașii în sine toată forța necesară pentru a conlucra la opera sporirei economice? Are el pregătirea suficientă? Are el capitalul cerut? Are el creditul necesar întru acestea!

S'ar părea la prima vedere că nu le are; Intr'un oraș de intelectuali, cu mulți avocați, cu mulți doctori, cu foarte mulți profesori și preuți, cu o pătură însemnată de funcționari, prin urmare oameni de biurou și de ghiozdan, nu încape și o încercată carieră comercială.

De fapt însă nu e așa; șeful nostru s'a rugat să fie socotit ca un fruntaș al comerțului pe lîngă ministrul de industrie. Alt fruntaș al nostru dirigueşte o mare fabrică de produse vegetale. Prietenii noștri conduc peste 10 milioane capital romînesc, cari fructifică pe tot intinsul țării; alții au vărît capitalul lor în întreprinderi industriale, e un frumos început, care ne face a vedea bine zilele de mai apoi ale Iașilor.

Cei doi miniștri ce țin rezortul averilor publice, in mijlocul nostru ne făceau impresia unei intruniri engleze, unde nu se discută decît probleme economice.

Iașii posedă o bogată industrie de tot felul, Iașii încep a-și face educația prin sine a capitalului, lucru necesar în sporirea sa de mîne.

Ceia ce miniștrii au spus că vor face pentru Iași, din doleanțele aratate de cercurile comerciale și industriale, reiesă că fața Iașilor se va schimba în curînd și se va da populației Iașilor mijloace de producere, pentru a arata că dacă Iașii cultural stau cu cinste la locul de onoare, Iașii economici vor păși cu încredere pentru a se dovedi că Moldovanul nu e numai docil, ci și harnic și muncitor.

Asemenea vizite cît de dese, sunt puternice mijloace de primenire a puterilor economice ale unui oraș ca Iașii, ce se pare că adoarme.

* * *

OAMENI ȘI LUCRURI

Glossa războiului

De nimic nu ne preocupăm acum, în afară de marea problemă a zilei — războiul, Pe filmul cinematografului Pathé se desfășură mereu poemul războiului nostru. Pentru mîni poetul Barbu Lăzăreanu—de abia reîntors el însuși din depărtări, unde-l surgunise vijeliosul „1907"—epocă plină de peripeții și de nedreptăți — va vorbi despre „Războiul după Zola, Maupassant și Tolstoi".

Războiul!...

E pe toate buzele; e în toate gîndurile; e în toate sufletele și privirile...

Cu noui puteri distrugătoare ne va veni?

Cu ce diabolice născociri ale tecnicei și strategiei moderne?

Unul dintre marii scriitori și cugetători ai vremei—Maurice Maeterlinkc, după ce face—în clasica bucată „Zeii Războiului" psihologia celebrilor luptători, trecînd în revistă pe eroii marilor tragedii războinice, își pune întrebarea: unde se va opri oare geniul invențiunii moderne a explozivelor, puterea de nimicire a acelor „zei proaspeți și supremi cari au detronat, în templele războiului, pe toți zeii de altădată?"

„De unde, din ce adîncimi, din ce prăpăstii fără fund se ivesc acei demoni, cari pînă acum n'au zărit încă lumina zilei? Cărei familii de groaze, cărui grup neștiut încă de mistere trebuie să la alăturăm? Melinită, dinamită, panclastită, cordită și roburită, lyddită și balistită, spectre monstruoase, față de care vechiul praf de pușcă, spaima neagră a strămoșilor noștri, însuși trîsnetul cel mare chiar — care însămna pentru ei gestul cel mai tragic al mîniei divine—par niște biete femei guralive și capricioase, dar aproape inofensive și materne! Nimeni n'a pătruns măcar cea mai superficială dintre nenumăratele voastre taine și chimistul care compune somnul vostru, tot așa de profund ca și inginerul, ori militarul care vă trezește,—nu știe natura voastră, originea voastră, sufletul vostru, izvorul elanurilor voastre incalculabile și legile eterne de care ascultați orbește. Sunteți voi oare revolta lucrurilor întemnițate din vecii vecilor? Transfigurarea fulgerătoare a morții, groaznica înfiripare a neantului ce tresaltă, izbucnirea urei, sau excesul bucuriei? Sunteți o formă de viață nouă și așa de arzătoare încît istovește într'o clipă răbdarea a zeci și zeci de secole? Sunteți o scînteiere a enigmei lumilor, străbătînd prin o spărtură a legilor de tăcere cari o înfrînează? Sunteți un împrumut îndrăzneț din rezerva de energie, care susține pămîntul nostru în spațiu? Adunați voi, într'o clipită, pentru un salt fără pereche către un destin nou, tot ce se pregătește, tot ce se acumulează în misterul stîncilor, al mărilor și al munților? Sunteți suflet ori materie, sau o a treia stare, încă neporeclită,—de viață? Unde sorbiți puterea pustiirilor voastre; pe ce vă sprijiniți atunci, cînd sfărîmați un continent și de unde pornește zborul vostru care ar putea întrece zona stelelor, unde țărina—mama voastră—își exercită puterea?..."

Intrebări pe cari le pune poetul, nu pentru a răspunde, ci pentru a suggera imaginea forței oculte. infinit de mari, pe care geniul omului a reușit s'o pună în arta de a distruge, în iscusința de a omorî, în sportul de a pustii...

Rodion.

MEMORIUL

Meseriașilor din Iași relativ la modificarea legei Meseriilor Creditului și Asigurărilor.

Domnule Ministru,

Față de lacunele din legea pentru organizarea Meseriilor, Creditului și Asigurărei Muncitorești, față de puterea discrețională care s'a dat Casei Centrale a Meseriilor în contradicție chiar cu Constituția Țărei, prin care s'a lasat latitudinea de a ne condemna chiar la închisoare fără judecată, față de ajutoarele derizorii ce ni se dăduș ca ajutoare, așa cum le prevede legea nici nu ne dă posibilitatea de a trăi singuri, necum de a ne da posibilitatea să ajutăm și pe cei din jurul nostru în neputință de a cîștiga și a munci, față de cotizațiile exorbitante la care suntem expuși, față de diurnele, lefurile și îndemnizațiile exorbitante ce se dau funcționarilor și membrilor Casei Centrale, socotim că legea nu e făcută pentru noi meseriașii ci e făcută în spiritul de a susține o sumă de impilatori, din munca și truda noastră, iar nouă nu ni se dă nici strictul necesar în împrejurările grele din viața noastră.

Avînd în vedere toate acestea, vă rugăm să bine voiți a lua în considerație expunerile noastre și a face ca legea să se modifice în sensul nevoilor noastre, ca fiind acei ce singuri adunăm, așa că în momente grele să avem un refugiu de scapare, dacă nu complect, dar chiar cel puțin o ameliorare a nevoilor noastre.

Propunem următoarele modificări:

Cerem organizarea meseriilor în corporații dupe principiul legei din 1912, pentru a da corporațiilor o autonomie cît de mare și a le face acțiunea reală și independentă, iar nu de formă ca în actuala lege.

In organizația corporaților să fie reprezentate specialitatea fără a fi nevoe de cheltueli speciale pentru organizarea breslei.

Să se prevază în lege dispozițiuni care se dea posibilitatea lucrătorilor meseriași de a avea organizatie și mijloace pentru apararea intereselor speciale.

Complectarea organizației Creditului Meseriilor, ca Meseriașii să poată găsi mijloacele necesare pentru cheltueli de prima instalație pentru procurarea materialelor prime, cît și pentru satisfacerea celorlalte nevoi de credit al lor.

Comisiunea de arbitraj se poate hotărî și diferende născute din lucrările făcute de meseriași pentru țară.

Deslipirea muncitorilor de meseriași, fie care din ei să-și aibă organizația stadiului Social din care fac parte, precum și modificarea următoarelor articole în sensul următor:

Art. 10.—Să se modifie în senzul că ori și ce întreprizător de Meserie să aibă pe lîngă lucrători speciali în artă și un Maestru conducător, după cum specifică legea.

Să menținem în totul art. 69 și să se suprime art. 72.

Art. 116.—Ajutorul de înmormîntare să se dea după 6 luni de cotizație, iar nu după 1 an.

Art 128.—Ca ajutor de înmormîntare

să se dea 200 lei pentru lucrători și pentru patroni.

Art. 122.—Atît membrii cît și familiile lor să aibă drept la consultații și medicamente gratuite.

Art. 128.—Să se modifice în sensul ca să se facă două serii de cotizații lunare de 1.50 lei pentru lucrători și 2.00 lei pentru patroni fără lucrători, și o serie de cotizații de 3 lei pentru patroni cu lucrători, iar nu săptămînale; Suprimîndu-se în acelaș timp și cărțuliile, care să se înlocuiască prin carnete și brevete.

Art. 169.—Pensia de bătrînețe să se acorde la 55 de ani, iar nu la 65 de ani.

Art. 177.—La acest art. să se adaoge aliniatul: Iusănătoșirea și capacitatea de lucru să fie constatată de un consiliu de Medici, față fiind și trei meseriași de aceași branșă cu meseriașul supus consultului.

Art. 182—Pensiunea să nu se servească anual, ci lunar și să nu fie mai mică de 30 lei lunar, cu sporire conform legei generale de pensiuni chiar a Statului, fără restricțiuni dacă are sau nu cineva avere.

Art. 194.—Casa Centrală a Meseriașilor să fie compusă pe jumătate din Membri, numiți de ministerul Finanțelor și al Industriei, și jum. din Meseriași din diferite branșe din București, Iași, Galați și Craiova.

Indemnizațiele Comisiunei Membrilor să fie de 10 lei de ședință și de zi, iar nu 30 lei de ședință și să nu se plătească de cît la o ședință de zi.

Art. 223.—Penalitățile cu închisoare să se suprime și să se transforme în amenzi în urma unei sentințe Judecătorești, la care proces să fie citat și inculpatul. Să se ia dreptul Casei Centrale de a amenda. Casa centrală nerămînînd decît un rol de supraveghere. In speranță că Veți găsi cererele noastre drepte și nu exagerate, Vă rugăm domnule Ministru, a dispune măsurile necesare pentru modificarea legei.

Pentru solicitudinea și buna-voință ce Veți bine voi a arata dreptelor noastre cereri, ne credem datori a Vă mulțumi cu recunoștință.

INFORMAȚII

Către Membrele Cotisante, Societății „Pînea Saracilor" Iași

Fiind convinsă de interesul ce'l purtați Societății din care faceți parte, pe de altă parte, neputînd convocă a doua oară adunarea generală, care după statutele Societății nu poate fi convocată de cît o singură dată pe an, la finele lunei Octombrie vin a vă pune prin această cale în cunoștință de următoarele:

1) După cum am avut deja onoarea de'a vă înștiința această toamnă, am trimis o dare de seamă a Societății noastre pe anul trecut, Alteței Sale Regale Principesei Maria, Președinta noastră de onoare. A. S. R. a avut deosebita bunătate a ne trimete prin dama de onoare, următorul respuns:

D-nei Elena Dr. Riegler Președinta societății „Pînea saracilor" Iași.

Doamnă,

A S. R. întorcîndu-se la Cotroceni a luat cunoștință de darea de samă, care ați bine voit a-i trimite și-a rămas pe deplin mulțumită de dînsa.

A. S. R. mă însărcinează să vă asigur încă-odată de marele interes ce'l poartă aceste opere de bine facere atît de folositoare și se simte fericită a fi Președinta de onoare a acestei Societăți.

Vă rog a crede doamnă în sentimentele mele cele mai distinse.

Elena C. Mavrodi.

Cotroceni 8 Noembrie 1912

2) Am avut asemenea dosebita onoare de a primi următoarea telegramă în numele A. S. R. Principesei Maria, — ca răspuns unei telegrame de felicitare adresată A. S. R. de către comitetul nostru activ cu ocasia nașterei micului Prinț Mircea.

Palat Cotroceni, D-nei dr. Riegler Președinta Societății „Pînea saracilor" Iași.

A. S. R. mulțumește din inimă întregului Comitet pentru urările trimise.

Elena Mavrodi.

3) Vă pun în cunoștință că reprezentația dată în folosul Societății noastre în 22 Decembrie 1912, la teatrul Național, a produs în total suma de lei 944, — scăzîndu-se cheltuelile adică suma reclamată de Societatea teatrală de 415 lei, ia ramas un beneficiu net de 529 lei, din care 285 lei, produsul din vînzarea biletelor de intrare cu prețurile obicinuite, iar 244 lei, donațiuni mai mici sau mari făcute Societății noastre, de persoane generoase cu ocazia acestei reprezentații.

4) In afară de aceasta am primit diferite donațiuni în efecte și numerar în lunele Noembrie și Decembrie.

De la d. Gr. Ghica-Deleni din partea d-lui G. Geblescu Craiova, 230 lei.

Din partea d-nei Elisa D. Mavrocordat o mare balanță decimală.

De la Primăria Iași e geroasă donațiuni, doi stînjeni lemne pentru foc și 150 pîini.

De la d-nul Grimberg (foastă pitărie Forșt) 100 chilograme de Pîne albă.

De la firma M. Noak 28 klograme mezeluri care au fost împărțite sărmanilor de sărbători, asemenea 5 litri vin alb care au fost date de d. Sava Hagiu la „Pavilion" Păcurari pentru bătrîni și infirmi azilului nostru.

Inainte de a încheia această mică dare de samă vin a vă ruga d-nilor și d-nelor membre se bine voiți a avea deosebita bunatate de a vizita din cînd în cînd cantina și micul nostru azil, dîndu-mi părerea și sfatul Domniei Voastre, pentru eventualele schimbări sauînbunătățiri ce s'ar putea efectua.

Vă fac acest călduros apel în interesul operei noastre de binefacere și vă rog tot odată să bine voiți a primi asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Elena dr. Riegler.

:: Astă seară Simbătă 12 Ian, are loc în sala hotelului Binder un mare bal mascat, dat de d. l. L. Dukaten.

:: D-nul Ioan Atanasiu fiind numit intendent al spitalului din Focșani, se va prezenta pe ziua de 15 l. c. la post.

:: Curtea de Apel secția II-a a achitat eri pe inculpatul Iancu Loșneanu care fusese condamnat de tribunal la 15 zile închisoare pentru abuz de încredere.

:: **Biblioteca centrală.**—Un lucru e adevărat,—în revărsarea îmbunătățirilor de adus în gospodărirea treburilor obștești, noi Moldovenii am avut totdeauna o parte potrivnică acelei a leului.

Intre multe altele, lucrul acesta să vădește și cu Biblioteca Centrală din Iași, singura în cuprinsul moldovenesc.

Două broșuri apărute zilele din urmă ne întăresc și mai mult convingerea aceasta.

E vorba de scrierele d-lor dr. Gusti, profesor universitar, și Eugeniu Boureanu sub-bibliotecarul Bibliotecei centrale.

Din amîndouă aceste broșuri reiese mai mult de cît clar că faimoasa bibliotecă centrală, o podoabă a Iașului, nu i de cît fantoma hidoasă a celei ce-ar trebui să fie o atare instituție, în înțelesul civlizat al cuvîntului.

O îngrămădire de aproape jumătate de milion de volume, aruncate halandala, prin subsoluri umede, prin poduri uscate —într'o sală neîncăpătoare, supuse distrugerii carilor, ploei, prafului,—iată icoana reală a bibliotecei ieșene—fapt relatat încă de ani de zile, în ziarul nostru.

Și cînd te gîndești la rolul covîrșitor, chemat să-l joace o bibliotecă în luminarea unui popor, la grija ce ar trebui să se poarte unor atari focare de lumină, te întrebi dacă, Doamne iartă, nu-i acesta un demn al Celui de Sus, o pedeapsă a altruismului și desinteresării moldovenești.

Abia la începutul anului acestuia, profesorii universității ieșene au început să se agite în chestia Bibliotecei.

Aceste două broșuri, vin la timp, ca o accentuare a neaparatei trebuințe de reorganizare a Bibliotecei centrale.

Răsfond broșura d-lui Boureanul constați multe,—lipsă de local, lipsă de personal, suficient pregăt și neîndestulător numeric, lipsă de fonduri. Pentru aceasta sunt interesante cele spuse de d. prof, Gusti, din care se vede că biblioteca centrală nu are nici a treia parte din fondul anual al bibliotecei din Cernăuți,—lipsă de cataloage, lipsă de tot ceia ce ar putea face din ea izvorul de cultură a studențimei și intelectualilor moldoveni.

Știm că în fruntea ministerului instrucțiunei publice stă azi un om luminat, cu deopotrivă dragoste pentru toate colțurile romînimei,—către el ne îndreptăm și-i cerem să facă ceea ce nici un alt om, ce-a ablăduit departamentul în fruntea căruia stă d. Dissescu, nu a făcut-o.

O cerem cu atît mai mult, cu cît alături îi stă un moldovean de samă ca d. Gh. Lascar, care nu va uita ca să facă acest dar drept orașului său iubit.

D. prof. Gusti ne arată ca îndestulătoare suma de 500.000 lei pentru un local special de bibliotecă.

Și oare în țara noastră, unde s'au găsit atîtea burse pentru profesori, ce de ani le cheltuesc prin străinătăți, nu se poate găsi această neînsemnată sumă cînd e vorba de cultura unei jumătăți de țară, poate acea care s'a manifestat întotdeauna cu mai multă tărie în atingerea culmelor celor mai înalte ale gîndirei romînești?

Iată ce, cu tot respectul, ne îngăduim a ruga pe cei fruntași ai instrucțiunei publice.

Cînd aceste strigăte de alarmă pornesc de la cei mai chemați a se pronunța, un profesor universitar și însuși cunoscătorul instituției de care vorbim, de bună samă că relele nu mai pot suferi nici o întîrziere, că și cer neapărata îndreptare și că de graba ce se va pune în înfăptuirea lor, atîrnă soarta unei întregi propășiri a culturei moldovenești.

Intrunirea de la clubul conservator-democrat

— Discursurile D-lor miniștri N. Xenopol și A. A. Badareu —

Aseară la ora 5 d. ministru Xenopol, a venit în mijlocul prietenilor noștri, care de și neconvocați în mod special, umpleau saloanele clubului conservator-democrat. D. ministru A. A. Badareu a primit pe distinsul oaspe, a cărui sosire a fost îndelung aplaudată de asistență, apoi 'i-a prezentat pe membrii clubului.

D. ministru a rostit apoi următorul discurs foarte aplaudat:

Discursul d-lui ministru N. Xenopol

Am ținut ca în vizitele ce am făcut diferitelor orașe ale țărei, să rezerv Iașului mai multe zile.Ași fi stat în Iași chiar mai mult de cît aceste două zile, dacă afaceri importante nu m'ar fi rechemat în Capitală; cînd zic „afaceri importante" nu trebue, însă, să se creadă ceia ce șoptesc grăbiții iuteresați, asupra pretinselor greutăți în guvern; afacerile normale de guvernare mă obligă a fi mîne în București.

Impresii asupra Iașului

Plec din Iași cu o foarte bună impresie. In ce privește impresia politică, am văzut partidul nostru de la Iași strîns unit, ca totdeauna, în jurul șefului său A. A. Badareu. Aceiași disciplină strînsă, unește și azi tot partidul, ca și în zilele de luptă, cu toate că despre partidul nostru se poate spune că a fost totdeauna pe picior de război.

In afară de disciplina ce am văzut în partidul de la Iași,—și care este cu totul remarcabilă, de oarece de obicei disciplina se mai slăbește cînd partidul vine la putere, din cauza nemulțumirilor ce survin în ori ce caz,—am constatat că este destul spirit de maturitate politică în tot partidul de la Iași, pentru ca să-și dea seamă că venirea noastră la putere a avut loc pe vremuri neobicinuit de grele, în cît am văzut cu cea mai mare plăcere, cum pe aceste vremuri la Iași partidul este, ca totdeauna, strîns unit în jurul șefului.

Plec deci, foarte mulțumit și entuziast de cele ce-am văzut la Iași.

Dar nu uit că la Iași am venit și ca ministru al comerțului. In ce privește impresiile mele asupra Iașului comercial, nu sunt mai puțin entuziast.

De unde în copilăria mea, cînd am plecat din Iași, nici nu se știa aici ce este comerțul, astăzi găsesc în Iași un început foarte serios de comerț și industrie. Am întîlnit în Iași chiar prieteni politici, oameni cu situații sociale care-i pun oare cum în afară de îndeletnicirile comerciale și am constatat totuși că fiecare avea și cîte o îndeletnicire comercială sau industrială.

In această privință nu pot să-mi rețin admirația cu care constat că în fruntea acestei mișcări, acel care dă exemplul frumos, este însuși șeful d-voastră, d. A. A. Badareu.

Rolul Iașului în comerț

După cele ce am vazut, am credința că Iașul, care pe terenul cultural a fost totdeauna în fruntea mișcărilor de seamă, va face ca și în momentul de mare expansiune comercială și industrială, tot de la Iași să pornească acea mare mișcare comercială.

Sunt îndreptățit să sper aceasta din cauza credinței ce am, că ceia ce determină curentele, este energia sufletelor, este îndîrjirea spiritelor, pe care au avut-o totdeauna ieșanii; pentru aceea cred că de la Iași poate să pornească acel curent pentru punerea în valoare a bogățiilor țărei.

De altfel această îndîrjire este însușirea de căpitenie a moldovanului și nu uităm că Ștefan cel Mare tocmai cînd perdea o bătălie, în loc de a se descuraja, se îndîrjea mai tare și pornea lupta cu mai mare avînt.

Rolul Țărei în actuala situație

Evenimentele externe—fiindcă vorbim de luptă—nu trebue să ne facă să privim viitorul cu grijă. Cred că nu vom fi împinși la răsboi și cred că spre a-l evita, vom fi în stare să facem ceia ce spunea Lord Beaconsfield la congresul din Berlin: „vom avea pace chiar dacă am trebui să ne batem ca s'o avem".

In ce privește viitorul țărei, în legătură cu evenimentele din Balcani, cred că chiar dacă unele popoare în Balcani ar căpăta întinderi teritoriale de zeci de mii de chilometri, chiar dacă s'ar face transformări care să sdruncine actuala stare de lucruri din Balcani, noi tot același rol de fruntași vom juca, căci rasa noastră are resurse imense, datorite culturei noastre, originei și aspirațiunilor noastre, puse în valoare prin calitățile strălucite ale spiritului.

Imbunătățiri pentru Iași

In timpul cît am stat în Iași am vizitat cîteva industrii locale și am admirat elementete inteligente de care dispun; am văzut și avîntul comerțului și am rămas uimit auzind că există astăzi în Iași bănci romînești cu capital de opt milioane—cum este casa de economie de la Palat,—ceea ce nici se închipuia acum 30 ani.

Am văzut o fabrică de ciobote condusă numai de romîni și chiar în marile fabrici cu capital străin, marea majoritate a lucrătorilor sunt romîni.

Legăturile ce am cu Iașii, mă fac să mă silesc a încuraja pe toate căile începuturile laudabile ce am văzut. Pentru îuceput făgăduesc reforme mici, pentru a vă face mai mai mare plăcere cînd vom ajunge la îmbunătățiri mari.

Am vizitat în Iași 3 școale de industria casnică: școala condusă de Princesa Moruzi, o nobilă doamnă care pune în opere de așa mare folos, toate calitățile unui suflet generos; apoi o școală a d-nei Vitlimescu-Mironeanu și un mic atelier al ministerului de industrie în str. Eternității,

Sunt un mare partizan al industriei casnice, mai ales pentru vremurile de iarnă, cînd țaranca romînă poate cu folos să întrebuințeze în industria casnică, timpul de neactivitate al iernei. Pentru aceia m'am gîndit a da o mai mare dezvoltare în Iași industriei casnice și în budgetul viitor al ministerului voi înscrie o subvenție pentru fiecare din aceste trei școale.

Voiu face apoi în centrul Iașului o magazie sub protecțiunea societății ortodoxe a femeilor romîne, pentru vînzarea produselor celor 3 școale, precum și pentru a înlesni țărancelor din judetul Iași desfacerea unor astfel de produse ale industriei casnice, pe care le-ar depune în acea magazie. Această încurajare este necesară mai ales astăzi, cînd în străinătate se apreciază și se caută din ce în ce mai mult industria casnică romînă.

In aceiași direcțiune am făcut eri împreună cu amicul meu Badareu, o propunere I. P. S. Mitropolit al Moldovei, într'o chestiune care interesează și biserica și industria casnică.

Odăjdiile bisericești se produc mai ales în străinătate, în Galiția, Rusia și la Lyon.

Sute de mii de lei se duc în acest mod în fie-care an peste graniță. Pentru aceia am hotărît ca 6 călugărițe tinere și inteligente să fie trimese în Rusia la învățătură, 4 pentru a învăța brodăria de odăjdii, iar 2 pentru lipitoria obiectelor de argint. Cînd acestea vor avea instrucția suficientă, vom înființa ateliere la mînăstiri, a căror produse se vor desface tot în magazia ce vom înființa.

Fiindcă cu toții credeți în bunele sentimente de care sunt însuflețit pentru Iași, vă rog ca pentru restul gîndurilor bune ce am pentru comerțul și industria Iașului, să'mi acordați credit.

Discursul d-lui ministru A. A. Badareu.

In numele meu personal și în numele tuturor prietenilor din Iași, mulțumesc amicului meu Xenopol, pentru prezența sa în casa de care se leagă cele mai frumoase amintiri a-le noastre, în războiu și în pace. Trecerea sa în acest club, precum și strălucitul discurs, prin care a schițat activitatea sa economică, suntem fericiți s'o sărbătorim, proclamînd pe iubitul nostru fruntaș ca membru de onoare al clubului nostru și rugîndu-l să ne permită ca portretul său să se adauge la galeria fruntașilor politici, ale căror figuri ne-au încurajat la luptă, ori de cîte ori din acest locaș am pornit luptele noastre.

Situația politică

Foarte probabil v'ați zis că dacă astăzi clubul va fi vizitat de 2 miniștri, veți afla și lucruri interesante de ordine politică.

In împrejurările prin care trecem nu se pot spune prea multe lucruri interesante. De sigur cu toții privim cu grijă situația politică externă și pe cea internă. Ori cît ar căuta, însă, adversarii noștri și detractorii șefului nostru, să prezinte această situație sub o lumină defavorabilă, aveți un semn că nimic nu e adevărat din îngrijorarea lor. Il aveți în seninătatea cuvîntărei ministrului de comerț și industrie, care este un om foarte inteligent și deplin conștient de misiunea sa. Intelegeți din liniștea și seninătatea acestui om cuminte, că nimic nu este adevărat din cele ce în localurile publice inventează detractorii noștri.

Afirm încă mai mult: că detractorii noștri și ai șefului nostru, cari au avut sălbătăcia de a'l ocări tocmai în momentele cînd toate forțele sale erau puse în serviciul țărei cu cea mai mare intensitate, vor avea o îngrozitoare decepție în viitorul cel mai apropiat.

Iașul economic

Trebue să fim foarte recunoscători amicului Xenopol, pentru frumoasele cuvinte cu care a lăudat activitatea Iașului economic. Noi care ne vedem zi cu zi și mereu ne lovim cu coatele unul de altul, poate nu ne dăm seama de activitatea noastră. Cînd, însă, ministrul de comerț, care a umblat toată țara și a venit la Iași cu ochii unui om care are un rol economic, ne găsește în progres față de trecutul pe care'l cunoaște, această constatare ne bucură cu atît mai mult, cu cît e făcută de un om de priceperea d-lui Xenopol.

Pentru noi bucuria d-lui Xenopol n'are nimic anormal. Iașul a fost multă vreme în fruntea țărei ca oraș cultural și nici astăzi nu este în urmă. Dacă Iașul 'și-a ținut acest loc, aceasta dovedește că are forțe de prima ordine. Acestea au făcut, ca în momentele cînd împrejurările au cerut, ca țara să dea dovadă nu numai de puterea de producție culturală, ci ca forțele să fie încordate și în direcția economică, Iașul să urmărească foarte de aproape curentul economic, de și situația lui geografică nu 'i-a permis să stea în fruntea acestui curent. Pentru aceia orașul nostru rămînînd un centru cultural de mîna întîia, a devenit un puternic centru economic.

Iată de ce, în clipa cînd văd fața luminoasă a unui om ca d. Xenopol, încălzindu-ne și dînd orașului nostru îmboldul la activitatea economică, eu, care iubesc orașul, nu pot să nu caut a exprima în numele D-voastră toată bucuria ce ne produce un moment așa de important pentru viața noastră economică. Ii sunt, deci, personal adînc recunoscător, pentru că mi-a dat posibilitatea să asist la vizita ce a făcut orașului nostru și pe care a amînat'o numai pentru'a'mi da putința s'o urmez.

D. Xenopol și Iașii

Ceea ce d. Xenopol va putea face pentru Iași, ne-o garantează legăturile sale cu orașul nostru. Născut și crescut în Iași, d-sa este legat de numele Iașului, pentru că știe că chiar înainte de a fi pus în poziția de a avea o misiune politică în legătură cu Iașul, numele „Xenopol" era de mult legat de Iași.

Iașul cultural în ultimii 40 ani se confundă cu numele Xenopol. Cine zice „Xenopol" zice momentele cele mai înalte ale culturei iașane, precum în lumea culturală cine zice „Iași, zice „Xenopol". Nu se putea ca oameni așa de deopotrivă în aptitudini, ca cei doi frați străluciți pe care soarta i-a dăruit Iașului, să nu fie deopotrivă de folositori pentru orașul nostru.

Suntem, deci, în drept să sperăm, că ceea ce a făcut ieri și face astăzi un Xenopol pentru Iașul cultural, va face mîne pentru Iașul economic un alt Xenopol, el însuși o celebritate europeană ca economist.

D. Xenopol are fericirea de a fi un om cu o mare suprafață politică și de a avea la dispoziție forțele unui partid puternic, cum este al nostru. Prin urmare cînd d-sa se scoboară din sferele economice, pentru a face operă de partid, putem fi recunoscători că va cuprinde și Iașul în opera sa și putem zice, că Iașul serbează astăzi începutul ridicărei sale economice, care va fi de astăzi înainte legată de numele lui N. Xenopol.

:: **Școlare.**—D-na Eufrosina Vasiliu a fost numită învățătoare la școala din Erbiceni postul II-lea în locul d-lui Ioan Petrov sub revizor școlar al jud. Iași.

— D-na Ana Ghiorghiu a fost numită învățătoare suplinitoare la Tabăra comuna Bivolari în locul vacant.

— Dl. C. Popa învățător la Sabangea jud. Tulcea s'a detașat la școala de băeți din Hîrlău în locul d-lui Toma Zaharia numit revizor școlar al jud. Putna.

:: O delegațiune de farmaciști compusă din d-nii Th. Jellea, Justin Adace și I. Rotbart s'au prezentat eri d-lui ministru N. Xenopol pentru a se plînge în contra Cassei Centrale a Meseriilor care refuză achitarea datoriilor lăsate de vechile corporații, deși prin adrese formale consiliul Cassei Centrale a făgăduit achitarea sumelor.

Ministrul a promis delegațiunei că va da ordinele cuvenite îndată ce va sosi în București pentru ca datoriile corporațiilor să fie lichidate.

:: Concediul d-lui dr. Flor, medic primar al orașului expiră la 14 a lunei cînd d-sa va relua postul precum și suplinirea d-lui dr. Roșculeț la județ.

:: In ziua de 2 Februarie va avea loc la Teatrul Național un matineu pentru mărirea fondului societății, Colonia Școlară din jud. Iași, reprezentîndu-se cu această ocaziune, piesa, Inșirite-Mărgărite.

:: Din cauză că mai multe școli primare rurale, au fost însuficient aprovizionate cu lemne, s'a primit la revizoratul școlar mai multe plîngeri prin care diriginții acelor școli, cer imediata aprovizionare cu lemne în caz contrar, fiind nevoiți a suspenda cursul.

Ultime Informaţii

Eri, d. N. Xenopol, ministrul industriei şi al comerţului, a vizitat Camera de Comerţ din Iaşi. D-sa a sosit la Cameră la ora 12.

Se ştie că d. Xenopol nu a putut asista la întrunirea convocată alaltăeri, găsind în Iaşi un program în care nu figura vizitarea Camerei de Comerţ chiar în ziua sosirei sale.

D-sa a înştiinţat Camera de comerţ despre aceasta.

Eri însă, deşi d. Xenopol renunţase de a mai veni la Cameră, de oare ce văzuse pe principalii comercianţi şi industriaşi din Iaşi la întrunirea de la Hotel Binder, prezidată de d. Gh. Şerban, totuşi a găsit un moment spre a vizita în treacăt şi localul camerei.

D-sa s'a întreţinut cîteva momente cu d. Cerchez şi a luat cîteva copii de procese-verbale spre a le ceti.

I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei a subscris 400 lei pentru fondul flotei naţionale, iar funcţionarii mitropoliei au cedat leafa lor pe o zi pentru acelaşi fond.

Membrii Primei Societăţi de Economie din Iaşi (Palat), vor cere adunărei generale, ce se va ţine în curînd, ca venitul pe un an al fondului de rezervă al Societăţei, să fie donat pentru fondul flotei naţionale.

Acest venit pe un an se rîdică la 25 mii lei.

Cu privire la cazul de scarlatină din str. C. Negri 41 — Ciric 4, despre care am relatat într'un număr anterior al ziarului nostru, mai aflăm următoarele.

In urma intervenţiunei serviciului sanitar pe lîngă parchet, acesta a ordonat poliţiei de a deschide uşile cu forţa, în cazul că ele s'ar găsi tot închise, pentru ca astfel medicul sanitar, d. dr. Missir, să poată fi pus în posibilitate de a rîdica cu forţa de lîngă mama sa, copilul scarlatinos. Părinţii copilului, cu toată durerea ce le pricinuea o asemenea măsură, şi-au dat samă în cele din urmă că ori-ce opunere este de prisos, ei au cedat şi astfel copilul scarlatinos a fost internat în pavilionul de izolare.

In comuna Uricani, s'au constatat 23 cazuri de scarlatină.

17 copii bolnavi au fost internaţi în spitalul de izolare din Iaşi.

Tribunalul s. III-a a amînat astăzi din nou, pentru Luni, pronunţarea în ce priveşte cererea de moratoriu făcută de firma inginer Leon Brill.

Tribunalul a reconfirmat astăzi mandatul de arestare al negutitorului falit Lupu Braunstein, manufacturist.

Testamentul Smarandei Macri, foasta directoare a şcoalei normale de fete din Iaşi, a fost deschis ieri. Executor testamentar este desemnat d. avocat Efrem Mazilim.

Iată ce dispune testamentul: 22,000 lei d-lui dr. N. Quinez; 5000 lei d-nei Emilia Rickert; 4000 lei d-nei Octavia Mazilim; 5000 lei d-lui Efr. Mazilim; 5000 lei azilului de bătrîne din Iaşi, str. Buzdugan; 5000 lei spitalului „Caritatea"; 2000 lei Bisericei Buna-Vestire; 3000 lei d-lui dr. Negură; 5000 lei d-lui Camil Negură; 3000 lei d-nei Elvira Aslan; cîte 2000 lei d-nei Victoria Turtureanu şi d-lui Em. Frunză.

Asară profesorii şcoalei Normale „Vasile Lupu" au avut conferinţă plenară în saloanele cercului didactic din Iaşi.

S'a admis de toţi cei prezenţi a se cotiza cu 7 la sută din salarul pe o lună pentru flota militară şi 3 la sută pentru aeroplanul Iaşi, suma care se rădică la peste 500 lei.

S'a luat apoi în discuţie chestia ce se va discuta în sinul congresului didactic: profesorii să fie plătiţi cu orele ori cu catedra? Toţi profesorii au fost unanimi a recunoaşte că e în interesul învăţămîntului să se lege profesorii prin *catedre* de o anumită şcoală şi că împrăştierea activităţii didactice la 2—3 şcoli strică şi şcolii şi profesorului, obosindu-l din cale afară. Pentru a se ajunge la acest sfîrşit se va necesita o modificare a felului de recrutare al profesorilor, schimbarea examenului de capacitate, cari lasă cum sunt acum au devenit improprii şi ridicule, stabilitînd cu specialitatea *dreptului* zecimi de candidaţi cari habar n'au de ştiinţa dreptului nici nu o pot practica; pe cînd din contra se nesocoteşte limba romînă ori Geografia, ori Istoria, cari în loc de a fi obiecte de cultură generală, se socotesc prea de specialitate.

— S'a discutat apoi chestia claselor paralele de la şcoala Normală şi inconvenientul ce se arată în clasa V-a cu distribuirea elevilor pe la alte şcoli. S'a opinat să se meargă pînă la capăt cu clasele paralele, ca să se eftinească învăţămîntul pedagogic şi să se uşureze recrutarea învăţătorilor. In legătură cu aceasta s'a discutat situaţia clasei VI-a, unde practica pedagogică formează strictul principal în dauna celorlalte discipline, ceea ce aduce desordine în bunul mers al şcoalei.

Luîndu-se apoi cunoştinţă că d. inspector general Maniu doreşte a-şi începe inspecţiile sale didactice cu Iaşii, s'a hotărît să se ţină o nouă conferinţă plenară a tuturor profesorilor şcoalei Luni de la 4 jum. în jos tot la cercul didactic.

In satul Bogonos com. Uricani s'a declarat epidemie de scarlatină.

Un incendiu a distrus o casă, şi mai multe magazii proprietatea locuitorului Costache Ştefan Dorofti din comuna Prisacani.

In comuna Brăeşti, ivindu-se epidemie de pojar s'a închis şcoala din acea com. pe timp de 7 zile.

Medicii şi personalul spitalului israelit au afectat leafa de o zi în folosul flotei romîne.

Şedinţa Curţii cu juri în ziua de 19 Ianuarie cînd se va judeca procesul scopiţilor, va fi prezintată de d. Consilier C. Buzdugan, de oare ce d. consilier S. Zăhărescu, care a fost tras la sorţi, făcuse parte din Camera de punere sub acuzare care a cercetat afacerea.

Tribunalul s. III a luat astăzi act de emanciparea tînărului Ernest Berea.

In afară de procesele anunţate vor mai fi judecate în sesiunea curţi cu juri, care se va deschide de la 15 c. la 23 Ianuarie A. Cozma, din Miroslava, omor; 25 Ianuarie, Gr. Mazilu omor; 26 Ianuarie A Onofrei şi G. Costache Lungu, din Hermeziu, pentru înşelăciune.

Vizita d-lui ministru al industriei şi comerţului la corporaţii.—Eri la oarele 5 după amiază, d. Nicu Xenopol, a vizitat corporaţiile şi cassa medicală.

Cu această ocaziune d. ministru a ascultat plîngerile şi doleanţele expuse de către delegaţii meseriaşilor din localitate.

Cel întăi ia cuvîntul d, I. C. Fleaşcă, fost preşedinte al camerei de meserii, care după ce urează bunavenire d-lui ministru, îl roagă să se gîndească la modificarea legei meseriilor în sensul legei cameriilor de comerţ, actuala lege fiind prea greu de suportat, din cauza taxelor prea ridicate şi a dispoziţiunilor prea aspre.

D. N. Teleman vice-preşedintele corporaţiei confecţiilor, în numele Uniunei meseriaşilor ieşeni, înmînează d-lui ministru un memoriu relativ la modificările, ce cer meseriaşii să se facă legei meseriilor.

Arată diferite plîngeri contra funcţionarilor cari maltratează pe meseriaşi şi nesocotesc nevoile lor.

D. Pancu vice-preşed. al corporaţiei metalurgice, expune mai multe plîngeri în contra cassei medicale, care refuză să dea meseriaşilor serviciile impuse de lege.

Cere modificarea legei actuale.

D. Al. Stoian arată neajunsurile ce suflă meseriaşii din cauza legei meseriilor, care în loc să-i proteje îi asupreşte.

Cere în primul loc, reducerea cotelor. Difinitul ce ar da această reformă să fie acoperit printr'o taxă de 5 la suta ce s'ar pune asupra valorei licitaţiunilor publice.

D. B. Lainştein înfăţişează asupririle ce s'au făcut asupra meseriaşilor evrei. Cere reformarea actualei legi în ce priveşte ajutoarele, amenzile şi cotele.

D. *Vella*, cere înfiinţarea unei comisiuni de arbitraj pentru asigurarea plăţei datoriei clienţilor către meseriaşi.

D-nii Luchian şi Luca Bogdan vorbesc în acelaşi sens,

D. *N. Xenopol*, spune că se va îngriji cu o deosebită luare aminte de meseriaşii ieşeni şi va căuta să le satisfacă plîngerile.

In primul rînd va aduce la îndeplinire cererea exprimată, de a crea din tribunal cu o procedură simplă şi sumară, care să lămurească diferendele dintre meseriaşi şi clienţii lor.

Spune că actuala lege a meseriilor conţine principii bune. Situaţia cea economică a ţării, a făcut ca unele defecte ale legei, să iasă la iveală chiar de la începutul experimentărei.

Cere ca meseriaşii să formuleze în scris cererile lor, şi în scurt timp, le va da o cea mai dreaptă rezolvire.

După terminarea acestei consfătuiri cu maseriaşii, d. ministru vizitează cancelariile şi cassa medicală.

Filmul „Războiul pentru independenţa României" va mai fi dat în oraşul nostru, patru zile. Astă-seară Sîmbătă la 9 ore, mîne Duminică 13 Ianuarie, două matineuri, (la 3 ore şi la 5 şi trei sferturi),—Luni 14 Ian. (matineu şi seara) şi Marţi 15 Ian. (matineu şi seara) irevocabil ultima reprezentaţie.

Nu numai în oraşul nostru, reprezentarea acestui film a atras imensa mulţime, ci pretutindenea în toate unghiurile ţărei, unde acest film a apărut pe ecranul cinematografic, succesul obţinut a fost colosal, neobţinut de nici un film, de nici o reconstituire ce ne-a dat pînă astăzi cele mai speciale case din străinătate.

Atragem toată atenţia cetitorilor noştri asupra acestui film, care se reprezintă în Sala Circului Sidoli. Este o reconstituire conştiincioasă şi foarte reuşită din toate punctele de vedere şi îndemnăm pe iaşani să asiste la această patriotică desfăşurare care aprinde sufletul soldatului şi entuziasmează pînă în gradul cel mai înalt pe fiecare spectator.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 12 Ianuarie

Gravele evenimente din Turcia

Cum a murit Niazim-Paşa?

Noile declaraţii ale Doctorului Daneff

Constantinopol.—Se confirmă că în timpul tumultului de eri de la Poartă, ministrul de război Nazim, a fost împuşcat din greşală. Se zice că secretarul ar fi vroit să tragă în Envir Bey, spre a-l împedica să între în şedinţa consiliului de Miniştri.

*

Constantinopol. — Mari măsuri de ordine au fost luate. Astă noapte circula puternice patrule. Pe stradele Stambulului s'au operat cîteva arestări între care şi şeful redactor a lui „Ikdam". Kemal şi fostul deputat de Gumulgina Ismail. Ziarul „Sabah" speră că cabinetele europene apreciind că naţiunea otomană îşi apără dreptul ei la viaţă, vor adopta către Turcia o politică conformă acţiunei neutrale.

Prescriptul care numeşte pe Mahmud mare vizir îl numeşte şi mareşal conferindu-i rangul de mare vizir. Cabinetul căzut este internat la Poartă. Miniştri încercaseră să ceară prin telefon trupe de poliţie dar nimeni nu a alergat. Garda Porţii nu s'a împotrivit unioniştilor de şi s'a tras asupra ofiţerilor lor de gardă. Directorul căilor ferate anatoliene se afla tocmai cu ambasadorul Germaniei cînd au pătruns unioniştii la Poartă. Un glonţ a atins pe ministru de război Nazim care a murit pe loc, chiar la picioarele directorului. Miniştri toţi erau consternaţi afară de Kiamil Paşa şi Nardunghian, cari şi-au păstrat sîngele rece.

*

Constantinopol. — După prînz a avut loc la Poartă cu solemnitatea obicinuită şi cu onorurile militare, citirea rescriptului care numeşte pe fostul director al departamentului Fetvas Mehmed Essad de Seik al Islamului. Rescriptul confirmă numirea de eri a lui Mahmud Sefket. Acesta asista.

*

Intrevederea între d-nii Mişu şi Daneff

Londra.—Agenţia Reuter află că domnul Mişu, a avut întrevedere cu d. Daneff, după amiază, şi l'a informat că nu a primit încă instrucţiuni de la Bucureşti, dar că le aşteaptă pe mîne, cînd va avea loc o nouă intervedere.

*

Londra.—D. Daneff va avea azi după amiază o intervedere cu Sir-Grey, în urmă vor ţine conferinţe, spre a decide ce acţiune trebue începută.

Flota italiană în apele turceşti

Roma. — Cuirasatele Saint-Narc şi Pisa, au primit ordinul de a se duce îndată în apele turceşti.

Conflictul romîno-bulgar

Sofia.—Cercurile politice de aci sunt extrem de pesimiste, cu privire la mersul tratativelor dintre Bulgaria şi România. Ele se consideră aci ca eşuate.

*

Bucureşti.—Ziarul „Adevărul", înregistrînd aceasta, adaugă:

„Controlînd ştirea la ministerul de externe, ea a fost desmintită. Din contra, chiar azi, s'a primit o telegramă din partea d lui Ghica, ministerul ţerei la Sofia, prin care arată, că tratativele sunt pe cale bună.

Detronarea Sultanului

Brăila. — Aci s'a primit numeroase telegrame particulare, prin care se arată că Sultanul a fost detronat, şi s'a proclamat republică în Turcia

Hotărîrea consiliului de miniştri

Bucureşti.—Azi s'a ţinut un consiliu de miniştri, sub preşidenţia M. S. Regelui.

Au asistat toţi miniştrii. După discuţiune, miniştrii au căzut de acord, asupra liniei de urmat, pentru ca tratativele cu Bulgaria, să poată ajunge la un grabnic rezultat.

Flota rusă în faţa Bosforului

Sebastopol. — Flota rusă din Marea Neagră, este gata de plecare. Tot echipagiul se află pe bord.

In public se răspîndesc ştiri de tot grave.

*

Paris.—Ziarul „Le Matin" află din Londra, că o demonstraţie navală a Puterilor nu va avea loc.

Totuşi Turcia va fi convinsă a ceda Andrianopolul şi aceasta din cauza cerinţei stăruitoare a Rusiei, care e pe cale a da ordin flotei sale, să debarce trupe în Tracia.

*

Sofia.—Ştiri din Varna, arată că 11 vase de războiu ruseşti, evoluiază în faţa Bosforului.

Permutarea episcopului din Chişinău

Moscova.—Ziarul „Utro-Rosse", afirmă că episcopul Serafim din Chişinău, a fost rădicat din postul său şi permutat în Rusia din mijloc.

Aceasta s'a făcut, în urma cererei guvernului romîn, căci Serafim nu numai că agita în potriva romînilor din Basarabia, dar chiar în potriva României.

Episcopul Serafim este un fost ofiţer, dat afară din armată, pentru pungăşi.

Impacarea între fraţi

Constantinopol. — In ajunul revoluţiei Sultanul s'a împacat cu fratele său fostul Sultan.

Victimele aviaţiunei

Estamps. — Aviatorul Leopold şi mecanicul său, căzînd dintr'un aeroplan, s'au rînit mortal.

Spionagiul prin aeroplane

Bucureşti.—Constatîndu-se în ultima vreme, că numeroase aeroplane străine, în scop de spionagiu, evoluiază în diferite părţi ale ţărei, domnul general Hîrjeu, ministru de război, a luat următoarea dispoziţie.

Toate pichetele au primit ordinul, ca de îndată ce vor zări un aeroplan, s'au balon, să fie semnat a se scoborî.

Semnalul se va da ziua prin un fanion roş, iar noaptea prin o laternă roşie.

In caz de nesupunere, soldaţii au ordinul de a trage asupra aeroplanelor cu gloanţe de război.

Svonuri alarmante

Bucureşti. — In urma consiliului de miniştri, ce s'a ţinut la Palat s'a răspîndit svonuri alarmante. In special s'a afirmat că s'ar fi hotărît mobilizarea corpurilor 2 şi 4 de armată.

Toate aceste svonuri sunt neîntemeiate.

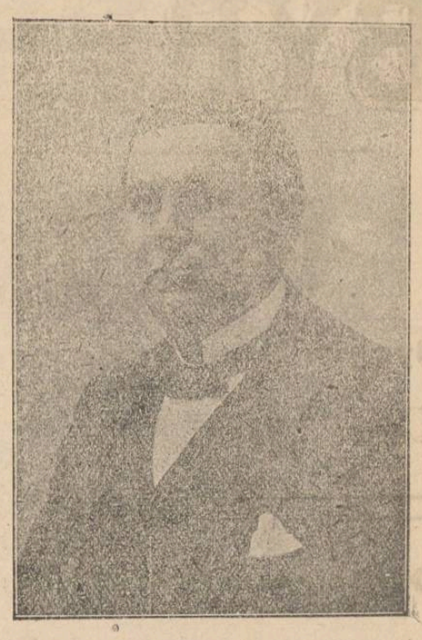

LA 23 IANUARIE 1913

Se dă Reprezentaţia de retragere

A ACTORULUI **PENEL**

Se va juca comedia

BÉBÉ

Biletele la Agenţia Thalia (Maximovici) de pe acuma.

De vînzare

VIA MITOC, *com. Ciurea satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi huciag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*

UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*

Ambele cu mici sarcini.

Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

Dr. Suzana GROSSI

Asistentă la clinica obstetricală

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

De închiriat 2 odăi, antret, 2 magazii în curtea caselor Moritz Wachtel din strada Lăpuşneanu No. 32.

MAMOŞUL

Dr. HALPERN

dela Facultatea din Paris

Vechiu medic francez.

Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris

Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier

Specialist în faceri şi boli de femei

17 str. Elena Doamna (foastă str. Albă)

8—10 a. m. 2—5 p. m.

Acordor şi Constructor DE PIANE

CAROL GRUCHOL

Iaşi, str. Carp, 3.

Magasinul de Muzică

MICHELSOHN

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Acordor şi constructor de piane

Dr. L. FISCH

Specializat la Berlin în

BOLI DE COPII

în clinicile prof. **Heubner** *(Charité),* **Neumann** *(Säuglingsfürsorge),* **Finkelstein** *(Azilul de copii).*

Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.

Consult 10—11 şi 3—5.

Doctor M. Hortolomei

MEDIC DE SPITAL

Consult 4—6 p. m.

Str. Gh. Mîrzescu 4 (colţ cu str. de sus).

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi la agenţii de publicitate

a „Opinia" din ...

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Isvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea bolelor de Ficat, Gută, Rinichi şi Vezică —

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară. Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecucu
Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

Sticla a 1½ L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani
(Preţurile se înţeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenta.

Magazinul Comerţului în Rate
— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —
Pune la dispoziţia cner. public un mare
Deposit de Maşini de cusut
pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

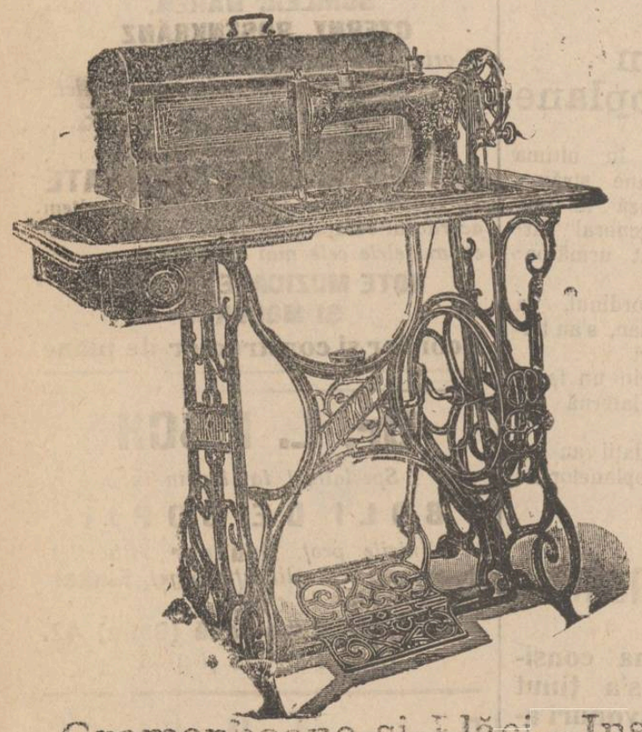

Biciclete DRENABOR
Intrebuinţate de arătătorii matelor din Europa.
Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii circarilor Busch, Renz Leury.
MOBILE CĂRUCIOARE PERDELE şi CASETE
Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

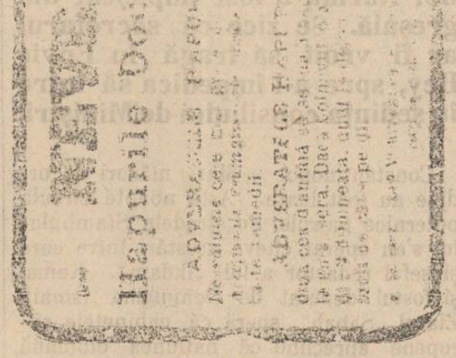

BRODERIE TAPIS
Prix R. GAN
2e avenue de Ma... PARIS

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza Vodă 28 - Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* inghetului—Băi—Igienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaioase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte - Supraveghori de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie cu *preţ modest.*
Referenţiile cele mai bune la dispoziţie.

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MI TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachsbez, Iaşi

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT
completat după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neîntrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acont —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

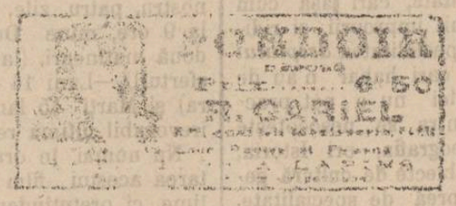

La Cărţile Noastre
se găsesc
anunţuri cu preţuri convenabil.

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1783 — Marți 15 Ianuarie 1913

Jertfa zadarnică

De cîteva zile încoace, sentimentul public în conflictul romîno-bulgar pare a se manifesta hotărît pentru o soluție violentă.

Pe de o parte lucrul mă bucură. Sentimentul acesta, care însamnă demnitate, mîndrie și solidaritate națională, face proba strălucită a patriotizmului și a energiei noastre sufletești.

Dar pe de altă parte, el mă și întristează.

Am mai spus-o: punctul nostru de vedere e cinstit și drept. Cînd cerem linia Silistra-Kavarna, nu urmărim nici un gînd ascuns; pregătim apărarea și liniștea noastră de mîni. Dar pentru Bulgari, mai cu samă în momentul de față, cererea aceasta are ceva prea dureros de vexator. Pentru demnitatea noastră nu trebue să împingem lucrurile prea departe.

Și trebue să recunosc că e așa, —în fapt,—de și nu e cîtuși de puțin așa,—în drept.

Dar mă întreb: independent de ori-ce idee de dreptate și independent de ori-ce sentiment omenesc, facem noi bine să luăm calea violenței?

De sigur aspirațiile noastre naționale nu se îndreaptă către sud. Pentru frații noștri din Pind, nu vom putea nici-odată face mai mult de cît să purtăm grijă de integritatea lor etnică și de autonomia bisericei lor. Cu statul bulgar n'avem dar de cît interesul de a păstra cele mai bune și mai strînse raporturi politice, și cu poporul bulgar cele mai calde legături sufletești. Legăturile aceste, cu deosebire, trebue pregătite și cultivate cu îngrijire, pentrucă astăzi ele nu există. Sub politeța rece a curteniei politice, cele două popoare vecine se privesc mereu cu neîncredere și fără nici o dragoste.

Dacă vom ocupa triunghiul, chiar fără varsare de sînge,—va fi dușmănia de veci, va fi ura de moarte. Și va fi poate și sacrificiul cauzei fraților noștri de pe tărîmurile Macedoniei, pentru apărarea cărora am pus pînă astăzi atîtea străduințe. Și n'avem nevoe de aceasta. Aspirațiile noastre naționale merg aiurea. Pentru ele, și numai pentru ele, se cuvine să păstrăm taina puterei și a avîntului nostru.

Războiu dar pentru acest mizerabil petec de pămînt?

Dar războiul nu e numai bravura celor cari-l fac, nu e numai sacrificiul de sînge pentru cauza comună. Și nu e numai sărăcia și doliul și suferințele țărei întregi. Războiul e în același timp o acțiune cu riscuri imense. Cine poate ști, în noua întorsătură a lucrurilor, cu ce se va alege mîni, Bulgaria învingătoare de azi? Să pui în cumpînă toate riscurile aceste, cînd pe platanul opus atîrnă idealul tău, da! Dar cînd acolo nu atîrnă decît o zdreanță de pămînt, de care nimic nu te leagă,— e o nebunie!

Departe dar de noi, gîndul acesta care ne tulbură și ne rătăcește.

Nu mirajul sarbedei glorii, pe care am întrezărit'o acum, să ne atragă. Cunosc ceva de mii de ori mai fermecător: e gloria de a menținea mereu neatinsă unitatea sufletească a celor 13 milioane de Romîni risipiți în toate văile Carpaților și dorința vie de a face ca această mare și nobilă forță etnică să aducă omenirei, din resursele adînci ale geniului său, toată larga sa contribuție la civilizația omenească.

In direcția aceasta dar, războiu cu gîndul, războiu cu sufletul, războiu cu cuvîntul, și la nevoe, războiu cu toată ființa noastră.

Ori unde în altă parte, batem drumuri pustii și primejdioase; pentru ori și ce alta, facem jertfă zadarnică.

Eug. Herovanu

E de prisos să adaog că cele exprimate în rîndurile de mai sus, nu alcătuesc de cît vederile mele personale, că ele deci nu pot fi atribuite nici ziarului nici partidului din care face parte.
E. H.

Darurile pentru armată

Monitorul Oficial **de alaltăeri a publicat o serie de scrisori trimise de Ministrul de Război, în numele M. S. Regelui, diferitelor persoane, cari au oferit daruri armatei, fie în bani fie în natură.**

Lista acelor generoși donatori și patrioți era îmbucurător de lungă, iar de la publicarea ei pînă azi, ea a sporit cu încă doui. In primul rînd e d. Valerian-Urseanu, profesor de drept internațional public, care a bine-voit să pună la dispoziția soldaților din comuna sa cîte 5 hecare de pămînt, în proprietate deplină.

Pe de altă parte, d. C. Pavlovici, mare proprietar din Craiova, a pus la dispoziția ministerului de războiu suma necesară pentru a se cumpara o baterie de tunuri.

Gestul acesta al d-lui Pavlovici vine ca o încoronare a jertfelor făcute pînă în prezent pentru armată. Darul acesta vorbește dela sine, și orice subliniere a noastră n'ar face decît să-i slăbească.

D. Pavlovici face parte din partidul conservator-democrat, și dacă ca Romîni ne bucurăm de actul d-sale generos, apoi ca oameni politici suntem mîndri a-l ști printre partizani.

Abdul-Hamid și Romînia

In *„Nord un Sud“*, reproduse și în „Le Temps“ găsim pasagii foarte interesante din *„Memoriile lui Abdul Hamid“* în care se vorbește și de Romînia.

Foarte picantă între altele este următoarea *Parabolă* scrisă de fostul Sultan:

„Grădinarul meu din Yldiz avea dreptate cînd își arată părerile despre agitațiile balcanice în modul acesta:

—„Un măr, un păr, un prun, un stejar și un pin erau unul lîngă altul, așa fel că crengile lor se atingeau în de ele. Stejarul domina pe ceilalți copaci, cari împrumutau de la ramurile de jos ale uriașului, aerul și lumina de cari aveau nevoie, așa că aceste ramuri cădeau, moarte și vestejite. Și iată că într'o bună zi, acei copaci se luară la luptă. Strigătele și vaetele lor se ridicară pînă la cer și le auzi Allah. El apăru în mijlocul lor și le ținu limbagiul acesta:

—„De ce vă bateți? Cu toții la fel aveți dreptul la viață. Nici un copac nu este mai bun decît altul. Fiecare este mare, pus la locul lui.“

Tocmai așa se petrec lucrurile în Balcani. *Mărul este România;* prunul este Serbia; pinul — Grecia; părul — Bulgaria; Turcia noastră este stejarul care a lăsat să cadă multe crengi moarte,—dureroasă cădere pentru trunchiu, după credința mea; căci ramurile veștede pe cari le-am pierdut erau o primejdie pentru sănătatea noastră..“

E locul de a adăoga că Stejarul musulman, lipsit cu vremea de atîtea crengi... putrede stă mult mai prost, de multă vreme, de cît ramurile de care Sultanul Roș își bătea joc,—„rîdea galbăn“, cum s'ar zice.

Recunoaștem însă că sunt în foile lui Abdul Hamid lucruri interesante, care denotă din partea lui și oarecare intuiție politică ori diplomatică. In genere se face elogiul germanismului și fostul Sultan are un mare regret, că Turcia n'a putut să se alipească de Tripla Alianță,

In unul din capitole Hamid vorbește pe larg despre Cruciada modernă în contra Turciei și ia pe rînd toate popoarele creștine din Europa, ca să arăte că au pe conștiință brutalități mult mai mari față de popoare mici, de cît acele ce se atribuie Turcilor față de Armenia.

In 1903 Sultanul scrie în ale sale memorii despre *Bulgaria* și proiectul unei *Alianțe balcanice.*

„Gazetele rusesti lansează ideea unei alianțe a popoarolor balcanice: Serbia, Bulgaria, *Romînia* si Grecia, toți la olaltă cu creștinii din Macedonia, Bosnia și Herzegovina trebue să alcătuiască o alianță pe care presa rusă o socotte la 18 milioane de oameni.

Diviziunea si neîncrederea reciprocă condamnă însă Statele Balcanice la o neputință, deplină, la rolul de instrument în mînile unui al treilei.

Este adevărat, dominațiunea noastră în Europa este întemeiată pe neînțelegerea între popoarele balcanice.

Cum își închipuesc gazetarii ruși o fuziune a țărilor balcanice? Sîrbii și Bulgarii nu se inbesc între dînsii; **Bulgarii urăsc pe Romîni.** Grecii și Bulgarii sunt dușmani de moarte. Bulgarii susțin că în Macedonia rasa bulgară predomină, Grecii spun că în Macedonia populațiunea este greacă și că ea a fost bulgarizată cu forța.

Lupta religioasă (1870) a despărțit pentru totdeauna pe Greci și pe Bulgari“.

Cu toată intuiția lucrurilor se vede lesne că ex-Sultanul a fost un rău profet. Se poate însă prea lesne ca prooroci-rile să-i fie adevărate pentru viitor. Intre aliații victorioși — în potriva Turciei putregăite — dezbinarea va deveni poate mai grozavă ca pe vremea cînd Abdul Hamid își scria memoriile.

Vom arăta încă unele interesante reflecții din acele însemnări, privitoare la relațiile cu Bulgaria.

„...Cu toate politețele sale, cu toată plecăciunile, prințul Ferdinand nu merită încrederea noastră. *Dacă ar îndrăzni numai să se proclame Rege!* Aceasta nu am putea, nu am trebui s'o îngăduim niciodată, afară dacă am renunța la prestigiul nostru de Mare Putere.

In cazul acesta trupele Adrianopolului trebue să pornească asupra Sofiei neîntîrziat.

Rusia și-ar deschide ochiii de două ori pînă să se încumeteze a interveni.

Austria ar face gravă eroare dacă ar vroi să susțină Bulgaria în ambițiunile ei de mare Putere“.

Sarmanul Hamid!

Nu-i da pe atunci în gînd că va fi captivul unui nou regim și că întemnițarea lui va concide cu îndrăzneala Bulgarilor de a porni — ei — asupra Adrianopolului, înainte ca soldații vechei citadele musulmane să pornească asupra Sofiei.

De altfel Hamid a văzut cu ochii lui de Sultan neputincios ridicarea „vasalului“ Ferdinand la rangul de Țar și... nu a făcut nici o rezistență.

Puterea lui era sfîrșită înainte de a-i schimba rangul de Khalif cu costumul de simplu exilat.

▽

Soluția grabnică

In Consiliul de miniștri, ținut Sîmbătă la Palat, sub prețidenția M. S. Regelui, miniștrii au căzut de acord asupra liniei de conduită de urmat, pentru a da o cît mai grabnică soluție diferendului romîno-bulgar.

Țara întreagă aprobă această atitudine a guvernului, și în primul loc partidul liberal a ținut să-și dea asentimentul, publicînd următorul comunicat:

„Ultimele evenimente de la Constantinopol au produs pretutindeni o emoție legitimă.

„Este imposibil azi de a determina cu certitudine schimbarea ce ele pot aduce, atît în relațiile dintre beligeranți, cît și în situațiunea generală a Europei.

„Intru cît privește statul nostru, aceste evenimente ne dau un prilej nou de a ne manifesta voința, DE RANDUL ACESTA, cu toată hotărîrea necesară, pentru ca soluțiunile crizei balcanice să nu se poată da în afară de noi și pentru ca în ele să se ție seamă SERIOASA de drepturile și revendicările noastre“.

Pe de altă parte „L'Indépendance Roumaine“, publică următoarea informație:

„Se constată cu satisfacție, că guvernul a luat o hotărîre decisivă, care răspunde cerinților situației.

Dealminteri, același este și sentimentul partidului liberal, după cum reesă din nota pe care o publicăm“.

Cu chipul acesta se dovedește încă-odată că un deplin acord există între partidele de guvernămînt în ce privește chestiunea externă.

PENTRU IAȘI

D. N. Xenopol, ministrul industriei, este un ministru cu adevărat democrat. Cînd d-sa a luat în primire departamentul în fruntea căruia se găsește, a înțeles că Ministerul a fost creiat pentru comerț și nu pentru titular.

In adevăr, în loc să ia contact cu Camera de Comerț din Capitală în cabinetul ministerial, cum se obișnuia pînă atunci, d. N. Xenopol a venit d-sa în mijlocul membrilor acelei Camere și într'un discurs, care nu se va uita nici-odată, pentru serviciile pe cari le-a adus economici țării, a expus adevărata noastră situație economico-financiară.

D-sa s'a dus apoi la Focșani și s'a interesat în deaproape de situația comerțului din circonscripția Camerei de-acolo. A vizitat apoi porturile Galați și Brăila, iar acum în urmă a vizitat Iașul.

Vizita aceasta a d-lui N. Xenopol era necesară. Din toate orașele țării, acela care e cel mai greu încercat de criza acută prin care trecem, e fără îndoială orașul nostru.

Moldova în genere și Iașul în deosebi, au fost cei mai greu loviți de criza financiară, pricinuită de evenimentele internaționale. In Iași, criza, am putea spune, e endemică, iar criza n'a făcut de cît s'o exagereze și s'o accentueze în chip dureros. Vizita d-lui N. Xenopol, măsurile pe cari, fără îndoială, le va lua, vor avea ca urmare să amelioreze situația de la noi.

Vizita d-lui ministru al comerțului era de mult așteptată și e bine venită. Dacă ar fi s'o considerăm chiar numai din punctul de vedere moral, și încă ea va fi un efect binefăcător asupra pieței noastre.

OAMENI ȘI LUCRURI

Războiului acului...

...Dar sunt oare numai explozivele, numai glonții și ghiulelele, cari fac războiul în omenirea modernă și miile de victime?

Firește că nu. E un vast cîmp de însîngerare și de încăierare, — de la un capăt la altul al lumei și cu milioanele se numără jertfele de existențe cari cad pradă masacrelor... fără vărsări de sînge.

Gazetele au vorbit zilele aceste de uriașa grevă americană, cuprinzînd 150,000 de lucrătoare, din ramura țesăturilor. Cîte și cîte vor fi, zilnic, pe celelalte tărîmuri de activitate socială, ducînd imensul războiu al muncei cu mînile,— acea armată anonimă pe care o cîntă și o deplînge Heine în refrenul: „Wir weben, wir weben...“— „Noi țesem, noi țesem...“

Cînd muncesc în massă — ori fiecare în parte, lucrătoarele aceste aparțin deopotrivă uriașei legiuni proletare, pe care Eminescu o înfățișă prin palida eroină din poemul său „Viața“:

Colo lîngă lampă, într'un mic ietac
Vezi o fată care pune ață 'n ac;
Fața ei e slabă, de o paloare crudă,
Ochii ei sunt tulburi, pleoapele asudă,
Degetele repezi poartă acul fin...
Ea își coase ochii într'un tort de in.

Singurul scriitor modern care a reușit a se apropia cu imaginația de tabloul real și imens al cîmpului de muncă și de războire a „țesăturilor“ este Gerhardt Hauptmann, premiat dăunăzi cu premiul Nobel, ce se dă—cum e știut—numai apostolilor literari ai păcii. Drama „Țesătorii“ este o lucrare uriașă, emoționantă și nu e tînăr cu simțire care să nu fi resimțit zguduirea uuora din scenele acelei drame. Bună oară cînd țesătorul Iäger, în mijlocul celorlalți își recită „poezia“— pe care în strofe de diletant le-am tradus acum aproape două decenii:

O, domnul Dreissiger și-ai lui
Ne jăfuesc cu toții
Și ne jupoaie pîn' la os
Nesățioși — ca hoții...

Calii scîrboși, neînfrînați,
Odrasle de a Satanei
Ce-și rîd de oamenii fămînzi,
De blestemul vadanei..

Degeaba plîngi, ori îi te 'nchini,
Degeaba ori-ce rugă —
„Nu-ți place?“ — „Cară-te de aici,
Să pieri pe drumuri, slugă!“

Copiii pîne cer — și nu-i
Măcar o fărmitură,
Noi cerem milă pentru ei,
Stăpînii nu se 'ndură,

Ei vorba „milă“ n'o pricep
Și inimi au de cîne,
Din munca noastră chefuiesc,
Cînd noi cerșim o pîne...

Și tot astfel strofele curg—întrerupte de reflecții tragice ori naive ale țesătorilor, de murmurul mașinelor cari s'au oprit din pricina teribilei greve...

Domnul Dreissiger — este Molochul simbolic în imaginația poetului,—icoana capitalismului modern — izvor de conflicte și de războiri sociale. Cine ar putea număra victimele ce lasă pe marele cîmp al suferințelor și cine ar putea spune că *acest* războiu nu e tot așa de dureros ca războiul armat?

Rodion.

Instrucția în Rusia

O eră de reforme școlare se pare a fi deschis în Rusia. Domnul Casso, Ministru de Instrucție publică, a acordat un interview ziarului „Le Temps, în care expune sforțările ce a făcut în această privință și progresele realizate.

Nu s'ar îndoi nimeni, zice el, de numărul școalelor pe care le deschidem în fie care an pînă în cele mai departate regiuni ale imperiului. Este încă mult de făcut în această privință, dar nu suntem în drept să cerem oare-care timp cînd e vorba de un imperiu așa de vast? Numai anul din urmă am deschis 11,000 de grupe școlare nouă. Aceasta este o cifră destul de elocventă. Vreu să vă mai dau una; budgetul nostru a fost mărit anul acesta cu 19 milioane de ruble.

In anul 1892 această sumă era budgetul total al departamentului.

Altă dată, nu de mult, se afla un gimnaziu de provincie, în capitală.

Astă-zi, toate orașele, sau aproape toate, dintr'un district, au gimnaziul lor de băeți sau de fete.

In timpul ultimului exercițiu budgetar, am creat 35 de aceste stabilimente de instrucție secundară.

Pentru a pregăti personalul didactic cerut de noile stabilimente de instrucție primară, al căror număr va merge crescînd, avem două feluri de școli normale: unele pregătind pe institutorii școalelor noastre primare inferioare, tipul de școală de sat, altele dîndu-ne personalul pedagogic al școalelor primare superioare numite școli comunale.

In ultimul an, numărul școalelor normale de primul tip, numite seminare, a fost mărit cu 14 și am creat 6 școli de al doilea tip, numite școli de învățători.

In fine vom institui o facultate de medicină la Rostof pe Don. Sunt în afară de aceste, Universitățile din Saratof și din Tomsk, care n'au astă-zi de cît două facultăți și care mai trebuesc ceva complectate.

*

Ar fi nedrept dacă n'aș semnala ajutorul statornic ce mi l-a acordat Duma.

Am găsit-o totdeauna, zice domnul Casso, gata a ne secunda, ba de multe ori chiar a ne devansa dorințele, în ceia ce privește finanțele.

Nu voiu intra în amănuntele programelor noastre.

Nu voiu spune numai că am evoluat mult am dibuit multe metode și am încercat multe schimbări în spiritul învățămîntului nostru.

Ne-am gîndit la toate greutățile ce întîmpină aplicarea reformelor școlare chiar în occident.

In ceia ce privește limbile moarte, am făcut oare care reforme.

Opoziția ne-a reproșat că facem să se învețe obiecte inutile.

De aceia am suprimat greaca, și latina a slăbit. Învățarea ei e abia tolerată.

Intru cît mă privește, cred că o educație este incompletă fără nici o cultură clasică.

Cît privește limbile vorbite suntem la o metodă zisă naturală, care nu dă de cît rezultatem temporare.

Cred că trebue să tindem, în lipsa unei limbi care este imposibil de învățat într'un institut, la cunoașterea mai mult sau mai puțin aprofundată a autorilor săi.

De aceia vreau să dau o importanță deosebită clasicilor francezi și germani. Cu chipul acesta sper să le dau un rol educator care va înlocui în parte acel al limbilor latină și greacă.

Educația fizică fusese foarte neglijată pînă acum în instituțiunile noastre de cultură. Această lacună a fost umplută adăogînd la orele de gimnastică, exercițiile militare ale batalioanelor școlare, create de curînd și care sunt acum obiectul atențiunei generale în Rusia, cu toate că la început se părea a fi ostilă.

Aceste batalioane școlare, *potiéchni*, nu pot de cît să dea rezultate excelente. In vreme ce constituesc un foarte bun exercițiu pentru mușchi, apoi vor fi o pregătire minunată pentru armată. Mă declar prin urmare, zice d. Casso, partizan al acestor exerciții militare, cu condiția, bine înțeles, să fie un derivativ al studiilor, fără să constitue un obstacol pentru ele.

In fine, pentru a ține de la elevi la profesori, un lucru care lasa mult de dorit la noi, era situația materială a corpului didactic și mai cu seamă acelui de la cursul secundar.

Am îmbunătățit însă considerabil această situație materială. Deja s'a promulgat legea care prevede sporuri chinchenale pentru lecția săptămînală, căci în Rusia, după ora săptămînală se socotește leafa, fiecare oră săptămînală fiind plătită de la 60 la 100 ruble pe an, ceea ce face pentru un număr de 20 de lecții săptămînale, spre exemplu un salar anual de 1200 la 2 mii ruble,

Plata și numărul acestor lecții vor fi calculate astfel ca să dea un salar mai convenabil.

Lucrînd astfel, noi am avut în vedere de a evita cumulul sau obligațiunea, pentru învățătorii noștri de a trebui să lucreze în mai multe instituții spre a-și cîștiga traiul. Pensiile de asemenea au fost mari, așa că de acum viitorul învățătorilor este asigurat.

C. V. Buțureanu

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

Chestia Bisericească

O înțelegere între romîni și ruteni pare a fi stabilită. Chestia se negociază din nou între deputați.

Cernăuți 10 Ianuarie

Chestia bisericească, care acum un an a fost obiectul de discuțiе a tuturor politicianilor romîni, a redevenit din nou pe tapet.

In ultimul timp, chestiunra a fost abandonată, din cauză că atît romînii cît și rutenii au fost angajați în afacerea cu regularea financiară a băncilor cooperative, care i-a preocupat aproape întreg timpul.

Acum această chestiune fiind rezolvată, privirile tuturor să îndreaptă din nou către chestia bisericească, care deasemenea așteptată o rezolvare pe cît de grabnică, pe atît și de vitală pentru interesele național-religioase ale ambelor popoare.

De unde însă pînă acum, în ambele tabere, domnea o contradicție adînc pronunțată, de astă-dată, spiritele ambelor părți pare a fi pe deplin înțelese în tot ce privește modul de deslegare a chestiei bisericești, grație intervenției deputaților romîni, care nemai putînd rezista presiunei poporului, au decis să mai rezolve chestiunea cît mai curînd posibil.

*

Pentru aceasta, atît deputații romîni cît și cei ruteni. au hotărît să aleagă un comitet mai restrîns care să fie împuternicit în mod legal de a prepara modalitățile de rezolvare și care să fie decisivă pentru ambele părți.

Acest fapt este îmbucurător, cu atît mai mult cu cît se crede că, de astădată continuelele frămîntări dintre romîni și ruteni vor înceta și că pe viitor fie care din aceste popoare se va putea consacra exclusiv desvoltării naționale proprii.

După rezolvarea acestei chestiuni ar mai rămînea de regulat pentru romîni o singură problemă, acea a concentrării tuturor forțelor într un singur partid, ca apoi desvoltarea cultural-națională a acestui popor să fie pe deplin asigurată și încă într'un viitor cît se poate de apropiat.

Judecînd lucrurile după actuala situație, șansele de coaperare sunt acum mai favorabile ori cînd.

Rămîne numai de văzut, dacă fruntașii romîni, vor bate fierul cînd e fierbinte.

Gama

Litere-Științe-Arte

Biblioteca. — Primim din partea d-lui Dom. Gusti o broșură intitulată „Necesitatea reorganizării bibliotecei centrale de lîngă universitatea din Iași" Titlul lucrării arată în preciziune obiectul studiului, —căci este un adevărat studiu„ cu date, cifre, documente și exemple — prin cari eruditul și tînărul profesor arată urgenta necesitate a unei reorganizări. Instituțiunea de care e vorba sufere de mari și deplorabile neajunsuri, remediarea lor se cuvine să preocupe intelectualitatea romînă, De aceia lucrarea d-lui Gusti e foarte bine venită și extrase din ea s'au făcut în numărul trecut al ziarului.

*

A apărut „La Revue Roumaine" cu data de 5 | 18 Ianuarie 1912, avînd un bogat sumar franco-romîn.

*

„Hemiplégie après Scarlatinne chez une femme en couche" se intitulează o excelentă broșură a apreciatului nostru colaborator dr. I. Duscian, medic practic în Minsk (Rusia) și extrasă din Presse Medicale" cu data de 8 Dec. 1912.

*

Balzac inedit, a fost publicat într'un volum de Louis Leumet coprinzînd articolele de critică literară ale Marelui romancier francez publicate între anii 1830 și 1840 in diferitele reviste.

*

Universitatea din Paris a sărbătorit zilele trecute pe unul din cei mai străluciți și iubiți reprezentanți ai școalei istorice contemporane, pe profesorul *Ernest Lavisse.*

*

După cererea cîtorva membri, *Societatea regală de geografie* din Londra, a supus membrilor săi propunerea în favoarea admiterei femeilor în această societate. Contrar ori-cărei așteptări, propunerea a fost adoptată cu 2087 voturi pentru și 675 contra.

*

Muzeul social din Paris a ținut o ședință în care s'a discutat asupra „Planurilor de amenajare și extensiunea ale orașelor" Adunarea a fost presidată de d. Leon Bourgeois.

*

A apărut „Noua Revistă Romînă", cuprinzînd :

Noutăți: Ce ne învață ultimele evenimente—Desvălirea monumentului lui I. Maiorescu,

Actuale : Victor Gr. Mihăescu—Școala primară bulgară.

Cronica literară : Ion Trivale—Anul literar 1912.

Literatură. M. Sorbul, Letopiseți (dramă)—D. Iacobescu, Dedicație (versuri)—Const. Stoica, Unei trecătoare (versuri).

Marin Theodorescu-Caranda : Generalul Gheorghe Magheru.

Marin Ștefănescu : Filosofia științifică și logică.

Insemnări : Silistra—Poezie patriotică —Invățămîntul particular—Este o logică în toate...

*

STRUNA ZILEI

GEOGRAFIE TURCĂ

Goniți de la Marea Neagră, Turcii nu vor fi tolerați, în curînd, nici la Narea Mediterană de către Europeni...

Un ziar.

Mie, după cum îmi pare,
Turci obijduiți de soartă,
N'o s'aveți voi nici-o mare —
Poate, doară, Marea... Moartă.

Epitropia Generală
a
Casei spitalelor și Ospiciilor
Sf. SPIRIDON DIN IAȘI

Face cunoscut că în ziua de 29 Aprilie 1913, în localul Colegiului Medical din spitalul central Iași, se va ținea concurs pentru ocuparea definitivă a postului de medic primar al consultațiunilor chirurgicale de la biuroul primirei bolnavilor din spitalul central Iași.

D-nii medici care doresc a concura pentru acest post, sunt invitați a se adresa Epitropiei G-le a Casei Sft. Spiridon din Iași, cu zece zile libere înainte de ținerea concursului, cu cereri înscrise care vor fi însoțite de titlurile și actele ce posedă, precum și lucrările științifice tipărite ce au făcut pînă acum, conform prevederilor regulamentului de concursuri din 23 Ianuarie 1912, publicat în Monitorul Oficial No. 236 din 27 Ianuarie 1912.

No. 241—11 Ianuarie 1913.

INFORMAȚII

:: Cum trebuie formulate cererile e scutire vamale. Birourile Ministerului de Industrie și chiar industriașii, au multe neajunsuri de îndurat din cauză că cererile pentru scutire de vamă sunt incomplect redactate, sau înaintate Ministerului prea tîrziu. Pentru a pune capăt acestor neajunsuri și a stabili norme, uniforme și obligatorii, Ministerul a trimis fabricanților următoarea circulară :

„Multe din cercurile înaintate de către d-nii industriași în vederea scutirilor ce solicită pentru mașini, părți și accesorii sunt în așa fel formulate în cît Ministerul este nevoit să ceară petiționarilor deslușiri, care de cele mai multe ori sunt iarăși necomplecte ; or, depe urma întîrzierilor provocate nu suferă de cît d-nii industriași, ale căror transporturi stau în vamă, supuse taxelor de magazinagiu.

Pentru ca în viitor să se poată înlătura aceste neajunsuri d-nii industriași care se bucură dg avantagiile legei industriale, sunt rugați să facă ca cererea de scutire de vamă ce vor înainta ministerului să cuprindă următoarele indicațiuni :

1) Numele și felul stabilimemtului industrial pentru care se introduc mașini părți și accesorii.

Numărul și data Jurnalului Consiliului de miniștrii.

3) Punctul vamal pe unde transportul urmează să intre în țară.

4) Numărul de vagoane, numere și caracteristice ale ambalagiului, greutățile respective și țara de unde se importă.

La cererea de scutire formulată în aceste condițiuni trebue să se anexeze : Copia facturei originale referitoare la transport certificată de petiționar, precum și o traducere a ei în românește : 2) desemnul, fotografia sau schița mașinei, părților sau accesoriilor ce solicită cu scutire, în dublu exemplar.

Cererile de scutire trebniesc adresate Ministerului din vreme, pentru a evita intervențiile personale ce se produc azi, cînd pe motiv că transportul a sosit, se stăruie pe lîngă biroul respectiv să se dea o rezolvare de favoare unor cereri în dauna altora care au sosit mai dinainte.

Din pricina întîrzierilor domnilor industriași nasc intervenirile de restituiri de taxe vamale percepute în intervalul de la introducerea cererii de scutire la Ministerul Industriei și pînă la comunicarea către punctele vamale.

In viitor nu vom mai da curs nici unei cereri de restituire cînd se va dovedi că expedierea lucrărilor s'a făcut normal fără întîrzieri provenite din vina biroului respectiv. Petițiunea se va face în dublu exemplar din care numai unul timbrat".

:: Importul făinei romînești în Syria.— Atașatul nostru comercial (pentru Syria și Palestina), din Beyrut, față de plîngerile mai multor importatori de făină, că exportatorii noștri voesc a suspenda, pentru cîtva timp, trimiterile lor de făină la Beyrut, pe motivul că sezonul ar fi prea înaintat, ne roagă a-i vesti, că in timpul de față ar fi momentul cel mai potrivit ca făina romînească să fie bine introdusă pe piața Beyrutului, căci, din pricina războiului, făina bulgărească, care reprezenta anul trecut jumătate din importul făinei în acest port, astăzi nu să mai poate obține.

In aceste împrejurări, se recomandă dar, tuturor exportatorilor noștri de făină, cari sunt în relațiuni de afaceri cu Syria, a expedia acolo toate comenzile cerute, în partide cît se poate de regulate, de oarece sezonul exportului acestui articol din Romînia se poate considera, aproape, ca începînd acum, iar cererile din Beyrut sunt destul de mari. Prețurile făinei indigene sunt în continuă creștere și'n acest caz se preferă făina străină, mai ales cea romînească.

Cu chipul acesta, făina romînească va găsi pe piețele Syriei, în viitor, o desfacere din ce în ce mai mare, iar plata contra documente, după cum se obișnuește, este o garanție sigură pentru exportatorii din Romînia.

❑ O conferință despre „România și criza economică" a ținut alaltaieri, la societatea de export din Viena, d. dr. Paul Weisengrün, originar din Iași.

Schițînd desvoltarea economică ce a luat-o țara noastră, oratorul a aratat cum situația s'a schimbat brusc prin inundațiile de astă vară, prin recolta rea a porumbului, retragerea creditelor și, în fine, prin situația din Balcani.

Starea aceasta a produs foarte multe insolvențe, dar statistica arată, în mod îmbucurător, că nici o firmă mare n'a încetat plățile.

Criza nu va fi de lungă durată, orizontul politic odată limpezit, depresiunea va dispare. Bogăția naturală a României și energia ei economică, sunt chazeșii puternice — a încheiat conferințiarul — că țara va propăși în desvoltare.

:: D. dr. A. Steuerman a fost numit medic pe lîngă corporațiile și policlinicile meseriașilor din Iași. D-sa a fost timp de 5 ani medicul vechilor corporații locale.

ROMÂNIA

Tribunalul județului Fălciu

— Extract —

Prin sentința comercială No. 6 din 8 Ianuar 1913, comerciantul L. D. Franchel din Huși, fiind declarat din oficiu în stare de faliment, se ordonă a se aplica sigile pe aver a falitului și s'a fixat provizor epoca încetărei plăților la 2 Octombre 1912.

S'a stabilit termenul pentru ziua de 22 Ianuar 1913, pînă cînd creditorii să-și prezinte creanțele lor la grefa sindicatului și s'a determinat ziua de 29 Ianuar 1913, pentru verificarea creanțelor și încheerea procesului verbal de verificare.

Pentru conformitate,
p. Grefier, Donea.

No. 36
1913 Ianuar 12.

A apărut No. 12, an. II-lea din excelenta revistă *Ilustrațiunea Romînă* cu următorul bogat sumar:

M. Sadoveanu	Isac zodaru
B. Delavrancea	Hagi Tudose (frag).
A. de Herz	Decembrie (cron).
D. Anghol	Pe mare (versuri).
St. O. Iosif	Tăcere
A. de Linche	Le Champ de Bataille
L. Bacheliu	Galeria Carol I.
V. Cioflac	Luchian
M. D.-Rădulescu	Noapte de iarnă
D. Cesianu	Federațiunea Societ. sportive.

Moartea lui Spiru Haret, Expoziționea Sanielevici, Desvelirea monumentului lui Știrbei-Vodă etc.

Numeroase ilustrațiuni : Tache Ionescu de vorbă cu sir Corey, Luchian, Răsboiul din Balcani.

Desene originale de J. Steriade, gravuri în lemn de Sanielevici.

Supliment ilustrat, (Stara Zagora).

Red. și Administrația Str. Academiei 6.

:: Comercianții ieșeni Alter Grossmann, str. C. Negri și Herșu Herșcu, str. Nicolina 11, au fost declarați în stare de faliment.

:: Medalia „Meritul comercial și Industrial, cl. I, a fost acordată d-lui G. D. Șerban, fost președinte al Camerei de comerț din Iași.

:: La întrunirea de eri a „Uniunii evreilor pămînteni", la care au luat cuvîntul și delegații bucureșteni, d-nii dr. Erdreich și I. Hussar, președintele Uniunii locale, d. Moritz Wachtel a deschis o subscripție publică printre membrii acelei organizații colectînd pentru flota națională, marină și aeriană. D. Wachtel a subscris personal 800 lei, iar d. W. Dinerman 200.

LA 23 IANUARIE 1913
Se dă Reprezentația de retragere
A ACTORULUI **PENEL**
Se va juca comedia
BÉBÉ
Biletele la Agenția Thalia (Maximovici) de pe acuma.

:: Profesorii Seminarului Veniamin, au convenit ca din salarul d-lor net pe luna Ianuar, să renunțe la partea cuvenită fiecăruia pe o zi, în folosul fondului „Apararea națională" și pentru aeroplanul „Iași".

:: Probele orale și de practică ale examenului de înaintare pe loc al învățătorilor și învățătoarelor încep Marți 15 luna curentă.

Candidații vor fi examinați de două comisiuni :

Intăia va lucra la Liceul Internat sub prezedența d-lui I. Prassa inspector general și ca membri d-nii : C. Hogaș și N. Ionescu ; iar a doua va lucra la Seminarul Veniamin Costache sub prezedența d-lui M. Țilenschi, iar ca membri d-nii V. Hulubei și Gr. Bărjovanu.

:: In comuna Brăești s'a declarat epidemia de Pojar. Pînă în prezent sunt 7 cazuri mortale.

:: In comuna Galata a murit subit Const. Dănilă.

:: Fata Maranda Gh. Ungureanu avînd relații de dragoste și dînd naștere unui copil de sex masculin l-a omorît împreună cu mama sa Paraschiva Ungureanu.

Autoritățile com. Scobinți fac cuvenitele cercetări.

Russian-American India Rubber & Co.
„TREUGOLNIK" St. Petersburg
Sucursala : București, Strada Sărindar 22
(numai pentru engros)

Ultime Informaţii

Intreg personalul farmaceutic local a căzut de acord ca să doneze salariul pe o zi în folosul flotei naţionale.

Fraţii Herşcovici au declarat astăzi recurs contra procesului-verbal al Camerei de punere sub acuzare privitor la menţinerea lor în preventiune.

Deţinuţii au cerut totodată judelui instructor eliberarea pe cauţiune.

Domnul Moritz Berl din Viena a cerut să fie declarată în stare de faliment firma manufacturieră S. Segal & Co. Termen la 16 c.

Recursurile fiscale casate şi retrimise la Iaşi, se vor cerceta cu începere de la 25 c.

Pensiile pe Ianuarie au început a fi achitate cu începere de astăzi.

In localitate s'au declarat trei cazuri noi de anghină difterică.

Bolnavii au fcst izolaţi.

D. Tufescu, inspector şcolar, a fost rechemat la catedra ce ocupă la liceul naţional.

Procesul Vasilescu pentru calomnie prin presă în chestia Ana Loster, a fost fixat spre a fi judecat de Curtea cu juri în ziua de 28 c.

Sesiunea Curţii cu juri în Iaşi se deschide mîine, 15 c. Curtea va fi prezidată de d. consilier Savel Zăhărescu asistat de d-nii judecători Gr. Kessim şi H, Grigoriu.

Şedinţele se vor ţine în sala societăţii de gimnastică, stradela dr. Cihan.

D-ra Eufrosina Buznea studentă, intoxicîndu-se din greşală, cu sublimat corosiv, a fost dusă ieri la Spitalul Paşcanu, unde dîndui-se în grabă ajutoare, e în afară de ori ce pericol.

In strada Frumoasa No. 1, femeia Anica Ghidionescu, fiind atinsă de paralizie generală, zace în mizerie şi suferinţă.

Cercul uniunei meseriaşilor iaşani a avut eri o întrunire, la care a asistat un mare număr de membri. S'a discutat memoriul ce meseriaşii urmează să-l înainteze d-lui Ministru al Industriei şi Comerţului în chestia modificărei legei meseriilor.

Intrunirea a fost prezidată de d-nul Ilie Rosin. Au vorbit d-nii N. V. Vasilescu, B. Leinştein, N. Teleman, I. Constantinescu.

Simbătă seara, un început de incediu s'a declarat la şcoala Normală de învăţători.

Personalul şcoalei intervenind în grabă, focul a fost repede stins.

Filmul „Războiul pentru independenţa României" va mai fi dat în oraşul nostru astă-seară Luni la 9 ore şi mîne Marţi 15 Ianuarie (matineu şi seara), irevocabil ultima reprezentaţie.

Nu numai în oraşul nostru reprezentarea acestui film a atras imensa mulţime, ci pretutindenea în toate unghiurile ţărei, unde acest film a apărut pe ecranul cinematografic, succesul obţinut a fost colosal, neobţinut de nici un film, de nici o reconstituire ce ne-a dat pînă astăzi cele mai speciale case din străinătate.

Atragem toată atenţia cetitorilor noştri asupra acestui film, care se reprezintă în Sala Circului Sidoli. Este o reconstituire conştiincioasă şi foarte reuşită din toate punctele de vedere şi îndemnăm pe iaşani să asiste la această patriotică desfăşurare care aprinde sufletul soldatului şi entuziasmează pînă în gradul cel mai înalt pe fiecare spectator.

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Franceza, Germana, Latina, Matematici, *elevi de curs primar secundar; preparaţiuni serioase conform programei ministeriale special pentru elevii pregătiţi în particular şi pentru cei din şcoalele statului face,*

V. Emil Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

Dr. I. BRENER

Specialist în boale de femei

MAMOŞ

Str. Lăpuşneanu 25

— Cons. 1—6 —

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 14 Ianuarie

La Focşani trupele au tras asupra unui aeroplan străin

Delegaţii balcanici anunţă reînceperea resboiului

Holera la Stambul

Redeschiderea Camerelor

Londra.—Agenţia Reuter află că delegaţii balcanici, au numit un comitet compus dintr'un reprezentant de fiecare misiune, care va redacta o scrisoare, care va fi înaintată misiunei otomane, spre a-i anunţa hotărîrea ei de a rupe negocierele.

Nu se ştie cînd scrisoarea va fi înmînată, dar prezentarea ei va avea loc probabil mîine.

*

Constantinopol.—Funcţiunile cele mai înalte vor fi ocupate de membrii comitetului uniune şi progres.

Fostul prim secretar al sultanului are să fie numit prefect al Capitalei, fostul valiu la Adana şi Bagdad, Djemal-bey ar fi numit guvernator militar din Constantinopole.

Fostul guvernator din Ipaks colonelui Tajar, ar fi fost numit prefect de poliţie în Capitală. Se svoneşte că toţi membrii din liga ofiţerilor turci, care au comandat la Cataigea, vor fi înlocuiţi.

Se spune că sub noul regim al turcilor, fostul sultan Abdul-Hamid nu va mai fi lasat la Constantinopol, ci va fi trimis la Koniah.

*

Londra.—Agenţia Reuter află că delegaţii balcanici sînt încă de părere, că vor trebui să aştepte răspunsul turcilor, la nota puterilor, înainte de a lua o hotărîre definitivă, cu toate că delegaţii nu par dispuşi, să prelnngească încă mai multe zile situaţia actuală.

Delegaţii statelor aliate au hotărît că vor adauga la indemnitatea din răsboiu cheltuelile pricinuite de perdere de timp de la suspendarea negocierilor.

*

Constantinopol.—Zvonurile după care guvernul actual considerînd ca nelegală dizolvarea foastei camere, o va convoca, pare a lua un temeiu. Se vorbeşte de posibilitatea unui împrumut intern, pentru cheltuelile urgente, afară de faptul că membrii influenţi ai comitetului, ar oferi sume însemnate, o subscripţie ar fi organizată printre populaţie. Se zice că şeful statului major Izet paşa va fi numit ministru de război, şi preşedintele consiliului de stat, Said Helim, ministru de externe. Fostul al doilea şambelan al Sultanului Tewfik Bey, a fost restabilit în funcţiunile sale.

*

Constantinopol.—De oare-ce descrierile făcute pînă acum de diferiţi corespondenţi de ziare, par a fi neexacte în mai multe amănunte, cercurile competente restabilesc adevărul. In punctele principale spunînd, că Joi, cînd Enver Bey a pătruns în consiliul de miniştri a somat pe Marele Vizir, Kiamil Paşa să demisioneze, de oare-ce poporul s'a răsvrătit în contra politicei sale. Kiamil Paşa după cîte-va clipe de gîndire a respuns: cei cari vor rezboiu să vie să-mi ia locul. Apoi Kiamil Paşa a scris demisia cerută, spunînd că de oare-ce soldaţii vor Constituţie şi resboiu, sînt silit să'mi dau demisia. După ce stărui Enver bey, Marele Vizir agaudă soldaţi şi popor, aflaţi că svonurile după care Enver şi ceilalţi membri ai comitetului ar fi avut de gînd să omoare pe Kiamil Paşa, sînt false.

Hajki Paşa a refuzat să primească portofoliul externelor. Se afirmă că Said Helim Paşa îl va primi şi că marele Vizir va supune mîne numirea aceasta la sancţiunea suveranului. Said Helim Paşa, prinţ al Egiptului şi rudă cu Kedivul Egiptului, e senator şi secretar general al comitetului june turc.

*

Constantinopol.—Consiliul de miniştri a discutat asupra notei de respuns la nota puterilor. Această notă va fi înmînată probabil după numirea definit'vă a ministerului de externe, după declaraţia Marelui Vizir, la mulţi diplomaţi. Respunsul Porţei va fi împăciuitor, guvernul dorind să menţins contact şi negocierile ulterioare cu puterile.

*

Constantinopol. — Se asigură că censura politică a ziarelor şi depeşilor care a slăbilt considerabil va fi suprimată— după cea din tăi impresie Stambulul şi-a reluat aspectul obişnuit liniştea cea mai desăvîrşită domneşte aci şi nimic nu ar face să se creadă că acum trei zile's'au petreçut evenimente atît de însemnate.

*

Londra.—Un delegat balcanic a declarat azi că în cazul cînd Turcia ar da un răspuns formal că refuză să cedeze Andrianopole e probabil că războiul ar reincepe la sfîrşitul septămînei.

Salonic.— Ministrul justiţiei al Greciei a instituit tribunale în teritoriile cucerite. Cînd va fi vorba de supuşi străini li se va aplica legile şi regulamentele la care naţionalitatea lor le dă drept.

*

Petersburg.—Contrar ştirilor publicate de mai multe ziare, agenţia „Westnik" e autorisată să declare că escadra rusască din Marea Neagră să găseşte în Sebastopol şi că prin urmare e absolut neexact ca această escadră să fi apărut în Bosfor.

*

Belgrad. — Şeful statului major Putnik a sosit la Belgrad şi a fost primit de Rege. Apoi Putnik a avut o întrevedere cu d. Pasici.

*

Port-Said.—Crucişătorul englez Dukeof Edimbourg, a plecat spre Beyrut şi Salonic. Crucişătorul englez „Dartmut" a sosit.

Consiliu de miniştri

Bucureşti. — Mercuri, se va ţine la ministerul de interne, un important consiliu de miniştri, sub preşedinţia d-lui Maiorescu.

Se crede că pînă atunci va sosi răspunsul Bulgariei, la nota guvernului nostru.

Presa şi nota guvernului

Bucureşti.—„Adevărul" ocupîndu-se de nota guvernului, în chestia conflictului cu Bulgaria, scrie:

— „Credem a şti, că un rezultat al hotărîrilor consiliului de miniştri este, că s'au dat instrucţiuni d-lui Mişu, ca să determine pe d. Daneff la un răspuns clar şi bine precizat.

Este însă neexact, că acele instrucţiuni, l'ar însărcina să fixeze altfel, de cît în mod vag, un termin pînă cînd guvernul nostru aşteaptă răspunsul.

Un aseminea termin ar da notei caracterul unui ultimatum, pe care nu e menit să-l aibă.

In tot cazul, guvernul e hotărît să nu mai lese tratativele să se prelungească multă vreme.

Boala archiducelui Reiner

Viena,—De azi dimineaţă starea archiducelui Reiner s'a înrăutăţit. La ora 3 după amiază. Archiducele a intrat în agonie. Pulsul e 120—130. O catastrofă e iminentă.

Atentat

Madrid.—Contra arhiducelui Ludovig de Austria, care se afla acuma la Palma, s'a încercat un atentat.

Un nebun s'a repezit şi l'a lovit cu cuţitul, rănindu-l uşor.

Atentatorul a fost arestat.

Imprumut turcesc

Constantinopol. — Deutsche Bank a convenit să facă un mare împrumut Turciei.

Chiar azi, Banca va avansa 12 milioane lei, ce vor servi la achitarea funcţionarilor

Plata se va face mîine.

Turcii recuceresc Caraferia

Constantinopol.—După o nouă luptă navală între Turci şi Greci, flota turcă a recucerit localitatea Caraferia.

Cutremur de pămînt

Constantinopol.—Astă noapte s'a simţit aci mai multe zguduituri de pămînt destul de puternice.

Aeroplanul din Focşani

Focşani.—Aseară la orele 8 şi 20, un aeroplan a fost zărit, evoluînd deasupra oraşului. Aeroplanul era iluminat de un puternic reflector.

Aeroplanul a făcut unele evoluţiuni deasupra căzărmilor. Un pluton, după ce a dat semnalul de coborire, a tras mai multe salve asupra aeroplanului.

Pilotul a stins reflectorul şi aeroplanul a dispărut în întuneric.

Acesta e al treilea aeroplan strein, care în scurt interval a fost zărit deasupra oraşului Focşani.

Decorarea d-lui Maiorescu

Bucureşti.—Cu prilejul serbărei de azi, M. S. Imparatul Germaniei a decorat pe d. Maiorescu cu Marea Cruce a Vulturului Roşu.

Mare împrumut de stat

Bucureşti.—D. Salmanson, unul dintre directorii Discontogesellschaft, a sosit azi în Capitală.

Presenţa d-sale, se pune în legătură, cu realizarea unui mare împrumut de stat.

CAMERA

Bucureşti.—Camera n'a ţinut azi şedinţă.

Preşedintele a anunţat, că deputaţii nefiind în număr, şedinţa nu poate avea loc.

Viitoarea şedinţă va avea loc Mercuri.

Interpelări

Bucureşti.— Se afirmă, că în şedinţa de Mercuri, d-nii Virgil Arion, Ionaş Grădişteanu şi Ion Miclescu, vor interpela guvernul în chestia politicei externe.

In cercurile liberale, se spune că d-nii Ionel Brătianu şi Emil Costinescu, au renunţat la interpelările proectate în chestia externă, considerînd momentul ca inoportun.

Holera la Stambul

Stambul.—Alte două cazuri noui de holeră, au fost constatate ieri în Stambul.

Cercurile diplomatice şi nota guvernului romîn

Viena.—In cercurile diplomatice de aci, nota guvernului romîn, e considerată ca un simptom foarte îngrijitor.

Meetingul din Ploeşti

Ploeşti.—Aseară a avut loc aci un meeting naţional, din iniţiative ligei culturale.

S'a expediat o telegramă de felicitare lui Baţaria, ministrul Vacufurilor din Turcia.

Conflictul romîno-bulgar

Londra.— In cursul acestei săptămîni, se va stabili în scris între d-nii Mişu şi Daneff atît cererea Romîniei, cît şi oferta Bulgariei.

Asupra acestor puncte stabilite în scris, vor avea apoi să se pronunţe atît guvernul romîn cît şi cel bulgar.

Pentru apararea naţională

Bucureşti. — Deputaţii au oferit diurna lor pe 5 zile, în folosul apărărei naţionale.

PROGRESUL INDUSTRIEI PETROLIFERE ROMÎNE

Descoperire Romînească Brevetată

Petrol EDOLIN

Fără fum, fără miros, flacără albă.
Produs patentat special al rafinăriei

— VEGA —

Soc. anonimă romînă Capital le 3.750.000 deplin vărsaţi.

Petrolul „Edolin" este fala industriei noastre naţionale.

Petrolul „Edolin" arde în ori-ce lampă, fie de salon sau din casele ţărănesti.

Petrolul „Edolin" nu face fum.
Petrolul „Edolin" arde fără miros.
Petrolul „Edolin" produce o flacăre albă strălucitoare.

Petrolul „Edolin", se vinde cu 25 b. litrul.

Se găseşte de vînzare En gros la depozitul Şoseaua Naţională vis-a-vis de vama rusească şi En detail la: N. Halpern str. Costache Negri 12. I. Şteinbum str. Procopiei 4, I. Grümberg str, Cucu 24, precum şi depozitele din str. Arcu 8, Piaţa Halei, str. Nicolina, însă spre convingerea onor public este rugat a *cere vînzătorului* Marca de control „Edolin Vega"

Reprezentantul Societăţii „Vega"
Credit Petrolifer pentru Iaşi

M. Klepper.

Şoseaua Arcu 2.

Magasinul de Muzică „MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Acordor şi constructor de piane

Dr. L. FISCH

Specializat la Berlin în

BOLI DE COPII

în clinicile prof. **Heubner** *(Charité),* **Neumann** *(Säuglingsfürsorge),* **Finkelstein** *(Azilul de copii).*

Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.

Consult 10—11 şi 3—5.

Doctor M. Hortolomei

MEDIC DE SPITAL

Consult 4—6 p. m.

Str. Gh. Mîrzescu 4 (colţ cu str. de sus).

MAMOŞUL

Dr. HALPERN

dela Facultatea din Paris

Vechiu medic francez.

Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris

Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier

Specialist în faceri şi boli de femei

17 str. Elena Doamna (fostă str. Albă)

8—10 a. m. 2—5 p. m.

De închiriat 2 odăi, antret, 2 magazii în curtea caselor Moritz Wachtel din strada Lăpuşneanu No. 32.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi tocmeli la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui ad[illegible] «Opinia» str. Lăpuşneanu 17.

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Ficat, Gută, Rinichi şi Besinţeria —

De vînzare la prăvăliile magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară. Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Teacău
Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia ISAC HOFFMER BUCUREŞTI

Sticla a 1½ L. 0.65 bani. — a 1 litru 0.75. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se [illegible] din vagon)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intăritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultaţi medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară. Funcţionare perfectă garantată

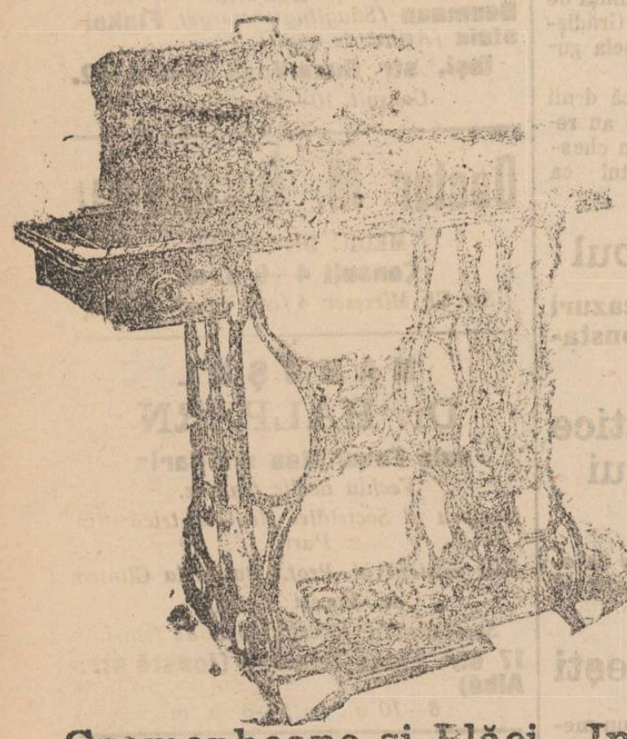

Biciclete BRENABOR
Intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

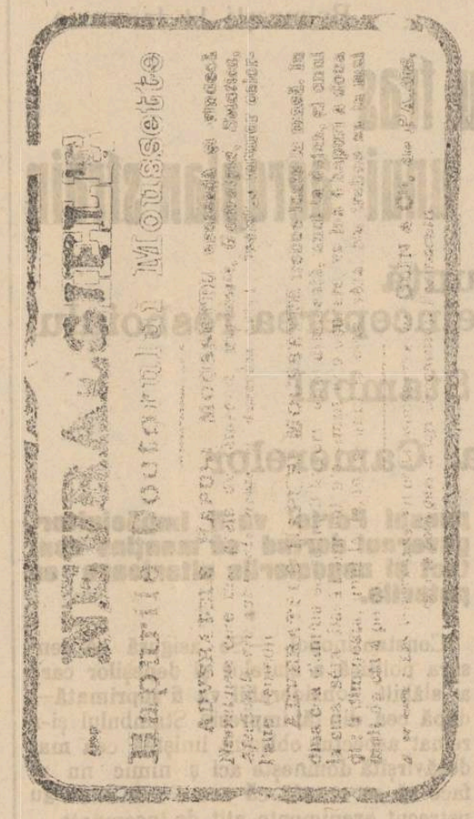

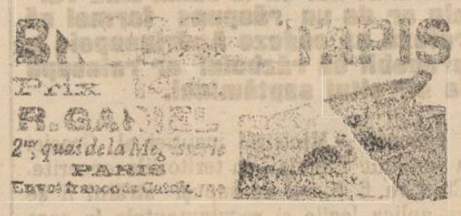

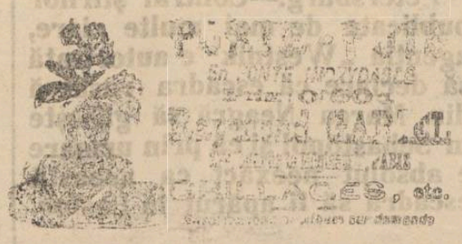

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* inghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hotelari, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţile cele mai bune la dispoziţie.

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MISTRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT
complect după Programa Conservatorului
Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

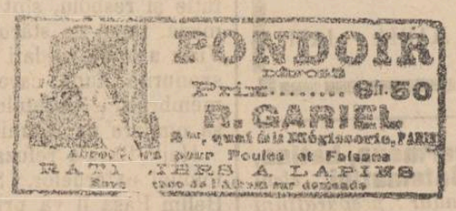

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1784 — Mercuri 16 Ianuarie 1913

Scrisoare d-lui A. C. Cuza

de **A. D. Xenopol**

Domnule Director,

Vă rog a publica alăturata scrisoare mulțumindu-vă dinainte pentru îngrădirea acestor rînduri prin care voiu să dovedesc opiniei publice, că le-am scris cu dorința de a arăta acelor ce-și iubesc țara, că nu trebuie înțeles greșit apararea nevoilor ei.

Cu deosebită stimă
A. D. Xenopol

Iubite domnule Cuza,

Cine-va din încunjurul meu mi-a atras luarea aminte că în ziarul *Unirea* din Iași, a apărut o rugăminte adresată profesorilor romîni, care stau în legătură cu lumea științifică apuseană, ca să iea apărarea țărei noastre contra insultelor ce răsar din toate părțile în potriva ei, și mai ales din presa franceză. Luînd ziarul în mînă, am rămas uimit văzînd că tocmai în numărul în care stătea apelul către profesorii universitari să ne apere de insultele presei străine, se insulta din nou un profesor universitar și doi miniștri ai țărei.

E oare patriotic ca în asemenea clipe, cînd avem nevoe de a strînge legăturile de încredere și iubire între noi înșine. pentru a întări puterile noastre, să se găsească un om pătruns de sentimentul patriotic ca d-ta care să întrebuinteze coloanele unui ziar, menit chip pentru apărarea țărei contra străinilor, tocmai spre a insulta și batjocuri țara noastră, arătînd în el că universitatea noastră e plină de hoți și ticăloși,—și că oamenii politici cu care ne mîndrim mai mult, sunt tratați în străinătate ca lacheii netrebnici și nedestoinici bucurîndu-se de disprețul lumei.

Dar bine, dragă Cuza, nu te ai gîndit oare că nu pe profesorii universității îi insultă coloanele *Unirei*, ci însăși universitatea ieșană, din care acei atacați fac parte cu cea mai mare cinste științifică fiind totodată colegii noștri de o vreme îndelungată. Dacă ai ceva de zis în contra vre-unui profesor, adresează-te Ministerului, adresează-te senatului universitar și, în cea mai mare taină, cei mulți să judece pe unul iar nu unul pe toți. Vei face atunci într'adevăr operă patriotică, necăutînd să discreditezi universitatea, cea mai înnaltă instituție culturală, în fața tineritului și a publicului. Aceste sunt sfaturi pe care le-am adus și în patru ochi pe baza prieteniei ce ne leagă de atîta vreme.

Văd însă acuma că d-ta care ești menit, prin acțiunea patriotică ce o duci de atîta timp, să aduci sprijin țărei în momente grele, discreditezi întreg prestigiul de care avem nevoie. Orbit de nu știu ce gînduri rele, nu vezi că nu atingi pe Neculai Xenopol ca economist, el care susține o acțiune vrednică și frumoasă în țară și în străinătate, prin marea lui revistă economică și ale cărui merite de economist nu au fost contestate de nimeni? Nu atingi nici pe Take Ionescu care este o glorie nediscutată a țărei noastre? Nu, dragă Cuza, nu pe ei îi insulți, ci țara noastră, țara pe care în ori ce ocazie spui că o iubești!

Cît mă privește pe mine n'am așteptat îndemnul nimănui, pentru a mă adresa ziarelor străine întru apărarea noastră. M'am adresat imediat ce am văzut insultele și calomniile apărute contra Romîniei, prietenilor mei de la Londra, domnii Alex. Shaud, Edvard Waymouth, James Marteu, economiști și sociologi, cu care am lucrat împreună la congresul de sociologie din Londra, din 1906 și unde am avut cinstea să fiu ales de ei vicepreședinte al congresului. M'am mai adresat la Paris, contelui de Nalêche, directorul jurnalului *Des Débats*, care a scris atît de elogioase dări de seamă asupra cursurilor mele de la Sorbona și Collège de France; Principelui Roland Bonaparte, membru Academiei de științe, care susține cu atîta căldură candidatura mea de membru asociat al Institutului; d-lui Emile Boutroux, membru Academiei franceze și cumnatul d-lui Poincaré președintele Republicei franceze, a cărui înaltă aprețuire mi-a dovedit-o prin răspunsul ce mi-a făcut în incinta Institutului, cu prilejul comunicării mele asupra *Postulatului psicologic*.

Mi se pare că nu se poate zice ca acești înalți reprezentanți ai științei franceze, mă tratează de „lacheu", de nedestoinic și de netrebnic; cu *toate acestea* răspunsurile lor sunt zdrobitoare. Imi arată că opinia țărilor lor e îndignată în contra noastră, că ne consideră momentan ca dușmani ai lor și ca factori ce întîrzie încheerea păcei; că această opinie publică e atît de pornită contra noastră, în cît dacă s'ar găsi un singur om de seamă care să ne iee apărarca în aceste momente, *nu ar mai fi privit ca om de onoare!*

Louis Léger, profesor al colegiului de Franța și mare antisemit, a dat lămuriri mai depline asupra acestei rele plecări în contra noastră. Ii scrisesem rugîndu'l să-mi dea informații asupra unui domn de Launay, care a scris cele mai mari infamii asupra Romîniei și care se spunea că e membru al Institutului Franței și ceream să-mi dea adresa lui spre a-i cere retractarea infamiilor spuse, iar dacă nu o va face, să'mi dau demisia din cea mai înaltă Instituție culturală a Franței, nevoind a mai sta alături cu insultătorul neamului meu. D. Léger îmi răspunde că d. de Launay, nu e membrul Institutului, nici că are vre-o însemnătate oare-care: că pentru el e aproape un necunoscut. Dar nu poate să'mi tăinuiască impresia dureroasă ce s'a întipărit în toate straturile societății franceze, făcîndu-ne responzabili de complicațiile între puteri și considerîndu-ne pe noi, nu ca apărînd interesele noastre, ci ca agenții unora din acele puteri. Să nu se zică că și de astădată presa evreească ne atacă și ne batjocurește; căci d. Louis Léger e cunoscut ca antisemit și cu toate aceste prin glasul lui mai ales răsună pornirea Franței contra noastră.

Și astfel stînd lucrul, era foarte greu de înlăturat ostilitatea gîndurilor, și a trebuit puterea strălucitei inteligenți a lui Take Ionescu pentru a zdruncina întrucîtva pornirile îndreptate în contra noastră. Repet dar ceea ce am spus în telegrama către Take Ionescu, că dacă munca lui uriașă, marea lui inteligență și dragostea lui de țară nu l'ar fi pus de mult între cei mai mari fii ai neamului, apoi în urma scrisorilor primite din Franța și Anglia, susțin încă odată că Take Ionescu merită dragostea, admirația și cinstea neamului întreg.

Dragoste: pentru calvarul ce a suferit în această călătorie; căci judecînd după ceea ce am suferit eu, cetind scrisorile străine, îmi închipui ce a trebuit să sufere Take Ionescu, cînd el s'a adăpat cu toată amărăciunea izvorului de unde plecau.

Admirație: pentru că a putut în mijlocul furtunei din Londra să facă a fi admise și cercetate drepturile noastre, lucru confirmat prin faptul că presa anunță recunoașterea oficială a tratativelor noastre, care se urmează regulat între d. Mișu și d. Daneff.

Cinste: pentru ca, uitător de tot și de toate, a plecat acolo unde îl chema datoria către țară.

Ca să se poată judeca și înțelege rolul dureros pe care l'a avut Take Ionescu în călătoria lui la Londra, te rog pe D-ta și pe ori-cine ar voi, să vie să citească scrisorile ce le-am primit, cînd îmi vor fi înapoiate de la consiliul de miniștri și de la palat unde le-am trimes.

Iubindu'mi țara cum mi-o iubesc, nu pot da în vileag, în aceste momente, acele dureroase file. Le voi publica însă după ce se va limpezi furtuna de pe capul nostru, ca să învețe generațiile viitoare, să nu'și mai cheltuiască comorile sufletești și materiale pentru a îmbogăți popoarele rămase crud nepăsătoare pentru noi în fața primejdiei.

Viitorul dragă Cuza va spune sus și tare tot rostul zilelor de azi și atunci te vei convinge că nu e permis să insulți fără dovadă pe puținii aleși ai neamului; atunci vei îmbrățoșa principiul că insultele sunt cu atît mai ușor de mînuit cu cît sunt mai lipsite de povoara faptelor.

A. D. Xenopol.

Caracteristica D-lui Danew[1)]

— făcută de ziaristul rus V. Doroșevici —

D. Danew m'a întimpinat vesel și plin de viață în odaia, foarte elegant aranjată chiar pentru Londra, a hotelului Rietz.

Mă temeam. De unde să știu că mă poate întimpina cu vorbele următoare:

— „Intrerupem tratativele și reluăm războiul."

Căci mai bine de două săptămîni de cînd corespondentul ziarului *Ruskoe Slovo* comandat pe lîngă delegații bulgari, vine în fie care zi la mine într'o stare desperată.

— Sunt obosit!

— Ai văzut pe Danev?

— Da.

— Ce ți-a spus?

— „Intrerupem tratativele și reluăm răsboiul".

Dar d. Danev m'a cruțat de o astfel de teribilă veste!

Ne-am văzut a doua zi după propunerea aliaților: „din Turcia rămîn două bucățele.

D. Danev cu cel mai vesel rîs mi-a împărtășit părerea asupra acestei propuneri:

— Asta după maniera orientală.

Acest domn nu tocmai înalt de stat, scurt, tuns, cu pince-nez și cărunt, de și foarte tinerel mi-a făcut impresia unui avocat foarte bătăios, cu un tupeu fără pereche, care de la prima vedere anunță adversarului său:

— Mon ser, afacerea clientului d-tale e perdută și aci și la toate instanțele. Singura scapare — o aranjare *à l'amiab'e*. O să luăm ce ne convine și ziceți încă „Slava Domnului" pentru bunătatea noastră că nu vă luăm tot.

Invingător, care și cînd nu învinge triumfă.

Ciatalgia?

— La ce bun să cheltuim 50,000 de oameni, cînd Constantinopolul și așa și așa nu ni'l dau? Constantinopolul nu e pentru botu nostru!

D. Danev spune asta vesel, lăsînd să se înțeleagă cuvîntul:

— Pentru moment.

Adrianopolul?

— De ce să pierdem în zadar 10,000 de oameni, cînd Adrianopolul și așa și așa se va preda?

Eu îndrăznesc să îngîn:

— Și ce ar fi dacă ați ceda Adrianopolul nu în formă de fortăreață?

D. Danev făcu un gest larg cu mîinile.

— Sub nici o formă! Adrianopolul fără nici o discuție.

Și în ce ptiveste Salonicul?

— Grecii capătă în deajuns. In jurul insulelor nu o să fie discuție. Insulele aparțin Grecilor. Frontiera va fi ceva mai sus. Salonicul e al nostru.

— S'ar putea Salonicul să fie un port neutru...

— Nici nu pomeni. Salonicul e al nostru!

„Adrianopolul — nouă: Salonicul nouă".

Și d. Danev se recomandă:

— Eu mă socotesc încă unul din cei mai modești în pretenții, dintre Bulgari!

Oriental om!

— Uite Sîrbii se plîng. Spun că din partea Albaniei nu capătă aproape nimic, și în ce privește portul. Ei pretind compensații...

— Să nu vorbească!

D. Danev se apucă cu mîinele de cap.

— Noi și așa am permis sîrbilor să între în Macedonia. Ce o să spuie Sobrania, cînd va afla? Ce va spune Sobrania noastră!

Extraordinar de oriental om!

D. Danev e entusiast de el însuși, adică de bulgari.

— D-voastră ruși, — popor nepractic. In totdeauna unde-va... cum să vă spun asta?

— Sburăm.

— Da, sburați... Noi bulgarii — popor practic. Mie Alexandru Ivanovici Gucicov[1)] mi-a spus: La toate popoarele slave e ceva femenin, voi bulgarii n'aveți nimic femeesc."

Alexandru Ivanovici în modestia sa a uitat că părerea aceasta e a lui Bismark despre slavi. E a zis:

— Slavii sunt — femei pentru popoare.

— Și aceasta e adevărat! spune entusiast d. Danev. Noi bulgarii odată ce am hotărît ceva!... Noi suntem un popor teribil. domnule.

Oh! Doamne! Dacă omul vorbește despre el însuși că e „teribil", vra să zică se cunoaște pe sine.

Bulgarii sunt în toate prevăzători.

Să nu iee Ciatalgia. ei au prevăzut, să nu forteze Adrianopolul ei au prevăzut.

In diplomație — ei sunt prevăzători.

Tratativele vor fi urmate în trei timpi.

Coaliția *en bloc* închee pacea cu Turcia. Una la mînă.

Coaliția *en bloc* determină frotierele Albaniei.

— Aci și micile state 'și vor spune cuvîntul lor. Două.

Coaliția numai după aceasta își va împărți prada. Trei.

La început trebuie ca totul să fie căștigat pentru Bulgari și apoi vom socoti cît va căpăta fiecare în parte.

E clar ca ziua.

Dar Adrianopolul... Adrianopolul nu vrea să cedeze.

Și bulgarii spun:

— Rusia trebuie...

Rusia trebuie să forțeze Turcia. Pe ori ce cale. Rusia să declare război.

Bulgarilor nu le convine să piardă 50,000 de oameni pentru Ciatalgia și 10,000 pentru Adrianopol. Asta e clar pentru ei.

Dar Rusia... poate pierde și milioane.

Noi, Rușii nu pricepem asta, Bulgarilor le este însă limpede, înțeles.

— Rusia trebuie.

Am părăsit splendidul hotel Rietz, nedumerit.

— De ce va trebui Rusia, această nenorocită țară, să se războiască cu toată lumea pentru Bulgari, nu pricep, cum nu înțeleg de ce o fi ea așa de datoare Bulgarilor în cît aceștia pot cu atîta încredere și autoritate să îi strige:

— Tu trebuie să faci aceasta pentru noi!

1). Cunoscutul publicist rus Doroșevici, a fost trimis de ziarul *Ruskoe-Slovo* la Londra în timpul tratativelor de pace. Intr'un foileton din zisul ziar, Doroșevici caracterisează pe delegații «alianței balcanice». Se vede că până și Rușii — d. Doroșevici a scris cîte-va articole foarte emoționante despre Bulgari, ba a vărsat și suma de 1000 de ruble — ziariștii ruși 'și plătesc și astfel de extravagante — în folosul Crucei roșii balcanice, — s'au plictisit cu pretențiile bulgărești. Dr. I. D.

1). Fostul președinte al Dumei, și șeful partidului octohist rus, căzut în alegerile ultimei Dume. N. T.

Pentru aromâni

Românul *din Arad, sosit azi, publică în fruntea coloanelor sale un foarte interesant articol, în chestia Romînilor din Macedonia. După ce autorul articolului— o înaltă personalitate politică dela noi— arată, care ar fi datoria Italiei în ches, tia latinilor din peninsula Balcanică d-sa se ocupă de atitudinea marilor noștri barbați în chestia aromînească.*

Este relevată, în deosebi, activitatea d-lui Take Ionescu și rîvna cu care șeful nostru s'a ocupat de această vitală chestiune în timpul șederei sale la Londra.

Ziarul transilvănean, care numai de părtinire pentru șeful nostru nu poate fi bănuit, accentuează odată mai mult rolul jucat de d. Take Ionescu în chestia Romînilor din Macedonia.

Articolul „Romînului" a venit la timp, căci se știe că unii rău-voitori au încercat să denatureze cu totul atitudinea d-lui Take Ionescu, în această problemă, și au înfățișat societății „Macedo-Romîne" o icoană cu totul falșă a mersului tratativelor de la Londra.

OAMENI ȘI LUCRURI

Parabole diplomatice

Cetitorii au putut vedea eri din reproducerile făcute după „Memoriile" fostului Sultan Abdul Hamid, în ce chip Despotul de odinioară, infatuos și încrezător în sine, prezenta situația poltiică în Balcani prin o mică parabolă, auzită de la un grădinar al său, la Yldiz.

Se pare că parabola e un gen cu multă trecere în țările balcanice și—după acea turcească citată eri—iată și una de origine bulgară, culeasă de un publicist francez și publicată de „Revue hebdomadaire" de anul nou:

Cînd a împărțit Dumnezeu fericirile între popoare, Turcii sosiră cei dintăi. Ei cerură puterea. Bulgarii, aflînd mai tîrziu că e vorba de împărțeală, sosiră după dînșii și cînd, la rîndul lor vroiră puterea. Domnul le zise: „Bunii mei prieteni, sunt foarte mîhnit; dar am dat-o altora. Cereți-mi altă-ceva".

— „Nu vroim altă ceva.

— „N'aveți încotro; trebuie. Iată, fiindcă vă iubesc: luați dragostea de muncă. E cel mai frumos dar ce pot să vă dau. Și plecați cu bine!"

Tocmai atunci se arătară evreii, făcînd închinări adînci.

— „Ce poftiți?"

— „Puterea!"

— „O, ho! De cînd e dată!"

— „Rea socoteală ai făcut, Doamne, D-zeule! Dacă ai fi așteptat să cazi la învoială cu noi, făceai mai bună afacere..."

— „Vorbiți de socoteală și de afaceri. Iată, vi le dau pe aceste drept dar..."

Sosiră, în sfîrșit, Grecii, cu aceeași pretențiune să pună mîna pe puterea supremă.

Auzind răspunsul lui D-zeu, surîseră:

— „Sărmane Dumnezeule, nu prea te pricepi în politică; n'ai văzut că viclenii aceia te-au păcălit..."

— „Ei, dacă voi vă pricepeți așa de bine în ale vicleniilor și păcălelilor, răspunse D-zeu, păstrați aceste „daruri" pentru voi. Atîta vă pot dărui și eu..."

Nu e greu de întrevăzut din această mică parabolă ce păreri au Bulgarii despre aliații lor Greci, cu cari—ca mîni — se vor încăiera în jurul Salonicului, ori a vre-unei alte localități smulse de la Turci.

Nu fără cuvînt în „Memoriile" sale Abdul Hamid crede că între unii și ceilalți una e înverșunată și fără leac.

Au și parabolele, de aparență inocentă, înțelesul lor diplomatic.

Rodion.

Pregătire de răsboi la Bulgari

Si vis pacem para blum, a fost, este și va fi adevărat, cît va dura omenirea. Din timpurile cele mai vechi, omul, a fost factorul principal al răsboiului; mijloacele de lupte s'au perfecționat cu progresul armelor întrebuințate, dar omul a rămas acelaș cu impresiile ce le produc aspirațiile și știința.

Poporul bulgar, a stat sub jugul turcesc, mai mult de 5 de ani; mulți din ei, spre a trăi mai bine au trecut la Coran și au citat chiar limba, dar marea majoritate, și-a păstrat religiunea creștină, care a susținut'o moralminte în așteptarea eliberării din această cumplită robie.

La Turcia, tot teritoriul popoarelor subjugate, aprținea Statului, și aceste popoare, numite *Raiale*, cultivau pămînt cît puteau și plăteau o dijmă convențională Statului. Ocupațiunea bulgarilor sub Turci, a fost agricultura, creșterea vitelor, comerțul de ori ce natură, mica industrie și grădinăria de legume, pe care au exercitat'o atît la ei cît și prin statele vecine. Ca consecinți a devenit sobru, econom, robust plin de vigoare și susceptibil ca popor tînăr scăpat la libertate de ori ce impresiuni.

In urma războiului din 1877 Bulgaria devenind autonomă, poporul ei, era numai din Țarani și Burghezi. Din Burghezi au eșit cărturarii, ce au format și condus bande armate în contra Turcilor și mai tîrziu, conducătorii și învățătorii, noului Stat Bulgar.

Principalele evenimente în Bulgaria de la 1878 sunt: Pînă la alegerea lui Alexandru de Batenberg ca prinț domnitor al Bulgariei, generalul prinț, Dondurov a guvernat Bulgaria.

Simburele armatei bulgare, a fost constituit din batalioane de voluntari bulgari ce au luat parte cu Rușii în răsboi și 400 oficeri de elită, ruși instructori, care au servit și instruit contigentele pînă la 1885, cînd politica patrioților bulgari, neconvenind Rusiei ei au fost rechemați.

In 1885, Bulgaria a anexat Rumelia orientală, din care cauză a fost atacată de Serbia după îndemnul Austro-Ungariei, dar Bulgaria de și stat numai de 6 ani, a avut mobilizat numai 90 mii de oameni cu care în luptele date la Slivnița, Pirot și Niș au învins pe Sîrbi, le-au astupat gura și au ramas cu Rumelia anexată fără voia Turcilor și a Rusiei în aparență.

Cît-va timp după acest eveniment. Prințul Batenberg eroul răsboiului, a fost silit să abdice de politica bulgăreasca Ruso-filă, în contra celei Austro-file preconzată de prinț.

Lovitura de stat a lui Stambulov înlătura pentru moment această politică, cînd se oferă coroana Regelui Carol dar oferta nefiind acceptată, e oferită și acceptată de Prințul Ferdinand de Coburg actualul Rege al Bulgarilor.

Sub domnia regelui Ferdinand, Bulgaria a progresat sub toate raporturile, iar politica sa e plină de evenimente ce vor face *Epopea* istoriei Bulgare astfel:

Sub raportul cultural, de și cu un bu-

KALODONT
PASTĂ DE DINȚI
de vânzare la: PARFUMERIĬ, FARMACIĬ, DROGUERIĬ etc:
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris
Reprezentanți: Sam. Löbl, București.

get destul de restrins la ministerul de instrucție, crescut succesiv pînă la 12 milioane, Bulgaria a ajuns să aibă astăzi numai 10 la sută analfabeți, poporul să fie conștient de datoriile sale civice și ostășești să aibă educațiune fisică desvoltată și a cucerit avantajul votului universal. Se'nțălege că o asemenea educație, n'a putut fi dobîndită, de cît prin o activitate desvoltată a corpului didactic primar și secundar, care, de și puțin plătit și fără locale de școale, și-au îndeplinit acest apostolat cu cea mai mare conștiință. Ca Universitate, Bulgaria, n'are de cît facultate de drept, dar nu duce lipsă de profesori secundari de diferite specialităţii, nici de ingineri, arhitecți, medici, veterinari, farmaciștii, financiari etc.

Pe terenul economic de asemenea sînt în progres, statul nu este bogat, dar poporul este; industria, comerțul, agricultura, viticultura, livezile, creșterea vitelor și mai cu osebire grădinăritul cu legume au făcut mari progrese.

Căi ferate s'au construit în direcțiunile principale și ceea ce este de remarcat, că toată această activitate economică, se exercită aproape exclusiv de Bulgari, străinii cu anevoință pot pătrunde și mai cu anevoință pot rezista.

Din complexul acesta de fapte și de activitate, se degajază un ideal național, unirea tuturor Bulgarilor și o unitate de direcție armonioasă în pregătirea educațiunei pentru realizarea lui.

Legea de recrutare bulgară, stabilește serviciul militar obligator și personal de la 20—45 ani, din 26 contingente mobilizabile.

Bulgarii, au avut de la început, numai armată permanentă, cu termen de 3 ani și astăzi de 2 ani. Intregul contingent a fost și este obligat să facă acest termen de serviciu, de la care nu se excepteazǎ de cît:

a) Scutiții pantru infirmități, al cărui procent e restrîns.

b) Dispensații pentru ajutorul familiei, sunt obligați a servi opt luni.

c) Tinerii cu serviciu redus, pentru diferite titluri, sunt obligați a da un echivalent armatei în cadrele sale de rezerve și a.

Organizarea unităților tactice și de comandament, s'a dezvoltat potrivit cu instruirea succesivă a contingentelor în înregime și omogen, cu putința de a recruta și pregăti cadrele armatei active și de rezervă, etc. Nici odată cheltuieli budgetare sau extraordinare, n'au fost piedică în această dezvoltare, și totdeauna s'au făcut sacrificiile trebuitoare de dezvoltarea organizației armate pentru arme, tunuri, mitraliere, munițiuni de războiu și echipamente.

Efectele acestei pregătiri sunt destul de mari și anume:

1) După 6 ani de autonomie, Bulgaria a mobilizat și concentrat 90 mii de oameni în 1885, a anexat Rumelia orientală și a bătut pe Sîrbi.

2) S'a întreținut într'o continuă agitație, Turcia prin acțiunea bandelor armate în Macedonia și în 1900 ne-a amenințat cu războiu, pentru revendicarea Dobrogei.

3) Toate statele mici vecine, Grecia, Serbia și Muntenegru și Romînia, au fost silite să imiteze înarmarea Bulgariei.

4) Cînd Austro-Ungaria, profitînd de proclamația constituției în Turcia, a anecsat Bosnia și Herțegovina, Bulgaria a pus stăpînire pe căile ferate orientale, s'a declarat independentă, s'a proclemat regat, iar Prințul Ferdinand, țar al tuturor Bulgarilor.

5) In Septembrie trecut, Turcia obosită după agitație, și răscoale permanente în interior și un an de războiu cu Italia în Africa de Nord, și sleită de finanțe, Bulgaria, prin acțiunea diplomatică a Rusiei, se coalizează cu Serbia, Grecia și Muntenegru și cu toții mobilizează. Odată cu mobilizarea, un entuziasm delirant, pentru războiu, s'a manifestat la poporul Bulgar, în toate orașele și mai cu osebire la Sofia, Rușciuk, pînă la declararea războiului. 7. Oct.

Ziarele au publicat că Bulgaria a mobilizat 350 mii de oameni. ceea ce face jum. din totalul populației, alții prevind, că ar mai avea o rezerză de 120 mii de oameni, și atunci ar ajunge proporția de 1/8.

Ostilitățile începute, dacă Turcia ar fi avut o armată equivalentă cu cea bulgară, concentrată în regiunea Adianopole, Kirkilisse, Eski-Baba, s'ar fi găsit într'o situație strategică, excelentă fără de aliați, de unde prin linii de operații interioare teatrului de operație, s'ar fi putut repezi cu grosul forțelor asupra uneia din armatele bulgare, ce de la Nord spre Sildă, ar fi avut poate sorți de izbîndă și să fi repetat aceleași operație în contra celorlalte armate, dar se vede că armata Turcească nu s'a găsit în situație de asemenea întreprinderi, ca consecință operațiile armatelor bulgare pe principalul teatru de operații, au avut caracterul unor marșuri triumfale, împedicate de fortăreța Kirkilisse 2—3 zile, și tot atît la Lule-Burgas-Bunahissar, după care investind Adrianopple, au urmărit pe Turci pînă la Ceatalgea, unde s'au izbit ca de o stîncă de neînvins

In finele lui Octombrie, armatele turcești. erau bătute, cînd armistițiul s'a încheiat.

Ca rezultatul acestui războiu, Bulgaria va lua atîtea orașe sate și teritorii. ce se îndoește cu ceea ce posed și cu toate acestea refuză ca încăpățînarea a ne rectifica granița Dobrogiei, după cum am formulat'o noi.

Colonel, V. Dimitriu

TELEFONUL

(Un mic istoric)

De mult se frămîntă mintea omenească să găsească un mijloc practic pentru a transmite sunetul și Vocea umană la distanțe îndepărtate; prin telegraful electric omenirea își văzu visul realizat de ași putea comunica gîndul în depărtări, dar necesitățile vieței practice cereau de multe ori o comunicație mai lesnicioasă și directă, fără intervenţiunea unei terțe persoane, Omnl simțea nevoia de a putea vorbi direct cu o ființă plecată de sfatul căreia sau răspunsul imediat depindea existența sau viitorul său.

In toate manifestările vieții omenești observăm tendința spre a trăi mai lesnicios, năzuința și necontenită frămîntare de a inventa, descoperi, a găsi mijloace care să-i procure înlesniri și putința de a infrunta piedicile care îi se opun în Viața zilnică, procurîndu-i momente de o mulțumire sufletească și făcîndu-l să uite întru cît-va trista realitate a acestei Vieţe efemere.

Dacă de multe ori încercările unuia n'aveau un rezultat practic și dorit, aceasta nu era un motiv de descurajare sau intimidare pentru urmașii, din contra era un imbold și un stimulent puternic puternic care îi îndemna să încerce altă cale, alte mijloace care trebuia să-i aducă apoi la rezultatul dorit.

După urma acestei împrejurări întreaga suflare omenească se bucură și se folosește astă-zi de rodul muncei acelor genii, acelor martiri ai științei, care poate o Viață întreagă au luptat fără preget pentru fericirea și progresul omenirei.

Dacă aruncăm o privire în trecut și urmărim fasele prin care a trecut o invenţiune pînă ce a ajuns, la stadiul de întrebuințare practică, ne minunăm și nu ne vine aproape să credem că o ființă omeneasca poate îndura și suporta atîtea greutăţi și mizerie, morale, exemple de care istoria științelor e atît de bogată și plină de învățătură; Vedem cum unii și-au consumat toată energia și firul Vieței fără să-și vadă visul realizat, pe cînd rodul muncei lor il seceră și-l folosesc alții mai norocoși și mai favorizați de soartă!

Acest refrain tînguitor de nedreptățire din partea soartei vitrege, vedem că se repetă și la inventatorul Telefonului, francezul *Charles Bourseul* mort zilele trecute în vrîstă pe 83 ani, uitat și lipsit de acele beneficii care am îmbogățit pe alții care au știut să tragă foloase după invenţiunea sa.

După istoricul *Kirscher* (mort pe la 1680), Vestitul Alexandru Macedon se servea de un tub metalic lung, de forma conică, prin ajutorul căruia transmitea ordinele numeroasei sale armate, dar acest mijloc nu era practic căci undele sonore se puteau transmite numai la distanțe relativ mici; și în zilele noastre se mai întrebuințează pe corăbii asemenea tuburi numite *porte-voix* cu ajutorul cărora comandantul transmite echipagiului ordinele sale.

Pe la 1667 fisicianul englez *Robert Hooke* demonstrează că cu ajutorul unui fir întins se poate transmite sunetul la distanța convenabilă și cu o iuțeală mai mare ca acea a sunetuiui în aer liber și de aici a luat naștere telefonul cu fir compus din 2 tuburi de metal sau carton cu capetele libere; una dintre extremitățile deschise erau acoperite bine cu o piele de beșică de bou (țiplă) sau o membrană de pergament, capetele sforei erau prinse cu cîte un nod de centrul memhranelor iar firul bine întins între acele 2 tuburi; acum dacă se vorbea într'un tub, membrana respectivă vibrînd, transmitea vibrațiunile sforei care la rîndul ei le eomunica membranei de la tubul opus și în acest mod se putea transmite sunetul destul de clar și repede pînă la 100 metri depărtare. De aici a luat naștere, cam pe la 1855 așa numitul *telefonul cu sfoară*, jucărie favorită a copiilor destul de bine cunoscuta și răspîndită.

Primul creator a telefoniei se poate numi cu drept cuvînt preotul *Gauthey*, care observă cu uimire repedea propagare a sunetului în tuburi metalice iar în 1783 făcu primele încercări de telegrafie acustică sau *telefonie*, la Chaillot servindu-se pentru acest scop de țevăria unei pompe de incendiu a cărei lungime era considerabilă.

Aceste încercări fură date iute uitărei, căci nu dădură vre-un resultat practic; pe la 1819 Wheastone construi un aparat telefonic compus dintr'o scîndură de brad foarte subțire a cărei extremități se reazima pe cîte o cutie sonoră și ori-ce sunet provocat de coarde întinse la una din extremitățile aparatului se auzia la celelaltă extremitate datorit vibrațiunilor moleculare ale scîndurei de brad. După cum vedem toate încercările făcute pînă acum aveau ca bază acustica sanume principiul vibrațiunei corpurilor; nu se știa încă de rolul cel mare pe care îl va juca electro-technica care a dat naștere apoi telefonului de astăzi. Intîmplarea face că în 1837 fisicianii americani *Page* și *Henry* să descoperă că dacă într'o bobină se introduce o vergea de fier, se obține un sunet particular dacă acea vergea se magnetisează repede prin ajutorul unui curent electric, ei dădură acelui sunet numele de *muzica galvanică*.

De acum înainte se deschide un cîmp larg experienţelor iar electricitatea joacă un rol de frunte.

(Va urma) **Ion Smolinski**

Litere-Științe-Arte

No. I. — Revista iașană „Versuri și Proză" după o lungă vacanță își reia apariția. Primul număr se deschide prin o romanță muzicală a d-lui I. Minulescu, Găsim puțin armonios finalul:

Păreri de rău, păreri de rău
Ecouri stinse, apocrife
Și totuși pline de ecou,
Voi sînteți negrele tarife
Pe care moartea le-afișează
In propriul meu Cavou.

Poezia d-lui I. M. Rașcu „Bătrînele" este o continuare a „Strămoșilor"—una din bucățile cele mai reușite ale tînărului poet și pe care am reprodus-o la timp în ziar.

Bucățile d-lor M, Cruceanu și N. Davidescu nu aduc frumuseți noue. D. Emil Isac continuă a abuza de formula „Eu", veșnicul „eu".

Mai multă cetire în opera lui Heine l'ar instrui să fie brutal sau chiar trivial în chip estetic, artistic. Dacă „Aurora" d-lui Hidalgo e destinată în adevăr a apărea în volum, ne nemulțumesc unele scăpări stilistice—în mijfocul unor pasagii foarte izbutite.

Bună oară numărăm de cinci ori, într'o jumatate de pagină, cuvîntul „entuziasm", care nu poate fi întrebuințat în sens subiectiv, cum face autorul. E greoaie construcția: *căci cine*; sunt prea gazetărești expresiile; „indiferent", „am scris... o inscripțiune"; nereușită: „zvîrle-ți privirea"; neritmică: „mi se anchilozează". Fraza de încheiere e în schimb suggestivă și izbutită.

*

In *Biblioteca pentru toți* (No. 768—769) a apărut; Gabriel Compayré *Pestalozzi și Educația elementară.*

Una din broșurile cari ar putea interesa corpul didactic de orice grad, fără îndoială e și această traducere în Romînește a d-lui T. Popovici.

Prețul 60 de bani.

*

A apărut „Aviațiunea" No. 12 pe 1912 cu un interesant sumar.

*

Problema industriei naționale aeriane preocupă pe guverunl italian care, pe lîngă aparatele străine, caută să încurajeze sub diverse forme industria sa. In acest scop s'au organizat două concursuri, unul de motoare și altul de aeroplane, la care nu vor putea lua parte de cît numai constructorii stabiliți în Italia.

La concursul de motoare, care va avea loc zilele acestea, s'au înscris zece constructuri.

Se vor decerne două premii, primul de 75,000 lei, al doilea de 25,000.

*

In editura biroului „Cultura din București, a apărut „Biblioteca populară": *Uriel Acosta* de Karl Gutzkow, tragedie în 5 acte tradusă de S. și L. Leventer. Pasionata operă are o prefață scrisă de domnul Prof. dr. C. Thiron asupra „raporturilor dintre artă și liberă cugetare". Prețul 1.25.

*

A apărut „La Revue Roumaine" cu data de 5 | 18 Ianuarie 1912, avînd un bogat sumar franco-romîn.

*

STRUNA ZILEI

HIGIENA BALNEARA

Baia comunală s'a închis pentru 10 zile pe motiv de curățire și reparații.

E timp, macar odată
Și pentru biata baie
S'o spele și s'o laie,
Ca s'o avem... curată.

INFORMAȚII

D. Al. Marghiloman ministru de finanțe a intervenit printr'un referat către consiliul de miniștri, să prelungească cu încă 3 luni de zile suspendarea taxei de export asupra tăriţelor de cereale.

Frații Mihail din Craiova au subscris 50,000 lei pentru flotă.

D. D. Kriei, horticultor la pepeniera Istrița, a fost transferat în aceiași calitate la pepiniera Vișan—Iași; d. Dănulescu a fost numit șeful regiunei vișan: d. V. Ionescu, ajutor de Grădinar la Vitan, a fost avansat horticultor și mutat la pepeniera Istrița.

Tribunalul s, III-a avînd să mai verifice bilanțul prezintat de firma L. Brill, a amînat, din nou, pentru Joi, pronunțarea privitoare la cererea de moratoriu făcută de zisa firmă.

Consiliul general al județului Iași se va întruni în ziua de 5 Februarie pentru a judeca budgetul.

Curtea cu Juri n'a judecat astăzi din cauză că nu s'a putut complecta comisiunea juraților.

Cautonierul de la cantonul No. 122 depe linia Iași-Vaslui, a fost atacat, în mijlocul cîmpului, de către doi indivizi care l-au maltratat în mod grav.

Pompierii au avut de localizat, peziua de eri, următoarele începuturi de incendin: în str. Palat No. 22; Vasile Conta No. 92; Otel Binder; str. Rampei și str. Sărăriei.

In ziua de 10 Februarie se va ținea la București, concursul pentru ocuparea catedrei de perspectivă, vacantă la școala de arte frumoase din Iași.

Unirea Educatoarelor Romîne,— își va reîncepe seria ședințelor *Joi 17 Ianuarie*, orele *4 din zi*, în localul Școalei „Oltea Doamna".

In această ședință se va comunica asupra activității în suburbii și în urmă se va fisca un program regulat al acestei activități, precum și a studiilor ce se vor continua regulat în Joia 1-a și a 3-a din fie care lună. Membrele sunt rugate să vie toate aducînd și prieteni.

Poliția dispărțirei intăia, a dat de urma unei întregi bande de spărgători, care operau furturi la vagoanele de marfă și magazia gărei.

Au fost făcute numeroase arestări, atît în Iași, cît și în județul Fălciu și Vaslui.

La comisia circ. I-a, se află un adevărat bazar de obiecte de furat și stofe.

Diferiți negustori, care s'au plîns de lipsa mărfurilor se duc și-și recunosc fărfurile comandate și care le fusese furate.

Medicul veterinar T. Lupașcu a fost numit la C. F. din Iași, în locul decedatului Plăcinteanu.

D-ra Natalia Mărgineanu a fost numită institutoare suplinitoare la școala de fete No. 2 Regina Elisabeta în locul d-nei Ana Scobai, detașată la școala de fete Hatmanul Nicoară.

LA 23 IANUARIE 1913
Se dă Reprezentația de retragere
A ACTORULUI **PENEL**
Se va juca comedia
BÉBÉ
Biletele la Agenția Thalia (Maximovici) de pe acuma.

In comuna Uricani s'au constata trei noi cazuri de scarlatină.

Pînă acum sunt 30 copii bolnavi de scarlatină în această comună.

Școlare.—Mîne Mercuri, va avea loc la școala de băeți No. 7 Gh. Asache, proba pedagogică a candidaților pentru înaintarea pe loc. Ei se vor prezenta la cancelaria școalei la ora 6 jum. a. m.

— D-na Rozalia Ghibănescu a obținut concediu pînă la 1 Februarie 1913.

— D-na Constanța Palade, învățătoare la școala din Săbăoani, a obținut un concediu de 40 zile.

— D-ra E. Vîrgolici, învățătoare la școala din Săbăoani, Roman, a fost detașată la școala No. 8 de băeți din București, pe tot timpul cît titulara, d-na Smaranda Gheorghiu, va fi în concediu.

Membrii cercului cultural sătesc, Birnova, întrunindu-se în conferință la școala din Ciurea în ziua de Duminică 13 Ianuarie, d. Ion Gr. Ciurea și-a dezvoltat interesanta conferință, tratînd despre. analiza literară a operei d-lui Dimitrie C. Moruzi, *Pribegi în țară răpită.* La orele 2 p. m. a avut loc o prea frumoasă producție școlară constînd din reprezentarea pieselor școlare „In răsboiu" și „Cine-i mai mare", jucate cît se poate de bine de elevii școalei.

La urmă părintele N. Popovici Ciurea și-a desvoltat conferința, despre Patimele omenești și preceptele evanghelice. Au luat parte la această producție autoritățile sătești și un foarte mare număr de săteni.

Poliția de siguranță, făcînd astăzi, o descindere la casele de toleranță, din str. Muzelor, a evacuat cu forța, întreg imobilul.

Filmul „Războiul pentru independența României" va mai fi dat în orașul nostru astă-seară Marți la 9 ore și mîne Mercuri 16 Ianuarie numai la matineu.

Nu numai în orașul nostru reprezentarea acestui film a atras imensa mulțime, ci pretutindenea în toate unghiurile țărei, unde acest film a apărut pe ecranul cinematografic, succesul obținut a fost colosal, neobținut de nici un film, de nici o reconstituire ce ne-a dat pînă astăzi cele mai speciale case din străinătate.

Atragem toată atenția cetitorilor noștri asupra acestui film, care se reprezintă în Sala Circului Sidoli. Este o reconstituire conștiincioasă și foarte reușită din toate punctele de vedere și îndemnăm pe iașani să asiste la această patriotică desfășurare care aprinde sufletul soldatului și entuziasmează pînă în gradul cel mai înalt pe fiecare spectator.

*

Mîne **seară** Mercuri 16 Ian., reprezentație cinematografiică obișnuită, în sala Circului Sidoli, cu program nou cuprinzînd între altele:

Sub mască! mare roman modern în două părți, interpretare datorită artiștilor dramatici pariziani.

Prin Pirineii Spaniei, escursiuni pitorești.

Din actualul răsboiu balcanic: Lupta de la Luli-Burgas, scene prinse cu teleobiectivul Edison.

Eclair-Journal, cel mai nou număr, etc, etc.

Dr. Manolescu, Iași Strada Lăpușneanu

Ultime Informaţii

Errată.—In articolul de eri „Jertfa zadarnică“ o omisiune tipografică a denaturat senzul şi a rupt legătura logică a părţei introductive. Reproducem dar din nou partea alterată :

„...Pentru demnitatea noastră nu trebue să împingem lucrurile prea departe. *Mi s'a răspuns însă : în dreptul internaţional nu încape nici sentimente uici dreptate.*

Şi trebue să recunosc că e aşa — în fapt, de şi nu e cîtuşi de puţin aşa — în drept.“

Fraza omisă în textul de eri e cea sublinîată.

O tristă aniversare.—*Astă-zi 16 Ianuarie se împlinesc zece ani de la tragica moarte a neuitatului nostru prieten şi colaborator* Spiru Prasin, *dispărut din rîndurile noastre în tragicele condiţiuni cunoscute, victimă a unei întîmplări neprevăzute şi n socotite.*

Ca în toţi anii, data morţii lui Prasin pentru colaboratorii „Opiniei“ este o tristă aniversare pe care cu pietate o însamnă pe răbojul amintirilor şi ca în totdeauna îşi îndeplineşte datoria de a varsa o lacrimă în memoria nepreţuitului amic şi colaborator.

Ministrul de industrie a hotărît să înfiinţeze, cu începere din anul viitor şcolar, un atelier de industrie casnică pentru veştminte preoţeşti la mînăstirea Văratec.

In bugetul viitor al acestui minister se va prevedea un fond pentru ca să se trimită la şcolile similare din Rusia sau la d-na Cosma, în Ardeal, maici şi mirene, ca să studieze industria casnică cu aplicaţie la vestmintele preoţeşti.

D. C. Pilescu a fost numit administrator al Domeniilor comunei.

In comisiunea pentru examinarea candidaţilor la catedra vacantă de Patologie internă de la Facultatea de medicină din Iaşi, au fost numiţi din partea acestei facultăţi, d-nii profesori Thiron, Manicatide şi Bacaloglu.

Rămîne ca Facultatea din Bucureşti să numească delegaţii săi.

Ni se afirmă că domnul dr. Parhon, numit de curînd profesor de clinica boalelor nervoase şi inutile la Facultatea de Medicină din Iaşi, ar înclina să-şi dea demisiunea de la această catedră.

Au fost numiţi la primărie, domnii : I. Kiriak, intendentul abatorului, M. Antoniu, perceptor la hală şi Nicolau, ajutor.

Domnul V. Andrieş a fost numit copist la serviciul administrctiv al prefecturei jud. Iaşi.

In localitate s'a constatat azi un caz nou de scarlatină şi 6 de anghină difterică.

Baia comunală, închisă aseară, va fi redeschisă în ziua de 25 Ianuarie.

Funcţionarii Creditului fonciar urban au oferit salarul pe o zi în folosul flotei naţionale.

La teatrul naţional, motoarele pentru lumină şi calorifere vor fi alimentate pe viitor cu păcură. De asemenea şi la şcoala Normală. Contractele respective pentru 10 şi 12 ani au fost încheiate cu domnul Tomescu electrician.

Şcolile israelite particulare, întreţinute de comitete de bine-facere au luat iniţiativa ca elevele şi elevii să contribue individual în sume mici, de 5 şi de 10 bani, în folosul flotei naţionale.

Şedinţa de mîne de la curtea cu juri, va fi prezidată de d. consilier Dimitrie Grigorovici, din cauză că d. consilier S. Zăhărescu s'a pronunţat la camera de punere sub acuzare, în procesul de mîne privitor pe femeea Rnxanda Baciu, pentru prunc-ucidere.

Prinderea unei bande de hoţi. *Costache Ungureanu. Percheziţiile la Vaslui şi Fălciu.*—Poliţia a izbutit să prindă în cursul ultimei săptămîni, o întreagă bandă de hoţi, care operau ca spărgători ai vagoanelor de marfă, ce soseau în Iaşi.

Iată cum s'a ajuns la descoperirea rău făcătorilor.

In ziua de 31 Decembrie, se plînge poliţiei domnul Grigore Filipescu, rentier, că i s'ar fi furat în tren, juvaere în valoare de 10,000 lei, un portofoliu de piele roşie cu 3,000 lei în hîrtii, precum şi diverse stofe şi obiecte.

Poliţia, bănui imediat de autor pe un bine cunoscut client al ei, Costache Ungureanu, care tocmai scăpase din penitenciar, unde 'şi făcuse pedeapsa de 4 luni pentru fapte identice.

Bănuitul este arestat şi la percheziţia ce i se face de către comisarul dispărţirei I, Teodoru, se găseşte la el, ascunse în podul caselor, o întreagă dugheană de mărfuri de furat. Pe lîngă toate se dă şi de o lădiţă cu macaroane, care purta un număr de fract, corespunzător vagonului la care se operase spargerea, precum şi portofoliul d-lui Filipascu, dar fără bani în el.

Ungureanu însă nu mărturiseşte a fi ştiind ceva.

Se fac asemenea percheziţii la rudele lui, Ioana Darie Cercel, Ioan Vasiliu şi alţii şi de la fiecare în parte se confiscă căruţe întregi de postavuri, covoare, haine gata femeeşti şi bărbăteşti, ferărie, etc.

Aceştia din urmă, mărturisesc comisarului Teodoru şi pe alţi complici ai lor, din Vaslui.

Delegat de parchet, comisarul Teodor plecă la Vaslui şi de acolo arestează o altă grupă de complici, în frunte cu Nicolae Poponi, cărora tovarăşii din Iaşi le expediau mărfurile lor de furat şi a adus şi de acolo un bazar întreg de mărfuri.

După o muncă de cîte-va zile d. Teodor, ajunge până la Lunca Banului, din judeţul Fălciu, unde arestează altă serie de complici şi anume pe Gheorghe Cercel şi soţia lui Maria, Constantin Bejan, I. Mereuţă, etc., care şi aceştia la rîndul lor, vindeau lucrurile de furat, trecîndu-le Prutul.

Banda, precum se vede, opera cu multă artă şi aproape de loc nu întrebuinţa în Iaşi lucrurile furate, ci se folosea numai de banii luaţi pe ele.

Toţi negustorii, care au făcut plîngeri că le lipseşte marfă din vamă, se prezintă rînd pe rînd la comisia dispărţirei I şi 'şi recunosc comenzile, care n'au mai ajuns în prăvălia lor, graţie acestei bande.

Astăzi dimineaţă manufacturistul Rosenblum şi-a descoperit în acea comisie, stofele pentru care reclamase la 8 August anul trecut.

Sunt învitaţi şi ceilalţi negustori a se prezinta spre a-şi recunoaşte pagubele avute.

Sînt arestaţi şi dovediţi până în prezent următorii din Iaşi: Costache şi Maria Ungureanu, Ioana Darie Cercel, Ion Vasiliu, Lascar Vasiliu, Olga, Zenobia şi Gheorghe Ungureanu. Neculai Popovici din Vaslui, Ion Mireuţă, Marin şi Ioan Ionescu, Gheorghe Casian şi evreii Idel Goldner şi David Grimberg ca tăinuitori.

Anul trecut, în cursul lunei Fabruarie, Ungureanu fusese iarăşi arestat pentru furt de mărfuri,—cînd se găsiseră 7 vagoane sparte şi deşertate într'o noapte.

Judecat în Iunie, fu condamnat la 4 luni, şi se constată acum că toţi martorii, cari au contribuit atunci, prin declaraţiile făcute la juraţi, ca vinovatul să iee numai 4 luni închisoare, sunt actualii lui tovarăşi.

Membrii casei artelor sunt convocaţi să se întrunească în adunare generală, în ziua de 20 Ianuarie, ora 2 jum. în sala camerei de come ţ din Iaşi, pentru constituirea definitivă a societăţei, alegerea consiliului de administraţie şi formarea actelor legale.

Doctor M. Hortolomei
MEDIC DE SPITAL
Consult 4—6 p. m.
Str. Gh. Mîrzescu 4 (colţ cu str. de sus).

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 15 Ianuarie

Junii turci refuză cedarea Adrianopolului

Tratativele între d-nii Mişu şi Daneff

Londra. — Agenţia Reuter află : tratativele dintre d-nii Mişu şi Daneff au fost reluate azi dimineaţă. Se afirmă din cercurile româneşti că ele se urmează în mod amical. D. Daneff a fost ocupat astăzi să redacteze un lung raport pentru Sofia, cu privire la întrevederea ce a avut cu d. Mişu. După aceea d-nii Madjaroff şi Teodoroff au conferit cu d. Daneff cu privire la cererile româneşti. Se desminte în cercurile româneşti de aci, că România reclamă Balciul şi Silistra. Dacă d. Daneff placă din Londra în cursul săptămînei ruperea negocierilor de pace făcîndu-se, tratativele romino bulgare, vor fi continuate între Bucureşti şi Sofia.

*

Londra.—Agenţia Reuter află că nota către misiunea turcă a fost redactată. Nici o întrunire de delegaţi nu a avut loc astăzi, d. Daneff după conferinţa sa cu d. Mişu a luat masa cu ambasadorul Austriei. Misiunile sîrbeşti, bulgăreşti şi greceşti îşi vor oferi reciproc cîte un prînz mîne Mercuri şi Joi, aceasta ar indica sfîrşitul tratativelor de la Londra. Colonelul Iostoff consilier militar bulgar, va pleca mîne spre Ceataldjea.

*

Londra.—Agenţia Reuter află de la d. Daneff că s'a redactat nota aliaţilor către misiunea otomană. Cu privire însă la data cînd nota va fi remisă, Agenţia Reuter a primit ştiri contradictorii.

*

Londra.—Agenţia Reuter află că delegaţii turci n'aveau pînă eri seara nici o instrucţiune şi nici nu ştiau dacă Poarta a răspuns notei marilor puteri.

*

Constantinopol.—Ziarele spun, că membrii influenţi ai comitetului tînăr turc s'au întrunit eri şi au deliberat asupra situaţiunei, hotărînd să nu cedeze niciodată Adrianopole şi insulele. Svonul răspîndit la Paris despre abdicarea Sultanului şi proclamarea republicei sunt fantaziste.

Arestările făcute în primul moment sunt în parte menţinute ; se menţin arestaţi în special redactorul şef al ziarului „Ikdam“ Ali Kemal, foştii deputaţi Ismail, Riza, Nour şi alţii ; generalul de brigadă Arif şi fostul valiu de Salonic generalul Ferid.

*

Belgrad.—Oficial.—Ştirile despre o organizare specială a noilor regiuni ocupate nu sînt exacte, nu s'a discutat încă nimic în consiliul de miniştri în această chestiune.

*

Salonic.—Din cauza abuzurilor ţăranilor creştini, cari cearcă să-şi apropieze averile mahomedanilor prinşi în războiu, autorităţile greceşti au dat ordine rigoroase ca toate persoanele ce se declară proprietare a acelor bunuri să aducă actele doveditoare.

*

Paris.—Corespondentul ziarului „Temps“ la Londra, spune că ambasadorul Rusiei a convorbit mult cu sir Grey, care a relevat necesitatea de a se evita verice acţiune izolată improvizată în orice parte ar fi.

Comisie parlamentară

Bucureşti. — Comisia parlamentară, convocată din iniţiativa d-lui Al. A. Badareu, ministru de lucrări publice, pentru a discuta chestia drumurilor, se va întruni la 18 a lunei.

Incercare de sinucidere

Bucureşti.—Astă noapte tînărul Marcel Hotineanu, care ocupa camera No. 58 la otelul Union, a încercat să se sinucidă trăgîndu-şi un glonte de revolver.

Glontele însă a ricoşat şi Marcel Hotineanu s'a rănit numai la mînă. El a fost internat în spitalul Colţea. Starea sa nu e gravă.

Cauza nu se cnnoaşte.

Consiliul de inspectori

Bucureşti.—Azi a avut loc o întrunire a inspectorilor generali ai armatei, sub preşedinţia Prinţului Ferdinand.

Consiliul s'a ocupat de armament.

Răspunsul Turciei

Constantinopol.—Consiliul de miniştri a discutat eri răspunsul la nota puterilor. Acest răspuns va fi înmînat mîine.

Tulburări la Ceatalgea

Constantinopol. — După ştiri sosite aci, grave tulburări au izbucnit între trupele turceşti din Ceatalgea, şi anume între partizanii junilor turci şi acei ai fostului comandant Nazim Paşa.

Sunt pînă acuma 50 morţi. Talaad-Bey a plecat la Ceatalgea, în anchetă.

Deputatul Austerlitz şi politica Romîniei

Budapesta.—Invitat de partidul social-democrat, deputatul austriac Austerlitz, a luat eri cuvîntul la întrunire, vorbind de reforma electorală,

Deputatul s'a ocupat între altele şi de politica Romîniei, pe care a criticat-o zicînd că între Tripla alianţă şi tripla înţelegere, Romînia nu ştie ce cale să apuce.

Sultanul prizonier

Constantinopol.—Se afirmă că Sultanul e prizonier. Enver-Bey nu permite nimăruia să se apropie de Sultan.

Conflictul romîno-bulgar

Viena.—Neues Wiener-Tageblatt află că Austria şi Rusia a făcut un demers comun pe lîngă guvernul bulgar, cerînd a se da satisfacere cerinţelor României, căci numai astfel se va evita o conflagraţie europeană.

*

Viena. — Ziarul *Reichpost* **afirmă că România a cerut prin d. Mişu ca Bulgaria, să-şi supue mai curînd cuvîntul în chestia concesiunilor teritoriale ce le poate acorda României.**

Procesul Viborg

Petersburg.—Curtea cu juri a judecat pe membrii tribunalului Viborg acuzaţi de nesupunere la legea garantînd egalitate de drepturi a ruşilor şi finlandezilor. Preşedintele acestui tribunal, a fost achitat, 6 consilieri şi 5 asesori şi 12 membri au fost condamnaţi la 16 luni închisoare cu interdicţiune de a mai ocupa o funcţiune timp de 10 ani.

Convorbire cu d-nul Calincoff

Bucureşti.—Ziarul „Adevărul“ a obţinut o convorbire cu d. Calincoff ministrul Bulgariei la Bucureşti.

In primul rînd, d. Calincoff a desmînţit ştirea, că d-sa ar fi deasemenea autorizat de a urma tratative cu guvernul romîn.

Singurul autorizat e d. Daneff.

Cu privire la aceste tratative, d. Calincoff a declarat că ele merg bine şi pînă în 5-6 zile se va vedea rezultatul, care nu poate fi de cît satisfăcător,

„Nu înţeleg—a zis d. Calincoff—de ce tocmai acuma opinia publică romînă este enervată, cînd tocmai ne apropiem de un rezultat bun“.

*

La o întrebare a redactorului, dacă există posibilitatea unui război între Romînia şi Bulgaria, d. Calincoff, a răspuns :

— „Am siguranţa că nu va fi război.

Oamenii politici romîni şi bulgari sunt destul de patrioţi, pentru a şti că interesele ambelor ţări, este să trăiască, în cele mai bune legături.

D. Calincoff a adăogat :

„Romînia n'a trimes nici o notă, ci a intervenit numai pe lîngă guvernul bulgar, pentru a grăbi soluţiunea, ţinînd seamă de împrejurările actuale.

*

Cu privire la războiul balcanic, domnul Calincoff a zis :

—„Atitudinea noastră faţă de Turcia nu se va schimba, sub nici un cuvînt şi sub nici un preţ.

Bulgaria nu va renunţa la Adrianopol. Şi dacă, noul guvern turc, nu va accepta, vom reîncepe imediat resboiul şi de astă dată nu ne vom opri la Adrianopol.“

Moartea arhiducelui Reiner

Viena.—Arhiducele Reiner a murit la ora 5 după amiazi.

*

Arhiducele Reiner şi-a dat sufletul după o lungă agonie de 25 ore. Toţi membrii familiei se aflau de faţă în camera mortuară. O mare mulţime staţiona în faţa palatului. Cînd vestea morţii a fost adusă la cunoştinţa publicului un mare doliu a cnprins întreg oraşul.

Serbarea carnavalului nu a fost suspendată, ediţiunii speciale de ziare au apărut şi au răspîndit ştiiea.

„Viener Zeitung„ scrie : S'a stins o viaţă plină de merite şi de muncă, arhiducele Reiner, a fost primul preşedinte de consiliu al erii constituţionale, reorganizatorul armatei teritoriale, un mecenate al artelor şi ştiinţelor, ale căror progrese, le urmărea cu luare aminte, cu toate exigenţele înaltului său post militar.

Serviciu de navigaţie rus

Petersburg.— Ministerul Comerţului a instituit o comisiune care să organizeze cu incepere de la 14 Martie 1914 un serviciu de navigaţie pe Mare, Dunare şi Prut sub pavilion rus.

Grigore Dimitrescu
profesor universitar, fost magistrat
AVOCAT
ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

M-lle Louise Bornstein
— Brodeuse —
Iaşi, Şoseaua Arcu No. 9
se însărcinează cu ori ce fel de broderii lucrate în matasă, fir de aur şi argint ; monograme fine mari şi mici şi ori-ce desemnuri de bun gust.
Confecţionează lingerii pentru dame cu preţuri moderate. Doamnele se pot adresa şi prin cărţi postale.

Franceza, Germana, Latina, Matematici, *elevi de curs primar secundar ; preparaţiuni serioase conform programei ministeriale special pentru elevii pregătiţi în particular şi pentru cei din şcoalele statului face,*
V. Emil Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

Dr. I. BRENER
Specialist în boale de femei
MAMOŞ
Str. Lăpuşneanu 25
— Cons. 1—6 —

Important
Aduc la cunoştinţa onor. public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.
Fabrică de rahat, halvale, dulceţuri etc.
fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.
Calităţi exelente.
Cu stimă, **H. Alexiades**

Acordor şi Constructor DE PIANE
CAROL GRUCHOL
Iaşi, str. Carp. 3.

Dr. Suzana GROSSI
Asistentă la clinica obstetricală
BOLI DE FEMEI—FACERI
— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

De vînzare
VIA MITOC, *com. Ciurea satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi huciag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*
UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*
Ambele cu mici sarcini.
Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

MAMOŞUL
Dr. HALPERN
dela Facultatea din Paris
Vechiu medic francez.
Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris
Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier
Specialist în faceri şi boli de femei
17 str. Elena Doamna (foastă str. Albă)
8—10 a. m. 2—5 p. m.

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN“
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÁNZ
şi orice altă fabricaţiune se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE
Acordor şi constructor de piane

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi trimeţi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No. 17.

NEVRALGIEI la Dureri de Dinţi

Hapurile Doctorului Moussette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă, la ora 6 seara. Dacă le luaţi la ceasul 6 dimineaţa, vor lua efect numai la ora 6 seara. Dacă le luaţi la ora 6 seara, vor lua efect a doua zi la ora 6 dimineaţa, adică la depărtare de 12 ore de la luare.

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă, la ora cea d'antîiu şi nu la ora 6 seara. Dacă le luaţi la ora 6 seara, vor lua efect a doua zi la ora 6 dimineaţa, adică la depărtare de 12 ore de la luare.

Evite de cel 4 pe ci

A se vinde la Les Vanvilles Pharmacies de Chim. & Cie, de l'Alle, ... et à la pharmacie Parmentier.

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MISTRET

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

BROSSE A TAPIS
Prix : 14 fr.
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco de Catalogue

PORTE-PUTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix : 0f 80c.
Raymond GARIEL
2me, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco d'un album sur demande

HIGEYA
APA DE MASA NATURALA ALCALINA
N. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Succesori proprietarii M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"
HIGEYA
LA MAI BUNA APĂ ALCALINĂ
Se vînzare la principalele magazine de consum, drogueri şi farmacii din ţară.
Domenii
I. DAVIDESCU
Teacia
GAXXOFYLEN

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao
Spre a aprecia valoarea lor consultati medicul dumneavoastră
VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului
Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

Magazinul Comerţului în Rate
— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —
Pune la dispoziţia onor. public un mare
Deposit de Maşini de cusut
pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată
Biciclete BRENABOR
întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.
Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.
MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE
Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

ALIENOR
Produse chimice
Ch. Frères & Cie
Sa Ralleti & Cie
Bucureşti

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra ingheţului*—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţile cele mai bune la dispoziţie.

FONDOIR
DÉPOT
Prix..... 6f 50
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoir pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabil

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1785 — Joi 17 Ianuarie 1913

Leul care moare

Soarta nenorocită a Turciei ne-a făcut să trecem de la 'nceputul conflictului balcanic pînă astăzi, prin sentimente foarte deosebite.

După simpatia cu care am privit cauza Turciei la începutul războiului, a urmat nedomirirea cu care am aflat primele ei înfrîngeri ; iar în ziua cînd am știut că oștirea turcească, lipsită de conducere și flămîndă, nu mai forma de cît o turmă, în care nepăsarea rasei nu pusese nici macar cea mai slabă amintire din gloria războinică a Semilunei, am înțeles că soarta Turciei era hotărîtă.

După două nesfîrșite luni, în care acel Schylock care se numea conferința ambasadorilor, a cîntărit și a rupt în fâșii inima nefericitei Turcii, — de și la începutul conflictului declarase că ori-care va fi soarta războiului, statu-quo în Balcani nu se va schimba—; după ce, nepăsarea Turciei și armonia cu care Europa îi ceruse să'și dea și inima, de oarece fără Andrianopol pacea nu se poate încheia, am auzit vestea uimitoare a unei noi revoluții populare în Constantinopol.

Revoluția junilor turci este evenimentul menit să tulbure din nou siesta liniștită a Europei, care abia se așezase plictisită în fotoliul în care trebuia să odihnească digestia unui imperiu.

Astăzi Europa se află din nou în fața unui război posibil în Balcani, ale cărui urmări nu se pot prevedea.

Dacă urmările ce va avea asupra soartei conflictului balcanic, noul regim din Turcia, sunt așa de greu de prevăzut ; dacă nu se poate ști pînă la ce punct energia acestei mari rase, poate să scuture într'o violentă convulsiune, nepăsarea cu care a privit evenimentele de pînă acum, nu mai puțin rămîne o enigmă modul cum această revoluție a putut să iea ființă.

Dacă sunt drepte relațiunile ce ni s'au dat, un singur om, în fruntea a 300 de manifestanți, a răsturnat guvernul, a împușcat pe generalisimul armatei turcești, a smuls imediat Sultanului iradeau numind alt mare vizir și ar fi obținut și detronarea Califului, dacă ar fi avut ce să pună în loc.

Toate faptele acestea ni se par extraordinare și ori-care ar fi patriotizmul și eroizmul lui Enver-Bey, rămîne o enigmă modul cum el singur a putut schimba ordinea de lucruri în Turcia.

Pentru ca un singur om cu 300 manifestanți să poată pătrunde in consiliul de miniștri ; pentru ca acesta să'și dea imediat demisia, iar eroul să ducă așa zicînd de barbă la Sultan pe Kiamil-bey, ca să confirme această demisie ; pentru ca Sultanul să numească în 5 minute pe marele vizir cerut de Enver-bey, trebue ca toată această lume care guvernează Turcia înfrîntă, să aibă o groază supremă de minutul ce are să vină.

Pentru ca, apoi, santinelele ce păzesc consiliul de miniștri și pentru ca armata ce stă în spatele guvernului, să lase să se răstoarne de o mînă de oameni, fără nici o luptă, o ordine de lucruri pe care era chemată s'o apere, trebue ca toată această armată să nu mai aibă nici o credință în utilitatea rezistenței ei. Se lasă duși cu toții, în același mod cum s,au lăsat izgoniți de Bulgari de la 'uceputul războiului.

Aceste amănunte ne lasă să credem, că oricît gestul eroic al lui Enverbey, ne-ar arăta că există încă în Turcia destul patriotism, pentru ca națiunea să nu lase în tăcere să se consume ultima rușine, nu putem ști întru cît patriotismul cîtorva, ar putea să fie în stare să facă să izbucnească din nou flacăra gloriei trecute a Semilunei, în oștirea turcească, în care am văzut mereu stînsă orice credință în succes și pe care am aflat'o mereu consumîndu-și în liniște toate înfrîngerile.

Se poate însă, ca junii Turci, cari joacă astă-zi cartea cea mai disperată a soartei, să pornească lupta, convinși că numai ultima nebunie mai poate fi în stare să spele ultima rușine ; se poate întîmpla, ca pe cînd vizirul octogenar, care a fost scos de barbă din guvern, își accepta în tăcere rușinea pe care o credea rînduită de soartă, noul vizir al disperării să arăte că

„Voi credeați în scrisul vostru,
noi nu credem în nimic".

Se poate întîmpla că în nebunia disperării să reînvie în Turcia tînără tot patriotismul de care n'au fost vrednici bătrînii, cari s'au cramponat de hotărîrile destinului. Se poate să fim chemați să asistăm la evenimente pe care nu ne-ar fi făcut nici o dată să le putem prevedea, nepăsarea cu care Turcia de eri își acceptase soarta.

Toate aceste presupuneri, însă, nu pot fi de cît speranțe, pe care le deșteaptă momentul ce vede izbucnind flacăra menită să atîte incendiul.

Chiar dacă ar rămîne, însă, în stare de speranțe, suntem împinși să le îmhrătișăm, prin acel sentiment, omenesc mai presus de orice, care ne împedică să acceptăm zdrobirea fără milă, a unui popor care și reclamă așa de viu dreptul la viață.

Suntem siliți la aceasta, chiar prin redeșteptarea de azi, a leului care odinioară a privit de pe vîrfurile Carpaților, toate zările care tremurau la numele lui.

Curajul cu care un singur om a întreprins opera de redesteptare a Turciei, ne arată că în neamul acesta, există încă energii capabile să reînvie toată gloria veche a unei rase, care a fost îngenunchiată numai prin păcatele unui regim plin de ticăloșie.

Aseminea oameni pot face, ca în clipa cînd va veni reacțiunea, care în mod fatal trebue să urmeze după dezastrul național, să izbucnească din sînul națiunei vijelia care neaparat urmează după apăsare și zăduf și care poate să ridice într'o frămîntare groaznică valurile furioase ale unei națiuni în care dreptul la viață se arată așa de violent.

In ziua aceia toți acei cari azi tîrguesc sufletul Turciei, vor plăti cu alt sînge peticele de pămînt pentru care s'au jertfiit astăzi zeci de mii de vieți.

In ziua aceia se va dovedi că patriotismul de pumnal va sili pe cotropitorii de astăzi, să nu mai poată trăi de cît tot cu mîna pe pumnal, păzindu-se de ziua de mîine.

Ziua aceia o poate prevesti mișcarea de azi a junilor Turci.

Doctor Ștefănescu-Galați

INTERVIEW CU D. TAKE IONESCU

Șeful nostru se rostește asupra evenimentelor din Balcani

INTERVIEWUL

D. Take Ionescu, fiind solicitat să se rostească asupra situației externe, a acordat următorul interview confratelui nostru, d. I. Fermo, de la „Universul".

Ostilitățile vor fi reluate

Am cerut d-lui ministru de interne, părerea d-sale asupra modului cum crede că vor decurge imediat, evenimentele în urma celor petrecute în Constantinopol.

— Imi pare evident, mi-a răspuns d. Take Ionescu, că ostilitățile vor fi reluate cu aceleași rezultate ca și în trecut.

Chestia Aromînilor

— *Dar, d-le ministru, îmi dați voe să profit de ocaziunea aceasta să vă cer lămuriri asupra pretențiunilor Romîniei în ce privește pe romînii macedoneni. Care credeți că va fi, în urma războiului actual soarta cuțovlahilor ?*

— Cuțovlahii, despre care Romînia s'a ocupat ani de zile și pentru care știi bine că la ministerul de instrucție am făcut tot ce am putut, ar preferi firește ca din acest războiu să iasă o Macedonie independentă sau autonomă pentru ca dînșii să nu fie împărțiți. Evident că și Romîniei o asemenea soluțiune i-ar conveni pe de-antregul. Turcia însă a cedat deja beligeranților toată Macedonia, așa că crearea unei Macedonii autonome sau împărțirea ei între beligeranți este o chestiune care privește pe beligeranți și pe marile puteri.

In prevederea însă, că grupuri însemnate do romîni Macedoneni ar putea cădea, fie în teritoriul Bulgariei, Serbiei sau Albaniei. Romînia s'a ocupat și se ocupă ca situația romînilor să fie mai bună din punct de vedere cultural și bisericesc în aceste noui state, de cît fusese înainte.

„In această privință îți amintesc și discursul prețedintelui Senatului, d. Gheorghe Cantacuzino.

Rezultatul Tratativelor

— *Dar ați obținut vre-un rezultat pînă acum ?*

— Despre rezultatele obținute nu-mi place să vorbesc fiindcă nu este loc la indiscreție, dar sunt convins că dacă totul se termină prin pace, *ele vor fi mai favorabile chiar decît se aștepta publicul.*

Soarta Cuțovlahilor

— *Dar ce înțeles are ceea ce ați spus d-voastră anume că noi am sacrificat pe cuțovlahi și că prin urmare ni se datorește o compensație teritorială la Bulgari ?*

— Foarte simplu. Nu e vorba de nici un schimb. E vorba însă de un argument și de un argument de mare importanță. Adversarii pretențiilor României obiectau că din moment ce România cere o rectificare de frontieră, cere prin aceasta implicit să ia sub stăpînirea ei și cetățeni bulgari, ceea ce ziceau dînșii este în contra principiului naționalităților pe care se întemeiază întreaga existență în istorie a Statului romîn. La aceasta noi răspundem : că nu se poate o schimbare de frontieră fără ca și oamenii să treacă de sub o stăpînire sub alta și adăugăm că în ceasul în care prin răsboiul Statelor balcanice și anexările pe care ei le pretind sute de mii de romîni pot trece sub stăpînirea acestor State, este curios că acest lucru să pară natural, iar trecerea unor bulgari sub stăpînirea romînească să pară un lucru monstruos.

Lucrul acesta de altfel s'a spus și s'a tipărit de ani de zile, și pentru cine a fost în curent cu chestia nu este o noutate.

Atitudinea naționaliștilor

Țara întreagă, dela un capăt la celalt manifestează, într'un elan de admirabil patriotism, pentru armată. Manifestația țării, ce-i dreptul, e de data aceasta pozitivă și se traduce prin fapte. Toată lumea de la mic la mare, a ținut să contribue cu cîte ceva pentru armată.— S'au făcut oștirei noastre daruri în bani și în natură, cari se ridică la mai multe milioane de lei.

Incepînd de la d. Gh. Gr. Cantacuzino și isprăvind în organele azilului „Elena Doamna" din Capitală, toți au contribuit în măsura puterilor lor pentru mărirea și întărirea apărărei naționale. Pînă și străinele societăți petrolifere, au cedat producția lor pe o zi, reprezentînd vre-o trei milioane, pentru a mări fondurile necesare flotei noastre militare.

O singură categorie de oameni însă, n'au dat nimic, n'au ajutat cu nimic armata, nu s'au manifestat în nici un fel în împrejurările istorice de azi.

Oamenii aceștia sunt naționaliștii d-lor Iorga și Cuza. Nicăieri pe miile de liste de subscripții, cari circulă în țară, nu li s'a putut ceti numele. Și cu toate acestea, pînă mai eri oamenii aceștia își arogau titlul de singurii patrioți în țară și nu conteneau cu frazele lor sforăitoare.

Cînd e însă vorba de adevăratul patriotism, de patriotismul în fapt—naționaliștii noștri dispar ca negurile nopții în faptul zilei.

Orariul rutinar

Discuțiunea, în jurul orariului de jumătate de zi—pasionată și abundentă un moment, — pare a stagna. De aceea vom înregistra în acest intermezzo de liniște părea unei publicațiuni școlare „Revista Asociației generale a învățătorilor din Romînia" încheierea unui articol scris tot în chestiunea orariului unic :

„In coloanele Revistei Asociației a mai fost vorba de acest soiu de orar în anii trecuți și încheerea la care s'a ajuns a fost că interesele școalei nu se pot împăca de cît cu orariul 9—12 și 3—4 cu unele mici modificări.

Dar asupra acestor cestiuni s'a făcut și o anchetă în toate statele civilizate, cu prilejul ținerei Congresului internațional al învățătorilor în Paris, în vara anului 1810 și iată ce s'a constatat: orarii pe jumătăți de zi nu s'au urmat de cît ca titlu de încercare și numai pe timpul scurt al unor grabnice lucrări agricole, strîns de cartofi, grâu, porumb etc., în Germania, Franța, Romînia, Elveția și Englitera.

In cele dintăi 4 țări numai în unele epoci ale anului, pe cînd în Anglia ceva mai cu sistemă și anume în localitățile industriale textile din Jorkshire și Lancashire mai mult de 40,000 elevi trecuți de 12 ani învățau la școală ziua jumătate și cealaltă jumătate lucrau în fabrice. Permisiunea se dădea de către autoritatea locală. In Elveția orariile pe jumătăți de zile dispăreau din ce în ce.

Congresul, în ședință plenară, după ce ascultase cuvîntările d-lui Sykes (Anglia), Rousseau (Franța), Dumitrașcu (Romînia). Schook (Olanda) și Rossignol (Belgia), a adoptat desideratul următor :

F. „Le Congrès émetle voeu de voir supprimer le système du demi-temps dans les localités industrielles de l'Angleterre et des autres pays et d'y voir étendre l'obligation scolaire jusqu-à l'âge de 14 ans. („Congresul exprimă desideratul de a se suprima orariul pe jumătăți de zi în localitățile industriale din Englitera și în alte țări, și de a se prelungi obligativitatea școlară pînă la vîrsta de 14 ani)".

După însuși citatul acesta e lesne de înțeles că „Revista Asociației" păstrează convingerea, că vechiul orar, „orariul rutinar" răspunde trebuințelor școlare cu adevărat.

△

OAMENI ȘI LUCRURI

Isteți și practici

Au fost și sunt Bulgarii.

Acum cîteva zile marele scriitor englez Bernard Shav, într'o autobiografie literară, expune luptele ce a avut de dus, pe vremuri, cu unii critici literari care-i făceau necontenit procese de intenție. Intre altele, cu privire la piesa „Eroul și soldatul", din 1885, din care pare că s'a extras mai tărziu libretul operetei „Soldatul de șocolată", care ne-a amuzat și pe noi, anul trecut. Acolo întîlnim pe căpitanul de parodie, pe voinicul bulgar Massacroff.

Shaw reînoește, în zisa povestire autobiografică, unele ironii la adresa bulgarilor, cari n'ar fi avînd tocmai dezvoltat cultul... unghiilor curate și al curățeniei în general. Reținem însă că, pe atunci încă, Bulgarii găseau apărători în publicistica europeană.

Cînd, acum cîtva timp, opereta cu pricina s'a montat la Paris, toată intelectualitatea interveni și personagiile presei fură preschimbate, punîndu-se în locul țărilor Bulgaria și Serbia niște țări cu totul fictive.

In cîte piese de teatru — începînd cu drama lui August Strindberg și sfîrșind cu piesele cele mai nuoi franceze — a fost ridiculizată Romania, fără să se producă vre-o intervențiune la timp și eficace!

Bulgarii, într'un cuvînt, au fost destul de isteți și de practici, ca să cultive nu numai țarina lor proprie, ci și a altora ; au știut să cultive forțe în adevăr roditoare—presa.

Ce e mai interesant este că au isbutit a și crea o aureolă și prin mijlocirea ziarelor noastre. Cu drept cuvînt, într'un documentat articol din „Minerva„ de eri d. I. Bărbulescu, profesorul iașan de slavistică, trece în revistă mijloacele publicistice de care s'au folosit, la vreme, vecinii noștri :

„.De ani de zile, și mai cu seamă în vremea războiului de acum al Alianței Balcanice împotriva Turciei, presa europeană a Apsului, ziarele franceze și engleze cu deosebire, nu mai încetează cu preamăriri la adresa vitejiei și culturei de seamă a Bulgarilor ; cu toate că nici în cultura de mai înainte și nici în izbînzile din acest război nu le-au fost inferiori lor nici Sîrbii și nici Grecii. Aceste laude iperbolice li se fac în presa streină nu numai patrioții neamului lor, la cari ar fi explicabilă orice exagerare, ci chiar și streini, cu toate că aceștia de pe urmă nici nu cunosc limba bulgărească, ca să le poată citi presa lor proprie, și nici n'au trăit mai mult între Bulgari."

Din presa străină laudele au trecut frontiera României ospitaliere :

„..Revistele noastre ne dau mereu de pildă cultura, alfabetismul, democratismul, japonismul ostășesc etc. ale Bulgarilor, deși nici unul dintre autorii acestor articole despre ei nu știu limba bulgărească, ca să le citească presa și scrierile, și cu toate că nici unul n'au fost în Bulgaria ca cercetători ai vieții din aceată țară".

Acum se încearcă o reacțiune. Dar încercarea e tîrzie, precît se pare...

Rodion.

Aspecte Estetice

A domnit — și poate domnește încă — o prejudecată quasi-universală în potriva limbei englezești, din cauza unor obstacole tecnice și lexice pe care le întîmpină europeanul în genere în studiul acestei limbi, din ce în ce mai răspîndită în lume.

Poetul Heinrich Heine — care a fost doară un admirator fără nici o rezervă a Engliterei, pe care în „Convorbiri pe Tamisa" o salută atît de entuziast drept țară a Libertății — Heine face unde-va tabloul unei „lecțiuni" sub forma unei torturi medievale căreia trebuie să se supună cine-va ca să învețe și să pronunțe limba engleză

Multă vreme s'a rîs în Apus de un monolog recitat de Coquelin Cadet „L'Anglais tel qu'on le parle"... Și astfel sub impresia satirei, mulți au fost refractari ingratului studiu și au primit drept formulă sacră legenda că engleza este inaccesibilă.

Cît de mare este paguba socială a acestora — prin faptul că rămîn străini de una dintre cele mai bogate și mai frumoase literaturi ale lumei — se poate vedea încă odată din capitolul, pe care în cartea d-sale asupra „Aspecte din civilizația engleză" d. Ion Botez îl intitulează: „Limba și Literatura".

Cum s'a născut, cum s'a făurit, cum a urmat peripețiile istorice, frămîntările sociale ale națiunii în luptă ; cum a ajuns, după trecere de vreme, această limbă să cucerească sutele de milioane de oameni din toate extremitățile universului, sunt lucruri cari se pot urmări în pomenitul studiu și cari nu se rezumă cu claritate într'o recenzie de ziar.

Studiul — ne grăbim a adăoga — nu e de loc arid, ci — din potrivă — foarte agreabil și colorat, grație unor reflecții literare și beletristice, prin care autorul cărții statornicește și arată legăturile misterioase dintre sufletul unui scriitor și sufletul unui popor, în a cărui limbă el își spune viața lui personală — în chip artistic.

„Stilul — scrie d. Botez (p. 229) nu e de cît *un aspect* al *fondului* în literatură ; aderența între *formă* și *fond* e atît de organică, în cît ori ce încercare de reparație ucide *viața* operei literare însăși.

„...Anglia are stiliști, dar de sigur nu în calitățile pur estetice ale stilului trebuesc căutate însușirile literaturei engleze. Lipsa acelui gust estetic, ce-l găsim la poporul francez, e un deficit național și caracteristic al poporului englez. Ceea ce caracterizează stilul literaturii engleze e ceea ce caracterizează întreaga viață a poporului englez : însușirile morale, nu estetice. Energia, vigoarea, acel curaj de a spune lucrul direct și simplu, seriozitate adîncă pînă în a alunga spiritul, simț metafizic... tot ce caracterizează sfera unei lumi sufletești morale : aceste sunt compensațiile, dacă nu chiar cauzele lipsei de gust estetic în înțelesul precizat.

Concepția literară, pe care scriitorii englezi o ilustrează în mod firesc, privesc prin operile lor și criticii o formulează prin teoriile lor e mai strînsă în fondul moral și adînc al vieții de cît de aspectul ei estetic".

Și aiurea, insistînd asupra acelorași... aspecte sociale și etice ale literaturii engleze :

„Înțelesul adînc al vieții—iată temelia literaturii engleze : nu urmează de aici însă, că înfățișarea artistică a literaturii n'are importanță esențială, dar puterea ei de viața omului. Tennyson, întrebat odată, să-și dea părerea asupra teoriei „artă pentru artă", a răspuns că nu cunoaște altă artă de cît *arta pentru om*. Carlyle nu admite nici poeziei libertatea de a se emancipa de legăturile adînci cu viața, de aceea o definește „cugetare muzicală"...

Numeroasele exemple și citate tind, în scrierea, d-lui Botez, să întărească acele constatări că la Englezi elementul etic și pînă la un punct „tendința morală" predomină în artă N'ar fi greu, cu citațiuni din aceiași nesecată literatură engleză să se probeze contrariul. Dar aceasta nu răpește nimic din interesul și din bogăția instructivă a lucrării de care ne ocupăm. Cu atît mai mult cu cît, acolo unde se ocupă autorul de influența literaturii engleze asupra literaturii altor popoare aflăm lucruri deplin interesante și în genere prea puțin știute :

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

...Voltairianizmul n'ar fi existat dacă Voltarie n'ar fi trăit trei ani în Anglia ; Rousseau și Diderot datoresc foarte mult filosofiei lui Locke și inspiratinnilor literare din Richardson ; iar „M'Esprit des Lois„ a lui Montesquieu e tot atît de mult pătruns de spiritul libertăților engleze ca și „întoarcerea la natură" a lui Rousseau de iubirea de natură a englezilor. E greu de determinat care e partea originală a lui Rousseau, în marea mișcare de regenerare a Europei ce pleacă de la el. Veacul al 18-lea pînă la Revoluție, e epoca *anglo-maniei* în Franța ; iar Rousseau datorește atît de mult influenței engleze și are o psichologie atît de asemănătoare cu a scriitorilor englezi tipici și atît de deosebită de a poporului francez, în cît, nu fără temeiu, unii istorici literari îl pun în rîndul scriitorilor nordici".

De oare ce suntem încă, aci în plină actualitate întru cît centenarul lui Jean Jacques Rousseau s'a serbat abia de curînd, ne putem opri o clipă mai mult Psihologia complexă, stranie a lui Rousseau — pe care — în treacăt fie zis Heine îl socoate mai puțiu original și mai puțin ciudat de cum se credea el însuși — preocupă și va preocupa încă pe mulți. De aceea recomandăm în cartea d-lui I. Botez și capitolul următor despre „Literatura engleză și cea continentală" unde autorul revine asupra „problemei Rousseau" cu ample detalii și numeroase izvoare, pentru a-i urmări legătura literară și filosofică cu Anglia :

„Nu era Francez, — nici prin naștere, nici prin tempermaent, nici prin educație, nici prin credință religioasă : aproade prin toate se apropia, mai mult de Englezi". De astfel capitolul acesta este o directă continuare și o necesară completare a celui precedent despre „Limbă și literatură" — unde, precum am văzut — d. Ion Botez atinge și aprofundează grele chestiuni pe care însă le cunoaște de aproape și le documentează suficient ca să poată încheia cu premisa de la care a pornit.

...Dacă ideile celor două mari mișcări de după Renaștere au fost propagate în Europa de Franța și Germania, ele s'au născut pe pămîntul britanic. Amîndouă au răsărit din două sentimente puternice, care se găsesc dominate în viața lui ideală cuprinsă în limbă și literatură : iubirea de libertate și de natură, legătura între dînsele este atît de strînsă, în cît de multe ori ele se identifică, ori se simbolizează în versurile poeților".

După capitolul acesta agreabil de tendențios și cu totul lipsit de pedantism — contrariu de cum ar putea să arăte titlul ce poartă — autorul face încă o aplicare a unora din constatările și generalizările sale ocupîndu-se de Bernard Shaw și o escursiune filosofice-literară asupra „Raporturilor dintre știință, artă și cultură" — abătîndu-se întru cîtva de la titlul cărții, pentru a ne duce în domeniul altor aspecte culturale.

As.

CUVÎNTARE

rostită de d. M. Wachtel la întrunirea convocată Duminica 13 Ianuarie, de către „Uniunea evreilor pămînteni" din localitate :

Iubiți colegi,
Onorată adunare,

Intrunirea de astăzi are în primul rînd scopul de a vă aduce salutări de la frații noștri de luptă din întreaga țară, cari au fost reprezentați prin delegații lor la congresul anual al Uniunei evreilor pămînteni ce a avut loc în București la 25 și 26 Decembrie anul trecut, la care congres am avut și eu onoarea de a participa, în calitate de trimis al dv.

Raportul asupra activității și decisiunilor congresului vi-l va da delegatul dv. d. Schächter, licențiat în drept, secretarul Uniunei locale, din care veți putea constata cu bucurie că organizația noastră face progrese, ceea ce, după convingerea mea, nu este numai în favoarea noastră, ci și în favoarea iubitei noastre țări.

Mai am deosebita plăcere a vă prezenta pe distinșii oaspeți trimiși de Reprezentanța noastră din București și anume :

Pe iubitul nostru vice-președinte *d. dr. Erdreich, veteran* care a participat în anul 1877 | 78 la războiul pentru independența patriei noastre.

D. Husar cunoscutul publicist, ambii membri în Reprezentanță.

D. Labin secretarul Reprezentanței și în fine pe d. *Barbu Lăzăreanu* cunoscutul poet. Tuturora le zicem : bine ați venit în mijlocul nostru.

Toți sunt aprigi luptătorii pentru cauza noastră, de la înființarea Uniunei și pînă astăzi.

In al treilea rînd, vin să răspund, în calitate de președinte al Uniunei din Iași unei gazete din Capitală, care a publicat un articol intitulat :

„Un sfat binevoitor Evreilor pămînteni"

și care sună astfel :

Reprezentanța Evreilor pămînteni crede, că e momentul să se agite și să polemizeze pe chestiunea drepturilor politice. Față de această atitudine a unei organizațiuni *cari nu știm pînă la ce punct reprezintă simțimintele populațiunei evreești*, socotim că e folositor să spunem cîteva cuvinte.

Prăpastia ce există astăzi între Romîni și Evrei se datorește intervențiunei nenorocite a congresului din Berlin. Evreii pămînteni o știu prea bine și de aceea ne pare ciudat lucru că tocmai atunci cînd e vorba să se modifice, în unele părți, hotărîrile acestui congres așternute în tractatul din Berlin, dînșii cred că e oportun să se agite și să reclame drepturi politice.

Este de sigur din partea Evreilor un semn de inteligență pe care Romînii nu l cereau, mai ales în aceste împrejnrări grave pentru țară, cînd din partea oricăruia se consideră Romîn se cer semne de simțiminte adevărat romînești.

De drepturi se poate vorbi ori-cînd, dar **astăzi** *nu se poate vorbi de cît de datorii.* Suntem de altfel siguri că acei cari nu numai își zic Evrei pămînteni înțelee aceste lucruri ca și noi".

Mulțumesc autorului acestui articol pentru sfatul ce ne dă : îmi permit însă să i răspund :

Că nici într'o țară civilizată nu există astăzi principiul de datorii fără drepturi ; aceasta a existat numai în timpul sclavilor.

Cînd se cere să iubesc pe mama, am dreptul de a pretinde că am o mamă.

Cînd ni se cer sacrificii, ba chiar sacrificii de sînge pentru această mamă, o facem cu bucurie *necondiționată*, dar avem dreptul de a ruga pe patria-mumă : recunoaște-ne că suntem fiii tei și dacă vom muri pentru tine, să primești sub aripele tale soțiile și copiii noștri.

Asupra îndoielilor se își exprimă autorul articolului, *întru cît reprezentăm sentimentul populațiunei evreiești*, îi răspund că din congresele țiuute și din întrunirea de astăzi atît de bine populată, rezultă destul de clar, că suntem în sentimentul tuturor evreilor pămînteni, iar acei cari nu au acest sentiment nu sunt evrei pămînteni, n'au simț patriotic și în numele lor nu cerem nimic.

Intru cît privește susținerea din acelaș articol, că prăpastia între creștini-romîni și evrei-romîni se datorește intervențiunei memorabile a Congresului din Berlin, răspund că deviza evreilor-pămînteni de astăzi este de a cere totul prin țară și în țară și sperăm că civilizațiunea fraților noștri creștini a ajuns acolo, că vor recunoaște dreptatea cauzei noastre și că dreptate ni se va face.

Asupra încheierei articolului, care sună că ori cînd se poate vorbi de drepturi, dar astăzi trebuie vorbit numai de datorii, răspund : că această cerere o repetăm de mulți ani și cu toate că n'am fost satisfăcuți, ne vom face astăzi datoria către țară necondiționat ca și toți romînii cu drepturi.

In fine, fac un apel călduros la toți evreii pămînteni să subscrie și să facă a se subscrie de către alții, listele de subscripțiune pentru procurarea fondurilor necesare la crearea unei flote aeriane și submarine.

Ar fi o satisfacție pentru mine și pentru întreaga organizație să strîngem o sumă cît de mare, încît să nu rămînem mai prejos de concetățenii noștri din alte orașe.

Deschid lista de subscripțiune donînd în scopul de mai sus suma de 800 lei, iar pentru ginerele meu, D. Dinnerman 200 lei, rugînd să fiu imitat de fie-care, după puterea sa. Lista de subscripție va fi dată publicității.

De vînzare

VIA MITOC, *com. Ciurea satul Todireni jud. Iași întindere 30 hectare, arătură, fînețe, livezi și huciag, case, coșere, 2 fîntîni etc.*

UNA CASA *str. Albineț 12 în stare bună.*

Ambele cu mici sarcini.

Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

Un aeroplan rus asupra Cernăuțului

Rusia spionează terenul Bucovinei, urmărind operațiile militare austriace,—Aeroplanul se observă în nenumărate rînduri asupra Cernăuțului.—Măsurile guvernului austriac.

Cernăuți 15 Ianuarie. — Serviciul de spionaj al Rusiei întreprins în Bucovina, se face acuma mai semnificativ ca ori cînd. Toate punctele de frontieră dintre Rusia și Bucovina sunt spionate în mod intensiv de diferiți spioni, cari mișună pe aici cu sutele, și toate măsurile de prevedere luate de guvernul austriac. n'au fost în stare să împiedice pînă acum acțiunea acestora. Ceva mai mult, acest serviciu de spionagiu, organizat cu atîta rafinament în Bucovina, a luat în ultimul timp, dimensiuni colosale, prin aceea că rușii nu se mulțumesc numai cu rapoartele spionilor lor, făcute din diferite orașe ale Bucovinei și Galiției, ci ei acum se servesc în acțiunea lor criminală și de aparate aeronautice. In ultimul timp, mai cu seamă, aceste manifestări au devenit foarte intensive. Aproape în fiecare seară între orele 6—7 se observă asupra orașului Cernăuți și a diferitelor alte localități ale Bucovinei un aeroplan misterios iluminat cu un puternic reflector, care face virajuri destul de interesante. Părerea unanimă este, că acest aeroplan urmărește de aproape operațiile militare de la noi.

In momentul cînd vă scriu aceste rînduri, în piața principală din localitate s'au adunat mii de curioși, cari urmăresc mișcările aparatului care în plină activitate. El apare și dispare la intervale mici în diferite regiuni ale orașului.

Am admirat și eu fenomenul care se află la o înălțime de 3—400 metri, presentîndu-se ochiului în mărimea unui soare care sclipește scînteetor.

Repetarea continuă a acestui eveniment a produs asupra populației îngrijorare, de altfel destul de explicabilă. Fiecare se întreabă, cam ce măsuri va lua guvernul austriac pentru împedicarea acestor spionări în detrimentul Austriei.

Nu e vorbă, zilele acestea guvernul a interzis cu asprime circularea aeroplanelor pe zona Bucovinei, publicînd în toate ziarele comunicate în această privință și declarînd că în caz de nesupunere, va recurge la puterea tunului.

Cu toate aceste însă, vedem cum aproape zilnic, un aeroplan, incontestabil de provenienţă rusă, apare asupra Cernăuțului, continuînnu-și înainte fără teamă acțiunea de spionagiu. Rămîne acum de văzut dacă autoritățile noastre, pentru a pedepsi pe contravenient, vor recurge la puterea tunului.

Deocamdată populația e vădit îndignată și comentează cu aprindere evenimentul.

Se vorbește — în cercuri bine informate de altfel—că în curînd se va aduce în localitate un aeroplan al armatei austriace, care să servească viragiile misteriosului reflector și eventual a-l declara... aressat !

La orele 7 jum. seara, reflectorul a dispărut de pe orizont.

Gama

Litere-Științe-Arte

Din ale recensămîntului.—Se dau publicității încă oare cari note interesante.

Printre alte constatări relevăm și pe cea care arată că în regiunile agricole populația este mai forte: la 100 menaje se găsesc 435 suflete, pe cînd în alte regiuni numai 390 suflete.

Așa dar ocupația liniștită și buna stare economică fac tăria populației și nu familiile sărace sunt mai prolifice.

O altă observație este că satele vechi, sate băștinașe, răzășii lui Ștefan cel Mare, sunt în mare scădere. Exemplu : Epureni, Bădărăi, Burueneşti, Zahorna, Rădeni etc. sunt sate cari în scurt timp nu vor mai exista.

Se remarcă în aceste sate un prisos de femei, lipsa de copii, iar puținii bărbați sunt în mare parte celibatari. Mai este de observat că chiar satele clăcașilor de la 1865 suut în scădere în raport cu satele mai noi : ele prezintă un procent mai mic de locuitori la fiecare menaj.

Aceasta poate fi atribuit fărămițirii pămînturilor țărănești și inferiorității economice în care sunt fixați să trăiască acești săteni.

In fine se mai observă că satele de pe domenii întinse, se pierd la sigur. Exemplu: satele Boroia, Onești, Stînca, etc., care cu ani în urmă numărau o populație apreciabilă, astăzi sunt foarte reduse.

*

Ultimul număr apărut în biblioteca „Lumina", conține un senzational roman de actualitate *Sub jugul Turcesc*, în care se reflectează sguduitoare scene din viața popoarelor balcanice.

Un volum de 128 pagini 30 bani.

E caracteristic că pînă și prietenii ori apărătorii Turciei nu găsesc pentru cărțile lor de cît titluri tragice. Pierre Loti publică un volum : „La Turquie agonisante». Stéphane Lausanne ; „Au chevet de la Turquie"...

Toți îi în... lumînarea la căpătîiu !

*

In „Biblioteca Iașilor" au mai apărut :

No. 19 Duiliu Zamfirescu: „O amică, O curcă romanțioasă".

No. 20 Haeckel (nu cum s'a tipărit: Haekel) „Sufletul după Moarte".

No. 21 „Pariziencele".

No. 22 Educația inimei, de d. colonel Anastasiadi.

No. 24 Victor Eftimiu, „Rapsozii".

*

STRUNA ZILEI

RIMA LA... PICIOARE

Marele Duce rus Vladimirovici a fugit cu o baletistă.

Ziarele

Nu l'a 'ngreuiat la fugă
Adorata dansatoare,—
Care-i adusese-o zestre
De moravuri prea... ușoare.

INFORMAȚII

Botezul noului principe. — După cum anunțat ceremonia botezului Principelui Mircea se va săvîrși Duminică 20 Ianuarie.

Botezul va avea loc la orele 5. p. m în sala de Ceremonii a Palatului regal. El va fi oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul Primat D. D. Konon Arămescu-Donici, asistat de preotul Economom I. Popescu-Mălăești parohul bisericei Cotroceni și de clerul Sf. Mitropolii.

Ceremonia va urma conform programului dela botezurile celorlanți principi.

Serviciul așa numit al „Lepădărilor„ se va face într'un salon deosebit în fața Suveranilor familiei Princiare și nașilor Principelui.

In sala de ceremonii, unde se va săvîrși botezul, se va ridica o estradă anume pentru oficiere.

I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, foți Episcopii eparhioți, miniștrii, prezidenții Corpurilor Legiuitoare, primarul Capitalei, Casele militare și civile ale Regelui și Principelui Moștenitor, și un alt număr, probabil restrîns de invitați, vor asista la ceremonie, după terminarea căreia se va servi un bogat bufet.

D. profesor C. Sporea va vorbi Vineri, 18 c., la cercul didactic din Iași, despre *Situația profesorilor din Romînia și a celor din Germania.*

A fost aprobată transferarea d-lui Vasile Dimitriu, profesor de drept comercial, secția licenței, la secția de doctorat.

Senatul a declarat ieri vacant mandatul lui Spiru Haret, fost senator col. II Roman.

Suntem informați că d. B. Missir, fost ministru va candida la scaunul vacant.

Asupra raportului prefectului județului Iași, ministrul de interne a revocat pe d. Pavel Signeanu din funcția de primar al comunei rurale Sinești.

Unirea Educatoarelor Romîne,— își va reîncepe seria ședințelor *Joi 17 Ianuarie,* orele *4 din zi,* în localul Școalei „Oltea Doamna".

In această ședință se va comunica asupra activității în suburbii și în urmă se va ficsa un program regulat al acestei activități, precum și a studiilor ce se vor continua regulat în Joia 1-a și a 3-a din fie care lună. Membrele sunt rugate să vie toate aducînd și prieteni.

In timpurile aceste de îngrijorare și de temere,—nici-o știre nu e atît de bine venită ca acea venită din cercurile societății de gimnastică, sport și muzică în privința marelui *bal mascat și costumat* organizat de către societate pentru seara de 2 Februarie.

Se fac monstre pregătiri pentru succesul balului la care, ca în totdeauna, va lua parte cu mulțumire întreg Iașul iubitor de artă și de petreceri pitorești.

Notarii din județul Iași s'au pus în corespondenţă telefonică pentru a cădea de acord să renunțe la salarul de o zi în folosul flotei naționale.

Acei dintre notari cari au îndeplinit și funcțiunea de recensori, vor renunța și la o zi din suma ce li se cuvine pentru această activitate.

Personalul de mișcare și personalul tecnic al tramvaiului electric din Iași, au oferit salarul unei zile în folosul flotei naționale.

D. Gh. Cîrjă a obținut un concediu de 6 săptămîni pentru cauză de boală.

Pe lîngă banca de meseriași și muncitori „Leul" din localitate s'a înființat o cooperativă de producțiune sub denumirea de „Industria Modernă".

Această cooperativă a obținut aprobarea ministerului de Industrie și Comerț, care a fost comunicată prin d-nul Constantin Popescu subdirector al Cassei Centrale a meseriilor, care a ținut membrilor un frumos discurs de încurajare, la care a răspuns d-nul A. Bejanariu președintele băncei „Leul".

După acestea d-nul C. Popescu înovărășit de d-nul A. Panaitescu controlor, au inspectat cassa și registrele băncei rămînînd deplin satisfăcuți de modul cum este condusă această societate care deși n'are o vechime mai mare de un an, are un capital de 15 mii lei.

Azi s'a constatat în localitate un nou caz de scarlatină, în strada Nicolina.

Ultime Informaţii

Domnul P. P. Carp a declarat unui prieten al său din Iaşi, care l'a vizitat alaltăeri în Bucureşti:

Eu n'aşi sta de vorbă cu Bulgarii. I-aşi împuşca pur şi simplu.

Apoi a adăugat:

Am trei fii. In caz de războiu voi trimite pe tustrei pe cîmpul de luptă.

Noul împrumut.—*Ministrul nostru de finanţe a încheiat ieri cu Disconto Gesellschaft şi cu casa Bleichroeder o operaţie de bonuri de tezaur în sumă de o sută cincizeci milioane aur.*

Bonurile vor produce 4 jumătate la sută interese şi sunt pe termen de trei ani. Cursul lor este de 97 la sută ferm pentru 50 milioane, puse la dispoziţia guvernului şi cu dreptul de opţiune pe acelaş curs pînă la 1 April st. n. pentru restul de o sută milioane.

Bonurile vor fi puse la dispoziţia publicului cu cursul de 97 la sută.

*

Această operaţie, încheiată în împrejurările de astăzi, dovedeşte marele credit de care se bucură Romînia.

Creditul de 137 milioane, votat pentru armată, nu este cuprins în noul împrumut.

Tezaurul cuprinde acum 188 milioane şi această sumă ajunge să facă faţă tuturor cheltuelilor militare.

Noul împrumut este făcut pentru a înzestra tezaurul cu suficiente rezerve în aur spre a nu se face presiuni asupra pieţii şi a nu lua aur de la Banca Naţională.

Un aeroplan deasupra Iaşului.—Aseară, pe la orele 7 jumătate, o lumină vie s'a putut zări, strălucind pe firmament.

Cu iuţeala fulgerului se răspîndi vestea eă e un aeroplan, care evoluiază deasupra căzărmilor, veste ce a produs o adîncă emoţie.

In piaţa Unirei, sute de oameni se adunară şi urmăriră lumina misterioasă.

Părerile erau împărţite. Unii credeau că e o planetă, cei mai mulţi însă aveau convingerea că era un aeroplan.

Această din urmă părere o împărtăşiră şi cercurile militare.

Şi în conformitate cu ordinul ministrului de războiu, s'a tras salve asupra aeroplanului, fără însă a-l nimeri.

In acelaşi timp, d. sublocotenent Munteanu, însoţit de cîţiva oameni, primi ordinul de a urmări aeroplanul.

Ordinul fu executat şi d. sublocotenent urmări în automobil aeroplanul pînă aproape de Podul Iloaie.

Aci pilotul stinse reflectorul şi aeroplanul dispăru în întuneric.

La liceul militar, vor continua mîne conferinţele medicilor militari.

Va vorbi d. dr. Sava-Goiu.

D. D. Smok, a fost numit încasator al societăţii uniunea meseriaşilor ieşani.

In comuna Scobinţi s'a făcut eri de către d. dr. *Grosi*, autopsia cadavrului copilului născut de fata Maria Ungureanu. Se spune că ea şi-ar fi omorît, copilul, rezultat al unei dragoste.

Autopsia a dovedit, că micul copil s'a născut mort.

In consecinţă fata Maria Ungureanu a fost pusă în libertate.

Următorii juraţi au fost dispensaţi: d. institutor Cozmiţă pînă în sesiunea viitoare pentru motiv de boală; d. I. Verner pentru acelaşi motiv, pînă Lunea viitoare; V. Castano pentru motiv de vrîstă

In afacerea Loster, parchetul a dat judecăţii, pentru falşificare de semnătură, pe un domn Al. Vasilescu, fost telegrafist în gara Iaşi, care ar fi falşificat semnătura procurorului general Toneanu pe o telegramă către inginerul Busuioc.

Afacerea urmează să fie cercetată mîne la trib. s. I.

Divergenţa în procesul N. Wachtel, despre care am vorbit la timp, se va judeca mîine la secţia I-a a Tribunalului.

Domnii Axente şi Păncescu, licenţiaţi în drept, s'au înscris astă-zi în baroul local.

D. D. Mănescu a fost reales decan al Facultăţei de ştiinţi, iar domnul Bujor delegat al acestei facultăţi în senatul Universitar.

La fabrica Gheller din soseaua Naţională, lucrătorul Ioan Pavel şi Dumitrescu, a împuşcat, din greşală, cu un revolver, pe sora sa Elena, în etate de 16 ani, care a fost internată la spitalul Sf. Spiridon.

Cum e vremea?—După telegramele primite, ninge la Viena, e frumos la Budapesta, umezeală, la Londra, ploua la Liverpool, frumos la Paris, temperat la Berlin, frig la Brăila şi viscol la Constanţa.

A fost numit poliţai al oraşului Constanţa, d. C. Pop, în locul d-lui Victor Tătărăşeanu, agent special de siguanţă, trecut în capitală.

D-nii Enrico Mezzetti şi Th. Jellea au adresat o invitaţiune iubitorilor de muzică ca să iee parte la o întrunire în localul societăţii de gimnastică, sport şi muzică, astăzi 16 Ianuarie, oarele 6 p. m. pentru a se consfătui asupra desvoltării ce urmează a se da secţiei muzicale a societăţii, în special prin infiinţarea unei secţiuni a vocilor femeeşti pentru constituirea unui cor mixt.

Infanticid.—Curtea cu juri a judecat astăzi procesul fetei Ruxanda Gavril Baciu, majoră, din comuna Rediu Mitropoliei, acuzată de pruncucidere. Curtea a fost prezidată de către d-nul consilier Grigorovici

Ministerul public a fost reprezentat prin procurorul general.

Apararea a fost susţinută de către d-nii Andrei Chirilovici şi Chirilovici junior.

Comisiunea juraţilor a pronunţat un verdict negativ, în urma căruia Curtea a achitat pe inculpată.

Subscripţie pentru flota naţională.—Conducătorii băncilor populare din judeţul Vaslui, întrunindu-se la centrul Negreşti pentru încheierea bilanţului anual, au subscris, în numele băncilor lor, pentru flota naţională, următoarele sume:

Banca populară „Vulturul" Negreşti-Tg.	Lei	2,000.—
Banca populară „Bunavestire"—Oşeşti	„	1,000.—
Banca populară „Credinţa"—Rafaila	„	200.—
Banca populară „Clăcaşul"—Dumeşti	„	300.—
Banca populară „Frăţia"—Buhăeşti	„	107.43
Banca populară „Puterea Ţaranilor"—Todireşti	„	100.—
Obştea „Lupta cea bună"	„	100.—
Banca populară „Zimbru"—Borăşti	„	100.—
Banca populară „Avuţia săteanului"—Drăguşeni	„	100.—
Banca populară „Cedru"—Mironeasa	„	140.—
Banca populară din Găureni—Ţibăneşti	„	30.—
Banca „Stupul"—Ipatele	„	110.—
Total	lei	4287.43

Nădăjduim că şi la celelalte centre din judeţ conducătorii băncilor vor şti să preţuiască momentele prin care e sortită să treacă ţara şi se vor grăbi a-şi da partea de obol după putere în acest nobil şi patriotic scop.

Curtea de Apel s. II-a judecat ieri procesul referitor la falimentul Sali Porjes. Curtea a respins apelul procurorului general şi admiţînd pe acel al d-nei Porjes, a achitat-o, stabilind că nu este în stare de încetare de plăţi.

Este vorba, din nou, să scăpăm de ruşinea în magistratură — adică de celebrul Toneanu.

E vorba, anume, ca d. Francisc Popp, consilier la curtea din Galaţi, să fie avansat preşedinte la s. II-a a Curţii de Apel din Bucureşti şi ca la Galaţi să fie mutat jurisconsultul Toneanu.

Astă-seară Mercuri se reprezintă un program nou la cinematograful Pathé Frères din Sala Circului Sidoli.

Noul program cuprinde între altele:

Sub mască! mare roman modern în trei părţi, interpretare datorită artiştilor dramatici pariziani.

Prin Pirineii Spaniei, escursiuni pitoreşti.

Din actualul războiu balcanic: Lupta de la Lule-Burgas, scene prinse cu teleobiectivul Edison.

Eclair-Journal, cel mai nou număr, etc, etc.

Tîndală sportman din dragoste, scene comice.

*

In urma succesului imens obţinut cu Filmul „Războiul pentru independenţa României" şi după indemnul unanim al inteligentului public ieşan care a ştiut să recunoască adevărata valoare a măreţei reconstituiri istorice, Direcţia cinematografului aduce la cunoştinţă că prelungeşte aceste reprezentaţii pentru zilele de Joi 17 Ianuarie (matineu şi seara) şi Vineri 18 Ianuarie (matineu şi seara).

Sîmbătă 19 Ianuarie program nou cinematografic (mat. şi seara).

LA 23 IANUARIE 1913

Se dă Reprezentaţia de retragere

A ACTORULUI **PENEL**

Se va juca comedia

BÉBÉ

Biletele la Agenţia Thalia (Maximovici) de pe acuma.

Un maşinist Tipograf, *caută un post în provincie, adresa I. V. Sandu, şos. Nicolina, No. 4 Iaşi.*

Doamnă *vieneză în vrîstă, instruită, perfectă în menaj şi bucătărie, caută loc.*

Adresa: Vieneza str. Păcurari, 40.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 16 Ianuarie

NOUL ÎMPRUMUT ROMÎN

Intrevederea Mişu Daneff

Presa bulgară şi evenimentele din Turcia

Catastrofa din Havre

Londra.—Delegaţii sirbi au oferit un dejun de adio colegilor lor balcanici, la care au asistat vre-o 30 de persoane, între care principele Paul Carageorgevici.

D. Daneff a conferit la prînz cu d. Mişu, în urmă a fost chemat la ministrul de externe, însă a refuzat să declare de ce a fost chemat.

*

Londra.—Agenţia Reuter află că delegaţii balcanici s'au întrunit la orele 2·45 după prînz şi au conferit mai mult de trei ore. Dînşii au redactat o notă pe care au intenţiunea de a-o prezenta turcilor.

*

Londra. — Agenţia Reuter află că o altă întrevedere va avea loc mîine între d. Daneff şi Mişu.

*

Viena.—Camera Deputaţilor.—Deputatul creştin-social Jerzabek interpelează pe ministrul preşedinte cu privire la ştirile date de ziare relativ la nişte pretinse cruzimi comise de către trupele statelor balcanice şi a cerut ca în cazul, cînd aceste ştiri ar fi adevărate, nu numai spre interesul prestigiului Europei, ci şi ca representînd un stat, cere să se exercite protectoratul asupra populaţiunei catolice din Aibania şi să se facă reprezentaţiuni energice pe lîngă guvernele balcanice ale aliaţilor.

*

Viena. — Ziarul „Neues Wiener Tagblatt", declară că se poate constata pînă acum că nu există nici un moment invederat, care să probeze abaterea Rusiei de linia de conduită observată pînă în prezent.

*

Constantinopol.—Foştii miniştri de interne şi de finanţe au fost puşi şi dînşii în libertate.

*

Sofia. — Comentînd evenimentele din Constantinopol, ziarul „Mir" exprimă convingerea, că lovitura de stat a junilor turci putînd să determine reluarea ostilităţilor va grăbi regularea tuturor cestiunilor rîdicate de criză şi va aduce cît mai repede încheerea păcii.

*

Belgrad. — Regele a semnat un ukaz după care în urma propunerei comandamentului numeroşi ofiţeri cari au strălucit sau s'au distins în lupte să fie înaintaţi la alegere. Prinţul moştenitor Alexandru e fost numit colonel, prinţul Pavel a fost numit locotenent de rezervă în gardă.

*

Londra.—Respunzînd unei întrebări asupra cruzimilor comise precum se pretinde de către aliaţii în Macedonia, sir Grey a declarat că are de adăogat la declaraţiunile făcute la 16, şi la 21 Ianuarie numai atîta, ca ministrul preşedinte bulgar a declarat că trupele regulate bulgare nu au comis nici un exces iar că actele eventuale ale bulgarilor ar fi fost făcute în contrazicerea directă cu ordinele cartierului general. Respunzînd la cererile de a se publica rapoartele consulare sir Grey zice că acele rapoarte cuprind informaţiuni dintre care unele par întemeiate, iar altele sînt svonuri Sir Grey a crezut că este în stare să controleze teritoriile respective. Nu ar fi în interesul publicului de a merge mai departe.

*

Gibraltar.—Crucişetorul cuirasat englez, Argial a primit ordinul de a pleca astă seară spre orient.

*

Imprumutul romîn

Berlin.—Biroul Wolff află că societatea de scont Bleichroder, a luat de la guvernul romîn banuri de tezaur pentru 150 milioane de franci cu 4 1|2 la sută pentru 3 ani. Emiterea acestor bonuri are loc pentru realizarea creditelor şi sînt bazate exclusiv pe legi vechi şi deschise pentru acoperirea nevoilor diferitelor departamente ale statului. O subscriere publică nu va avea loc.

Austria va sprijini România

Viena.—„Vossische Zeitung", ocupîndu-se de conflictul romîno-bulgar, zice că Austria stă rezervată, însă nu încape îndoială, că într'un eventual răsboiu între România şi Bulgaria, Austria va sprijini România.

Principesa Maria suferindă

Bucureşti.—A. S. R. Principesa Maria se află sufprindă de cîteva zile. Augusta bolnavă sufere de o uşoară flebită.

Azi Principesa e oeva mai bine şi la orele 11 a fost vizitate de M. S. Regina.

Dacă indispoziţia va mai dura, e probabil că ceremonia botezului micului principe Mireea, care urma să aibă loc Duminică, va fi amînată.

Explozie

Jelisawetopol.—In urma unei explozii de dinamită în comptuarul uzinelor de aramă a fraţilor Kundorow au fost ucişi 6 oameni; clădirea a fost cu totul distrusă.

Catastrofă mineră

Cehavre.—Astă-noapte în largul mării în dreptul capului Lahague steamerul Phrine venind din Algeriea şi mergînd spre Rouen a lovit vasul cu pînze german Manyani, care făcea drumul între Hamburg şi Valparaiso. Manyani s'a scufundat repede. Patru oameni au fost salvaţi. Phrine şi alţi 30 de oameni, din echipagiu au perit.

Consiliul de azi

Bucureşti.—Azi s'a ţinut un consiliu de miniştri, sub preşedinţia d-lui Maiorescu.

Au participat toţi miniştrii.

S'a dat în primul rînd cetire telegramei d-lui Mişu, care spune că guvernul bulgar, fiind ocupat cu noua întorsătură a lucrurilor din Turcia, nu s'a putut ocupa cu cererile României.

Mîine va avea loc o nouă întrevedere între d-nii Mişu şi Daneff.

Consiliul a aprobat apoi împrumutul de 150 milioane pe bonuri de tezaur.

Consiliul s'a ocupat apoi de situaţia politică internă, ziarele spun, că miniştrii au discutat mijloacele de a grăbi concentrarea conservatoare.

Un svon

Viena.—In cercurile diplomatice, se zvoneşte că România ar fi dispusă, să ajute pe bulgari în contra Turcilor, în anumite condiţiuni.

Moartea lui Moret

Madrid.—D. Moret a decedat la orele 6,25 seara.

Moartea arhiducelui Reiner

Viena.—Camera deputaţilor. Preşedintele Silvester a pronunţat un necrolog pentru arhiducele Reiner, care a fost primul ministru constituţional, probînd un viu interes pentru desvoltarea vieţei constituţionale a Austriei şi pentru nevoile erei noastre democratice. Preşedintele a glorificat devotamentul arhiducelui nu numai pentru înaltele lui funcţiuni militare, dar şi pentru arte şi ştiinţe pe care leea încurajat cu mare dărnicie.

Reprezentanţii populaţiunei se asociază la doliul profund general. Preşedintele este autorizat a exprima condoleanţe Imparatului şi văduveiReiner. Şedinţa s'a ridicat în semn de doliu. Şedinţa viitoare va avea loc după amiază. Remăşiţile pămînteşti ale arhiducelui Reiner vor fi expuse Joi, iar Vineri va avea loc înmormîntarea.

Interview cu ministrul Baţaria

Bucureşti.—Ziarul „Adevărul" publică o convorbire, pe care corespondentul seu din Constantinopol l'a avut cu Baţaria, ministrul aromîn din cabinetul june-turc.

D. Baţaria a declarat, că n'a existat nici odată o convenţie militară între Turcia şi Romînia.

Bulgaria acum încearcă să înăsprească relaţiile între Tureia şi Romînia.

Noul guvern turc nu doreşte războiul, vra pace, şi speră în concursul marilor puteri.

*

D. Baţaria a mai declarat, că Turcia ar fi dispusă, a ceda ca Andrianopolul să devie un oraş liber, însă sub suzeranitatea Turciei.

„In nici un chip, a adăugat ministrul—nu vom ceda insulele Egee, căci aceasta ar insamna moartea Turciei asiatice.

Sedinţa de az. a Camerei

— Camera votează o moţiune de încredere în guvern —

Bucureşti.—Şedinţa Camerei s'a deschis la orele 2. Toate tribunalele sunt ocupate.

Participă un foarte mare număr de deputaţi.

D. Ionel Grădişteanu anunţă o interpelare, cu privire la tratativele cu Bulgaria.

D-sa spune că dacă guvernul nu are curajul să grăbească rezolvirea conflictului, să cedeze locului altuia mai energic,

Aceste cuvinte provoacă protestări.

D. Maiorescu cere d-lui Grădişteanu, să-şi desvolte interpelarea chiar în şedinţa de azi.

D. Neculai Iorga se asociază la interpelare.

D. Grădişteanu îşi desvoltă interpelarea, zicînd că nu a avut suficiente informaţii, pentru a şti stadiul tratativelor cu Bulgaria, tratative pe care bulgarii caută să le tărăgăneze cît mai mult. Dacă guvernul actual nu are curajul necesar de u grăbi rezolvirea conflictului, să lese locul altuia, mai energic.

*

D. *N. Iorga*, rostesţe o cuvîntare, care produce o adîncă impresiune.

D-sa zice că situaţia externă fiind destul de gravă, ea nu trebue încă agravată. Trebue ca toată lumea să dea dovadă de linişte.

Cere guvernului, ca să impună ziarelor sale o rezervă în această chestiune.

Dacă va fi vorba de răsboiu, să l facem, dar să nu vorbim, să-l facem cu demnitate, şi dacă e pace, apoi să nu tulburăm liniştea şi vieaţa ţerei. Cuvîntarea d-lui Iorga a fost aplaudată de intreaga Cameră şi de banca ministerială.

*

D. *Maiorescu* răspunzînd d-lui Grădişteanu, spune că de şi d-sa a fost ministru, totuşi a vorbit ca un deputat independent şi nu aceştia au calitate de a vorbi în chestiuni ca cele de azi.

Singurii factori autorizaţi este regele şi parlamentul.

*

D. N. Cincu, depune o moţiune prin care camera avînd încrederea în patriotismul guvernului, aşteaptă cu linişte rezultatul şi trece la ordinea zilei.

*

D. Virgil Arion, spune că faţă de explicaţiunile puţin suficiente ale d lui prim-ministru anunţă o interpelare.

Cere a se da lămuriri complecte atît în şedinţă publică cît şi într'o şedinţă secretă.

Ţara a perdut răbdarea şi nu mai poate aştepta.

Domnul Maiorescu spune că tratativele cu Bulgaria sunt în curs, şi peste o săptămînă va putea da toate lămuririle, parlamentului şi ţărei.

*

Se pune la vot moţiunea propusă de domnul Nestor Cincu şi se votează cu unanimite.

*

D. Emil Costinescu, declară că fiind vorba de un proces între majoritate şi guvern, minoritatea liberală se abţine de la vot.

Şedinţa se ridică la orele 4.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazilile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrieri la

MICA PUBLICITATE

adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» str. de Frumoasa No 17.

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietăţei M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către comitătile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ contra combate a boalelor de Rinichi, Ficatu şi Vezica

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară. Comenzile de mai mult sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecucia. Reprezentanţi pentru Oltenia şi Muntenia ISAKHOVICI & Comp. BUCUREŞTI

a 1/2 L. 0.35 bani. — a 1 litru 0.70. — a 1/2 litru 0.00 bani (Preţurile se înţeleg cel mult)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intăritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenta.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară. Funcţionare perfectă garantată

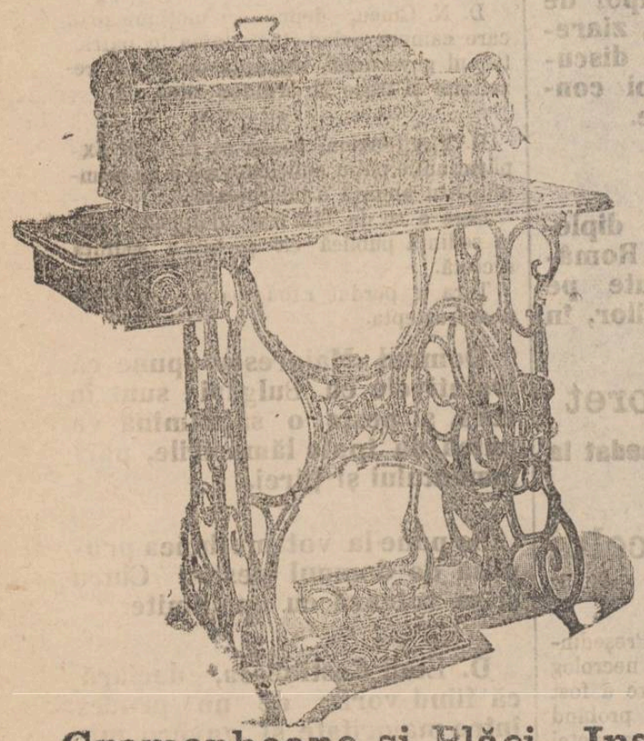

Biciclete BRENABOR
întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

NEVRALGIE! Doctorul ui Moussette

ADVERTISMENT: Nevralgie cea mai dureroasă, durere de dinţi, de cap, de ureche, de spate, de piept, de stomac, de rinichi, de vezică, de ovare, de uterus, de sciatică, de reumatism, de gut, de febră, de anemie, de slăbiciune, de epuizare, de insomnie, de nervozitate, de tremurat, de palpitaţiuni, de ameţeală, de vertij, de epilepsie, de isterie, de boala de mare, de tot felul de durere, de orice durere, se vindecă cu Hapurile Doctorul ui Moussette. Hapurile Doctorul ui Moussette se găsesc la toate farmaciile. Preţul unei cutii cu 12 hapuri: 1 leu. Se trimite franco la orice adresă contra unei trimiţeri de 1 leu la Depositul general pentru toată Europa: Farmacia de la Cour, Bd. Haussmann, 102, Paris.

BROSSE A TAPIS
Prix: 1 fr. 4 fr.
R. GARIEL
2me quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco du Catalogue

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f50 a.
Raymond GARIEL
2me, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco du Catalogue sur demande

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* inghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţiile cele mai bune la *dispoziţie.*

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MISTRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA
ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

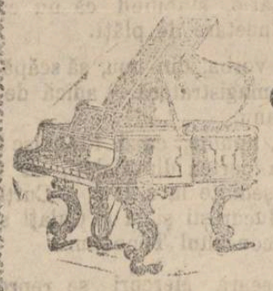

Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

PONDOIR
déposé
Prix..... 6f.50
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoir pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile.

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1786 — Vineri 18 Ianuarie 1913

PATRIOTIZM

Trecem prin grele împrejurări. Chiar dacă un moment ne-am gîndi să vorbim despre altceva, totuși trebue să recunoaștem că ceia ce ne obsedează pe toți, este enervarea care cîștigă mereu teren în lumea noastră, pentru că nu mai ajungem să vedem punîndu-se odată capăt la ceia ce a ajuns acum a fi cunoscut sub numirea de diferendul romîno-bulgar.

Cu această ocaziune s'au făcut și continuă a se face comparațiuni între Bulgari și noi. Fiind că norocul i-a ajutat căci este evident astăzi, că norocul mai mult de cît priceperea ori forța a servit acestui popor pentru a-l duce la o victorie la care nu spera, s'a ajuns a se da lumii întregi ca un exemplu demn de imitat națiunea bulgară.

Ceia ce însă poate face norocul, de multe ori nu se poate împlini prin activitate, prin energie și calcul. Este o zicătoare veche aceia, că norocul nu iubește pe bătrîni. Așa și în specie, bătrîna Turcie n'a putut lupta cu norocul așa de... mare al tinerii națiuni Bulgare.

Vom constata însă, că ceia ce se zidește prin noroc, are nevoe tot de el pentru a putea trăi. Trebue dar să ai mereu noroc, pentru ca să poți ține și su duci mai departe, ceia ce norocul ți-a dat.

In concertul de laude ce s'au adus norocoșilor Bulgari, s'a vorbit de educațiunea lor patriotică, educațiune pe care n'ar avea-o alte neamuri, de idealul pe care națiunea Bulgară l'a urmărit și-l urmărește cu tenacitate.

Și negreșit toate aceste sentimente, astăzi sub impresiunea momentelor, în cari victoria armelor e de partea lor, au fost exaltate.

Fără îndoială că succesul în ori ce fel de intreprinderi, dar și în una din cele războinice, atrage admirațiunea și aprecieri favorabile.

Cînd un individ reușește într'o direcțiune, atunci toată lumea îl aplaudă. Și nu sunt puțini acei cari se ostenesc să găsească tot felul de calități, cu care a fost înzestrat cel ce a reușit. I se vor atribui chiar însușiri, de cari dînsul singur se va mira știind bine, că nu le-a avut.

Dacă am făcut aceste considerațiuni și am convingerea că în mare parte reușita Bulgarilor se datorește șansei, nu e mai puțin adevărat că dînșii au și calități, dar aceste sunt destul de modeste pentru a li fi indrituit speranța într'o reușită așa de frumoasă. Insamnă ceva negreșit, dacă ești cumpătat și chiar mai mult de cît cumpătat în viața de toată ziua, dar atîta nu e de ajuns?!

Și aceste lucruri găsesc că au locul lor aici, că fiecare din noi trebue să recunoaștem adevarata lor valoare, întru cît tocmai dînșii, tocmai Bulgarii găsesc acuma momentul a face considerațiuni răutăcioase la adresa noastră.

Să fim noi oare atît de inferiori Bulgarilor din atîtea și atîtea puncte de vedere? Să fim noi inferiori și sub raportul educațiunei patriotice și sub acel al idealului național?!

Sentimentele acestea sunt de așa natură că lor nu li se poate comanda. Dînsele fac explozie în momente cînd în adevăr se simte necesitatea ca ele să se arăte. Cît de frumos e gestul unui mare patriot ca d. P. P. Carp, care a autorizat pe unul din prietenii săi să spună în întrunirea de la Craiova, deacum vre-o două zile: am trei fii, toți sunt ofițeri. Ei bine, toți să moară pentru țara lor.

E un părinte care vorbește aici, căruia i se sfîșie inima de durere cînd se gîndește la ce se poate întîmpla, dar care nu ezită în momentele supreme cînd patria e în pericol.

Și cînd cei de sus, cînd în toată pătura intelectuală vibrează cu atîta tărie simțirea de patrie, putem oare cu mîna pe conștiință să cugetăm măcar că patriotizmul nostru nu valorează cel puțin tot atît cît al vecinilor noștri?

Războiul are negreșit partea lui rea. Să îngrozește cineva numai gîndindu-se la calamitățile, cari-l însoțesc. Pustiire în țară, oameni viguroși, oameni în putere de muncă distruși, capitaluri nimicite pe lîngă ororile inerente acțiunii războinice, ne fac să ne cutremurăm.

Dînsul are însă-și o parte bună. Scoate la iveală sentimente pe cari le credeam perdute.

Eram poate și eu dintre aceia, cari aveam oare care îndoială despre puternicia acelor sentimente. Nu-mi închipuiam în timpurile liniștite prin care treceam, că am fi lipsiți de ideal, ori de sentimente patriotice. Dar la drept vorbind, nu le credeam așa de vii, așa de energice. Ideia numai, că poate vom avea războiu, a făcut să-mi dispară ori ce urmă de îndoială.

Da, în Romînașii noștri este multă inimă, e mult sentiment de abnegațiune, este patriotizm, este ideal.

Cu asemenea oameni, încălziți de asemenea sentimente nu numai că nu vom peri, dar vom avea fericirea să vedem întinzîndu-se lanțul, care să facă din toată Romînimea un singur suflet, o singură cugetare.

Cînd de la Dorohoiu la Severin, care, mai de care se grăbește să aducă obolul său pentru întărirea și mărirea patriei, cînd toți, tineri și chiar oameni în vrîstă oferă brațul lor, sîngele lor, pentru aceste scopuri, de sigur trăim în niște momente înălțătoare, de sigur avem patriotism, de sgiur nu vom muri, ci ne vom înălța.

V. I. Radu

Imprumutul Statului

— Un succes al guvernului —

Ocupîndu-ne de criza financiară, care bîntuie țara, arătam că plaga cea mare a comerțului nostru este cursul enorm de ridicat al schimbului cu străinătatea.

Imprumutul de 150 milioane aur, contractat de guvern în străinătate, pune la dispoziția pieței un stoc mare de aur, din care se vor acoperi plățile Statului, așa că e de sperat că acum, cel puțin, cursul cecului și al aurului vor mai scădea.

Dar în afară de această ușurare a pieței, împrumutul contractat de Stat, în împrejurările grele de azi, constitue un mare succes pentru guvern și pentru țară. In adevăr, împrumutul contractat în bonuri de tezaur, pentru trei ani, poartă o dobîndă de 4 și jumătate la sută, iar cota de comisiune e de 97. Austro-Ungaria a contractat un imprumut de 250 milioane la Newyork, în condițiuni mai puțin avantagioase decît noi, căci pe cînd dobînda plătită e tot de 4 și jumătate, cota de comisiune e sub 97, iar durata imprumutului e numai de 2 ani, ceiace revine la o dobîndă reală de 6 și ceva, pe cînd Statul nostru va plăti 5 și jumătate ferm.

In împrejurările financiare de azi, imprumutul acesta constitue un succes financiar remarcabil al guvernului conservator, și răspunde în chip nu se poate mai peremptoriu insinuărilor presei străine, că România ar trece printr'o grea criză financiară și economică.

Credital Statului nostru e neștirbit cu toate că piața financiară a Europei e atît de apăsată.

In chestia Aromînilor

In unul din articolele noastre trecute, am arătat că „Romînul" din Arad ocupîndu-se de chestia externă, apreciază așa cum se cuvine activitatea d-lui Take Ionescu în chestia macedoneană.

Șeful nostru este cel dintîi bărbat politic, care la guvern fiind, s'a ocupat de chestia Aromînilor. In calitatea sa de ministru al instrucțiunei publice, d. Take Ionescu, asemenea lui D. Bolintineanu și lui Mihail Kogălniceanu, și-a dat seama de însemnătatea elementului etnic romînesc din Balcani. D-sa a ajutat din toate puterile și cu toate mijloacele elementul romînesc din dreapta Dunării.

La 1906, cînd elementul aromîn este recunoscut în chip oficial în Turcia, tot străduințelor unui guvern—guvernului Gh. Gr. Cantacuzino—din care făcea parte d. Take Ionescu, se datorează acest succes diplomatic.

Dar cu toată această atitudine a șefului nostru, în chestia macedoneană, unii s'au încercat, falșificînd adevărul să înfățișeze pe d. Take Ionescu gata a sacrifica pe Aromîni în schimbul frontierei bulgare.

Am protestat la timp împotriva unor astfel de insinuări. Ba ceva mai mult, o delegație a societății culturale „Macedo-Romîne" prezentîndu-se la d. T. Maiorescu, președintele consiliului i-a asigurat de întreaga solicitudine a guvernului pentru Romînii din dreapta Dunării și i-a amintit rolul jucat de d. Take Ionescu în chestia macedoneană.

Azi a venit și șefului nostru rîndul să vorbească. Intr'un interview acordat de d. Take Ionescu ziarului *Universul*, d-sa zice nu se poate respunde mai bine insinuărilor ce s'au făcut în lipsa d-sale din țară.

Vom reproduce această parte din cuvorbirea d-lui Take Ionescu, care are aproape valoare de document.

Iată întrebarea pusă șefului nostru, și răspunsul pe care d-sa l-a dat:

—*„Dar ce înțăles are ceea ce ați fi spus d-voastră, anume că noi am sacrificat pe cuțovlahi și că prin urmare ni se datorește o compensație teritorială la Bulgari?*

— „Foarte simplu. Nu e vorba de nici o sacrificare și de nici un schimb. E vorba însă de un argument și de un argument de mare importanță.

Adversarii pretențiilor României obiectau că din moment ce România cere o rectificare de frontieră, cere prin aceasta implicit să ia sub stăpînirea ei și cetățeni bulgari, ceea ce, ziceau dînșii, este în contra principiului naționalităților, pe care se întemeiază întreaga existență în istorie a Statului romîn. La aceasta noi răspundem: că nu se poate o schimbare de frontieră fără ca și oamenii să treacă de sub o stăpînire sub alta și adăugăm că în ceasul în care prin răsboiul Statelor balcanice și anexările pe care ei le pretind. sute de mii de romîni pot trece sub stăpînirea acestor State; este curios ca acest lucru să pară natural, iar trecerea unor bulgari sub stăpînirea romînească să le pară un lucru monstruos."

Răspunsul d-lui Take Ionescu e atît de limpede și de hotărît, încît credem că el va inchide pentru totdeauna această chestie.

Interviewurile bulgărești

Universul a trimis pe un redactor al său la Sofia, care a interviewat diferitele personalități politice ale Bulgariei cu privire la diferendul cu România.

In interviewurile acordate „Universului" se oglindește de minune psichologia bulgărească.

In adevăr, la izbucnirea răsboiului balcanic si în tot timpul duratei lui, vecinii noștri nu mai știau cum să ne lingușească. Ziarele din dreapta Dunării aminteau cu o duioasă prefecătorie rolul jucat de curcanii romîni în elibararea Bulgarilor de sub jugul otoman, sentimentele de recunoștință față de noi erau exaltate de întreaga presă bulgărească. Pagina glorioasă scrisă de armata romînă la 1887, pe cîmpiile Bulgariei, era amintită și tălmăcită în termenii cei mai elogioși pentru bravura noastră seculară.

Bulgarii însă, odată triumfători și puși înaintea cererei noastre drepte, consfințită de tratatul din Berlin, și-au schimbat cu totul atitudinea și tactica.

Presa lor a uitat declarațiile de recunoștință pe cari ni le făceau la începutul conflictului balcanic, iar oamenii politici bulgari țin față de noi un limbagiu surprinzător. Interviewurile acordate de ei „Universului" au dat în vileag această atitudine dușmănoasă a oamenilor cu răspundere din Sofia. In deosebi interviewul lui Ghenadiew e de-un calibru neusitat de oameni cu înalte situațiuni într'o țară. Comparația cu banditul de codru, care-ți cere punga sau viața nu e de natură să strîngă relațiile celor două regate de pe malurile Dunării.

In ce ne privește însă pe noi, credem că interviewurile publicate de „Universul" ori cît ar fi ele de insultătoare pentru țară, au avut totuși partea lor bună, aceia de a nu arăta sufletul bulgar în toată goliciunea lui balcanică.

Este aceasta un cîștig.

„Die Rumänen"

Cu titlul acesta d. dr. Albrecht Wirth, un eminent colaborator al ziarului mondial german „Leipziger N. Nachrichten" și unul din cei mai buni cunoscători ai popoarelor Balcanice, publică în acest ziar un elogios articol de apreciere asupra întregului popor romînesc.

Spuneam eri că, în publicistica europeană, Bulgarii au avut, în genere, o șansă deosebită, grație priceperei cu care au știut să-și creeze prieteni, chiar dacă n'a fost prietenia desinteresată totdeauna.

Iată în sfîrșit o voace care face elogiul Romînilor.

Dăm aci unele pasagii din articol;

Romînii sunt cea mai tenace rasă de pe pămînt — zice dr. Wirth.

După ce se ocupă de trecut — d. dr. Wirth trece la prezent și accentuiază, că afară de regat Romînii trăesc sub 4 flamure străine. Dar nici un stăpîn nu i-a putut zdrobi. Aceasta au observat-o întâi Maghiarii, asemenea și Rușii și Slavii sudici, Romînii s'au lasat oprimați de Maghiari, dar în fine s'au recules și s'au ridicat cu energie. Tot așa n'au putut Rușii să stîrpească pe Romînii din Basarabia. Simțul de unitate cu frații din regat este și azi viu la Basarabeni și nu se poate cotropi dorința de a se împreuna iarăși cu aceștia. Aceiași experiență au făcut-o și Bulgarii și alte popoare din peninsula Balcanică cu Cuțo-Vlahii sau Macedo-Romînii. Se știe acum clar, că prin munții și vaile adînci ale Balcanului trăiește un popor romîn, în număr de 700 mii cari susțin legătura cu ceilalți Romîni. Acest popor Aromîn trăește pe coastele Pindului, în Albania, în Tesalia și în sudul Macedoniei.

După aceasta dr. Wirth dă numărul total al întregei națiuni romîne și arată însemnătatea ei în orientul european.

Constată apoi, că, față de totalitatea Romînilor Slavii din peninsula balcanică sunt cu mult mai puțini. Natural că acest raport se schimbă, îndată, ce luăm în considerare și pe Slavii de sud din Austria. Dar în lupta popoarelor nu decide numai numărul absolut, ci exclusiv preponderența locală Dovadă cele 3 jum. milioane de Poloni, care rezistă la 62 milioane de Germani. Pentru ce? Pentru că au majoritatea la o laltă.

Dr. Wirth încheie cu următoarea reflecție: Din acelaș motiv, care se poate confirma și cu alte multe observații, se poate profetiza și Romînilor o învingere etnografică hotărîtă în teritoriul spre est de la linia ce merge din Ardeal la Adrianopol.

Pe vremile aceste tulburi și pline de îngrijorare lauda și recunoașterea însușirilor noastre etnice sunt cu deosebire bine venite.

△

OAMENI ȘI LUCRURI

UN ARTIST

Faptul că publicațiunea literară oficioasă a teatrului național a inaugurat o nouă rubrică, — siluetele artiștilor—ne-a suggerat ideea de-a atrage luarea aminte asupra activității continue, susținute și merituoase a unuia dintre societarii teatrului iașan, a d-lui Vlad Cuzinski.

In anii din urmă creațiunile lui au impus tuturor cari au frequentat teatrul nostru mai cu regularitate și acei cari cunosc repeziciunea fatală cu care — să zicem din cauza împrejurărilor — artiștii noștri obosesc în activitatea lor, nu se pot îndeajuns mira de tenacitatea, de persistența, de care a dat și dă dovadă Vlad Cuzinski, îmboldit de o ambițiune curat artistică, sprijinit de o rară sobrietate, însușire în care credem a întrevedea misterul persistenței și rezistenței lui.

Cu atît mai mult, cu cît activitatea lui Cuzinski nu e numai actoricească, ci dublată de activitatea de regisor, de o potrivă de utilă teatrului iașan și tot așa de fecundă.

Ca artist posedă o „gamă" întinsă, care-i îngăduie să apară în roluri cît se poate de diverse, de la comedie-bufă, ori de la farsă francă pînă la roluri pertinamente tragice, ca Ștefăniță din „Viforul" lui Delavrancea. Nu are Cuzinski momente mișcător de dramatice în „Taifun", în „Azilul de Noapte", în „Banii" și în atîtea altele? Reamintiți-vă apoi ce varietate de tipuri v'a înfățișat excelentul artist în „Prostul", în „Moartea Civilă", în „Barbatul ideal", în „Zile de serbătoare", în „Mort fără luminare", „Bibliotecarul", (Gibson), „La telefon" și atîtea altele.

Perfect în arta de a se „grima", Cuzinski are, singurul între societarii noștri, darul de a suggera „tipuri" vii, eventual de a executa transformări pe scenă. De aceea nu ne miră cînd cetim că pregătește marea lovitură de a juca pe Larsan din „Misterul, Camerei galbene".

Ca „metteur en scène" își are specialitatea de mult și cu drept cuvînt consacrată—înainte încă de a fi vizitat Parisul și Berlinul—și abilității lui de regisor datorește publicul iașan iubitor de piese spectaculoase prilejul de a fi văzut feerii ca „Faust", „In largul Oceanului", „Sinziana" și altele. Sunt memorabile inscenările pe care le-a executat cu ocazia vizitei Familiei Regale — în 1904 — pentru „Ullranda" și „Mărioara", piesele Carmen Sylvei. A decorat scena cu atîta splendoare, în cît lumea s'a mirat că a rămas ne... decorat. De altfel, avem încă o nedumerire și nu ne ferim a-o exprima. Cum se face că artistul acesta, perfect dotat, n'a apărut încă nici-odată pe o scenă bucureșteană? E un exces de modestie? E o relativă lipsă de publicitate? Ori—suntem noi provinciali, că... ne mirăm de acest lucru?

Rodion.

Pregătirea noastră de războiu

Considerînd omul, factor principal al războiului, gîndesc, că ar trebui să întrunească o armonie cît mai desvoltată în Eul lui psihic, fisic, economic, civic și patriotic.

Toți factorii educativi, trebue să concure la această armonizare, dar mai cu osebire corpul didactic și armata activă dirijate de o ad-ție patriotică în gradul cel mai înalt.

Fasele istorice, ce ne-au legat de Turci ne-au fost mai puțin prielnice de cît Bulgarilor.

In semi-autonomie cu zgardă, cu administrația prin delegație cointeresată, ce ne-a fost hărăzită de Turci sub Domnii Fanarioți și de Ruși, sub regulamentul organic pînă la unirea Țărilor surori, „Țăranul", constituind marea majoritate a poporului Romîn, a fost ținut într'o semi-robie și întuneric profund, avutul său exploatat, adesea despoiat și familia sa maltratată.

Stăpînii asupritori, fiind des schimbați, nu i-a ramas, nici mîngîierea urei și putința răzbunării că la Bulgari de unde a rezultat neîncrederea în tot individual ce nu e Țăran.

Cuza-Vodă și Cogălniceanu, apar ca cei 2 arhangheli salvatori ai Țărănimei, dar nici Ei, n'au putut reuși să facă o împroprietărire dreaptă, ci pe clase de fruntași, mijlocași și pălmași.

Raporturile dintre marea proprietate și Țărani, a fost așa de nedrept și asupritoare, în cît cu toate împroprietăririle ulterioare lui 1864, au izbucnit într'o revoluție agrară cumplită în 1907. Dacă legile agrare introdusă în urmă, vor reuși să aducă împăcarea claselor noastre sociale, ar fi cel mai mare bine pentru pregătirea de război și stat.

Date statistice, ne arată că avem 70 la sută analfabeți, că educația fizică, psihică, economică, higienică și patriotică trebue pe de-a întregul făcută și armonios.

Organizarea armatei. E locul aci să mărturisim marea greșală ce am făcut. Ne-am crezut prea mult în protecția străină cu toate decepțiunile ce am întîmpinat, n'am avut încredere în noi, și aceasta a fost un păcat de moarte.

Organizația noastră militară a fost pînă la 1908 șubredă și insuficientă. Un istoric restrîns, ne va convinge.

Sub regulamentul organic pînă la unire, armata țării, a fost compusă din 3 regimente mixte în Muntenia, 2 în Moldova și Grăniceri, pentru paza frontierei, cu schimbul de servici.

Cuza-Vodă a sporit armata cu 2 regimente de linie, 1 regiment de cavalerie 1 de artilerie și 1 batalion de vînători.

Regele Carol pînă la 1877 a sporit'o cu 1 regiment de linie, 3 batalioane de vînători, 3 regimente de artilerie, a tranformat Grenicerii lui Știrbei-Vodă și dorobanții și i-a organizat în 16 regimente, iar pe dorobanții Călări, în 8 regimente de Calarași, în fine a mai creiat 1 regiment de lăncieri etc.

După război, numărul regimentelor de dorobanți a sporit pînă la 34, fusionînd cu cele 8 de linii, organizate pe 3 batalioane din care 1 permanent și 2 cu schimbul.

La 1908 trupa cu schimbul a infanteriei, s'a desființat, Regimentele au ramas tot de 3 batalioane, dar permanente; numărul lor pînă la 1910, a sporit pînă la 40, iar batalioanele de vînători au sporit pînă la 9.

Artileria a fost totdeauna permanentă. După Război a sporit mai întâi, la 8 regiment, mai tîrziu la 12 și succesiv pînă la 1910, cînd a ajuns la 20 regiment de comp, 1 divizion de călăreț și 2 regimente de cetate etc.

Cavaleria a urmat aceiași desvoltare și am ajuns astă-zi să avem 11 regi

mente de roșiori, 1 de excortă și 10 reg. de calarași cu schimbul.

Dacă pînă la 1908 și 1910, am avut o organizație șubredă și suficientă, cauza a fost că s'a refuzat cheltuelile bugetare și extra-ordinare reclamate de o organizație rațională și numai constrînși de vecini, (Bulgari) ne-am hotărît să facem sacrificii.

Recrutarea. Cînd o lege de organizare conține defecte provocate de lipsa de mijloace bănești, legea de recrutare, cari nu este de cît complimentul ei, nu poate fi de cît defectuoasă.

Printre defectele mai principale ale legilor de recrutare succesive de la 1863 pînă astăzi, reamintesc:

a) dreptul de exonerare și înlocuire, care a existat în legea de la 1863 pînă la 1872.

b) Dispensele de serviciul militar în timp de pace pentru sprijinul familiei și alte cause.

c) serviciul permanent și cu schimbul în infanterie și cavalerie.

d) Scutiri pentru infirmități și alte cauze.

Toate la un loc, insumează o micșorare a contingentului de 40 la sută cel puțin.

Aplicarea acestor prescripțiuni legale, a dat loc adese ori, la conrupție la recrutarea contingentului, la repartiția lui pe corpuri la permanenți și cu schimbul etc.

Instrucția tactică. De la început, Rușii, aveau interes să nu puie o bază solidă de instrucțiune și-a întrodus instrucția de paradă. Efectele acestui început, au dăinuit în armată pînă pe la 1908, cînd s'a întrodus metode cu totul noui.

Numai $^1/_3$ a contingentului anual se putea încadra pînă la 1908 în corpurile de trupe permanente, restul de $^2/_3$ se vărsă în trupa cu simbul. La permanenți instrucția tactică se învață în 3 ani și de la 1908 în 2 ani, pe cînd în trupe cu schimbul nu se consacra, de cît 45—60 zile pentru instrucție în primul an de servici, de unde rezultă o instrucțiune neomegeni și slăbiciune în pregătire.

Pe timpul reducerilor bugetare 1900—1907, a ramas fără nici o instrucțiune tactică cîte 10—12 mii oameni din fiecare contingent.

Dispensații de ori ce natură, care se tîrează de 15—20 la sută din contingent, au rămas fără instrucție și cum ei vor fi chemați la mobilizare, vor trebui să treacă mai întăi prin depozitele de instrucție, spre a li se da o instrucție sumară ca să poată umplea golurile în armată de operații.

Legea din 1908 și 1910, a redus termenul de servicii de la 25 de ani la 22, deci 3 contingente mai puțin la mobilizare.

Pînă la 1908, corpurile de trupă și servicii, au dus o mare lipsă de grade inferioare, instructori și chiar de ofițeri.

In ceea ce privește aprovizionarea echipamentului, a îmbrăcămintei, armelor și muniționilor necesare unităților active precum și acelor ce ar trebui să se formeze la mobilizare, mai totdeauna a lasat foarte mult de dorit, din cauză ca nu s'a dat mijloace pentru a le aproviziona.

Din 1910 abia a început să se facă și să se complecteze aceste aprovizionări cu profuzuine.

Efectele pregătirei noastre de răsboiu. Dacă la 1866 am fi avut o armată de 120 mii oameni de calitatea celei de astăzi, Prussia și Italia, ne-ar fi căutat alianța în răsboiul ce au făcut Austriei și condițional să ne fi dat Transilvania și Bucovina. Ne-a fost în putință să avem 120 mii oameni armați la 1866, mai ales că am avut la dispoziție averea mobilă a'mașiilor secularizate comparînd cu ce a făcut Bulgarii. Dacă n'am făcut de vină suntem noi, scăpînd cea mai prielnică imprejurare ce s'a prezentat în istorie pentru unitatea națională. Istoria nu ne va ierta această mare greșală.

La 1866, n'am putut mobiliza și concentra pe Sabar de cît 15—20 mii oameni de cea mai inferioară calitate cu care n'am putut întreprinde nici o acțiune și nici n'a fost luate în seamă de beligeranți.

Războiul din 1877, a fost trîmbițat cu ani de zile înainte; ne-a găsit cu totul nepreparați; pasiunile politice au precumpănit dînd în judecată guvernul conservator pe motiv că s'a făcut aprovizionări și crescut efectivele peste prevederile budgetare.

Am trecut Dunărea cu 40—45 mii oameni de calitate mijlocie, cu această armată am reușit să cîștigăm victorii, cu toate acestea, rezultatul a fost negativ, ni s'a rîpit Basarabia și ni s'a dat Dobrogea a cărei posesiune, ni se discută, și pentru a o păstra am făcut și vom face veșnic sacrificii enorme.

Dacă la 1877, am fi avut o armată de 200 mii oameni de calitatea celei de astăzi, ceea ce ne-ar fi fost în putință, Rușii, care n'au putut aduce în Turcia de Europa de cît o armată de 176 mii oameni, ar fi fost nevoiți să facă alianță cu noi, nu ne-ar fi luat Basarabia, ni s'ar fi dat o Dobroge în care ar fi intrat întreg cadrilaterul precum și despăgubri de război, care ar fi echivalat sau întrecut sacrificiile făcute.

In 1900, Bulgaria nea amenințat cu răsboiu spre a ne lua Dobrogea, n'am primit provocațiunea, pentrucă nu puteam face față ei, magaziile de muniții și echipamente erau goale, iar organizarea armatei șubredă și insuficientă. Umilința aceasta ne-a dezmeticit din iluzia greșită în care ne aflăm, și operile generalului Hîrjeu în care tratează „Pregătirea armatei naționale de războiu, puind în evidență inferioritatea pregătirei noastre față de Bulgari, a usturat pe mulți, dar s'a hotărît la sacrificii, și în adevăr, s'au făcut mari sacrificii. Budgetul ministrului de războiu a crescut de la 35 la 70 milioane cu tendința a se rîdica pînă la 100, ceea ce a permis dezvoltarea organizării de astăzi și a noilor formații de rezervă ce sunt pe cale a se înființa, iar pentru dotațiunea ei s'a cheltuit în 3 ani vr'o 500 milioane.

De și cam tîrziu venite, aceste sacrificii tot vor produce efect dar, de s'ar fi făcut la timp, multe imperfecțiuni pe care adversarii le cunosc, ar fi fost înlăturate și efectele ar fi fost mai reale.

Față de aceste sacrificii și cu cele ce sa vor mai face politica noastră externă, trebue să fie mai energică și hotărîtă trebue chiar ca opinia publică, s'o sileasca la această, știind că dacă, ceea ce am cerut, ni se va da de voe, ori vom lua cu forța, tot o să avem o răfuială cu vecinii nostri Bulgari în chestiunea Dobrogei, cînd vom răzbuna și ofensa din 1900. Pînă atunci să avem convingerea făcută, că compensațiile nu se pot lua de mergînd la Sofia.

Colonel, **V. Dimitriu.**

Scopul și însușirile întrebărei în învățămînt

Conferință de Vasile Cososchi, învățător la Spineni, ținută la cercul cultural școala din Buhăeni, com. Andrieșeni în Decembrie 1912.

Scopul și însușirele întrebărei în învățămînt s'ar părea la prima vedere ca o chestiune nu așa de importantă, sau cel puțin ușor de discutat. Dar privită această chestiune mai de aproape, acest procedeu al întrebărei devine mai mult de cît o chestie școlară, poate fi considerat chiar cu o chestie de educație socială. In adevăr, de la măestria cu care se poate pune întrebarea se pot transmite tot atîtea adevăruri și cunoștinți în masa poporului. O întrebare luminată, pătrunzătoare dă viață celui care se adresează, el devine curios văzînd cum i se descopere secretele sufletului său, și din contra o întrebare rău pusă întunecă și indispune mintea.

Astăzi însă vom discuta importanța subiectului nostru din punct de vedere școlar. Ce urmărim prin întrebări? In ce scop le punem?

Ca să răspundem e necesar să ne amintim cu cine are de a face învățătorul în școala primară. Cu toții știm că copii noștri cînd ne vin la școală sunt mai mult sau mai puțin lipsiți de cunoștinți. E necesar dar a ne gîndi la un mecanism intelectual, prin care să punem în mișcare puținele cunoștinți, cu care ne vin copiii și în același timp a lega noile cunoștinți, ce le predăm, cu acele ce ei posedă de acasă. Acest mecanism constă în punerea întrebărilor. Nu fiecare poate mănui, ca să zic așa, acest mecanism al punerei întrebărilor și acel ce e în stare a face cu rost acest lucru e un artist—căci e o artă a *ști cînd* și *cum* să poți pune o întrebare și în același timp a-ți da samă ce urmărești prin ea, care-i adică scopul întrebărei pusă de tine.

Mai întăi, ținînd samă de formele învățămîntului în școală să știe că forma cea mai potrivită pentru el e cea diologică, forma întrebătoare, care utilizată cu dibăcie, dă în totdeauna cele mai frumoase rezultate. Prin întrebări, ne încredințăm de capitalul cunoștinților ce au copiii; prin întrebări, coordonăm și sistematizăm aceste cunoștinți; prin întrebări corectăm răspunsurile si desvoltăm limbagiul și deci și cugetarea. Prin întrebări desvoltăm atenția și întreținem disciplina școlară. Scopul întrebărei e deci multiplu.

In rezumat însă, acest scop îl putem reduce la două feluri de întrebări:

a) Intrebări cari au de scop *examinarea*, spre a ne încredința de capitalul de cunoștinți ce au dobîndit copiii din lecția noatră și din cunoștințele anterioare. Examinatoare e întrebarea ce are scopul de a vedea dacă elevii sunt atenți, cînd în mijlocul unei explicări ne oprim și cercăm să prindem întru cît și pînă unde copiii ne urmăresc.

b) Apoi sunt întrebările așa numite *Socratice*, care au de scop a scoate ideile noi la care tindem să ajungem adică prin propria cugetare a copilului să scoatem ceea ce noi n'am explicat, dar care în chip logic reesă din cele explicate.

Felul acesta de întrebări are avantajul că fortifică pe elevi, î-i face siguri în răspunsuri, desvoltă intelectul lor și-i face ca cunoștințele lor dobîndite pe această cale să țin mai bine în minte nu se uită așa de ușor.

Atît întrebările examinatoare cît și cele socratice fac, ca învățămîntul să fie mai bine priceput, se fac în scop ca învățămîntul să fie inductiv.

Să vedem acum ce însușiri trebuie să îndeplinească întrebările pentru ca să dea rezultate mulțumitoare:

1) Intrebarea trebue să fie clară, atît în privința vorbelor întrebuințate, cît și a conținutului, ea va fi rostită tare, rar, ca astfel să fie prinsă de întreaga clasă. Se va feri de cuvinte și expresii sau construcții necunoscute școlarului. Nu va fi din cercuri de cunoștinți de cari copii habar nu au.

2) Să fie *precisă* sau *hotărîtă*, adică cînd nu i se poate răspunde de cît într'un singur mod, scurt și cît avem necesitate, nimic mai mult. Nehotărîte sunt întrebările cu verbele a fi, a avea, a face, a pntea, a deveni? Ce face cînele? Ce avea copilul?

3) *Să fie simplă*, adică așa fel ca să dee un singur răspuus nu mai multe. Numai întrebările examinatoare pot fi compuse, adică la care putem aștepta mai multe răspunsuri. Și cînd copilul e pe deplin fortificat, î-i putem pretinde acest lucru.

4) Să fie *scurtă*, să nu cuprindă cuvinte de prisos, căci produce confuzie. Ex. care-mi poate spune.... sau cine-mi răspunde frumos... Intrebările lungi distrează atenția.

5) Să fie *provocătoare*, adică așa pusă se desvolte cugetarea. Intrebările cu răspunsuri scurte *da* sau *nu*, nu sunt de loc pedagozice și mai mult strică de cît folosesc. Nu desvoltă cugetarea, întrebările de genul acesta sunt: Este om a fost Avram, bun s'a rău? Invins'au Turcii, în războiul cu Bulgarii, sau au fost învinși.

6) Intrebarea să fie *potrivită* cu optitudinele școlarilor. De aici datoria învățătorului de a-și cunoaște școlarii. La cei mai slabi întrebări ușoare, la cei mai tari, mai grele.

7) Să fie *gramatical corecte*. Cuvîntul întrebător să fie înainte. Necorecte sunt întrebările: Subiectul este ce? Ștefan cel Mare a murit *cînd*? Intrebarea să fie o propoziție întreagă.

8) Intrebarea să se pună *întregi clase* și apoi să se numească școlarul ce are a răspunde.

Pe cît posibil să se întrebe toți școlarii în cursul unei lecțiuni și nu în ordinea așezărei lor în bănci, ci fiecare să se aștepte la întrebare.

Copiilor distrași și slabi le vom pune mai multe întrebări de cît celor atenți. Celor mai puternici și inteligenți le vom pune întrebări mai grele și le vom cere a le răspunde mai mult ca alții.

Astfel întrebările mănuite cu inteligență vor da rezultate admirabile în școală și dacă învățătorul își dă seamă de datoria sa de educator. Dar procedurile acestea didactice, de cît folos nu ar fi dacă și în educația socială s'ar avea în vedere prin atîtea mijloace de activitate ce avem astă-zi ca conferințe populare, șezători, bănci, cooperative etc.

V. Cososchi

Litere-Științe-Arte

Aeroplanul...—Primim următoarele rînduri și le publicăm spre meditare:

Cine a trecut alaltă seară pe strada Ștefan cel Mare, a fost atras de larma și de vuetul produs de mai mulți trecători, cari admirau cu spaimă evoluția descendentă a unui *„aeroplan rusesc...“*

M'am apropiat și eu de grupul de oameni, care gesticulau și făceau tot felul de presupuneri, asupra luminoasei apariții.

Cînd colo, ce să vezi? Venus, luceafărul de seară, cea mai frumoasă și mai luminoasă stea (planetă) de pe cer, se cobora încet spre orizont.

Care nu-mi fu însă mirarea, cînd observaiu între admiratorii aeroplanului, un student în matematici, care, să presupunem că are cît de puțină ideie de astronomie și un domn avocat, care demonstra cu multă eloquență ocazională că ceia ce se vede e un uriaș balon.

Ce era să mai spun de mulțimea ignorantă, ce asculta fascinată și aproba cu sfințenie justa observație a d-lui avocat? Și unde mai pui, că Venus e cea mai populară stea!

Suntem încă în urmă, suntem încă ignoranți. Ce-ar zice Flammarion, care se silește așa pe mult să popularizeze cea mai înaltă știință, aflînd despre acest fapt?

S. R.

*

„Teatrul“ No. 13 cuprinde:

Indiscreții redacționale; Auto-da-fé (versuri) de *Rodion*; Culisele, de *Anicuța Cîrjă*; Retragerea lui Penel (cu fotografie); P. Petrone, de Spectator; Răspuns la o nedumerire; O replică categorică; Torquemada.

Prețul 10 bani.

*

„Sanatatea și Viața fericită“ cu data de 15 Ianuarie cuprinde, ca de ordinar, un excelent sumar de articole medicale, actualități, ilustrații.

*

„Misterul Camerei galbene“ se va pune în repetiție, zilele aceste, la teatrul național.

Curiozitatea iașanilor de a vedea miraculosul spectacol va fi satisfăcută în curînd.

*

A apărut „Mélancolie du Soir,“ valse pour piano-forte par I. Rosenthal.

De vînzare la librăria Socec și Magazinul Conservatorului.

*

Cea mai nouă statistică a recruților franceji arată că numai 3.46 la sută sunt complect analfabeți.

Fericită țară!

*

Un profesor, Adolf Mang, din Heidelberg, prin un dispozitiv la binoclul obișnuit, a reușit să-l facă universal, căci cu ajutorul lui putem vedea petele solare, stelele duble, îngrămădirile de stele, unele nebulose, sateliții lui Jupiter etc. Binoclul se numește „Binoclul universal al lui Mang“.

*

Cea mai mare adîncime a oceanelor cunoscută pînă acum, era de 9,636 m. găsită în apropiere de Guam. Expediționea Planet a măsurat o adîncime și mai mare, de 9,760 m., la est de Filipine.

*

STRUNA ZILEI

„...COMME A LA GUERRE“

Nerecunoscînd-o militarii traseră gloanțe asupra planetei Venus.

Ziarul.

Vremi nebune, zic—și pace,
Alfel, cum să ai tu parte
Venus, ca să te atace
Tocmai cavalerul Marte?

INFORMAȚII

D. A. A. Badareu, ministrul de lucrări publice. a sosit astăzi dimineață în Iași și seara se va înapoia la București.

Astăzi s'a oficiat la starea civilă căsătoria doamnei Ninette Scorțescu cu d. dr. Constantin Mîrzescu.

D-ra Ana Cateliu, artistă a teatrului din Iași, s'a căsătorit astăzi cu d. Stelian Guțulescu, artist.

Principele Oskar, fiul împăratului Germaniei, va reprezinta pe M. S. ca naș la botezul principelui Mircea.

Principele Oskar va sosi în București Sîmbătă seara însoțit de generalul von Plessen, colonelul von Friedeburg, contele Soden și locotenentul von Bock.

Personalul C. F. din Piatra-N. a renunțat la leafă pe o zi pe luna Februarie în folosul flotei.

Baea Comunală, în cursul anului acesta va fi închisă în următoarele zile: 21 Ianuar, 4 și 18 Februar, 4 și 18 Mart, 1, 15 și 29 April, 13 și 27 Maiu, 10 și 24 Iunie, 8 și 22 Iulie, 5 și 19 August, 2. 16 și 30 Septembrie, 14 și 28 Octombrie, 11, 25 și 29 Decembrie.

D-na Maria C. Buțureanu,, inspecioare a învățămîntului particular a vizitat eri școala de fete „dr. A. Stern din cartierul Socola.

Localul societății de sport și gimnastică nu va mai fi cedat, ca pînă acum, școlilor particulare pentru lecțiuni de gimnastică, pînă în primavară, stagiunea de iarnă fiind rezervată esclusiv membrilor societății și familiilor lor.

LA 23 IANUARIE 1913
Se dă Reprezentația de retragere
A ACTORULUI **PENEL**
Se va juca comedia
BÉBÉ
Biletele la Agenția Thalia (Maximovici) de pe acuma.

Pentru flota națională. — Mișcarea spontanee care a cuprins toate cercurile populațiunei țărei noastre, în momentele cînd patriotismul tuturor vibrează cu cea mai mare intensitate, a găsit un viu răsunet în populația din Dobrogea, a cărei locuitori contribuesc și dînșii la opera patriotică.

Din inițiativa inimoșilor cetățeni ai Dobrogei, s'au deschis liste de subscripție pentru flota națională și care vorbesc singure despre sentimentele naționale ale locuitorilor țărei care la ocazii mai este discutată în ce privește romînismul ei.

Una din aceste liste ne-a fost încredințată, împreună cu rezultatul subscripției, pentru a'l înainta ministerului de Război și ne facem o foarte plăcută datorie publicînd'o:

Listă de subscripție pentru „Flota națională Romînă“, din inițiativa d-lui I. Alexandrescu învățător și a d-lui D-tru Pătrău funcționar, din com. Peletlia cătunul Caraharman jud. Constanța.

Dumitru Pătrău 2 lei, Duim Lazăr 5 lei, I. Alexandrescu 2 lei, Gheorghe Nica 1, Moise Gh. Nica 1, Simion Ilie 1, Teodor Chiriac 2 lei, Gheorghe Stoian 1, Chirilă Gh. Chirilă 4 lei, Dutu R. Pascu 1 leu 50 bani, Adam Velisariu 2 lei, Iusein Nizam Sali 1, Orif Omer 5, Mahmut Mustafa 1, Memed Ali Isa, Abil Ibir 2 lei, Ibram M. Hagi Emin 1 leu, Ismail Mola Ali 50 b., Aidan Gevad 50 b., Imin M. H. Emu 1 leu, Gheorghe Dragan 1 leu, Ali Apti 1 leu, Memet Halil 1 leu, Panait Malciu 1 leu, Duțu R. Brezeanu 1 leu, Mihal Manef 1, Saib Șaban 1 leu, Gheorghe P. Cincu 1, Neculai Tănase 5 lei, Ilie Verban 2 lei, Tudor Velicu 1 leu, Tudor Petcu 1 leu, Velicu Lazăr 5 lei, Stoian Verban 4 lei, Peiu Verban 4 lei.

Total 65 lei.

Pentru d-nii brutari.— Eri s'a instalat la brutăria d-lui G. Klein din strada I. C. Brăteanu No. 170, un *injector* de păcură *„Vezuv“* pentru încălzitul cuptoarelor.

Acest aparat, menit a schimba cu totul condițiunile de fabricare ale pâinei și care diferă de cele încercate pînă acum este cel întăi aparat care a dat rezultate complect satisfăcătoarea în ce privește excelenta coacere și creșterea pâinei, durata scurtă de încălzire a cuptorului și enorma economie de combustibil, pe lîngă curățenia exemplară.

Instalațiunea acestui aparat s'a executat de către d-l Inginer B. Diamant din acest oraș și merită a fi vizitată de ori-cine.

Direcția, profesorii și personalul școalei de bele-arte, au afectat leafa pe o zi, în folosul apărărei naționale.

Consiliul comunal a fost convocat pentru mîine, la orele 3 p. m., pentru a discuta mai multe chestiuni importante.

Pentru 18 c. au fost convocați creditorii firmei de coloniale Solomon Blumer, care a cerut moratoriu.

Sanatorul Dr. Țaicu
IAȘI, str. ZMEU No. 3

Chirurgie. Complect și perfect instalat din punct de vedere chirurgical. Săli speciale pentru operațiile septice și aseptice. Sală de sterilizari cu aparatele cele mai noi. Instrumentar ireproșabil. Se practică ori ce intervenții.

Secțiunea de Chirurgie ortopedică prevăzută cu o instalație specială de **Mecanoterapie**. Se aplică aparate ghipsate, bandaje, se face gimnastică ortopedică, redresări, extensiuni etc. Se tratează: deviațiile coloanei vertebrale, Mal de Pott, coxalgii, fracturile, luxațiile, artritele, ankilozele etc. etc.

Facori. Sală specială. Moașa diplomată în permanență.

Medicină. Se primesc toate maladiile. Se tratează bronșite cronice, emfizemul pulmonar, scleroza pulmonară, aderențile pleurale cu aparate de gimnastică respiratorie.

Boli nervoase. *Electroterapie*, curenți electrici, băi electrice, masaje vibratorii electrice, epilație electrică. *Hidroterapie.*

Se tratează *sifilisul* prin noile metoade: *injecții Ehrlich* (606) sau mercur după indicații. Se execută toate *regimurile*. Se fac *analize* de sânge, urină, spute; sero-reacțiunea Wassermann. Se primesc în pensiune convalescenți și infirmi.

Directorul și internul locuesc în sanatoriu. Ingrijire serioasă și foarte conștiincioasă. Prețurile adaptate la toate straturile sociale, Policlinică, consultații între 2—4 p. m. Prospecte la cerere. Telef. 52.

Ultime Informaţii

Din iniţiativa d-lui D. Dimitriu, apreciatul şef al corului mitropolitan din Iaşi, acest cor va da o serie de concerte în ţară în folosul flotei.

Primul concert va avea loc în Iaşi, în sala teatrului naţional, sub patronajul Mitropolitului Moldovei.

La Curtea cu juri urma să se judece astăzi procesul referitor la C. Răşchitoriu, din comuna Uricani, pentru omor.

Lipsind unii mertori ai acuzării, judecarea procesului a fost amînată pentru sesiunea din Maiu, eliberînd, pînă la judecare, pe acuzat.

La s. I-a a tribunalului urma să se judece astăzi procesul Al. Vasilescu dat judecăţii sub inculparea de a fi falşificat, pe o telegramă, semnătura procurorului general.

După ce s'a luat interogatoriul inculpatului, judecarea a fost amînată din lipsa marturilor.

Preşedinţii locali ai breslelor de meseriaşi au primit din partea ministerului de industrie înştiinţări, că pot adresa acestui minister propuneri în vederea unor viitoare modificări ce ar crede necesare de întrodus in constituirea şi conducerea breslelor.

Ministerul Cultelor şi instrucţiunii publice a prelungit pînă la 30 a lunei curente data cînd se pot trimite direcţiunii învăţămîntului particular răspunsurile la ancheta oficială cu privire la legea învăţămîntului privat.

La parchet a avut loc ieri un viu incident intre unul din procurori şi un avocat. In urmă avocatul a trimis martori procurorului.

Faliţii Barbalat şi Kaufman, aflaţi deţinuţi, au cerut judelui instructor să fie eliberaţi provizor pe cauţie.

Eri urma să se judece cererea pentru declararea în stare de faliment a firmei manufacturiere Segall & Comp. Nefiind bine citată firma, judecarea s'a amînat la 12 Februarie.

Ieri 16 Ianuarie, o delegaţiune a studenţilor universitari evrei, din Iaşi, s'a prezentat rectorului pentru a primi răspunsul la Memoriul înaintat în chestiunea alegerii de la centrul studenţesc.

Réctorul le-a comunicat că va propune ca din partea senatelor universitare ale ambelor universităţi să se prezinte cîte un deziderat la cel mai apropiat congres studenţesc, să se modifice statutul în senzul ca toţi studenţii să facă parte din centrele studenţeşti.

In cartierele mărginaşe ale oraşului, agenţii poliţieneşti inferiori colectează pentru flota naţională.

Se fac aceste colecte din iniţiativa autorităţilor superioare?

La Bucureşti s'a celebrat astă-zi căsătoria domnişoarei Elena Guriţă din Focşani cu d-l N. Leonard, tenorul bine cunoscut al trupei Grigoriu.

Din afacerea falşei contese Török a mai ramas să se judece opoziţia complicelui G. Bălănescu, condamnat în lipsă la 6 luni închisoare.

S'a fixat termen de judecată la 26 Februarie, la s. II a curţii.

Un viu schimb de vorbe a avut loc ieri în cancelaria eforiei sf. Spiridon între domnii doctor Socor şi eforul dr. Riegler. Incidentul a fost aplanat prin scuze formale făcute eforului de către d-rul Socor.

Intr'o inspecţie făcută de eforii Spiridoniei spitalului central din Iaşi, s'a constatat existenţa unor camere mobilate, în care locuiau unii din aşa numiţii „orfani" ai casei.

S'au luat cuvenitele măsuri de evacuare.

Un moratoriu pe timp de şase luni a fost acordat firmei manufacturiere Leiner şi Abramovici.

Tribunalul secţia I-a a rostit azi în conflictul său asupra afacerei Vachtel condamnîndul la 1500 lei amendă.

In urma succesului imens obţinut cu Filmul „Războiul pentru independenţa României" şi după indemnul unanim al inteligentului public iaşan care a ştiut să recunoască adevărata valoare a măreţei reconstituiri istorice, Direcţia cinematografului aduce la cunoştinţă că prelungeşte aceste reprezentaţii încă pentru astăzi Joi 17 Ianuarie (matineu şi seara) şi mîne Vineri 18 Ianuarie (matineu şi sera).

Sîmbătă 19 Ianuarie program nou cinematografic (mat. şi seara).

Dr. L. FISCH

Specializat la Berlin în

BOLI DE COPII

în clinicile prof. **Haubner** *(Charité),* **Neumann** *(Säuglingsfürsorge),* **Finkelstein** *(Azilul de copii).*

Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.

Consult 10—11 şi 3—5.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 17 Ianuarie

Ruperea tratativelor de pace şi reînceperea ostilităţilor

Nota delegaţilor balcanici

Botezul prinţului Mircea

Intrunirea conservator democrat din Capitală

Londra. — In Camera Comunelor Sir Grey a fost întrebat, dacă va stărui pe lîngă guvernele Greciei şi Bulgariei ca vinovaţii pentru cruzimile comise în Macedonia să fie pedepsiţi. Sir Grey a declarat, că miniştrii englezi au primit ordinul de a exprima în numele guvernului britanic speranţa că vinovaţii de excese vor fi pedepsiţi după lege.

*

Londra.—Delegaţii balcanici au prezentat azi după amiazi delegaţilor Turci o notă, declarînd că negocierile sunt rupte.

*

Londra. — Agenţia Reuter află că d. Gruici a sosit la Carlton-hotel la orele 3 precis, şi a fost primit de un secretar al misiunei otomane, şi condus în apartamentele lui Resid-paşa, d. Gruici a remis atunci formal nota aliaţilor şi a părăsit imediat hotelul. D-sa s'a dus şi la Ministerul de Externe, unde a remis o copie a notei d-lui Grey. Textul notei aliaţilor zice: către escelenţele lor d-nii delegaţi plenipotenţiari ai Sublimei Porţi la conferinţa pentru pace. Plenipotenţiarii statelor aliate au aşteptat în zadar, de la suspendarea lucrărilor conferinţei pentru pace, timp de trei săptămîni un răspuns al plenipotenţiarilor otomani la ultima lor cerere, iar evenimentele supravenite la Constantinopol părindu-le că înlătură speranţa de a se ajunge la încheerea păcei, plenipotenţiarii se văd, spre marea lor părere de rău, obligaţi să declare că negocierile începute la Londra la 16 Decembrie s'au rupt.

*

Londra. — Documentul este semnat de toţi delegaţii statelor balcanici în frunte cu domnul Daneff. Agenţia Reuter află că la întrunirea de astăzi dintre ministrul romîn şi d. Daneff, s'a redactat un protocol exprimînd părerile ambelor partizi cu privire la cererile formulate de România, protocolul va fi supus ambelor guverne, cari se afirmă, vor continua negocierile între Sofia şi Bucureşti pe baza acelui protocol.

*

Londra.—Scrisoarea aliaţilor către d. Grey spune: avem onoarea a comunica excelenţei voastre copia notei, prin care plenipotenţiarii statelor balcanice declară excelenţelor lor, plenipotenţiarii otomani, că în urma evenimentenlor la Constantinopole, se văd siliţi spre marea lor părere de rău, să considere negocierile de pace rupte.

In clipa cînd împrejurări independenţe de voinţa noastră ne impun măsura gravă ce am luat-o, rugăm pe excelenţa voastră, să fiţi pe lîngă M. S. Regele interpretul respectuasei noastre recunoştinţei şi exprimam excelenţei voastre şi guvernului, majestăţei sale, marea şi frumoasa Capitală a regatului unit.

Ne folosim de acest prilej pentru a reînnoi excelenţei voastre expresia înnaltei noastre stime şi adîncului nostru respect.

*

Constantinopole.—Se afirmă la ministerul de externe, că nota de răspuns a Porţei, care a suferit oare cari modificări, va fi remisă ambasadorilor mîne după amiazi.

Marele vizir a conferit cu ministrul de externe şi cu fostul ministru Noradunghian, care a consultat asupra coprinsului notei din nou discutată de consiliul de miniştri.

*

Belgrad.—Oficialul publică un caz, înaintînd la Laegere vre-o 700 ofiţeri care s'au distins în război, şi un alt caz, reintegrînd în activitate mai mulţi ofiţeri de rezervă printre care colonelul Damian Popovici, care în 1906 a fost pus la retragere ca conjurat principal, împreună cu alţi patru conjuraţi, retregînd în activitate mai mulţi ofiţeri, în cercurile guvernamentale se afirmă că reîntegrarea d lui Popovici va rămîne în vigoare numai în timpul duratei războiului. Ministrul instrucţiunei, negociază ca vaticanul asupra concordatului. Poliţia zice că guvernul a oprit trecerea ziarelor bulgare. „Rieci" şi „Vecernaposta", cercurile diriguitoare privesc situaţia cu calm şi nu dau mare importanţă schimbărei regimului la Constantinopole, cred că şi tinerii turci, după cîte-va rezistenţe, vor consimţi la pace, renunţînd la Adrianopole, revoluţia e considerată opera tinerilor turci, care au socotit momentul favorabil spre a veni la putere, cercurile diriguitoare socotesc neserioase ştirile ziarelor Ruse şi Franceze, că revoluţia din Constantinopole a fost pusă la cale de Germania sau de Austro-Ungaria.

*

Berlin. — Agenţia Wolff află din Constantinopole că ştirea ziarelor afirmînd că Enver bey s'ar fi dus la ministerul Germaniei după căderea lui Kiamil paşa sunt inexacte. D. Wangenheim nici nu cunoaşte personal pe Enver-bey.

*

Sofia.—Ajutorul generalizmului Savoff a adresat armatei următorul ordin de zi: Demersul negocirilor de pace arată că duşmanul nu voeşte să cedeze nici un petec de pămînt cucerit de armatele noastre victorioase. Duşmanul voeşte cu o trăsătură de condeiu să distrugă tot ceea ce voi şi bravii voştri fraţi căzuţi au cîştigat; eroii de la Selioia, Kirklisse, Bunarhisar, Lulebourgas şi Tsaidja vor lasa ei nepedepsit insulta adusă glorioasei armate bulgare?

Pregătiţi-vă deci pentru noi victorii şi cu avîntul vostru irezistibil dovediţi duşmanului şi lumei întregi că patria bulgară merită mai multă considerare.

Botezul Prinţului Mircea

Berlin. — Imparatul Wilhelm va trimite spre a fi reprezentat la botezul principelui Mircea al României pe fiul său principele Oscar insoţit de aghiotanţii săi: generalul von Plesen, colonelul von Friedburg, contele Soden şi aghiotantul său personal locot. von Bock und Polach.

Intrunirea de la clubul conservator-democrat

Discursurile d-lor Take Ionescu, N. Xenopol, Al. A. Badareu, C. Disescu şi Iliescu.

Rostul colaborărei între partidele conservatoare

Bucureşti.—In saloanele clubului conservator-democrat, a avut loc aseară o grandioasă întrunirea a fruntaşilor parlamentari conservatori-democraţi aflaţi în Capitală.

D-nii miniştri Tache Ionescu, Al. A. Badareu, N. Xenopol şi C. Disescu, sunt primiţi cu inimoase aclamaţiuni.

Cuvîntarea d-lui Take Ionescu

D. Take Ionescu, răspunzînd aclamărei generale, spune că nu înţelege rostul agitaţiei pe care unii o provoacă, cînd ştiut este, că guvernul actual a fost impus ţărei.

Constată cu mulţumire însă, că întreaga opinie publică s'a declarat gata la ori ce sacrificii pentru momentul cînd nevoia o va cere.

Cît pentru mine, înţeleg să am răspunderea acţiunei politice. Insă nu vreau ca alţii să aducă această acţiune.

Răsboiul este un mijloc, nu e un scop.

Dacă ţara n'are încredere în guvern, voiu fi fericit să trec altuia mai vrednic sarcina de a reprezenta ţara.

Laşitatea fizică poate fi efectul unei enervări momentane, laşitatea morală este însă efectul unei ticăloşii sufleteşti şi ţara nu ne-a dat guvernul pentru că suntem ticăloşi.

Cuvîntarea d-lui N. Xenopol

D. N. Xenopol relevă netemeinicia afirmărilor acelora, cari bănuesc valoarea actualului guvern.

Dacă nici acest guvern nu va şti să apere interesele ţerei, este întrebarea unde veţi lua un alt guvern, cînd ştiut e că actualul guvern a isvorît din cele mai libere alegeri ce au fost date sub domnia M. S. Regelui Carol. D. Xenopol termină, îndemnînd la solidaritatea tuturora, în actualele momente.

Cuvîntarea d-lui Al. A. Badareu

In toate ţările din lume, cînd sunt momente grele, parlamentul se proroagă.

Ţara noastră sufleteşte are o situaţie deosebită de a altor ţeri, pentru că am trăit de cîte-va septămîni într'o atmosferă anormală.

Situaţia anormală a început odată cu plecarea şefului nostru în străinătate.

Sunt fericit a constata, că odată cu întoarcerea şefului nostru, situaţia a devenit normală.

Iar de parlamentul nostru se vor sfărîma toate tendinţele odioase.

Acest parlament trebue să fie baza vieţei noastre politice, vedeţi cît razăm trebne pus pe datoriile voastre, domnilor parlamentari.

Sarcina d-voastră e mare. Şi ori cît de mari vor fi împrejurările, ele vor fi mai pre jos de puterile noastre, dacă vom şti să ne facem datoria.

Din cele întîmplate azi în cameră, aţi putut păstra impresia, că ne putem bizui şi răspunde la orice s'ar întîmpla în afară de parlament.

E bine să ne simţim solidari, spre mărirea momentului, care ni poate cere mari jertfe personale.

Şeful a spus că ar fi fericit dacă ar putea trece sarcina altuia mai vrednic, în momentul de faţă.

Afirmaţia şefului mă face să cred, că n'a simţit fericirea, căci dacă fericirea lui constă în a găsi un om mai vrednic ca el, — nu o va avea.

Actualul guvern trebue să reuşească, spre cinstea partidelor conservatoare.

Durerile personale pot fi numeroase; ele trebue însă să tacă, în faţa misiunei politice, ce ne-am luat faţă de ţară.

Unii prietini s'au lăsat cuprinşi de agitaţia momentală. Cred că membrii partidelor nu trebue să provoace, nici să alimenteze manifestaţiile. Feriţi-vă de a alimenta agitaţiile. In ele e o mare parte artificială şi tendenţioasă. Acest lucru trebue să-l observe mai ales conservatorul-democrat.

Democraţiile cu tendinţele politice au totdeauna de profitat de pe urma războaielor. Cînd e disproporţie între masa conducătoare şi marea mulţime, rezboaele aduc prefacerea generală.

Cu toate acestea, facem să tacă sentimentele noastre democrctice, căci ne gîndim la complexul intereselor ţărei.

Adversarii noştri trebue să se convingă de nedreptatea lor, cînd cred că colaborarea e bolnavă, colaborarea e sănătoasă şi poate fi întărită prin d-voastră.

Astăzi, guvern de colaborare, ne-am gîndit cum putem spori forţele colaborărei. Un început s'a făcut cu judeţele Tulcea şi Constanţa. Am căzut de acord să facem o revizuire a situaţiei interne.

Mulţi spun că această colaborare n'a avut în vedere de cît situaţia externă.

Se înşală şi în cursul septămînei viitoare, vor vedea realizîndu-se diferitele proecte de legi elaborate pentru a răspunde la marile nevoi ale ţărei.

Fără o colaborare sinceră în judeţe, nu e posibilă o colaborare solidă la centru.

Pentru Tulcea şi Constanţa s'a găsit soluţiunea, ca ambele tabere conservatoare să decidă modul cum un partid şi celălalt să-şi păstreze valorile.

Dacă taberele nu cad de acord, vine arbitragiul guvernului.

Se impune ca celelalte judeţe să facă la fel, colaborarea trebue să trăiască, să fie puternică.

In actuala situaţie precară nu putem remîne.

Pentru vrednicia partidului nostru, se cuvine ca acest guvern să reuşească, ca colaborarea să reuşească.

Calcaţi-vă pe inimă, şi daţi-vă mîna cu colaboratorii noştri, ca să putom ajunge la o colaborare reală şi cu un guvern tare pe această bază.

*

Mai vorbesc d-nii Disescu şi Iliescu.

La sfărşitul consfătuirei, ministrii şi fruntaşii sunt din nou viu aclamaţi.

Primele proecte de legi

Bucureşti. — Consiliul de miniştri ce va avea loc mîine, se va ocupa de primele legi ce vor fi supuse parlamentului în cursul septămînei viitoare.

Aceste legi sunt: modificarea legei licenţelor, înfiinţarea unei Academii comerciale şi legea pentru consolidarea terenurilor petrolifere.

Constituirea Consiliului Comunal

Bucureşti. — Azi la ora 11 a. m. s'a procedat la constituirea consiliului comunal al Capitalei.

Solemnitatea a fost prezidată de d. Take Ionescu, ministru de interne.

D. Take Ionescu zice, că e fericit a prezida solemnitatea aceasta şi are convingerea că noii consilieri vor aduce necesarele îmbunătăţiri şi vor face o frumoasă operă de edilitate, cu toate resursele restrînse ale comunei.

Se purcede apoi la constituire. D. dr. Istrati este ales primar, domnul Bărbătescu, prim ajutor şi domnul Ilie Niculescu, al doilea ajutor de primar.

Domnul Grigore Cantacuzino, luînd cuvîntul, îşi exprimă speranţa, că politica va fi exclusă din comună.

Presa bulgară şi conflictul cu România

Sofia. — In vreme ce presa oficioasă păstrează tăcerea la cererile romînilor, cîte-va ziare opoziţionale veştejesc procedarea României cu vehemenţă. O mare ferbere domneşte în publicitate contra atitudinei României.

Procesul moştenirei Kalmuski

Kişinău. — S'a început astăzi judecata chestiunei moştenirei milionarului Gheorghe Kalmuţki care a murit sinucigîndu-se fără a lasa testament, prrocesul sa amînat pe ziua de 23 Februarie.

Moartea unui poet

Lemberg. — Poetul polonez popular Ladislau Belza a murit în vîrstă de 66 ani.

Starea Imparatui Frantz Iosif

Viena. — Starea imparatului e foarte bună dar din cauza brustelor schimbări de temperatură tot nu va asista la înmormîntarea arhiducelri Reiner şi va fi reprezentat de arhiducele Francisc Ferdinand.

Intrunirea ambasadorilor

Londra.—Agenţia Reuter află că ambasadorii s'au întrunit azi după amiază se afirmă că au discutat chestia Albaniei, precum şi problemele financiare şi economice rezultînd din cucerirea teritoriilor turci, de către alianţi.

Conflictul romîno-bulgar

Londra. — D-nii Mişu şi Daneff au semnat azi un protocol în care s'au trecut cererile României în oferta Bulgariei.

PROGRESUL INDUSTRIEI PETROLIFERE ROMÎNE

Descoperire Romînească Brevetată

Petrol EDOLIN

Fără fum, fără miros, flacără albă.
Produs patentat special al rafinăriei

— VEGA —

Soc. anonimă romînă Capital lei 3.750.000 deplin vărsaţi.

Petrolul „Edolin" este fala industriei noastre naţionale.

Petrolul „Edolin" arde în ori-ce lampă, fie de salon sau din casele ţărănesti.

Petrolul „Edolin" nu face fum.

Petrolul „Edolin" arde fără miros.

Petrolul „Edolin" produce o flacăre albă strălucitoare.

Petrolul „Edolin", se vinde cu 25 b. litrul.

Se găseşte de vînzare En gros la depozitul Şoseaua Naţională vis-a-vis de vama rusească şi En detail la N Halpern str. Costache Negri 12. I. Şteinbum str. Procopiei 4, I. Grümberg str, Cucu 24, precum şi depozitele din str. Arcu 8, Piaţa Halei, str. Nicolina, însă spre convingerea onor public este rugat a *cere vînzătorului* Marca de control „Edolin Vega"

Reprezentantul Societăţii „Vega"
Credit Petrolifer pentru Iaşi

M. Klepper.

Şoseaua Arcu 2.

Doamnă *vieneză în vîrstă, instruită, perfectă în menaj şi bucătărie, caută loc.*

Adresa: Vieneza str. Păcurari, 40.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magaziile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspândit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrişi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Frumoasă 12 bis 12.

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către sumităţile noastre medicale ca
OBA KAI BUNA APĂ MINERALĂ
contra combateri bolelor de Gută, Ficatului şi Rezistanţă —

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Teodoru
Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia ISAK NOFILER BUCUREŞTI

(Preţurile se înţeleg franco)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată.

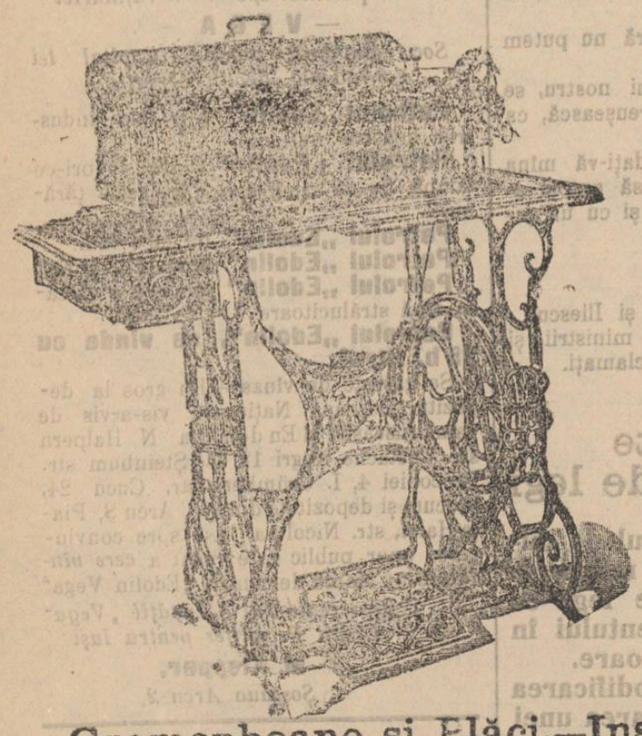

Biciclete BRENABOR
întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

REVERAMETE
Hapurile Doctorului Mousette
ADVERTISMENTE RAPIDE Mousserin esenţă şi vîndecă
Necrologele cele mai grabnice, Scadenţe,
Afişurile de tîmbrat, Revoane, Geamăţe,
Faliţe tendoni
ADVERTISMENTE RAPIDE Mousserin trebue luate la mare în
dins cea o cantitate de 3 lapuri una deodată, cînd la dolor, şi unul
la ceas, seara. Dacă durerea nu este vindecată, va lua 6 lapuri la două
ore, unul la dejun, şi unul la ceas, seara. Nu trebue luate mai
de 4 lapuri la zi. Lapurile Mousserin se găsesc la toţi Droguerii şi Farmacii.
Pentru Franţa Mousserin se găsesc la GIEN & Cie, Paris,
care se găsesc la toţi Droguerii şi Farmacii.

BROSSE A TAPIS
Prix 14 fr.
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco du Catalogue

PORTE-POTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f 60c.
Raymond GARIEL
2me, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco d'Album sur demande

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* inghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţile cele mai bune la *dispoziţie.*

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MISTRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT
compleet după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate si ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

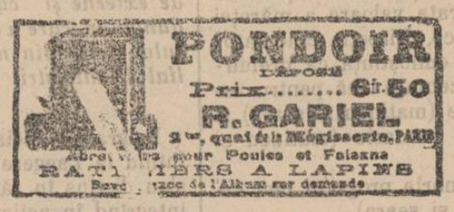

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1787 — Sîmbătă 19 Ianuarie 1913

Actiune şi Discreţie

Guvernul a fost provocat în şedinţa de Mercuri a Camerei să vorbească în chestia negocierilor noastre cu Bulgaria.

Provocarea n'a venit, nici din partea minorităţei liberale, nici din partea majorităţei. Nici unul din membrii acestor partide de guvernămînt, cari au sentimentul răspunderei faţă de grelele momente prin cari trecem, nu s'a gîndit să forţeze guvernul la explicaţii, cînd cea mai înţeleaptă şi patriotică datorie a sa, ie numai de a *lucra* în cea mai desăvîrşită *discreţiune*.

Nu ştim ce a urmărit deputatul independent, cînd a încercat să rupă tăcerea guvernului—dar un serviciu ţărei, cu siguranţă nu putea să aducă!

Şi de aceia, guvernul, prin glasul primului ministru, şi-a păstrat tot calmul şi s'a menţinut la înălţimea situaţiei dînd o dovadă desăvîrşită cît e de pătruns de conştiinţa marei datorii ce are către ţară.

Cu drept cuvînt a spus d. Maiorescu, că un guvern, care ar fi convins, că altul ar face mai mult de cît el pentru ţară, în aceste momente, şi totuşi ar vroi să stee la putere, ar fi un guvern criminal.

Dar declaraţiile şefului guvernului, n'au închis discuţia, de şi primul ministru a asigurat Parlamentul că tratativele noastre cu Bulgaria continuă fără nici o jignire pentru demnitatea ţărei—şi că guvernul îşi ea toată răspunderea în faţa ţărei.

Un alt membru al parlamentului, a găsit că declaraţiile sunt insuficiente — şi a cerut guvernului că dacă nu se poate explica în şedinţă publică, să se convoace o şedinţă secretă a Camerei.

Dar majoritatea parlamentară nu s'a raliat la această cerere şi s'a declarat mulţumită de răspunsul guvernului, luînd act de angajamentul seu, că în curînd ţara va fi informată de rezultatul acestor negocieri — cari dau toate speranţele că vorba din mesagiu a Regelui, că glasul Romîniei va fi ascultat, va fi o realitate.

Nu ştim, dacă cel puţin pentru o săptămînă se va păstra în Parlament tăcerea, pe cari împrejurările o impun oamenilor acum politici.

In alte state, în asemenea împrejurări, parlamentele se proroagă—şi ele nu sunt adunate, de cît numai cînd trebuesc luate hotărîri însemnate şi care nu se pot altfel lua.

Căci de multe ori, asemenea discuţiuni, sunt menite să pricinuească rău ţărei şi să-i producă dificultăţi, cari să dărîme şi să piardă într'o clipă, avantagii cîştigate după săptămîni întregi de trudă.

Mai cu seamă,—în ce ne priveşte pe noi, dacă ţinem seamă de intorsătura gravă, pe care au luat'o din nou lucrurile, în ultimul moment.

Tratativele de pace s'au rupt; delegaţii balcanici au părăsit Londra; respunsul Turciei la nota marilor puteri pare a fi defavorabil şi acordul puterilor asupra rezolvărei conflictului balcanic, ameninţat a se rupe.

Intr'o aseminea situaţie extraordinar de gravă—şedinţe ca acelea de Mercuri, de la Cameră, nu sunt de natură să folosească ţărei, din nici un punct de vedere — şi dacă guvernul a avut satisfacţia morală de a-şi vedea aprobată de majoritate atitudinea, — pentru ţară însă ar fi fost mult mai prudent să nu fi avut loc o asemenea discuţiune.

Rezboiul din Balcani — pe cari lumea îl socotea acum o lună, ca terminat, anunţă să ia proporţii îngrozitoare. Străduinţa puterilor de a'l localiza, pentru ca apoi să'l stîngă—pare acum a deveni ineficace.

In loc de a se stînge—el se aprinde cu mai multă tărie — şi în loc de a rămînea localizat—el ameninţă să se întindă şi să cuprindă Europa.

Cînd Austria cheltueşte pe fie-ce zi 4 milioane cu mobilizarea trupelor sale, iar Turcia, pare dispusă să vadă Salonicul mai bine în mîna Austriei, de cît a Bulgariei sau Greciei, ori-cine îşi poate da seamă de gravitatea situaţiei şi de atitudinea şi rolul ce suntem chemaţi să'l jucăm noi într'o întorsătură aşa de teribilă a situaţiei externe.

De aceia—gîndire cît de multă—treabă şi mai multă—şi vorbe pentru moment, cît de puţine — chiar de loc.

Aceasta să ne fie lozinca, căci aceasta este lozinca popoarelor înţelepte şi puternice, în momente grele.

Vespasian I. Pella

Romînia şi Bulgaria

De cînd cu chestia, balcanică, multă lume de la noi pare a fi perdut noţiunea proporţiilor.

In deosebi, fiind în special vorba de Bulgari şi de Bulgaria viitoare, spirite alese, în deobşte cunoscute ca rezonabile, li se întîmplă să denatureze atît de mult realitatea, în cît dacă ar fi să-i credem pe aceşti pesimişti naţionali, ar urma să conchidem că peste Dunărea se zămisleşte o stare de lucruri care va arunca o umbră veşnică Romîniei.

La mulţi se descopere chiar un fel de manie bolnăvicioasă de a ne compara pînă în cele mai mici amănunte cu prietenii noştri de la Sud, şi totdeauna, bine înţeles, în scop de a se descoperi că suntem inferiori.

Nimic mai greşit de cît asemenea apucături, şi nimic mai de prost gust — în actualele împrejurări mai ales.

In principiu, o astfel de comparaţie n'are nici un senz; în speţă, aşa cum se face de obiceiu, este absolut chiar falşă.

Toate naţiunile de pe lume au dreptul să propăşească, şi dacă de astădată Bulgaria, prin jertfele ce a făcut şi prin condiţiunile prielnice ce a găsit, izbuteşte să-şi realizeze aspiraţiunile, prin aceasta într'un nimic nu se ştirbeşte din prestigiul sau valoarea Romîniei.

Viitoarea extensiune teritorială dar, pe care eventual o va căpăta Bulgaria, nu poate să facă obiectul temerilor noastre.

Din moment ce graniţele noastre din spre Dobrogea vor fi regulate şi din ceasul în care soarta Cuţo-Vlahilor va fi asigurată, faţă de Bulgaria, chiar de ar cotropi toată peninsula, nu vom putea avea de cît aceleaşi sentimente de prietenie şi bună frăţie, care ne-au legat în totdeauna de o ţară de tot vecină şi amică.

Rămîne partea a doua a chestiunei: întăietatea noastră pe terenul cultural economic şi militar, faţă de popoarele din Balcani. Fi-vom noi în stare să mai ocupăm primul loc în ipoteza nouilor preschimbări balcanice?

Nici un fel de îndoială nu-i permisă în această privinţă.

Ori care ar fi noua repartizare de teritorii în Balcani, Bulgaria, în ipoteza cea mai favorabilă pentru ea, nu va putea să întreacă Romînia de cît prin cel mult 20 pînă la 25 de mii de kilometri patraţi, iar ca populaţie va rămîne în urma noastră cu peste o jumătate de milion de suflete.

Dar, admiţînd, prin imposibil, că vecinii noştri de la Dunăre ne-ar egala şi sub raportul numărului de locuitori, nici în acest caz nu vedem de ce am fi puşi în o situaţie de inferioritate.

In adevăr, Romînia îşi trage izvoarele marelui ei avînt din trei surse deosebite: din capacităţile de lucru ale poporului romîn, din bogăţia naturală a solului şi din virtuţile ostăşeşti ale Naţiunei.

Să se compare acum mintea noastră subtilă şi veşnic purtată spre progres, cu acea a fino-ugrenilor balcanici. Mărginiţi ca puteri intelectuale, lipsiţi de facultatea de a judeca şi discerne, vecinii noştri sunt siliţi, prin însăşi închegarea l r psihică, să pue sentimentele şi voinţa în locul forţelor intelectuale. De aci, acea încăpăţinare clasică a Bulgarului, care face din iel instrumentul orb al unor idei fixe.

Dar, dacă de la oameni trecem la ţara pe care o locuesc, găsim că, şi din acest punct de vedere, ni se cuvine primul loc. Intre Dunărea şi Carpaţi, între Carpaţi şi Prut, norocul a făcut să existe, din punctul de vedere geologic şi fiziografic, una din cele mai binecuvîntate, regiuni ale lumei. Pe un spaţiu relativ restrîns, Romînia are sub mînă, ţernozeul Rusiei meridionale—pămîntul cel mai fertil din emisfera nordică,—munţii cei mai împăduriţi din Europa întreagă, gisimentele de petrol, de sare, de minerale diverse, ocupînd al treilea loc în vechiul continent.

Bogăţiile noastre naturale apar ca o crudă ironie a Naturei care, în stînga Dunărei, începînd cu stepele danubiene şi sfîrşind cu coamele Carpaţilor, a fost de o largeţă excepţională, pe cîtă vreme în dreapta Dunărei, cu prea rare excepţiuni, oferă priveliştea regiunilor accidentale şi sterpe.

Nu mai puţin măgulitoare pentru noi, este şi aptitudinea ostăşească a romînilor. Dovezilor de eroism şi virtute militară ale Bulgariei, Romînia le opune cele 15 veacuri de lupte continue, de războaie grele şi sîngeroase, pe cari un Ştefan, un Mircea, un Mihai Bravul şi atîţia alţii, au avut să le poarte, nu cu o putere ca Turcia de astăzi, descompusă de bătrîneţea istovită şi de decrepitudine, şi cu falnicul Imperiu otoman, al Solimanilor, Mahomezilor şi al Muraţilor cari făcuseră, pe vremuri, spaima Europei întregi.

Romînia departe de a fi invidioasă cum susţin ziarele bulgăreşti, priveşte dimpotrivă cu simpatie peste Dunărea. Nu-i nimic în perspectiva balcanică care să justifice sentimentul vreunui soi de îngrijorări printre noi. Din noua stare de lucruri care are să nască acolo, nu ne pot veni decît îndemnuri pentru noui sforţări naţionale, pentru o revizuire a conştiinţei propriilor noastre mijloace de propăşire.

Prea mult zel...

O informaţiune a ziarului Inregistra, eri, ecoul unor plîngeri, venite fără îndoială din partea unor locuitori ai cartierelor mărginaşe iaşane. E vorba de „colecta", pe care se pare că au întreprins-o unii agenţi inferiori ai autorităţii poliţieneşti în beneficiul flotei naţionale.

Presa e unanimă a constata că ne aflăm într'o epocă de adevărat elan. Toate straturile ţării, începînd cu clasele bogate şi sfîrşind cu massele populare, îşi oferă, după puterile lor, obolul în folosul flotei marine şi aeriane.

De o admirabilă spontaneitate donaţiunile aceste vin, pe zi ce trece, să îngroaşe fondul destinat, ca mîine, să permită cu o oară mai înainte procurarea mijloacelor de locomoţiune, atît de necesare în vremuri de războiu, sau numai în prevederea unor asemenea vremi.

O condiţiune esenţială se cere însă unei atari mişcări uriaşe—ca ea să pornească în chip sincer din adevarate sentimente patriotice. Din punctul acesta de vedere sunt, în primul loc, îmbucurătoare manifestările de generozitate cari se produc în toate colţurile ţării fără a se excepta întru nimic oraşul nostru. Aci ca şi pretutindeni, mare şi mic se arată gata a face sacrificiul corespunzător mijloacelor sale. Inceputul făcut e bun şi promiţător.

Iată însă că iniţiativa generoasă şi spontană se găseşte îngreuiată prin subita intervenţiune a organelor poliţieneşti, ceea ce, de sine înţeles, răpeşte dintr'o dată întreg farmecul iniţiativei şi aduce proza silniciei în mijlocul frumuseţei pe care o avea gestul spontan al fiecăruia în parte, al mulţimei în general.

Sub nici-o formă, credem, intervenţia organelor acestora nu e oportună, ci va fi numai vătămătoare. De aceea rugăm autorităţile superioare să înfrîneze din timp excesele de zel, pentru ca să nu planeze asupra-i nemeritate bănueli şi să nu-i încumbe o grea răspundere.

△

Reapariţia cămătarilor

In Capitală a avut loc o arestare senzaţională. Un minor, fiul unui om bogat, a fost încurcat de-un excroc şi pus să dea poliţe în valoare de zece ori mai mare de cît cea primită. Ba ceva mai mult, victima a fost pusă să falsifice şi semnătura părintelui. Norocul a vrut ca excrocul să se adreseze unui om cinstit, unui medic, dacă misitul ar fi fost mai... norocos totul se aranja după dorinţă.

Fapte de asemenea natură au început să se repete de la o bucată de vreme. Banda neagră, distrusă pe vremuri de justiţie, s'a reconstituit cu alţii şi au început din nou să opereze.

Societatea nu poate rămîne indiferentă faţă de aceste acte de adevărată piraterie, dublate de tot atîtea delicte de fals; oameni fără conştiinţă, nu se dau în lături să arunce ruina şi dezonoarea în familiile cele mai de seamă ale ţării, numai pentru a se îmbogăţi pe nemuncite. Ba încă, cazul din Bucureşti se complică printr'o încercare de suprimare a unuia din fraţii victimi cămătarilor.

Nu ne îndoim că poliţia, care a dat concursul ei pentru descoperirea cazului de la Hotel High-Life din Bucureşti, îşi va da osteneala să stîrpească întregul cuib de oameni fără scrupule, cari operează în chip nerusinat, contribuind cu bună ştiinţă la ruina oamenilor cinstiţi şi la coruperea generaţiilor tinere.

Reapariţia cămătarilor e un fenomen îngrijorător, şi răul va trebui urmat din rădăcini.

OAMENI ŞI LUCRURI

Stelele 'n cer...

Dacă e vr'o caracteristică a vremilor întunecoase prin care trecem e, de sigur, faptul că nici... stelele 'n cer nu mai au pace.

Omul, înconjurat de primejdii şi de duşmani, devine cu atît mai biruitor, cu cît geniul tecnic modern l'a făcut să sfideze cerul de care s'a „apropiat" prin aparatele zburătoare.

Nu mai departe de cît în zilele aceste din urmă, la noi în ţară—şi la noi în oraş chiar—s'au tras atîtea gloanţe în potriva.., stelelor, pe cari militarii nervoşi le suspectau, luîndu-le drept aeroplane...

Sunt pe ducă timpurile patriarhale, cînd păstorii, neştiutori de toate, contemplau seninul; cînd visătorii furau meditări şi inspiraţii din lumina stelelor sclipitoare, fără a le atribui nici un gînd rău:

Stelele 'n cer
De-asupra mărilor
Ard depărtărilor,
Pînă ce pier...

Sau—tot ca Eminescu—pătrunzînd în taina infinitului:

La steaua care-a răsărit
E-o cale atît de lungă
Că mii de ani a trebuit
Luminei, să ne-ajungă.

Simbolul frumosului, simbolul binelui şi al păcei se întrupă în scînteierea stelei. Cunoaşteţi strofa lui Grigore Alexandrescu,—poetul al cărui centenar îl vom serbători mîne:

Steaua merge înainte, simbol sacru pe pămînt,
Cum în Betleem odată, stea din cer mîntuitoare
Conducea pe 'ncoronaţii cavaleri din depărtare,
De la marginile lumei, către leagănul cel sfînt.

E drept că uneori vre-o stea „cu coadă" inspăimînta lumea. Dar poetul-filosof—bună-oară cum era Gr. Alexandrescu în 1857 — ştie s'o roage frumos, cuminte, să nu fie rea şi nimicitoare:

...Căci noi avem de lucru în Ţara Romînească:
Legi vechi şi ruginite avem să le 'noim;
Regulamentul multe are să pătimească
De ne-or lăsa în pace, aşa precum dorim.
De eşti esecutor înaltelor decrete,
Mai dă-ne un mic termen de zece mii de ani,
Să ne 'ndreptăm purtarea, să ne spălăm de pete,
Să nu cădem în iaduri pe ghiare de satani.

La care şi Cometa se înduioşa şi devenia iertătoare, după ce mustra pe oameni moderni de îndrăzneala lor:

Apoi v'aţi apucat
Cerul de-aţi spionat,
Prin sticle cercetînd
Ce avem noi de gînd
...Aceste, drept să spuiu, eu nu le sufeream,
Şi răzbunarea mea în taină pregăteam;
Dar fiindcă-mi scrii că sunteţi ocupaţi
Proastelor voastre legi spoială să le daţi,
Fiindcă ai cerut sorocul mărginit
De zece mii de ori, fiind c'a mijlocit
Şi-o graţioasă stea dintr'ale curţei mele
Pentru cîţi-va poeţi ca gura gasc la stele,
Mă 'nduplec în sfîrşit...

Astăzi, însă,—în loc să caşte poeţii ochii şi gura la stele, se trimit aeroplanele în sus şi glonţii după ele.

...Cine a zis că s'ar mai găsi o împăcare între ştiinţă şi poezie, între progres şi meditaţie,—între vremile războinice şi calmul paşnic al stelelor ceresti?...

Rodion.

Colecţionarii maniaci

Colecţionarii sunt oamenii cei mai curioşi.

Pentru dînşii, toată condiţia lor de a fi, e în obiectul maniei lor, nu trăesc şi nu sunt de cît pentru colecţiunea lor dragă. Şi dragostea aceasta neînfrînată pentru lucruri, care în viaţa de toate zilele trec neobservate, o vedem mai mult la cei fără grija zilei de mîne, la cei cu mijloace şi cari nu prea au altceva cu ce'şi trece vremea.

Dacă colecţionarii de tablouri şi de statute, sau îndrăgostiţii cărţilor, îşi scuză patima cu dragostea lor pentru artă, pentru tot ce-i frumos, sunt însă alţii care dacă stîrnesc rîsul cu colecţiile lor bizare, nu sunt totuşi mai puţini demni de admiraţie.

Aşi putea spune, mai bine, de compătimit, căci colecţionarii aceştia îşi datoresc mania lor unui grăunte de haos, care pătează lumina minţii.

Şi cu rîvnă uimitoare, ei strîng mereu exemplarele colecţiunii lor, o îmbogătesc şi o aranjează c'un gust ce-i drept, destul de rafinat.

Retraşi în mijlocul lucrurilor lor dragi, ei se găsesc în lumea lor, pe care numai dînşii o înţeleg. Atunci sunt fericiţi veseli ca nişte copii; şi trăesc aşa neştiuţi, — căci expoziţiile lor nu sunt publice, — sunt prea egoişti ca să împartă cu cei mai mulţi farmecul maniei lor. Şi numai moartea ne dă la iveală asemenea suflete curioase şi colecţiuni puţin comune.

Şi aşa s'a putut şti la moartea unui cap încoronat, care domnea în „ţara regilor nebuni", că acesta avea patima tuturor colecţionării listelor de bucătărie,

Dacă era un vînător pasionat, şi-un îndrăgostit al artelor, dacă a ştiut să poarte cu dibăcie frînele grele ale conducerii unui stat, i-a ramas totuşi în minte, puţin din noaptea ce domnea în creerul strămoşilor săi.

Şi strîngea reţete culinare. Tot ce-a putut născoci fantazia gastronomică a maeştrilor în această artă, el le aduna cu îndîrjire.

Menu-urile aurite ale prînzurilor regale sau dineurile diplomatice, acopereau păreţii cîtor-va odăi, ascunse, din vastul său palat.

Listele de bucate ale marilor restaurante, umpleau în fiecare sezon cîte un dosar.

Reţeta frugală a celor modeşti, era alături de formulele complicate pe care le digerau stomacurile nesăţioase.

De la simpla „pîne cu apă" a locatarilor închisorilor, pînă la rafinăriile excesive ale nobilimii pîntecelui. Şi tot ce-au îndestul mesele vremurilor trecute, elegantele preparaţii din timpul regelui soare, simpla gustare a anglo-saxonilor, voluminoasele aperitive ale teutonilor, savantele numiri latineşti din cheturile nesfîrşite ale decăzutei Rome, milenarele ospeţe ale egiptenilor şi ale caldeilor, — toţi furnizorii eternului stăpîn al eului material, stomacul, — atît de prozaic şi urît de cei care se hrănesc cu visuri şi himere,—se înşirau în formule şi în menu-uri, cu variaţii infinite.

Intre archivele istoriei culinare îşi petrecea el orele libere, aranjînd şi studiind problemele cele mai încîlcite ale poftei. Şi nările palpitau la valul de arome ce isvoră par'că din reţete, şi limba aţîţată de infinitatea gusturilor, îl făcea să simtă şi acreala sucului gastric, iar pacea tot mai poruncitoare a foamei îl silea să încerce mereu reţetele şi menu-urile adunate, pînă ce într'o zi o constipaţie stupidă îi pune capăt vieţii.

Şi gîndindu-mă la acest enciclopedist al stomahului, mi-au venit în minte alte tipuri de colecţionari, fie-care cu mania lui.

Am cunoscut pe un tînăr, student, care era nenorocit dacă nu aduna în fiecare zi cîte-un nou condei la colecţia sa. Dacă'mi lipsea condeiul, eram sigur că'l voi găsi printre numeroasele cartoane de care erau prirse felurime de tocuri. Păreţii odăii sale erau tapetaţi cu aceste ornamente, erau pline şi saltarele, iar

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

pardoseala era mai periculoasă de cît gheața cea mai alunecoasă. Toate culorile și toate formele se înșirau în linii paralele pe cartoane. Dungi de întuneric, dîre de sînge, șuvițe de senin, creioane de șofran, lame de iarbă, trăsături de zăpadă și tuburi de rugină, — tot ce fantazia omenească a născocit în această măruntă artă, se etală în portative colorate. Condeele istorice, istrumentele care au cristalizat cu vîrful lor umed gîndurile atîtor genii, erau la locul de onoare, și nu lipsea nici primitiva pană de gîscă. Șuvițele de lumină își variau strălucirea după ondulările contururilor; tocurile de lemn, fildeșul crestat artistic și condeiele mai complicate din metal, stăteau ca niște rînduri războinice de săgeți îndreptate contra dușmanului nevăzut al minții, ignoranța.

Vremea însă, ne-a despărțit și mă gîndesc la curiosul meu prieten și la enormul său arsenal de condee. Și nu rîd; un zîmbet de compătimire mi se strecoară pe buze. Dar amintirea unui alt colecționar, tot așa de curios, îmi umple sufletul de o tristeță adîncă.

Era și el un tînăr, care de mic copil, strîngea cu patimă, cutii goale. Părinții săi, oameni cu stare, trebuiră să-i facă cîte-va hambare. Pe numeroasele polițe și etajere se'nșirau cutiile și cutiuțile de toate formele și colorile. Cutii de bonboane, cutii de pudră, strînse din buduare, — tot ce păstrează mulțimea de nimicuri, — produse ale cofetăriei parfumeriei și farmaciei el le colecționă. Simple cutii de carton, cutiuțe de tablă, casete de lemn, bogate cutii îmbrăcat'n catifele și pînze aurite se'nălțau în modele fără număr, Luminele și nuanțele, formele lor artistice, el le prețuia mai mult de cît conținutul. Pe capacele norodului de cutii se putea admira cea mai vastă expoziție de pasteluri, de portrete, de flori, de sburătoare și uimitoare vignete împrăștiete cu atrăgătoare bogăție, iar vocabularul cel mai voluminos și mai cosmopolit s'ar putea alcătui din firmele și numirile înșirate.

In această expoziție își treçea zilele, și multe taine știa el să citească multe drame și multe surîsuri le vedea par'că mirosind golul prizmelor din care rămășiță din toate gusturile și toate parfumurile, iszorau. Și cea din urmă cutie pe care-a trîns'o a fost racla, din 4 scînduri care i-a trimis,o eternul fabricant de morți.

E. D. Reigis.

TRIBUNA JUDICIARA

MEMORIU

Din partea fraților Millo și S. Herșcovici, la opoziția lor prin care cer a li se reduce suma fixată drept cauțiune.

Lucru judecat?

— De și cu ocazia Apelului d-lui Prim Procuror al Tribunalului Iași, onorata Cameră de punere sub acuzare, ocupîndu-se cu infirmarea mandatelor noastre de Trib. Iași s. I, a admis acel apel și a dispus pentru a 2-a oară deținerea noastră mai departe, însă fixînd și cîte o cauțiune de cîte 25,000 lei fiecare: *noi credem că aceasta nu poate constitui autoritatea lucrului judecat* și deci în principiu onorata Cameră va primi opoziția noastră.

In fond, ne permitem a atrage binevoitoarea atențiune a onoratei Camere de punere sub acuzare, că azi abia noi sesizăm această instanță; că cu ocazia judecărei apelului d lui Prim Procuror, noi nu sesizasem cu nimic onorata Cameră, *căci am fost mulțumiți cu infirmarea mandatelor noastre;* că apelul d-lui Prim Procuror tindea numai la confirmarea mandatelor, *deci cu acea ocasie credem că onorata Cameră nu se putea pronunța anticipando și asupra liberării noastre pe cauțiune*, **privindu-ne astfel de prima instanță, judecătorul de instruoție!** Dacă s'a dat și un memoriu *și acolo s'a adăogat și cererea subsidiară de cauțiune*, credem că memoriul nu poate lega onorata Cameră în mod legal, căci nu e prevăzut în procedura penală ca un mijloc de sesizare și atac a unei ordonanțe sau Decisiuni judecătorești, ci numai la un mijloc de apărare, căci legea nu permite prezența avocaților înaintea Camerei.

Acest punct fiind lămurit credem că onorata Cameră îl va primi și deci va înlătura susceptibilitatea și ideea de *„lucru judecat“*, *„lucru decis“*, *„hotărîre definitivă a Camerei“*.

Quantumul cauțiunei.

Dl. judecător de instrucție, singurul în măsura cea mai justă de apreciare, căci mai mult ca or-cine este inițiat în afacerea aceasta, pe care o instruește cu competință stabilită, — a decis în cunoștință de cauză cîte o cauțiune de cîte 5,000 lei fie-care din noi. O credem prea mare, căci ne isbim de imposibilitatea de a o depune. Creditul și situația noastră morală, din causa detențiunei lungi ne sunt cu totul sdruncinate și avere personală nu avem alta de cît cea din Comerț. Ar fi deci o imposibilitate materială forțată, de a depune aceste sume și legiuitorul a fost indulgent în asemenea cazuri, el a încurajat „libertatea“, socotind deținerea ca o excepție. Așa dar onorata Cameră sperăm că va înlesni libertatea noastră, satisfăcînd legea. E probabil că și d. Prim Procuror va opoza ordonanța d-lui judecător de instrucție, cerînd majorarea sumei de cîte 5,000 lei fie-care; iar onorata Cameră poate ca chestie de corespondență cu Decisia sa asupra infirmărei mandatelor noastre de depunere, va fi dispusă a privi cu simpatie această cerere. Credem în dreptul nostru sfînt de apărare, rugînd respectuos onorata Cameră a chibzui și a decide conform cu situația reală din această afacere. Quantumul fixat de onorata Cameră, anticipat, de cîte 25,000 lei fie-care, adică 50,000 lei, reprezintă azi, față cu situația comercială generală o sumă enormă, pe care dacă am poseda-o sau am avea posibilitatea de a ni-o procura, am aranja aproape întregul nostru pasiv de peste un milion. E o lipsă mare de numerar în piață, în cît a menține o sumă ridicată, ar fi a consacra „o *imposibilitate de fapt*“ de a ne mai vedea libertatea.

Rugăm deci respectuos onorata Cameră a ține cont de toate împrejurările de drept și de fapt și a admite opoziția noastră, respingînd pe a d-lui Prim Procuror și a ni se fixa o cauțiune modestă, pe care să fim în stare a o depune.

Cu stimă

p. *Frații Millo și S. Herșcovici*

George Skarlet-Avocat

Litere-Științe-Arte

O siluetă.—Despre simpaticul societar și secretar al teatrului național din Iași scrie, între altele, revista „Teatrul“ în numărul nou-apărut:

„...Vrînd să scriu despre d. Petrone, artist eșan, nu-i pot vedea cu gîndul, adevăratul chip. Ci îmi răsare înnainte, întîiu, ordonanța din *Zile vesele după răsboiu*, Țăndurică, cu ciubotele largi, cu uniforma ponosită și cu chipiul pe-o ureche. D, Petrone a luat ceia ce-i caracteristic la ordonanțele romîne și a creat un tip mai viu de cît toți vistavoii pe care i-am văzut și de care, în atîtea rînduri, am rîs.

Pe Țăndurică îl am în suflet și de cîte ori îl chem din lumea unde doarme el vine pe scenă cu pași de militar, salută și face din ochi cu înțeles.

Stăruind însă asupra d-lui Petrone, pe al doilea plan îl zăresc pe chelnerul Albert, din *Cafeneaua cea mică*,—succesul stagiunii actuale.

Albert, cu șorțul alb, trece ca un zîmbet prin lumea felurită a cafenelei; el, stăpînul unei averi enorme, slujește în Cafeneaua cea mică, sub privirile fetei patronului. pe care în taină o iubește, tăcut și visător.

Alături de aceste două personagii apare „contele“ din *Vioara*, grav și diplomat. Și lîngă ele, pe planuri din ce în ce mai depărtate, Chiriac, Lăcustă Vodă și multe altele“.

*

Un important studiu asupra Cochylisei datorit d-lui profesor N. Leon, a apărut, extras din Analele Academiei.

Vom reveni asupra instructivei monografii de o reală importanță științifică și practică.

*

„Napierkowska-Valse“ se intitulează o nouă și frumoasă compoziție a cunoscutului profesor iașan Ch. I. Bernstein și se vinde la magazinul Michelsohn cu 2.50 fr.

*

In ajunul centenarului lui Gr. Alexandrescu, amintim că prima ediție populară care cuprinde și proza și opera poetică a marelui scriitor este volumul (1 leu) apărut în colecția Șaraga.

*

Invățămîntul particular: „Ce-a fost, ce este, cum trebuie să fie“, se intitulează o broșură interesantă a d-lui D. Dimiu, fost inspector școlar.

*

STRUNA ZILEI

STRATEGIE...

Glonții militari au căutat în zadar să ajungă presupusul aeroplan, — care era o stea...

Pentru straşnica ispravă
Meritați, fără zăbavă,
Ca să vă dedic o... strună,
Domnilor „Impușcă 'n Lună!“

Prima Societate de Economie din Urbea Iași

Convocare

Domnii membri ai Primei Societăți de Economie din Urbea Iași sunt convocați în Adunare generală pe **Duminică 20 Ianuarie 1913**, ora 1 jum, p. m. în localul propriu al Societății din Strada Ștefan cel Mare și Palat No. 1.

La ordinea zilei sunt următoarele cestiuni:

1) Raportul Comitetului de administrație asupra mersului afacerilor Societății în cursul anului social 1911—1912, aprobarea bilanțului și descarcarea administrației de gestiunea acestui an.

2) Raportul Comisiunei de Control privitor la constatările ce dînsa a făcut verificînd registrele de comptabilitate și operațiunile efectuate în intervalul de la 1 Mai la 31 August 1912 și care comisiune a luat parte la alegerea și împărțirea dividendului pe anul 1911—1913.

3) Alegerea unui membru în Comitetul de Administrație al Societății, care va fi tras la sorți în ședință, conform Statutelor. Membrul eșit la sorți poate fi reales.

4) Alegerea Comisiunei de control conform Statutelor, pentru verificarea gestiunei pe timpul dela 1 Septembrie — 31 Decembrie 1912.

5) Votarea budgetului Societății pe anul social 1912—1913.

6) Chestiunile ce se vor ivi în cursul ședinței.

Președinte, **V. I. RADU.**

INFORMAȚII

Ajutorii de învățători reușiți la examen. — In urma examenului ținut în cursul lunei Decembrie, au reușit la examenul de ajutori de învățători, următorii candidați:

D. V. D. Popescu media 9,21, Popescu D. Vasile 9,21, Roșeanc G. Marin 8,88, Nicolau Sofia 8,79, Preotul Sorocescu I. Const. 8,81, Teodorecsu Melania 8,71, Ceușu Florea 8,67, Anastasiu Natalia 8,42 Marinescu Toma 8,38, Georgescu P. Nicolae 8,33, Bart Maria 8,25, Georgescu Evira 8,21, Ștefici Natalia 8,21, Mehedinți Emanoil 8,13, Teodoru Sofia 8,13, Stancu Vasilichia 8,08, Tranã Vasile 8,04, Popescu C. Nicolae 8 Șofican G. Nicolae 7,96, David G. 7,92, Stănescu 7,92, Hotoboc Nic. 7,88, Rădulescu Ștefana 7,75, Romano C. Ecaterina 7,72, Mărgăritescu I. 7.71, Vasilescu Elisabeta 7.71, Ungurelu Gr. Marin 7.70, Rusu R. Dumitru 7,67, Bobină I. 7.62, Sava Ion 7.58, Ionescu Maria 7,55, Secară Vasile 7. 55. Pandurescu Eugenia 7.54, Constautinescu D. Șt. 7.50, Huiculescu I. Gr. 7,50, Ionescu D. 750, Canu N. Ioan 7.46, Predescu N. D. 7.46, Preot Borș Toader 7,46, Vaideanu Gh. Maria 7,46, Dragomirescu N. 7,42, Iliescu Șt. 7,42, Teodorescu Ecaterina 7.42 Ștefănescu Nic. 839, Chiriac G. Mana 738, Popa I. Gh. 7,34, Vasilichioi G. V. 7,33 Pîrvulescu Nic. 7,29, Berbecu P. Paul 7,25 Nicolescu V. Aurelia 7,25, Pănoiu Emanoil 7,25, Anghelsecu Const. 7,21, Nicolau Ecaterina 7,21, Rosulescu G. 7,21, Sălășman Ștefan 7,20, Voinescu Nic. 7.20, Alexe I. Marin 7,17, Dimitriu Aneta 7,17, Enășel N. Constantin 7,17, Ionescu Victoria 7,17, Ionescu G. Alexandru 7,17, Popescu G. 7,17, Protopopescu Paraschiv 7,17, Stănescu Maria 7.17, Irimescu Ioan 7,13, Popescu Atanasie 7,13, Mateșescu Const. 7,12, Pușcășeanu V. 7,12, Hristescu D. Nic. 7,08, Angheluță I. Natalia 7,05, Atanasiu G. 7.05 Didea I. 7,04 Maiorescu Nicolae 7,04, Ahcearliu Marin 7, Alexandrescu I. 7, Crîngu Ștefania 7, Deculescu St. 7, Mușică P. Maria 7, Novac G. 7, Oprescu Elvira 7, Popescu R. Anastasie 7, Scînteie D, 7, Straus G. 7, Ciupagea Georgescu Laria 6,96, Vîrlan P. Ioan 6,96 Nicolescu C. 692 Constantinescu Maria 6,88, Miculescu I. 6,88. Radu S. I. 7.87, Andriescu Mihai 683, Iliescu Șt. 6,83, Gheorghiu C. Vasile 6,83, Stănescu Ilie 6,83, Preotul Popescu Nic. 6,79, Sîngereanu Elena 6.79, Popescu D. Anastose 6,75 Sachelarie Gh 3,75, Ilina Gh. Petre 6,67, Loghin D. Gh. 6,67, Popescu N. Vasile 6,67 Pădure Teodor 6.67 Prichici Iordan 6,67, Stănescu I. 6,67, Andriescu Ilie 6,66, și Ștefănnscu Ana 6,66.

**** După o ultimă dispoziție a Impăratului Germaniei, Principele Eitel Frederic, și nu Oskar, va reprezinta pe M. S. la botezul principelui Mircea.

Principele Eitel și suita—la care s'a adăugat lt.-colonel von Mutius, fost atașat militar la București, a plecat din Berlin astăzi dimineață, Vineri și va sosi în București, prin Burdujeni Sîmbătă seara ora 7.40.

A. S. R. principele Eitel va fi întîmpinat la gara de nord de M. S. Regele, A. S. R. Principele Ferdinand, Principele Carol și de demnitarii statului.

**** Lista de subscripție pentru *Flota națională*, prin d. Moritz Wachtel, președintele Uniunei evreilor pămînteni din Iași:

Moritz Wachtel 800 lei, W. Dinerman 200 lei, Rubin Iuster 50, Soc. Rom. Ital. fabrica de frînghie (foastă Wachtel) 100, Dr. A. Steuermann 50 lei. I. Mendelsohn 20, Elias Șaraga 20, E. I. Brumer 20, Natan Gheller 10, Samoil Rechler, Copel Abramovici, I. Baraș, Daniel Rosenberg Aron Goldștein cîte 5 lei. Leo Mendelson 3, Jean Rosenfeld, Leon Segall, Solomon Rosenfeld, David Bercovici, S. Zalzberg, Abram Bank, Haim Moșcovici, Anonim, I. P. Suher, Ab. Davidsohn, I. Schwartz, Aron Meierowitz, Moise Altman, à 2 lei.

L. I. Clingher 3 lei, Nathan Rosen 5, O. Finkelstein 5, Meir Finkelstein 5, M. Rosen 5, A. Grünberg 5 lei.

S. Hellmann, M. Cuziner, A. Fruchtmann, A. Dorneanu, M. Rechler, S. Zaharia, I. Iițic, H. Braunștein, Israel Reisner, O. Leibovici, M. L. Bercovici, S. Feiwiș, I. Teitler, Ch. Rosenkranz, A. Olivenbaum, F. Bercu, L. Abramovici, à 1 leu.

A. Leibovici, M. Preisler, M. Löbel, A. Rosenfeld. L. Kanner, Gutman, Kohn, D. Finkelștein, I. Silberberg, Ch. Sverfeld, à 0.50 bani.

H. Hirschensohn 20 lei. Iosup Herșcu 1.50. C. Susmann 0.30, Albert Rosenthal 5 lei. Prin H. Hirschensohn 4.40 lei.

Total 1403.20 lei.

(va urma).

**** D. C. Antoche funcționar vama Iași, a fost transferat la vama din Galați.

**** Mîne seară Sîmbătă 19 Ian. va avea loc în sala hotelului Binder, nbișnuitul bal mascat dat de Dukaten.

**** Mai mulți proprietari din județul Fălciu ale căror proprietăți sunt inundate de apele Prutului, au făcut cunoscut ministerului de lucrări publice, că s'au constituit în societate, spre a putea începe, cu ajutorul statului, lucrările de irigare.

Cum statul are cele mai multe proprietăți pe malul Prutului, ministrul a delegat pe d. inginer Poenaru-Iatan să facă studiile necesare. Intinderea terenurile inundate din regiunea Prutului este de apro pe 100 mii ha.

D. inginer Poenarn-Iatan își va începe studiile pe teren chiar în primavara anului acesta.

LA 23 IANUARIE 1913

Se dă Reprezentația de retragere

A ACTORULUI **PENEL**

Se va juca comedia

BÉBÉ

Biletele la Agenția Thalia (Maximovici) de pe acuma.

D. D. Botez, avocat, a fost numit sub bibliotecar la universitatea din Iași, în locul d-lui Bourianu.

**** Eri s'a făcut în Podu-Iloaie, în prezența d-lui N. Z. Simionescu, administratorul Plășii, înstalarea consiliului comunal. Au asistat toți fruntașii tîrgului și un mare număr de cetățeni. După depunerea jurămîntului, d. administrator al Plășii le urează spor la muncă pentru interesele Comunei. Vorbește apoi d. L. Ferderber, care, felicitînd pe noii aleși, declară că în totdeauna toți cei ce au luptat pentru alegerea lor, vor da tot concursul pentru binele și propășirea Comunei.

D. dr. Witner, medicul primar al spitalului, promite tot concursul seu ca medic al comunei și felicitînd pe noii aleși îi roagă să-i dea tot sprijinul ca comuna să meargă bine din punct de vedere sanitar.

In urmă a vorbit d. Const. L. Ferderber, care arată aleșilor misiunea dublă ce o au, întîi de a mulțumi pe cei ce i-au ales și apoi de a recompensa pe d. Prefect al județului, care ascultînd în totul dispoziția șefului seu, d. ministru de interne, ei sunt adevărata expresiune a voinței cetățenilor. Numai muncind fără preget pentru interesele comunei, spune d-sa, vă veți îndeplini misiunea.

D. C. Benuce, ales primar, mulțumește pentru încrederea ce i s'a arătat.

In urmă cu toții s'au întrunit la d. L. Ferderber, unde li s'au oferit o gustare.

**** In timpurile aceste de îngrijorare și de temere,—nici-o știre nu e atît de bine venită ca acea venită din cercurile societății de gimnastică, sport și muzică în privința marelui bal mascat și costumat organizat de către societate pentru seara de 2 Februarie.

Se fac monstre pregătiri pentru succesul balului la care, ca în totdeauna, va lua parte cu mulțumire întreg Iașul iubitor de artă și de petreceri pitorești.

**** D. Bălăcescu, membru în comisiunea monumentelor publice, a vizitat eri școala de bele-arte din localitate.

**** In localul camerei de comerț din localitate va avea loc Duminică 3 p. m., adunarea generală a tuturor acționarilor „Casei Artelor“ din Iași, pentru definitiva constituire și organizare a societății.

Russian-American India Rubber & Co.

„TREUGOLNIK“ St. Petersburg

Sucursala: București, Strada Sărindar 22

(numai pentru engros)

Ultime Informaţii

Consiliul profesoral al facultăţii de ştiinţi, întrunit, din nou, ieri seara, a votat pe d. profesor Paul Bujor ca decan al acelei facultăţi, pe un period de doi ani; d. profesor Aurel Mănescu a fost delegat în senatul universitar.

Doamna Maria Moruzzi a donat ministerului de războiu 6000 lei cu scopul de a cumpăra cojoacele soldaţilor regimentului Cuza-Vodă din Iaşi.

Donatoarea a fost, se ştie, nora neuitatului Domn.

Orariul de jumătate zi la şcolile primare—admis de ministru.

Delegaţia de 16 institutori şi institutoare, formată spre a se ocupa de chestia reformei orariului în şcolile primare, a fost primită astăzi de secretarul general, apoi de ministru, faţă fiind directorul şi sub directorul învăţămîntului primar.

Delegaţia a expus ministrului chestia orariului de jumătate zi şi reforma a fost admisă de d. C. Disescu, care a promis că o va reglementa curînd.

Ministrul a promis apoi că va asista astă-seară la conferinţa d-lui dr. Cotescu, care va vorbi în chestia orariului.

Direcţia laboratorului de electricitate a Universităţii din Iaşi a intervenit la ministerul de instrucţie cu propunerea de a admite instalarea unui post de telegrafie făr fir în palatul Universităţii.

Catargul cu vîrful receptor şi transmiţător ar urma să fie aşezat pe acoperemîntul palatului universitar între cele două cupole mai înalte.

Domnul ministru Badareu, care a pleçat ieri seara la Bucureşti, va fi din nou în Iaşi Joia viitoare.

De la minister s'a cerut imediata convocare a senatului universitar, pentru alegerea încă a doi profesori, în comisiunea pentru rîdicarea la rangul de profesor definitiv al d-lui Gr. Demetrescu, de la facultatea juridică din Iaşi.

După stăruinţele rectumului Universităţei din Iaşi, consiliul profesoral al facultăţei de medicină, a intervenit la ministrul de instrucţie ca să înfiinţeze o catedră de „medicină militară şi de chirurgie de răsboiu".

Mai bine s'ar fi cerut desfiinţarea catedrei de medicină legală, pe care nenorocitul analfabet o ridiculizează de atîta amar de vreme.

Doamna Maria C. Buţureanu, apreciata institutoare, a suferit o crudă pierdere prin decesul părintelui ei, d. C. Lambrino.

Luăm vie parte la durerea distinsei noastre colaboratoare.

In prima jumătate a lunei Februarie se va ţine în Bucureşti examenul de capacitate pentru partea literară.

Sunt înscrişi numeroşi candidaţi iaşani.

O delegaţiune a societăţei farmaciştilor iaşani, va pleca în Capitală pentru a înmîna d-lui ministru al comerţu lui şi industriei un memoriu în ce priveşte procurarea medicamentelor pentru aparatul cassei medicale.

Intru cît acest aparat, care serveşte mii de familii, se alimentează exclusiv din Bucureşti, farmaciştii locali sufăr o simţitoare concurenţă.

Colegiul electoral al comunei Uricani, jud, Iaşi, a fost convocat să se întrunească în ziua de 10 Februarie. pentru a alege un nou consiliu comunal, actualul fiind descomplectat.

Concursul pentru ocuparea catedrei de farmacologie şi materii medicale, vacantă la universitatea din Iaşi, prin transferarea la Bucureşti a titularului, d. D. Ionescu, va avea loc în ziua de 22 Februarie c.

Moratoriu pe timp de 6 luni, cerut de firma inginer Leon Brill a fost admis astă-zi de tribunal, numindu-se în comisia de control: Banca Moldova, banca Podul-Iloaie, casa de Scont şi d. Marcu Gheţel.

Jude director domnul Haralambie Grigoriu.

Şcolare. — Domnul Alexandru Chiriţă, învăţător la şcoala din comuna Simicea (Botoşani) a fost numit dirigintele acelei şcoale, în locul d-lui Const. Fetcu.

— D-ra Maria Sirion, institutoare la şcoala de fete No. 1, a obţinut un concediu de o lună de zile, pentru caz de boală.

— Domnul Constantin Zăhărescu, institutor la şcoala de băeţi No. 3 din Botoşani, a fost numit profesor la şcoala de adulţi, în locul d-lul C. Cernescu, care e bolnav.

— D. Iacob Cerchez Popovici, institutor la şcoala primară No. 1 din Botoşani, a fost numit preşedinte la secţia întăia a conferinţilor lunare din acel oraş.

Afacerea privitoare la restituirea dotei şi succesiunei luate de d. Veniamin Kostake, în dauna fiului său, d. Ion Kostache, a fost cercetată ieri de secţia II a tribunalului, care a rămas să se pronunţe la 22 c.

Am vorbit eri despre un incident ce a avut loc, în cabinetul primului procuror, între un avocat şi unul din procurori, arătînd că avocatul a trimes martori procurorului. Martorii, întruniţi ieri seara, neputînd cădea de acord, alţi martori vor fi constituiţi.

Procesul scopiţilor, daţi judecăţii pentru mutilare, va ocupa şedinţa de mîne, Sîmbătă, a Curţii cu juri. Prin decesul autorului principal, Sesof, afacerea nu mai prezintă interesul de odinioare.

Ministerul Industriei şi al Comerţului, a luat dispoziţiunea ca toate amenzile la care au fost condamnaţi meseriaşii, să fie ertate îndată ce condamnatul se va pune la curent cu plata cotizaţiunilor.

S'a fixat termen 22 Ianuarie pentru judecarea următoarelor cereri de declarare în stare de faliment: Haim Iosub, Lupu Aberman, Iosub Schwarz, Gh. Constantinescu (Belceşti).

La sindicatul falimentelor a avut loc astă-zi verificarea portofoliului faliţilor I. L. Bercovici şi I. B. Abramovici.

Un poet ale cărui versuri au fost foarte gustate pe vremuri, căpitanul Carol Scrob, a încetat din viaţă ieri, în Bucureşti.

Conferinţi la liceul militar din Iaşi: 24 Ianuarie, domnul profesor Vizireanu despre „Insemnătatea zilei din punct de vedere istoric militar"; 27 Ianuarie d. profesor Valentin Bude, despre „Poezia patriotică în literatura germană"; 3 Februarie, d. Scriban, despre „Naţionalizmul în limbă"; 10 Februarie, d. Manoliu, despre „Idealul nostru naţional în Peninsula Balcanică; 17 Martie, domnul Bejan, despre „Patriotismul la cei veçini.

In urma succesului imens obţinut cu Filmul „Războiul pentru independenţa României" şi după indemnul unanim al inteligentului public iaşan care a ştiut să recunoască adevărata valoare a măreţei reconstituirii istorice, Direcţia cinematografului aduce la cunoştinţă că prelungeşte aceste reprezentaţii încă pentru astăzi Vineri 18 Ianuarie (matineu şi seara).

Sîmbătă 19 Ianuarie program nou cinematografic (mat. şi seara).

Noul program cuprinde între altele:

Cine-i dansatoarea? dramă în două părţi (film d'art. Paris).

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, sporturile şi telegramele însufleţite.

Pentru o pisică, scene foarte humoristice.

Duminică 20 Ian. (2 mat. şi reprez. seală) cu program nou duminical:

Gestul care acuză. mare dramă în 2 acte.—Pentru Washington, dramă americană etci

Curtea s. I a majorat astăzi pedeapsa comerciantului falit Moise Feierstein, din Bărlad, la patru luni închisoare şi a lui Herşcu Iaeger, din Folticeni, de la 150 lei amendă la o lună închisoare.

Juraţii urmau să juduce astăzi un „proces de presă". Dat în judecată era un anume Isak Berman, de 16 ani, „colaborator" al unei reviste de prost gust „Guriţa Mahalalei".

Berman şi-a permis să trimeată sărutări, prin publicitate, unei d-şoare din Iaşi, fapt pentru care a fost dat judecăţii de tatăl d-rei. Cum reclamantul a cerut despăgubiri civile, judecarea procesului a fost amînat pentru a se cita tatăl reclamantului.

Doamnă *vieneză în vîrstă, instruită, perfectă în menaj şi bucătărie, caută loc.*
Adresa: Vieneza str. Păcurari, 40.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 18 Ianuarie

Ostilităţile reîncep luni seara

Ce va fi după primul foc?

Sofia. — Armistiţiul va fi denunţat cu începere de azi ora şeapte seara; prin urmare ostilităţile vor reîncepe Luni ora şeapte seara.

*

Constantinopol. — Respunsul porţei la nota puterilor a fost înmînat marchizului Pallavicini decan al corpului diplomatic. Se asigură că răspunsul porţei care ar fi trebuit să fie înmînat la amiază ar propune pentru vialetul Adrianopolului rîul Toundja ca graniţă; lăsînd bulgarilor o parte din oraş. In ceea ce priveşte insulele, nota ar spune că cele patru insule care se găsesc la intrarea Dardanelelor trebue să rămîe Turciei, pentru celelalte Poarta ar fi gata să dee tonomia ca acea din Liban sau din insula Samos. Ora 5 jum. seara armistiţiul a fost denunţat. Respunsul porţei propune o graniţă care ar lasa Bulgariei tot ţărmul drept al Mariţei In cea ce priveşte insulele afară de cele patru care domină intrarea Dardanelelor, Poarta e dispusă să primeze sfatul puterilor. Poarta îşi exprimă dorinţa ca puterile care au promis Turciei sprijinul lor financiar vor acorda Porţei dreptul de a majora tariful vamal. Pe la amiază ministrul de externe a sosit la ambasada Austro-Ungară spre a remite nota turcească, cînd un ofiţer, fratele marelui vizir care aştepta de două ceasuri în faţa ambasadei s'a apropiat de automobilul ministrului, i-a spus cîteve cuvinte şi ministrul s'a înapoiat la Poartă. Cu cîteva minute mai înainte, marele vizir făcuse o vizită marchizului Pallavicini. După părerea cercurilor diplomatice, nota porţei e împăciuitoare şi prevenitoare faţă de puteri, dar cred că după denunţarea armistiţiului care schimbă cu totul situaţia notei e aproape fără efect, de oare ce ostilităţile trebue să reînceapă Luni după ora şeapte seara. Cercurile oficiale de la Poartă, declară că chiar după expirarea termenului stabilit de denunţare, Turcii nu vor ataca, ci se vor apara dacă aliaţii vor ataca cei dintăiu. E adevarat că în timpul acestui interval, multe lucruri s'ar putea întîmpla spre a înlătura reluarea ostilităţilor. Nota Porţei a fost înmînată la ora 2 şi jum. de către ministrul de externe marchizului Palavicini. Nota fusese adusă înapoi la Poară spre a adăugă cîteva cuvinte.

*

Londra.—Agenţia Reuter află că delegaţii Sculudis, Vesnijtch şi Popovici vor mai rămîne încă cîteva zile la Londra, în scop de a menţine contact cn Foreign Office. Cătiva delegaţi vor asista probabil la recepţiunea regelui Angliei la palatul St. James în ziua de 4 Fevruarie. Venizelos va pleca Sîmbătă din spre Salonic prin Paris, Viena şi Belgrad. După recepţiunea de la 4 Fevruarie la St. James palace d. Minkovici se va duce direct la Cetinge.

*

Paris.—D. Teodoroff, ministrul finanţelor bulgare, a declarat unui redactor al ziarului „Le Temps", că Bulgaria va menţine cererea sa de indemnizare de războiu, de oare-ce a pierdut 25 mii de morţi şi că va fi silită să plătească anual 10 milioane pensionarilor timp de 20 sau 30 de ani. Bulgaria are sub arme 550 mii de oameni; de oare-ce Turcia a silit-o să menţină acest efectiv ea trebue să plătească cheltuelile făcute. Statele aliate primesc în principiu o parte din datoria otomană, dar nu poate admite o evaluare arbitrară; după d. Teodoroff statele aliate s'ar putea însărcina cu 400 milioane la care s'ar putea adăuga anumite angajamente, ca o garanţie chilometrică pentru regiunile anexate.

*

Londra.—Conferinţa ambasadorilor de ieri s'a ocupat numai de graniţa Albaniei şi de situaţia creată de ruperea negocierilor de pace. Discuţia chestiunilor financiare şi economice pricinuite de cesiunile teritoriale a fost amînată pînă Luni.

*

Agenţia Reuter află că misiunea turcească, a făcut o vizită lui sir Edw-Grey spre a-i mulţumi pentra ospitalitatea guvernului englez şi sprijinul acordat în timpul negocierilor.

Un reprezentant al agenţiei Reuter, a comunicat d-lui Danew, conţinutul notei turceşti semnalată azi după amiazi. D. Danew a declarat în numele tuturor misiunilor aliate, că răspunsul Turciei nu ar putea servi de baza unor negocieri nuoi.

Am spus că Adrianopole şi insulele Egeice trebue să fie cedate, altfel negocierele nu vor fi reînnoite. Cesiunea cerută trebuie făcută înainte de reluarea ostilităţilor: primul foc va schimba condiţiunile noastre.

Inainte de a fi făcut această declaraţiune, d. Danew vizitase pe sir Edw-Grey. Delegaţii balcanici au declarat unui reprezentant al agenţiei Reuter, că Turcia va trebui să iscălească preliminările de pace pe cîmpul de luptă, înainte ca alte negocieri să fie posibile.

Pentru Flotă

Bucureşti. — Societatea centrală agricolă, a donat 30,000 lei pentru flotă.

Cumpararea de submarine

Bucureşti. — D. general Harjeu, Ministru de răsboiu a dat d-lui amiral Eustatiu misiunea de a cumpara 2 submarine pentru flota romînă.

Beneficiile Băncei Naţionale

Bucureşti — Beneficiile Băncei Naţionale de la 1 Ianuarie şi pînă la 31 Decembrie 1912, au fost de 10 milioane 808,507.

Acordul aliaţilor

Berlin.—Din sursă sigură, se afirmă că între ţările aliate domneşte cel mai perfect acord.

Noua luptă se va da pentru recucerirea Adrianopolului.

In aceleaşi cercuri se afirmă că un războiu între Romînia şi Bulgaria nu va izbucni.

Botezul prinţului Mircea

Berlin.—Principele Eitel Frederic iar nu principele Oscar, va reprezenta pe Impăratul Germaniei la botezul principelui Mircea.

Sosirea prinţului Eitel

Bucureşti.—D. Panaitescu, distinsul şef al siguranţei generale, a plecat la Burdujeni, unde va întimpina pe prinţul Eitel Friedrich, care va reprezenta pe Impăratul Germaniei la botezul prinţului Mircea.

Comandor al legiunei de onoare

Paris.—D. Pognon Administrator al agenţiei Hawas a fost numit comandor al legiunei de onoare.

Comisiunea parlamentară

Bucureşti.—Comisiunea parlamentară, convocată de domnul Al. A. Badareu, ministru de lucrări publice, se va întruni azi la orele 2 după prînz.

Comisiunea se va ocupa de chestia drumurilor.

Reînceperea ostilităţilor

Constantinopol. — Generalul bulgar Savoff a trimis marelui vizir o telegramă, prin care arată că armistiţiul a încetat şi că ostilităţile vor reîncepe Luni la orele 7 seara.

Un succes turcesc

Londra.—Ziarul „Times" află din Scutari că turcii printr'o eşire neaşteptată, a reluat localitatea San Giovani de Medua.

M-lle Louise Borustrom
— Brodeuse —
Iaşi, Şoseaua Arcu No. 9

se însărcinează cu ori-ce fel de broderii lucrate în matasă, fir de aur şi argint; monograme fine mari şi mici şi ori-ce desemnuri de bun gust.

Confecţionează lingerii pentru dame cu preţuri moderate. Doamnele se pot adresa şi prin cărţi postale.

De vînzare

VIA MITOC, *com. Ciurea satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, finaţe, livezi şi hucîag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*

UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*

Ambele cu mici sarcini.

Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

Franceza, Germana, Latina, Matematici, *elevi de curs primar secundar; preparaţiuni serioase conform programei ministeriale special pentru elevii pregătiţi în particular şi pentru cei din şcolele statului face,*

V. Emil Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

Acordor şi Constructor
DE PIANE
CAROL GRUCHOL
Iaşi, str. Carp, 3.

Dr. Suzana GROSSI
Asistentă la clinica obstetricală
BOLI DE FEMEI—FACERI
— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

MAMOŞUL
Dr. HALPERN
dela Facultatea din Paris
Vechiu medic francez.
Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris
Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier
Specialist în faceri şi boli de femei
17 str. Elena Doamna (fostă str. Albă)
8—10 a. m. 2—5 p. m.

Un maşinist Tipograf, *caută un post în provincie. adresa I. V. Sandu, şoş. Nicolina, No. 4 Iaşi.*

Grigore Dimitrescu
profesor universitar, fost magistrat
AVOCAT
ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Doctor M. Hortolomei
MEDIC DE SPITAL
Consult 4—6 p. m.
Str. Gh. Mirzescu 4 (colţ cu str. de sus).

Dr. Manolescu, Iaşi Strada Lăpuşneanu

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunţuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi la ziarul la

M. CA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» str. Cuza Vodă No. 17.

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
N. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea bolelor de Gută, Ritichi şi Dezinfecţie —

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară. Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecuciu
Reprezentanţi pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

a 1½ L. 0.80 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se înţeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultaţi Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

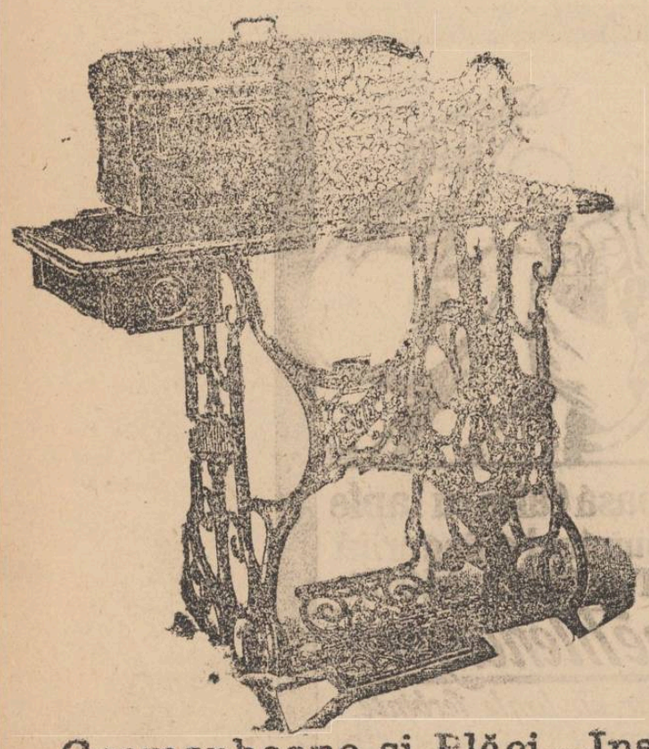

Biciclete BRENABOR
Întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE CĂRUCIOARE PERDULE şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Gresmann & M. Marcovici

MEDICAMENTE
Hapurile Doctorului Mousette
ADVERTISMENT RAPID MOUSSETTE vindecă şi vindecă
Nevralgie cele mai rebele, Durere de cap, Durere de dinţi, Durere de ureche, Durere de stomac, Durere de spate, Durere de rinichi, Durere de vezică, Durere de piept, Durere de gât, Durere de inimă, Durere de ficat, Durere de intestine, Durere de sânge, Durere de nervi, Durere de creier, Durere de oase, Durere de articulaţiuni, Durere de muşchi, Durere de piele, Durere de ochi, Durere de urechi, Durere de nas, Durere de gât, Durere de gură, Durere de dinţi, Durere de gingii, Durere de limbă, Durere de faţă, Durere de frunte, Durere de tâmple, Durere de ceafă, Durere de umeri, Durere de braţe, Durere de mâini, Durere de picioare, Durere de genunchi, Durere de gambe, Durere de glezne, Durere de tălpi, Durere de ştiţă, Durere de ţâţă, Durere de pântece

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1788 — Duminică 20 Ianuarie 1913

Un om, o epocă

Trăim oare într'o epocă într'adevăr mare, cum spun unii? Ne îndoim de lucrul acesta, pentru că nu vedem ivindu-se de nicăiri omul vremei, scriitorul inspirat de împrejurări și predominînd cu glasul lui, întrupînd în autoritatea lui, colorînd cu geniul lui, întîmplările și emoțiunile zilei.

De aceea ni se pare cu atît mai bine venită serbătoarea literară de mîne, — a aniversarului lui Grigore Alexandrescu, marele scriitor și luptător a cărui naștere — în 1812 — coincide cu anul răpirii Basarabiei și a cărui ultimă licărire de inspirație literară — în 1859—60 — coincide cu marele act al Unirii Țărilor Romîne. Numai fiziceste a supraviețuit mult acestei din urmă date istorice; însă fecunditatea lui literară, vigoarea creațiunilor lui se pot socoti încheiate odată cu înfăptuirea istoricului act — și încheiate cu ce gest memorabil! Căci modestul cîntăreț, patriotul sincer, respinge prilejul ce-i se oferă de a deveni ministru al țării, sfetnic al lui Cuza-Vodă, pentru ca, mulți ani mai tîrziu să se stingă în condițiuni de sărăcăcioasă existență.

„Nu știu cum ai privit refuzul meu de a intra în minister — scria poetul lui Ion Ghica la 31 Martie 1859. Poziția era frumoasă și aș fi primit ori-care alt minister, de exemplu pe al Culturei, pe al pricinelor străine, chiar și pe al controlului, afară însă de al finanțelor. Prefacerile ce se cer în toate ramurile sale sunt numeroase, timpul foarte scurt și camera — cum o știi. Apoi m'am temut să fiu ministru... neflind în poziție materială independentă, ca să mă pociu susține în urmă...“

Frumoase, patriarhale și cinstite vremi, cînd poetul luptător aprig și patriot, se ferea de portofoliul finanțelor, știind că o să rămînă tot sărac și tot simplu visător, la eșirea din minister!

Dar visul fără luptă nu era îngăduit acelei epoci de febrilă prefacere și de radicale transformări, — epoca dintre 1825 și 1860 în care au apărut figuri strălucite, pline de entuziasm, de energie și de talent, temperamente în care se conjugă și se contopesc firei de poet și oameni politici, epoca unui Asachi, Heliade Rădulescu, Cîrlova, Cîmpineanu, Gr. Alexandrescu, Boliac, Bălcescu, Costachi Negri, Alexandri, Bolintineanu, Cogălniceanu, Ion Ghica, Costachi Negruzzi...

Visul singur ar fi fost aproape o crimă, cînd totul era încă de făcut, ori de refăcut, cînd începuturile de cultură și de neatîrnare erau amenințate la tot pasul să fie înnăbușite. De aceea un Grigorie Alexandrescu — deși poet în înțelesul mare și deplin al cuvîntului — concepea numai arta tendențioasă și socială, arta în acțiune:

„...eu sunt din numărul acelora — scria el în 1847 — cari cred că poezia, pe lîngă neapărata condiție de a plăcea, condiție a existenței sale, este datoare să esprime trebuințele societății și să deștepte simțimente frumoase și nobile, care înaltă sufletele prin idei morale până în viitorul nemărginit și în anii eterni...„

Dar cîte suferințe, cîte obstacole pentru un poet îndrăzneț al unei epoce în care cenzura pîndea și pedepsea ori-ce avînt și ori-ce îndrăzneală! De aceea nici chiar forma cea mai inocentă — *fabula* — la care recurge marele poet, nu scapă necontrolată și fără procese de intenții. Din cînd bucata „Lebăda și puii corbului“ poetul a făcut închisoare, ordonată de cenzura rusă. Căci țările romîne semeau, pe atunci, sub călcîiul colosului de peste Prut, care vedea cu ochii răi ori-ce scînteiere de independență și de curagiu în țările romîne. De-acolo doară fusese pusă la cale — în 1847 — *închiderea școlilor romînești* sub Gh. Bibescu și Mihai Sturza, închidere motivată într'un raport monumental de cinic:

„Dacă am da tot acea învățătură treptelor societății, cari se găsesc în împrejurări deosebite, precum de am voi a supune la una și aceași hrană la vietăți de soiuri deosebite“.

Și timp de trei ani „mojicii“ au rămas fără școală publică, spre bucuria... cenzurei rusești, care opria în același timp ziarele, după cum dovedesc, între alte multe documente ale vremei, scrisorile lui Grigorie Alecsandrescu trimise la Iași lui Ion Ghica. O parte din ele au fost publicate în „Viața Romînească“ din 1906, transcrise din colecția Academiei Romîne, de d. Bogdan-Duică.

De aceea, într'o Prefață, poetul, vorbind de acei care-i cer să scrie și mai mult de cît scrie — zicea: „Ei ar avea cuvînt să mă 'ntrebe cum lucrez și atît, după toate nemulțumirile ce am suferit din pricina aplicării mele..“.

Iar într'o Epistolă către moldovanul Donici scria:

...Te 'ntreb dacă muza ta,
Poftită la tribunaluri, ar merge să dea cuvînt,
Să spună în bună proză de ce umblă după vînt,
De ți-ar zice judecata: «Fiind c'am aflat că scrii,
Fiincă vorbești cu norii și pui slove pe hîrtii,
Adă versurile tale, avem poftă să citim,
Și de n'ai atins pe nimeni, noi osîndu-ți mărginim».
Dacă, zic, plăceri de aceste de l'ai tăi ai fi cercat,
La atîtea dobitoace suflet oare ai fi dat?

Neobosit, plin de suflet și de elan, poetul invoca — înainte de Unire — pe deputații romîni, cari încă nu aveau ființă și întrupa în ei idealul unei Romînii libere, scăpată de jugul rusesc:

Cînd citim în vechea carte a istoriei străbune,
Virtuți mari, ilustre fapte, ale nației române,
Care inimă stă rece? care suflet nemișcat?
Cine n'are dor să vază țeara sa în fericire,
Cu legi bune, cu legi drepte, în tărie și'n unire,
Cultivînd artele păcei, pe al său pămînt bogat?

In tăcutele morminte, Bogdan, Mircea se 'ntâlnire,
Și 'ntr'o lungă 'nbrățișare pe Romîni îi înfrățiră.
Imprejuru-le stau dese umbre de măreți eroi...
Ele astăzi sbor 'n aer, inimile 'nflăcărează....
Deputați! asupra voastră ei privirea-și ațintează;
Fala sau rușinea țerei se așteaptă de la voi.

Fiii voștri vor ascunde a lor frunte în țărînă.
Dacă voi acum veți pierde marea causă romînă,
Prin meschine interese ce'n mici inimi locuesc.

Un asemenea cîntăreț-luptător e bine că s'a nemerit să fie serbătorit de generațiunea noastră în grele momente, iar drept slavă și omagiu — cuvine-se să-i întoarcem versurile cu care, în 1847 saluta o umbră nemuritoare:

Noi cetim luptele voastre, cum privim vechea armură
Ce un uriaș odată în războaie a purtat
Greutatea ei ne-apasă, trece slaba-ne măsură,
Ne'ndoim dac'așa oameni întru adevăr au stat
...De aceea al tău nume, va fi scump și nepătat!

△

Atitudinea d-lui Iorga

In timp ce d. A. C. Cuza nu conteneşte cu insultele la adresa bărbaților noștri politici, și a miniștrilor, în deosebi, d. N. Iorga, luînd cuvîntul în Cameră, la desbaterea situației externe, a îndemnat banca ministerială să lucreze cu toată rîvna la binele țării, de care oratorul nu se îndoiește că e animat guvernul.

Discursul d-lui N. Iorga a fost atît de cuminte, atît de în sentimentul general, încît majoritatea nu s'a putut reține să nu răsplătească cu aplauzele ei sincere pe alesul Prahovei.

La împrejurări mari, vederi largi. D. Iorga a știut să se ridice la înălțimile momentelor de azi, și uitînd celace-l despărțea de guvern, d-sa n'a văzut decît celace-l unește: sentimentul adevăratului patriotism.

Pilda d-lui Iorga e vrednică de imitat, și cu cît atitudinea d-sale e mai patriotică și mai cuminte, cu atît mai izbitor ne apare contrastul între d-sa și d. A. C. Cuza.

NEBUNIE

D. Titu Maiorescu, președintele consiliului și d. Take Ionescu, ministru de interne, au primit zilele trecute cîte o scrisoare recomandată, semnată de un fost deputat, scrisori prin care cei doui membri ai guvernului sunt amenințați cu împușcarea.

Pe de altă parte, s'a ținut în Capitală o întrunire particulară, în care unul din oratori a declarat că miniștrii trebuesc împușcați, chiar pe banca lor în Cameră. Adunarea a aplaudat cu frenezie aceste cuvinte de amenințare.

Nu știm ce să mai oradem despre asemenea gesturi. Ajuns-a în adevăr țara noastră în halul acelor state în care asasinatul omului public e o dojmă? Sau avem de-a face cu un act izolat de nebunie?

Intr'o țară constituțională, guvernată de o opinie publică, cu un cabinet ieșit din alegeri și sprijinit de parlament, crime ca acelea cu cari sunt amenințați miniștri n'au nici o rațiune de a fi. In țara noastră lupta impotriva guvernului se poate da, au cu pistolul, ci cu vorba, fie scrisă fie rostită. Numai în Statele fără opinie publică, în Statele dominate de tirani și despoți asemenea procedee își găsesc, dacă nu scuză, cel puțin explicație. Dar la noi?

Din fericire actul de amenințare ce care'l relevăm, este un act izolat, o inspirație nenorocită a unui moment de rătăcire, care însă nu mai puțin merită să fie vestejit cu ultima rigoare.

VORBE ȘI FAPTE

Până acuma, numai în țară se atribuia, cuvîntului „democrat“, înțeles fals sau cel puțin excesiv. Se credea, sau cei interesați se căzneau să facă a se crede că „democratul“ trebuie să se încalțe cu opinci, să înjure ca surugii și, la masă, să-i vie peste mînă a se sluji de furculiță. „Democratul“, cu alte cuvinte, trebuia să fie un barbar, în ori-ce situație socială s'ar găsi — ergo, că cine nu e primitiv, minte cînd se afirmă „democrat“.

Înțelesul acesta, fals și siluit, a trebuit să se nască din greșala cealaltă, că, adică poate să fie cineva imbecil, ori ignorant, sau copleșit de cusururi degradatoare și redus, ca stare socială, la cerșetorie — dar, fiindcă descinde, cum se zicea odinioară cu tîlc, „din vacile Golescului“, este „aristocrat“, „boier din doui spre zece“, indicat pentru locurile de frunte, chiar dacă, după expresia plastică de odinioară, ar fi „încins cu teiu“.

Erezia aceasta s'a tocit în țară și a eșit de la modă. Azi, indiferent de naștere, omul este aceea ce reprezintă el personal — și politicește este „democrat“ cel care, coborît din voevozi ori din treapta muncitorilor de rînd, se năzuiește să 'și potrivească purtarea și concepțiile de pe nevoia celor mulți, a poporului, fără de a cărui conlucrare la viața publică nu se poate înțelege azi stat național cu organe desvoltîndu-se armonic.

Greșala aceasta, a rămas la noi în colecția ziarelor cari apăreau în vremea prunciei societății romînești.

Astă-zi, cei cari o amintesc, par sosiți de pe altă lume. Dar greșala n'a dispărut ci a emigrat. O găsim azi în literatura politică a vecinilor noștri de peste Dunăre și în interviewurile cu cari inundă partea din ziarele europene pentru care numai casa gazetei este responsabilă.

Pătruns de rostul anapoda ce se atribuie în Bulgaria cuvîntului „democrat“, unul din delegații balcanici dicta alaltăieri, unui desinteresat reporter de la o gazetă pe care aliații o au în solda lor, că, la urma urmelor, Sobrania n'ar ratifica nici o dată cedarea de teritoriu către România, căci Bulgaria este o țară „democratică“, nu cum e România.

Nu insistăm asupra înțelesului ce se dă acestui cuvînt, fiindcă am spus mai sus că faptul de a purta, pe sub fracul fashionabil, flanelă de lînă împletită într'un cîrlig, nu te face democrat, ci cel mult te arată bocciu — precum votul universal n'a făcut țară democratică din feodala Germaniei.

Dar lasînd la o parte cuvîntul, să considerăm faptele: adică, Turcia răstignită, se învoește cu dispariția ei numai pentru că nu e țară democratică? Și parlamentul grecesc, fiindcă Grecia e democratică, va putea privi chestia Salonicului așa cum o înțălege Sobrania bulgărească? Dar regatul sîrbesc nu e „democratic“ și totuși s'a resemnat la soarta ce a bine voit să-i facă aliata sa cu reședința la Sofia? Despre puternicul regat pe care'l stăpînește Nikita nu mai vorbim, fiindcă acest viteaz popor e așa tratat de către tovarășii săi din alianță în cît își caută aiurea ajutoare în potriva rezultatului victoriilor sale din război. Și doară Muntenegrul nu este un stat „democratic“ ci popor care se guvernează în mod patriarhal!

Nu, dar, cu vorbe ori cît li s'ar falsifica înțelesul se poate rezolva problema ce ne preocupă față de bulgari — ci cu judecată adîncă, judecată care să cumpănească, acum pentru viitor, ce jertfe se pot face azi pentru interesele de mîne și cît se poate cîștiga mai tîrziu de pe urma cheltuelei pe care o reclamă imperios împrejurările de acum.

Altfel, toate vorbele de pe lume nu vor putea înlătura ceea ce este de neînlăturat.

OAMENI ȘI LUCRURI

FORȚE OARBE?

Scriitorul Maeterlinck — ale cărui păreri asupra explozivelor le-am menționat dănăzi — în al său „essai“ întitulat „Zeii Războiului“ reduce aproape la zero rolul geniului strategic. Soarta armelor el o crede în mînile forței oarbe a întîmplării, iar nu atîrnînd de o adevărată iscusință militară:

„...Pe măsură ce oștirile se organizează și se măresc; cu cît armele se perfecționează; cu cît știința progresează și subjugă puterile oarbe ale naturei, — soarta luptei atîrnă mai puțin de căpitan și se supune mai mult acelor legi neînțelese, pe cari le numim șansă, hazard, destin... Vedeți, bunăoară, în Tolstoi, minunatul tablou — care se cunoaște că e după natură, — descrierea bătăliei de la Borodino, ori de la Moscova, tipul uneia din marile bătălii ale Imperiului. Cei doi șefi, Kutuzof și Napoleon se află la o așa de mare depărtare de cîmpul bătăliei, în cît nu pot vedea de cît neînsemnate episoade din ea și, aproape, nu știu ce se petrece în luptă. Kutusof, ca un adevărat fatalist slav, are cunoștință de „forța lucrurilor“. Uriaș, chior, trîntit în fața unei colibe pe o bancă acoperită de un lăicer, el așteaptă sfîrșitul aventurei, nu dă nici un ordin, mulțumindu-se de a consimți ori nu la cele ce-i se propun. Dar Napoleon, în ce-l privește, își închipuie că conduce evenimentele pe cari nu le întrevede măcar. In ajun, seara, a dictat ordine de luptă; dar, chiar de la primele ciocniri, prin aceeași „forță a întîmplării“, căreia se închina Kutusof, nici unul din ordinele date n'a fost urmat. Cu toate acestea, credincios planului imaginar pe care realitatea l'a răsturnat cu desăvîrșire, el crede că dă ordine, și de fapt urmează numai — pentru că a întîrziat — hotărîrile hazardului cari vin mereu înaintea comandanților zăpăciți și spăimîntați. Iar bătălia își urmează drumul ce i-a tras natura, ca un fluviu ce curge fără să-i pese întru nimic de oamenii adunați pe malurile lui... Și încă Napoleon, dintre toți generalii ultimelor noastre războaie, este singurul care menține măcar aparența unei direcțiuni omenești. Forțele străine cari secundau trupele lui și cari începuse a le și stăpîni, de-abia ieșeau din leagănul copilăriei lor. Dar ce ar face Napoleon în ziua de azi? Ar izbuti să se bucure de a suta parte din influența pe care o avea asupra soartei bătăliilor? Pentru că, astăzi, copiii misterului au crescut — și alți zei ne copleșesc rîndurile, împing și risipesc escadroanele noastre, sparg legiunile noastre, zguduie citadelele noastre și scufundă vapoarele noastre. Nu mai iau, acum, forma omenească; ci răsar din haosul primitiv, vin mult mai de departe de cît înaintașii lor și întreaga lor putere, legile lor, căile lor, se găsesc în afară de cercul propriei noastre vieți și de cealaltă parte a sferei noastre de inteligență, într'o lume cu totul închisă, lumea cea mai dușmană destinelor specici noastre, lumea informă și brută a materiei inerte. Acestor necunoscute oarbe și spăimîntătoare, cari n'au nimic comun cu noi și cari ascultă de impulsiuni și de ordine tot așa de tainice ca și acelea ce călăuzesc stelele la cea mai fabuloasă depărtare; acestor nepătrunse și irezistibile energii — noi le lăsăm sarcina de a hotărî ceea ce este rezervat, propriu zis și esclusiv, facultăților celor mai înalte ale acelei forme de existență, pe care numai noi o reprezentăm pe pămînt; acestor monștri fără de nume, noi le încredințăm misiunea aproape divină de a întregi rațiunea noastră și de a face deosebire între ce e drept și nedrept...“

...Să fie într'adevăr atît de redus rolul geniului strategic și atît de uriaș rolul... hazardului, cum crede poetul-filosof?

Redion.

O școală de mame

Datorită doamnei Moll-Weiss, femee energică și scriitoare de seamă, există la Paris o școală, care are în vedere pregătirea fetelor ce-și propun de a funda odată un cămin bun și fericit.

Această școală datează de mai mulți ani și elevele ei au fost admise la școala de menaj agricolă superioară din Grignon.

Invățămîntul cuprinde: 1) cursuri teoretice — higiena, îngrijiri bolnavilor, îngrijiri copiilor, drept uzual...; 2) Cursuri practice — bucătărie, cărpituri, mode, desemn decorativ....; 3) Cursuri aplicate la consultarea copiilor mici, la dispensar la școala de gardience.

Directoara — fundatoare are toată grija ca învățămîntul menajer, ce se predă în școală ei, să fie bazat pe cunoștințele științifice adaptate la trebuințele maselor populare, care se impune ca un element esențial de prosperitate și fericire a familiei, precum și ca un agent din cele mai eficace în lupta contra alcoolismului.

Străduințele doamnei Moll-Weiss însă, sunt stingherite prin lipsa profesoarelor competente.

Ea spune că ar fi foarte necesar de a îndruma pe fete și chiar și pe persoanele de o vîrstă oare care, către o carieră ce s'a neglijat așa de mult și care poate să asigure situații bunișoare ba chiar și funcții plătite.

Aceste funcții în situația actuală, ar mai putea fi considerate ca o misiune socială.

„Nepriceperea de a crește copii, greșalele comise de mame — spune d-na Moll-Weis — atrag cele mai triste urări. Majoritatea copiilor — flagel teribil — se datorește, în mare parte, ignoranței noțiunilor de higienă infantilă.

Adevăratul remediu pentru a regenera posteritatea este numai educația femeei în vederea misiunei ei de mamă și de gospodină“.

In puterea acestor idei, d-na Moll Weis cere organizarea unui învățămînt practic, numit de ea „familial“, pentru toate femeile.

Ea propune să se adaoge la școala primară încă o perioadă de timp, care să dureze de la 14—17 ani, cînd tinerimea femenină ar putea primi regulat, în cîte-va ore pe săptămînă, educația complimentară a cunoștințelor practice și teoretice.

Această idee este pusă deja în practică și în alte țeri din Europa și America, unde se recunoaște că interesul vital al națiunilor și sanatatea generațiilor viitoare reclamă o reformă urgentă, în ceea ce privește învățămîntul casnic.

D-na Moll Weiss, propagandiata cea mai activă a învățămîntului casnic, prin scrierile ei îndeamnă pe femei să studieze și să aprofundeze cît mai bine această problemă fără care toate problemele de înaltă valoare intelectuală nu au preț. Această femee este foarte apreciată în Paris de lumea care-și dă seamă de importanța chestiei. Ea este înconjurată de persoane marcante, care țin adevărate cursuri odată pe săptămînă pentru elevele Școalei de Mame — fondată de ea.

Vinerea trecută a vorbit savantul Ch. Richert care a susținut importanța culturei fizice ca bază a educației morale. El se arată cam nemulțumit de civilizația modernă, care nu ține seamă de toate laturile desvoltării unui individ. El spune că ori-ciue e însărcinat cu creșterea unui copil trebue să fie nu numai educatorul moral ci și cel fizic. Căci a cultivă inteligența fără a se ocupa de corp înseamnează a lucra zădarnic.

La asemenea cursuri asistă și lumea străină. In acest chip ideile se împrăștie și ostenelele directoarei încep a da roade.

D na Moll Weiss are multe scrieri de educație curonate de Institut, Academia științelor morale și Academia de medicină. Așa sunt: Invățămîntul casnic în Franța și în Străinătate, Căminul domestic, Bucătăria rațională a bolnavilor și a celor sănătoși.

Asemenea opere ar prinde foarte bine dacă ar fi cunoscute și de femeile și fetele noastre. In ele se găsesc lucruri de mare importanță pentru adevărata bază a vieței, fără care mulțumire și prosperare nu poate exista.

In ceea ce privește tipul Școalei de Mame a D-nei Moll Weiss, ar fi un model din cele mai fericite pe care l-am putea imita și noi Romîncele — noi care avem atît dar de a imita.

Nenorocirea noastră însă, este că posedăm încă adevăratul criteriu după care să știm ce imităm. Nu trebuie să desesperăm însă. Se văd și la noi cîte-va exemple fericite, care sunt primii ghiocei ce anunță primăvara.

10 Ianuarie 1913

Un protest al I. P. S. S. Mitropolitul Primat

Impotriva ocupaţiunei greceşti la Muntele Athos.

Scrisoare adresată ministrului nostru de instrucţie

Domnule Ministru,

Suntem înştiinţaţi că în urma războiului dintre turci şi ţările balcanice, grecii au ocupat toată peninsula Sfîntului Munte Athos şi au luat unele măsuri, cari jignesc în general drepturile tuturor mînăstirilor şi bisericilor de acolo.

Nu ne vom ocupa de drepturile ce privesc mănăstirile şi bisericile ce depind de alte naţiuni şi asupra cărora, după cum ni se spune, guvernele respective au luat măsurile dictate de împrejurări, dar găsim că este timpul a se interveni şi de către guvernul nostru, spre a se apăra înaintea conferinţei ce se ţine la Londra drepturile din vechime ale mînăstirilor şi bisericilor, cu toate proprietăţile ce aparţin comunităţilor romîneşti.

*

In acest scop, avem onoare a vă înainta—aci anexat—în copie: 1) Scrisoarea primită de la epitropii schitului romîn Prodomul de către părintele Egumen T. Soroceanu, de acolo, şi care acum se află în ţară pentru interesele acelei comunităţi. Din cuprinsul ei veţi putea vedea cum au procedat grecii la ocuparea întregei peninsule cu mînăstirile şi bisericile de acolo; 2) Ordinul comandantului flotei greceşti către toţi locuitorii peninsulei, din care iarăşi vă veţi putea convinge de ocuparea pe nedrept a unor locuri ce nu aparţin Greciei şi de măsurile vexatorii ce se iau faţă de aşezămintele romîneşti ce trebue să rămînă romînilor, fără a se schimba situaţia lor de către greci, cu ocazia unui războiu ce n'are ca obiectiv lupta dintre greci şi romîni.

*

Domnia-voastră cunoaşteţi, domnule ministru, cari sunt drepturile de cari se bucură ab antiquo mînăstirile şi bisericile din Sfîntul Munte Athos, cum unele din ele s'au zidit din temelie de către domnitorii şi boerii din Romînia, altele s'au restaurat şi înzestrat de el, iar pentru altele pînă azi Statul nostru ajută cu diferite sume la întreţinerea lor. De aceea n'avem să insistăm pe larg asupra istoricului acestor mînăstiri şi biserici, dar vom arăta în mod sumar şi despre fiecare în parte, tot ceia ce s'a făcut pentru aceste sfinte locuri, spre a se avea în vedere la intervenirea ce se va face pentru apărarea drepturilor ce se încearcă a se încălca de către greci, lucrîndu-se în direcţia aceasta, spre a rămînea comunităţile monahale romîneşti pe deplin proprietare asupra mînăstirilor şi bisericilor, cu toate proprietăţile lor şi pentru care azi plătesc embatic.

*

Din datele istorice ce posedăm se constată că în sfîntul Munte Athos s'au zidit ori restaurat din temelie: 1) Mînăstirea Zugravu zidită la 1502 de către Ştefan cel Mare, iar în apropierea ei şi tot de către acest Domnitor, s'a construit un far la 1475, 2) Mînăstirea Rusicu zidită din temelie de către Scarlat Calimah al Moldovei; 3) Mînăstirea Cotlomuşului, zidită iarăşi tot din temelie de către Radu cel Mare şi Neagoe Basarab, care au făcut şi case şi un far la Caliagra şi un paraclis şi le-au armat cu tunuri de apărare şi cu blagoslovenia tuturor Egumenilor şi archiereului eparchial a numit-o Lavra cea Mare romînească; 4) Mînăstirea Dionisului, la care Neagoe Basarab a zidit paraclisul pe mormîntul sfîntului Nifon, fost mitropolit al Munteniei; 5) Mînăstirea Lavra Mare unde Neagoe Basarab a zidit biserica catedrală şi a învelit întreg acoperişul.

*

In a doua categorie găsim următoarele; 1) Mînăstirea Lavra Mare, restaurată de Vladislav, tatăl lui Mircea cel Mare, Neagoe Basarab a reparat-o a făcut cimitirul, apoi Matei Basarab a făcut un corp de case şi un paraclis, care în timpul din urmă s'a dărîmat, iar un proistos din Lavra l'a făcut din nou. Biserica a fost restaurată de Vintilă Vodă. Se vede pînă azi, în Nartică, lîngă uşa din dreapta portretul lui Vintilă Vodă cu întreaga lui familie; 2) Mînăstirea Caracalu restaurată de boerul Nicolae din Caracal şi de domnitorul Petru al Moldovei; 3) Mînăstirea Vatopedului restaurată de Vasile Lupu şi înzestrată cu 80 sate, cu 80 hrisoave domneşti, scrise în Romîneşte pe care părinţii prodromiţi le-au tradus în limba greacă; 4) Mînăstirea Dochiarului restaurată de voevodul Alexandru cel Bun şi d-na Ruxandra, iar sarcina executărei lucrărei a luat-o Teofan, mitropolitul Moldovei, care a şi sfinţit biserica de aci, apoi s'a făcut schimnic şi a murit aci; Mînăstirea Stavro-Nichita, unde sunt ctitori Neagoe Basarab, Şerban Cantacuzino, Gheorghe Duca al Moldovei şi boerul romîn Radu Apostoleanu cu alţii; 6) Mînăstirea Xenofu unde s'a făcut pictura în Nartică şi trapeză de către Duca al Munteniei; 7) La Mînăstirea Dionisiului Neagoe Basarab a făcut un sicrie bogat de argint masiv, suflat în aur şi împodobit cu pietre scumpe, în care se păstrează moaştele sf. Nifon. Tot aci Radu cel Mare a dăruit un sicriu împodobit cu sidefuri scumpe. în care se păstrează sf. Moaşte; 8) Mînăstirea Grigoriu restaurată de Ştefan cel Mare în 1500; 9) Mînăstirea Xeroplam restaurată de Alexandru Voevod al Munteniei. In Nartică se află chipul domnitorului şi al familiei sale; 10) Mînăstirea Sfîntului Pavel este restaurată de I. Cantacuzino Basarab; 11) Mînăstirei Pantocratorul s'au făcut unele restaurări de către logofeţii Barbu şi Gavril din Muntenia; 12) Mînăstirea Iviruf, care are de ctitor pe Neagoe Basarab şi soţia sa.

*

Donaşiuni diferite s'au mai făcut: Istrate Dabija şi C. Brîncovianu, mănăstirei Sf. Pavel. Neagoe Basarab şi doamna Despina pe lîngă alte daruri, au dat vestminte cusute cu aur, două Evanghelii scrise de către doamna şi alte cărţi mănăstireşti Ivirul. Asemenea între cititorii acestei mănăstiri găsim pe Radu Mihnea, Ştefan cel Mare, Şerban Cantacuzino, Dimitrie Cantemir etc.

Mănăstirei Dochiarul i s'au donat obiecte sfinte şi o evanghelie scrisă în romîneşte de către Alexandru Lăpuşneanu şi boerul Gavril; tot donatori sunt şi doamna Luxandra a lui Alexandru Bogdan şi mitropolitul Teofan al Moldovei; mănăstirei Vatopedului i s'a dăruit o icoană făcătoare de minuni, de către Neagoe Basarab şi multe daruri bogate şi un pom de argint ce se vede şi azi, cum şi un venit anual de 10,000 taleri.

In aceste mănstiri se găsesc şi embleme naţionale şi protrete ale domnilor romîni. Aşa la Dionisiu este întreaga familie a lui Neagoe Basarab şi a lui Mihai Vodă Viteazul. La Dochiarul se găseşte portretul lui Alexandru Lăpuşneanu, Bogdan Voevod, mitropolitul Ştefan, etc., iar în interiorul bisericei mari la întrare şi azi se vede săpată în piatră aquila romînă. La Zografu în catedrala cea mare, la uşe, pe partea din dreapta, sunt portretele lui Ştefan cel Mare, Alexandru Lăpuşneanu, Vasile Lupu şi alţii, cum şi vulturul romîn săpat în piatră, iar în bibliotecă se află steagul purtat pe Ştefan cel Mare în războaiele sale, precum şi icoana sfîntului Gheorghe brodată în aur, pe pluş roşu, cu inscripţii pe ambele părţi. Toate acestea, împreună cu altele ce se găsesc în mănăstirile şi bisericile din sfîntul Munte Athos, dovedesc sentimentele pioase ale poporului romîn.

In categoria din urmă se află: schitul Lacul, Prodromul, Provata, Colonia Romînă şi comunitatea chiliei Sf. Gheorghe din Calciu, toate trecute în budgetul ministerului cultelor.

Din această schiţare, mărginită la strictul necesar, potrivit cadrului unei adrese, dovedesc domnule ministru, că în Sfîntul Munte Athos, sunt mari interese romîneşti de apărut, atît din punctul de vedere al dreptului cît şi în vederea ţelului ce trebue urmărit de a menţine pe monarhii acestor locuri ca cea mai veche avangardă a romînismului în Orient.

Priviţi, vă rugăm, domnule ministru, încredinţarea osebitei noastre consideraţiuni şi Arhiereasca bine-cuvîntare.

Mitropolit Primat, KONON

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

Doliul Bucovinei cu ocazia încetării din viaţă a arhiducelui Reiner

Cernăuţi 18 Ianuarie

Vestea încetării din viaţă a arhiducelui Reiner a produs şi în Bucovina un sentiment covîrşitor de oarece bătrînul membru al casei Habsburgice era personal bine cunoscut aci unde s'a bucurat de simpatii generale.

Alteţa Sa imperială, care a onorat Bucovina acum zece ani printr'o vizită, este proprietarul regimentului 22 de vînători din Cernăuţi.

Toate autorităţile publice au arborat drapelul negru, iar toate balurile anunţate pentru săptămîna asta au fost cu toate suspendate, pînă la alte dispoziţiuni noi,

Eri consistorul biseric, s'a întrunit ţinînd o şedinţă de doliu, sub preşedenţia I. P. S. Sale a Mitropolitului dr. de Repta, cu care ocazie s'a expediat telegrame de condoleanţe Imparatului Frantz Iosef şi archiducesei Maria, văduva archiducelui Reiner.

De asemenea şi colegiul universitar, s'a întrunit într'o şedinţă solemnă, în care rectorul universităţii din Kaindl a ţinut un frumos necrolog decedatului, care a fost ascultat în picioare de acei prezenţi.

Această şedinţă solemnă a fost introdusă în protocolul şedinţelor senatului academic.

Tot eri mareşalul ţării baronul dr. Alexandru Hurmuzachi' în sumele comitetului ţării şi a populaţiei Bucovinei a expediat următoarea telegramă de condoleanţe M. S. Imparatului.

„Adînc mişcaţi de vestea covîrşitoare a încetării din viaţă a Alteţei Sale Imperiale Arhiducelui Reiner, depune adînc credinciosul comitet al ţărei, atît în numele său, cît şi în numele întregii ţări şi a adînc îndoliaţii ei locuitori, cele mai sincere condoleanţe la treptele tronului Majestăţii Voastre, rugînd pe Atotputernicul, să vă bine cuvinteze cu puteri noui pentru a putea suporta cu resemnare şi această crudă lovitură a soartei".

Mareşalul ţărei:
Dr. Al. cav. de Hurmuzachi.

*

Astăzi la orele 11 dim. se va oficia la catedrală un serviciu divin pentru odihna sufletului arhiducelui Reiner de către însuşi mitropolitul de Repta înconjurat de mare asistenţă.

Aseară, atît mareşalal ţărei baronul Hurmuzachi, cît şi Excelenţa Sa Mitropolitul de Repta, au primit răspunsuri telegrafice la telegramele de condoleanţe, din partea M. S. Impăratului şi a arhiducesei văduve Maria.

Toţi ofiţerii garnizoanei poartă doliu. La înmormîntare va participa şi o delegaţiune a Bucovinei. Probabil preşedintele şi mareşalul ţărei.

Gama

LA 23 IANUARIE 1913

Se dă Reprezentaţia de retragere

A ACTORULUI **PENEL**

Se va juca comedia

BÉBÉ

Biletele la Agenţia Thalia (Maximovici) de pe acuma.

Litere-Ştiinţe-Arte

† **Carol Scrob.**—O dispariţie care nu va da loc la prea multe detalii literaro-biografice, la prea multe comentarii critice; un nume care n'a putut să-şi cucerească—nici macar cu sabia, căci poetul a fost militar activ în cea mai glorioasă epocă a activităţii sale—un loc modest în antologiile romîne.

Cucerise într'o vreme,—nu însă pentru prea multă vreme, un loc în inimele tinere, sensibile, ale unei generaţii.

Ea găsea în strofele lui, scurte, uşoare, languroase, reflexul unei simţiri nesigure, semi îndrăzneţe, semi-frivole, semi-duioase; găsea simplicitatea de fond şi de formă, potrivită cu cultura şovăielnică a acelei epoci—şi răspundea cu vibrări nu prea intense, nu prea solemne, accentelor liricului, sentimentalului Carol Scrob. Dar toate acestea nu erau elemente cari să reziste mult timp.

Alte cerinţi au venit, alte talente s'au ridicat, alte chemări au răsunat, alte forţe s'au consacrat. Din cale afară uşoare—versurile căpitanului-poet au fost duse de vîntul schimbărilor fatale. Nu i-a luat nimenea locul,—pentru că nu ocupa nici un loc propriu zis în literatură. Şi cu toate aceste a împlinit un rol, în felul său,—dacă nu o misiune.

Şi dacă criticii de mîne nu-l vor recunoaşte,—generaţia de eri îi poartă încă oare care recunoştinţă şi-i însoţeşte moartea cu o lacrimă de regret.

*

Cea mai interesantă, cea mai complectă şi în acelaşi timp mai eftină ediţiune a operei poetice a marelui Grigore Alexandrescu, este acea tipărită în „Biblioteca pentru toţi" 295—298 sub privigherea d-lui Em. Girleanu, autorul unei prefeţe excelente, care însoţeşte opera.

*

In bibliografia ediţiunei de mai sus găsim înregistrate studiile ce a consacrat marelui poet-cugetător, în 1906, d. Mihail Dragomirescu — iniţiatorul sărbătoririi de mîne a centenarului lui Gr. Alexandrescu.

*

Tot acolo găsim menţionat din *Arhiva* 1899, p. 325, studiul d-lui Gh. Ghibănescu: „Donici şi Alexandrescu în 1842".

*

Versul zilei

Dintre „epigramele" lui Gr. Alexandrescu găsim foarte reuşită pe acea adresată „traducătorilor lui Voltaire"—Heliade şi V. Pogor:

In iad, mai deunăzi, cîţiva răposaţi,
Care în viaţă treceau de 'nvăţaţi,
Dideseră jalbă, arătînd că cer,
Să se pedepsească jupînul Volter,
Pentru cîte rele dînşii vorbea,
Atunci cînd trăia.
— „Domnilor", strigă Volter mînios,
„Jalba ce aţi dat este de prisos;
„Ce pedeapsă-mi vreţi? Ce rău îmi doriţi?
„Eu vă socoteam destul de mulţumiţi,
„Cînd în Bucureşti, după cum v'am spus,
„Doi vrăjmaşi ai mei ştiţi cum m'au tradus!...."

INFORMAŢII

Erată. — *In numărul de ieri al „Opiniei", la rubrica „Ultima oră", într'una din telegramele din Bucureşti, s'a tipărit un adjectiv cu totul nepotrivit înaintea numelui celebrului spion rus Panaitescu, vestitul director al serviciului de nesiguranţă al Statului. Adjectivul era „distins" şi este de prisos să spunem că noi credem tocmai contrariul despre Panaitescu.*

Pentru a aduna ceva fonduri băneşti ca să ajute pe bolnavii tuberculoşi aflaţi în cura dispensariilor seciotăţei cu Inaltul patronagiu al Alteţei Sale Regale Principesa României, d. Director general al Telegrafelor Poştelor şi telefoanelor a bine voit autoriza societatea să vîndă un timbru special, cu efigia Augustei noastre Principese, pe preţul de 5 bani care timbru, tras în 2 culori, roşu şi albastru se găseşte de vînzare la toate debitele poştale şi la debitanţii pe tutun.

Aceste timbre care se aplică în mod facultativ pe ori şi ce corespondenţă, nu scuteşte de aplicarea legală a mărcilor poştale aparţinînd Statului.

Societatea face un apel călduros la Onor. Public să cumpere aceste timbre contribuind astfel prin unicul obol, la opera eminamente socială şi umanitară care este prevenireaşi îngrijirea nenorociţilor noştri tuberculoşi.

In localitate s'au anunţat azi 2 cazuri noi de scarlatină şi 2 de de anghină difterică.

Mîne, la orele 2 p. m. au loc în saaloanele Camerei de Comerciu, adunarea generală a membrelor societăţei Casa Artelor.

La 27 a lunei are loc adunare Generală a membrilor societăţei Vulturul.

La ordinea zilei mai multe chestiuni importonte.

In timpurile aceste de îngrijorare şi de temere,—nici-o ştire nu e atît de bine venită ca acea venită din cercurile societăţii de gimnastică, sport şi muzică în privinţa marelui bal mascat şi costumat organizat de către societate pentru seara de 2 Februarie.

Se fac monstre pregătiri pentru succesul balului la care, ca în totdeauna, va lua parte cu mulţumire întreg Iaşul iubitor de artă şi de petreceri pitoreşti.

Şcolare.—S'a acordat un concediu de 3 luni, d-rei Beatrice Dogariu, de la Ceplenita, suplinită fiind d. Gh. Gherman.

— S'a acordat d-nei Claudia Zaharia institutoare din Vaslui, un concediu de 40 zile cu începere de la 8 Ianuar.

— De oare ce d. N. Ionescu institutor la cl. IV-a a şcoalei de băeţi No. 9 Iaşi, e în concediu, d. Gr. Roiu instit. la cl. II, va trece la cl, IV, rămînînd la cl. II să predea suplinitorul d-lui N. Ionescu.

Corpul farmaceutic din Iaşi, a subscris 500 lei pentru flota naţională.

Personalul farmaciilor a subscris leafa de o zi, în sumă de 200 lei.

Societatea farmaciştilor a făcut cunoscut societăţii „Caritatea" că pe viitor nu-i se mai acordă reducerea de 25 la sută, numărul membrilor fiind prea redus.

Botezul principelui Mircea va avea loc, precum am mai anunţat, mîne, Duminică, ora 5, în sala Tronului.

Naşii şi naşele micului principe vor fi: M. S. Regele nostru; M. S. Imparatul Germaniei, şi Regele Prusiei; M. S. Impărăteasa mumă Maria Teodorovna a Rusiei; Marea Ducesă Luiza de Baden; A. S. R. Principele Wilhelm de Hohenzollern; Marea Ducesă de Saxa Coburg-Gotha, muma princesei noastre Moştenitoare; Marea Ducesă Victoria Teodorovna de Rusia, sora princesei noastre moştenitoare; princesa Sofia de Wied.

In ziua de 24 Ianuarie a. c. după amiază, va avea loc la Teatrul Naţional, festivalul dat de către Liga culturală împreună cu Centrul Studenţesc, — cu concursul marelui artist craiovean *I. Anestin*, care va recita Barbu Lăutarul, splendida d-sale creaţie.

Avocatul I. G. Anastasiu a fost exclus din organizaţia conservator-democrată din Giurgiu.

Astă-seară Sîmbătă se reprezintă un program nou la cinematograful Pathé Frères din Sala Circului Sidoli.

Noul program cuprinde între altele:

Pungaşul Capitalei. Film danez de mare artă. Mare dramă de moravuri. O crîncenă luptă între un iscusit pungaş şi poliţia din Kopenhaga, capitala Danemarcei (două părţi.)

Dansatoarea mascată. (Un soţ care-şi abandonează soţia şi şiretlicul acestea spre a-şi recîştiga barbatul). (Film d'art. Paris). dramă în 2 părţi.

Pantalonii lui Tîndală, scene foarte humoristice.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, sporturile şi telegramele însufleţite. *Ediţie romînească*: cuprinzînd între altele:

Serbarea Bobotezei la Bucureşti—Intrunirea societăţilor federale de gimnastică—Inaugurarea vînzărei cărnei de cal—Inaugurarea noului tramwai electric—Inmormîntarea lui Iliescu senator de Slatina — Vizita şcoalei de răsboiu pe cîmpul de aviaţie din Cotroceni—Explozia de la casa d-lui Marghiloman—Vicleimul etc.

Duminică 20 Ian. (2 mat. şi reprez. serală) cu program nou duminical:

Gestul care acuză, mare dramă în 2 acte.—Pentru Washington, dramă americană etci

Serviciul medical al Cassei medicale din Iaşi pentru meseriaşi şi familiile lor a fost repartizat astfel până la noi dispoziţiuni. D-ra Dr. Severin şi Dr. A. Steuerman, vizitele la domiciliu, d-nii dr. Hortolomei, Erbiceanu, Moţoc şi Brumă la consultaţiile casei medicale; d. dr. Ţaicu la serviciul de hydroterapie şi mecanoterapie (sanatorul s-fta Maria) d-na dr. Ciudin, serviciul dentistic.

Dl. dr. Flor, medicul primar al oraşului şi-a prelungit congediul cu două săptămîni.

In urma deciziunii prin care se reduc la jumătate taxele şcolare se percep numai diferenţele la sumile depuse în trimestrul întăiu. Bună oară în cursul superior liceal unde s'a perceput în Septembrie 30 de lei se plăteşte 5 lei în trimestrul II şi 15 în al III-lea trimestru. In aceeaşi proporţie se achită taxele şi în cursul inferior.

Astă seară Sîmbătă 19 Ian. are loc în sala hotelului Binder, nbişnuitul bal mascat dat de Dukaten.

Sanatorul Dr. Ţaicu

IAŞI, str. ZMEU No. 3

Chirurgie. Complect şi perfect instalat din punct de vedere chirurgical. Săli speciale pentru operaţiile septice şi aseptice. Sală de sterilizări cu aparatele cele mai noi. Instrumentar ireproşabil. Se practică ori ce intervenţii.

Secţiunea de Chirurgie ortopedică prevăzută cu o instalaţie specială de **Mecanoterapie**. Se aplică aparate ghipsate, bandaje, se face gimnastică ortopedică, redresări, extensiuni etc. Se tratează: deviaţiile coloanei vertebrale, Mal de Pott, coxalgii, fracturile, luxaţiile, artritele, ankilozele etc. etc.

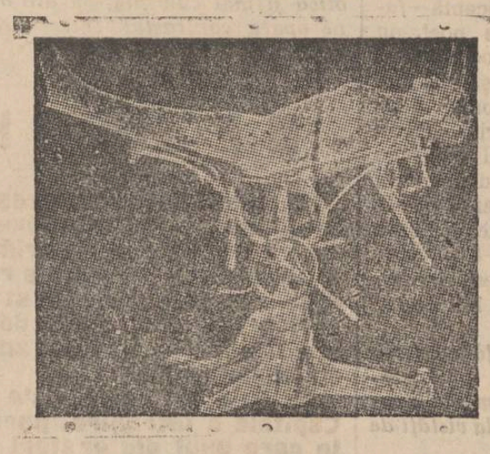

Facerі. Sală specială. Moaşă diplomată în permanenţă.

Medicină. Se primesc toate maladiile. Se tratează bronşite cronice, emfizemul pulmonar, scleroza pulmonară, aderenţile pleurale cu aparate de gimnastică respiratorie.

Boli nervoase. *Electroterapie*, curenţi electrici, băi electrice, masaje vibratorii electrice, epilaţie electrică. *Hidroterapie.*

Se tratează *sifilisul* prin noile metoade: *injecţii Ehrlich* (606) sau mercur după indicaţii. Se execută toate *regimurile*. Se fac *analize* de sânge, urină, spute; sero-reacţiunea Wassermann. Se primesc în pensiune convalescenţi şi infirmi.

Directorul şi internul locuesc în sanatoriu. Ingrijire serioasă şi foarte conştiincioasă. Preţurile adaptate la toate straturile sociale, Policlinică, consultaţii între 2—4 p. m. Prospecte la cerere. Telef. 52.

Ultime Informaţii

Mai de mult era pendinte la ministerul instrucţiei chestia, rîdicărei d-lui dr. Corneliu Şumuleanu. agregat la facultatea de medicină din Iaşi, la rangul de profesor definitiv.

Ministrul a rezolvit ieri această chestie, respingînd rădicarea d-lui Şumuleanu la rangul de profesor.

Domnul Emanoil Socor va publica foarte curînd, în editura Socec, un important studiu asupra Populaţiei.

Cu permisia amabilă a distinsului autor, „Opinia" *va putea publica, în numărul de Luni, prefaţa volumului.*

Farmaciştii din Iaşi, au hotărît ca, la o eventuală mobilizare, să puie la dispoziţia ministerului de răsboiu, o cantitate însemnată de [illegible]*vată, pansamente şi desinfectante.*

Mişcarea pentru raforma orariului în şcoliile primare. — In urma discuţiunilor ce au avut loc la întrunirea Institutorilor şi Institutoarelor din Bucureşti, la care a participat şi d. dr. Botescu, s'a hotărît ca o delegaţiune compusă din 12 membri ai corpului didactic primar să se prezinte d-lui ministru Disescu, spre a-i înmîna un memoriu relativ la chestiunea orariului pe jumatate de zi.

Delegaţiunea a fost primită la ora 10 a. m., ieri, de d. Gh. Lascar secretarul general.

Dl. *Pomponiu* preşedintele asociaţiei institutorilor din ţară, a expus chestiunea reformei orariului, înmînînd un memoriu al comisiunei dela congresul didactic.

Dl. *S. Teodor* fost inspector şcolar, a expus d-lui secretar general chestiunea aşa după cum corpul didactic *primar* o vede pentru a împăca interesele şcoalei şi ale familiei.

D-na *Negulici*, directoară, a arătat nevoile educaţiei casnice a fetelor în legătură cu reforma orariului.

Dl. *Florea Dumitrescu* fost casier al casei de credit a arătat cu date precise concluziunile la care au ajuns igieniştii, în ce priveşte îngrijirea copiilor la vrista de 7—11 ani, în legătură cu reforma orariului.

Dl. *Teodor* mulţumeşte d-lui secretar general Gh. Lascar, pentru solicititudinea ce a avut în dreapta deciziune ce a dat în chestiunea concursului de cărţi didactice tuturor autorilor, prin prelungirea termenului de 5 ani de aprobare a cărţilor de şcoală. Aduce elogii în numele întregului corp didactic, omului „drept" şi recunoscut muncitor în ogorul şcoalei.

*

D. Gh. Lascar, secretar general, mulţumeşte delegaţiunei pentru frumoasele sentimente şi simpatii ce i se manifestă, expunînd vederile d-sale în chestia orariului pe o jumatate zi şi făgăduind tot concursul pe lîngă d, ministru Disescu pentru a se putea realiza prin reforma orariului o eră nouă de progres în şcoala primară.

Sunt mulţumit, închee d. Lascar, că aceia ce am crezut totdeauna se adevereşte prin manifestările d-voastre, care sunt de a munci cu drag şi spor pentru şcoală şi în orele de după prînz pentru cursurile complimentare, şcoli de adulţi şi nu uitaţi de educaţia fizică îngrijindu-vă de excursiuni sistematice, sporturi, dexterităţi etc.

*

La ora 10 jum. d. ministru Disescu a primit delegaţiunea. După ce şi-a expus fiecare delegat vederile, s'a înmînat d-lui ministru raportul comisiunei şi un memoriu.

D. Victor Munteanu, subdirectorul învăţămîntului, a expus d-lui ministru modalitatea cum s'ar putea împăca interesul familiei cu al şcolii, în orele de după prînz şi chiar pînă la 6 ore, ţinîndu se copiii lucrătorilor la şcoală după sistemul din Elveţia.

Invăţătorii se îngrijesc mai mult de cît se spune de necunoscători, de educaţia copiilor din şcoalele primare. Cînd o reformă serioasă, cerută de vremuri se va realiza, atunci se va vedea binele ce-l doresc institutorii unei bune şi raţionale educaţii.

Domnul *Ministru Disescu*, primeşte cu simpatie vederile delegaţiunei şi făgăduieşte că studiile făcute vor fi controlate de autorităţile în drept şi speră că se va ajunge la o soluţiune favorabilă educaţiunii în genere şi intereselor şcoalei şi familiei.

Domnul ministru Disescu se întreţine cu fie care în parte asupra nevoilor şcoalei.

*

La ora 11 jum. delegaţiunea se retrage mulţumită că a pus în curent pe domnul ministru cu intenţiunile frumoase ale corpului didactic primar, în chestiunea reformei orarului, risipind atmosfera de insinuări ce se formase de unii grăbiţi a-şi spune cuvîntul într'o chestiune cu mult mai complexă de cum se credea şi în legătură cu o imediată reformă a organizării şcoalii primare şi a programei.

Domnul Ministru Disescu a făgăduit delegaţiunii că va asista la conferinţa d-lui dr. Botescu asupra chestiunii reformei orariului — Simbătă seara 19 a. c.

*

Delegaţiunea a fost compusă din domnii; *Pomponiu* fost revizor şcolar, *Gh. Stoenescu* fost inspector şcolar, *I. Teodoru* fost inspector şcolar, *Florea Dimitrescu*, fost casier al casei de credit a corpului didactic, D. *Dianu*, directorul şcoalei de medii, *N. Neculaescu*, fost inspector şcolar al Capitalei.

Doamnele: *Negulici, Maria Beiu Palade, d-ra Ana Manoil, Zoia Vasiliu, Sasinca Popescu.*

Domnul V. Stanciu, profesor la gimnaziul din Calaraşi, a fost numit, cu titlul provizor, inspector şcolar al Inv. secundar, în locul d-lui Ion Tufescu, rechemat la catedra de la liceul internat din Iaşi.

Primim la redacţie: „Evoluţie şi educaţie de I. Ghibănescu, dr. în filosofie, profesor; conferinţi ţinute elevilor şcoalelor militare de infanterie de către profesorii: V. Pîrvan, Gh. Vîrlsan, Fr. şi S. Mehedinţi.

Consiliul comunal s'a întrunit aseară, sub preşedenţia d-lui Matei Cantacuzino, primarul oraşului.

Consiliul s'a ocupat cu vînzări de terenuri.

La o întrebare făcută de un consilier comunal, domnul Cantacuzino a declarat că va veni cu un program comunal, de îndată ce va studia budgetul şi se va convinge ce se poate face, în marginea budgetului.

Judecătorul de instrucţie, cabinetul I a depus ieri pe numiţii Ungureanu şi Ciobotariu, capii bandei de tîlhari, care au operat cunoscutele furturi în Iaşi.

La parchet se ia astă-zi interogatoriile celorlalţi 15 din bandă, cari urmează a fi depuşi astă-zi.

Procesul Scopiţilor. — Alexa Teodoroff şi Vasile Pavlovici, daţi judecăţii pentru mutilări suferite de numitul Iacusov, se judecă astă-zi înaintea curţei cu juri din Iaşi.

La deschiderea şedinţei se produse recuzarea d-lui consilier C. Busdugan, tras la sorţi să prezideze dezbaterile, pe motivul că d. Buzdugan făcuse parte din camera de punere sub acuzare cînd s-a judecat o oposiţie a acuzaţilor de astă-zi.

Curtea primeşte recuzarea şi se face adresă către primul preşedinte al Curţii ca să proceadă la tragerea la sorţi a unui alt domn Consilier, ca să prezideze şedinţa, care este suspendată pînă la orele 2, cînd se redeschide sub preşedenţia d-lui consilier Em. Cernătescu.

Se dă citire actului de acuzare, al cărui cuprins este cunoscut cititorilor.

După terminarea citirei rădică un incident d. Osv. Teodoreanu, unul din avocaţii apărării, asupra figurării în istanţă a părţii civile, care nefiind legalminte constituite, urmează a fi scoasă din instanţă.

Curtea respinge incidentul.

Se ia interogatorul lui Pavlovici care neagă faptul ce i se impută şi explică că i-a dat un rînd de haine lui Sezov, ca dar de paşti, cum se obişnuieşte a se face la Ruşi, celor mai nevoiaşi. Sezov povesteşte cum a venit din Rusia şi după aceia şedinţa se suspendă pentru zece minute,

Camera de punere sub acuzare a cercetat ieri noul memoriu al fraţilor Herşcovici şi a redus cauţiunele de la 25,000 la 20,000 lei pentru fie-care din arestaţi.

O delegaţiune a creditorilor locali ai firmei fraţi Herşcovici, compusă din d-nii Briul, directorul Casei de scont, Daniel, directorul Băncii Iaşului, şi Schoenberg, procuristul Băncii Moldova, s-a prezintat astăzi procurorului general, arătînd că, prin faptul deţinerii în arest a fraţilor Herşcovici, se resipeşte toată averea.

Procurorul general a răspuns că este pentru ca arestanţii să nu fie eliberaţi, făcînd teorii asupra comerţului, cari au speriat, prin piramidabilul lor ridicul, pe cei trei delegaţi ai creditorilor.

O comisiune de farmacişti, compusă din d-nii Rotbard, Căpăţînă, Adace şi Jellea, pleacă Luni seara la Bucureşti, pentru a interveni, la ministerul de industrie şi comerţ, ca furnitura de la aparat a casei medicale a meseriaşilor din Iaşi, să se aprovizioneze de la farmaciile din localitate.

In acelaşi timp comisiunea va interveni la ministerul de instrucţiune publică, ca furnitura de medicamente ale şcoalelor statului, din Iaşi, să fie împărţită în mod egal, la toate farmaciile din Iaşi.

Doamna căpitan Ghenovici a reclamat parchetului contra unui anume Herman Finkelştein, misit de afaceri, că ar fi înşelat-o în daraveri bănesti. Procurorul Baican şi judele instructor Radovici, au făcut ieri, în această privinţă, o descindare la un otelier, de la care au rîdicat bijuterii gajate de Finkelstein, care a fost depus.

Asupra mandatului s'a pronunţat astă-zi tribunalul s. I şi l'a infirmat după pledoaria d lui avocat G. Skarlet.

Procurorul a declarat apel.

Curtea s. II a condemnat astăzi pe negutitorul H. V, Mendel, din Bîrlad, la 4 luni închisoare corecţională, pentru faliment simplu.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 19 Ianuarie

Răsboiul trebue să înceapă

— Declară delegaţii balcanici —

Şeful statului-major turcesc la Cetalgea

Constantinopol. — In nota de răspuns Poarta declară că guvernul otoman nu ezită de a recunoaşte că încheierea păcei răspunde dorinţelor şi intereselor tuturor, îşi dă seamă că se cuvine a pune cît mai curînd sfîrşit unei lupte pe care el nu a provocat-o. In ce priveşte sfatul puterilor că a dat consimţimîntul la cedarea oraşului Adrianopole guvernul relevează că a dat deja probe irecusabile de spiritul sau de împăciuire, consimţind la imense jertfe, însă numai zvonul despre cedarea acestui oraş, provocat în toată ţara fierberea care a adus demisiunea precedentului cabinet; totuşi spre a da o supremă probă de spirit pacific guvernul imperial e dispus să tase hotărîrea puterilor în ce priveşte partea din oraşul Adrianopole care e situată pe malul drept al rîului Marita. In ce priveşte insulele Egee parte din ele sunt din cauza vecinătăţei imediate a strîmtorilor Dardanelelor indispensabile apărărei capitalei, celelalte făcînd parte integrantă din posesiunile asiatice ale imperiului, nu sunt mai puţin indispensabile siguranţei Asiei mici.

Ori-ce altă soluţiune tinzînd a micşora autoritatea guvernului în aceste insule ar avea de rezultat de a preface în tot atîtea focare de agitaţiune cari şi ar întinde acţiunea lor pe litoralul învecinat. Urmarea ar fi crearea unei stări de turburare analoagă cu acea care există în Macedonia şi care a ameninţat şi ameninţă încă liniştea Europei independent de efectele deplorabile şi care merge chiar contra stabilirei durabile şi la consolidarea propăşirii imperiului, prin urmare Poarta putea adera dacă puterile ar bine voi să statueze asupra soartei insulelor ocupate de aliaţi şi puse pentru integritatea poziţiunii Dardanelelor pe care sublima Poartă socoteşie că e o chestiune de cel mai înalt interes al Europei.

Poarta ia act cu o mare mulţumire de dispoziţiunile şi făgăduelile binevoitoare ale puterilor, cu privire la sprijinul lor moral şi material spre reparare a relelor războiului şi spre a pune în valoare resursele naturale ale imperiului. Acest lucru e aşa de indispensabil în cît puterile recunosc deja Turciei dreptul de a proceda în toată libertatea la adoptarea unui tarif autonom vamal, la încheierea de tratate de comerţ bazate pe principiile dreptului modern şi în aplicarea în privinţa supuşilor lor a unor legi fiscale otomane la cari vor fi supuşi şi otomanii şi că ele consimt la o majorare de 4 la sută a drepturilor vamale.

*

Viena.—Ziarele sunt informate că nota de respuns a Porţei e în genere socotită ca foarte împăciuitoare şi poate forma baza unor negocieri ulterioare. Cît despre acţiunea viitoare a puterilor, ziarele spun, că puterile vor încerca poate a da sfat ambelor părşi, în ori-ce caz toţi sunt convinşi că războiul de va reîncepe va fi de scurtă durată şi va rămînea localizat.

*

Viena.—Noua presă liberă, află că consiliul de miniştri din Constantinopole, a decis să dea instrucţiuni delegaţilor din Londra să nu plece înainte de a pleca delegaţii balcanici.

*

Constantinopol.—Şeful statului major Izzet paşa, care va fi generalisim, a plecat eri seara la cartierul general din Cetalgea şi eri au fost trimise acolo cantităţi de muniţiuni. Marele vizir care trebuia să se ducă la Cetalgea şi-a amînat plecarea.

*

Sofia.—Ataşaţii militari nu vor fi admişi pe teatrul de operaţiuni.

Grecii şi reînceperea războiului

Athena. — Aci se aşteaptă cu linişte reînceperea răsboiului şi cu încredere în armată şi flotă.

Abduraman-Bey la Constanţa

Constanţa.—Cu vaporul Principesa Maria, a sosit Abduraman—Bey, fostul ministru de finanţe în cabinetul Kiamil-Paşa.

El e găsduit la d. Cedri-Bey, consulul Turciei.

Notabili arabi la ambasada franceză

Constantinopol.—O deputaţiune de notabili arabi, s'au prezintat la ambasada franceză şi plîngîndu-se contra presei franceze, care atacă Turcia, au cerut protecţiunea Franciei.

D. Bomgarad, ministrul Franţei, li-a răspuns, că presa nu reflectează atitudinea guvernului francez.

Situaţia gravă din Bulgaria

Bucureşti. — Ştiri particulare din Sofia, arată, că situaţia acolo e extrem de gravă.

Regele Ferdinand, foarte surescitat, nu primeşte pe nimeni, nici chiar pe primul-ministru. Din această cauză, d. Gheşoff e complect deconcentrat, ordinele sale nu sunt executate.

In special d. Daneff i-a neglijat cu totul instrucţiunile, zicînd că el cunoaşte mai bine intenţiunile regelui.

Astfel Daneff a denunţat armistiţiul, fără a înştiinţa de mai înainte Puterile, chiar fără a vesti Rusia, din care cauză domneşte la Petersburg o rea impresie.

Pentru a evita complicaţiuni interne, d. Gheşoff proectează formarea unui guvern naţional, în care să între reprezentanţi din toate partidele.

Scufundarea de vase greceşti

Constantinopol. — Ziarul Saboh anunţă că Inorwcişătorul Hamidie, eşind din canalul de Suez, a întîlnit la nord da Astintalea 4 vase greceşti, dintre care a scufundat trei.

Incendiu din Buzeu

Buzeu.—Astă noapte pe la orele 10, un incendiu puternic a distrus f brica de tîmplărie şi moara de porumb a d-lui Manole Minculescu. Pagubile trec de 10 mil lei.

Lupta dintre turci şi muntenegreni

Belgrad.—Din Cetinge se arată, că eri, la orele 11 a. m. turcii eşind din înălţimele de la Şirocco, au atacat pe muntenegreni, care n'au respins pe turci.

✝

Familiile Dimitrie şi Neculai Lambrino, Constantin V. Buţureanu, Cl. Rivalet, Ioan Mihailescu, Neculai Ştefănescu, Ioan şi Gh. Constantinescu, Dr. Ioan Guţu şi Ştefan Chicoş, au durerea de a anunţa încetarea din viaţă a prea iubitului lor tată, socru şi unchiu

Costache Lambrino

decedat Vineri dimineaţa, 18 Ianuar, în etate de 77 ani şi roagă pe prietini şi cunoscuţi să asiste la ceremonia înmormîntărei care va avea loc Duminică 20 Ianuar, la ora 2 p. m. la cimitirul „Eternitatea" unde corpul se află depus.

Berăria LUTHER
PIAŢA UNIREI
Cu începere dela 20 Ianuarie a. c.
vor avea loc în fie-care seară
CONCERTE
sub conducerea maestrului
— GH. DRAGOIU —
cu concursul celebrei cîntăreţe
AGLAEA MIHAIL
absolventă a Conservatorului din Milano care va cînta bucăţi romîneşti, italieneşti şi franţuzeşti.
Un bogat repertoriu cu piese din cele mai alese.
Sîmbetele, Duminicile şi Serbătorile vor avea loc la orele 5 p. m.
— MATINEURI —
şi seara concerte dela orele 3 — 1 de noapte
— EXCELENTA BERE PILSEN —
Restaurant francez şi romîn la ori ce oră din zi şi noapte.
Servicul prompt. DIRECŢIUNEA
Se primesc banchete şi nunţi. Abonamente lunare masă fixă, 3 lei la discreţie.

Căsătorie Funcţionar german cu post pe viaţă şi bine retribuit, 35 ani, doreşte să facă cunoştinţa unei domnişoare onorabile pentru căsătorie imediată. Scrisori detaliate neanonime şi în germană, eventual cu fotografie să se adreseze pînă la 1 Februarie la Ziar sub K 112.

Junge Norddeutsche
sucht Stellung als Kinderfräulein în Jassy oder Bukarest; wenn Reisevergütung auch Ausland.
Gefl. Offerten unter M. L. 50 an die Expedition d. Blts erbeten.

M-lle Louise Bornstrom
— Brodeuse —
Iaşi, Şoseaua Arcu No. 9
se însărcinează cu ori ce fel de broderi lucrate în matasă, fir de aur şi argint monograme fine mari şi mici şi ori-ce desemnuri de bun gust.
Confecţionează lingerii pentru dame cu preţuri moderate. Doamnele se pot adresa şi prin cărţi poştale

De vînzare
VIA MITOC, *com. Ciureşi satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi hatag, case, coşere 2 fîntîni etc.*
UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*
Ambele cu mici sarcini.
Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

Franceza, Germana, Latina, Matematici, *elev de curs primar secundar; preparaţiune serioase conform programei ministeriale special pentru elevii pregătiţi în particular şi pentru cei din şcoalele statului face,*
V. Emil Profesor *Str Sf. Teodor 3 (în curte).*

PROGRESUL INDUSTRIEI PETROLIFERE ROMÎNE
Descoperire Romînească Brevetată
Petrol EDOLIN
Fără fum, fără miros, flacără albă.
Produs patentat special al rafinăriei
— VEGA —
Soc. anonimă romînă Capital le 3.750.000 deplin vărsaţi.
Petrolul „Edolin" este fala industriei noastre naţionale.
Petrolul „Edolin" arde în ori-ce lampă, fie de salon sau din casele ţărănesti.
Petrolul „Edolin" nu face fum.
Petrolul „Edolin" arde fără miros
Petrolul „Edolin" produce o flacăre albă strălucitoare.
Petrolul „Edolin", se vinde cu 25 b. litrul.
Se găseşte de vînzare En gros la depozitul Şoseaua Naţională vis-a-vis de vama rusească şi En detail la N Halperin str. Costache Negri 12. I. Şteinbum str Procopiei 4, I. Grümberg str, Cucu 24 precum şi depozitele din str. Arcu 8, Piaţa Halei, str. Nicolina, însă spre convingerea onor public este rugat a *cere vînzătorului* Marca de control „Edolin Vega"
Reprezentantul Societăţii „Vega" Credit Petrolifer pentru Iaşi
M. Klepper.
Şoseaua Arcu 2.

Dr. Suzana GROSS
Asistentă la clinica obstatricală
BOLI DE FEMEI—FACERI
— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală română din 1906. (22 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17.

NEVRALGIILE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usurează şi vindecă *Nevralgiile cele mai grele de tămăciuni, Migrenele, Ischiatice, Afecţiunile reumatismale acute şi cronice şi durerile cari ar resulta numai color-l'alte remedii.*

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o ugurare, va lua câte 2 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să se ia mai mult de cât câte 6 pe zi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.

BROSSE A TAPIS
Prix : 14 fr.
R. GARIEL
27, quai de la Mégisserie
PARIS
Envoi franco de Catalogue

PORTE-PUTS
En FONTE INOXYDABLE
Prix : 0f 50c
Raymond GARIEL
2me, quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco d'Album sur demande

Renumitele PLUGURI
Intreg de oţel bătut
marca PORC MISTRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

HIGEYA
APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"
„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea bolelor de Ficat, Gută, Hiniehi şi Desinfterie
De vînzare la principalele magazine de comerţ, drogherii şi farmacii din ţară.
Comenzile de un gros mai ales a se adresa: Domnilor I. DAVIDESCU Tecucia
Sticla a 1/2 L. 0.25 bani. — a 1 litru 0.40. — a 10 litre 0.30 bani
(Preţurile se înţeleg cu vada)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao
VINUL BRAVAIS
Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic si intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Ingineri I. CANA
Autorisat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Casa-Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* incăpăţânei—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaioase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţiile cele mai bune la dispoziţie.

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT compleet după Programa Conservatorului
Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acento —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

Magazinul Comerţului în Rate
— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —
Pune la dispoziţia onor. public un mare!
Deposit de Maşini de cusut
pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată.
Biciclete BRENABOR
Intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.
Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.
MOBILE CARUCIOARE PENDULE şi CASETE
Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd in rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

ADVENIOR

FONDOIR pour Poules et Faisans
Prix..... 6fr.50
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoir pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mirzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1789 — Marți 22 Ianuarie 1913

Probleme și deslegări

Economia Socială, așa cum o concepem noi, ca fiind disciplina în al cărui domeniu se coprind toate chestiunile teoretice și practice, atingătoare de viața economică a societății omenești, a luat în ultimul timp o desvoltare științifică și o însemnătate practică colosală. Ea este astăzi, fără contestare, cea mai importantă dintre toate științele sociale. Explicația acestei desvoltări și însemnătăți, pe care a căpătat-o în timpul din urmă Economia Socială, nu ni-o poate da, desigur, cum se crede în genere, vechiul dicton: primum vivere deinde philosophari. Căci dacă e adevărat, că omul pentru a putea cugeta, trebue să trăiască și deci să-și procure cele necesare vieții; nu e mai puțin adevărat însă, că pentru a-și putea procura subsistențele, deci pentru a putea trăi, omul a trebuit să cugete. Și dacă în cugetarea omenească asupra mijloacelor de dobîndire a subsistențelor trebuie să vedem nucleul originar al științii economice de astăzi, am comite o mare eroare, dacă am crede, că desvoltarea și importanța Economiei Sociale, și în special a Economiei Sociale teoretice, se datorește acestei necesități aproape fizice, care-l silește pe om să cugete la porcurarea subsistențelor sale. Dacă ar fi așa atunci nu ne-am putea explica, cum de a rămas această știință atît de înapoiată în mijlocul unor popoare mari și a unor civilizații strălucite, cum au fost popoarele și civilizațiile din antichitate. Dacă ar fi așa, dacă dezvoltarea și importanta Economiei Sociale ar purcede din gîndirea omenească asupra mijloacelor de dobîndire a subsistențelor vieții, cum ne-am putea explica fenomenul curios, că popoarele antichității au cultivat atît de mult, atît de intens și cu atîta succes filosofia, artele și chiar științele naturale, și n'au produs nimic sau aproape nimic pe terenul cugetării economice?

Nu; desigur, tocmai faptul că știința economică este nouă, dovedește că și cauzele dezvoltări ei ca atare sînt nouă, și deci în afară de vechea și eterna, în trecut și viitor, cugetare omenească pentru procurarea mijloacelor de existență. Vechiul dicton latin, amintit mai sus, nu ni poate explica nimic.

In altă direcție trebuie să căutăm cauzele dezvoltării și importanței Economiei Sociale. Ele rezidă în însăși ivirea, stabilirea și funcționarea regimului capitalist, care odată cu desvoltarea lui uriașă și civilizatoare a dat naștere la o sumă da probleme nouă, importante, pe care le cuprindem în denumirea generică: problema socială, și a cărei concepțiune discuție și rezolvire împarte în atîte tabere nu numai lumea cugetătorilor, ci chiar societatea în genere și clasele ce o formează. Chestiunea salarului și a populației, chestiunea capitalului, a trusturilor etc,.. Iată cîte-va din numeroasele probleme, pe care le-a produs capitalismul, cu a căror desbatere științifică și soluțiune practică are a se ocupa Economia Socială și cari, împreună cu alte probleme ce li sînt conexe, constituiesc problema socială.

Dar aceste chestiuni, ca și problema socială în genere, nu sunt numai chestiuni teoretice, ci mai ales practice, întru cît ele sunt de atribuit vieții și organismului economic al societății și constituiesc însăși problema existenței sociale a genului uman. Dacă teoreticește 'nsemnează și pasionează un număr mai mult sau mai puțin restrîns de oameni, prin relațiunea lor intimă însă cu viața economică — sau mai exact — prin faptul, că în ele se cvintesențiază însă-și viața economică a societății moderne, interesul lor practic este cu mult mai mare, se desfășoară de la straturile cele mai înalte ale societățiii până la cele mai adînci și pasionează, cu toată intensitatea sentimentală și intelectuală ce o poate determina, întreaga societate omenească. In acest fapt simplu și evident stă tot secretul desvoltării și importanței covîrșitoare a Economiei Sociale.

Dar la acest fapt s'a adăogat și un altul, care a contribuit de asemenea la dezvoltarea Economiei Sociale. Acest fapt social este: ivirea curentelor renovatoare, cari au luptat și luptă, fie pentru înfăptuirea idealului lor, închegat într'un anumit plan de organizare economică, socială, politică etc.., fie pentru a grăbi evoluția societății, cari în mod firesc tinde la realizarea idealului lor. Renovatori sau reformatori, idealiști-utopiști sau idealiști-realiști, ori-cari ar fi și oricum s'ar denumi, cu toții dau lupta pe terenul vieții economice a societății și discută, critică darmă și construesc teoriile privitoare tocmai la problemele, cari formează cîmpul cercetărilor Economice sociale. Lupta socială în societatea modernă, fie că se limitează numai la lupta economică propriu zisă, fie că îmbracă și caracterul politic, interesează în primul loc știința economică, și nu poate fi observată, studiată, caracterizată de cît prin știința economică. Așa se și explică pentru ce reformatori ca Quesnay și Turgot sau revoluționari ca Proudhon și Marx s'au dedat cu toată pasiunea puternicului lor temperament și înaltei lor intelectualități studiului Economiei sociale.

Rezultatul a fost, că literatura științii economice în special, și a Economiei Sociale în genere, a crescut enorm în decursul ultimului secol, iar importanța ei a devenit atît de evidentă, în cît—după cum spuneam mai sus—ea e considerată ca cea mai importantă dintre științile sociale.

De aceia, cu multă dreptate spune d. N. Basilescu [1]):

„Studiul Economiei Politice a devenit, dară, în societățile moderne, o trebuință de viață;

„Partizani ai ordinei de lucruri existente,—reformatori de școala vechie sau de școala nouă, toți trebue, să ne pregătim, pentru a compare în marele proces social, care, mîne se va deschide înaintea noastră.

„O nouă revoluțiune socială,—într'adevăr,—mai intensă și mai largă de cît cea de la finele secolului trecut—se anunță!"

*

Cu această importanță, pe care o are Economia Socială, nu e de mirare, că în țările din occident se dă o atențiune deosebită studiului ei. In Anglia și Germania mai ales studiul Economiei Sociale interesează lumea intelectuală în același grad ca și toate celelalte științe, al căror studiu înseamnă facerea unei cariere, a unei profesiuni. La noi lucrurile stau cu totul altfel. Studiul Economiei Sociale în țara noastră se face cu totul incomplect și numai ca ceva accesor la facultatea juridică,

Dar dacă faptul acesta era oare-cum justificat pînă în timpul din urmă, astăzi nu mai are nici o justificare. Intrată pe calea dezvoltării capitaliste, societatea romînească ni oferă aproape același spectacol ca și societatea popoarelor din apus. Avem și noi problema noastră socială care, dacă nu e chiar cea din apus, este însă tot atît de gravă și cere o rezolvire urgentă. In ultimul capitol al acestei lucrări, în cari vom vorbi și despre politica populației în Romînia, vom vedea una din laturile problemei sociale de la noi, și atunci ne vom putea da mai bine seama de necesitatea studiului serios și aprofundat al Economiei sociale.

Industria mare, care naște în țara noastră; grevele și lookout-urile ce se produc ca o consecință inevitabilă a marii industrii; organizările economice de clasă, ce se încheagă atît din partea claselor muncitoare cît și din aceia a claselor capitaliste; legislația muncii, care se ivește cam sfioasă, ce-i drept, dar care va trebui să ia o dezvoltare mai mare, nu sînt toate acestea puternice dovezi, că știința economică trebue să iese din făgașul strîmt și pur teoretic, pentru a îmbrățișa cu cercetările ei cîmpul vast al marilor probleme „ce bat la poarta vieții" noastre economice?

Sîntem fără îndoială — și aceasta s'a spus de atîtea-ori—la o cotitură a evoluției noastre. O nouă viață economică se desfășoară înaintea ochilor noștri, viața economică a țărilor capitaliste. Și deși, noi nu putem avea optimismul nețărmurit al marilor ideologi de la sfîrșitul sec. al 18-lea, pentru că știm din experiența țărilor din apus, că această nouă viață are multe cusururi, totuși o dorim din tot sufletul, căci numai în ea vedem scăparea din starea inferioară și deplorabilă în care sîntem astăzi. Dar tocmai de aceia trebue să ne familiarizăm cu știința, pe care experiența altor popoare, cari trăesc această viață, a produs-o.

Și vom fi cu atît mai în stare de a ne adapta acestei vieți, vom fi cu atît mai apți de a-i mai netezi asperitățile și a o mai indulci, cu cît vom pătrunde mai adînc adevărurile și principile Economiei Sociale.

Cu cît vom face aceasta mai repede și mai temeinic, cu atîta va fi mai bine.

Din «Prefață» — München, Iunie 1912

Em. Socor

1). Introducțiune la Economia Politică 1893, pag. 92.

Greșeli de reparat

Extragem pasagiile mai interesate dintr'o scrisoare pe care un fost magistrat din Capitală, d. V. D. Niculescu a adresat-o, acum de curînd, distinsului nostru amic, d. Lascar Antoniu, senator. Sunt lucruri asupra cărora, credem, ar fi bine să se mediteze, deși sunt atîtea grave preocupări la ordinea zilei.

Iată pasagiile din menționata scrisoare:

„Acum cîți-va ani în urmă, citeam în ziare articolele d-vs, relative la reabilitarea în penal. Expunerea ideilor d-v erau de cel mai mare interes și dacă le veți pune acum, pe cît vă e posibil și în aplicare, va fi de mare folos. Sunt atîția oameni lasați în afară de societate, pentru *o singură* greșală, fie c'au suferit închisoare și cîte o dată numai o amendă, și pentru această *singură greșală*, sunt puși pe același nivel cu recidiviștii, cu criminalii ordinari de prin ocne, sunt ca și ei îndepărtați din societate.

De aceea e de dorit o lege de reabilitare, ca să spele această lacună. Se poate veni cu o lege în sensul că acel care a greșit o dată, să nu fie pedepsit, de cît cînd se va face vinovat de o a doua greșală (Legea *Bérenger*). Sau a doua soluție: acel care a comis o greșală, după un anumit timp, să poată fi reabilitat.

Acel individ care repetă faptele pedepsite de cod. penal, trebue înlăturat din societate, nu acel care a căzut într'o nenorocire, cine știe prin ce împrejurare, fie a lui, fie venită din altă parte.

Starea de astă-zi nu poate să ducă de cît la rău, încurajînd răul. Individul care a greșit, (poate să fi greșit și judecătorul: „Toți suntem supuși greșelelor") văzînd că e alungat din societate, el în loc să se corijeze, din contra, e îndemnat, e încurajat să repete *singura greșală și aceasta pentru că situațiunea sa față de societate nu poate să-și o facă mai proastă.*

Trebue dar să veniți cu o soluție și să ștergeți cu buretele, acest îndemn la repetarea faptelor rele, fiindcă e și timpul.

S'a vorbit despre necesitatea acestei legi în diferite rînduri de către înalți magistrați la deschiderea anilor judiciari.

S'a scris despre aceasta mult, mult de tot și încă nimic nu s'a făcut.

In lunga mea carieră de judecător, m'am convins de necesitatea unei asemeni legi și chiar am și scris cîte ceva în această privință.

Nu trebue să mai insist; d-v sunteți pe deplin convins de necesitatea unei asemeni legi, după cum ați și scris."

Autorul pune în legătură chestiunea reabilitărei morale cu împrejurările externe actuale, arătînd trebuința ca să nu se apeleze, eventual, la militari împovorați de condamnări.

Amintește deasemenea că după cereri din județele Fălciu și Dolj s'a fost propus în parlament un proect de lege în sensul cerut de d-sa.

Ușurința cu care — la țară mai cu samă — se pot înscena procese și condeamnări, îi se pare autorului scrisoarei un argument puternic pentru înlăturarea parțială a răului. Suntem de aceeași părere.

△

ENIGMA BULGARĂ

După cîte transpiră din comunicatele adresate presei străine și din articolele ziarelor românești, s'ar părea că cei de de la Sofia au o foarte proastă idee despre inteligența romînilor. Căci, altfel, cum să ne explicăm că vecinii noștri, față de preciziunea cu care ne-am formulat dreptele noastre cereri, nu găsesc nici un alt mod de a ne răspunde, decît sau cu jurăminte de recunoștință eternă, ori cu asigurări de complectă satisfacere — bine înțeles, numai după încheierea păcei?

Ori, dacă barbații de Stat din Sofia, ar ști cam cum este întîmpinată în România metoda aceasta, cu totul orientală de a-și manifesta cineva sentimentele față de niște binefăcători, siguri suntem că ar prefera să ne opue un *non possumus* categoric.

Dar, lucru acesta nu-l pot înțelege prietenii noștri. Ei își închipuesc că, aci la noi lumea trăește cu basme; că politica se face cu sentimente și că chestiile de Stat se rezolvă cu migdalele din geamantanul d-lui dr. Daneff.

E de mirare că în Bulgaria se pricepe așa de greu ceea ce în România s'a spus așa de tare și așa de limpede. Să fie la mijloc numai o chestie de inhibiție psichică, care face pentru vecinii noștri înțelegerea afacerilor publice mai greoaie ca la alte națiuni? Ori poate e chiar rea voință manifestă, dublată de oarecari gînduri lipsite de lealitate?

Nu luăm în serios părerile neoficiale. Nu ne raportăm la declarațiile șoviniștilor bulgari, ori la articolele ziarelor neresponsabile. Ne referim exclusiv la atitudinea pe care guvernul bulgar a luat-o față de noi.

Se știe de toți, cît de reale sunt serviciile, pe cari le-am făcut aliaților prin neutralitatea noastră și se mai cunoaște și modestia cererilor ce am prezentat. Logic și delicat era ca, chiar fără demersuri presante din partea noastră. Bulgaria să facă primul pas, oferindu-ne acel gaj de recunoștință de care se face atîta caz la Sofia. Una este o satisfacție acordată de nevoie și în ultimul ceas, și cu totul alta demersul spontaneu și cavaleresc. Atît numai și era destul ca încrederea reciprocă să sufere o stîrbire. Dacă însă, la zăbavă se adaogă și rea voință, atunci nu mai poate fi vorba de nici un fel de legătură sufletească.

Cu Turcia negusterie și precupeție se poate face; cu România nu-i posibilă decît sau discuția sinceră, sau ostilitatea pe față. A vorbi verde, adică pe față și deschis, este una din însușirile neamului nostru. E poate o calitate a rasei latine, pe care am moștenit-o și pe care dominațiunea turcă sub care am trăit și noi, nu ne-a putut face s'o perdem.

E regretabil că la Sofia suntem considerați mai turci pe terenul diplomatic, de cît chlar cei din Constantinopole.

Dorim pucea mai presus de ori-ce, am dovedit-o și o dovedim încă. Dacă însă, sentimentele noastre pacifice se iau drept nehotărîre ori slăbiciune, atunci este o profundă greșală care se face. Pentru noi, pacea înseamnă cît mai grabnica satisfacere a cererilor formulate. Altfel, prin Mesagiu, se spune limpede ceea ce va trebui să urmeze.

Dar, întrebarea cea mare este de a se ști cam ce fel de calcule își fac vecinii noștri fugind de soluțiunile categorice? Nu cerem de cît un *da* sau *ba*. Restul e de prisos. N'avem ce adăoga și n'avem ce scade. In situația actuală, revendicările noastre sunt absolut definitive. Mîine pot fi mai mari—de cumva lucrurile se vor schimba.

Dacă Bulgaria crede că minunea aceasta, de a încheia și pacea cu Turcia, de a lua de la ea teritorii pînă la Marea Egee și de a nu satisfaee nici Romînia, e realizabilă—atunci ne închinăm. Diplomația d-lui Gheșoff ar merita în acest caz un premiu Nobel, pentru cel mai mare miracol a timpurilor de față.

Decît, timpul supranaturalului a trecut de mult. In lumea concretă nu se vede așa ceva. Fără Romînia, pace nu se poate cu nimeni. De acord cu noi însă, se pot prezice cu siguranță mari foloase, mai ales pentru Bulgaria. Dacă preferăm una înțelegere ori-cărei alte soluții—deși nu disprețuim nici pe cea drastică—este că așa-i firea noastră: zămislită din omenie și dragostea aproapelui. E un defect poate, vor zice vecinii noștri. N'o tăgăduim. Asta însă nu ne poate opri de a ne prețui blîndețea drept cea mai frumoasă podoabă a noastră.

Dar, înțelepciunea nu însaamnă prostie și nici bunătatea slăbiciune.

Și atunci, presupunerea celor de la Sofia că noi am putea rămîne cu însușirile etice și d-lor cu întrupările etnice, e o socoteală cam proastă care se face. In tot cazul, e cea de acasă.

Ori cum am învîrti problema, nu putem descoperi folosul real pe care-l poate trage Bulgaria din atitudinea sa șevăelnică față de noi. S'ar putea zice văzînd toată zăbava care se pune de a se pătrunde în miezul lucrărilor, că la Sofia se urmărește într'adins o cît mai mare complicare a chestiei balcanice. Cînd ai în față pe greci, în perspectivă pe sîrbi, la picioare pe turci și în cap cele șase mari puteri, ce avantaj poate să mai găsească cineva ridicîndu-și și pe romîni în spate?

Toată lumea se căznește să simplifice chestiunea, Bulgaria singură caută s'o complice cît mai tare.

S'a zis că atitudinea Austro-Ungariei constituie o mare enigmă. Purtarea vecinilor noștri față de noi' prin nimic explicabilă, e a doua ghicitoare la ordinea zilei.

OAMENI ȘI LUCRURI

O lucrare așteptată

In senzaționala sa luerare, apărută în 1911 „Plagiatul d-lui A. C. Cuza" — d. Em. Socor are un capital fundamental despre „Legea populației". Este acea parte în care, uzînd de toate argumentația strînsă, rezumînd și sintetizînd bogăția de documente consultate, autorul lucrării dă plagiatorului lovitura de grație, lămurind — fără posibilitate de îndoială pentru cineva—că alții, înaintea presumțiosului economist iașan, au formulat legea poporației.

Pe acei *alții* descoperitorul plagiatului monstru îi cunoștea bine, îi cunoștea din sursă, de cînd—urmînd unei înclinări vădite—se deda studiului economiei politice și fără să vrea poate, a dat de urmele grosolanei mistificări care constituia „opera fundamentală" a „proprietarului"... catedrei de economie politică de la Iași.

A surpa o glorie uzurpată putea fi, negreșit, și un merit și o datorie morală în același timp; dar nu e mai puțin o operă negativă.

Iată însă că d. Em. Socor, după ce, în decursul anilor, s'a familiarizat cu știința economiei politice și cu izvoarele de bogată eruduțiune documentară, vine o cu operă pozitivă, constructivă, — *Populația*, care va fi ceea ce n'a vrut să fie *Poporația*: o scriere tot atît de cinstită, pe cît e și de instructivă.

Din *prefața* operei cetitorii găsesc astăzș un lung fragment în fruntea ziarului, care trăește departe de țară, într'un mediu intelectual-german, dedat muncei și studiului.

Intru cît însă opera se tipărește în Iași, într'o editură cunoscută, publicarea fragmentului — numai cu cîteva zile înainte de apariția cărții — trebuie privită doară ca un omagiu și nu ca o reclamă importantei lucrări. Ea se va impune, suntem siguri, prin seriozitatea ei și prin temeinicia ei. Iar nefericitul autor al „Poporației" va fi cel dintâiu—sperăm—care să recunoască „ex cathedra" meritele științifice și literare ale „Populației".

Rodion.

Înaintașul lui Eminescu

— Grigore Alexandrescu —

Programul sărbătoririi centenarului lui Gr. Alexandrescu de către societatea „scriitorilor romîni, cuprindea o dizertație a președintelui societății — domnul Mihail Dragomirescu — închinată celebrei bucăți poetice „Anul 1840". Nu e de mirat că, în analizarea operei literare, sociale, filosofice și politice, a sărbătoritului s'a destinat un loc a parte bucății acesteia la care de sigur, s'a gîndit nemuritorului Eminescu, cînd a scris în „Epigonii":

Și ca Byron, treaz de vîntul cel sălbatec al durerei,
Palid stînge Alexandrescu sfînta candel'a speorărei,
Descifrînd eternitatea din ruina unui an.

In adevăr — cîte meditațiuni, cîte reflecții nu i-a suggerat poetului subiectul acesta, simplu, calendaristic în aparență, — schimbarea de an în 1840! Pînă atunci — era doară înainte de epoca lui Alexandri — nici un scriitor romîn original nu găsise atîta stăpînire a formelor literare, în cît să se încumeteze a se avînta în sfera cugetărilor înalte, a ataca, semeț și sigur, domeniul problemelor adînc omenești pe de-oparte și al celor politico-sociale pe de altă parte, lăsînd — între cele două cîmpuri diferite — loc de ajuns și pentru lirism subiectiv.

Pe tine, o, an tînăr, te văz cu mulțumire,
Pe tine te dorește tot neamul omenesc,
Și eu sunt mică parte de trista omenire
Și eu a ta sosire cu lumea o slăvesc.

Intreg spiritul vremei pătrunde pe poet — atunci tînăr în plină vigoare și încumetare.

Și atunci prin prizma unui temperament cald și puternic, simte că omenirea e pe pragul unor mari schimbări sociale.

KALODONT

PASTĂ DE DINŢI

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Représentant: Sam. Löbl, Bucaresti.

....A lumei temelie se mişcă, se clătește,
Vechile-i instituţii se şterg, s'au ruginit;
Un duh fierbe în lume şi omul se gîndeşte
Aleargă către tine, căci vremea a sosit.

Ici, umbre de noroade le vezi ocîrmuite
De umbra unor pravili călcate, siluite
De alte mai mici umbre, neînsemnaţi pitici.

Ori-care simţiminte înalte, generoase
Ne par ca nişte basme de povestit, frumoase
Şi tot entuziasmul izvor de idei mici

Este ideea pe care Eminescu, cu cîteva decenii mai tîrziu, o va relua, la rîndul său despre umbre de pravili, despre legi siluite în „Imparat şi Proletar".

Spuneţi-mi ce-i dreptatea? Cei tari se îngrădiră
Cu averea şi mărirea în oercul lor de legi,
Prin bunuri ce furară, în veci vezi cum conspiră
Contra celor ce dînşii la lucru-i osîndiră
Şi le subjugă munca vieţii lor întregi.

Ca şi Gr. Alexandrescu, marele urmaş va visa toate instituţiile — „a lumei temelie" — zguduindu-se, de şubrede ce sunt:

Minciuni şi fraze-i totul ce statele susţine,
Nu-i ordinea firească ce ei a fi susţin.

....Ei îngrădiţi de lege, plăcerilor se lasă
Şi sucul cel mai dulce pămîntului i-l sug
Ei chiamă 'n voluptatea orgiei zgomotoase
De instrumente oarbe a voastre fiici frumoase
Frumseţi-le lor tineri, bătrînii le distrug

Eroul lui Eminescu e proletar, comunard. De aceea curagiul lui Gr. Alexandrescu, care iea asupra-şi,—personal,—reflecţiile, nu trebuie să ne pară mai mic, mai ales în 1840, cînd scrie:

Politica adîncă stă în fanfaronadă
Şi ştiinţa vieţei în eroism cumplit,
De-a omului mărire nimic nu dă dovadă
Şi numai despotismul e bine întărit.

De la anul ce vine poetul aşteaptă, cere o îndreptare,—pe care vor cere-o încă mulţi, pînă la 1848, şi încă mai tîrziu:

An nou! Aştépt minunea-ţi ca o cerească lege,
Dacă însă paştorul ce tu ni-l'ai alege,
Va fi tot ca păstorii de care-avem destui,
Atunci... lasă în starea-i bătrîna tiranie,
La darurile tale eu nu simt bucurie,
De 'mbunătăţiri rele cît vrei, suntem sătui!

E clasică—şi merită să rămînă clasică—această plastică asociare de termeni „îmbunătăţiri rele", ca o caracterică a timpurilor de hibride încercări şi de predici în pustiu.

Şi de aceea chiar unui temperament viguros şi întreprinzător ca al poetului Alexandrescu numai arare ori îi vin inspiraţii optimiste.

Insă-şi bucata „Anul 1840" începe cu strofe cu totul lirice şi triste:

Să stăpînim durerea care pe om supune;
Să aşteptăm în pace al soartei ajutor,
Căci—cine ştie oare şi cine îmi va spune
Ce o s'aducă ziua şi anul viitor?

Mîne, poimine poate, soarele fericiret
Se va arata vesel pe orizont senin;
Binele ades vine pe urmele mîhnirei
Şi o zîmbire dulce dup'un amar suspin.

Aşa zice tot omul ce 'n viitor trăeşte
Aşa zicea odată copilăria mea;
Şi anul vine, trece, şi-alt an îl moşteneşte
Şi ce nădejdi dă unul, acelălalt le iea...

Această din urmă reflecţie prevesteşte pe viitorul autor al „Glossei", pe poetul care avea să ne spună:

Ce-un secol ne zice, ceilalţi o deszic,—
De cît un vis searbăd, mai bine nimic.

Aiurea, în Alexandrescu regăsim şi ideea şi chiar zicerea poetică a „visului searbăd", de oare ce ca şi Eminescu de mai tîrziu, fatalistul nutreşte:

...ideea tristă de veacuri întărită,
Că lumea moştenire 'ntîmplărilor s'a dat.

Ar fi un studiu interesant de făcut asupra însuşirilor de cugetător şi de poet cari fac din Gr. Alexandrescu înaintaşul lui Eminescu în foarte multe privinţi. In studiul d-lui E. Lovinescu sunt indicaţiuni în această direcţiune. Iar dizertaţia d-lui Ion Găvănescul, din 1896, intitulată „Meditaţiile lui Gr. Alexandrescu" spunea drept încheiere:

„Aşa de puţini dintre noi mai deschid azi operele unui Alexandrescu şi chiar Alexandri, în cît, vorbind de aceşti poeţi, par'că vorbeşti de literatura romînă de acum cîteva secole,—pe cînd nici nu era. Nu s'a vorbit oare că literatura noastră începe de la Eminescu?

„De ce să lăsăm să rugineasca neîntrebuinţate comorile moştenite de la fruntaşii sufleteşti ai neamului nostru? De ce să facem ca zgîrcitul care maore de foame zvîrcolindu-se pe grămezi de aur? De ce să ucidem, prin nepăsarea noastră, aspiraţiile către o viaţă înaltă şi generoasă ale sufletelor marilor noştri artişti?

„Ei cer, din adîncimele trecutului, să trăiască şi nu pot trăi, ca spirite ce sînt, de cît în spiritul nostru. Şi noi le închidem sufletul şi-i lăsăm să moară fără să băgăm de seamă că în viaţa lor a prins rădăcini viaţa noastră şi că intensa lor surescitare este deplina noastră desvoltare sufletească".

Gr. Alexandrescu, în primul rînd, nu trebuie uitat şi ignorat, el care a refuzat—după arătările lui Ion Ghica, citate în ziar într'un articol anterior—să fie ministru sub Cuza Vodă — dar care scrise versul superb. ca o deviză nemuritoare.

Soarta-mi cu a mulţimii aşi vrea să o unesc

El, care a recurs la *fabulă*, ca să poată spune cît mai multe şi mai crude adevăruri „după toate nemulţumirile suferite din pricina aplicării la scris" cum zicea în Prefaţa ediţiei din 1842.

De aceea iniţiativa d-lui M. Dragomirescu de a-i consacra o serbare publică, solemnă, a fost inimoasă şi merită laudele generaţiunii de astăzi, căreia îi se dă un frumos exemplu de pietate literară.

As.

Litere-Ştiinţe-Arte

Bulgarilor ameninţători!

Ne-ameninţaţi, ca fiara răzvrătită,
Cu ura'n ochi, cu scrîşnet de mînie,
Cînd a scapat din lanţul de sclăvie
Purtînd încă pe gît urma 'nroşită;

Şi v'aţi zvîrlit ca'n timpii de urgie
Pe prada cea ce 'n ghiara lăcomită
O spîrcuiţi, fiind nepregătită
De-a s'apara: o lume 'n agonie...

Ci noi vă ştim! Şi pe părinţii voştri
Îi ştim din vremea cînd ne-au cerut, (milă,
Bieţi miluiţi ai Rusilor şi-ai noştri...

Şi gata stăm!... Iar dacă vroiţi silă,
S'o ştiţi: unde părinţii ne-au fost eroi
Aceiaşi bărbăţie o veţi găsi la noi!

Gordon.

Iaşi 1913.

*

A apărut Noua Revistă Romînă cuprinzînd:

Noutăţi: Parlamentul solidarităţii naţionale—Legea electorală a partidului romînesc din Ungaria—Gratuitatea învăţămîntului secundar.

V. Doroşevici, Adrianopolul—N. I. Apostolescu, Raymond Poincaré—C. Rădulescu-Motru, Statul şi şcoala.

Cronica teatrală—L. Cosma, „Paiajenul" şi „Cînd ochii plîng.." de A. de Herz.

Cronica artistică—A. Maniu, Expoziţia Ressu-Sanielevici.

Literatură — I. Laurian, Iar uneori... (versuri)—N. Em. Teohari, Poesia lacurilor.—D. Iacobescu, Plimbare.

Dr. Leone Friedman, Prejudecăţi medicale.

*

„Versuri şi Proză" No. 2 conţine proză şi versuri semnate de Emil Isac, I. M. Raşcu, Hidalgo, A. Maniu, N. Solacolu, Actualităţi, ecouri, recenzii etc.

*

Articolul „O şcoală de mame" din numărul trecut al ziarului, era datorit d-nei Maria C. Buţureanu.

*

Allnude este titlul unei importante opere a *Carmen Sylvei*, tipărită în editura „Minerva" din Bucureşti.

E o foarte bogată culegere de cugetări din operele Reginei Elisabetha.

Volumul de 320 pagini se vinde cu 4 lei. Despre bogatul cuprins al operei vom vobi altă dată.

*

Aseară, la teatru, s'a reluat Sherlock Holmes, cu Vlad Cuzinski în rolul titular. E o pregătire a publicului ieşan pentru senzaţionala piesă „Misterul Camerei galbene", a cărei montare va avea loc în curînd.

*

STRUNA ZILEI

UNDE NU E PUTERINŢĂ

„Castratul Iacusof—
a zis d. avocat Teo
doreanu — nu poate
cere despăgubirea de
60 mii lei".

Tocmai asta dintre toate
Face marea lui mîhnire:
El ar vrea despăgubire
Pentru că nu... poate!

Academia comercială

Proectul de lege

Iată econmia proectului de lege, care a fost depus pe biuroul Camerei.

Art. 1 spune că se înfiinţează în Bucureşti, pe lîngă Ministerul Industriei şi Comerţului, Direcţiunea Comerţului, o Academie de înalte studii comerciale, al cărui scop este:

a) de a da cunoştinţe superioare şi aprofundate în domeniul ştiinţelor comerciale şi economice;

b) de a pregăti pentru cifrele comerciale şi industriale;

c) de a pregăti pentru a funcţiiunile administraţiunilor publice, cu caracter economic.

Art. 2 spune: Vor fi primiţi la această Academie ca studenţi şi studente;

a) absolvenţii cu diplomă ai învăţămîntului secundar superior;

b) diplomaţii şcoalelor comerciale superioare;

c) cei cari vor avea studii echivalente celor de la punctele a şi b. Echivalenţa se va da prin deciziunea Consiliului profesoral.

Art. 3.— La această Academie se vor preda, sub formă de cursuri sau conferinţe, următoarele materii: 1) Elemente de drept civil cu desvoltări asupra obligaţiunilor contractelor speciale, gajului. privilegiilor şi ipotecilor; 2) Drept comercial şi maritim român şi comparat. Procedura civilă; 3) Economia politică şi istoria doctrinelor economice; 4) Economia naţională; 5) Comptabilitatea comercială; 6) Studiul practic al întreprinderilor comerciale şi industriale; 7) Geografia economică cu dezvoltări asupra pieţelor Orientului; 8) Istoria comerţului; 9) Statistica (în special economică); 10) Studiul mărfurilor; 11) Matematica financiară aplicată; 12) Moneda, credit, schimb şi studiul băncilor. Technica băncilor; 13) Ştiinţa şi legislaţia financiară; 14) Teoria şi technica asigurărilor; 15) Comerţ exterior şi legislaţia vamală română şi comparată, cu desvoltări asupra ţărilor Orientului. Convenţiuni comerciale. Regulamente consulare; 16) Studiul transporturilor. Căi ferate şi tarife; 17) Industria şi meseriile din România, cu legislaţia lor; 18) Technologia industrială; 19) Fizică şi chimie industrială aplicate; 20) Industria, comerţul şi legislaţia petroleului; 21) Industria şi comerţul lemnului; 22) Comerţul cerealelor şi al derivatelor lor; 23) Corespondenţa comercială română şi stenografia; 24) Corespondenţa şi convorbirea franceză; 25) Corespondenţa şi convorbirea germană; 26) Corespondenţa şi convorbirea engleză; 27) Corespondenţa şi convorbirea italiană; 28) Corespondenţa şi convorbirea greacă modernă; 29) Corespondenţa şi convorbirea rusă; 30) Corespondenţa şi convorbirea bulgară; 31) Corespondenţa şi convorbirea sârbă.

Dintre limbile străine sunt obligatorii: Corespondenţa şi convorbirea franceză şi germană cît şi — după alegerea studentului — a uneia din limbele: engleză, italiană, rusă, greacă modernă, bulgară sau sîrbă.

Art. 6.—Academia de înalte studii comerciale va avea un Consiliu de administraţie, compus din nouă membrii: 5 se vor numi de Ministrul Industriei şi Comerţului dintre membrii camerei de Comerţ, Directorii şi Administratorii marilor instituţiuni financiare şi economice, marii comercianţi şi industriaşi sau dintre persoanele cu o activitate ştiinţifică, economică sau chiar financiară recunoscută.

Numirea se va face pe 5 ani şi cei numiţi vor trebui să fie romîni. Ceilalţi 4 membri vor fi: 1) Un delegat al Ministerului Industriei şi Comerţului, numit de ministru; 2) Doi membrii ai Camerei de comerţ şi industrie din Bucureşti, desemnaţi de Cameră; 3) Rectorul Academiei de înalte studii comerciale. Preşedintele acestui Consiliu va fi Rectorul Academiei.

Art. 7.—Ministerul Industriei şi comerţului va stabili, prin regulamentul acestei legi, care în materiile arătate în art. 3 vor forma cursuri şi care conferinţe: care din ele vor fi obligatorii şi care facultative.

Art. 8.—Cursurile acestei Academii vor fi de 3 ani.

La sfîrşitul fie cărui an se va da un examen. După al treilea examen se va decerne studentului diploma cea de licenţă.

Se va menţiona în diplomă şi cursurile facultative asupra cărora studentul a trecut examenul, cît şi cealaltă limbă străină, în afară de franceza şi germana pe care studentul a trebuit să o aleagă — în mod obligatoriu — conform art. patru.

Art. 22.—Academia va începe a funcţiona la 15 Sep. 1913.

Art. 23.—Printr'un regulament de administraţie publică se va regula punerea în aplicare a acestei legi şi se vor stabili; programele analitice a cursurilor şi conferinţelor; organizarea şi funcţionarea Seminariilor de practică, laboratorului, muzeului şi bibliotecei; înscrierea studenţilor; ţinerea cursurilor şi durata lor; practica pe care studenţii vor fi ţinuţi, în mod obligatoriu, a o face la diferite instituţiuni şi stabilimente comerciale suu industriale, private sau chiar publice; ţinerea examenelor; eliberarea diplomelor, drepturile şi datoriile profesorilor, conferenţiarilor şi studenţilor: atribuţiunile Consiliului de administraţie, Consiliului Profesoral şi ale Marelui Consiliu; atribuţiunile Rectorului şi Secretarului; echivalarea diplomelor despre care tratează punctele c şi d ale art. 9; procedura de judecată a profesorilor şi conferenţiarilor definitivi; quantumul şi plata taxelor de înscriere, examene, laboratoriu, bibliotecă şi diplomă, etc.

INFORMAŢII

Procesul scopiţilor a luat sfîrşit Sîmbătă noaptea. Juraţii au adus verdicte afirmative, acordînd circumstanţe atenuante numai acuzatului Alexe Grişanof. Curtea a condemnat pe Vasile Pavlovici la 2 ani închisoare corecţională şi pe Alexe la 2 luni. Ambii, în solidar, au mai fost condemnaţi la 2000 lei despăgubiri către partea civilă.

Condemnaţii, cari au declarat recurs, vor cere să fie eliberaţi provizor pe cauţie.

Domnul I. Zira, profesor de armonie, a fost mutat de la catedra Conservatorului din Bucureşti, pe care o ocupa provizor, la cea din Iaşi unde este cu titlul definitiv.

Catedra de la Bucureşti a fost scoasă la concurs.

Evenimentul publică în ultimul său număr o proclamaţie, cari denunţă neloialitatea noastră în mersul colaborării, pentru că continuăm să atacăm pe rectumul Universităţii din Iaşi.

In această privinţă ziarul citat va avea foarte des prilej să ne denunţe, fiindcă rectumul continuă cu manoperile sale frauduloase la Universitate.

Atît.

Activele mobiliare ale falimentelor Kaufman şi Barbalat, Şulem Halpern şi Froim Fiş, toţi din Iaşi, se vor vinde licitativ în ziua de 26 c.

De pe urma defunctului Gheorghieş Racoviţă a ramas un testament, aflător la un membru al familiei. Toată averea —în sumă de 5 milioane — este lăsată unicului fiu al decedatului, d, dr. Emil Racoviţă, directorul unui laborator zoologic din Paris; cîte 100,000 lei sunt testate la trei nepoate.

Cu trenul de Ungheni, ieri seara, au sosit în Iaşi, doctorul militar rus Rojedrevetzki şi căpitanul P. Russo. Cu acceleratul de seară ambii au plecat la Plevna, unde s'a instalat o ambulanţă medicală bulgară, pentru căutarea răniţilor în război.

Profesorii Conservatorului din Iaşi au hotărît să dea un mare concert la Teatrul Naţional, pentru mărirea fondurilor „Flotei romîne". La acest festival vor lua parte numai profesorii.

In timpurile aceste de îngrijorare şi de temere,—nici-o ştire nu e atît de bine venită ca acea venită din cercurile societăţii de gimnastică, sport şi muzică în privinţa marelui bal mascat şi costumat organizat de către societate pentru seara de 2 Februarie.

Se fac monstre pregătiri pentru succesul balului la care, ca în totdeauna, va lua parte cu mulţumire întreg Iaşul iubitor de artă şi de petreceri pitoreşti.

LA 23 IANUARIE 1913

Se dă Reprezentaţia
de retragere
A ACTORULUI **PENEL**
Se va juca comedia

BÉBÉ

Biletele la Agenţia Thalia (Maximovici) de pe acuma.

In curînd se va proceda la constituirea societăţei **„Propăşirea Iaşilor"** organizîndu-se secţiunile respective şi alegîndu-se conducătorii lor şi ai societăţii.

Cu această ocaziune ţinem să aducem la cunoştinţa publică că d. colonel C. Langa, cunoscutul filantrop a donat suma de 200 lei, înscriindu-se printre cei întăi în această societate.

Se discută astăzi înfiinţarea unei Academii comerciale. Pînă la definitiva ei întocmire, studenţii Academiei vor fi obligaţi a urma o parte din cursuri pe lîngă Facultăţile din Bucureşti.

Socotim că e momentul ca societatea Propăşirea Iaşilor, să iea în mînă cauza Iaşului şi să ceară ca asemenea cursuri să se urmeze şi pe lîngă Facultăţile din Iaşi, iar ori ce complectare de cursuri s'ar face la Bucureşti să se organizeze şi la Iaşi.

Studenţii ar putea foarte bine să urmeze cursurile unii la Iaşi, alţii la Bucureşti, obţinînd titlurile respective.

Concursul de capacitate care se va începe în Bucureşti la 1 Februarie se va ţinea pentru toată partea literară afară de limba romînă.

Şcoala de Bele-Arte are în acest an un singur elev nou înscris. In aceste condiţiuni existenţa însăşi a şcoalei se arată problematică în viitor.

Eri s'a făcut tîrnosirea bisericei Talpalari, care a fost reparată cu totul radical.

A asistat şi P. S. S. Vicarul Mitropoliei.

D-ra Tereza Strătilescu, directoarea Externatului Secundar, a ţinut eri, la şcoala primară Cuza-Vodă, o conferinţă, tratînd despre „Educaţiunea claselor de jos".

Cura
cu Unfură de Peşte
nu se face cu folos decît cu
„Emulsia-Racoviţa"
300 de atestaţiuni medicale, cît şi
150,000 flacoane vîndute pînă acum
dovedesc puterea ei curativă neîntrecută!
Adoptată de toate spitalele din ţară pentru tratamentul
Rachitismului, Scrofulelor, Oaselor moi, Anemia şi Poale albe a Femeilor, Inofţigă sau Tuberculoză, în Bronchite şi Tuse învechite pentru a Ajuta Hrănirea Anevoioasă a Copiilor slabi şi Surmenaţi şi pentru Curăţirea Sîngelui Stricat
Modul de întrebuinţare se află la fie-care flacon.
De vînzare în toate farmaciile şi drogueriile din România. Preţul flaconului: 3 Lei 70 b.
Feriţi-vă de contrafaceri şi substituţiuni!

Ultime Informaţii

Universitatea contra rectorului.—*Conflictul dintre Senatul universitar şi rectorul Universităţei a devenit din nou violent, îndată după reînceperea cursurilor după vacanţă,*

Rectorul Universităţei a crezut să mai cîştige şi acum teren prin aranjamente electorale şi spera ca alegerea de la Facultatea de Ştiinţe să'i procure această ocazie.

In adevăr la Facultatea de Ştiinţe a expirat în luna Ianuar mandatul decanului, d. profesor Mănescu şi al delegatului în Senatul universitar, Dl. profesor P. Bujor, care amîndoi luaseră parte la mişcarea senatului universitar în potriva rectorului.—Rectorul a sperat—şi a făcut toate combinaţiunile necesare, pentru a se alege în aceste locuri alţi delegaţi, cu care să fie posibile aranjamente mai puţin ostile pentru D-sa. Aceasta era cu atît mai posibil, cu cît după lege aceiaşi profesori nu puteau să fie realeşi în locurile în care mai fuseseră.

Profesorii Facultăţei de Ştiinţe, cunoscînd toate speranţele Rectorului şi mai ales modul de a le realiza, au luat o atitudine categoric ostilă rectorului şi au reales pe aceiaşi D-ni profesori în Senatul universitar, însă, delegînd ca decan pe acel care fusese până acum senator şi vice-versa. Dl. profesor Bujor a fost ales decan, iar Dl, Profesor Mănescu delegat în Senatul universitar, satisfăcîndu-se în acest mod legea şi lăsînd Senatul compus ca şi mai'nainte.

Pe lîngă aceasta, consiliul profesoral al facultăţei de ştiinţe a **semnat în unanimitate un proces verbal prin care dă toată aprobarea sa conduitei celor doi reprezentanţi ai acestei Facultăţi, în conflictul cu rectorul şi arată că realegerea lor este o dovadă a solidarizărei acestei Facultăţi cu Senatul Universitar.**

Bună parte din profesorii universitari refuză să primească hărtii şi adrese semnate de rector, în cît conflictul a luat un caracter foarte acut.

Rectorul ştiind că dacă ar convoca Senatul universitar, acesta n'ar răspunde la chemarea sa, nu l'a mai convocat, pentru a întîrzia dovada gravităţei conflictului său cu Senatul. In acest mod, de aproape două luni toate afacerile Universităţei au rămas nerezolvate.

Senatul universitar doreşte, însă pentru renumele bun al Universităţei noastre, să se curme o dată această stare de tensiune, care pune în primejdie interesele şcoalei, numai din pricina unei porniri personale.

Pentru aceasta Senatul universitar, văzînd solidarizarea Facultăţei de Ştiinţi cu Senatul; văzînd că şi Ministrul de Culte a aprobat punctul de vedere al senatorilor universitari, de oare ce le-a respins demisiunile, înţelege că trebuie să'şi facă datoria fără rector şi pentru aceia 6 senatori au convocat Senatul pentru astă-zi Luni, la ora 5, conform legei, care dă drept la 5 membri ai Senatului a cere convocarea de la rector.

Nu se ştie până la ce punct se va continua această luptă a unuia contra tuturor. Senatul nu are, însă, nici o intenţiune de a dezarma, mai ales cînd găseşte aprobarea profesorilor universitari.

Firma Grossman şi Lupu, brutari' strada Elena Doamna, Iaşi, a fost declarată astăzi în stare de faliment.

La tribunalul s. III urmează să fie pledat astăzi procesul intentat de societatea viticolă din Iaşi uzinei centrale de electricitate, pentru motivul că, din neglijenţa acesteia, a ars, astă-toamnă, expoziţia şi localul societăţii, care reclamă 80,000 lei daune.

Suntem informaţi că va reapărea în curînd „Viitorul social". De astă dată publicaţiunea se va tipări în Capitală.

Corpul didactic al şcolilor izraelite a primit din partea d-lui Dr. Beck, presedintele asociaţiei didactice evreeşti din ţară, invitaţiunea ca să renunţe la salariul de o zi în folosul flotei naţionale.

Judele instructor cabinetul II a fixat astă-zi la cîte 5000 lei cauţiile pentru eliberarea provizorie a bancrutarilor Kaufman şi Barbalat, aflaţi deţinuţi preventiv de 5 luni.

La s. II-a Curţii se ascultă astă-zi martorii în procesul intentat de d na Matilda Gall contra d-lor Neron Lupaşcu şi Eduard Ghica, pentru anularea ca simulat' a actului de vindere-cumpărare a moşiei Ţibana, jud. Vaslui, foastă proprietate a defunctei Elena Ghica.

Ministrul instrucţiei a numit pe d. P. Poni preşedinte al comisiei pentru examinarea candidaţilor la catedra,de chimie tecnologică, vacantă la facultatea de ştiinţi din Iaşi.

Preşedintele urmează să fixeze ziua începerii concursului, la care se vor prezinta domnii dr. Ilie Pisovski şi Em. Severin.

Directorul liceului naţional, d. Emanuel Constantinescu a luat dispoziţia ca toţi elevii acelei şcoli să iee parte Duminicele şi sărbătorile, la serviciul religios al sfintei leturghii şi a intervenit în acest senz şi la părinţii elevilor.

Rezultatul recensemîntului.—Ultimul recensemînt a găsit că România are 9500 sate, dintre care 1150 compuse din mai puţin ca 25 case.

Populaţia totală a României, după rezultatele provizorii se cifrează la 7500000 locuitori (suflete), ceia ce revine la 57 locuitori pe un chilometru patrat (100) hect.

Creşterea populaţiei în ultimii 10 ani a fost de 16.2 la sută. In acelaş interval de timp, populaţia Germaniei a sporit cu 13.6 la sută, a Angliei cu 11.0 la sută, iar a Franţei cu 2.0 la sută.

Creşterea dar este dintre cele mai mari şi dovedeşte că România este o ţară cu viitor strălucit.

Creşterea dar este dintre cele mai mari şi dovedeşte că România este o ţară cu viitor strălucit.

Capitala ţărei numără o populaţie de 338000 locuitori, adică Bucureştii au crescut cu 17.3 la sută în ultimii zece ani.

In Europa numai Berlinul a crescut mai repede; în zece ani el a sporit cu 28.7 la sută, pe cînd Parisul a crescut cu 9.6 la sută, iar Londra cu 6,6 la sută.

Principalele oraşe din România au populaţia următoare, în ordinea importaţei lor:

Iaşi	cu 75,875	faţă cu	77,759	în 1899
Galaţi	„ 71,721	„ „	62,545	„ „
Brăila	„ 64,620	„ „	56,330	„ „
Ploeşti	„ 56,225	„ „	45.107	„ „
Craiova	„ 51,973	„ „	45.579	„ „
Botoşani	„ 32,796	„ „	32,521	„ „
Buzeu	„ 29,285	„ „	21,877	„ „
Bîrlad	„ 25,375	„ „	24,310	„ „
Constanţa	„ 25,375	„ „	14.653	„ „
Focşani	„ 25,155	„ „	23,601	„ „

Se vede dar că unele din aceste oraşe au avut o creştere vertiginoasă, precum Constanţa, Ploeşti, Buzeu etc.

In total cele zece oraşe de mai sus au sporit în zece ani, în mediu cu 10,0 la sută, adică au crescut cu o iuţeală mai mare ca Parisul, ceia ce este foarte îmbucurător. *C. St. St.*

In urma deselor inundaţiuni din vara curentă, apele Prutului venite mari au rupt malul rusesc în dreptul Com. Hermeziu-Vladomira, creindu-şi o albie nouă pe o întindere de 3 km.

Teritoriul ameninţat să fie luat de ape, era legat de restul Basarabiei, numai prin o limbă de pămînt, lată de 3 metri.

Prutul venind din nou mare, a rupt eri după amiază şi această legătură, trecînd astfel Romîniei un teren în întindere cam de 30 hectare.

Cu ocazia unei inspecţiuni făcută acum o septămînă la percepţia comunei Hermeziu, s'au găsit nereguli în sarcina perceptorului fiscal Ioban Petz.

Suma delapidată se rîdică la aproape 2000 lei. Se continuă ancheta.

Locuitorii din comuna Ciurea, jud. Iaşi, au adresat un memoriu ministrului de lucrări publice, prin care cer oprirea trenurilor de călători la cantonul No. 114, între staţiile Ciurea Bîrnova, fără a se fa[illegible].

Vo[illegible] reproduce memoriul în numărul de mîine.

Creditorii au votat astăzi moratoriul cerut de Solomon Blumer, băcan.

Pentru reprezentaţia de retragere a artistului C. B. Penel, agenţia „Thalia" vînduse pînă aseară (peste 900 lei bilete). Se prevede o desfacere a tuturor locurilor din teatru pentru seara de Miercuri 23 Ianuarie.

Procesul criminalului Beilici, şi a complicilor sei, care urma să fie judecat astăzi, de către Curtea cu Juri, a fost amînat pentru sesiunea viitoare, din cauză că la camera de punere sub acuzare se mai găsesc în curs de cercetare unele chestiuni, privitoare la acest proces.

Din banda Ungureanu, care a comis cunoscutele furturi cu spargeri in Iaşi, au fost depuşi C. Ungureanu şi Cibotariu, autori principali; G. Ungureanu, Ioana Cercel, Maria Vasiliu, Ioana Levaciuk şi Iancu Ionescu, tăinuitori.

Tribunalul s. II va avea să se pronunţe mîine asupra mandatelor.

Pentru aeroplanul „Iaşul" au mai subscris:

Şcoala rurală din Borşa 11 lei 70 b. Lista No. 56 a I. P. S. S. Mitropolitului Pimen 438 lei 50.

Mulţumire publică

Pătimind de o boală cronică de gât, care în mai multe rânduri mi-a pus viaţa în primejdie, am fost operat săptămâna trecută de către Dl. **Dr. Solomovici, cunoscutul specialist din localitate.** Operaţiunea reuşind pe deplin, şi restabilindu-mă în câteva zile, îmi fac plăcuta datorie de a aduce mulţumirile mele cele mai sincere D-lui Dr. Solomovici pentru interesul şi devotamentul ce mi l-a arătat, recomandându-l tuturor suferinzilor.

Iaşi, 21 Ianuarie 1913.

Pr. Iosif Malinowski
Vicar General
al Episc. Catol. din Iaşi

Din incomparabila serie de filme daneze, cinematograful Pathé Frères din Sala Circului Sidoli, reprezintă astă-seară Luni „Radio-telegrafistul" una din cele mai emoţionante înscenări din cîte ne-a arătat pînă astăzi cinematograful. Magistrala interpretare de către artiştii dramatici ai teatrelor scandinave, dau un farmec şi mai mare acestei incomparabile desfăşurări.

Noul program cuprinde de astă seară cuprinde apoi:

Văduva veselă, adaptare splendidă după celebra operetă cu acelaş nume. Din seria filmelor lungi teatrale, ediţia pariziană. (două părţi.)

Ghimiţă salvatorul iubitei sale, scene foarte humoristice.

Pentru o pisică, scene comice.

Mercuri seara program nou, Joi 24 Ian. matineu la 3 ore şi reprezentaţie serală la 9 ore.

LILLY FÜTERMAN
MORITZ LITTMAN
Logodiţi
Folticeni *Iaşi*
In locul ori-cărei alte înştiinţări

De vînzare via şi villa „Grădarul", situate în cea mai fermecătoare poziţie a Iaşului, 6 kilometri depărtare de oraş.

Sunt 22 hectare loc, între cari 11 pădure. Parcul este canalizat, jocuri de apă, iaz şi izvor.

Casele, în excelentă stare, au, în total, 20 de odăi.

A se adresa d-nei Sculy, Iaşi, 5 str. L. Catargi.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 21 Ianuarie

Reînceperea ostilităţilor

Turbuări la Salonic
Măsuri contra şcoalelor aromîne
Drama din Capitală

Viena.—„Fremdenblat" declară, în interesul păcei şi faţă de silinţele Europei de a pune capăt, că este absolut necesar ca Turcia să se arăte prevenitoare şi să îndeplinească sfatul marilor puteri, de oare-ce acestea nu se vor abate de la avizul, pe care l'au exprimat, nici ca o presiune asupra aliaţilor, spre a-i determina să primească propunerile Turciei, cari pînă acum nu corespund tocmai dorinţelor puterilor.

*

Salonic. — Autorităţile vamale au desfiinţat măsurile de acciz pentru mărfurile de provenienţă din Salonic. Din Dimotica se anunţă că principele moştenitor al Bulgariei şi principele Chiril au plecat la 1 noapte spre Dedeagaci. Ştirea despre ocuparea oraşului Goriţa de către Turci nu se confirmă. Autorităţile sîrbeşti din Veles s'au opus la stabilirea unei bănci agricole bulgăreşti la Veles şi au intimat delegaţilor bulgari să plece din Velos în 24 ore, termenul a fost prelungit apoi cu o zi. Se crede că e greşită interpretarea autorităţilor sîrbeşti şi că măsura va fi contramandată.

*

Constantinopol.—Marele vizir a vizitat eri pe ambasadorul Angliei.

*

Paris. — D. Teodoroff, ministrul finanţelor Bulgariei, a plecat astă-seară din Paris.

*

Constantinopol. — Cercurile oficiale ale Porţii, cred că reluarea ostilităţilor este sigură.

*

Sofia.—„Mir" protestează contra faptului că chestiile ligitoase turco-bulgare sunt representate, ca şi cum Adrianopolul ar trebui să însemne punctul extrem al graniţei turco-bulgare.

Ştiri din izvor sigur spun, că delegaţii turci la Londra ar fi dat să înţeleagă delegaţilor balcanici, că erau gata să contine negocierile, delegaţii balcanici ar fi răspuns că primesc propunerea cu condiţiunea, ca Turcii să admită prealabil condiţiunile aliaţilor, răspunsul ulterior al Turcilor nu se cunoaşte.

*

Salonic.—In urma escitaţiunii populaţii mahomedane, pricinuită de evenimentele din Constantinopol, autorităţile greceşti au luat cele mai riguroase măsuri de precauţiune.

*

Constantinopol.—Marele vizir a declarat printr'un interview că are convingerea, că Romînia se va înţelege cu Bulgaria, adăugînd că o doreşte sincer dat fiind simpatiile de care se bucură Romînia.

*

Londra. — D. Danev şi secretarul misiunei bulgare, au plecat azi dimineaţă la Paris, unde d. Danew voeşte să stea pînă Marţi.

*

Paris.—D. Venizelos a făcut o vizită d-lui Poincaré şi d-lui Jonnart.

*

Berlin.—Nordeutsche Allgemeine scrie: *„N'a dispărut încă speranţa că în urma ultimelor declaraţiuni ale Porţei, sforţările unanime ale puterilor vor isbuti să împiedice o nouă vărsare de sînge. In urma sfaturilor amicale pe care Turcia şi aliaţii le primesc, nici una nici ceilalţi, nu se pot îndoi de caracterul serios al străduinţelor Europei de a sava garda pacea. Puterile nu vor înceta de a exercita această acţiune, şi în a doua parte, războiul care probabil va fi foarte scurt, vor observa o atitudine neutră pentru localizarea războiului.*

*

Londra.—Valiul Adrianopolului a fost decorat cu marele cordon al ordinului „Osmanlia". Comitetul şi subcomitetul pentru apararea naţională desfăşura o mare activitate, înrolările voluntarilor au început. Notabili din Afganistan au trimis 250 de mii de lire, produs al unei subscripţiuni.

*

Brusa.—O întrunire s'a ţinut la mormîntul fundatorului Turciei, Sultanul Osman şi participanţii au jurat acolo că populaţia este gata la toate sacrificiile.

Măsuri de desnaţionalizarea romînilor

Se afirmă că autorităţile sîrbeşti din Monastir, au înconştiinţat şcolile romîneşti de pe teritoriile sîrbe, că nu mai permit pe viitor, a se preda cursurile ca pînă acum, în acele şcoli şi că limba romînă urmează a nu mai fi întrebuinţată în ele.

Intervenţia Rusiei la statele balcanice

Colonia. — In cercurile politice conducătoare ruseşti circulă ştirea că Rusia ar fi intervenit din nou la statele balcanice, cerîndu-le stăruitor să renunţe la pretenţiile lor, spre a se evita reînceperea ostilităţilor.

Reînceperea războiului

Sofia.—Primul ministru Gheşof a primit pe ambasadorii marilor puteri.

Se spune că guvernul bulgar a decis că nu mai este loc de o schimbare a situaţiei şi că războiul trebuie să înceapă imediat.

Un articol a ziarului Neues Wiener Tagblatt

Viena.—Ziarul „Neues" Wiener Tagblatt", este autorizat să declare că zvonurile după care fie ca oficial date, fie neoficial, Romînia ar fi dispusă să renunţe la Silistra, sunt absolut de domeniul fanteziei.

Ziarul mai adaugă cum că directorii tuturor ziarelor romîneşti ar fi fost rugaţi de către ministerul de război, de a nu mai scrie nici o ştire militară.

Măsurile guvernului rus relativ la aviatorii străini

Petersburg.—Ordonanţa privitoare la aviatori a intrat în vigoare, ieri. Străinii care zbor deasupra graniţei rusesti, vor trebui să se coboare imedit.

Drama din Capitală

Bucureşti. — O dramă s'a petrecut astăzi dimineaţa în strada Vespar No. 32.

Acum o lună avusese loc căsătoria soţilor Grecescu, eroii dramei.

Indată după căsătorie, tinerii soţi au început a se certa, din pricină că soţul era gelos.

Acum o septămînă în urma unei certe nuoi, el părăsi casa.

Astăzi dimineaţa el se reîntoarse furios acasă şi trase două gloanţe de revolver asupra soţiei sale, care lovită în cap căzu moartă. Apoi îşi descărcă şi lui un glonte în piept.

In stare desnădăjduită fu transporta la spital.

Sârbii şi şcoalele aromâne

Salonic.— Se asigură că autorităţile Sîrbeşti din Monastir au încunoştiinţat direcţiunea şcoalelor româneşti din Monastir, că învăţămîntul nu se va putea preda ca până acum. Sârbii au protestat în acelaş chip şi în potriva şcoalei bulbulgăreşti din Istip.

Noi condiţiuni pentru emigranţii în America

Wasinghton.—Senatul a adoptat proectul de lege potrivit la imigrări, conţinînd dispoziţiuni cu privire la un minim de instrucţiuni şcolare, proectul va supus sancţiuni preşedintelui Taft.

Impăcarea romîno bulgară

Viena.— Corespondentul Adevărului, de aci, află dela un diplomat, că acordul româno-bulgar ar fi aproape perfect stabilit şi s-a găsit formula următoare: Silistra să rămăie jumătate românească şi jumătate bulgară. Toate fortăreţele bulgare să fie dărîmate şi ambele state să se oblige a nu avea de loc garnizoană în acel oraş.

De asemeni România ar mai primi şi o mărire a teritoriului prin o fâşie de-a lungul ţărmului Mărei Negre.

NU SIMTE CRIZA
cine cumpără la
Magazinul Dr. I. MANOLESCU
— Strada Lăpuşneanu 12 —

Deviza Magazinului fiind: **A vinde ieftin pentru a vinde mult.**

S'a pus în vînzare cu preţuri în afară de ori ce concurenţă:

Unt fin de masă *„Aurora" zilnic proaspăt, kilogramul*	5.20
Idem, *pachetul de un şfert chilogr.*	1 30
Smîntînă neîntrecută „	2.60
Şuncă proprie, *ca de* **Praga**	4.80
Miere centrifugată *fără pereche*	3.00
Mere obişnuite de masă	0.40

Precum şi toate celelalte articole comestibile **cu preţuri de reclamă.**

Berăria LUTHER
PIAŢA UNIREI
Cu începere dela 20 lanuarie a. c.
vor area loc în fie[illegible] re seară
CONCE[illegible]CE
sub conducerea [illegible]trului
— GH. DRAGOIU —
cu concursul celebr[illegible] cîntăreţe
AGLAEA MIHAIL
absolventă a Conservato[illegible] din Milano care va cînta bucăţi romîneşti, italieneşti şi franţuzeş[illegible]
Un bogat repertoriu cu piese din cele mai alese.
Sîmbetele, Duminicile şi Sărbătorile vor avea loc la orele 5 p. m.
— MATINEURI —
şi seara concerte dela orele 3 1 de noapte.
— EXCELENTA BERE PILSEN —
Restaurant francez şi romîn la ori ce oră din zi şi noapte.
Serviciul prompt. DIRECŢIUNEA

Se primesc banchete şi nunţi. Abonamente lunare masă fixă. 3 lei la discreţie.

Grigore Dimitrescu
profesor universitar, fost magistrat
AVOCAT
ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Un maşinist Tipograf, *caută un post în provincie, adresa I. V. Sandu, şoş. Nicolina, No. 4 Iaşi.*

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală română din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANȚA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din țară

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și la Ș. Ș. Ș.

MICA PUBLICITATE

Se primesc și la administrațiunea ziarului No 7.

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
N. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreți să aveți un stomac sănătos
BEȚI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somitățile medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea bolelor de Ficat, Rinichi și Vezică — a 1/2 L. 0.35 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani (Prețurile se înțeleg ori unde)

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii și farmacii din țară. Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecucia. Reprezentant pentru Oltenia și Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREȘTI

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv și Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultați Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic și intelectual, Lipsa de sânge, Convalescența.

Magazinul Comerțului în Rate
— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —
Pune la dispoziția onor. public un mare
Depozit de Mașini de cusut
pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară.
„Funcționare perfect garantată"

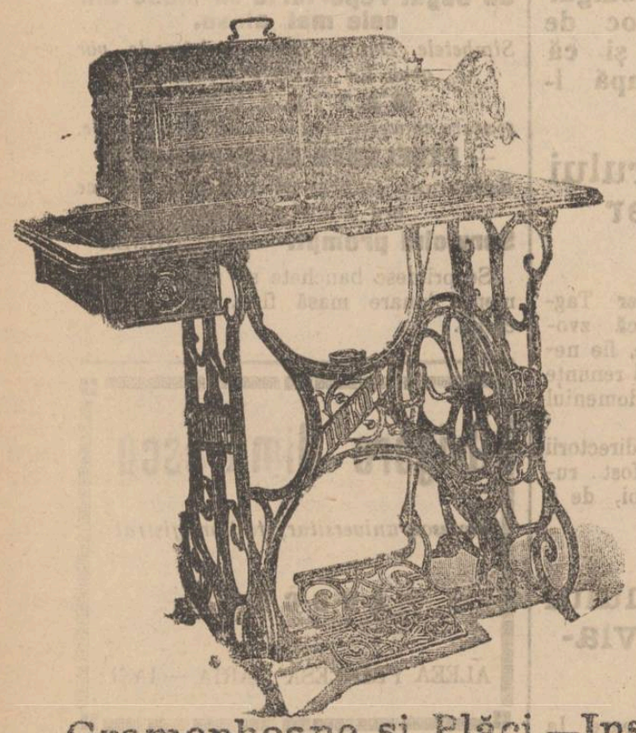

Biciclete BRENABOR
Intrebuințate de arsenalele armatelor din Europa
Biciclete Puch și Dürkopp
Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.
MOBILE CĂRUCIOARE PENDULE și CASETE
Gramophoane și Plăci — Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERȚULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

MEYRAGUET Magnetul Doctorilor Montsalvatte

BRASSEL, TAPIS Prix 1 fr. R. GARIEL 2e quai de la Mégisserie PARIS Envoi franco de Catalogue

PORTE-PLUME En FONTE INAVARIABLE Brevet S.G.D.G. Raymond GARIEL 2e, Quai de la Mégisserie, PARIS CHILLADES, etc.

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iași
Iași—28 str. Cuza Vodă 28—Iași
(zisă și str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* Inghețului—Băi hygienice—etc.
Instalație de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultațiuni gratuite.
Condițiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparațiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcții. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează și în provincie *cu preț modest.*
Referențiile cele mai bune la dispoziție.

Renumitele PLUGURI
intreg de oțel bătut marca PORC MITRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prășit
Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la
Frații Bachstez, Iași

Magasinul Conservatorului
IAȘI—Strada Lăpușneanu 32—IAȘI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT compleet după Programa Conservatorului

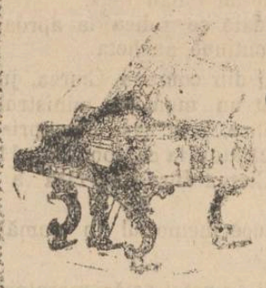

Instrumente Muzicale și Accesorii
Reprezentanța și Depositul renumitelor
Piane și Planine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate și ton frumos
Vînzare și în rate mici fără acento —
— *Catalouge gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREȚURI AVANTAGIOASE

PONDOIR Prix 6f.50 R. GARIEL 2e, quai de la Mégisserie, PARIS Pour Poules et Faisans RATELIERS A LAPINS

La administrația ziarului se primesc anunciuri cu prețuri convenabile.

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalație cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X No. 1790 – Mercuri 23 Ianuarie 1913

Marea Bulgarie

De o săptămînă ruperea tratativelor de pace de la Londra ne-a pus în fața posibilității reluărei războiului.

De-o săptămînă statele beligerante știu că dacă persistă în pretenții, nu le rămîne altă eșire de cît un nou războiu, pentru a putea pune capăt unei situații care de 4 luni a oprit țările respective la un punct mort, unde nimic nu mai înaintează.

Cu toate că se știe că reînceperea războiului este obligatoare pentru aliații balcanici,—dacă vreau să scoată de pe urma campaniei de pînă acum, toate beneficiile ce speră—totuși nici un entuziasm nu mai însoțește noua campanie ce trebue să înceapă. Efervescența populară și zelul acelora cari informau imediat străinătatea despre pulsul spiritului războinic, par că au tăcut.

Este, poate, natural că un popor care a gustat atît de amar toate dezastrele războiului, să vadă cu groază posibilitatea unor noi dezastre, mai ales cînd la capătul lor nu se întrevede de cît avantaje disproporționate, față de sacrificiile ce noul război va reclama.

Ori care va fi sfîrșitul fazei celei noi în care a intrat conflictul balcanic, ni se pare, că întorsătura pe care a luat'o, de la încheierea armistițiului, i-a luat pînă și ultima aparență de luptă pornită în numele unui ideal umanitar.

In adevăr, de la începerea tratativelor de la Londra conflictul balcanic n'a fost de cît o nesfîrșită tîrguială ale cărei mărunțișuri au șters cu totul amintirea izbînzilor strălucite ale oștirilor aliate. Modul cum plenipotențiarii dădeau sau refuzau teritorii și orașe, a făcut ca toemeala să iee locul faptelor de arme.

In aseminea condițiuni era natural ca în mintea chiar a celor de-acasă să încolțească idei străine de gloria militară. Timpul îndelungat al tratativelor a făcut ca toate speculațiile pe care le inventa orgoliul național, să'și iea zborul, în cît astăzi opinia publică a fie-căreia dintre națiunile beligerante, reclamă teritorii și orașe de la aliatul vecin. Pentru aceia credem că armistițiul, n'a făcut de cît să uzeze soliditatea blocului balcanic, dînd vreme fiecăruia din alați să vadă în fie-care zi mai manifeste rănile sale și să'și creadă în fie-care zi mai îndreptățite pretențiile, prin mărimea sacrificiilor ce și-a impus.

Războiul prin drama tuturor suferințelor pe care le aduce cu el și prin toată punerea în scenă combinată de acei cari îl conduc, reclamă un sfîrșit în care să culmineze acea lovitură de teatru care răscumpără suferințele. Invinsul trebue să fie redus la așa situație, în cît tîrguiala să nu încapă. Așa s'au terminat toate războaele în care învingătorul s'a bucurat deplin de izbînda sa.

Nu este tot așa cu Bulgarii,—ca să nu vorbim de cît de acel popor care s'a făcut purtătorul de cuvînt al alianței balcanice. Campania bulgaro-turcă s'a terminat prin înfrîngerea Bulgarilor la Ceatalgea, înfrîngere care a avut cu atît mai mult aerul unui dezastru, cu cît după ea Bulgarii au acceptat armistițiul și tratativele, pe care le refuzaseră înainte de Ceatalgea.

In asemenea condiții Bulgarii nu pot pune genunchiul în piept Turciei, ca s'o silească să cedeze. Credem chiar că Bulgarii datoresc numai situației în care se găsește Turcia, neputința unei ofensive turcești, pe care o Turcie unită în o silință supremă, ar realiza-o cu ușurință.

Dacă adunăm acum toate faptele de mai sus, înțelegem lesne că astăzi situația Bulgariei nu este de invidiat. Aliații săi îi dispută unul Salonicul, altul Monastirul; amîndoi nu văd de ce ar sacrifica noi oștiri, ca să cucerească pentru Bulgari Adrianopolul.

Pentru cucerirea Adrianopolului Bulgarii vor trebui să dea poate singuri lupte foarte ucigătoare, a căror pierderi nu se echivalează prin cîștigul acestui oraș. La Ceatalgea, în fine, chiar dacă ar fi biruitori, sacrificiile ce ar face n ar căpăta nici o compensare.

Care este, deci, astăzi situația Bulgariei?

Neputînd termina războiul prin lovitura de teatru hotărîtoare, nu pot reclama supunerea necondiționată a adversarului. Pentru a'și satisface orgoliul, trebue să jertfească din nou mii de vieți, dacă nu vreau să renunțe la Adrianopol. Aceste împrejurări au devenit evidente pentru tot poporul bulgar, care a avut timpul să guste toate urmările războiului și să înțeleagă toată întinderea jertfei care i se cere acum din nou.

Toată jertfa de pînă acum avea ca țel suprem Adrianopolul; dacă toate vietele pierite n'au reușit să aducă Bulgariei mari, mărgăritarul Balcanilor, poporul trebue să primească cu îndoială sacrificiul ultimelor nergii ce 'i-au mai rămas.

Cînd Bulgarii își fac, în fine, socotelile și observă că teritoriul cucerit pentru ei nu va reprezenta, în presupunerea realizărei celei mai bune speranțe, de cît jumătate din Rumelia, pe care au încorporat'o altă dată fără nici o luptă, înțelegem pentru ce entuziasmul războinic, a trebuit să scadă simțitor.

Toate acestea nu se poate să nu le vadă chiar dintre Bulgari, acei în care sîngele fierbe mai puțin năpraznic; aceștia vor înțelege că visurile „de mare Bulgarie" costă scump și aduc după ele foloase care nu cîntăresc cît suferința cu care au fost izbîndite.

In aseminea condiții avem dreptul să sperăm, că experiența prezentului va ști să înfrîneze aseminea visuri pentru viitor, în cît poporul bulgar va privi mai puțin în afară și va căuta să lecuiască mai mult înăuntru rănile unui război care pe lîngă glorie a adus și foarte multă suferință.

Numai un aseminea viitor îi va apropia de noi, Romînii.

Doctor Ștefănescu Galați

Interesele viitoare

E surprinzătoare naivitatea ziarelor din occident. De cînd a ajuns la ordinea zilei chestia intereselor legitime, pe cari le are Romînia la granița ei despre Bulgaria și în provinciile turcești invadate de alianța balcanică, aceste ziare și corespondenții lor din centrele mari europene se dedau la un sport foarte supărător pentru reputația lor.

De vre-o două săptămîni, în special, ziarele recunoscute pentru promptitudinea cu care se pun în serviciul cauzelor generoase, au o temă, invariabil aceiași, pe care o tratează cu o dezinvoltură, care trebuie să nemulțumească în prima linie pe însiși cei cărora cred că le folosesc.

Dar, pentru că'și dau seama de creditul ce li se acordă în Europa, dată fiind dezinteresarea cu care întreprind campaniile, presa aceasta se simte datoare să invoace autoritatea cîte unui anonim, pentru ceea ce improvizează ea sau corespondenții ei. Așa făcu deună-zi un ziar franțuzesc care puse desigur fără știrea delegatului bulgar, pe d. Daneff să zică cum că atitudinea României este „odioasă": așa face azi un alt ziar franțuzesc care, ca să întărească aberațiile corespondentului său de la Londra, îl pune să afirme cum că a auzit de la unul din delegații bulgari că nu crede cum că oamenii de Stat din România „vor sacrifica interesele viitoare ale țărei pentru interese actuale".

Nu e nevoie să afirmăm că nici d. Daneff n'a putut să se exprime cum pretinde organul parizian, nici vre un alt bulgar om cu adevărat politic n'a rostit cuvintele pe cari 'i le atribuie pomenitul corespondent. Bulgarii, în scris și în conversațiile pe cari le au avut, cu oamenii noștri publici, țin un limbagiu care jură cu afirmările unei anume prese—și este evident—că, chiar dacă i'ar fi de bună credință vecinii noștri de la Dunăre, au tot interesul să nu fie denunțați de către presa unică pentru intențiile lor ascunse.

Deci, sunt născocite pe de-a'ntregul interviewurile și declarațiile pe cari organele desinteresate din capitala Franței le scriu, ca venind din partea oamenilor cu răspundere din Bulgaria.

Dar, în ipoteza că, balcanicii, diplomații bulgari ar ține, într'adevăr, la adresa României, limbagiul pe care li l afribue o anumită presă, energia cu care suntem hotărîți să ne apărăm punctul de vedere apare și mai legitimă. Căci, ce pretind aceste ziare că cugetă bulgarii? Că este odios din partea noastră să luăm măsuri pentru apărarea eficace a hotarelor Dobrogei—și că, dacă profitînd de avantajele pe cari ni le oferă puterea armatei noastre ne vom ractifica granița ca să nu mai avem de dus grijă despre partea vecinilor cari au pe hărțile oficiale provincia noastră printre ținuturile bulgărești, atunci periclităm interese viitoare, cu alte cuvinte creăm un motiv de permanentă ostilitate între noi și Bulgari.

Amenințarea este neroadă judecată de către ori cine cunoaște situația Bulgariei și pe a noastră — dar pe lîngă că este neroadă, e și așa de puțin potrivită cu tonul pacinic pe care-l ia diplomația de peste Dunăre cînd tratează chestia cu noi, încît e cu neputință să admitem ca autentic girul pe care'l pun articolelor preaa care crede că împrejurările în cari ne aflăm poate să ne facă dificultățile datorite în mod firesc unei națiuni surore.

Interesele noastre actuale sunt cele cari singure pot garanta interesele noastre viitoare. De aci se inspiră atitudinea țărei noastre — și de la această atitudine nu ne vom depărta atîtă vreme cît avem mijloace s'o facem respectată, ori cît de binevoitoare ni s'ar arăta o anume presă și ale ei anume campanii.

Inutilă, dar, este încercarea de a se face în jurul nostru altă atmosferă decît singura care înțelegem că ne privește.

„Psocus pulsatorius"

La universitatea ieșană nu se dau numai lupte între rectorat și Senatul universitar. Ci au loc și interesante discuțiuni, pentru a se asigura programul cultural al instituțiunii. Intre altele,—inițiativa de a se reorganiza biblioteca, inițiativă pornită cu o deosebită—și lăudabilă—energie de către tînărul profesor Dim. Gusti.

In lucrarea d-sale „Necesitatea reorganizării Bibliotecei centrale, găsim o sumă de interesante și picante detalii asupra condițiilor în care funcționează, sau în care *nu* funcționează Biblioteca așa zisă centrală de pe lîngă universitatea de Iași.

Un pasagiu, la întîmplare:

„...Lipsa de local constitue apoi un mare pericol cultural, căci sunt cărți și colecții de reviste vechi, care nu se pot astăzi procura și care sunt expuse distrugerei, fiind supuse ori umezelei ori ori căldurei prea mari.

Dovada cea mai elocventă despre gradul de improprietate a localului bibliotecei o găsim în studiul „Insectele vătămătoare din România" de N. Leon, (Analele Academiei Române, 1912, rag. 123), unde autorul menționează și descrie insectul Psocus pulsatorius, care a fost găsit de autor în tartagele cărților Bibliotecei Centrale din Iași și care se hrănește cu cleiul întrebuințat la legatul cărților.

Este destul de trist spectacolul pe care îl oferă o bibliotecă menită a întreține o altă cultură, decît acea zoologică și a da nutrimentum spiritus, iar nu hrană pentru insecte vătămătoare cărților..."

Ce formidabil subiect pentru un proiect satiric—pasagiul acesta care denotă o stare de lucruri deplorabilă, tragi-comică: imaginea cărților de bibliotecă, în care se adăpostește, se răsfață și se îngrașă insecta „Psocus pulsatorius"...

Cînd, după trecere de vreme, se va căuta termenul cel mai plastic, formula cea mai sugestivă, graiul cel mai elocvent,—simbolul, într'un cuvînt, pentru a zugrăvi epoca de indiferență, de apatie culturală a zilei de astăzi, se va căta memorabila constatare a savantului care a găsit sălășluind în bibliotecă pe clasicul parazit:

— Psocus pulsatorius —.

Δ

Parlamentul solidarității naționale

Parlamentul a dat în ședința sa de Mercuri, 16 c., un vot de o foarte mare importanță politică. Acest vot a risipit îndoiala care începuse să planeze asupra sincerității colaborării celor două partide conservatoare; acest vot a rîdicat Parlamentul conservator în stima Țării întregi.

De cîteva zile se colportase prin Țară cele mai alarmante sgomote. Se vorbea despre desbinările din sînul ministerului; despre culpabila tărăgănare a tratativelor cu Bulgaria cu privire la rectificarea graniței dobrogene; în sfîrșit se puneau înainte chiar acuzări formale, pe care unii dintre membrii majorității conservatoare ar fi intenționat să le rîdice în contra guvernului! Toate aceste sgomote tendențioase însă au rămas fără ecou în rîndurile majorității conservatoare. In incinta Adunării Deputaților, în fața hotărîrei ce era de luat, chiar și acei cari se făcuseră vinovați de încurajări date zgomotelor tendențioase, au trebuit în unanimitate să voteze moțiunea de încredere în guvern. Astfel, Parlamentul conservas'a arătat pe deplin demn de numele cu care a fost botezat de la început: parlamentul solidarității naționale.

Votul dat în ședința de la 16 cor. este caracteristic pentru pronos icarea activității viitoare a Parlamentului.

Acest Parlament, eșit din cele mai libere alegeri din cîte au fost în Țara Romînească, trăiește într'o atmosferă sufletească așa de sănătoasă, că în sînul său intrigile și micile combinațiuni de culise nu prind. Tot ce se poate intriga și combina, — rămîne să se facă în afară de Parlament, și fără asentimentul Parlamentului.

După bărbăția arătată de d. I. I. C. Brătianu, șeful partidului liberal, care a inaugurat „politica de „opozițiune", cum trebue să se facă, votul din urmă a Parlamentului este a doua mare victorie repurtată asupra relelor deprinderi din politica noastră de pînă acum.

Asemenea victorii nu pot să ne prevestească de cît binele.

C. R. M.

OAMENI ȘI LUCRURI

Fabrica veche

Cît timp—grație centenarului serbătorit—numele și activitatea lui Grigorie Alexandrescu este înă la ordinea zilei, vom utiliza un pasagiu dintr'o mică lucrare a sa, în proză: „Memorial de călătorie". Sarcasmul poetului a ținut să sublinieze, fără îndoială, modul cum se „fabricau" în genere înaltele dregătorii și marile titluri de boerie, începînd cu însăși acela de Domn al Țărilor Romîne.

E vorba de o călătorie prin țară, pe care poetul împreună cu Ion Ghica, au făcut'o într'o vară. Intr'o zi s'au dus la Ocnele-Mari din Rîmnicul Vîlcii, însoțiți de d. Otetelișanu, exploatatoru lOcnelor:

„Intre micii funcționari ce veniră să se închină înaintea lui Otetelișanu, era unul îmbrăcat boerește, și după aerul său de mîndrie părea a se socoti mai presus de cît toți ceilalți.

Intrebînd despre dînsul, aflarăm că se numește Banul Nicolae și că mîndria lui nu este neîntemeiată, căci este sau fost aproape să fie, Ban Mare. Imprejurarea urmează astfel; el avea amiciție cu un beilicciu turc: protectorul acestui turc, ajutat de desele revoluții ale seraiului, deveni vizir și protejatul mare hasnatar; atunci Nicolae al nostru mergînd cu unt și cu miere la Constantinopol, rugă pe amicul său să facă ceva pentru dînsul, și acesta îl recomandă bucuros Marelui Vizir Neculae, dar se învrednici a săruta poala acelui înalt funcționar, care, în considerația favoritului său, îl întrebă ce post este mai mare în țară.

— Domn, răspunse Nicolae.

Știu, zise vizirul, dar Domn nu pociu să te fac, căci cel de acum este sprijinit de mai multe puteri; spune-mi însă, după Domn cine este mai mare la voi?

— Mitropolitul.

— Mitropolit să fii, bre!

Să mă ierți, înălțimea ta, dar acesta e un rang bisericesc și trebue să fie cineva călugăr și să treacă prin toate treptele; apoi să fie consacrat de Patriarh.

— Nu strică nimic; trimiț eu la Patriarh să le facă toate acestea într'o zi.

— Dar aceasta ar fi împotriva religiei noastre.

Spune dar rangul mirenesc cel mai mare.

— Acest rang este Ban.

— Ei bine, Banu să fii!

Atunci porunci de aduseră un caftan de postav roșu, cu care îmbrăcă pe Nicolae; apoi îi dete o scrisoare de recomandație către Prințul Caragea. Sosind în București, Nicolae duse scrisoarea la Prințul, care, după citirea ei prin dragoman, îi propuse să-l facă Serdar și Văcaf de plaiu; dar el răspunse că nu poate primi nimic mai jos de Bănie. In zadar i-au dat să înțeleagă că aceasta este împotriva legilor țării, că e peste putință.

Nicolae nu se îndupleca. Așa, Domnul supărîndu-se, ordonă să l așeze într'o căruță de *poștie* și-l porni în o mănăstire; iar vizirului îi răspunse că recomendatul său este un hain și nemulțumitor către Inalta Poartă, pentru care s'a și pedepsit".

...Cîți descedenți de vechiu căftăniți nu se mîndresc încă în calitate de descedenți ai unor asemenea titluri, dobîndite fără merite, ci numai datorită unor capricii, ori unor traficuri, cu vînzări, cumpărări și tîrgueli, sau numai cu lingușiri pe lîngă atotputernicia turcească și fanariotă!

Rodion.

Spre reforma învățămîntului particular

Statul și școala

Că Statul este obligat să înființeze și să întrețină școli pentru a forma educațiunea cetățenilor, — aceasta nu mai dă loc la nici o îndoială. Intre funcțiunile fundamentale ale Statului modern, este și funcțiunea educativă.

Discuția începe numai asupra cestiunei dacă Statul este singurul în drept de monopol asupra învățămîntului, sau dacă învățămîntul este liber.

S'a susținut amîndouă aceste teorii în numele Statului, după cum acesta a fost reprezentat prin clase sociale sau partide politice deosebite.

Partidele politice liberale, radicale și socialiste, au înclinat, în Apusul Europei, să recunoască Statului un drept de monopol asupra învățămîntului; pe cînd, tot acolo, partidele conservatoare au fost pentru libertatea învățămîntului. Această situație pare la prima vedere, paradoxală.

După concepția filosofică a partidelor politice s'ar părea mai natural, că acele așa zise înaintate să fie pentru libertatea învățămîntului, pe cînd chiar acele conservatoare să fie pentru a totputernicia Statului.

Paradoxul este evident din punct de vedere filosofic, dar el se explică din punct de vedere istoric.

Partidele înaintate din Apusul Europei au avut de luptat în contra clericalismului, timp de mai multe secole, și ele luptă încă și acum.

Teoria lor contra libertății învățămîntului, este în fapt continuarea luptei împotriva clericalismului.

Aceste partide înaintate din Apusul Europei, adică acolo unde a fost o luptă între școala laică și cea clericală, sunt pentru monopolul Statului, fiind-că prin mijlocirea Statului, pe care acum au ajuns să-l stăpînească, ele speră să distrugă școala clericală.

Este o tactică de oportunitate politică și nici de cum o concepție dedusă din programul lor politic pe care aceste partide îl urmează.

*

Monopolul Statnlul, în materie de învățămînt, nu este așa dar cîtuși de puțin un ideal al democrației, ci este cel mult o tactică bună pentru moment, pentru a învinge clericalismul.

Acest adevăr se afirmă astă zi din ce în ce mai clar.

In Franța, unde lupta dintre școala laică și școala clericală este încă destul de aprigă, s'a încercat mai zilele trecute să se introducă monopolul Statului, în materie de învățămînt, în toate comunele care au ceva mai puțin de 3000 de locuitori.

Acesta nu este tocmai monopolul complect, dar este un monopol parțial foarte puternic, fiind-că el s'ar fi întins asupra întregei Franțe rurale.

Acei care au făcut încercarea erau toți radicali socialiști.

Incercarea însă n'a reușit fiind-că spiritele cu adevărat largi și luminate, n'au cutezat să schimbe un oportunism de moment, într'un ideal al democrației republicane.

*

Iată, în această privință, părerea lui Raymond Poincaré, actualul Președinte al Republicei: *Acei care susțin monopolul Statului în numele libertății copilului, pe care voesc să-l protejeze, comit o sofismă! De fapt ei voiesc să impună tuturor părinților și tuturor copiilor un mod unilateral de a gîndi.*

Se urmărește distrugerea dominațiunei bisericești instituind-se o nouă dominațiune.

Se opune unei autorități altă autoritate, unei forțe, altă forță, unei dogme altă dogmă, unei pasiuni altă pasiune! Să presupunem chiar că am ajunge să învingem fanatismul clerical.

N'ar fi însă atunci o victorie prea scump plătită.

Intr'adevăr, din această luptă ne am

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

alege cu libertatea răpusă pe cîmpul de bătălie și cu spiritul de servilism întronat în Republică!

*

Așa au început să judece astă-zi în Apus spiritele luminate și cu adevărat iubitoare de progres.

Monopolul Statului în materie de învățămînt este o tactică de luptă și nimic mai mult; el n'are nimic de comun cu idealul democrației.

Aceste observațiuni sunt bine de ținut în seamă și la noi mai ales dacă Parlamentul nostru va fi chemat să mai discute o lege de organizare a învățămîntului particular.

C. Rădulescu-Motru

TELEFONUL

(Un mic istoric)

După cum vedem toate încercările făcute pînă acum aveau ca bază acustica s'anume principiul vibrațiunei corpurilor; nu se știa încă de rolul cel mare pe care îl va juca electro-technica și care a dat naștere apoi telefonului de astăzi.

Întîmplarea face în 1837 ca fisician americani *Page* și *Henry* să descopere că dacă într'o bobină se introduce o vergea de fer, se obține un sunet particular dacă acea vergea e magnetizată repede prin ajutorul unui curent electric; ei dădură acelui sunet numele de *musica galvonică*.

De acum înainte se deschide un camp larg experiențelor, iar electricitatea joacă un rol de frunte.

Froment și *Petrina* în 1847 și 1852 dovediră prin experiențele făcute cu Vibratori electrice că cu ajutorul electricităței se poate transmite sunetul la distanțe iar în 1854, *Charles Bourseul*, un teligrafist francez intrun memoriu adresat direcțiunei telegrafelor franceze, emite prima idee de transmisiunea electrică a Vorbei: după ce explică această teorie, urmează:

M'am întrebat, de exemplu dacă vorba însăși n'ar pntea fi transmisă prin electricitate, într'un cuvînt dacă nu s'ar putea să se vorbească la Viena și să se auză la Paris"... apoi vine partea esențială din construcția aparatului.

„...Inchipuiți-vă că se vorbește lîngă o placă destul de flexibilă pentru a nu se pierde nici o vibrațiune produsă de voce că această placă stabilește și întrerupe succesiv comunicația cu o pilă electrică. Veți putea avea la distanță o altă placă identică care va executa în același timp exact aceléași vibrațiuni"...1).

Mai tîrziu vom vedea cum Graham Bell se folosește de ideia a lui Bourseul la construirea telefonului său din 1876 La 1861 profesorul *Philippe Reis* din Friedrichsdorf în urma multor încercări și studii migăloase, bazîndu-se pe descoperirea musicei galvanice, teoria lui Bourseul și principiul membrane vibrante, construește un telefon electric, care entuaziasma cîtva timp pe compatrioții săi din Germania dar în curînd fu dat uitărei.

Se vede, era sortit ca dincolo de ocean, tînăra America să culeagă laurii izbînzei. Telefenul lui Reis suferi o modificare însemnată, făcută de *Jeates* la Dublin în 1865, dar rezultatul nu corespundea așteptărei, același succes îl obțin în 1870 *Ceci* și *Leonardo de Wroy*.

Ca fapt istoric amintim telefonul lui *Cromvel Warley* din Londra 1870, a lui *Paul Lacour* din Copenhaga 1874, telefonul muzical a lui *Elisha Gray* din Chicago numit și telefon electra-armonic a căror descriere iesă din cadru acestui articol.

După cum am văzut prin aparatele enumerate pînă aci se avea de scop reproducerea sunetelor muzicale lipsind partea esențială, partea practică de care urma să se folosească omenirea, anume reproducerea sunetelor articulate, a vorbelor.

In urma unor studii îndelungate asupra acusticei, folosindu-se de cercetările și experientele precedesorilor săi, *Graham Bell*, profesor de surdo-muți din Edimburg dar a cărei patrie adoptiva era acum America, prezintă în 1876 la expoziția din Philadelphia telefonul său dar care în realitate era o pură copie după aparatul lui Bourseul mai ales că la construirea al doilea aparat revenisă iar la placa metalică pe care la primul aparat o înlocuise cu o membrană de pergament subțire, ceea ce era o mare greșală.

Nu e admisibil ca Graham Bell să nu fi știut de teoria și cercetările lui Bourseul înainte de ași fi brevetat telefonul seu în 1876, și într'adevăr, în 1872 apare la New-York o lucrare intitulată „Wonders of Electricity" (minunile electricității) care descrie complect și în întregime aparatul Bourseul așa fel, în cît un inginer american *Barney* construește el însuși un aparat de și cam primitiv. Incă o probă cît de practici sunt americani, ceea ce n'au făcut francezii, sau folosit ceilalți cu prisosință!

Bell suprimă apoi pilele și face telefonul cu fier magnetic, adică telefonul megnatic, actualmente în uz numit Bell unipolar și bipolar după forma dată magnetului urmărind scopul de a mări sensibilitatea telefonului.

In 1877 vine invențiunea microfonului de Emil Berliner, Edinson și Hugues adecă întrebuințarea cărbunelui de retortă în urma constatărei făcută că cu cît contactul între două corpuri bune conducătoare este mai bine făcut cu atît înlesnește mai bine trecerea curentului electric și acest efect se manifestă mai cu deosebire cînd întrebuințăm cărbunele de retortă, grafitul etc. a căror aderență se mărește cînd le supunem la ori cari presiuni, principiu care s'a aplicat la construcția microfoanelor de ori ce formă sau denumire, adică microfonul Ader, Huning's și Ericson, Deckert, Berliner, Solid-Back etc. după numele inventatorului cari au căutat a da aparatului respectiv o formă mai elegantă sau o mînuire mai practică precum și o construcție mai solidă contribuind astfel la o întrebuințare cît mai întinsă a acestui nou mijloc de comunicație în viața practică.

Faima noului aparat se răspîndi cu iuțeala fulgerului după ce prima instalație se făcu în America în 1876 de către societatea *Bell-Telephon-Comp.*, iar pe vechiul continent, țara Albionului e în fruntea statelor care se folosește și instalează telefonul pentru prima dată în 1877, apoi urmează Franța, Belgia, Germania, Austria-Ungaria, Rusia etc. In România, și anume în București în 1884 se instalează în direcția Poștelor o centrală telefonică în comunicație cu Senatul, Camera, cabinetul consiliului de miniștri și ministerul de externe; aceasta este prima rețea telefonică urbană numai pentru usul organelor statului, iar pentru particulari, tot în București de abea în 1892. In Brăila și Galați în April 1893 se dă în exploatare rețelele telefonice urbane, iar prima linie telefonică interurbană, e acea între Brăila și Galați ca centre comerciale construită în 1890, dar pusă la dispoziția publicului deabea în 1892. Pe la 1895 se instalează telefonul și în alte orașe ca Buzeu, Focșani, Tecuci, Berlad, Vaslui, Iași, apoi Pitești, Slatina, Caracal, Craiova, Severin, iar în 1896 la Giurgiu, apoi succesiv și în alte orașe de mai mică importanță, întrebuințîndu-se pentru convorbiri firele telegrafice fapt care presintă destule inconveniente pînă ce în anii din urmă Direcția Poștelor a construit așa numite fire sau circuite speciale dintre care unul leagă Iașii cu Bucureștii. Cu timpul statele europene au simțit nevoia de a fi în legătură între ele nu numai prin fire telegrafice dar și prin fire telefonice, stabilindu-se prin regulamente internaționale modul de funcționare și taxare; astfel și România are legătură telefonică (anumite orașe) cu Bulgaria, Austria și Ungaria.

Ceea ce contribue foarte mult la înlesnirea și propășirea afacerilor comerciale dintre țările respective.

(Va urma)

Ion Smolinski

1). Vezi «L'Illustration» 1851 August 16.

Epitropia Generală

a

Casei spitalelor și Ospiciilor

Sf. SPIRIDON DIN IAȘI

Aduce la cunoștință că, în ziua de 28 Ianuarie 1913, oarele 2—4 p. m. se va ținea în camera acestei Epitropii licitație publică prin oferte sigilate pentru vinderea a 58 klgr. Ceara Galbenă.

Licitația se va ține conform Art. 72—83 din legea comptabilității generale a statului.

Concurenții pentru a fi admiși la licitație vor trebui să depună o garanție de 20 lei.

No. 433 din 19 Ian. 1913

LA 23 IANUARIE 1913

Se dă Reprezentația de retragere

A ACTORULUI **PENEL**

Se va juca comedia

BÉBÉ

Biletele la Agenția Thalia (Maximovici) de pe acuma.

Litere-Științe-Arte

Lipsuri regretabile. — Din broșura d-lui E. Boureanu „Indrumar pentru organizaree bibliotecei" cităm următoarale: „La *Biblioteca Centrală* nu s'a făcut ivantarul de la 1900, — cînd au fost găsite lipsă vre-o 3604 volume. De-atunci nu s'a mai făcut un atare inventar, și, de bună samă, aceste lipsuri, — de astfel inevitabile în chiar Biblioteca cea mai bine organizată — vor fi crescut, O pildă. Iată ce spune d. I. Scurtu, în prefața la *M. Eminescu, Prozd literară*. Bibl. „Minerva, Buc., — „Pa urma cercetărilor „mele îndelungate aveam de mult acest „text, pe care în parte *a trebuit să-l re-„vizuiesc în* **„Biblioteca Centrală" „singura care posedă astăzi co-„lecția „Curierul de Iași"**, unde se „păstrează originalul publicat al povesti-„rilor „La aniversare" și „Cezara"; nici „chiar bogata Biblioteca Academiei Ro-„mîne nu are această colecție, pe care „avui prilejul a o cerceta la Iași *în vara anului 1903*" — Astăzi pomenita colecție nu mai există de cît în numere disperate; tot aci trebue să pomenim că. — prin bunăvoința cui, nu știm, — multe din cărțile și ziarele ce-au aparținut altă dată Bibliotecei Centrale sunt astăzi în posesiunea Bibliot. Academiei. Vom zice, *pe de o parte, e un bine, pentru că macar acolo vor fi bine păstrotei cele ce Biblioteca Centrală nu a știut să strîngă*".

*

Volumul Carmen Sylvei, apărut la Minerva și despre care am amintit eri, poartă titlul de „Aliunde"— „Din toate".

*

O lucrare literară importantă, căreia critica va avea datoria de a-i da întreaga luare aminte ce-i se cuvine este noul roman istoric „Pandurul" scris de Bucura Dumbravă, antoarea „Haiducului" apărut acum 2—3 ani. Volumul, editat de librăria C. Sfetea are o minunată prefață de Carmen Sylva și este tradus din limba germană de d-na Elisa I. Brătianu.

*

Lumea arheologilor francezi e mișcată de un incident regretabil. Dr, Lane din Bordeaux, explorează de cîtă vreme cu succes un zăcămînt preistoric din Dordogne, unde a descoperit 2 statuete cele dintăi reprezentațiuni omenești cunoscute Intr'o zi arheologul află că în Muzeul Preistoric din Berlin se află o asemenea statuetă. Cercetînd origina ei, descoperă pe unul din muncitorii lui de a fi furat acea statuetă și de a fi vîndut-o guvernului german pentru 25,000.

Pentru reintrarea în posesie prețioasei statuete, guvernul francez a și făcut demersuri pe lîngă cel german. — Acum cîți-va ani, un schelet preistoric descoperit în aceiași localitate franceză, a fost cumpărat de muzeul din Berlin pentru 125.000 franci.

*

Se anunță apropiata apariție a unui nou roman de Gabriele d'Annunzio „Omul care a furat „Gioconda".

*

Maurice Maeterlinck oferă, după o lungă așteptare prin editura pariziană Fasquelle, cartea sa: „La Mort" un fel de „vade-mecum" pentru idealizarea morții, cam după formula stoicilor vechi.

*

Anul acesta se va clădi la Frankfurt-am-Mein—o nouă universitate germană, a 22-a la număr.

Clădirea uriașă va costa nouă milioane.

*

In editura Perrin-Paris, au apărut „Contes et Romans posthumes" de Tolstoi, traduse din rusește și însoțite de o introducere și note biografice de Teodor de Wyzewa.

*

S'a pus în studiu la Bouffes Parisiens noua piesă a lui Henri Bernstein „Le Secret" cu d-na Simona Casimir Perier în rolul principal.

*

STRUNA ZILEI

LUPTE FRATRICIDE

La Adrianopol o jumătate de populație e pentru predarea cetății, jumătate cere luptă.

Ziarele

Triumfă era Enver-Bey
Căci la Adrianopol....
Ca și 'n Constantinopol
Se b[illegible] turcii.. între ei.

INFORMAȚII

▪ Eri înainte de amiază, s'a întrunit la ministerul de industrie, d, Ministru N. Xenopol, titularul acestui departament, d. C. Dissescu, ministrul cultelor, d-nii Clinciu și Brătilă, inspectorii învățămîntalui secundar, Rădulescu-Motru, profesor universitar, Mih. Dumitrescu, directorul școalei comerciale superioare și d. Otescu, să studieze în vederea unei complectări desăvîrșite, proectul de lege al academiei comerciale.

Proectul a fost admis nemodificat în cea mai mare parte și numai în ce privește studiul limbelor străine a fost ușor ameliorat. S'a introdus cu această ocazie în proect studiul obligatoriu al limbilor franceză, germană și iait aliană. S'au mai luat alte dispoziții în ce privește modul de funcționare al acestei academii și s'a discutat în jurul numirilor de profesori pentru predarea cursurilor. Această academie va depinde în totul, de ministerul industriei și comerțului.

In legătură cu această chestie s'a adus în discuție și deslipirea școalelor comerciale, pe viitor, de ministerul cultelor și alipirea lor pe lîngă ministerul comerțului.

▪ Principele Eitel Friederich și suita au plecat spre Berlin astă-zi dimineață, ora 10,20, cu tren special.

▪ Manca principelui Mircea, este o romîncă doljeană de fel din Craiova, și se numește Floarea Ciucurescu.

▪ In timpurile aceste de îngrijorare și de temere,—nici-o știre nu e atît de bine venită ca acea venită din cercurile societății de gimnastică, sport și muzică în privința marelui bal mascat și costumat organizat de către societate pentru seara de 2 Februarie.

Se fac monstre pregătiri pentru succesul balului la care, ca în totdeauna, va lua parte cu mulțumire întreg Iașul iubitor de artă și de petreceri pitorești.

▪ Aseară, tînărul Regnault Godefori, din regimentul șapte Roșiori, a încercat să se sinucidă, în casa unchiului său N. Făgărășeanu, din str. Sărăriei No. 29.

Cu toate că a înghițit, o cantitate de otravă, fiind îngrabă dus la spitalul militar, unde i s'au dat primele ajutoare, e în afară de orice pericol.

▪ Mîne curtea cu juri va judeca procesul săteanului N. Cozman acuzat de omor.

PRIMARIA COMUNEI IAȘI

Se aduce le cunoștința publică că din cauza racordărei conductei mixte, distribuirea apei în oraș se va face cu începere din ziua de Mercuri 23 Ianuarie, numai de două ori pe zi pînă Duminică 27 Ianuarie. Conductele vechi vor funcționa în acest timp.

Cetățenii sunt rugați a face cea mai mare economie de apă.

No. 01195 22 | 4 Ian. 1913

▪ **O expoziție artistică.**—Pe ziua de 24 Ianuarie, ziua Unirei, se va expune în vitrina librăriei Ionescu din str. Lăpușneanu o serie de tablouri lucrate de tînărul P. P. Harnagea, absolvent al școalei comerciale. E greu a prezice ce va fi mîne; de o cam dată ne mulțumim a da o lămurire asupra lucrărilor, ce consistă în copii, portrete și *compoziții originale*.

A). Din *copii* se vor expune: *Amor a Psyché* după Gérard; *Perspectivă de stradă*, după Giese; *Peisaje* după Haslenst și Lawes; figură de *Engleză* după Boileau.

B). *Portrete; Take Ionescu*, ministru de interne; *Al. A. Badarau* ministru de lucrări publice; *Gh. Ghibănescu*, deputat.

C). *Composiții originale: Pe malul Bărladului* (Ghidigeni); Pe lîngă plopii fără soț; pe malul gărlei, Ciobănița; parte lucrate în tuș cu tente, parte în penițe ori creion „O serie de 10 ilustrate, desene originale lucrate în penițe.

De la mic la mare, e formula care se poate aplica la bunele începuturi artistice ale tînărului Harnagea.

▪ Lista corpului farmaceutic din localitate în folosul flotei naționale, a fost deschisă eri cu suma de 100 lei oferită de d-nii dr. Frați Konya și 40 lei oferiți de d. Justin Adace.

▪ D. I. Vîrlănescu revizor școlar, a inspectat eri școala din comuna Aroneanu.

▪ Consiliul central al asociației generale a corpului didactic izraelit din Romînia, a întocmit un memoriu unic, în numele întregei organizații, ca răspuns la adresa ministeriala No. 96512 din 20 Decembrie 1912 privitor la învățămîntul particular

„Dacă Statul ar putea și ar voi să primească copiii noștri în școalele publice, am fi foarte mulțumiți, *închizînd aceste școli*".

In caz de funcționare consiliul formulează cererea ca statul să acorde scolilor cel puțin sprijinul indirect renunțînd la taxa de 5 la sută asupra cărților didactice ce se percep de la școlile respective.

Institutorii și învățătorii autorizați de cel puțin 3 ani de zile să fie menținuți, ori cari ar fi condițiile viitoarelor autorizări.

Directorii și institutorii să aibă grija învățămîntului sub controlul direct al statului iar comitetele școlare să aibă numai rolul pur administrativ.

▪ Consiliul de administrație al Băncii Iașilor întrunit ieri seara, a hotărît să distribuie acționarilor o sumă de 85.000 lei a fondul de prevedere

▪ Domnul A. D. Xenopol care se află în București, a suferit ieri un accident de lovire, din fericire fără nici o urmare gravă.

▪ Sîmbătă 26 Ianuarie crt. orele 5 p. m. domnul I. Bucovineanu va ținea o conferință la cercul didactic: „Despre instituțiu educativă Boy Scouts".

▪ Domnul Eugeniu P. Stoica, institutor, a fost numit președinte al seacției III a conferințelor lunare din Iași.

Dr. Manolescu, Iași Strada Lăpușneanu

Ultime Informaţii

Un proces de milioane, intentat comunei Iaşi.—*Union Baugesellschaft*, din Viena, care a executat lucrările pentru aducţia apei de la Timişeşti la Iaşi, a intentat astăzi comunei un proces pentru restituire de garanţii, de reţineri şi pentru daune, cerînd, în total, 3.700.000 lei.

Acţiunea este semnată de Maxime cavaler de Krassny, preşedintele consiliului de administraţie al societăţii şi de d. dr. Isidor Bing, director şi membru în acel consiliu.

Societatea reclamă: 300 mii lei ce-i s'au reţinut din sumele stabilite prin situaţiile definitive, cu dobînzi legale de la 9 Aprilie 1912; 426.042.67 lei garanţii; pretinde ca titlu de dobînzi: lei 137.372, dobînda sumelor ce-ar fi trebuit achitate la sfîrşitul fiecărei luni pe baza situaţiei ce primăria ar fi trebuit să facă; lei 95.168 dobînda sumelor ce ar fi trebuit să fie achitate, cu titlul de a-conto, asupra materialelor precum şi pentru aconturile insuficiente la aprovizionare de materiale; lei 49,352, dobînda pentru insuficienţa aconturilor pentru tuburile de beton armat; lei 13.152 ce trebuiau plătiţi la aşezarea definitivă a tuburilor de fontă; lei 9.760 valoarea pavagiului executat; lei 10.326 plăţi insuficiente pentru impliniri pe conducta de aducţie; lei 5 892 diferinţi la lucrări de săpături; lei 13.876 diferenţe la transportul excedentului de pămînt, scos din oraş.

Pentru diverse lucrări: lei 42.489 pentru lucrări în regie; 248 875 tencuieli exterioare a tuburilor de beton armat; 208.728 daune cauzate prin neexproprierea la timp a terenurilor pentru conductă; 38.170 plata săpăturilor laterale; 244.335 supliment de preţ pentru lucrări de săpături sub nivelul apei; 375.920 refacerea şanţurilor şi excedentul de pămînt transportat; lei 8251.60, diferinţi de plată la săpăturile necesare canalizării oraşului; 26.600 coeficient pentru creşterea pămîntului eşit din săpăturile Bahluiului; 44.937 pentru refacerea din nou a unei porţiuni a sifonului Moldovei în 1908; 46 mii plusul ce-ar fi trebuit să se plătească pentru săpăturile nişelor şi pentru diferite diametre ale tuburilor conductei metalice; 4.116 cheltueli făcute forţat din cauza că conducta la klm. 9+950, a trebuit făcut pe teren fugător; 8786 lei reprezintînd diferinţa de 21.642 tone de manşoane de fontă întrebuinţate în plus; 53.886 lei, refacerea pavagiilor pe o lungime mai mare; 11.425 lei, preţul a 175 metri linieri podeţe; două rezervoare făcute în plus şi înlocuirea unui perete în lemn.

160.750 lei reprezintînd paguba suferită din cauza suprimării unor furnizări şi sporirea unor lucrări neprevăzute; 179,772, întîrzieri la expropieri necesare instalaţiilor; 15 mii lei din cauza întîrzierei la aprovizionare în ciment adus din străinătate; 6 mii lei spargere de canale; 60 mii lei pentru oprirea ilegală a lucrărilor; 50 mii reprezintînd pagubele suferite în 1907 prin revoltele ţărăneşti, din care cauză a trebuit să întîrzie începerea lucrărilor; 136.760 lei din cauză că primăria, din spirit de economie, n'a expropriat terenurile pe conductă, pe o latură de 52 metri; lei 218.900, pentru pagubele cauzate prin oprirea de a acoperi conductele; 24.466 lei pentru că a concedat fabricei Gheller dreptul de a construi canaluri şi un sifon public; 386.360 lei pagube suferite cu ocazia lucrărilor de rectificare ale albiei Bahluiului.

Ziarele conservator-democrate din Bucureşti, vor publica astăzi un comunicat, care va arata, că unicul candidat pentru colegiul I de Prahova, al ambelor partide e d. Paul Greciana, fost deputat.

Toţi prietenii sunt invitaţi a da concursul lor acestei candidaturi.

Ciocnirea de trenuri de la Chitila.—*O ciocnire de trenuri a avut loc astă-noapte pe linia Bucureşti—Chitila, la întrarea în această de pe urmă staţie. Despre ciocnire s'a aflat astăzi dimineaţă în Iaşi de la călători sosiţi aci şi cum nici unul n'a ştiut ce s'a petrecut, a domnit în oraş o mare panică.*

Iată ce am aflat, oficial, despre cele petrecute, detalii ce urmează să fie complectate de corespondentul nostru din Bucureşti, şi pe care cititorul le va găsi la telegrame:

La ora 9·45, ieri seara, a plecat din Bucurecti trenul de persoane No. 163—spre Craiova. La întrarea în staţia Chitila, frîna automatică s'a defectat şi trenul s'a oprit. La ora 10·5 a plecat din Bucureşti acceleratul spre Burdujeni (No. 17). Ajungînd la Chitila trenul No. 17 a tamponat în coada trenului 163. Tamponarea a fost atît de puternică, în cît a aruncat trei vagoane pe linia dublă de alături.

Cu op minute mai tărziu a plecat din Bucureşti spre Craiova, acceleratul No. 16, care ajungînd în staţia Chitila a dat peste aceste trei vagoane, ducîndu-le în botul maşinei pe o distanţă de 100—150 metri.

In primul moment s'a făcut cunoscut că un frînar a fost omorît şi că sunt cinci pasageri răniţi.

Legaţiunea Romînă din Paris a rugat telegrafic pe maestrul A. D. Xenopol să-i procure 2000 de exemplare din studiul d-sale asupra răpirii Basarabiei, scris ca ocazia centenarului acestui eveniment.

Medalia Bene Merenti cl. I a fost acordată d-lui general Musteaţă, autorul unor apreciate opere militare.

Curtea de Apel s. I a condemnat ieri pe următorii pentru delictul de bancrută simplă: Bercu Wechsler, din Bahna, trei luni, Leib M. Cioară, din Bărlad, o lună şi Mihai Cobzariu, din Sabaoani, 1 lună.

Domnul Magardici Bagdadian, din Roman, a fost dat judecăţii pentru bigamie. Procesul s'a judecat ieri la s. I a Curţii şi s'a ivit divergenţă, unii magistraţi susţinînd că prima căsătorie a lui Bagdadian, făcută în Smirna, nu este valabilă de oare ce actul de căsătorie n'a fost transcris la noi — iar alţii au susţinut contrariul.

Mîne, Mercuri, va avea loc la ministerul de instrucţie conferinţa inspectorilor şcolari privitoare la chestia orariului în şcolile primare.

Legaţiunea farmaciştilor ieşeni compusă din d-nii Adace, Căpăţînă şi Rotbard, s'a prezentat astă-zi d-lui ministru al industriei cum şi Directorului Casei Centrale formulînd cererea ca articolele destinate aparatului Casei Medicale să se cumpere de la farmaciile locale. In alt caz nu se cred obligaţi a menţinea rabatul de 25 la sută acordat membrilor corporaţiilor.

De asemenea în ce priveşte achitatea vechilor datorii pentru furnituri.

Aseară a plecat din localitate, o delegaţiune albaneză compusă din d-nii A. Ghica, Nizet, V. Bey, Giorgean Petre şi Balamace Epaminonda.

Delegaţiunea va merge la Paris şi Londra pentru a susţine interesele autonomiei Albaniei.

Un conflict s'a ivit între d. profesor Virgil Arion şi consiliul profesoral al facultăţei de drept din Iaşi.

Iată în ce constă conflictul:

Incă acum o lună, consiliul facultăţii de drept,— fără a fi în complectul seu— luase un vot, ca să intervie la ministerul de instrucţie, pentru înlocuirea d-lui conferenţiar suplinitor Albert Popovici-Taşcă, de la catedra „Istoria doctrinelor economice", pe motiv că d. conferenţiar ar lipsi prea des de la curs.

A intervenit apoi o cerere a d-lui Popovici Taşcă, sprijinită de d. Virgil Arion, ca să primească ca d. Taşcă să se explice în faţa consiliului, ceea ce consiliul a refuzat să admită.

D. Arion s'a adresat acum senatului universitar, cerînd să se ocupe de această chestiune, ceea ce va face în şedinţa de mîne a Senatului Universitar.

Convocarea senatului universitar. — D-nii senatori universitari M. B. Cantacuzino, P. Rişcanu, Paul Bujor, Ilie Bărbulescu, Aurel Mănescu şi dr. N. Leon, au cerut convocarea de urgenţă a senatului Universitar, de oare ce constată că până în prezent n'au fost aduse la îndeplinire deciziunile senatului din 15 Decembrie cu privire la centrul studenţesc.

Rectorul, deşi a făcut cunoscut ministerului că nu va mai convoca senatul, a lăsat-o mai moale şi a făcut convocarea pentru mîine, Miercuri, 23 Ianuarie, ora 5 p. m.

Se crede că după şedinţa de mîine rectorul va demisiona.

In alte cercuri se pretinde că rectorul se va da învins, că va accepta anularea alegerei, numai ca să rămîie rector.

Tribunalul s. II-a a confirmat astăzi mandatele de arestare ale tuturor preveniţilor din banda Ungureanu.

Direcţiunee generală a serviciului sanitar anunţă că este vacant locul de medic veterinar al zonei preventive din judeţul Iaşi, cu reşedinţa la Sculeni.

In comisiunea pentru examinarea candidaţilor la catedra de patologie internă de la Facultatea de medicină, au fost numiţi din partea Facultăţei din Bucureşti. d-nii profesori I. Cantacuzino, Toma Ionescu şi D. Ionescu.

La 1 Februar va avea loc la Primărie tragerea la sorţi a obligaţiilor comunale din creditul de 13 milioane.

Concursul pentru ocuparea catedrei de farmacologie şi materii medicale de la facultatea din Iaşi, va începe în ziua de 25 Aprilie.

La curtea cu juri urma să se judece astă-zi procesul de presă intentat girantului ziarului nostru de către preotul Evd. Dimitriu din Tăcuta.

Curtea a pronunţat achitarea girantului nostru.

Din incomparabila serie de filme daneze, cinematograful Pathé Frères din Sala Circului Sidoli, reprezintă astă-seară Marţi „Radio-telegraftul" una din cele mai emoţionante inscenări din cîte ne-a arătat pînă astăzi cinematograful. Magistrala interpretare de către artiştii dramatici ai teatrelor scandinave, dau un farmec şi mai mare acestei incomparabile desfăşurări.

Noul program de astă seară cuprinde apoi:

Văduva veselă, adaptare splendidă după celebra operetă cu acelaş nume. Din seria filmelor lungi teatrale, ediţia pariziană. (două părţi.)

Ghimiţă salvatorul iubitei sale, scene foarte humoristice.

Pentru o pisică, scene comice.

Mîne Mercuri seara program nou, Joi 24 Ian. matineu la 3 ore şi reprezentaţie serală la 9 ore.

NU SIMTE CRIZA

cine cumpără la

Magazinul Dr. I. MANOLESCU

— *Strada Lăpuşneanu 12* —

Deviza Magazinului fiind: **A vinde ieftin pentru a vinde mult.**

S'a pus în vînzare cu preţuri în afară de ori ce concurenţă:

Unt fin de masă *„Aurora" zilnic proaspăt, kilogramul*	5.20
Idem, *pachetul de un sfert chilogr.*	1 30
Smîntînă neîntrecută „	2.60
Şuncă proprie, *ca de* **Praga**	4.80
Miere centrifugată *fără pereche*	3.00
Mere obişnuite de masă	0.40

Precum şi toate celelalte articole comestibile **cu preţuri de reclamă.**

Fîn *calitate superioară, precum şi* **nuci** *sunt de vînzare. Str. Lascar Catargi 45 loco.*

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 22 Ianuarie

Bombardarea Andrianopolului

Avîntul Răsboinic la Constantinopole

Deraiarea dela Chitila

Constantinopole. — Şeicul Islamului a trimis autorităţilor religioase mahomedane o circulară, spre a îndemna populaţia la spiritul de sacrificiu pentru apărarea patriei. Un comitet pentru apărarea naţională s'a constituit la Smirna, şi va alcătui cinci batalioane. Inscrierea voluntarilor mai continuă, doamnele mahomedane oferă juvaericale şi se înscriu ca infirmiere.

*

Sofia.—Agenţia telegrafică bulgară, declară că ştirea publicată de ziarele străine, despre o pretinsă boală a regelui Ferdinand e absolut falşă. Regele Bulgariei se bucură de o sănătate perfectă. Dacă la ora şeapte seara, guvernul bulgar nu e informat că Turcia primeşte integral nota puterilor, ostilităţile vor reîncepe numai de cît în faţa Adrianopolului. Porturile Varna şi Burgas sunt declarate închise navigaţiei şi comerţului din cauza minelor plutitoare care au fost aşezate la intrarea ambelor porturi.

*

Londra.—Ziarul „Times" zice că chiar în cazul cînd ar mai izbucni războiul în Balcani, situaţia actuală permite de a spera: 1) că războiul va fi de scurtă durată, 2-lea) că puterile vor păstra o atitudine absolut unanimă. „Times" relevează mai ales discursul ambasadorului german la Londra, şi adaugă că ştirea cea mai interesantă, e aceea privitoare la trimiterea scrisoarei autografe a Impăratului Frantz Iosif la Petersburg.

*

Sofia.—Ziarul „Mir" respinge învinuirea adusă bulgarilor de inamicii Bulgariei, care spun ca graba e mare la Sofia. Ziarul bulgar spune, că aceste învinuiri nu sunt meritate, de oare ce tărăgăneala turcilor, a pricinuit o mare nelinişte într'o ţară care a făcut şi face acum sacrificii mai mari de cît cele făcute în timp de răsboiu

Această tărăgăneală nu se putea prelungi la infinit, trebue adăogat că din cauza Turciei, Bulgaria are pe piciorul de răsboiu peste o jumătate milion de oameni, spre a pricepe hotărîrea guvernului bulgar.

Aşteptarea aceasta zadarnică, îi costa prea scump şi nici nu are vre'un motiv de a fi de oare ce Poarta, neprimind să cedeze după sfatul puterilor, aceste nu puteau să întrebuinţeze, faţă de Turcia nici o măsură de constrîngere, prin urmare reluarea ostilităţilor se impun, în situaţia actuală nu mai e loc pentru negocieri, sau Turcia va primi chiar astăzi şi integral nota puterilor. sau ostilităţile vor reîncepe chiar di-seară şi atunci nu va mai fi vorba de vilaetul Adrianopolului ci de Constantinopole şi de Dardanele.

*

Paris.—D. Danef a declarat unui redactor al ziarului „Le Temps": dacă în urma reluărei ostilităţilor, Turcia nu ar primi numai de cît condiţiunile noastre, vor pune alte condiţiuni teritoriale şi financiare, vom cere acces la marea de Marmara şi vom ridica indemnizarea de războiu. Afară de aceasta, ori care ar fi ofertele Turciei nu va mai fi nici un armistiţiu, am perdut acum două luni, nu mai primim să reîncepem tărăgăneala, armatele noastre nu se vor opri de cît după iscălitura definitivă a păcei.

D. Djuvara bolnav

Bucureşti.—D. Djuvara, fostul ministru se află greu bolnav. Starea sănătăţii sale inspiră serioase îngrijiri.

Scrisoarea Imparatului Wilhelm către M. S. Regele

Bucureşti.—Iată scrisoarea, pe care M. S. Imparatul Germaniei a trimis o prin principele Eitel Friedrich, M. S. Regelui nostru.

„Legăturile strînse şi cordiale ce unesc casele noastre mă fac să dau din inimă o deosebită însemnatate sincerei părţi ce iau în sfînta ceremonie ce se va săvîrşi Duminica viitoare.

Am însărcinat în acest scop pe fiul meu A. S. R. Eitel Friedrich, de a înmîna M. V. steaua de mare comandant al ordinului casei mele de Hohenzollern.

Rog pe M. V. a primi aceste insemne cu prilejul jubileului meu de 25 ani de domnie, ce se va sărbători în cursul anului acestuia, ca o dovadă a celei mai sfinte şi sincere prietenii, cu care sunt întotdeauna al M. V. bun văr şi frate

Wilhelm

Decoraţiunea aceasta a stelei casei de Hohenzollern, este de cea mai mare însemnatate şi nu o mai posedă nici un alt cap încoronat.

Decesul unui episcop

Viena.—Arhiepiscopul Nagel a încetat din vieaţă azi dimineaţă la orele 9.

Groaznica ciocnire de trenuri din Chitila

Bucureşti.— O groaznică ciocnire de trenuri s'a petrecut astă noapte la Chitila, lîngă Bucureşti.

Accleratului numărul 152, Bucureşti-Vîrceorova stricîndu-i-se o frînă, a fost oprit pe linie.

Tot pe aceiaşi linie venea din Bucureşti trenul cu numărul 17, care mergea spre Burdujeni.

Ne dîndu-se semnalele trenurile s'au ciocnic pe linie.

Panica între pasageri era nedescris de mare. Se isbeau unii de alţii căutînd să scape.

Patru vagoane s'au sfarmat complect; de asemenea şi maşina de la trenul 17.

Sînt 2 morţi şi răniţi.

Iată lista complectă a morţilor şi răniţilor grav.

Morţi sînt, Chiriac Dimitri, frînar şi Gheorghe Brănişteanu, de loc din Roman.

In buzunarele acestuia din urmă s'a găsit suma de 208 lei şi diferite acte.

Răniţi grav sunt: Constantin Bottez— inginer din Piatra Neamţ, ginerele defunctului Gh. Panu, I. Bunescu, comisionar din gara Periş, Brăila, Veniamin, funcţionar la C. F. R., Berl Schönfeld, din Bucureşti, Ioan Munteanu din Bucureşti Const. Teodorescu din Bucureşti, Vasile Ionescu şi preotul Ioan Niculescu.

Morţii au fost lasaţi la Chitila, unde au plecat şi autorităţile în anchetă, iar răniţii aduşi în capitală şi internaţi în spital.

Reîntoarcerea delegaţilor turci

Constantinopol. — Delegaţii turci vor părăsi astăzi Londra, reîntorcîndu-se în Constantinopol.

Bombardarea Adrianopolului

Constantinopol.—O telegramă oficială a agenţiei otomane anunţă că o luptă violentă a reînceput la Adrianopol.

La Cenataigea ciocnirile între trupe continuă.

Agenţia otomană a fost informată că un ofiţer sîrb, s'a prezintat comandantului Adrianopolului şi i-a declarat că armistiţiul a fost prelungit pe încă un timp de patru zile.

Puţin după plecarea ofiţerului sîrb din Adrianopole, o vie bombardare a cetăţii a şi fost pornită din lagărul duşman bulgăresc.

Purtarea aceasta necorectă a provocat o adîncă indignare în cercurile turceşti.

Predarea Adrianopolului

Bucureşti. — Ziarul „Times" anunţă că după zvonurile care circulă în cercurile delegaţilor balcanici, Poarta ar fi oferit guvernului din Sofia, predarea Adrianopulului în condiţiile cerute de Bulgari.

Vie de arendat

situată în comuna Uricani, satul Voroveşti jud. Iaşi, proprietatea foastă a învăţătorului Const. Grigoriu.

Via are 30 hectare, case, cramă şi toate edicurile.

Pădure de 5 fălci. *Se arendează în condiţiuni avantajoase. A se adresa la Neculai Zaharia, com. Galata.*

Berăria LUTHER

PIAŢA UNIREI

Cu începere dela 20 Ianuarie a. c.

vor area loc în fie-care seară

CONCERTE

sub conducerea maestrului

— GH. DRAGOIU —

cu concursul celebrei cîntăreţe

AGLAEA MIHAIL

absolventă a Conservatorului din Milano care va cînta bucăţi romîneşti, italieneşti şi franţuzeşti.

Un bogat repertoriu cu piese din cele mai alese.

Sîmbetele, Duminicile şi Sărbătorile vor avea loc la orele 5 p. m.

— MATINEURI —

şi seara concerte dela orele 3 – 1 de noapte.

— EXCELENTA BERE PILSEN —

Restaurant francez şi romîn la ori ce oră din zi şi noapte.

Servicioul prompt. DIRECŢIUNEA

Se primesc banchete şi nunţi. Abonamente lunare masă fixă, 3 lei la discreţie.

PROGRESUL INDUSTRIEI PETROLIFERE ROMÎNE

Descoperire Romînească Brevetată

Petrol EDOLIN

Fără fum, fără miros, flacără albă.
Produs patentat special al rafinăriei

— VEGA —

Soc. anonimă romînă Capital lei 3.750.000 deplin vărsaţi.

Petrolul „Edolin" este fala industriei noastre naţionale.

Petrolul „Edolin" arde în ori-ce lampă, fie de salon sau din casele ţărănesti.

Petrolul „Edolin" nu face fum.

Petrolul „Edolin" arde fără miros.

Petrolul „Edolin" produce o flacăre albă strălucitoare.

Petrolul „Edolin", se vinde cu 25 b. litrul.

Se găseşte de vînzare En gros la depozitul Şoseaua Naţională vis-a-vis de vama rusească şi En detail la N Halpern str. Costache Negri 12. I. Şteinbum str. Procopiei 4, I. Grümberg str. Cucu 24, precum şi depozitele din str. Arcu 8, Piaţa Halei, str. Nicolina, însă spre convingerea onor public este rugat a *cere vînzătorului* Marca de control „Edolin Vega"

Reprezentantul Societăţii „Vega"
Credit Petrolifer pentru Iaşi

M. Klepper.

Şoseaua Arcu 2.

Junge Norddeutsche

sucht Stellung als Kinderfräulein in Jassy oder Bukarest; wenn Reisevergütung auch Ausland.

Gefl. Offerten unter M. L. 50 an die Expedition d. Blts erbeten.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magaziile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai raspîndit

ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţiuni la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17.

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea bolelor de Ficat, Gută, Rinichi şi Vesicătoria —

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecuciu
Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

Sticla a 1/1 L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani
(Preţurile se înţeleg cri unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată.

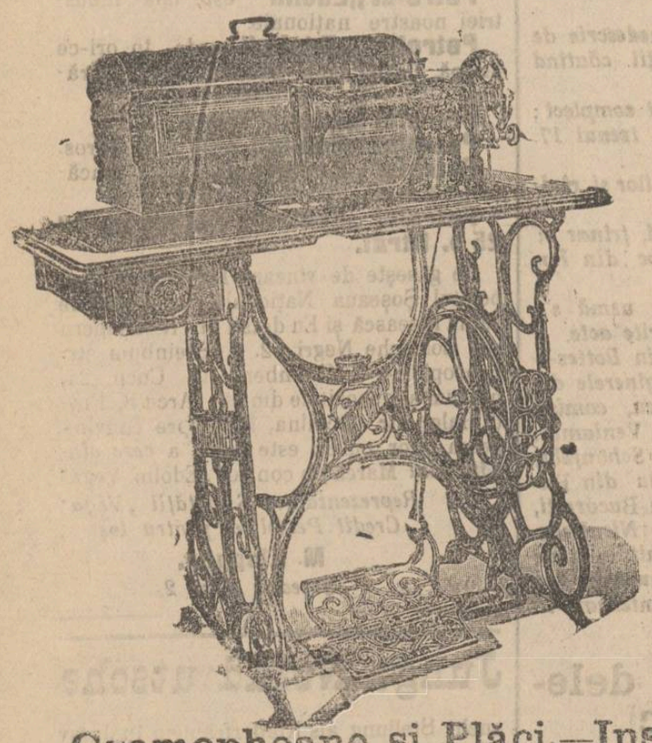

Biciclete BRENABOR
intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

MERVEILLEUX Hapurile Doctorului Mousette
ADVERTISMENT
Hapurile MERVEILLEUX ale Doctorului Mousette sunt cel mai eficace remediu cunoscut pentru boalele CAPULUI, Migrene, Ameţeli, Sincope, Nervoase de stomac, Insomnii, Palpitaţiuni, Slăbiciune generală, Lipsa de poftă de mîncare, Boala de mare, Boala de Mare, Boala de Mare, Boala de

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1791 - Joi 24 Ianuarie 1913

Scoala și armata

In împrejurări dificile se apreciază importanța instituțiunilor precum și aceia, a oamenilor.

Astfel în starea de astăzi a lucrurilor două organizațiuni sociale atrag asupra lor luarea aminte a tuturor. Acestea sunt: școala și armata.

Acum ne dăm sama cît prețuește să ai un popor luminat, unde fie-care să fie conștient de valoarea lui personală, dar mai ales de acea a națiunii, din care face parte, ca și de rostul acesteia în concertul națiunii? Tot așa acum apreciem cît valorează o armată, care chiar dacă n'ar fi tocmai mare, dar posedă acel foc sacru al patriei căpătat pe băncile școalei?! Cum zic, o armată chiar și mai mică, dar compusă din elemente valide, bine îngrijite, bine echipate și mai presus de toate mînate de un ideal, pe care vom fi știut a-l forma, valorează cu mult mai mult de cît o ordie numeroasă, dar lipsită de atari însușiri.

De aceea socotesc a fi un bine prețios că ne gîndim neîncetat să chibzuim la măsurile cele mai mărunte pentru a face ca aceste două instituțiuni să tot progreseze.

Școala, și în special școala primară, a fost și este încă la ordinea zilei.

Am credința, că ori cît se va vorbi despre dînsa, și chiar atunci cînd se vor arăta unele defecte în organizațiunea ei, tot bine se va fi făcut.

Și dacă la asemenea discuțiuni luăm parte cît mai mulți, părinți de familie, profesori, etc, o facem pentru că prin o veche zicătoare se spune, că din discuțiuni ese lumină. Mai facem aceasta și pentru că după cum se exprimă învățatul profesor C. Dissescu, ministrul nostru de instrucțiune publică, *copilul aparține neaparat familiei, dar aparține și țării.*

Învățămîntul primar este de sigur una din temeliile Statului modern. De aceea aproape nu există Stat, în care el să nu fie declarat obligatoriu, după cum aproape nu există Stat uude el să nu fie obiectul unei solicitudini deosebite.

Discutăm dar și noi despre el ca părinți, ca cetățeni ai acestui Stat. Ni s'ar putea negreșit imputa că discutăm prea mult, mai mult de cît trebue. Dar cînd facem aceasta de tonul cuvenit împrejurărilor, cînd nu ne scoborîm la însinuări răutăcioase și nepotrivite la adresa celor, pe cari îi socotim de adversari ai noștri, de sigur acea imputare trebue să cadă.

Zic acestea, pentru că mi s'a părut cel puțin curios, modul de a discuta al unora cu privire la reforma orariului școalelor primare.

In coloanele *„Opiniei“*, unde mai întăi s'a atras atențiunea asupra reformei proectate, nu se poate zice că a lipsit urbanitatea în această discuțiune.

S'a avut aici în vedere interesul general, interesul pe care Statul, societatea întreagă trebue să-l poarte educațiunii viitoarelor generațiuni.

S'a înțeles că o reformă, fie ea cît de mică, va avea cu atît mai mari șanse de durată, cu cît va fi mai bine și sub diferite aspecte cercetate. Nu în scopul de a opri ori ce modificare spre bine, s'au spus atîtea, ci spre a se contribui prin o largă discuțiune la înfăptuirea unei reforme care să rămînă.

Aici, și pe acest teren mai mult ca pe ori care altul, nu va putea fi vorba de învingători și de învinși, ci se va zice că s'a discutat cu inima curată despre viitorul unei instituțiuni, care nu numai că e necesară țerii, dar ne e dragă tuturor și cu toții am adus obolul nostru de cunoștințe pentru buna ei îndrumare.

Ne rămîne negreșit părerea de rău că tonul obiectiv al „Opiniei“ nu s'a putut menține și de alte publicațiuni, cari s'au ocupat de chestiune și că unii au văzut se vede interese de categorii de școale, ba chiar interese personale, acolo unde acestea n'au existat, unde nici nu aveau locul.

In adevăr toată chestiunea se reducea la a se ști dacă nu s'ar aduce stînjenire în bunul mers al învățăturei și educațiunii, cînd școala primară ar deschide porțile ei numai în oarele de dimineață, iar după amiază le-ar ține închise.

O parte din părinții copiilor, parte de institutori, parte dintre profesori înțelegeau că școala primară trebue să stea deschisă și după amiază, iar în acest din urmă interval copiii să capete educațiune patriotică, corporală și morală.

Astăzi, cînd după audiența, pe care delegațiunile institutorilor le-au avut la d. ministru al Instrucțiunii și secretarul său general, se vede în complexul ei reforma la care se tinde, negreșit ea ar fi a se pretinde imposibilul, dacă s'ar cere mai mult decît a aratat d. ministru, decît a spus d. secretar general al ministerului, de cît au expus delegații corpului de Institutori. Am spus'o aici și altă dată. Noi avem un corp profesoral de toate gradele, care cu drept cuvînt, ne poate fi învidiat chiar de State mult mai înaintate. Corpul de învățători primari de la sate, ca și acel al institutorilor de la orașe ne-a dat dovezi de cunoștinți aprofundate în ale învățămîntului, de pricepere a nevoilor și aspirațiunilor țerii, de muncă încordată.

Nu noi le vom pune la îndoială aceste frumoase însușiri, de aceia am stat un moment la îndoială, cînd se zicea că toată reforma orariului va sta în aceia că totul, învățătură, educație fizică, patriotică și morală s'ar face numai în cele două ori trei oare de dimineață.

Trebue să observăm că dacă pentru deosebite ramuri de cunoștințe s'a făcut mult, dacă cu privire la ele stăm în necontenit progres, nu tot așa ne aflăm în ce privește educațiunea patriotică. Avem patrioți, dar am voi o educațiune sistematică și cu oare care continuitate în această privință.

Am avut ocaziune să vorbesc cu învățători excelenți de altfel, dar cari asupra noțiunii de patriotism nu se prezintau tot astfel. In școală și în predarea învățăturilor cu caracter oare cum științific se aratau a fi la înălțimea cuvenită, în ce privește patriotismul reducem această noțiune la ceva strîmt, aș putea zice egoist, la un fel de lupte de clase.

De aceia zicem noi că e nevoe să ne pătrundem noi cu toții despre rostul aceia ce numim patriotizm și să căutăm a-l înfiltra prin școală viitoarelor generațiuni. Trebue să regretăm că unor serbări naționale le dăm așa de puțină importanță, le lăsăm să cadă în desuetudine.

Astăzi nu e ramură de ocupațiune fie intelectuală, fie de ordin fizic, în care să nu se lucreze și după amiază.

Va fi de sigur un bine, un adevărat progres cînd școala primară va rezerva pe săptămînă două ori trei după amezi în scopul unei atari educațiuni. Va fi un bine și mai mare, cînd și la școala secundară s'ar găsi timp pentru aceasta.

Nu oare multe de muncă, ci puține—trei ori patru — dar bine repartizate și bine împlinite.

V. I. Radu

Iarăși presa franceză

— în jurul împrumutului —

Ziarele franceze nu și-au schimbat atitudinea față de noi. Imprumutul de 150 milioane aur, contractat de guvernul conservator în condițiunile strălucite ce se cunosc, constitue pentru ziarele franceze un nou prilej de a insinua neexactități rău-voitoare la adresa noastră.

Le Temps *crede a ști, că din împrumutul de 150 milioane, statul nostru n'a primit decît un avans de 50 milioane, iar restul de 100 milioane nu ne va fi dat decît după încheierea păcii și cu anume destinație de întrebuințare: pentru lucrările fortului Constanța și pentru construirea unui drum de fier.*

Presa franceză ca și finanța franceză ne arată iarăși rea voință. Nu este exact că ni s'au pus condițiuni de avansare și nici condițiuni de întrebuințare a sumelor rezultate din împrumut.

Imprumutul acesta n'a fost contractat de stat pentru că am fi avut nevoie de bani. Disponibilitățile tezaurului public sunt așa de mari, încît nici chiar în cazul unei mobilizări n'ar fi nevoie să se recurgă la cel mai mic împrumut. Dacă totuși împrumutul s'a făcut, apoi el a fost contractat pentru înlesnirea pieței financiare interne, Statul avînd de făcut plăți în străinătate, urma să tragă aurul necesar din țară, aur care și așa e destul de scump și de rar la noi. Pentru a nu mai urca prețul aurului, Statul a preferit să și-l procure pe cale de împrumut.

De altfel, finanța franceză urmînd unui ordin al guvernului republicei, a refuzat să ia parte la acest împrumut, lucru, care însă n'a impiedicat ca operația financiară să se facă în mod strălucit pentru statul nostru.

Legea Burselor

Comitetul Bursei din București, se ocupă de cîtăva vreme de modificările ce urmează să se aducă legei Burselor.

Neapărat, piața noastră financiară s'a desvoltat mult în ultimul timp și e dar firesc lucru ca legea Burselor să nu mai corespundă nevoelor actuale ale așezămîntului nostru financiar.

Dar un lucru a făcut mai cu seamă necesară modificarea legei Burselor. Isprăvile din ultimul timp ale d-lui Ion Jipescu au invederat, că atît comitetul cît și ministerul comerțului sunt neputincioase față de reaua credință a unui sindic necinstit. Sindicatul e lucru delicat. Acolo vin averile, cari nu se pot vinde prin bună-înțelegere, sunt interese mari și sume uriașe, cari se încredințează în puterea legei, cinstei și bunei-credințe unui singur om. Dacă omul acela calcă strîmb, cum a fost cazul lui Jipescu, se periclitează reputația întregei piețe. Cu o sută de lei amendă, sau cu un avertisment public, asemenea apucători nu se pot înfrîna atunci cînd e vorba de un om pornit spre îmbogățire cu tot chipul. Dovada o face chiar d. Jipescu. De-aceia, dacă e vorba să se asaneze piața, modificîndu-se legea Burselor, apoi leacul trebue să vie de aici. Sindicul are azi prea mari puteri și prea puțin control. Sindicatul ar trebui declarat funcție publică și numit cu decret în regulă ca orice funcționar al statului. Sistemul alegerei lui din sînul colegiului agenților de schimb este defectuos.

Iată ce credem noi că ar trebui de făcut în această direcție.

LA LONDRA

Cu cît trece vremea și cu cît va cerne mai mult cele petrecute la Londra, cu atît se învederează mai bine rolul mare opera frumoasă înfăptuită de șeful nostru, în Capitala Angliei.

D. A. D. Xenopol a arătat-o în coloanele acestui ziar, și lumea a putut ceti în presa apuseană felul în care era tratată țara noastră și cum era privită cererea noastră de compensațiuni teritoriale.

Astăzi lucrurile au luat altă întorsătură. Ziarele străine, deși nu putem zice că nu sunt favorabile, au încetat totuși cu însultele la adresa țării noastre ba încă se discută cu tot seriosul chestia compensațiilor.

Pe de altă parte, Bulgaria a acceptat principiul unei cesiuni de teritoriu.

Acestea sunt roadele vizitei d-lui Take Ionescu la Londra. D. A. D. Xenopol a relevat aceste rezultate în scrisoarea adresată d-lui A. C. Cuza.

STRĂZI IAȘANE

După știrea de dăunăzi, că ministerul de interne n'a aprobat tabloul noilor denumiri ale străzilor iașane nu am mai aflat nimic nou. Care e soarta tabloului? Cari sunt denumirile prezente și viitoare, provizorii și definitive? Lucrul merită oare care luare aminte:

Pe ici colo, recunoaștem, intențiunile bune n'au lipsit comisiunii care a redactat noul tablou.

O serie de nume, legate de o activitate socială rodnică în trecutul Iașului, a venit să iee locuri pe tăbliițele cu denumiri noui, înlesnind oare-cum repararea unor vechi erori și omisiuni. De aceea nimeni nu are de obiectat cînd medici cu faimă mare în viața Iașului de eri, ca d-rii Ciurea, Filipescu și Russu, dobîndesc străzile ori stradelele lor; cînd eruditi, ori distinși intelectuali iașani ca Gr. Cobîlcescu, Conta, dr. Cihac, V. Tasu, Al. Lambrior, Toma Stelian, Gh. Panu, Dr. Steege, Scarlat Pastia au numele lor onorate într'un oraș cultural ca al nostru,—dar ciudățeniile rămîn ciudățenii, cînd—de exemplu—numiri în strînsă legătură cu evenimente istorice iașane, ori de mult pătrunse în publicistică și chiar în literatură sunt scoase din tablou, pentru a li se substitui altele fără nici un avantagiu, ori fără vr-o justificare. Ce cîștigă „strada Sărăriei—atît de cunoscută și de distinsă—cînd o poreclim str. Peneș-Curcanul?

Ce înțeles are cînd după vr'o 2—3 ani de răsbotezare strada 40 de Sfinți—după numele bisericei respective — devenită str. „Carol Lueger“, pentru ca apoi să i se iee acest din urmă nume, care se dă străzii Muzelor, pentru ca, din nou, aceasta din urmă să fie denumită.., strada Luigi Cazzavillan?

Chiar nume mult mai cu autoritate în literatură—ni se par puțin justificate în acest tablou din urmă, mai cu seamă prin modul cum au fost distribuite. După ce Carmen Silva fu exilată într'o arteră a Tătărașului, găsim pe Gh. Coșbuc lînd patronagiul unei micei artere a Țicăului—strada Scăricică, pe Vlahuță exilat în mahalaua Iarmarocului, de par'că cine știe cînd ar fi visat în aceste puțin poetice regiuni din marginile Iașului! Pe Mihail Sadoveanu—iașan abia de vr'o trei ani în mod pasager—îl vedem patronînd o veche stradă Sadoveanu, probabil legată de o altă personalitate a Iașului de eri.

Ce progres facem oare denumind „str. Fetelor“ de eri „strada... Povîrniș“? sau „strada Bulgară“ devenind „strada Luminărică“?

O parte a vechilor străzi ori uliițe își avea denumirile legate de amintiri, de bresle, de ocupații, de forma geografică a tîrgului—bună oară strada Tăietoarei, Apeduc, Conductelor Cizmăriei, Moara de Vînt, Trei Calici, Trei Ierarhi, Toma-Cosma și foarte multe altele. Inlocuirea lor se cuvenea să fie cu rost și cu tîlc, găsindu-se ceva echivalent, ori ceva *mai* potrivit în noile denumiri acordate,—ceea ce nu e cazul în tabloul nou-întocmit.

Dar, într'un fel ori într'altul, chestiunea trebuie rezolvată, pentru lămurirea publicului și pentru—orientarea lui.

△

OAMENI ȘI LUCRURI

In seara retragerei

Amintirile mele, legăturile personale și prietenești cu eroul solemnității teatrale de astă seară — C. B. Penel—datează de mult: cuprind mai mult de jumătate din vrîsta noastră comună. Ba, se confundă cu însuși anii copilăriei, dacă fac o mică sforțare de memorie, ca să revăd îndepărtata șosea a Păcurarilor, în apropierea moarei de foc, de unde amîndoi făceam drumul fiecare către școala lui primară.

Nu va trece mult și în gimnaziu, revăd cel dintăiu... incident literar. In una din zile originalul profesor de geografie la gimnaziul „Ștefan“ mă apostrofează brusc:

— Ce faci acolo în bancă, pe ascuns? Iar ai adus pe Heine?

Ștefănescu, profesorul nostru de geografie, un original cu adevărat, dar bonhomme înainte de toate, pusese mîna într'o zi, pe volumașul ce adusesem în clasă—versuri de Heine—și nu mai isprăvia cu ironiile.

In acea zi însă cu totul altă ceva mă preocupa. Penel îmi dase o „piesă“ într'un act, pe care era vorba s'o reprezinte elevii de conservator—elevii bătrînului Galino—și în oara de geografie. pornisem traducerea...

Și astfel amintirile readuc mereu alte epizode și întîmplări, anii se aștern cu tot mai bogate cuprinsuri; adolescenții devin oameni, cari luptă, care speră, cari promit...

Pe Penel îl văd pe străzile Parisului, vizităm împreună—în 1896 | 97—teatrele mai mari și mai mici; ne dăm întîlniri în fața hotelului Monsigny și de acolo o pornim să colindăm colțurile metropolei. Alegem piese, monologuri,—complotăm și punem la cale noutăți, succese,—visăm aplauze, vibrăm, sub puterea prieteniei, de emoțiunea aceloraşi aplauze, pe care—în limitele puterei—îi le asigur tot mai mult din partea publicului, punînd în serviciul simpaticului amic ceea ce—cu bunăvoință—se poate lua drept influență—o, foarte modestă!—asupra opiniei publice în materie de teatru și de publicistică.

...Și cum trec anii!

Răsfoind mica broșură ocazională, tipărită pentru beneficiul de astă seară, regăsesc variate și numeroase articole ce am consacrat artistului. Ce de-a peripeții într'un timp care a trecut atît de repede —ca în zborul unui vis!

...Cum, sfîrșit? Atît de curînd și în plină vigoare a talentului, a activității, a ambițiunilor? Penel nu *mai* aparține scenei?

Deschid broșura,—la prima pagină. Ce dedicație lugubră: „Amintiri din zile frumoase—la pragul mormîntului meu de actor...“

Toate cărțile postale din această săptămînă, sunt scrise în același ton:

„Azi la 4, Maximovici — vînduse de 900 lei. Ce folos însă... dacă teatru nu mai *pot* juca..,“

A doua zi:

„Maximovici mă asigură că la... înmormîntarea de la 23 or să rămîie numai cotoarele“.

Sărmane artist! Și cît de mult o să rîdă publicul la beneficiul tău... postum!

O să rîdă,—dar nu fără lacrimi sincere,—cum nu putem scrie aci cuvîntul de ultimă salutare fără duioase aduceri aminte cari umezesc ochii...

Rodion.

O carieră teatrală

— C. B. Penel —

PENEL (Botez V. Constantin) s'a născut în Iași la 14 Mai 1872; după cîte-va clase secundare, părinții l'au înscris la seminarul de la Socola.... însă cum menirea lui nu mirosea a popă, într'o bună zi, a fugit din seminar și printr'un prieten, s'a dus la Th. Codrescu care-l angajă ca *cetitor* al corecturilor de la „Uricariul“ și „Gazeta de Iași“; bătrînului Codrescu i-a plăcut mult cum glăsuia *Costică* de pe atunci; el citea manuscrisele iar Codrescu, îndrepta greșalele la corectură.

Avînd dispoziții pentru desemn, în 1886 se înscrie la școala de Belle-arte, sub numele de Botez Constantin, însă pe cînd trecuse în anul al II, fostul director al școalei Gh. Panaiteanu, plăcîndu-i lucrările lui Botez, l'a chemat în cancelarie față de profesori și elevi și i a dat porecla de *“Penel“*, care a rămas pînă azi.

In acest timp, în strada Păcurari, la o familie germană Heuchert, se jucau în grădină reprezentații de teatru, acrobație, gimnastică, etc., acest teatru era de copii. Copii-actori care au jucat acolo, erau: regretatul Liciu, Copăcineanu, Sachetti, Hax și Penel; lui Penel i se dădea totdeauna roluri de femee și asta i-a priit de oare ce, ca artist, a creiat rolul „Bobs“ (Mătușa lui Carol). In 1888 se afla ca elev la Belle-arte, M. Cozma, care urma și declamația la Conservator și văzîndu-l pe Penel că la școală mai mult se *strîmba*, de cît desemna, l'a luat și l'a dus la Conservator să fie înscris la declamație, unde era profesor regretatul Galino.

După ce a spus fabula „Cîinele și cățelul„ a fost primit.

La școala de declamație s'a revelat mult în ochii profesorului Galino; ca elev a avut primul debut cu rolul „Guilaume“ (Morăreasa dela Marly) dată în sala Amicii Artelor pentru o bine-facere; această piesă s'a jucat atunci, afară de Penel, de Liciu, Belador, D-rele Florescu și Levanda.

Cît a urmat Conservatorul, la fie care examen, obținea premiul I, iar pe diplomă este scrisă următoarea frază: *cu mare talent și silitor.*

Pe cînd era în anul II la conservator, era angajat și la teatrul național cu 60 de lei pe lună, ceea ce pe acele timpuri, era ceva miraculos; după un an, ia diploma de la școală și este angajat cu 140 lei!... Ca angajat al teatrului joacă roluri și mai mici și mai măricele însă toate studiate și se proorocea că o să fie un actor bun în viitor.

In anul 1891 este luat, în turneul făcut la Viena, de marele artist, Grigore Manolescu — de la care Penel a învățat ce însemnează teatrul și cum trebue repetat și jucat.

In stagiunile 1892—1893 a jucat între altele pe Argan (Bolnavul închipuit) și ordonanța Vasile (Manevrele de toamnă), care roluri a făcut pe comitetul teatral să-l ridice la gradul de societar, odată în același proces-verbal cu d-na A. Pruteanu și pe C. B. Penel, în Octombrie 1894.

După o stagiune în care a jucat ca „societar“ și două succesele obținute, Comuna Iași îi acordă un stipendiu spre a pleca în străinătate.

In 1895 a colindat teatrele din Berlin, Bruxel, Paris, unde a stat 3 luni, apoi Viena și Budapesta.

*

La Paris a avut norocul să găsească pe colegii Liciu și Sturdza, cari l'au recomandat la artiștii de vază ai Parisului — unde a audiat cursul lui Coquelin Cadet.

Acest mare artist a avut o colosală influență asupra jocului de mai tîrziu a lui Penel; de asemenea Leloir, mort în 1909.

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei și a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Reîntors în ţară, a adus un stoc de piese pe care le-a văzut jucîndu-se la Paris și traducîndu-le s'au jucat cu succes în Iași și în ţară.

Odată cu deschiderea teatrului nou, Comitetul teatral a făcut o minunată achiziţie angajînd ca regizor de scenă pe Napoleon Borelli, un artist italian de frunte care a stat în teatrul din Iași, 7 ani.

In acest timp, Penel a profitat foarte mult de sfaturile lui Borelli; îl ascultă cu sfinţenie și cu el a învăţat și creiat roluri de care și acum își aduce aminte publicul: Bobs (Mătușa lui Carol); Dunn (Niobé); Poetul des Milletts (Lumea în care ţi se urăște); Leplantois (Bravul Judecător); Poliţistul (Musca); Georges Godefroyd (Controlorul vagoanelor cu paturi); etc. etc.

*

Actorul Penel a avut darul să scoată lacrimi de rîs, precum a scos uneori și lacrimi de plîns; căci fizicul, vocea, mutra lui, se pretează și pentru comedie și pentru dramă.

La București a jucat prima dată la Teatru Liric, în 1904, — iar în 1907 a jucat 4 luni la „Ambasadori" și a excelat în următoarele roluri: Nae Popescu (Zozo) localizată de Ranetti și care s'a jucat în șir de 42 ori; Dufauret (Coralie et C-ie) tradusă de Penel, jucată de 17 ori și Caporalul Bourache (Militarii veseli) tradusă de Fagure și jucată de 25 ori.

Penel a fost cel d'intăi artist la Iași — care a introdus monoloagele zise în teatru și în societate; din ele a fost en vogue: „Omul care cască", „Profesorul de gesturi", „Volapük", „Un domn veșnic întîrziat," etc. gen care a prins foarte bine, căci pînă atunci se spuneau numai poezi și anecdote.

Ultimul turneu în ţară, a fost în vara anului 1908 în tovărășia bunului lui Prieten, Pella, cu 7 piese învăţate, aproape în toate orașele din ţară. Din nenorocire însă boala lui Penel s'a ivit din primăvara anului 1908, încît în acest turneu foarte obositor, căci trebuia să joace în fie-care seară și la fie-care săptămînă, se schimbe și orașul, încît boala lui s'a agravat. La 15 August același an, la începerea repetiţiilor. Comitetul teatral i-a acordat un concediu pe un an și pe urmă pe al doilea an și în timpul concediului i s'a dat toată partea de societar cl. I. pentru meritele lui din teatru. In timpul concediului de 2 ani și-a căutat sănătatea cu Prof, dr, Marinescu de la București, care și-a pus toată silinţa sa ca să-l readucă din morţi, la vii și a reușit.

La 16 Octombre 1910, a reapărut pe scenă în rolul „Robert" (Bibliotecarul): lume enormă, succes desăvîrșit, — însă acest succes n'a fost de multă durată, căci Penel *n'a avut norocul*, să aibă catedra lui la Iași, ci o avea *și o are și acum*, la Gimnaziul din Vaslui unde în timpul stagiunii trecute trebuia să facă cursa Iași-Vaslui de 8 ori pe săptămînă, cu dus cu întors. Pre cît se pare, aceasta l'a obosit foarte mult, căci se întîmpla uneori să vie seara din Vaslui și tot în acea seară trebuia să joace. Din cauza oboselei și din cauza temerei de o recidivă a boalei, prin bună înţelegere, a fost scos la pensie la 1 Aprilie 1912.

Direcţia Teatrului cerînd de la Prof. dr. Marinescu un certificat din care să se vadă cum a survenit boala lui Penel și din ce cauze, acest certificat, sosind i s'a dat pensia întreagă, pentru motivele din certificat, care între altele zice: ...*„boală dobîndită în timpul carierei sale artistice și datorită în mare parte, emoţiilor și surmenajului pe care le-a încercat d. Penel pe scenă"*.

Direcţia Teatrului Naţional a promis lui Penel, că dacă se va face bine de tot, prin liniștea de care mai are nevoe, locul lui este păstrat ori și cînd în teatru: aceasta i s'a acordat de direcţiune o reprezentaţie de onoare, pentru retragerea din teatru.

Reprezentaţia are loc în astă seară, Mercuri 23 Ianuarie.

De vînzare via și villa „Grecul", situate în cea mai fermecătoare poziţie a Iașului, 6 kilometri depărtare de oraș.

Sunt 22 hectare loc, între cari 11 pădure. Parcul este canalizat, jocuri de apă, iaz și izvor.

Casele, în excelentă stare, au, în total, 20 de odăi.

A se adresa d-nei Sculy, Iași, 5 str. L. Catargi.

HARNAGEA

I-a fost pus în mînă un creion fin și perfect ascuţit, cu care să facă cifre frumoase, scrise cu o îngrijire mecanică, în coloane perfect aliniate, iar el s'a supus —blînd și bun cum e—a scris și învăţat cu tăria ce caracterizează omul muncitor și, cu merite, recunoscute și răsplătite, a terminat școala de contabili din localitate.

Cînd însă rigoarea regulamentului a încetat să-și exercite criminala-i teroare, mîna supusă și cuminte ce conducea finul creion prin monotoanele forme a celor zece semne de valori... materiale, simţind libertatea dorită și fără a se cunoaște efectul strînselor cătușe ce o cuprinseseră, într'un elan demn de admiraţie, a pornit vîrful fin al purtătorului de semne către cele mai sublime armonii ale artei plastice.

Și astfel încetul cu încetul, ceea ce prin împrejurări fatale și — cu durere trebue s'o spunem—o silinţă nepotrivită cu firea sa i-a fost impus, a dispărut nelăsînd nici o umbră și făcînd loc altor umbre pline de armonie și natural, acele ce combinate cu măestrie redau ochilor tainele cele mai nepătrunse ale frumuseţelor.

Iată dar, că printre puţinii chemaţi din tre cei mulţi nechemaţi, printre cei mulţi ce-și pierd talentele, neglijîndu-le, cu toate mijloacele ce le-au de a cultiva, s'a găsit și unul, care, hotărît să nu se lase tîrît de nevoile materiale, le neglijează pe acestea, desprețuindu-le cu demnitate, și cultivînd ca un fanatic arta de care cu îndreptăţire s'a înamorat.

Și ce frumos lucrează! Cu o fineţă uimitoare, în tonuri dulci și trăsături mlădioase, o frunză îngăbenită și purtată de adiere în salturi ușoare își descrie singură calea ce o urmează, prin poziţia ce i-o dă artistul în tot ansamblul priveliștei.

I-am văzut un peisaj, ce reprezenta faţa unei ape curgătoare, a cărei unde se strecurau cu gingășie printre frunzele sălciilor și salcîmilor de pe mal, iar aproape de tot de luciul argintiu al apei două rîndunele își cumpăneau zborul săgetător. Atîta frumusețe se desprindea din tot acest decor și atît de bine era redat și technica atît de impecabilă în cît cu drept cuvînt am compătimit pe acel ce a creat acest tablou, fără să aibă putinţa să întrevadă în viitor progresul la care trebue să aspire printr'o cultivare sistematică și cu orizonturi mai deschise.

Sfătuim însă pe acest talentat tînăr să nu înceteze de a expune lucrările sale în speranţă că cei în drept și cari, avînd putinţa au și răspunderea, se vor hotărî să-i dea tot sprijinul de care are nevoe pentru a putea să ne dea mai apoi acea ce ne garantează calităţile prea frumoase ce le stăpînește azi.

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

In ajunul alegerilor comunale din Cernăuţi

Cernăuţi 22 Ianuarie

La începutul lunei viitoare, vor avea loc în Cernăuţi noi alegeri comunale. In vederea acestui eveniment, toate partidele politice au deschis de pe acum campania electorală și aproape zilnic se ţin întruniri publice pe suburbii. Campania electorală e în plin sezon, iar pe arena politică au apărut numeroși noi candidaţi, cari doresc să contribuiască cu puterea lor morală, la desvoltarea comunei, apelînd la solicitudinea alegătorilor.

Cu toate că situaţia politică internaţională e destul de ameninţătoare, totuși politicianii bucovineni dau o semnificaţie deosebită actualei campanii electorale pentru comună. Numai masele alegătorilor nu prea arată mult interes acestor alegeri, fiind probabil prea îngrijorati de ceea ce va aduce ziua de mîine, fiindu-le pentru moment indiferent de cine vor fi representaţi în sfatul comunal. Aceasta reesă chiar și din resultatul întrunirilor publice, cari sunt cercetate de cel mult 20—30 cetăţeni.

Mai cu seamă în cercurile românești se observă o lîncezeală desăvîrșită, căci, deși partidele sunt înduşmănite, aproape nimeni nu se interesează de rezultatul acestor alegeri, pe cari în dăţile trecute, romînii puneau mult preţ. Noii candidaţi romîni pentru comună sunt tot vechii consilieri comunali, Scarlat, dr. Catlarciuc, Voitcu, Dori Popovici, dr. Hostinc și Chiseliţă, membrii ai ambelor nuanţe politice.

Eri au avut loc mai multe întruniri publice, în suburbiile românești, convocate de acești candidaţi, în cari oratorii au arătat activitatea lor de pînă acuma pentru apărarea intereselor românești, în comună, pe baza căreia au solicitat din nou încrederea populaţiei, anunţînd candidaturile lor. Fiecare din candidaţi și-au desvoltat cîte un program pe baza căruia candidează, căci actualele alegeri— în ce privește tabăra romînă — nu se fac pe partide, ci fiecari susţine lupta pe puteri proprii. Atît partidul naţional cît și cel democrat n'au nominat candidaţi, oficiali, lăsînd ast-fel cîmp liber actualilor consilieri comunali, pentru reușita cărora vor decide alegătorii, fără ca partidele respective să fie angajate direct în resultatul acestor alegeri.

Rutenii, deaseminea întrebuinţează tactica românilor, și toţi candidaţii lor sunt independenţi.

Numai la evrei campania electorală presintă mai mult interes, de oare-ce candidaţii oficiali numiţi de partid, au de luptat contra unei puternice opoziţii în care s'au înrolat numeroși candidaţi noi. Aceștia, prin continule întruniri publiee ce le ţin, cît și prin presa lor. dau campaniei, un timbru mai pronunţat. In colo totul e liniștit și din nici o parte nu se observă un interes deosebit pentru aceste alegeri. Totul ce interesează opinia publică este numai acea ca numărul consilierilor comunali pe naţiuni, să nu fie știrbit. Persoanele joacă un rol secundar.

De... cine știe, poate actualele frămîntări „orientale" au influenţat și asupra opiniei noastre publice, care de cînd cu începerea ostilităţilor din Balcani, a abandonat toate chestiunile de interes local, dedîndu-se cu totul preocupărilor situaţiei politice internaţionale, pe cari o urmăresc cu o încordare desăvîrșită.

Așa e, în timpuri de restriște, pe cînd satul arde, baba se peaptănă.

Politica „orientală" a început a prinde rădăcini și în Bucovina.

Gama.

Litere-Științe-Arte

Repertoriul unui „pensionar".— Penel are la activul său de artist, o sumedenie de roluri cu cari făcea deliciul publicului: Dufauret (Coralie et C-ie); Langlumier (Zigzagurile dragostei); Pérrichon (Voiajul lui Pérrichon); Poirier (Ginerele d-lui Poirier); Postum (Fîntîna Blanduziei); Ciubăr-Vodă (Despot-Vodă); Dadilov (Femeile noastre); Dumitrașcu (Ginerele d lui Prefect); Actorul (Hamlet); Legöez (Corsarul); Robert (bibliotecarul); Don Cezar de Bazan; Verșinschi (Eleonora sălbatică); Maestru Jacques (Avarul); Sganarelle (Căsătoria silită); George Dandin; Doctorul fără voie; Péponnet (Fătarnicii); Pétillon (Bébé); Moș Grenchu (Ţăranii noștri); Raguneau (Cyrano de Bérgerac); Crăcănel (D'ale Carnavalului); C. C. Leonida; Colonelul (Cântarea cîntărilor); Ioniţă Pipirig (O căsnicie); Leverdet (Amicul femeilor); Orlando (Necinstiţii); Bancherul Nathan (Jucătorii de cărţi); Cascadier (Loc femeilor); Inspectorul Prell (Institutorii); Bodella (Martira); Dallus (Miriam din Magdala); Moise-ben-Habib (Torquemada); Predescu (Mioara); Roublard (Bal Mascat); Blandinet (Păsărelele); Morizet (Minunile Spiritismului); Brigadirul Loriot (M-lle Nitouche); Laioș (Vagabonzii); Michonnet (Clereta în concentrare); Gît-Lung (O idee turbată); etc. etc.

*

Aproape toate publicaţiile literare și politice din ţară au luat act de evenimentul artistic al retragerei lui Penel din teatru și au făcut comentarii simpatice meritosului artist.

*

Leac în contra crizei.— A apărut, în franţezește, (edit. Messein-Paris), *Soluţia chestiunei sociale.*—50 de bani cheia fericirii universale: 4 sau 5 ore de muncă pe zi, 100 sărbători pe an, o lună de vacanţă, și după 20 de ani—pensia. Autorul se chiamă *E. Waillaty.*

*

Un ziar anunţă că d. Mihail Dragomirescu, președintele societăţei scriitorilor, va veni în Iași pentru o conferinţă literară. Vom controla știrea și vom ţinea pe cetitori în curent.

*

Charles Richet savantul fiziologist parizian a luat inițiativa unei interveniţiuni pacifiste internaţionnle, care să aibă de scop și liniștirea spiritelor în Romînia, faţă de Bulgaria.

*

„Cucoșul Negru"—feeria d-lui Victor Eftimiu nu va mai fi montată în actuala stagiune a teatrului iașan.

*

Ieri s'au comandat la teatrul naţional numeroasele peruce — de peste 200 de lei—pentru „Misterul Camerei galbene" pe care o va pune în scenă d. V. Cuzinski zilele aceste.

*

STRUNA ZILEI

IN EPOCA SBORULUI

Se va interpela în Camera Franceză asupra dispariţiei unei mari sume de bani colectată pentru aviaţiunea naţională.

Știre.

Despre acea interpelare
Termenul așa îmi pare
Trebuie interpretat:
Se va face întrebare
Intr'a cărui buzunare
Suma strînsă a... zburat?

INFORMAȚII

Ziarul nostru nu va apare mîine Joi, 24 c. fiind aniversarea Unirii Principatelor.

„Romînia și popoarele balcanice", (publicaţia Ligei Culturale.—Sub acest titlu Liga Culturală a scos într'un volum conferinţele ţinute la Ateneul Romîn la diferite date, în chestiunea revendicărilor Romîniei faţă de noile schimbări politice din Balcani. Broșura conţine conferinţele: Prietenia noastră cu Bulgaria viitoare a d-lui Prof. V. Pîrvan, Romînii din Bulgaria și Serbia de d. G. Vîlsan, Aromînii din punct de vedere istoric-cultural de d. Pericle Papahagi, „Probleme naţionale și internaţionale" de d. Gh. Bogdan-Duică, Secretarul general al Ligei Culturale, precum și două cuvîntări ţinute de d. Virgil Arion, președintele Ligei.

Cartea e ilustrată cu clișee în afară de text cu tipuri romînești din Macedonia, Serbia și Bulgaria, lucrate cu multă îngrijire.

Se găsește la toate librăriile și costă numai un 1,25.

Domnul colonel Cernătescu, comandantul regimentului 13 Ștefan cel Mare, roagă pe toate persoanele, care au fost escrocate de sergentul Damian, cu sume colectate de acesta pentru flotă să se adreseze d-nului colonel pentru a-și reprimi banii.

Consiliul de administraţie al Băncii Iașilor a hotărît să distribue acţionarilor un divident de opt la sută și să treacă la fondul de prevederi, o sumă de 85,000 de lei.

In timpurile aceste de îngrijorare și de temere,—nici-o știre nu e atît de bine venită ca acea venită din cercurile societăţii de gimnastică, sport și muzică în privinţa marelui bal mascat și costumat organizat de către societate pentru seara de 2 Februarie.

Se fac monstre pregătiri pentru succesul balului la care, ca în totdeauna, va lua parte cu mulţumire întreg Iașul iubitor de artă și de petreceri pitorești.

Zilele aceste va apărea în localitate un ziar săptămînal al „Cercului meseriașilor" din localitate.

Astă-seară 23 Ianuarie 1913

Se dă Reprezentaţia de retragere

A ACTORULUI **PENEL**

Se va juca comedia

BÉBÉ

Biletele la Agenţia Thalia (Maximovici) de pe acuma.

Cu privire la contigentul elevilor noi înscriși, în anul acesta, aflăm că numărul lor se ridică în realitate la 7, și anume 2 vechi, reînscriși și 5 noi. Dintre aceștia din urmă însă patru s'au găsit fără aptitudini și au fost respinși de la toate lucrările.

Prin adresa 95403 direcţia învăţămîntului particular cere tuturor școlilor private, — secundare, profesionale, grădini de copii etc. ca pînă în 3 zile să comunice numărul de copii înscriși în institutele respective.

Sub patronagiul d-lui V. Teodoreanu are loc în astă seară o reprezentaţie de cinematograf în sala Sidoli, organizată de elevii cursului superior liceal pentru o excursiune în Odesa și ale localităţi ruseşti.

Școlare. — S'a transferat pe 1 Februar pe învăţătorul Gh. Teodoru de la școala din Deleni pestul al II-lea (Vaslui) la sc. din comuna Albești pestul al III-lea (Fălciu), care se rădică pe aceiași zi la 110 lei, coborîndu-se în schimb la 65 lei postul de la Deleni. In locul vacant la Deleni, s'a numit ca suplinitoare d-ra Ana Sîrbu absolventă de școală profesională.

— S'a transferat pe 1 Aprilie 1913, pe d-ra Semiramida Dimitriu conducătoare de grădini de copii din Brăila, la grădina de copii ce s'a înfiinţat în orașul Iași.

— S'a detașat pe 8 Ianuar 1913, pe d-ra Octavia Soreanu învăţătoare definitivă de la școala din comuna Lipovăţ, la școala de băeţi No. 1 din orașul Vaslui, la catedra d-lui C. Manoilescu numit revizor școlar de Vaslui.

— S'a transferat pe 1 Aprilie pe d-ra Lucreţia Filip conducătoarea grădinei de copii din Siminicea (Botoșani) la grădina de copii din orașul Brăila.

— Dl. I. N. Botez a fost numit pe 1 Februar învăţător la școala din comuna Cișmănești-Botoșani.

— D-na Luiza Zavloschi învăţătoare la Rafaila-Vaslui, a obţinut un concediu de 20 zile pentru boală.

— Mîne 24 Ianuar, se va serba aniversarea „Unirei" la toate școlile primare de băeţi și fete.

Domnii fraţi Papană au cerut să fie declarat în stare de faliment firma Nahman Zoller din Trg Frumos.

Termen la 6 Februarie.

Maier Kahane, Odobeștî cere să fie declerat falit Haim Moșcovici din Bivolari

Pentru aeroplanul Iași, pe lista încredinţată doamnei Ana Conta Kernbach, s'a subscris, în total, lei 438,50.

In localitate s'a declarat azi un nou caz de scarlatină, în strada Alexandri No. 9

Baia comunală se redeschide Vineri în 25 a lunei.

Sanatorul Dr. Ţaicu

IAȘI, str. ZMEU No. 3

Chirurgie. Complect și perfect instalat din punct de vedere chirurgical. Săli speciale pentru operaţiile septice și aseptice. Sală de sterilizări cu aparatele cele mai noi. Instrumentar ireproșabil. Se practică ori ce intervenţii.

Secţiunea de Chirurgie ortopedică prevăzută cu o instalaţie specială de **Mecanoterapie**. Se aplică aparate ghipsate, bandaje, se face gimnastică ortopedică, redresări, extensiuni etc. Se tratează: deviaţiile coloanei vertebrale, Mal de Pott, coxalgii, fracturile, luxaţiile, artritele, ankilozele etc. etc.

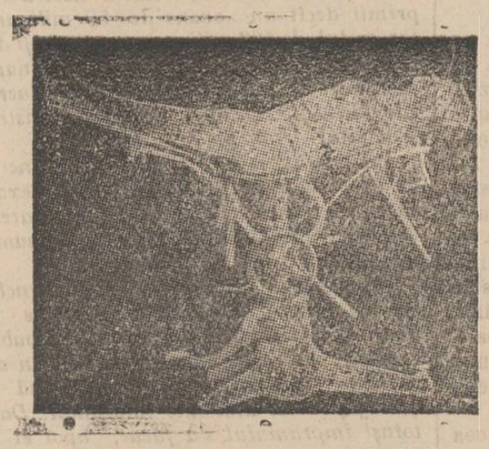

Facerl. Sală specială. Moașă diplomată în permanenţă.

Medicină. Se primesc toate maladiile. Se tratează bronșite cronice, emfizemul pulmonar, scleroza pulmonară, aderenţile pleurale cu aparate de gimnastică respiratorie.

Boli nervoase. *Electroterapie*, curenţi electrici, băi electrice, masaje vibratorii electrice, epilaţie electrică. *Hidroterapie.*

Se tratează *sifilisul* prin noile metoade: *injecţii Ehrlich* (606) sau mercur după indicaţii. Se execută toate *regimurile.* Se fac *analize* de sânge, urină, spute; sero-reacţiunea Wassermann. Se primesc în pensiune convalescenţi și infirmi.

Directorul și internul locuesc în sanatoriu. Ingrijire serioasă și foarte conștiincioasă. Preţurile adaptate la toate straturile sociale, Policlinică, consultaţii între 2—4 p. m. Prospecte la cerere. Telef. 52.

Ultime Informaţii

:: Acţiunea intentată de societatea Union contra comunei Iaşi, acţiune despre care am vorbit ieri, a fost repartizată la secţia III a tribunalului.

:: La curtea s. I a început ieri judecarea pentru anularea testamentului defunctului bancher Wechsler din Botoşani.

Curtea a admis proba testamentală cerută de reclamanţi, care vor să dovedească că Wechsler nu era în deplinătatea facultăţilor mintale la facerea testamentului.

:: Cereri de declarare în stare de faliment, făcute la tribunalul Iaşi.

Sigmond Hiftler, din Bucureşti, cere să fie declarat Iancu Herşcu, str. An. Panu; idem firma M. L. Moşcovici „la Tigru", Abram Cernes cere să fie declarată comercianta Elena Sfetcu, Belceşti, Isef Adelstein, Bucureşti, să fie declaraţi Vasile Sahan şi G. Vornicu, ambii din Belceşti.

S'a fixat termen 5 Februarie pentru judecarea tuturor acestor cereri.

:: Procesul numitului Al. Cozman, acuzat de omor, ce urma să fie judecat astăzi, de către curtea cu juri, s'a amînat, din cauza lipsei martorilor.

:: Marica Zilberştein din Vaslui, care venise în localitate pentru a se interna în senatoriul Dr. Ţaicu, a murit eri.

:: Eri până la ora 11 noaptea, poliţiea a căutat pe un nebun, Costache Mitofan, din comuna Grumăzoaea, care venind cu tatăl său în oraş, dispăruse fără urmă.

Dl. Boanţă, din întîmplare. a găsit pe nenorocit vîrît în apa Bahluiului, de unde luîndu-l l-a predat autorităţilor.

:: La pensionatul a domnişoarei „Humpel", are loc astăzi după amează, o producţiune literară şi artistică, pentru serbătorirea zilei de 24 Ianuarie.

:: Domnişoara Constanţa Jelea, profesoară suplinitoare la şcoala primară Trei Erarhi, va ţine mîine o conferinţă în localul şcoalei, vorbind despre Unire.

:: D. Miclescu, numit inginer inspector al comunei şi-a luat de eri postul în primire.

:: **Şcoalele şi 24 Ianuarie.**—Toate şcoalele secundare de fete şi băeţi vor lua parte la serviciul divin, ce se va oficia în ziua de 24 Ianuarie în biserica catedrală a Sf. Mitropolii la orele 10 dimineaţa.

După serviciul divin toate şcoalele se vor întruni în Piaţa Unirei, unde se vor rosti cuvîntări ocazionale de cîte un elev al şcoalei comerciale superioare, scoalei normale V. Lupu, Seminarului Veniamin, liceului internat şi liceului naţional şi de către un d. profesor eventual în catedrală. Se va juca de către tineretul şcolar tradiţionala Horă a Unirii După terminarea cuvîntărilor toate şcoalele se vor retrage.

Din partea corpului didactic al liceului naţional d. N. Andriescu profesor de istorie, va ţine discursul ocazional, iar din partea studenţimei, a fost însărcinat d. V. Iamandi preşedintele centrului studenţesc.

D. V, Negruzzi maestru de gimnastică la liceul naţional, a fost însărcinat cu aranjarea şcoalelor secundare, atît în catedrala Mitropoliei cît şi în Piaţa Unirei.

:: **Festivalul de la Teatru.**—Mîne după amiază, la ora 2 jum. va avea loc la Teatrul Naţional un mare festival artistic-naţional, la care vor da coocursul: domnul prof. universitar I. Găvănescul, muzica reg. XIII sub conducerea valorosului şef d. căpitan I. Vlăduţi, şi a marelui artist craiovean Ioan Anestin, care va juca „Barbu Lăutarul" de V. Alexandri.

— Artistul Anestin, care va juca aci „Barbu Lăutarul", una din cele mai reuşite creaţii ale sale, a fost unul dintre puţinii privilegiaţi, cari au avut norocul să se bucure de prietenia marelui şi nemuritorului scriitor I. L. Caragiale. De la marele său prieten a căpătat de altminteri şi îndreptăţitul atribut de „Decan al scenei romîne".

:: Noul program cinematografic Pathé Frères din Sala Circului Sidoli, se reprezintă astă-seară Mercuri care cuprinde între altele:

Fiica lui Ieftè, splendidă reconstituire după legenda biblică. Magistrala interpretare de către artiştii dramatici ai Comediei franceze.

Secretul lui Polichinelle. Comedie-dramă, adaptare splendidă după celebra piesă cu acelaşi nume de Pierre Wolf. Din seria filmelor lungi teatrale, ediţia pariziană. (două părţi).

Ah gelozia! scene foarte humoristice.

Rouen, unul din cele mai vechi oraşe din Franţa. Scene de călătorie.

Cel mai nou număr din Pathé-Journal, cu ştirile, sporturile şi telegramele însufleţite.

Tîndală în escursiune, scene comice.

Joi 24 Ian. (Unirea Principatelor) matineu la 3 ore şi reprezentaţie serală la 9 ore.

Poimîne Vineri program nou.

:: Dela 23 Ianuarie în vederea sărbătorilor produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		2.60
Unt pentru masă şi cafea		5.60
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.40
Ouă zilnic proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval greçesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.40
Brînză de munte de toamnă		2.40
Caşcaval penteleu		3.40
Depozit permanent de Schweitzer elveţian		4.40
Brînză de Brăila (Telemea)		1 40
Brînză de Brăila de toamnă		2.—

Diferite varietăţi de mere.

Se găsesc zilnic paseri tăiate

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	80
Vin alb şi negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

NU SIMTE CRIZA

cine cumpără la

Magazinul Dr. I. MANOLESCU

— Strada Lăpuşneanu 12 —

Deviza Magazinului fînd: **A vinde ieftin pentru a vinde mult.**

S'a pus în vînzare cu preţuri în afară de ori ce concurenţă:

Unt fin de masă *„Aurora" zilnic proaspăt, kilogramul* 5.20
Idem, *pachetul de un şfert chilogr.* 1 30
Smîntînă neîntrecută *„* 2.60
Şuncă proprie, *ca de* **Praga** 5.20
Miere centrifugată *fără pereche* 3.00
Mere obişnuite de masă 0.40

Precum şi toate celelalte articole comestibile **cu preţuri de reclamă.**

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 23 Ianuarie

ADRIANOPOL ÎN FLACĂRI

Primarul Vienei şi profesori romîni

Viena.— Ambasada otomană declară că ştirile răspîndite prin ziare străine despre declararea independenţei vilaetului Basraşi, despre desordine în mai multe părţi din Asia mică sunt cu totul neexacte. Dl. Venizelos a vizitat la prînz pe dl. Berchtold, apoi însoţit de ministrul Streit a visitat şi pe preşedintele consiliului Sturghk. Seara a plecat spre Belgrad.

*

Constantinopole.— Ambasadorii au comunicat porţei cererea consulilor din Andrianopol pentru stabilirea unei zone neutre, unde străinii să se poată refugia.

Marele vizir a declarat că este gata a acorda această cerinţă. dar trebue pentru aceasta să consimtă şi bulgarii.

*

Constantinopol. — După zvonuri neconfirmate pînă în prezent, se asigură că delegaţii oficioşi bulgari vor veni în curînd la Constantinopol spre a negocia soluţiunea chestiei Andrianopole.

Ministrul de interne confirmă că bulgarii au început eri la orele 7 jum. seara focul de artilerie şi infanterie spre este si sud de fortăreaţă cum şi bombardarea oraşului; trupele turce continuă a ripostă vitejeşte. Liniştea domneşte în oraş.

*

Sofia.—După informaţiuni neoficiale, canonada din faţa Adrianopolului a început la ora 8 seara şi a continuat prin intermitenţă. Azi dimineaţă bombardarea a reînceput. Unele cartiere din Adrianopole ar fi în flacări.

*

Londra. — Delegaţii la conferinţa păcii cari se afla încă aci au asistat la recepţiunea de Bla uckingham palace.

*

Sofia. — Atît în cercurile diplomatice, cît şi în cele guvernamentale bulgare prevalează convingerea că Adrianopolul va cădea în termen de 8 zile şi că negocierile pentru pace vor fi reluate. Se speră că atunci Turcii vor fi mai transigenţi şi se va ajunge curînd la încheerea păcii. In ce priveşte acordarea de privilegii religioase locuitorilor musulmani din Adrianopole şi despre numirea unui înalt funcţionar religios ca în Tripolitania, în cercurile oficiale lucrul este admis şi nici o dificultate nu se va face în această privinţă.

*

Belgrad.—Ştirile din străinătate cu prilejul şederei la Belgrad a d-lui Spalajkovici, ministrul Serbiei la Sofia şi a condus tratativele sîrbo-bulgare sunt fanteziste. Şederea d-lui Spalajkovici la Belgrad a avut un caracter numai informator, toate ştirile din ziare despre diferenţe între guvernele sîrb şi bulgar, relativ la graniţele viitoare sunt numai nişte născociri. Ştirea că sîrbii au oprit învăţămîntul în şcoalele romîne şi bulgare în regiunile cucerite este neexactă în felul cum este prezentată, încetarea învăţămîntului se datoreşte, ca şi în întreaga Serbie stărei de războiu în cursul căruia toţi membri corpului învăţătoresc sunt obligaţi a face serviciul militar; această măsură valabilă pentru Serbia Stabilirea unei bănci agricole bulgare la Istip este de asemenea neîntemeiată.

*

Belgrad.—Delegaţii sîrbi, Vovacovici şi Andrei Micolic, au fost primiţi eri de Regele şi împreună cu d. Passici, au făcut o lungă expunere a conferinţei păcii. Domnul Venizelos va sosi mîne dimineaţă, va petrece ziua aci, şi îşi va continua călătoria spre Salonic. Domnul Passici va da un prînz în onoarea d-lui Venizelos la care vor asista miniştrii şi delegaţii Sîrbi.

Prinţul de Hohenlohe la Petersburg

Petersburg.—Prinţul de Hohenlohe care duce scrisoarea autografă a împaratului Frantz Iosef a sosit. Adjutantul general ministrul de externe Ionnart, a zis că nu poate face nimic mai bine de cît a urma calea trasă de predecesorul său lucrînd la menţinerea păcii.

Primarul Vienei şi romînii

Viena.—D. şi d-na Ştefănescu şi d. Mateescu cari se află aci pentru studii au fost primiţi eri de către primarul Vienei, d. Wejsskircher, care a relevat relaţiunile bune şi amicale dintre Romînia şi Austro-Ungaria şi a amintit zilele în care s'a bucurat de ospitalitate în capitala Romîniei. Primarul a dăruit fie-căruia albumul Vienei.

Vizita unui principe austriac la Petersburg

Petersburg.—Ţarul a primit la Tsarskojeselo după prînz pe prinţul Hohenlohe. Seara a avut loc un prînz intim la ambasada Austro-Ungariei, la care au asistat prinţul de Hohenlohe, ministru de externe şi d-na Sassonow precum şi personalul ambasadei.

Legea congregaţiunilor în Franţa

Paris.—In consiliul de miniştri de la Eliseu, miniştrii Briand şi Klotz au făcut să se iscălească proectul de lege pentru precizarea şi complectarea legii din 1910 asupra congregaţiunilor.

Conflictul Romîno-Bulgar

Bucureşti.—Ziarul „Adevărul" anunţă, că sosind protocolul din Londra, guvernul romîn a dat instrucţiuni reprezentantului ţărei din Sofia, de a stărui pentru o grabnică rezolvire a tratativelor.

*

Bucureşti.—Azi dimineaţă a avut loc o întrevedere între d-nii Titu Maiorescu dr. Kalinkoff, ministrul Bulgariei la Bucureşti.

După consfătuire d. Kalinkoff a fost intervievat de către un redactor al „Adevărului".

D. Kalinkoff a desmînţit ştirea despre căderea Adrianopolului.

Intrebat despre conflictul romîno-bulgar, d. Kalinkoff a zis;

—„Nu este conflict şi nici răsboiu.

Cu privire la deosebirile de vederi, vă pot spune că sunt două propuneri romîne şi două propuneri bulgare.

Tratativele vor continua la Sofia şi e de sperat că se va ajunge la un bun rezultat.

*

Moscova. — Ziarul „Ruskoe Slovo", spune că guvernul rus a înştiinţat guvernul romîn, că Rusia nu va tolera ocuparea Silistrei.

Răsboiul balcano-turc

Constantinopol.— Aseară circula aci zvonul, că aliaţii au început atacul peninsulei Galipoli.

Ştirea a fost apoi confirmată.

*

Viena.— „Noue Freie Prese" publică un interview cu d. Daneff.

Cu privire la svonul că Turcia are de gînd să cedeze Andrianopolul, d. Daneff a zis, că aceasta ar fi foarte bine, căci noi nu dorim de cît o înţelegere perfectă cu Turcia.

*

Intrebat asupra conflictului Romîno-Bulgar, d. Daneff a zis, că n'are nimic de adăugat la cele spuse ziariştilor parizieni.

Constată însă că Austria a avut în această privinţă o atitudine invederată şi Bulgaria contează pe sprijinul Austriei, în cazul cînd relaţiunile între cele două ţări s'ar înăspri.

Ciocnire de trenuri în Ungaria

Prinţul Eitel în primejdie

Bucureşti.—Direcţia căilor ferate a fost înştiinţată, că astănoapte, o grozavă ciocnire de trenuri a avut loc, între staţiile Erzsubet-Varos şi Kis-Kapus din Ungaria.

Ştirea a produs în Capitală o mare emoţie, căci se afirma, că s'a ciocnit trenul No. 601, cu care prinţul Eitel Friedrich a părăsit Capitala.

Ciocnirea a avut loc, la orele 1, noaptea, cînd toţi călătorii dormeau.

Panica a fost foarte mare.

După ştirile sosite pînă acuma sunt doi morţi şi mai mulţi răniţi.

Cînd liniştea s'a restabilit puţin, personalul trenului a alergat la vagonul imperial. S'a constatat că prinţul Eitel şi suita n'au suferit nimic, în afară de spaima firească, în asemenea împrejurări.

Curtea noastră regală a fost înştiinţată de cele întîmplate şi s'a interesat telegrafic de starea prinţului Eitel.

Ciocnirea a avut loc între 601 şi un tren de marfă.

Asupra cauzelor încă nu e nimic precis stabilit.

In jurul morţei cardinalului Nagl

Viena.—Imparatul a adresat colegiului metropolitan de la Sf. Stefan, o telegramă de condoleanţe, relevînd cu recunoştinţă, meritele cardinalului Nagl. Imparatul va pastra în totdeauna amintirea acestui Principe al bisericei care a fost răpit în mijlocul activităţei lui. Nunţiul Scapinelle s'a dus împreună cu membrii nonciaturei, la palatul arhiepiscopului, spre a exprima condoleanţe.

Superioritatea pulberei franceze

Paris. — Camera urmează discuţiunea budgetului pulberelor Raportorul Benazet constată progresele netăgăduite, ce au fost realisate de serviciul pulberelor, şi demonstrează că este permis a avea aceeaşi încredere şi în viitor. Cu toate îngrijirele, pulberea trebue să fie excelentă şi probabil mai bună decît toate; nu admite superioritatea pulberelor străine, asupra celei franceze. Ministru marinei Baudin aprobă.

Ministrul intervenind a doua oară, declară că situaţiunea de acum înainte este satisfăcătoare, în cea ce priveşte aproviziunele, ce ar îmbarca escadrele în caz de mobilizare, dl. Delcasse sprijină această declaraţiune, adăogînd nu cunosc totalmente nici o escadră pe lume pregătită, să iasă în mare, în cel mai scurt termen, mai mic de 20 ore, dl. Beauzet crede că exploziunea generală de pe cuirasatul Liberté ar fi fost evitată prin o mai bună amenajare a sutelor, e deci probabil că se vor putea localiza accidentele.

DE LA CAMERĂ

Declaraţia d-lui Maiorescu cu privire la Silistra

Bucureşti.—CAMERA.—Inainte de a se intra în ordinea de zi d. Jean Miclescu întreabă pe primul ministru dacă a cetit *Viitorul*, în care se spune că România nu trebue să primească rectificarea Dobrogiei fără Silistra.

D-sa mai roagă pe primul ministru, să răspundă, dacă e adevărat, că Romînia în tratativele de la Londra a renunţat la Silistra.

D. Maiorescu răspunde că nu citeşte „Viitorul" şi că nu are a răspunde la toate neadevărurile de prin ziare.

In ceia ce priveşte la renunţare, spune că nimeni n'a fost autorizat să renunţe la Silistra.

Se intră în ordinea zilei şi domnul Virgil Arion începe să-şi desvolte interpelarea anunţată.

Berăria LUTHER

PIAŢA UNIREI

Cu începere dela 20 Ianuarie a. c.

vor avea loc în fie-care seară

CONCERTE

sub conducerea maestrului

— GH. DRAGOIU —

cu concursul celebrei cîntăreţe

AGLAEA MIHAIL

absolventă a Conservatorului din Milano care va cînta bucăţi romîneşti, italieneşti şi franţuzeşti.

Un bogat repertoriu cu piese din cele mai alese.

Sîmbetele, Duminicile şi Serbătorile vor avea loc la orele 5 p. m.

— MATINEURI —

şi seara concerte dela orele 3 — 1 de noapte.

— EXCELENTA BERE PILSEN —

Restaurant francez şi romîn la ori ce oră din zi şi noapte.

Serviciul prompt. DIRECŢIUNEA

Se primesc banchete şi nunţi. Abonamente lunare masă fixă, 3 lei la discreţie.

PROGRESUL INDUSTRIEI PETROLIFERE ROMÎNE

Descoperire Romînească Brevetată

Petrol EDOLIN

Fără fum, fără miros, flacără albă.
Produs patentat special al rafinăriei

— VEGA —

Soc. anonimă romînă Capital lei 3.750.000 deplin vărsaţi.

Petrolul „Edolin" este fala industriei noastre naţionale.

Petrolul „Edolin" arde în ori-ce lampă, fie de salon sau din casele ţărănesti.

Petrolul „Edolin" nu face fum.

Petrolul „Edolin" arde fără miros.

Petrolul „Edolin" produce o flacăre albă strălucitoare.

Petrolul „Edolin", se vinde cu 25 b. litrul.

Se găseşte de vînzare En gros la depozitul Şoseaua Naţională vis-a-vis de vama rusească şi En detail la: N. Halpern str. Costache Negri 12. I. Şteinbum str. Procopiei 4, I. Grümberg str, Cucu 24, precum şi depozitele din str. Arcu 8, Piaţa Halei, str. Nicolina, însă spre convingerea onor public este rugat a *cere vînzătorului* Marca de control „Edolin Vega"

Reprezentantul Societăţii „Vega"
Credit Petrolifer pentru Iaşi

M. Klepper,
Şoseaua Arcu 2.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magaziile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi trasmiţi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Prutului No 17.

NEVRALGIILE de Hapurile Doctorului Mousselte

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă. In dina cea d'antîiŭ ăs se iau 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, seara. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o ugurare, va lua 6 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, seara. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CRIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi de toţi Droghiştii şi Farmaciştii.

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MI-TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

HIGEYA
APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Isvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"
„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea bolelor de Ficat, Gută, Rinichi şi Insuficienţa
De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecuciu
Representant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKEOFFLER BUCUREŞTI
Preţurile: a 1/4 L. 0.35 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se înţeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao
Spre a aprecia valoarea lor consultaţi medicul dumneavoastră
VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

BROSSE A TAPIS
Prix 0.4 fr.
R. GARIEL
2e, quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco de Catalogue

Magazinul Comerţului în Rate
— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —
Pune la dispoziţia onor. public un mare
Deposit de Maşini de cusut
pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

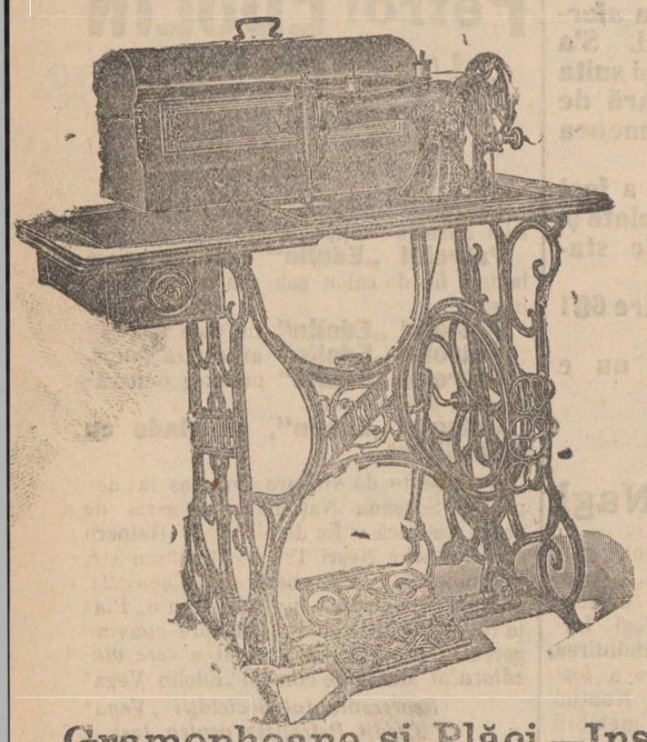

Biciclete BRENABOR
Intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.
Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.
MOBILE CĂRUCIOARE PENDULE şi CASETE
Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza-Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* inghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supraveghori de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţile cele mai bune la *dispoziţie.*

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT complet după Programa Conservatorului
Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

PONDOIR Prix 6f.50 R. GARIEL 2e, quai de la Mégisserie, PARIS
Appareil pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabil

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1792 — Sîmbătă 26 Ianuarie 1913

Interpelarea d-lui Arion

Interpelarea d-lui Virgil Arion, nu i-a fost de loc favorabilă ; — a fost un gest care l'a pus într'o tristă situație — și noi o regretăm, căci interpelatorul e un membru al majorității și un parlamentar de seamă !

Cînd domnul Arion și-a anunțat interpelarea în ședința de Marți a Camerei— n'a fost o surpriză pentru nimeni. Cu cîte-va zile înainte, d-sa intervenise în discuția dintre primul ministru și d. Ionaș Grădișteanu, și se arătase nemulțumit de răspunsul d-lui Maiorescu, pentru că nu pomenise într'nsul nimic important în chestia romînilor Macedoneni. Calitatea de președinte al Ligei Culturale i-a impus să redeschidă și să accentueze această chestiune înaintea Parlamentului, la cîte-va zile după acea discuțiune. De aceia guvernul a primit de îndată discuția, și dacă primul ministru n'ar fi fost ocupat Marți cu o recepție diplomatică discuția ar fi avut loc chiar în aceiași zi.

Dar, cîtă decepție a produs interpelatorul cînd a început să vorbească ! Incetul cu încetul, el și-a descoperit toate gîndurile și intențiile și cînd a terminat de vorbit, s'a văzut că nu politică externă, că nu interesele superioare ale țărei, că nu viața fraților noștri de la Pind, au pus în mișcare sentimentele patriotice ale d-nului Arion — ci cu totul altceva.

D. Arion, nu poate ierta d-lui Take Ionescu, că într'o vreme cînd a fost vorba de recunoașterea și răsplătirea meritelor d-sale politice, a dat preferință și satisfacere altora, cari aveau cu drept cuvînt dreptul la această precădere. Faptul acesta l'a făcut pe d-sa să se dezlipească chiar, de vechiul prieten care din profesor la o școală normală din Galați l'a ridicat de odată la postul de secretar general de minister, și să iee atitudine ostilă împotriva binefăcătorului său.

Dar la toate acțiunile d-lui Arion, șeful nostru a răspuns printr'o continuă indiferență, și însăși răspunsul de Mercuri al d-lui Take Ionescu, dovedește extraordinara d-sale superioritate sufletească.

D. Arion, a stat la pîndă; — a adunat cuvînt cu cuvînt tot ce șeful nostru a scris și vorbit în curs de trei luni de cînd s'a ivit nenorocitul războiu balcanic, și în deosebi diferendul romîno-bulgar.

D-sa l'a urmat la Londra, i-a prins și adunat diferitele declarații făcute în timpul cît a stat acolo—și apoi la Paris și Viena și cînd a crezut că își are tot materialul pregătit pentru a da lovitura binefăcătorului său—a deschis arma și a tras. Dar ce crudă fatalitate ;—a tras în vînt— și în loc să atingă cîtuși de puțin victima închipuită, a dovedit din contra, cît de mic a fost ca suflet și cît de rău serviciu a încercat să aducă guvernului și chiar țărei.

Căci, era momentul și ocazia ca d-sa, să vorbească de pe tribuna Parlamentului în felul cum a vorbit ?

Oare în aceasta consistă patriotizmul unui om politic, ca pe o chestie care pasionează țara întreagă și de care sunt legate interesele cele mai mari ale neamului—să cauți prilejul de a te răzbuna pe bărbatul politic căruia îi porți dușmănie și să'l prezinți lumei că a lucrat în această chestie împotriva sentimentelor și intereselor țărei ?

Trei părți din întreaga cuvîntare a d-lui Arion, n'au privit de cît pe d. Take Ionescu și—în contra ministrului de interne a fost dirigiată această interpelare; toată politica externă a interpelatorului a fost un pretext ; d-sa a făcut numai politică internă și *personală*. D-sa a voit să-l scoată micșorat pe ministrul de interne după urma unei asemenea discuții și rezultatul a fost contrariul, d. Take Ionescu a eșit și mai mare—iar acel care a eșit micșurat a fost însuși d. Arion.

Căci—și răspunsul d-lui Maiorescu, și acel al d-lui Take Ionescu, au sdrobit atacurile și învinuirile pătimașe ale interpelatorului.

Primul-ministru în ovațiunile majorității—din care face parte însuși d. Arion —a ripostat cu îndignare și mîndrie:

„Cine a dat drept d-lui Arion să ne creadă nepăsători ? Dacă la fie-care săptămînă fie-care reprezentant al țărei aruncă acuzări, — credeți oare că serviți țara ?

Iar d. Take Ionescu a zis: „Cine crede că suntem aci la petrecere, iar nu la cea mai dureroasă dintre lucercări, arată că nu'și dă seamă de momentul prin care trece țara !"

A fost o lecție, ca să nu zicem o execuție sdravănă și pentru interpelator și pentru toți acei cari credeau și cred că pot pescui în apă tulbure, și că pe o chestie care atinge atît de adînc soarta țărei, își pot face loc resentimentelor personale și egoistice.

De sigur ședințe de ale Parlamentului, ca cea de Mercuri, nu pot aduce nici un bine țărei,—din potrivă ele împovărează situația guvernului cum foarte bine a declarat șeful guvernului — dar nici nu se poate lasa curs liber patimilor personale să stirbească cu nimic autoritatea guvernului țărei. Și cînd asemenea încercări urîte se produc, el trebuiesc spulberate cu toată francheța și energia.

De aceia am zis, gestul de Mercuri al d-lui Arion, nu-l onorează de loc—și noi încă odată 'l regretăm cel puțin într'atît că vine din partea unui susținător al guvernului de colaborare, al unui membru al majorității, care a primit mandatul de deputat, pe un asemenea angajament, politic și moral și continuă a se considera ca sprijinător al politicei externe a guvernnlui, care în aceste împrejurări e oficial condusă de ministrul de externe și e luată în înțelegere cu toți membrii guvernului.

Democrat

Populația Iașului

Deși vechea Capitală a Moldovei numără printre locuitorii ei pe A. C. Cuza, plagiatorul judecătorește dovedit ai *Poporației*, **totuși numărul locuitorului ei este în descreștere.**

In adevăr, recensămîntul din 19 Decembrie 1912 a găsit în Iași 75,875 locuitori, pe cînd la 1899 Capitala Moldovei număra 77.759 suflete, adică cu vre-o două mii și ceva mai mult decît acuma.

Neapărat, cifra, luată ca număr absolut, e aproape neînsemnată, dar ea se presintă în chip jalnic dacă comparăm mersul populației Iașului cu progresele realizate de celelalte orașe ale țărei. Toate orașele, fără nici o excepție, și-au văzut numărul locuitorilor sporit cu 10—15 la sută, ba unele și l'au îndoit. Numai Iașul dă înapoi. Orașul nostru nu pierde numai pe cei 2000 locuitori, cari îi lipsesc în chip efectiv dela 1899, dar și sporul firesc—10—13 la sută—pe care ar fi trebuit să-l aibă în acești 14 ani din urmă.

Dacă pentru țara întreagă și pentru orașele ei, recensămîntul nu poate conține decît constatări îmbucurătoare, apoi pentru Iași ei constitue oglinda vrăjmașă în care fata bătrînă își vede cu durere sbîrciturile și scăderile vremei.

SILISTRA

Iată, după note stenografice, declarațiile făcute alatăieri, în Cameră, de către primul nostru ministru :

Domnilor Deputați,

Acesta este o întrebare și nu o interpelare ; numai o întrebare. Este o nuanță, firește: întrebarea poate admite une-ori un răspuns scurt, dacă este de natură a primi un răspuns, ea nu este o desvoltare mai departe, și, din parte mi la o scurtă întrebare sunt gata să dau un răspuns scurt. Aș vrea să mă apăr în contra precedentului ce s'ar putea stabili

Domnilor, în rîndul trecut, cînd am avut onoarea să răspund d-lui Grădișteanu, am relevat mulțimea de știri inexacte, cari se răspîndesc prin diferitele ziare și la noi și mai ales în străinătate.

Acum ce așteaptă onorabila Cameră de la mine sau domnul deputat, care m'a întrebat ?

Ca la ori-ce asemenea inexactitate, sau ca la ori-ce inexactitate care vine din străinate și care este primită într'un ziar de la noi sau ca cel puțin la ori-ce inexactitate, care este primită într'un ziar mai important de la noi, de exemplu un ziar care reprezintă opoziționea să răspundă.

Apoi atunci d-lor, nu mai este sfîrșit pentru asemenea întrebări și pentru necesitatea de a răspunde la ele. Fiindcă vedeți ce se poate întîmpla ; din momentul în care, spre pildă, aș face eu un fel de categorie de ziare la care este sau nu a se răspunde, și în această categorie aș trebui să zic: organul unui partid însemnat al țărei, mai ales organul unui partid de opozițione, cum este partidul național liberal, este un organ la care se răspunde, cînd un deputat mă întreabă despre el. Din acel moment toată activitatea parlamentară a guvernului și toate ocupările d-voastră ar fi dependente de ceea ce o foaie de opozițione ar binevoi de a răspunde. (Aplauze prelungite).

Unde mergem pe această cale?

Mi s'a spus că va fi astăzi vorba de *Viitorul* ; iertați-mă, d-lor, să vă fac o mărturisire, care nu vorbește în favoarea mea : nu am citit *Viitorul* de cînd sunt și nu'l citesc. (Ilaritate). Recunosc că este o lipsă, din partea mea, regretabilă și că ar fi trebuit să citesc ca cea mai mare luare aminte tot ce stă în *Viitorul*. Mă r g un bătrîn ca mine trebue să se gîndească la „Viitor" cu mare bucurie, dar de s'a întîmplat, un defect al meu, că nu l'am citit și nu'l citesc *(Ilaritate)*.

Dar își însușește un domn deputat o notiță din *Viitorul*. Aceasta este altceva. Acum devine notița *Viitorului* „parlamentară".

In împrejurările de față mi s'au adus mai multe gazete — și acum cînd e vorba să răspund la informațiuni din ziare — pot să vă spun ca într'una se aice că am telegrafiat eu, eu omul rezervat care nu dă nici un interview nici odată la nimeni, și care se ferește ca indiscrețiunile să nu se strecoare așa în public, că eu aș fi telegrafiat unui ziarist la Constantinopole, eu, lui, *(ilaritate)*, care e atitudinea noastră față de Turci, că adică nu avem nici o legătură cu Turcii și că acel domn a telegrafiat de la Constantinopole la Roma ! Sînt sigur d-lor că nu e nimeni în țara aceasta care a crezut asemenea notiță.

Tot în numărul acela e o notiță că un ministu de aci ar fi telegrafiat tot la Constantinopol, că, din contra, noi avem o legătură cu Turcii și că Turcii s'au bucurat de aceasta *(Ilaritate)*.

Ei iată două notițe. Acum se mai vine cu notița aceasta din *Viitorul*

Doriți să știți, d-le deputat, dacă la Londra, am renunțat la Silistra? Sau dacă e vorba să se renunțe acum ? Ori dacă era cine-va autorizat să zică că s'a renunțat ?

Nu s'a renunțat, cum nu e vorba să se renunțe; n'a fost nimeni autorizat să renunțe! (Aplause unanime prelungite și îndelung repetate ; ovațiuni).

Vă mulțumiți cu această declarațiune ? (Aplause unanime prelungite și îndelung repetate).

Acord Bulgaro-Român ?

In „Le Temps" din 4 Februarie, sosit cu poșta de astăzi, articolul prim se ocupă de un acord bulgaro-romîn în perspectivă. Marele organ parizian e de astă dată mai optimist. Cetim între altele în acel articol mai conciliant ca de obiceiu sau mai puțin bulgarofil :

„Trebuia ca Bulgaria să admită ca Romînia care i-a adus în 1878 așa de briliante servicii și care prin urmare îi mai poate fi util, avea dreptul să participe la schimbările decisive produse în Balcani.

„...*Le Temps* care a deschis larg coloanele sale pentru a expune și teza romînească n'a înțeles prin aceasta că se poate cere Bulgariei cesiunea Silistrei. In schimb e de părere,—și într'aceasta e de acord cu opinia publică în majoritate, cînd admite că unele garanții militare, unele avantagii teritoriale, însfîrșit chezășii foarte largi pentru Kuțo-Vlahii din Macedonia.

România a fost maltratată în congresul din Berlin. Frontiera sa pe uscat e arbitrară. Debușeul ei marîtim insuficient. O doare inima de romînii din Macedonia. Este drept ca să fie satisfăcută pe toate aceste chestiuni. Satisfacțiile aceste Bulgarie nu-i le va refuza, și astfel, va fi discuțiune numai pur technică, pentru care se va găsi soluțiunea„. In acelaș număr din *Le Temps* apare un lung interview cu d. Danef în care Președintele Sobraniei se rostește încă odată asupra chestiunilor în litigiu, asupra ofertei bulgare și celelalte.

„A ne cere Silistra spune d. Danev este a ne cere o parte din inima noastră. Nu vom ceda Silistra.

„A doua restricțiune o facem în ce privește determinarea frontierei noue în punctul ei spre mare. Acel punct trebuie să fie așa fel ales ca să nu strice întru nimic portului nostru Varna.

„In fine au acceptat toate cererile noastre privitoare la Cuțo-Vlahii din Macedonia și aceasta e lucrul capital.

„Sper cu hotărîre că, deși atitudinea Romîniei a variat înainte și după plecarea din Londra a d-lui Take Ionescu, că înțelegerea se va face, așa cum făcea să se spere telegrama pe care *„Le Temps"* a primit-o eri din București.

E vorba de telegrama pe care o comentează organul parizian în articolul prim din care am citat mai sus pasagiile eențiale.

△

OAMENI ȘI LUCRURI

Spre resignare

Nici înclinarea lirică n'a lipsit la reprezentația de retragere a lui Penel.

Un sonet excelent, scris de Enric Furtună, rezumă cîteva din creațiunile tînărului „pensionar". Iată strofele pe care s'ar fi cuvenit să le reciteze cineva pe scenă, dacă nu chiar însuși artistul, în gura căruia imaginația poetului pune strofele aceste plastice :

Adio *Bobs*, improvizată tantă,
Cu fuste lungi, ce'n mers mă 'npedicară...
Adio *Dunn*, soț infidel de-o sară,
Flirtînd c'o Niobee ambulantă !

Don Cezar de Bazan : adio dară,
Erou calic cu mutră elegantă...
Adio, *Robert* cu cortel și gerntă ;
Adio, *Petillon* cu nas de ceară !

Cîți mai sunteți ? Eroi cu risri grase,
In suflet lirici, epici la grimase,
Voi ordonanțe, voi bancheri sătui,

Voi căror v'am dat sorți de veșnicie,
Veniți, veniți — cu jale sa vă spui :
Adio, scumpa mea menagerie !

Induioșat de momentul într'adevăr greu se arată fratele artistului—d. Botez-Gordon—care, la rîndul său, exprima într'un sonet ocazional sentimentele sale proprii și ale altora mulți

La o duioasă serbătoare —
La teatru Iașul se 'ntrunește :
Penel, artistu'l părăsește
Trudit de munca de-artist mare.

Și-s triști Ieșenii ; fie-care,
Regret în inima-i simțește,
Că-artistul drag, de azi lipsește,
Că un talent măreț, dispare...

Dar cine știe suferința
Ce-un suflet de artist îmbracă
Cînd, tînăr, pierde năzuința...

Și totuși sufletul seu mare
Zîmbind, rostește'n rezignare :
«Trăește un actor, cît joacă !»

Cu strofe, cu orchestră, cu cuvîntări— lucrul tot acolo ajunge: o carieră încheiată mult înainte de vreme, încheiată prin accident și, poate, ireparabil încheiată.

Iar singurul cuvînt care să întrupeze cu adevărat filosofia și tristețea toată, — dar și optimismul, ori stoicismul întreg este vechiul cuvînt cuminte, din care facem o povață pentru artistul prieten :

— Resignare !

Rodion.

Cooperația la sate

E cunoscut de toată suflarea neamului nostru cu ce pași timizi și cu cîte încriminări s'au început primele mișcări cooperative la sate. Insă nici bîrfelile celor interesați, nici zvîrcolirile camătarilor și nici nedemnele atacuri ale nepricepuților, n'au putut face stavilă uriașei mișcări a băncilor populare și cooperative de tot soiul, a căror pioneri au fost și sunt numai preoții și învățătorii.

Munca lor asiduă, devotamentul lor nețermurit și mai presus de toate iubirea și dorul de-a vedea neamul romînesc emancipat economicește și scos din ghiarele sărăciei, au făcut ca mișcarea să cîștige teren și din ce în ce să ia proporții cît mai mari și mai vrednice de ajutorul și sprijinul păturei noastre conducătoare.

Intr'adevăr, de unde prin 1901 nu erau în toată țara de cît 256 bănci cu 20,604 membri și cu un capital total de lei 2,346.046,10, cifra se ridică după 9 ani mai tîrziu — în 1910 la 2656 bănci cu un număr de 454,187 membri și cu un capital social de Lei 61,016,395,22. Astă-zi capitalul țărănesc depus la bănci trece chiar peste una sută de milioane.

Odată cu băncile populare la sate însă s'au mai născut treptat treptat și : magazine de consum, societăți de cumpătare, obștii sătești pentru arendare de moșii, asociații pentru exploatare de păduri, pentru brutării, grădinării, mori, mașini agricole etc. etc. desmințindu-se prin aceasta acuzația din trecut, cum că Romînul n'ar avea spiritul asociației, comerțului etc.

Iată dar un cîmp vast de activitate în domeniul economiei noastre naționale, unde țeranul nostru face toate sforțările pentru că avîntul considerabil, ce l-a luat cooperația, să fie dus spre desăvîrșire !.....

A început și el a pricepe că economia e baza avuției și că „Paraua deși e mică dar loc mare prinde".

Aceasta e îmbucurător cu atît mai mult cu cît masa poporului nostru pînă mai dăunăzi indiferentă de tot ce se petrecea în jurul ei, s'a deșteptat, din adîncul somn ce de veacuri îl cuprinde, rîvnind un traiu mai bun încălzit de luminoasele raze ale soarelui asociației, atît de dătătoare de noii speranțe, de noui orizonturi.

Evident, nu trebue să dormim încă pe laurii cîștigați în această direcție. Trebue încă muncă desinteresată și cu metodă făcută.

Luminătorii satelor nu trebue să desarmeze o clipă, căci numai astfel vrăjmașii — ignoranța și sărăcia—vor fi cu succes înlăturați.

*

Știu că mulți luptă cu entuziasm demn de invidiat ; asemenea cunosc că mulți au plătit scump — prea scump avîntul lor.

E dureros, sfîșietor de dureros, cu cît mulți au căzut în luptă din cauza invidiei, rapacității și spiritului îngust de care sunt predominați unii funcționari ai satelor, ce din nenorocire au toată forța publică în mînele lor.

Eu însu mi cunosc pe un asemenea detestabil specimen de funcționar, care dorind să facă din banca populară, platformă politică pentru el nu s'a dat îndărăt de la nici o înscenare, nici o caraghioasă reclamă și nici faptă nedemnă. Ca să ilustrez aserțiunea mea cu exemple trebue să spun că a mers cu inconștiența și ridicolul pînă acolo, în cît influențînd pe subalternii săi, aceștia au reclamat pe conductorul cooperației la prefectul județului, pentru a-l trimete în surghiun prin Turnu-Severin ori Dobrogea, numai și numai ca să rămînă iubitul șef „vizir" în localitate.

Se înțelege că acest nedemn procedeu a scandalizat pe prefect — care este un om integru — dar ce folos !... oalele sparte le-au plătit tot cei mici și vecinic umiliți.

Prin aceasta însă am ridicat foarte puțin vălul de atrocitățile și samavolniciile ce se fac la sate și prea puțin am arătat din suferințele ce le îndură campionii ce poartă cu mîndrie steagul pe care-i scris : *„Independența economică la sate"*.

Norocul însă este că Cassa Centrală a B. P, e formulată din oameni destoinici și demni, care repudiază faptele comise de specimenele mai sus pomenite și nu se pretează la uneltirile meschine a celor ce vroesc să-și plaseze interesele ori să-și satisfacă vanitatea lor nechibzuită.

Regretabil este că aceste organe de îndemn spre muncă corectă și de serios control al instituțiilor economice din sate, nu sunt în număr suficient față de importanța afacerilor și nici n'au o organizație care să corespundă timpului actual. Centrălizarea de azi e condamnată și ne place a crede că cît de curînd va fi introdusă o nouă modificare în organizarea Cassei Centrale a B. P. care să dea foloase palpabile și puternic avînt cooperației.

Intr'adevăr sistemul de azi — depe timpul cînd băncile populare etc. erau în fașe — nu mai poate fi admisibil, a trăit.

In fie care capitală de județ deci în locul repausatului credit agricol să se formeze cîte-o sucursală a centralei B. P. Această sucursală, ori federală, cum va fi botezată nu importă, să fie condusă de un consiliu compus din cei mai abili conducători din județ cu concursul Centralei B. P, reprezentată prin cîte un inspector și cel pentru doi controlori de județ. Ar trebui cît mai mulți controlori de fie care județ, căci menirea lor nu este numai de a face controlul necesar, ci a face și educația — mai ales educația — cooperatorilor.

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

In chipul acesta progresul economic în scurt timp va fi îndoit sub toate raporturile și folosul ar fi imens.

Două obiecțiuni care pentru moment, s'ar părea plauzibile s'a r putea invoca:

I) Ingreunarea budgetului cu plata funcționarilor și II) Contactul zilnic al organelor de control cu politicianii locali ar face ca buruiana politicianismului — să înceapă a crește și pe la băncile populare, în dauna mișcărei.

Iată însă soluția care par'că ne-ar conveni tuturor:

I) Pentru plata personalului ar putea contribui și B. P. cu ceva la sută din venitul lor net, căci e absolută nevoe a începe să umblăm cu propriile noastre picioare.

II) Casa centrală pentru a putea avea toată încrederea și certitudinea despre diferite fapte denunțate contra conducătorilor cooperației, este de absolut nevoie a-și creea un personal anume format pentru conducerea și efectuarea anchetelor.

Cu aseminea mijloace am avea o mișcare economică mult mai mare și mai corect condusă; controlul ar fi mai des făcut căci ori-ce ramură de activitate omenească fie publică ori particulară. cu atît merge mai lesne cu cît controlul e mai la timp, mai sistematic și mai serios făcut.

Incontestabil dar o organizație ca cea arătată, ar însemna un pas înainte și răul de azi al cooperației sătești (B, populare, obștii, etc.) în curînd s'ar preface într'un uriaș fluviu pe cît de impunător înăuntru, pe atît de temut în afară.

Bivolari.

N. I. Rîpeanu.
Institutor

O cerere a locuitorilor din Ciurea

Locuitorii din Comuna Ciurea, jud. Iași, au adresat următoarea cerere d-lui ministru de lucrări publice:

Domnule Ministru,

Subsemnații locnitori ai com. Ciurea, jud. Iași, cu profund respect, vă supunem la cunoștința Excelenței Voastre, următoarele:

Din centrul com. Ciurea și până la gara Ciurea fiind o distanță de 4 km., iar dela marginea comunei până la gară 8 km.; în parcursul nostru de interese proprii și publice cu orașul Iași, suntem nevoiți: fie a angaja trăsuri, fie a străbate această distanță pe jos, pe orice vreme, bună sau rea, mai ales iarna și pe vremuri ploioase.

Această stație poartă numele de Ciurea deși e așezată pe teritorul comunei Galata, jud. Iași.

Din cauza distanței prea mari, puțini sunt acei călători, ce se pot bucura de avantagiile drumului de fier.

In vedere, că toată poziționea comunei Ciurea, care e compusă din 9 cătune: Lunca, Ciurea, Dumbrava, Piciorul-Lupului, Curături, Slobozia, Poiana cu Cetate, Todirel și Cerc, cari împreună însumează totalul de 3000 suflete și că această populație numeroasă, în prezent nu poate beneficia de calea ferată în comunicație cu orașul, din cauza acestei distanțe considerabile până la gara Ciurea și în vedere, că linia ferată Iași-Vaslui trece chiar prin mijlocul acestei comuni, solicităm oprirea trenurilor în această comună, pentru că s'ar înlesni transportul călătorilor către Iași, către Vaslui și viceversa, din care transport ar rezulta un însemnat profit căilor ferate, iar comuna în sine ar lua o desvoltare și o importanță deosebită.

Considerînd, că scopul drumului de fier este dublu, și anume: pe de o parte transportorea mărfurilor, iar pe de alta transportarea de călători și mai adaogînd la aceasta faptul, că deși poziționea locului nostru e puțin cam înclinată, însă de oarece în prezent trenurile de călători sînt prevăzute cu frîna automată, oprirea trenurilor s'ar putea face cu ușurință și fără primejdie la punctul ce oferă poziționea cea mai puțin înclinată, aproape plană, însemnată prin *cantonul C. F. R. No. 114.*

Considerînd, că din cauza distanței prea mari până la stația Ciurea, o infimă minoritate de pasageri profită de avantagiile căilor ferate și aceștia cu oarecari sacrificii în plus, pe cînd în cazul, cînd trenul s'ar opri în comuna noastră la cantonul No. 114, nu numai că ar fi o înlesnire mare reclamată de interesele cetățenilor întregei comune Ciurea, dar și profitul căilor ferate va fi sporit în mod simțitor, de oarece oamenii avînd trenul în apropiere disponibil, ușor se decid a cheltui o mică sumă pentru a se transporta în orice direcție, pe cînd în situația actuală omul plecînd la drum, făcînd pe jos 5—6 km. până la gara Ciurea, își continuă calea pe jos, până la destinație; iar adeseori scapă trenul și atunci forțat, ori trebue a se întoarce îndărăt, ori își continuă calea, luînd o trăsură — dacă o găsește — cheltuind și ceva bani, ori în cazul cel mai rău mergînd pe jos expunîndu-se la perdere de timp, oboseală și chiar la perderea intereselor.

Pentru înlesnirea tuturor cetățenilor acestei comuni, staționînd trenurile la punctul arătat, modalitatea de a se distribui bilete pasagerilor, ar putea fi similară cu sistemul aplicat pe distanța Cepleniţa-Hîrlău, unde trenurile staționează în cîmp, tot pentru înlesnirea circulației de călători, iar șefii de tren sunt autorizați a distribui bilete speciale „Cupoane" tuturor pasagerilor îmbracați în aceste condițiuni.

Din toate considerațiunile expuse mai sus, ar rezulta pentru noi petiționarii cea mai mare înlesnire, iar pentru onor. Direcțiune C. F. R. un profit însemnat, fără ca onorata Direcție, să fie nevoită a face sacrificii bănești suplimentare, în rezolvarea favorabilă cererii noastre.

Solicităm dar, oprirea trenurilor de călători minus expresele, la cantonul C. F. R. No. 114 și sperăm, că cererea noastră însoțită de cea mai arzătoare rugăminte, va fi apreciată cu toată bună-voință, satisfăcîndu-ne, cît de curînd posibil.

Ar fi cea mai mare pagubă — după cum este în prezent — ca și în viitor trenurile să treacă prin chiar inima comunei noastre, iar noi să nu putem beneficia de unul din avantagiile ce caracterizează secolul XX; și să fim nevoiți a îndura multe și mari necazuri, ca în vremurile; cînd țara noastră nu era înzestrată cu această comunicație lesnicioasă și potrivită timpului prezent.

Am mai cerut și în alte rînduri anterioare onor. Direcțiunei C. F. R. acest lucru, însă am rămas fără un răspuns favorabil. Socotim, că timpul prezent, cînd Excelența-Voastră se găsește în fruntea departamentului „Lucrărilor publice", dorința noastră se va împlini, căci totul atîrnă de buna D.-V. apreciere și de felul cum ne veți considera temeinicia petiționei noastre.

Cunoscînd Excelență bunele intențiuni ce le aveți pentru înlesnirea și ajutarea poporului; cunoscînd buna-voință nemărginită ce-o acordați pentru tot ce-i bun și lesnicios pentru săteni, Vă rugăm cu toată stăruința și nădăjduim, că cererea noastră va găsi cea mai dreaptă și întemeiată apreciere a intereselor noastre și în asemenea condițiuni implicit rezolvarea cererii în senzul dorit de noi.

Rezumăm cererea noastră: Solicităm oprirea trenurilor de călători la cantonul No. 114, între stațiile Ciurea-Bîrnova (linia Iași-Vaslui) fără a face haltă", fără a se înălța terasamentul, totul fiind posibil fără nici o cheltuială din partea C. F. R. în actuala stare de lucruri; iar biletele de călătorie să se elibereze în tren de șeful acestuia, după sistemul aplicat pe distanța Cepleniţa-Hîrlău.

Bine-voiți, Vă rugăm Excelență, a primi asigurarea eternei noastre recunoștințe, împreună cu cea mai distinsă considerațiune și profund devotament.

Urmează iscăliturile.

ROMANIA

Tribunalul judeţului Fălciu

EXTRACT

Prin sentința comercială No. 14. din 17 Ianuarie 1913 comerciantul decedat Ioan D. Vasiliu din Com. Băsești fiind declarat din oficiu în stare de faliment se ordonă a se aplica sigilii pe averea falitului și s'a fixat provizor epoca încetărei plăților la 19 Decembre 1912.

S'a stabilit termenul pentru ziua de 31 Ianuarie 1913 pînă cînd creditorii să-și prezinte creanțele lor la grefa sindicatului, și s'a determinat ziua de 9 Februarie 1913 pentru verificarea creanțelor și închierea procesului Verbal de verificare.

Pentru conformitate

Grefier, **D. V. Donea**

TELEFONUL

(Un mic istoric)

La început s'a crezut, că telefonul va înlocui telegraful a cărui mănuire cere o pregătire specială și îndelungată dar în curînd s'a renunțat la aceasta văzîndu-se că telefonul nu înregistrează nimic, nu lasă nici o urmă materială, vizibilă din conversațiunea a două posturi, ceea ce aducea de multe ori neajunsuri grave, neavîndu-se probe concrete, se adeverea cu prisosință proverbul: *Verba Volant*... cu toate aceste nimene nu poate tăgădui imensele servicii pe care le aduce întregei omeniri.

Inainte de a încheia acest articol cred interesant pontru marele public a reproduce după *Max Wirth** impresia și senzația pe care a stărnit'o în Europa pe acele vremuri, invențiunea telefonului.

La 19 Noembrie 1877 se adunase întregul personal al ziarului „Neue freie Presse" (Viena) în sălile redacției pentru a fi martor la una dintre acele experiențe care va face epocă și pe care istoria culturală le obicinuește a le arăta ca mult mai folositoare și fericite pentru omenirea de cît toate resboaele crîncene cu vărsările lor de sînge.

Telephonul, noul aparat de transmitere a sunetului, urma să fie arătat de un insemnat technician unei adunări de aproape 40 de literați printre cari se găsea mai mult de cît un Toma necredincios; și lucrul nu era de mirare, căci comunicările minunate care se respundeau prin Europa încă de cu primăvară prin jurnalele americane, conțineau atîtea miracole încît cu drept cuvînt acestei vești nu-i se dăduse nici o încredere serioasă și nimene nu lua vre-o notiță de ea. Se zicea că nu numai cuvinte și propoziţiuni dar chiar și cuvîntări întregi și opere muzicale fură transmise unei adunări la o distanță de 30—40 mile engleze!

Aceste arătări se bazeau în parte pe exagerări, pe de altă parte și pe explicări greșite, dar acum aparatul construit în Boston de profesorul de Phisică, scoțeanul A. Graham Bell e destul de perfecționat și cunoscut pentru a se putea lipsi de ori ce reclamă de bîlciu. Este lucru cert că cu ajutorul seu se poate transmite cuvîntul la o distanță mult mai mare de cît prin tuburile pneumatice.

„Mai sus menționata incercare urma să fie făcută în mic; un conductor (fir) dublu, protejat de gutapercă se instalase în cele 7 săli ale redacției, toate usile fură bine închise făcînd astfel imposibilă pătrunderea vre unui sunet în lăuntru. La punctele (săli) extreme ale localului fu adaptat la fie care capăt a firului cîte un aparat (aici urmează descrierea aparatului, apoi continuă) am distins foarte lămurit o propoziţiune Vorbită, voacea însă părea mai subțiată, ca venită din depărtări la urechia mea.

Se făcuse probă și cu titeră, ddstinser cît se poate de clar melodia cîntată precum și coloritul (timbrul) tonului, întocmai ca și cînd aș fi ascultat pe un ghiturist din depărtare.

„Esperiența fu socotită ca pe deplin reușită deși se manifestasă dorința din partea multora, ca sunetele auzite ar putea fi mai tărișoare",

Nebănuindu-se însă serviciile pe care le va aduce, fu socotit ca o nouă jucărie de modă în saloanele viitoare,—astăzi *telefonul* și *telegraful* impart frățește domnia ajutîndu-se reciproc, iar organele administrative au învățat să prețuiască imensele servicii, pe care le aduce telefonul, scutindu-le în multe cazuri de plictiselele inevitabile a unei corespondențe postale.

Astăzi țara întreagă e încunjurată și străbătută de fire telefonice. care leagă toate capitalele de județ cu satele cele mai îndepărtate și pierdute în creerii munților poate singurul agent al culturei moderne, care a pătruns în acele locuri liniștite și tainice ale naturei.

Nu mai puțin de mare folos e și pentru armată mai cu seamă în timpul răsboiului precum ne învață recenta înfrîngere a turcilor la Lule-Burgas și Kirkilise, între alte cauze se atribue și lipsei de legături telefonice suficiente între comandamentul suprem și celelalte unități, desfășurate pe o mare întindere astfel că nu se trimitea la timp ajutorul necesar punctelor mai slabe ceea ce a contribuit la pierderea unei victorii cîștigată în altă parte.

După cum avem telegraful fără fir prea posibil ca un viitor apropiat să ne hărăzească și telefonul fără fir, căci mintea omenească e neobosită, ea lucrează și în această direcție.

Deși americanii au pus în practică noul aparat, totuși geniului francez îi rămîne meritul de a fi inventat telefonul iar posteritatea va știe să imortalizeze în bronz sau piatră figura acelui modest funcționar, acum cînd doarme somnul veciniciei, ca un prinos de admirațiune și recunoștință adus aceluia, care cît a trăit n'a fost nici copleșit de onoruri, nici de recompense bănești!

Ion Smolinski

Notă.—Relativ la anii și numele inventatorilor am consultat lucrarea d-lui D. G. Marinescu. A. Apostoleanu și Max Wirth.

*) Neue Erfindungen u. Kulturfortschritte 1877.

Din Trg.-Frumos

Joi 24 Ianuarie, s'a sărbătorit cu o deosebită solemnitate, amintirea frumosului și sfîntului eveniment istoric al „Unirei țărilor romîne".

Pe la orele 10 jum. a. m., s'a oficiat un tedeum la biserica catedrală sf.-ta Paraschiva, de către toți preoții din localitate, în prezența autorităților locale, asistînd și ambele școli și un numeros public.

Respunsurile la sf.-ta leturghie au fost date de corul mixt, înființat de curînd, sub conducerea harnicului dascăl Brudariu.

Tot aci veneratul paroh N. Dărăngă, a ținut o frumoasă predică, arătînd însemnătatea zilei ca istoric și ca morală, bazîndu-se pe preceptul evanghelic al *păcei* și al *unirei*.

Pe la orele 1 jum. p. m. a avut loc o frumoasă serbare școlară în localul școalei de fete. unde d. Brudariu a arătat printr'o frumoasă cuvîntare foarte amănunțit, evenimentele istorice, cari au pregătit și au înfăptuit actul național a *Unirei*.

S'au executat diferite dansuri ca: Lugoșana, Banul Mărăcine, Hora Unirei, conduse măestit de d-ra Eugenia Stroescu.

In două tablouri frumoase și bine reușite, s'a executat de elevii școalei de băeți, episoadele literare ale neuitatului Creangă: „Moș Ioan Roată" și „Cuza-Vodă și Ioan Roată", aranjate cu foarte mult gust de domnișoara Ana Andrimateescu.

In tot timpul serbărei, corul mixt a executat diferite cîntece naționale, într'un mod foarte conștiincios, pentru care aducem laude atît distinsului conducător C. Brudariu, cît și acelor persoane particulare, care cîntă fără nici un interes rial.

Ca închiere d. primar N. Marcopol, prin cîteva cuvinte bine simțite, arată că prin aducerea dinastiei Domnitoare străină, și deci a actualului Rege, s'a împlinit în fapt trainica unire a Munteniei cu Moldova. Aseminea arată că multe succese actuale, cum ar fi al Bulgarilor, rezultă din Unirea în cuget și în inimi, a fiilor aceleași patrii.

Face apel ca toți să fie uniți și să-și facă datoria în sfera lor de activitate, pentru a asigura mărirea neamului.

Toată lumea adunată aci a fost pe deplin mulțumită de reușita serbărei, plecînd cu o impresie frumoasă.

Asistent.

Litere-Științe-Arte

Bele-Arte.—O mică și neînsemnată informație a dat loc unei rectificări și chiar unei discuțiuni în presă. Că s'a înscris —... spunea informația — un singur elev la Belle-Arte în anul acesta; că s'au înscris cinci, dintre care numai unul s'a distins și a fost primit,—lucrul cam tot acolo vine și încheerea firească e aceiași. Se cuvine să ne pună pe gînduri mersul acestei interesante instituțiuni ieșane și e bine să medităm asupra soartei ce o așteaptă în viitor. Nu anumite persoane poartă vina; nu o anumită administrație poate fi făcută răspunzătoare. E vreme, credem, ca însn-și procedeul recrutărei de elevi să fie revizuit și modificat.

A impune titlul de 4 clase secundare unui candidat cînd se prezintă unei școli care cere atîția ani de studiu pentru o situație socială extrem de modestă; a *nu* prefera cele mai evidente aptitudini—diplomei secundare; a supune aceluiași regim pe artistul pictor propriu zis și pe candidatul la un post de maestru, sunt atîtea împrejurări cari dau loc la echivocuri și la neajunsuri. Puse în discuțiune cu obiectivitate—s'ar ajunge la o reală cunoaștere a stării de lucruri și la îndreptarea ei,

*

„Din umbră" se intitulează un elegant volumaș de proză, cuprinzînd 15 bucăți literare de *Hidalgo*, retipărite din „Versuri și Proză", „Rampa" etc.

Prețul 2 lei.

*

A apărut „Teatrul" No, 14 cu bucăți literare semnate de Rodion, Enric Furtună, Ofelia etc.

*

Un rol extrem de dramatic—deși epizodic—a ținut în 1900 C. B. Penel în „Torquemada", rolul lui Moise—ben-Habib.

Fragmentul recitat atunci cu o vervă deosebită se găsește publicat în No. ultim al revistei Teatrul.

*

Un roman în care imaginația neînfrînată își dă curs pentru a produce efecte de groază este „Baloo" de Gaston Leroux, povestea unui monstru care ucide pentru a petrece și pe care, atingîndu-l iubirea, îl îmblînzește, dar prea tîrziu. Poate inspira însă și cugetări serioase acest senzațional roman-foileton.

Gaston Leroux este autorul extraordinarei piese „Misterul Camerei galbene", cu care teatrul iașan va da în curînd „lovitura" cea mare.

*

Un al 11-lea stat din ale Uniunii Americane—48 în total—Statul Newada a acordat femeilor dreptul de vot.

*

Un moscovit, pictor de icoane—cu numele de Balacho,—a sfîșiat cu lovituri de cuțit celebrul tablou al pictorului Répine „Ivan Teribilul în fața cadavrului fiului său".

Autorul tabloului a plecat din St.-Petersburg la Moscova—locul dezastrului—ca să încerce restaurarea tabloului.

Herostrații sunt eterni și pretutindeni.

*

Revista „Teatrul" anunță că se află de vînzare cu numărul la Agenția Thalia (Maximovici).

*

Un articol puțin banal este cel publicat de „Revue hebdomadare" sub titul „Souvenirs d'un témoin de la retraite de Russie et des compagnes de 1813 | 14", povestite de către un centenar vioiu, Dominique Renaud, care a luat parte activă la ele și acum și le amintește încă destul de limpede.

*

A apărut „Viața Nouă" No. 23 anul VIII cuprinzînd continuarea studiului d-lui Ovid Densușeanu; „Păstoritul la popoarele romance", lucrări de E. Speranția, D. Protopopescu, Popescu-Telega, recenzii, polemici etc.

Observăm că „Viața Nouă" nu iea act de reapariția publicației iașane „Versuri și proză".

*

STRUNA ZILEI

FENOMEN

Vaporul rus Estonia a luat foc pe Marea Roșie.

Știre.

Roșie, aprinzătoare
Dai foc, mare, la vapoare?
In cuprinsul tău, pe semne,
Apă n'ai avea, ci... lemne.

INFORMAȚII

Acum câteva zile s'a anunțat că cargobotul „Iașii" a fost percheziționat de către un vas de războiu greeesc.

Faptul este însă mult mai grav decât s'a crezut la început.

Nu este vorba de o simplă percheziție, obișnuită în cazuri de război, ci de o adevărată capturare a cargodotului nostru.

Iată cum se anunță faptele:

La percheziția făcută cargobotului „Iași" de ofițerii încrucișătorului grec „Thalia", ofițerii greci n'au găsit nimic.

Cu toate acestea vasul nostru n'a fost lăsat să-și urmeze cursa, ci a fost dus la Pireu în urma ordinelor primite de la amiralitatea greacă.

Aci surpriza comandantului cargobotului „Iași" a fost mare, observînd că un alt cargobot al nostru „Dobrogea" se află în aceiași stare de oprire.

Guvernul nostru a făcut demersuri la Atena, cerînd imediata eliberare a vaselor noastre.

Astăzi au sosit în Iași d. C. Crupensky, președintele consiliului de administrație al Cassei Centrale a Meseriilor însoțit de d-nii Al. Rahtivan și Gh. Stănescu, membri în consiliu și de d-nii controlori-inspector Dimitriu și Botziauu, pentru a ancheta în privința mai multor reclamațiuni importante. Intre altele cererea d-lui V. Arsenie, vechiu președinte al Breslei cizmarilor și reales de curînd în aceiași demnitate de a-i se aproba alegerea revenindu-se asupra revocării ce i s'a aplicat pe baza art. 230 al Legei în urma unui raport al d-lui controlor Panaitescu, raport contestat de d-sa.

Delegațiunea Cassei Centrale se va ocupa de mersul corporațiilor locale în general.

Membrii societății de întreprinderi „Vulturul" a ținut aseară adunare generală discutînd întocmirea unui memoriu în chestiunea modificărilor ce se proiectează a se face Legei Meseriilor.

„Memoriile lui Crispi"—în extrasul pe care-l publică „Le Temps" din 4 Februarie se ocupă de Romînia și chiar de... Iași. In numărul de mîni al ziarului se va da cuvenita atențiune acelor pasagii ale Memoriilor.

Colonolul în rezervă C. Manolescu Mladian, bolnav de mai multă vreme, s'a săvîrșit din viață ieri, Joi, la orele 4 p. m. Defunctul era tatăl d-lor locot-colonel Manolescu, directorul școalei de infanterie și a d-lui I. Manolescu, funcționar superior la ministerul de industrie.

Condoleanțele noastre.

Eri noapte un început de incendiu s'a declarat în Str. Eternitatea No. 80 la d-nul O. Goldman. Intervenind vecinii și pompierii focul a fost de tot localizat.

Imobilul era asigurat pentru suma de 42 mii lei.

Ultime Informaţii

Redeschiderea acţiunei penale contra lui Pantelimon.

Procurorul general de Iaşi a stabilit că două din atacurile la drumul mare făptuite de Pantelimon în judeţul Neamţ, n'au fost trecute în actul de acuzare.

In consecinţă s'a dat ordin parchetului de Neamţ să deschidă o nouă acţiune, care, aceasta, va fi judecată de juraţii de Neamţ, la Piatra.

O firmă ca existenţă de cincizeci ani pe piaţa Iaşului, firma manufacturieră şi de galanterii fraţi Pollingher, cu sucursală în Bucureşti, se află în jenă financiară şi a făcut cerere de moratoriu.

S'a fixat termen 2 Februarie pentru convocarea creditorilor, numindu-se experţi d-nii, Liviu Sadoveanu, pentru mărfuri şi Paul Hette, pentru registre.

Bilanţul firmei arată la activ 1,600,000 lei şi 1,300,000 lei la pasiv.

Conflictul universitar.—In chestiunea conflictului între Senatul universitar şi rector, se pare că acesta din urmă este pe cale a se declara învins şi a anula alegerea de la Centrul studenţesc, care a provocat conflictul cu Senatul universitar.

Mercuri seara Senatul universitar s'a întrunit, dar nu cererea a 6 d-ni Senatori; n'a lipsit de cît dl. profesor D. Alexandrescu.

După mai multe discuţiuni, în care s'a pus chestiunea jignirei ce rectorul a adus senatorilor universitari, dl. profesor Matei Cantacuzino a arătat că nu trebueşte să conteze jignirile personale, ci să se dea o satisfacţiune jignirei ce s'a adus Senatului, ca autoritate şcolară.—Trebue să se curme pentru totdeauna acel curent nenorocit, care încurajează pe studenţi să creadă că pot nesocoti toate autorităţile şcolare.

In acelaş timp d-sa a arătat însă, că nu trebue să se silească rectorul a demisiona pe o chestie studenţească, ci să i se uşureze mijloacele de a eşi din ea, ca să poată demisiona de bună voe, cînd această chestie va fi închisă.

Pentru aceea d-sa a propus—şi Senatul a aprobat—o soluţie care să satisfacă aceste deziderate. Rectorul a declarat că este gata a anula confirmarea comitetului studenţesc, care a fost pricina conflictului. Pentru a nu expune, însă, autoritatea pe care o reprezintă, la situaţia curioasă de a anula o alegere confirmată, s'a căutat o pricină pentru a se putea pronunţa această anulare.

S'a hotărît, deci, ca rectorul, **ca delegat al Senatului universitar**, să facă o anchetă la centrul studenţesc, pentru a vedea dacă la alegerea despre care e vorba, nu s'au calcat cum-va prescripţiunile Senatului universitar. In caz cînd se va găsi o aseminea calcare — ceea ce este sigur, cunoscute fiind împrejurările acestei alegeri, — rectorul **va referi Senatului**, pentru a se casa această alegere.

In acest mod rectorul reintră în atribuţiunile normale de reprezentant al Senatului şi consimte a lucra ca delegat al lui, de oare-ce pricina conflictului a fost tocmai ipertrofia peste măsura legală a atribuţiunilor sale.

Soluţia ce s'a aprobat consfinţeşte deci capitularea rectorului şi restabileşte autoritatea Senatului universitar.

Aceasta va fi, probabil, încheierea conflictului.

Astă-zi are loc la sindicatul falimentelor din Iaşi depunerea creanţelor faliţilor N. A. Balancia, Miroslava ; M. Bercovici, str. Cucu 62, Iaşi, Z. Gutman, str. Cucu 3, Iaşi.

Domnul ministru Badareu, plecat ieri seara la Bucureşti, va fi Duminică în Iaşi.

Domnul I. Bucovineanu, profesor, va vorbi sîmbătă, 26 c. la cercul didactic din Iaşi, despre instituţia educativă *Boy Scouts*.

Delegaţiunea farmaciştilor locali s'a reîntors din Bucureşti. Ca rezultat al audienţelor aflăm că d. Ministru de Industrie a recunoscut dreptatea intervenţiunilor atît în ce priveşte furniturile pentru aparatul Cassei medicale, cît şi în ce priveşte datoriile vechilor corporaţii cari vor fi achitate.

La facultatea de litere conferinţele studenţilor se vor reîncepe la 31 Ianuarie. Prima conferinţă va fi despre „Psihologia noilor curente literare", ţinută de d. A. Hefter.

Societatea „Sfînta Cruce" din Iaşi a înaintat statutul spre îndeplinirea formelor cerute prin Noua Lege a Meseriilor pentru recunoaşterea societăţei de persoană juridică.

Societatea de gimnastică, sport şi muzică va deschide de la 15 Februar o secţiune de scrimă, în care va preda maestrul de arme Babeş, de la şcoala militară.

Vor putea urma şi amatori cari nu sunt membri ai Societăţei ; şedinţele vor avea loc Luni, Mercuri şi Vineri între orele 5—6 jum.

Inscrierile se fac de pe acum la aceleaşi ore.

Domnul P. Terenzi a fost recunoscut Diriginte al farmaciei Zfass din Iaşi.

Noul Consiliu comunal al urbei Trg. Frumos se va constitui Duminecă, 27 c. ora 11 jum. dimineaţa, în presenţa delegatului prefectului de judeţ, d. G. Botez, directorul prefecturei.

Curtea s. I a judecat astă-zi procesul lui D. Mihalopol, fost funcţionar la prefectura de judeţ, care s'a făcut vinovat de falşuri şi delapidări.

Mihalopol a fost condemnat la un an închisoare.

Contra acordărei unui moratoriu firmei inginer Brill, au făcut apel unii din creditori. S'a fixat termen de judecată 11 februarie, la s. II-a a Curţii.

Pentru înlesnirea publicului s'a instalat un oficiu poştal, telegrafic şi telefonic, în localul Camerei de Comerciu.

Oficiul este deschis în toate zilele de la 9—12 a. m. şi de la 3—6 p. m.

Numărul 1 din al doilea an al revistei lunare „Viitorul Romîncelor" a apărut azi.

Domnişoara Adela Xenopol, directoarea revistei, oferă publicului cetitor un interesant sumar datorit, d-nelor Fanny Emeric, Virginia Tomescu, Guirand, Elena Chirilă, Lucie Teodorescu, Marie dr. Gavrilescu, Elise Angela Naculaide, Simca şi Adela Xenopol.

D. dr. Floru, medic şef al oraşului, se 'ntoarce mîne în localitate, venind din străinătate.

Domnul Lazăr Grecea, institutor în Iaşi, a fost numit revizor şcolar al judeţului Suceava.

Focul din str. Nicolina a mistuit o parte din imobilul locuit de d. Leiba Clinger, asigurat pentru 11 mii lei şi o parte din proprietatea d-lui Berman Grossman, asigurată cu 9 mii lei.

Autorităţile bănuiesc că focul a fost pus.

D. general Presan a venit în localitate trăgînd la hotel Traian.

Retragerea lui Penel.—Representaţia ce a dat-o C. B. Penel la teatrul din Iaşi cu prilejul retragerei sale din acel teatru, a avut un mare succes, moral şi material.

Iată discursul rostit de Penel spre răspuns la sărbătorirea sa pe scenă.

Ingăduiţi-mi să vă mulţumesc din suflet, în puţine cuvinte, — căci mie, care am fost un copil răsfăţat al vervei, cuvintele 'imi sunt astăzi lucruri foarte scumpe — să vă mulţumesc d-voastră tuturora pentru bunătatea plină de înduioşare cu care dovediţi încă şi astăzi, că munca mea artistică n'a fost în zădar, că vă aduceţi aminte de ea şi că i-aţi înţeles tot dragul şi tot focul sacru pe care în vremea deplinităţii vigoarei mele artistice, l'am dat acestei scene, pe care am iubit-o şi o iubesc încă cu iubirea amantului pasionat.

De la ea însă astăzi îmi iau ultimul adio.

Mulţumesc publicului ieşan, intelectualul, cunoscătorul şi just apreciatorului public, care cu aprobările şi simpatia lui, îmi dăduse aripi de înnălţare ; mulţumesc presei noastre pentru sprijinul şi îndemnul acordat ; mulţumesc autorităţii teatrului nostru, pentru bunavoinţa şi grija cu care m'a tratat, în nenorocire... şi vă mulţumesc, vouă, despărţindu-mă cu ochii în lacrimi, o, colegi şi camarazi de muncă artistică, cu cari am trăit împreună zilele cele frumoase ale vieţei mele triste.

*

Telegramele primite la retragerea lui Penel din Teatru

Regretînd prematura retragere primeşte admiraţia şi afecţiunea mea prieteneassă

Fagure

*

Mă asociez din inimă la manifestaţia de dragoste ce ţi se face.

Sadoveanu

*

Iau cu tot sufletul parte la serbătoarea de retragere a marelui artist de ale cărui mari succese e legată atît de viu amintirea mea.

Gîrleanu Directorul teatrului naţional Craiova

*

In această apoteoză a sărbătorii muncii şi talentului tău camaradul primelor începuturi, frate în acelaş ideal, cu inima şi sufletul, sunt alăturea de tine. Iţi urez ca această retragere... temporară să-ţi dea prilejul să făureşti alte creaţii cu cari într'un apropiat viitor să dobîndeşti noi triumfuri.

Sturza, societar al teatruluia naţional Bucureşti

*

Dorindu-ţi încă mulţi ani de sanatate şi fericire luăm cu sufletul parte la serbătoarea de azi.

Artiştii teatrului naţional-Craiova

*

Frumoasa amintire ce ai săpat adînc în inima tuturor, cari te-au cunoscut să fie însoţitoarea vecinică a vieţei tale până la adînci bătrîneţe.

Stănescu-societar Teatrului-Naţional Craiova

*

Sănătate, ani mulţi şi fericiţi.

Fărcăşeanca Artistă Craiova

*

Iubite Domnule Penel,

Permite-mi să-ţi mulţumesc pentru trimiterea broşurei „Retragerea din Teatru a artistului Penel".

Am citit-o cu mult interes şi cu multă mulţumire sufletească. Sunt puţini oameni de talent ca d-ta şi tot atît de puţini acei cari au o inimă atît de bună. D-ta nu mă uiţi nici odată ! Regret că distanţa Iaşului e atît de departe căci almintreli a-şi fi fost fericit ca să asist la succesul d-tale din 23 Ianuarie.

Totuşi absenţa mea de la reprezentaţie nu va micşora succesul d-tale moral şi material, cari sunt atît de asigurate prin talentul şi simpatia pe care te bucuri.

Copii mei au examinat cu atenţiune diferitele roluri pe care le-ai creiat.

Al D-tale devotat dr. Gr. Marinescu Bucureşti.

Noul program cinematografic Pathé Frères din Sala Circului Sidoli, ce se reprezintă astă-seară Vineri cuprinde între altele :

Aţi otrăvit omenirea ! (Le Poison de l'humanité), splendidă desfăşurare în 3 părţi. O duioasă povestire, în care se oglindesc obiceiuri triste ale societăţei moderne. Din seria filmelor lungi teatrale, ediţia pariziană.

Magistrala interpretare de către artiştii dramatici ai teatrelor pariziane.

Artist din dragoste, scene foarte humoristice.

Ghimiţă comisionar, comedie.

Tîndală şi statua, scene comice.

Benares, oraş în India. Aci s'a născut Buddha, marele legiuitor, fundatorul religiei buddhiştilor.

Gulerul lui Ţicnilă, scene comice.

Mîne Sîmbătă matineu la 3 ore şi seara reprezentaţie la 9 ore.

Poimîne Duminică 20 Ian. (2 mat. şi reprez. serală) cu program nou duminical.

Sinuciderea unui cunoscut spărgător.—Pungaşul Iosif Marjitchi autorul presupus al senzaţionalului furt prin spargere de la fabrica de rafinării spirtoase Calman Fischer din localitate, a fost găsit strangulat în celula sa din arestul preventiv. Toate încercările de a-l readuce la viaţă au fost zadarnice. De cînd a fost arestat şi pînă acum el n'a făcut nici o declaraţie asupra senzaţionalului furt, din care cauză n'au putut fi încă descoperiţi şi tovarăşii lui.

Odată cu dispariţia sa întreaga afacere va fi clasată. El s'a strangulat de gratiile celulei, prin mai multe fâşii rupte dintr'un ştergar.

In strada Nemţească s'a constatat azi un caz de scarlatină.

Eri la penetenciarul local a încetat subit din viaţă, criminalul C. Moţanu.

D-nul procuror Baican anchetează.

Autoritatea poliţienească, a arestat pe numitul Moise Midrea, venit eri noapte din Rusia, cu un paşaport, vechiu dela 1886.

Procesul săteanului Gr. Mazilu, acuzat de omor, ce urma să fie judecat astăzi, de către juraţi s'a amînat pentru sesiunea viitoare, din cauză că prevenitului, care n'avea apărător, nu i-s'a putut găsi un apărător din oficiu

Mîne seară Sîmbătă 25 Ian. va avea loc în sala hotelului Binder, obişnuitul bal mascat dat de Dukaten.

Junge Norddeutsche

sucht Stellung als Kinderfräulein în Jassy oder Bukarest ; wenn Reisevergütung auch Ausland.

Gefl. Offerten unter M. L. 50 an die Expedition d. Blts erbeten.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 25 Ianuarie

CE NE OFERĂ BULGARIA ?

Pentru flota naţională

Bucureşti.—De la 28 Decembrie 1912 şi pînă la 22 Ianuarie 1913, s'au strîns din ofrande pentru flota naţională suma de 305,447 şi 80 bani.

Banii sunt depuşi parte la Banca naţională şi parte la prefectura de Ilfov.

O scrisoare anonimă

Bucureşti. — Ca răspuns la scrisoarea pe care a publicat-o în ziarul „Figaro", d. Disescu a primit eri o scrisoare anonimă din Paris, foarte injurioasă la adresa Romîniei, prin care spune că cererile ce le formulează Romînia, sunt nedemne de o ţară ce se respectă. D. Disescu n'a dat nici o importanţă acestei scrisori, care nu poate fi de cît opera unui bulgar.

Noua intervenţie a Puterilor

Francfurt.—Ziarul „Francfurter Zeitung spune, că dacă se va adeveri, că în adevăr turcii au fost din nou bătuţi la Galipoli. Puterile vor face o nouă intervenţie pentru încheerea păcei.

Capturarea cargoboturilor romîneşti

Bucureşti.—Cu privire la capturarea cargoboturilor romîneşti Dobrogia şi Iaşi de către flota greacă se afirmă următoarele :

E drept că aceste cargoboturi au fost capturate de flota greacă şi aduse la Pireiu, bănuindu-se că transportă cărbuni pentru armata turcă.

Insă în urma expicaţiilor date de ministrul Romîniei din Atena, ambele carcoboturi au fost eliberate.

Demisia d-lui Filipescu

Bucureşti. — Azi dimineaţă a circulat din nou în Capitală svonul despre demisia d-lui N. Filipescu, Ministru de domenii.

Un redactor al *Adevărului*, **intrebînd pe d. Filipescu, acesta a desminţit formal svonul.**

Scrisoarea Imparatului Austriei

Berlin. — Ziarul „Berliner Tageblatt" află din Petersburg, că scrisoarea Imparatului Frantz Iosef a produs o aşa impresie asupra Ţarului, în cît e probabilă chiar stabilirea unei înţelegeri între Austria şi Rusia.

Consfătuirea fruntaşilor liberali

Liberalii declară că vor da tot sprijinul guvernului

Bucureşti.—Fruntaşii liberali şi membrii comitetului executiv liberal, s'au întrunit azi dimineaţă, la oarele 10, sub preşedinţia d-lui Ionel Brătianu.

D. Ionel Brătianu, luînd cuvîntul, zise, că date fiind declaraţiile guvernului, că nu s'a renunţat la Silistra şi că glasul Romîniei va fi ascultat, partidul liberal nu înţelege să facă nici o greutate guvernului, ci din potrivă i acordă tot concursul, ca şi pînă acuma.

Această atitudine a noastră este motivată şi prin faptul, că în guvern toţi miniştrii sunt solidari şi de aceia ei majoritatea are încredere deplină în acest guvern, acordîndu-i cel mai devotat concurs.

N'am vra să se spuie — a adăugat şeful partidului liberal,— că partidul liberal a pus beţe în roate guvernului ţărei, cu atît mai mult, cu cît acesta a declarat în plin parlament, că nimic din drepturile şi demnitatea ţărei nu vor fi ştirbite".

După discuţie, s'a redactat un comunicat, ce va fi publicat prin ziarele liberale prin care se va arăta, că partidul liberal nu înţelege să facă greutăţi guvernului, în rezolvirea conflictului cu Bulgaria, atîta vreme, cît guvernul dă asigurări formale că glasul ţărei va fi ascultat.

Ce oferă Bulgaria?

Petersburg.—Ziarul „Retsh" dă o sumă de amănunte asupra protocolului încheiat la Londra între d-nii Mişu şi Daneff.

Cu privire la cererea României, ziarul afirmă numai că România cere întreaga regiune a Silistrei, pînă la Balcic.

In ceia ce priveşte însă oferta Bulgariei, ziarul rusesc o dă textual, zicînd că ea consimte în următoarele 9 punote :

1) Bulgaria se declară gata a desfiinţa toate întăriturile din Silistra.

2) Rectificarea graniţei dobrogene să fie făcută de o comisiune mixtă.

3) Acordă României 20 sate.

4) României i se acordă dreptul de a construi cetăţi în largul graniţei bulgaro-romîne, iar Bulgaria renunţă la acest drept.

5) Bulgaria acordă Romîniei o fâşie de pămînt la Mare, lîngă Mangalia, în întindere de 5—6 kilometri.

6) Romînii şi cuţovlahii, se vor bucura de dreptul autonomia ei pentru şcoli şi biserici.

7) Se acordă dreptul Romîniei de a construi un pod peste Dunărea, în orice parte va crede de cuviinţă.

8) Romînilor stabiliţi în Bulgaria li se vor acorda mari avantagii comerciale şi culturale.

9) Dacă Romînia va accepta aceste oferte, apoi se vor stabili raporturi amicale între ambele ţeri.

*

Ziarul Rusesc mai adaugă că Silistra este un oraş pur bulgăresc, centrul Mitropoliei bulgare, şi că poporul bulgar nu va accepta cedarea acestui oraş.

Principele de Hohenlohe la Petersburg

Viena.—Ziarele din Lemberg află din Petersburg că poliţia ar fi aflat că comitetul de acuzaţiune ales de asociaţia poporului rus trebuia să puie la cale un proect de atentat contra principelui de Hohenlohe ; poliţia a pătruns în localul adunărei, arestînd pe toţi membrii comitetului de acţiune.

Prima Societate de Economie din Urbea Iaşi

Convocare

Domnii membri ai Primei Societăţi de Economie din Urbea Iaşi sunt convocaţi în Adunare generală pe **Duminică 27 Ianuarie 1913**, ora 1 jum, p. m. în localul Şcoalei Primare Trei-Erarhi din strada Stefan cel Mare.

La ordinea zilei sunt următoarele cestiuni :

1) Raportul Comitetului de administraţie asupra mersului afacerilor Societăţei în cursul anului, social 1911—1912, aprobarea bilanţului şi descarcarea administraţiei de gestiunea acestui an.

2) Raportul Comisiunei de Control privitor la constatările ce dînsa a făcut, verificînd registrele de comptabilitate şi operaţiunile efectuate în intervalul de la 1 Mai la 31 August 1912 şi care comisiune a luat parte la alegerea şi împărţirea dividendului pe anul 1911—1913.

3) Alegerea unui membru în Comitetul de Administraţie al Societăţei, care va fi tras la sorţi în şedinţă, conform Statutelor. Membrul eşit la sorţi poate fi reales.

4) Alegerea Comisiunei de control conform Statutelor, pentru verificarea gestiunei pe timpul dela 1 Septembrie — 31 Decembrie 1912.

5) Votarea budgetului Societăţei pe anul social 1912—1913.

6) Chestiunile ce se vor ivi în cursul şedinţei.

Aceasta fiind a doua convocare, adunarea poate lua deciziuni obligatorii pentru toţi membrii Societăţei cu majoritatea voturilor asociaţilor prezenţi, conform art. 53 din statute.

Preşedinte, **V. I. RADU.**

M-lle Louise Bornstrom

— Brodeuse —

Iaşi, Şoseaua Arcu No. 9

se însărcinează cu ori-ce fel de broderii lucrate în matasă, fir de aur şi argint ; monograme fine mari şi mici şi ori-ce desemnuri de bun gust.

Confecţionează lingerii pentru dame cu preţuri moderate. Doamnele se pot adresa şi prin cărţi postale.

Franceza, Germana, Latina, Matematici, *elevi de curs primar secundar ; preparaţiuni serioase conform programei ministeriale special pentru elevii pregătiţi în particular şi pentru cei din şcoalele statului face,*

V. Emil Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magaziile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

de primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17,

NEVRALGIE
Hapurile Doctorului Mousette
ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE
Nevralgiile cele mai grele de cap, dureri de dinţi, migrene, Sciatice, Reumatisme, Durerile de cap, de dinţi, de urechi, de ochi, de piept, de stomac, de rinichi, de ficat, de vezică, de matrice, de ovare, de mădulare, de cap, de dinţi, de gâmnea, de ochi, de piept, de stomac, de rinichi, de ficat, de vezică, de matrice, de ovare, de mădulare, de cap, de dinţi, de gâmnea, de ochi, de piept, de stomach

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1793 — Duminică 27 Ianuarie 1913

România în marea diplomaţie

Nu suntem încă destul de dumeriți asupra impresiunii ce ne va lăsa epoca de enervare și frămîntare politică, prin care trecem. E însă în afară de ori-ce îndoială că-i vom păstra amintirea ca despre o vreme în care s'a vorbit mult, foarte mult—poate mai d ept ar fi zicem: prea mult — de noi. Și, coincidență mult mai interesantă încă,—s'a întîmplat să se vorbească despre țara romînească nu numai în publicitatea contemporană, dar să se publice, simultan, o adevărată pletoră de documente diplomatice, în care numele Romîniei ne întîmpină la tot pasul.

S'a arătat în ziar, eri, că „Le Temps" din 4 Februarie, acordă un loc extrem de larg acordului bulgaro-romîn... în perspectivă. Dar în același număr al ziarului parisian găsim pagini din Memoriile fostului prim-ministru al Italiei, Crispi. Cu data de 22 Mai 1889 acesta notează în carnetul său, cu prilejul unei vizite la Bismarck—în capitala Germaniei,—reproducînd o convorbire cu Cancelarul de Fier:

Bismarck: Nu trebuie împiedecată Rusia să meargă la Constantinopole; în situația ei actuală este inatacabilă. Pe Bosfor, ar deveni slabă și ar putea lesne să fie bătută.

Crispi: Iar *Romînia și Bulgaria* i-ar cădea pradă amîndouă...

Bismarck: Rusia lăsată liberă,—Franța se va despărți de dînsa și astfel vom evita un mare război. Dar împiedecată să înainteze, se va arunca asupra Galiției și vom avea o criză generală.

Crispi: Cîte trupe are Rusia la frontiere?

Bismarck: 200,000 de oameni spre granița noastră, 300,000 spre Austria; nici o armată spre frontiera Romîniei...

...Rusia vrea Constantinopolul; s'o lăsăm să-l iee. Ce să ne îngrijim noi de Sultan. Să-l lăsăm în voia soartei. Cînd vor fi în Constantinopol, Sultanul se va deprinde cu protectoratul lor. Numai să-i lase haremul și nu va cere nimic altăceva...

Crispi: Ar fi însă o nenorocire pentru statele dunărene, care ar fi înghițite.

Bismarck: Nu; Rusia vrea numai ca ele să aibă principi ortodoxi.

Crispi: In Romînia lucrul se va împlini curînd. Situația Regelui Carol e zdruncinată; partidul rusofil și-a reluat dorința de a pune un hospodar pe tron.

Bismarck: Romînii merg încă mai departe: ar vrea să distrugă unitatea Statului și să formeze iar două principate, cu două capitale, Iași și București.

Cu data de 25 Mai găsim dialogul:

Bismarck: Aveți neînțelegeri cu Turcii?

Crispi: Turcia este un animal care nu știe ce face.

Ziarul francez crede că origina albaneză a lui Crispi îi inspiră o ură de moarte contra Turciei.

Dar interesant este că fostul Sultan Abdul Hamid, în „jurnalul" său pe care-l publică o revistă berlineză face reflecții asupra anti-islamismului lui Bismarck și se arată foarte amărît de aceasta. In 1903—acum zece ani abia!—fostul Sultan-Roșu notează:

„...Ce păcat că Bismarck n'a vroit să ne primească în Tripla Alianță! Impăratul Wilhelm ar fi trebuit să ne anexeze binișor la Triplicea. Germanii ar fi profitat,—dar și noi odată cu dînșii".

Sunt, în acele note ale lui Abdul Hamid, lucruri nu numai interesante, dar și inteligente; ele arată că simțul, sau „flairul" politico-diplomatic nu-i lipsia Padișahului detronat. Așa, după ce analizează ceea ce după dînsul alcătuește obstacolul etern pentru înjghebarea unei alianțe balcanice — căci, de pe atunci încă, proiectul era urmărit a se aduce la îndeplinire — Abdul-Hamid conchide cu resemnare:

„Diviziunea, neîncrederea mutuală, condamnă Statele din Balcani la o totală neputință. *E adevarat însă că dominațiunea noastră în Europa se întemeiază pe neînțelegerea între popoarele balcanice*". Și numele Romîniei revine la tot pasul în aceste note ale Sultanului-Roșu.

Remarcabil este că, pe atunci încă, Hamid presimția dușmănia franceză și o explica foarte bine. După ce examinează rolul mare al Francejilor sub Abdul Aziz, Abdul Medfid și sub el — Hamid — adaogă, sincer:

„Natural, e jignitor pentru acești „domni" susceptibili, că acum avem Germani ca instructori militari și în ministerele noastre". Vorbind de Bulgari, Sultanul scria:

„Ce alta vrea Rusia decît să împingă panslavismul pînă la Bosfor? Bulgarii sunt avant-garda acestei tendințe rusești. Ei sunt și rămîn instrumente docile ale țarului. Slavă lui Allah, Bulgarii și Grecii se uresc ca focul și apa. Numai Grecia și helenisul pot servi de zăgaz pentru Turci contra Paslavismului." Foarte mult se bucură Abdul Hamid de victoriile Japonezilor, în speranță că aceasta va mai ținea în loc pe Ruși. In ce privește perderile suferite prin emanciparea treptată a țărilor balcanice — *începînd* cu *Romînia* — Abdul-Hamid se mîngâie, cum s'a văzut, că „au căzut numai niște ramuri veștede de pe trunchiul de stejar, voinic al Turciei."

Crengile erau însă mult mai tefere de cît trunchiul!...

Tot în zilele aceste din urmă s'au publicat Memoriile fostului Cancelar german de Hohenlohe. La 20 Iunie 1888 găsim notele următoare:

„...Waddington îmi spune că Rusia a acordat definitiv linia Bălcanilor. Intrevorbirile continuă cu privire la Sofia. Englejii cer ca Turcii să primească în schimb Varna. *Dacă Romînii cer toată Dobrogea, nouă Bulgarie s'ar găsi astfel separată de Mare. Rusia cu greu o va admite.* Waddington socoteste că despărțind Bulgaria în două țări cu organizație deosebită, se pregătesc noui complicațiuni. El ar găsi mai bine să se dea Bulgariei de Nord o completă independență și să se lase Sudul cu totul Turciei. Se ezită încă asupra ceea ce se va da Greciei. Englejii nu se opun la mărirea Greciei, dar nu voesc a sili pe Turci să cedeze Creta, etc. Turcii, cari stiu aceasta se împotrivesc și ei. Andrassy a declarat lui Waddington că trebuia cu orice preț să ocupe Bosnia și Herzegovina. Pentru moment este vorba de o simplă ocupațiune."

Că figurăm cu atîta stăruință în documentele diplomatice, e o slabă consolare pentru neajunsurile ce ne-a făcut înalta diplomație de eri.

Sperăm că va avea mai multe scrupule — acea de astăzi, pentru că va întîmpina o conștiință națională mai deplină și mai energică.

A

Discursul d-lui Take Ionescu

Rostit la Cameră în ședința dela 23 Ianuarie 1913

— După notele stenografice —

Domnilor deputați,

Dacă nu am putut până la această vrîstă să dau d-lui Arion promisiunea că sunt un sentimental, — deși a avut ocaziunea să mă cunoască mai bine decît mulți alții, — renunț să i-o dau pe viitor.

O voce: A uitat!

D. *Tache Ionescu, ministru de interne:* De aceea stînd pe terenul pur al realității, am prea adînc sentimentul răspunderei și al datoriei către țară, pentru ca să fac chestiune personală în asemenea ceasuri.

Acest sentiment este așa de adînc, în cît combativul, pe care l'ați cunoscut, face loc, pentru un moment, aceluia care rabdă și nu răspunde.

Sunt lucruri însă, d-lor, cari trebuesc luminate.

D. Virgil Arion mi-a găsit un prim cusur: un discurs ținut la club 5 zile după venirea la guvern. Lucru curios, aceasta nu a împedicat colaborarea d-lui Virgil Arion în alegeri, precum nu a împedicat și adesiunea d-sale către guvern până la Ianuarie 1913.

Vreau să vă citesc acel paragraf, fiind că este foarte scurt. Se începuse în țară numai o agitațiune pentru drepturile României, dar această agitațiune căpătase o așa formă, în cît putea să dea străinătății impresia unei gelozii. Și atunci iată cuvintele mele:

„Se ridică la hotarele noastre o mare națiune. Eu nu am nici gelozie, nici invidie..." (Aplauze prelungite: bravo).

Eu persist și astăzi în acele cuvinte pe care le-am spus atunci, cum nu retrag nimic din cuvintele mele. Rog pe d. Virgil Arion să propună o moțiune de neîncredere pentru unul din miniștri, pentru mine, căci nu retrag nimic din aceste cuvinte: „Nu am gelozie nici invidie". (Aplauze prelungite).

De cîte ori voiu vedea într'o țară oarecari — chiar dacă ar fi chemată această țară să se găsească în opunere cu țara mea la un moment dat, sau chiar dacă ar fi destinată să fie cu țara mea în opunere permanentă, — de cîte ori voi vedea calități de bărbăție, de patriotism, de unitate de conștiință, de atîtea ori voiu simți admirațiune, și nu voiu avea decît un lucru în minte: să-l întrec pe acest teren, dar nu să-l invidiez. (Aplauze prelungite).

In viața mea de individ, nu am simțit nici odată, față de nimeni, nici sentimentul invidiei, nici al geloziei. Nu-mi cereți, ca membru al unei comunități, al unei patrii, să am sentimente pentru patria mea, cari nu-și găsesc locul nici în strîmtul meu individualism. (Aplauze).

S'a legat d. Arion de un articol din „La Roumanie". Cu drept, d. președinte al consiliului zicea: „Nu toate articolele dintr'o gazetă pot face pe cineva răspunzător". D-lor, este al meu articolul. S'ar fi putut întîmpla să nu fie al meu; dar este al meu, din cuvîntul dintâiu și până la cel din urmă.

Ce ziceam în acel articol? Este intitulat „In viitorime". Ziceam că, în viitorime, cînd se vor lichida definitiv problemele ridicate de acest război, se va putea întîmpla, și eu cred că se va întîmpla, o strînsă legătură între cele trei state vecine: Turcia, Bulgaria și România. De ce oare nu a-și putea să prevăd acest lucru și să nu cred în realizarea lui?

Ziceam în articolul meu, că acestea sunt „viziuni" dar cîte viziuni nu se transformă în proviziuni? Și, pe ce mă întemeiam? Ziceam că, pînă azi, o legătură strînsă nu putuse să se facă între noi și Turcia si vedați că nu a fost pentru că ea ar fi implicat lupta noastră pentru a menține starea de lucruri a creștinilor din Orient, ceea ce ar fi fost imposibil.

Ziceam, pe de altă parte, că nu se putuse să fim nici alături cu Bulgarii, fiind că Bulgarii erau Stat cuceritor, care se gîndea la război pentru Bulgarii din peninsula Balcanică.

Pentru viitorime însă vedeam puțina înțelegere între cîte 3.

Era proviziunea mea. Nu are dreptul nimeni să-mi împiedice viziunile mele, cu o condițiune: să nu fac din viziunea mea o acțiune de guvern, o acțiune a guvernului din care fac parte.

Dar faptul că vorbiam de o înțelegere și cu Turcii și cu Bulgarii nu exclude ori ce idee de actualitate?

Atîta ziceam: eu văd într'o zi, Turcia stînd la Constantinopol, spre interesul nostru al tuturor, fiind-că dacă ar pleca de acolo, s'ar turbura totul, și văd o Bulgarie satisfăcută, cu care vom putea trăi bine, ori ce s'ar întîmpla astă-zi între noi și ei.

In adevăr, nu vedeți, domnilor, că sîrbii și bulgarii astă-zi sunt împreună, după ce n'au trecut de cît 27 de ani de cînd încheiau aci la București, un tratat de pace, în urma unui crîncen război?

Și atît ziceam; văd putința unei legături trainice, între aceste trei state, legătură care ar reprezenta o așa forță în Orient, în cît, de sigur, ar putea chiar să devie un factor politic însemnat.

Ce trădare este în aceasta? In ce s'au trădat interesele Romîniei? Puneți d-v. ca axiomă că veșnic între statele noastre, orice s'ar întîmpla azi, veșnic în toate împrejurările au să fie ostilități?

Atunci trebuia să vă opuneți la compunerea guvernului acestuia, trebuia să vă aduceți aminte că acum cîți-va ani, în discuțiunea unui răspuns la Mesaj, am spus la Mesaj, am spus de la acea tribună — și nu retrag nimic — că pentru mine este o axiomă a politicei romînești, că trebuie să avem bune raporturi cu vecinii noștri.

In ceea ce privește acțiunea de guvern, din ceasul în care s'a compus acest guvern, acțiunea a fost absolut unitară: ea a fost condusă, firește, cum trebuia să fie condusă, de primul-ministru, și ministru de externe. Sunt absolut răspunzător de această acțiune guvernamentală, și n'aveți îndoială că în ceasul cînd ar fi o neînțelegere între noi, nu am fi oameni cari să ne agățăm de banca ministerială, ci am lichida mai întîiu între noi ce ar fi de lichidat, și am veni apoi în public, să dăm socoteală de faptele noastre.

Această acțiune unitară, am convingerea că am dus-o, sub conducerea primului-ministru, spre cea mai bună apărare a intereselor țărei, și că a fost o acțiune care a avut succes.

Am iarăși convingerea că oricine își închipuește că suntem aici la sărbătoare, iar nu la cele mai dureroase încercări, nu-și dă seamă nici de gravitatea problemei, nici de imensitatea răspunderei. (Aplauze prelungite și îndelung repetate).

OAMENI ȘI LUCRURI

MOLIPSIRE

Precît e cu putință, în actualele împrejurări, ca publicul să se mai preocupe de interese obștești, de îndatoriri morale și de chestiuni giugașe din domeniul moralei sociale, ne-am permite a face următoarele constatări și reflecții. Ele sunt înainte de toate, esențialmente iașane.

Nu e zi, dar absolut nici o zi, în care printre informațiunile ziarului să nu apară și acea fatală noutate cotidiană privitoare la cazuri de boli contagioase. Ca un fir roșu — o, cu deosebire roșu — trece, zi după zi, aratarea că s'au ivit noui bolnavi de scarlatină. Un caz, două, trei, — lucrul nu importă. Nu cifra propriu zisă; nu numărul ca atare interesează aci în primul loc, — ci însu-și faptul ivirii acelor cazuri, nelipsite, obsedante — dacă nu dezesperante prin abundența numărului, desigur însă prin frequența cazurilor, prin persistența cu care se ivesc, prin tenacitatea cu care sfidează rigoarea măsurilor sanitare și le fac — oarecum — de prisos, deși în anii din urmă s'a adaos un serviciu special de supraveghiare și de izolare a bolnavilor contagioși.

A rămas, după toate aparențele un factor mai greu de disciplinat și de utilizat în aceste împrejurări: publicul.

Dacă, după atîta vreme și atîtea sforțări, cazurile de scarlatină — căci de acestea e vorba în special — nu au dispărut, ci continuă să apară ici-colo cu o regularitate matematică, nu se poate trage altă încheiere decît acea că izolarea lasă de dorit. Fie că nu se daclară la vreme, ori nu se declară de loc, unele cazuri,— fie că publicul rezistă și nu se supune bucuros și prompt măsurilor sanitare cari, în definitiv, se reduc la una singură, eficace: izolarea.

S'a putut vedea, chiar acum de curînd, pînă unde a mers lupta între o familie din centrul orașului și medicul unei despărțiri, cînd acesta din urmă a fost nevoit a recurge la parchet și la autoritatea centrală superioară pentru a obținea un lucru atît de elementar și de util tuturora: izolarea.

Educația publicului nu e încă făcută atît de bine, încît să înțeleagă că în interesul orașului, spre apărarea miilor de familii întru totul nevinovate de *accidentul* unic survenit într'o singură familie, aceasta din urmă are datoria sacră de a nu se opune cu egoism și fără motiv serios la izolarea bolnavului. Cu atît mai mult acum, cînd orașul posedă excelente pavilioane de izolare și cînd este o adevarată rușine să cetim zi cu zi știri despre nuoi cazuri, proaspăt ivite în oraș.

Rodion.

Armament și metodă germană
Armament și tactică franceză

Se știe, cît de mult a fost cîntată victoria aliaților balcanici ca o victorie a științei și armamentului francez și cum multor Romîni li se strîngea inima de îngrijorare, cînd citeau vești de acestea, întrucît și noi am avea armament german și am fi sub influența științei germane.

In numărul de Februarie 1913 „Deutsche Rundschau" conține un articol foarte frumos și plin de învățăminte cu titlul *„Infrîngerea Turciei tinere și posibilitatea unei noi ridicări a ei"*, scris de mareșalul *Treiherr von der Goltz*, care din 1883 pînă în 1895 a lucrat la reorganizarea armatei turcești. Indrept la acest articol pe aceia, cari caută o încercare de explicare complectă a ultimelor evenimente; aici însă pentru toți, cari au nevoe de încredere și tărie sufletească, traduc în cele următoare sfîrșitul acelui articol, în care se atinge chestiunea aceasta.

„...Asupra netrebniciei armamentului german de cînd cu lupta de la Cetalgea din 17—19 Noembrie s'au liniștit; se pare că această netrebnicie nu s'a făcut de loc simțită acolo.

„Zgomotul, care se făcuse asupra acestui punct și care a răsunat și în presa germană, a încetat și fără de explicațiile, care mi s'au cerut de către aceasta, în parte în modul cel mai necuviincios. Dar nici cu cea mai mare bunăvoiniă nu se poate găsi, ce motiv am avea noi Germanii, să prevenim pe adversarii noștri presumplivi asupra unei desconsiderări a tacticei și armamentului nostru. Aceasta de obicei se transformă în greșeli fatale pe viitoarele cîmpii de bataie, cum s'ar mai întîmplat odată în anul 1870.

Și a opri pe adversarii noștri de la acestea într'adevăr nu e datoria noastră Ar fi posibil, ca agenții harnici să zmulgă ici colo cîte o comandă fabricelor germane de arme, întemeindu-se pe aceste palavre. Dar aceasta nu se va întîmpla decît acolo, unde un guvern foarte puțin independent sau slab nu se conduce în chestii de armament de judecata proprie și de rezultatul unei examinări sistematice, ci după articole de gazetă, și cazurile acestea desigur sunt rare..."

Turcia asiatică

Turcia asiatică — scria L'économiste français — are o suprafață de 1,800,000 kilometri pătrați, de 3 ori mai mare ca aceea a Franței și o populațiune de 17—18 1/4 milioane de locuitori; unitatea geografică fizică lipsește; sunt 5 țări; Anatolia sau Asia mică propriu zisă, Armenia, Siria, Mesopotania și Arabia turcească.

Anatolia	10,000,000	locui. și	500,000	klm.	pătr.
Armenia	2,450,000	» »	180,000	»	»
Siria	3,600,000	» »	220,000	»	»
Mespotama	2,000,000	» »	370,000	»	»
A. turcească	150,000	» »	530,000	»	»

Anatolia este singura provineie, unde — etnograficește — Turcii formează marea majoritate a populațiunii. Părțile cele mai locuite sunt hotarele mărginașe udate de apă, adică litoralul mărei de Marmara și Mărei Egee.

Platourile din interior sunt stepe aproape pustii la a căror sterilitate a contribuit mult și despăduririle. Culturile mediteraneene din văile fertile sunt: vița de vie, portocalul măslinul, smochinul și dudul.

Pescuitul bureților, e foarte tare desvoltat.

Orașele mai importante din Anatolia sunt: Smirna, Brusa și Trepizonda. Pe platouri, locuri mai favorizate, se cresc berbeci și capre de Angora, a căror lînă este vîndută chiar sub numele de cașmir.

Un basin de huilă de o mare valvare se găsește în Anatolia, în regiunea din apropierea mării Negre; exploatarea a și început să fie făcută de către societatea minelor din Heraclea și se extrag 50,000 tone de cărbune pe an.

In subsol sunt mine importante de aramă, zinc și plumb amestecat cu argint.

Armenia are ploi mai regulate și o suprafață mai fertilă ca Anatolia, In 1878, Rusia a anexat ținuturile Kars și Erivan. Orașele mai însemnate din din Armenia sunt: Erzerum, Bitliș și Diaberkir. Cu alte căi de comunicație și cu altă siguranță Armenia ar deveni una din cele mai mănoase țări turcești.

Siria este brăzdată de două culmi muntoase: Libanul și Anti-Libanul, care lasă între ele depresiuni profunde, străbătute de fluvii cu un volum restrîns de apă. Fluviul Orontele și Leontes se strecoară spre Mediterana, făcîndu-și loc prin culmea muntoasă mărginașe; al treilea fluviu Iordanul, se aruncă în marea cea Moartă.

In Siria centrală și septentrională se cultivă cerealele, arborii fructiferi și arbuștii; în partea de sud, în Palestina, apare palmierul, iar cultura cerealelor se restrînge simțitor.

Populaţia Siriei este cea mai amestecată din toată Turcia asiatică. Vilaetele Damasc şi Alep, sunt locuite numai de musulmani.

Provincia Libanului este locuită în cea mai mare parte de creştini, Ierusalimul are un număr destul de respectabil de creştini şi evrei.

Printre locuitori se găsesc şi cîte-va mii de păgîni. Cele mai multe oraşe mari din Asia turcească se găsesc în Siria, fiind adevărate centre industriale ; ţesătoria cu bumbac, lînă şi mătase, fabricarea armelor şi covoarelor.

In Siria, de altfel, ca în toate celelalte ţinuturi ale Turciei asiatice, introducerea progreselor europene şi întocmirea unei bune administraţiuni ar determina o epocă de înflorire, mărind populaţiunea şi exploatînd bogăţiile miniere.

Mesopotamia este străbătută de fluviile Tigru şi Eufrat; cu înzestrarea unor mijloace ştiinţifice de cultură, producţia ar fi de 10 ori mai mare ca cea de azi. Oraşele mai însemnate sunt: Basora, Bagdatul şi Mosul. Debuşeul natural al Mesopotamiei de nord şi chiar al centrului va fi mai curînd spre nordul Siriei în golful Alexandria, de cît în sud spre golful Persic.

Arabia turcească este un imens deşert. Oraşele sfinte : Meca şi Medina aduc un oare care venit, realizat prin călătoriile sfinte ale pelerinilor. Iemenul are cîte-va văi fertile, dar puţin cultivate. Exceptînd bogăţiile sale miniere, Arabia este un ţinut lipsit de orice valoare economică.

Turcia asiatică posedă 4.500 kilometri de drum de fier: 2300 în Anatolia, 900 în Siria şi 1300 pentru deservirea localităţilor religioase ; calea ferată care să lege Mediterana cu golful Persic, „drumul de fier de la Bagdat", nu este de cît în parte realizat.

Germania, Austria, Anglia, Rusia şi Franţa sunt ţările europene, cari 'şi dispută preponderenţa în Turcia asiatică şi cari urmăresc cu cel mai viu interes desvoltarea economică, financiară şi politică a acestei ţări.

UN APEL

Prietenul nostru avocat George Skarlet publică următorul apel, cu rugămintea de a fi reprodus de presă :

Cele mai desperate şi mai critice situaţiuni îşi au totuşi remediile lor cînd putem să ne dăm seama exact de imensitatea răului, în intregul lui, şi în acelaşi timp avem şi tăria de voinţă de a executa îndreptarea prin mijloace eroice.

De aceia e de dorit să nu căutăm să ne înşelăm noi singuri.

Nu mai e locul azi de chiverniseli personale, de ambiţiuni deşerte, de sclăvie a patimelor mari şi preocupaţiunilor mici: *e vorba de însăşi existenţa naţiunei noastre, în viitor.* De jurîmprejur suntem strînşi în braţe numai de vecini puternici şi ambiţioşi, cu năzuinţe ascunse şi cu planuri măreţe, pe spatele celor mici, cari suntem noi. Inăuntru suntem putreziţi în toate instituţiunile şi preocupările noastre publice: e trist, dar e adevărat şi 1907 a dovedit-o tuturora. Avem inteligenţe vii, avem savanţi, avem nababi, avem mai ales candidaţi de nababi, şi dinastii nouă în ţară, şi altele cari se formează acum,—*dar nu prea avem patrioţi!* Nu e momentul a face vinovaţi pe nimenea, ci e locul a uza numai de mijloace eficace de îndreptare urgentă, conforme cu situaţia. Aceasta nu se va realiza de cît cînd fiecare „ins" în parte vom căuta a ne face datoria întreagă prin fapte, nu prin vorbe. Intre mijloacele de luptă s'a propus a ne forma flote de apă şi aeriane şi s'a făcut apel la subscripţiile publice. Am văzut diferite reclame că cutari funcţionari înalţi, cutari industriaşi, cutari mari proprietari, etc., au cedat în acest scop patriotic, veniturile lor... *pe cîte zi.* Nu e oare cam ridicol şi meschin mai ales cînd se recurge şi la reclamă? Poate un singur gest frumos e cel apreciat la înălţimea situaţiunei,—şi spre ruşinea noastră, a bărbaţilor din aceste timpuri critice, şi acela era făcut de o femee!

Am văzut că o Doamnă din Moldova a oferit ca ofrandă patriotică, tot atît cît cea mai înaltă instituţie financiară din Ţară, cît Banca Naţională. Vai, nouă bărbaţi romîni, ce fel de sînge curge în vinele noastre şi ce fel de preocupări avem în sufletele noastre ? !

Dar, să revenim la propunerea mea.

Propun,—*şi din partea mea pe lîngă tributul material ofer şi o muncă efectivă zilnică de cîte 2—3 ore,—„a forma o ligă patriotică a oamenilor independenţi şi meseriilor libere, ca proprietari, ingineri, profesori, doctori, avocaţi un fel de confederaţie... anti-balcanică, (căci exemplele bune trebuesc luate de ori unde le găsim). „Care ligă prin conferinţe întruniri şi propagandă ziaristică, creînd un organ nou patriotic, să se rîdice la înălţimile sufleteşti ale momentului, lăsîndu-ne angajamente solemne a nu cere nici primi nimic de la partidele politice, cari îşi au programele şi idealurile lor proprii".*

Să chemăm prin ordine şi exemple frumoase pe fiecare cetăţean la datoria cea mare şi noi ceidintăi să dăm pilde de sacrificii reale prin fapte, iar nu prin reclame puerile şi meschine, cari zugrăvesc şi mai trist situaţianea de azi, din Ţară.

Cu modestele mele mijloace mă înscriu cu cea mai mare plăcere, cu cîte una sută lei pe fiecare lună.

Să ne dăm mîna toţi Romînii cari simţim la fel şi să formăm o republică a gîndirei libere romîneşti şi a exemplelor demne de oameni independenţi, spălînd astfel ruşinea şi degradarea civilă, care roade fundamentele naţiunei noastre, în prezent.

Să ne desbrăcăm de preocupaţiunile mici şi de spiritul de parvenire,—căci ne furăm singuri şi nu ştim unde putem ajunge,—şi înălţîndu-ne sufletele, fraţi romîni, către paginele de glorie şi eroism ale trecutului nostru, acolo să căutăm deslegarea nepriceperei noastre presente şi salvarea naţiunei noastre, în viitor. Ceea ce noi vom înfăptui—şi de sigur vom înfăptui, dacă vom voi, — va fi o mică catenă, care ne va lega de lanţul glorios al strămoşilor noştri Moldoveni şi Munteni, cari pe lîngă suflete înalte, făceau sacrificii enorme de sînge, de bani, de pribegie, apărînd onoarea naţiunei noastre.

Nu ne simţim oare mîndri a merita bine-cuvîntarea lor, în locul blestemului lor? N'avem exemplul trist, al orgolioşilor şi puternicilor noştri vecini, de altă dată, al Polonilor de lîngă noi? Numai gîndind trebue să ne cutremurăm la întrevederea viitorului nostru.

Voi Romînii, cari nutriţi aceleaşi sentimente şi acelaş elan al faptelor nu numai al vorbelor goale, anunţaţi fie prin gazete, fie prin contact de la unul la altul decizia noastră formă de a urma calea indicată mai sus, pe care o vom perfecţiona prin sfătuiri împreună,—şi restul va fi uşor. Să nu ne descurajăm că vom fi poate puţini,—ceea-ce eu nu fac insulta Ţărei să o cred—dar chiar puţini însă decişi, îndoind puterile de luptă, vom realisa mîntuirea viitoare, contribuind la înverzirea temeliei putrezite a neamului nostru ;

„La fapte bune, puţini se adună ;
Dar mult pot acei puţini—împreună".

George Skarlet
Fost procuror, — avoca

Iaşi, 24 Ianuarie 1913.

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

O problemă grea de rezolvat

Chestia bisericească preocupă din nou pe romîni şi ruteni. — Convocarea unei mari întruniri publice romîneşti în această chestiune.—Părerea deputatului romîn Romul Renţ.

Cernăuţi 24 Ianuarie. — Am anunţat la timp, că chestia bisericească preocupă din nou populaţia creştină ortodoxă din Bucovina şi că fruntaşii romîni şi ruteni au căzut de acord asupra modalităţilor cum s'ar rezolva această chestiune. In primul moment s'a crezut exclus o apropiere între romîni şi ruteni pe chestia bisericească, din cauză că raporturile dintre aceste două popoare se înăsprise atît de cumplit în ultimul timp, că ori-ce discuţie pacinică între reprezentanţii lor, părea imposibilă de realisat. Acum însă, se vede aproape împlinit, ceea ce se părea la început atît de greu de realizat, căci deputaţii romîni şi ruteni au decis să se întrunească delegaţi de ai ambelor naţiuni într'o consfătuire comună şi să discute chestiunea ce îi frămîntă de decenii.

Partidele romîneşti s'au şi întrunit zilele acestea şi au hotărît conchemarea unei mari întruniri publice româneşti în care să se expuie din nou situaţia şi să se aleagă deputaţiunea care să negocieze cu rutenii. Această întrunire publică va avea loc Luni 28 Ianuarie în sala „Armoniei" din palatul naţional.

Zilele acestea partidele romîneşti coaliate au răspîndit un apel către populaţia romînească, explicînd scopul acestei întruniri. Cum însă pe aceste apeluri sunt semnaţi numai şefii partidelor naţional, conservator şi independent, pe cînd cel al partidului democrat nu este semnat, dă a se înţelege, că acest partid e contra unei tocmeli cu rutenii, şi că înţelege resolvarea chestiei bisericeşti din Bucovina, numai de romîni, de oare-ce originea bisericei de aici este pur romînească.

Faţă de această opiniune creiată populaţiei, din cauza nesemnării apelului şi democraţi, am ţinut să obţin părerea d-lui deputat dr. Romulus Renţ, unul din fruntaşii acestui partid care a scris foarte mult despre această chestiune.

D-sa mi-a declarat în primul rînd că deocamdată nu este autorizat a se exprima în numele partidului din care face parte, şi că poate să nu facă numai o expunere pe larg a chestiunei, în numele său personal.

Am primit propunerea cu plăcere, căci cu toate că d-sa se exprimă personal, cred că întreg partidul democrat se asociază în totul părerei d-sale. Iată declaraţiile d-lui deputat dr. Romul Renţ :

Faptul că Rutenii cer astăzi o secţie ruteneasca în consistor în frunte cu vicarul general şi ocuparea parochiilor ruteneşti cu preoţi de ai lor, este numai constatarea unei stări faptice. Ori-ce stare faptică îşi are însă pricinele sale şi spre a judeca starea de azi trebuie mai întăi cunoscute acele împrejurări cari au pricinuit-o. Rău medic ar fi acela care ar face o operaţiune a unei rane aflătoare pe corp fără să cerceteze dacă nu cumva o îmbolnăvire a organelor din lăuntru ori o îmbolnăvire a sîngelui n'a pricinuit cumva naşterea acelei rane. Trebuesc cercetate deci toate acele împrejurări isvorite din viaţa culturală, politică, socială, economică şi naţională a Romînilor bucovineni care au pricinuit starea de azi, sau vor priţinui o stare de mîne a bisericei noastre. Fraza, cum că Rutenii prin ajutorul guvernului au devenit tot mai tari nu zice nimic. Suntem doară martori contimporani că în Bohemia, unde elementul german este favorizat pe faţă de către cercurile guvernamentale, naţiunea cehă din an în an cîtigă teren atît în cultura naţională cît şi în economie. Inducerea pricinei amintite este deci purcesă sau de la acei oameni care nu pot cerceta sau de la astfel de oameni cari nu vreu să cerceteze mai de aproape cauzele adevărate. Dejudecînd poporul romîn şi din punctul de vedere etnic vedem, că atît în veacurile trecute cît şi azi, naţiunea romînească manifestează multă energie şi o mare putere de resistenţă. Romînii bucovineni nu sunt de o altă făptură, ei sunt trup şi sînge din trupul şi sîngele romînesc şi sunt deci părtaşi ai aceloraşi virtuţi civice. Sunt fără îndoială alte cauze care au priciuuit starea de azi şi ameninţă de a pricinui o stare de mîne a bisericei ortodoxe din Bucovina

In decursul celor 137 de ani, de cînd Românii bucovineni sunt ocîrmuiţi după legile austriace, în Bucovina s'a săvîrşit un proces de evoluţie în dauna neamului românesc. Constituirea bogatului fond religionar şi dotarea abundantă a parochiilor din acest fond, a avut urmarea că atît Rutenii şi Polonii din Galiţia cît şi Nemţii pripăşiţi în Bucoviua au îmbrăţişat cariera de preoţi ortodocşi. In timpul cursurilor gimnaziale mulţi străini au trecut la ortodoxism şi, apoi urmînd studiile la seminariul clerical, au devenit chiar preoţi ortodocşi. Cercurile înalte bisericeşti au protejat totdeauna astfeli de proseliţi, cugetînd cumcă prin asta va face ortodoxismul un cîştig.

Inainte de o sută de ani satele bucovinene aveau preoţi coborîtori din familiile ţărăneşti.

Acei preoţi trăiau cu ţăranii în bună înţelegere şi aveau şi aceleaşi cereri ca şi ţăranii.

Pe atunci şi statul recunoştea caracterul romînesc al ţării noastre. Toate legiuirile din vremurile acelea erau scrise în limba romînească, chiar hotărîrile diregătoriilor administrativi şi judecătoreşti erau redactate romîneşte.

Să nu fi primit mai fiecare sat romînesc un paroch de neam şi simţ străin şi azi ar fi Bucovina o ţară cu caracter curat romînesc.

Acei preoţi cu suflet romînesc, cu nume romînesc, cu dragoste pentru tot ce e romînesc, au dispărut cu încetul. Din acei oploşiţi galiţieni de pe vremuri se coboară multe dinastii preoţeşti de azi. Aceste dinastii preoţeşti de obîrşie străină sunt restirate asupra ţării întregi.

Membrii aceleaşi familii sunt parte Romîni parte Ruteni. Aderenţa la Romîni ori la Ruteni a fost determinată pentru aceste familii preoţeşti prin faptul, dacă a păstorit o parochie romînească ori una ruteană. S'au întîmplat cazuri că unii şi-au schimbat naţionalitatea chiar ca bărbaţi maturi, dacă a fost asta necesar pentru a dobîndi vre-o parochie mai bine dotată.

Primind multe din satele romîneşti, parochi de obîrşie galiţiană, mulţi lucrători, veniţi din Galiţia la muncă pe moşiile boereşti, s'au stabilit în satele bucovinene.

Această invasiune nu s'ar fi săvîrşit în acel grad mare, dacă emigranţii galiţieni n'ar fi aflat în Bucovina preoţi de sîngele şi limba lor, cari să-i ademenească spre stabilire.

Afară de acest atavism, care se manifestează la toate pornirile preoţilor bucovineni, coborîtori din emigranţii galiţieni, mai este şi un alt fapt, care îi face pe aceşti factori ai vieţeii publice nepăsători faţă de năzuinţele Romînilor din Bucovina.

Precum vedem în diecesa ortodoxă a Bucovinei, odinioară curat romînească, s'a săvîrşit acel proces de evoluţie, al cărui resultat li dă Rutenilor dreptul de a face cererile mai sus amintite. Nu este o cerere pe care o fac conducătorii politici ai Rutenilor, numai pentru că azi sunt protejaţii guvernului central, ci o fac fiindcă timpul prin păcătoasa nepăsare a clerului şi a inteligenţei „romîneşti" li-a pregătit în deajuns situaţia.

Terenul a fost pregătit pentru ruteni, cu multe decenii înainte de către clerul romîn. Este deci de neaparată trebuinţă ca întreg poporul romîn din Bucovina să se puie în stare de apărare. Nu însă în forma fără rost a unui „meeting" care este destinat de a întări egemonia cîtorva dinastii preoţeşti, ci în forma constitutională de *congres bisericesc*, care asigură egumenia întregului popor romînesc. Să fi fost constituit congresul bisericesc mai de mult, azi nici n'ar mai fi vorba de „chestiunea bisericească".

Conducătorii poporului rutean nici n'ar fi cutezat să ridice nişte cereri destinate să ştirbească caracterul romînesc al bisericei noastre. Un congres bisericesc, în care poporul romînesc, nu o clică oare-care, de obîrşie galiţiană, şi-ar ridica glasul, ca un zid de piatră, ar fi fost apărate drepturile noastre istorice de băştinaşi în toată administraţia bisericei.

Incă nu e tîrziu, sunt curios însă, dacă poporul va şti să profite de ocazie, şi la adunarea de Luni să ceară aceasta acelora cari vor să se puie la tîrguială cu rutenii. Eu sunt contra unei negocieri cu rutenii şi pentru un mare congres bisericesc în care poporul romînesc să decidă singur ce-i al lui, ori ce se cuvine rutenilor.

Gama.

Litere-Ştiinţe-Arte

Un plagiat.—Numărul din urmă al „Vieţei Noue" de sub direcţia d-lui Ovid Densuşianu arată următoarele :

In *Minerva Literară* (n-rul 164, 1912) s'a tipărit o Romanţă semnată Mircea D. Rădulescu. Dar „Romanţa" nu e de cît un plagiat după Maeterlinck şi încă după o poesie prea cunoscută a poetului belgian. E destul să comparăm primele trei strofe :

Şi de va veni 'ntr'o zi
Trist un călător, —
Spune-i că l'am aşteptat
Pîn' m'am stins de dor.

Şi de va 'ntreba din nou
Cu durere-adîncă ?
Tu vorbeşte-i blînd de tot
Poate-l doare încă...

Şi dacă v'a 'ntreba :
Unde se ascunde ?
Dă-i inelul meu de aur
Fără a-i răspunde...

La Maeterlinck:

Et s'il revenait un jour
Que faut-il lui dire ?
— Dites-lui qu'on l'attendit
Jusqu'à s'en mourir...

Et s'il m'interroge encore
Sans me reconnaître ?
— Parlez-lui comme une soeur:
Il souffre peut-être.,.

Et s'il demande où vous êtes,
Que faut-il répondre ?
— Donnez-lui mon anneau d'or
Sans rien lui répondre...

D. Rădulescu a publicat în ultimul timp frumoase bucăţi originale. Dar—după acele aratate de „Viaţa Nouă"—ne întrebăm : sunt ele originale?

*

A apărut : „Studii Psihologice" : „Remuşcarea în dramele lui Shakespeare.—Dezolarea.—Consolarea. — Calomnia şi Linguşirea" de N. Zaharia, Bucureşti, depozit la Socec.

*

A apărut: „Cugetători şi literaţi străini" : Hippolyte Taine—Guy de Maupassant—Honoré de Balzac—Shakespeare—Ivan Turgheneff—Gorki—Epicur — Kant—Psihologia lui Hamlet, de N. Zaharia, Bucureşti, depozit la Socec.

*

La 28 Ianuarie s'a sărbătorit 200 de ani de la inventarea pianului de către modestul profesor parizian Marius.

*

No. 23 din „Biblioteca Iaşilor" cuprinde ; B. Nemţeanu, Poezii, (traduceri din Schiller, Lessiul, Heine, Lenau etc.) 15 bani.

*

STRUNA ZILEI

UNUI ANONIM

care semnează în „Opinia" cu △.

Triunghiu—alegi drept „nom de guerre"
Cînd fiii ţării, mic şi mare
Afirmă cu înverşunare
Că sunt pentru... cvadrilater ?

Donna C.

NU SIMTE CRIZA
cine cumpără la
Magazinul Dr. I. MANOLESCU
— Strada Lăpuşneanu 12 —

Deviza Magazinului fiind : **A vinde ieftin pentru a vinde mult.**

S'a pus în vînzare cu preţuri în afară de ori ce concurenţă :

Unt fin de masă *„Aurora" zilnic proaspăt, kilogramul*	5.20
Idem, *pachetul de un şfert chilogr.*	1 30
Smîntînă neîntrecută „	2.60
Şuncă proprie, *ca de* **Praga**	5.20
Miere centrifugată *fără pereche*	3.00
Mere obişnuite de masă	0.40

Precum şi toate celelalte articole comestibile **cu preţuri de reclamă.**

INFORMAŢII

:: Cu privire la şedinţa Camerei, în care s'a produs inconsolabilul domn Virgil Arion—scrie *la Roumanie :*

Hărţuielile contra guvernului, continuă. Domnul Virgil Arion, a cărui poziţie politică este confuză, a atacat guvernul foarte mult—şi cu o răutate care, ar fi voit să fie otrăvită,—a atacat, în special, pe preşedintele consiliului şi pe ministrul de interne.

Atacurile d lui Arion au fost aplaudate de o parte a stîngei, ceea ce este dreptul opoziţiei, şi de către cîţiva guvernamentali din aceeaşi majoritate, care, acum opt zile, a votat în unanimitate, o moţiune de încredere în guvern.

:: Domnul dr. E. Juvara a fost numit medic primar la serviciul II chirurgical al spitalului Filantropic din Bucureşti.

:: Dr. Al. Cameniţă a fost numit în mod provizoriu, pînă la concurs, în postul vacant de medic secundar la spitalul din Tg.-Neamţ, pendinte de Epitropia generală a Casei spitalelor şi ospiciului Sf-tu Spiridon.

:: Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi, că plata retribuţiunilor agenţilor controlori şi recensori din judeţe şi oraşe se va face prin Administraţia financiară respectivă.

Listele de plată se lucrează actualmente la Ministerul Agriculturei şi Domeniilor pe măsură ce soseşte materialul complect al recensămîntului de la fie-care judeţ şi fie-care comună urbană.

Plata diurnelor cuvenită membrilor din comisiunea statistică, se mandatează neîntîrziat pe numele Prefecturilor prin Administraţia financiară a acelui judeţ.

:: **In chestia demisiei protoereului de Putna.**—Prin ziare s'a anunţat numirea noului Protoereu al jud. Putna, în locul fostului Protoereu Bontea, care ar fi demisionat.

Ţinem să facem cunoscut şi să edificăm publicul că în retragerea fostului protoereu Bontea, din această demnitate nu trebue să vedem demisiune, ci demitere, întru'cît acestui funcţionar bisericesc, i s'a impus, i s'a cerut demisiunea.

El sub apăsarea gravelor acuzaţiuni şi în faţa dosarului cu probe sdrobitoare, care apăsa asupra sa, a fost nevoit să se supună demisiunei.

Se ştie că la timp acest fost protoereu a fost deschis, somat prin ziare, să protesteze şi să se disvinovăţească de gravele acuzaţiuni de imoralitate, mituire şi dresare de acte false, la care n'a putut face altfel de cît să tacă şi să apuce pe căile cele mai umilitoare pentru a se putea menţine în postul său.

Dacă însă autorităţile superioare bisericeşti în interesul superior al bisericei, nu l'au distituit şi dacă cei din subalternii lui, care au căzut victimă patimilor lui, n'au forţat coardă, tot din acest mod de a vedea, ce poate li s'a recomandat de cei în drept, aceasta nu înseamnă că fostul Protoereu Bontea a eşit pe cale cinstită şi nici îi dă dreptul a umbla după certificate de bună purtare. Căci chiar, dacă le-ar capata, ele nu pot avea nici o valoare în faţa dosarului cu fapte reprobabile, care stă deschis ori şi cînd, după cum la nimic nu ia putut ajuta certificatele de bună purtare cerute cu umilinţă de la subalternii săi înainte, de cădere, nu iau putut folosi căci el a căzut.

Putem afirma că orice manifestaţie de simpatie cere astăzi să i-se facă, nu-i poate folosi la nimic şi nu-i rămîne altceva de făcut de cît să-şi corijeze purtarea.

Este stabilit faptul că căderea sa din locul ocupat nu se datoreşte nici politicei, căci el politicei s'a supus, nici urei, niui invidiei colegilor săi, ci c căzut apăsat de gravitatea faptelor sale constatate şi ori cînd constatatoare.

Aceasta să se ştie. **Veniamin**

:: **Sport.** — La terminarea anului şcolar curent, se vor organiza mari serbări sportive, cu toate şcoalele secondare din localitate.

Serbările vor avea loc pe platoul de la Abator şi vor fi organizate după modelul celor din Franţa.

Vor fi alergări de repejune şi rezistenţă sărituri, aruncări de greutăţi, exerciţii de gimnastică suedeză etc.

:: Astă seară Sîmbătă 26 Ian. are loc în sala hotelului Binder, obişnuitul bal mascat dat de Dukaten.

:: Doamnele membre, şi domnii membri ai societăţii pentru „Ocrotirea Copiilor" din Iaşi, sunt rugaţi a veni la adunarea generală a societăţii, care va avea loc Duminică 27 a. c. ora 4 p. m. în sala de consiliu a Universităţii.

Această întrunire se va ţinea cu ori cîţi membri, fiind a 2-a convocare.

:: Comitetul Societăţii „Cantina Şcolară" din Iaşi, aduce prin publicitate vii mulţumiri d-nei Elena Scriban pentru donaţiunea de 300 lei făcută societăţii, instituind fondul inalienabil „Zenobia Scriban".

Ultime Informaţii

In urma unui raport al inspectorului judecătoresc d. Victor Antonescu, a fost dat în judecata consiliului superior de magistratură d. Filip Apostol, judecătorul ocolului Voineşti, judeţul Iaşi, acuzat de mai multe fapte, între cari şi incidentul violent ce d. Apostol l'a avut cu institutorul Stefănescu.

Judecarea va avea loc Luni, 28 c. Delegat al ministrului este d. prim-preşedinte I. Burada, iar din partea Curţii de Iaşi a fost tras la sorţi astăzi d. consilier Em. Cernătescu.

Domnul Gr. Săvescu, consilier la Curtea de Apel din Bucureşti, va fi transferat în aceiaşi calitate la Iaşi şi i se va da şi delegaţie de procuror general în locul d-lui N. Toneanu, care va fi transferat la Galaţi.

La 4 Februarie va apare în Bucureşti un nou ziar cotidian „Presa", sub direcţia d-lor N. Titulescu şi St. St. Gheorghiu, deputaţi.

Unii învăţători din nordul Moldovei se dedau la instigaţii printre săteni. Pentru anchetarea faptelor au plecat în acele localităţi procurorul general şi inspectorul şcolar al circ. Iaşi, D. C. Zaharia.

De aseminea au plecat la faţa locului, un inspector administrativ şi un inspector financiar.

Rectorul Universităţii s'a simţit jignit de felul cum senatul universitar a hotărît asupra chestiei alegerei studendeşti.

După terminarea şedinţei senatului, a avut loc o vie explicaţie între rector şi d. Matei Cantacuzino. Rectorul a declarat că va demisiona din demnitatea aceasta şi din partidul conservator local

O explicaţie foarte vie a avut loc eri între reprezentanţii asociaţiei farmaciştilor iaşani — d-nii Jellea şi Konya — şi între delegaţii cassei Centrale a meseriilor.

Farmaciştii au ameninţat cu greva în caz dacă nu li se va concede furnitura medicamentelor pentru aparatul corporaţiilor şi dacă nu se vor lichida imediat vechile datorii cătră farmacii, rămase de la corporaţiile anterioare.

Se crede că stagiunea teatrului naţional va fi încheiată în anul acesta la 15 Februarie.

La 1 Februarie vor începe la Percepţiile din localttate judecarea comisiilor comunale. La percepţia I-a sunt 3 comisiuni, iar la circ. II-a 2 comisiuni.

Judecarea cazurilor va dura de la 1—20 Februarie.

Din partea fiscului sunt numiţi d-nii: A. Ghica şef de secţie, I. Vrânceanu şi V. Scripcă, subşefi de secţii, care vor prezida comisiunile. Membri vor fi la Perc. I-a, d-nii: Radu Demetrescu, Cerchez preşed. camerei de comerţ, Mărgărint, căp. Dimitriu, Eug. Miclescu şi Manariu.

La Perc. II-a d-nii: Stefănescu şi Manariu.

Direcţiunea poştelor a decis ca serviciul controlei telegrafice şi telefonice cu străinatatea să se înfiinţeze din nou pentru oficiile de control, aşa cum era înainte de 1910.

La 2 Februar cu ocazia serbărei Intimpinarea Domnului se va oficia hramul Mitropoliei de către I. P. S. Mitropolit şi Episcopi.

Curtea de Casaţie s. II s'a pronunţat eri în recursul făcut de Leon Popper, creditor hirografar a firmei comerciale de morărit Brill-Drăcşineanu, în contra ordonanţei de adjudecare emisă d lui Grigorescu, de trib. Iaşi s. III adjudecatarul moarei foastă Haier.

Motivul de casare admis de Inalta Curte a fost că odată ce tribunalul a admis ca să se scoată în revindere imobilul adjndecat, din cauza nedepunerei preţului vînzărei de către adjudecătar în termenul de 40 zile, Tribunalul nu mai poate reveni asupra acestei hotărîri ci rebue să proceadă la revindere.

A fost tras la sorţi d. consilier Em. Cernătescu pentru a prezida biroul electoral la Roman în ziua de 10 Februarie, cînd se va efectua alegerea la col. II Senat, în locul regretatului Haret.

In consiliul inspectorilor şcolari primari, ţinut de în ziua de 23 Ianuarie, s'a discutat şi aprobat, în parte, reforma orariului.

A ramas să mai fie discutat modul cum să fie formate orariile.

Un congediu pe timp de 45 de zile a fost acordat d-nei R. Dimitriu, învăţătoare la Sineşti, jud. Iaşi.

Mîne Duminică la ora 1 p. m. va avea loc adunarea generală a Societarilor Primei Societăţi de Economie din Iaşi, **la şcoala primară Trei-Erarhi.**

Direcţia generală a serviciului sanitar, printr'o adresă face cunoscut serviciului sanitar local, de a avertiza pe drogiştii din localitate, că au a se coforma în totul instrucţiunilor primite, în ceia ce priveşte exercitarea acestui negoţ.

Intrunirea de la societatea „Vulturul".—In ziua de 24 Ianuarie a avut loc în sălele societăţei „Vulturul" o consfătuire a întreprinzătorilor şi maiştrilor din localitate.

Şedinţa a fost prezidată de către d. A. D. Atanasiu.

La ordinea zilei au fost discuţiuni asupra următoarelor chestiuni: asigurarea plăţei întreprinzătorilor de către autorităţi, îndreptarea locurilor din actuala lege a meseriilor; judecăţile dintre meseriaşi, întreprinzători şi clienţi să fie scutite de timbru pînă la suma de 30 mii lei; comisiunile de arbitraj.

Au luat cuvîntul d-nii, Costinescu, Al. T. Stoian, Vasiliu, Sakelary, Pancu, Zamfir, Svartz, Stîngaciu, Neculau, Nedelcu, Codreanu şi Luchian.

In urma discuţiunilor alege o comisiune compusă din domnii A. Atanasiu, Sakelary, Pancu, Zamfir, Luchian, Stoian Comarnischi, Stîngaciu şi Svartz, care se redacteze memoriul ce se va înainta d-nului ministru al Industriei şi Comerţului.

Delegaţiunea farmaciştilor Ieşani, afîndu-se în Capitală, s'au prezentat în audienţă d-lui Ministru al Cultelor şi Instrucţiunilor publice căruia i-au comunicat dorinţa asociaţiei farmaciştilor Iaşani ca de la 1 Aprilie viitor furniturile pentru şcoli şi internate — depinzînd de acest minister să se procure de la farmaciile indicate de asociaţie. Ministrul a luat act de această cerere.

La Ministerul de Lucrări Publice s'a dat curs acestei cereri chiar cu începere de acum.

Preşedinţii tuturor corporaţiilor şi breslelor de meseriaşi au formulat eri, în faţa d-lor Crupenski, Rahtivan şi Stănescu, doleanţele lor esenţiale în chestiunea Legei Meseriilor. Delegaţiunea Cassei Centrale a luat act de aceste doleanţe şi a promis a le raporta Ministerului de Industrie.

Ieri seara cei trei consilieri au plecat în Capitală, rămînînd în localitate numai d. inspector Dimitriu pentru o anchetă.

D. Ion Niţescu a fost numit grefier la penitenciarul din localitate.

Camera de punere sub acuzare a hotărît următoarele: a menţinut arestaţi pe Herman Finkelştein, deţinut pentru înşelăciune; pe Avram şi Wolf Kopolovici, deţinuţt pentru sustrageri din dosare; pe D. Constantinescu, pentru falş în acte publice. A fost pus în libertate Zalman V. Zalman, din Vaslui, deţinut pentru faliment.

In comuna Uricani s'a stins epidemia de scarlatină.

Judecătorul de instrucţie a fixat la cîte 5000 lei cauţiile pentru eliberarea fraţilor Herşcovici şi la 3000 lei pentru eliberarea lui Lupu Strcu din P. Iloaie.

Primul procuror a declarat apel.

D. Const. Antohi, funcţionar la vama Iaşi a fost transferat la vama din Brăila.

Facultatea de drept a fost înştiinţată că validarea titlurilor candidaţilor docenţi la concursul pentru ocuparea catedrelor vacante de la numita facultate, cade în aprecierea numai a comisiunilor examinatoare şi nu a consiliului facultăţii de drept.

Un nou concediu, pe timp de trei săptămîni a fost acordat d-lui G. Tabacovici, profesor de drept civil la facultatea de drept din Iaşi.

Domnul V. Dimitriu a fost transferat, pe ziua de 1 Februarie, de la catedra de licenţă la catedra vacantă de drept maritim, şi comercial comparat de la secţia de doctorat.

Mîine, Duminică se va efectua la Dorohoi alegerea senatorială la col. II pentru mandatul vacant prin optarea d-lui N. Xenopol.

Candidatul guvernului este d. general dr. Demostene, al opoziţiei liberale d. dr. N. Crivăţ.

— Domnul consilier N. Leonescu va prezida biroul electoral.

Curtea cu juri a achitat astăzi pe Alexandru Onofrei şi Gh. Lungu, acuzaţi de mărturie mincinoasă.

Comuna a redus cantitatea de lemne ce foastă ad-ţie, dădea cassei naţionaliste de citire, din curtea bisericei Bărboi

In strada Costachi Negri 8, s'a constatat azi un caz de febră tifoidă.

După impresia tuturor cari au luat parte la ancheta condusă eri de consilierii Cassei Centrale, alegerea breslei cizmarilor din localitate făcută în persoana d-lor V. Arsenie, N. Teleman şi I. Cazacu va fi validată, revenindu-se asupra suspendării ce-i s'a aplicat conform art. 230.

Reprezentaţia elevilor de curs superior la cinemetograful din sala circului Sidoli a produs, în seara de 23 Ianuarie un beneficiu ne de 800 franci.

Toţi funcţioarii administraţiei financiare din Iaşi au renunţat la leafa pe o zi, din luna Februarie, în folosul flotei.

S'a fixat termen 5 Martie pentru judecarea acţiunei intentate de societatea Union comunei Iaşi.

Pentru societate vor pleda domnii I. Rosental şi Lascar Antoniu; pentru comună primarul d. M. B. Cantacuzino.

PRIMARIA COMUNEI IAŞI

In ziua de 2 Martie a. c. oara 11 a. m. se va ţine în localul Primăriei licitaţie prin oferte închise pentru arendarea unei porţiuni de imaş în întindere de 40 hectare situat în Tăuteşti, moşia Rediu Copou.

Arendarea se face pe timp de trei ani cu începere de la 23 Aprilie 1914.

Garanţia provizorie 100 lei în numerar, sau efecte garantate de Stat.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în fie-care zi de lucru la Serviciul Administrativ.

Dispoziţiunile art. 72—85 din legea asupra comptabilităţei publice se vor aplica acestei licitaţiuni.

01474 din 26 Ian. 1913.

Noul program cinematografic Pathé Frères din Sala Circului Sidoli, ce se reprezintă astă-seară Sîmbătă cuprinde între altele:

Aţi otrăvit omenirea! (Le Poison de l'humanité), splendidă desfăşurare în 3 părţi. O duioasă povestire, în care se oglindesc obiceiuri triste ale societăţei moderne. Din seria filmelor lungi teatrale, ediţia pariziană.

Magistrala interpretare de către artiştii dramatici ai teatrelor pariziane.

Artist din dragoste, scene foarte humoristice.

Ghimiţă comisionar, comedie.

Tîndală şi statua, scene comice.

Benares, oraş în India. Aci s'a născut Buddha, marele legiuitor, fundatorul religiei buddhiştilor.

Gulerul lui Ţicnilă, scene comice.

Mîne Duminică 20 lanuar (2 mat. şi reprez. serală) cu program nou duminical:

Candela stînsă. Montare originală şi foarte bogată.—Sub drapelul inamicului, povestire—Prince şi răsboiul balcanic, comedie—Distracţii japoneze, etc.

Cereri de declarare în stare de faliment: B. A. Bercovici, Bucureşti, pe Clara Barat galanterii, 27 str. Mărzescu; I. D. Cohn, Galaţi, pe David Klughaupt, 77 str. C. Negri.

Dela 23 Ianuarie în vederea sărbătorilor produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		2.60
Unt pentru masă şi cafea		5.60
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.40
Ouă zilnic proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval greçesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.40
Brînză de munte de toamnă		2.40
Caşcaval penteleu		3.40
Depozit permanent de Schweitzer elveţian		4.40
Brînză de Brăila (Telemea)		1.40
Brînză de Brăila de toamnă		2.—

Diferite varietăţi de mere.

Se găsesc zilnic paseri tăiate

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	80
Vin alb şi negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

Fîn *calitate superioară, precum şi* **nuci** *sunt de vînzare. Str. Lascar Catargi 45 loco.*

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 26 Ianuarie

Asalt general asupra Adrianopolului

Bombardarea oraşului Scutari

Viena.—Ziarul „Neue Freie Prese" comentînd discursurile pronunţate în Cameră de cătră d-nii Maiorescu şi Take Ionescu, zice: aceste cuvinte trag liniile fundamentale ale programului guvernului romînesc. Miniştrii au vorbit cu o mare tărie, dar şi cu un spirit plin, ca să creeze în Bulgaria o dispoziţiune foarte favorabilă cererilor romîneşti; prin aceste cuvinte Romînia se arată nu o parte puternică favorizată de situaţiune şi care ar voi să se folosească de un moment prielnic, pentru a exercita o presiune, ci ea îşi apără cu o forţă liniştită punctul de vedere pe care evenimentele i l-au arătat. Ce loc ocupă România în Europa o arată manifestaţiunile de amiciţie al căror obiect este Regele tocmai acum în ultimul timp de toate părţile. Toasturile schimbate între rege şi principele Eitel sunt probe noui de mare autoritate ce regele Carol a dobîndit. De sigur, că Bulgaria, dacă Adrianopolul va cădea abia va putea să cedeze Românilor ceea ce cer dînşii, de oare-ce cu stăpînirea Adrianopolului Bulgaria va obţine o poziţiune faţă de care România va voi să aibă o contra greutate. Moştenind pe Turcia în acest oraş Bulgaria nu va putea renunţa la amiciţia României. Perspectiva unei uniuni româno-bulgaro-turce este atît în interesul Bulgariei cît şi al României şi al Turciei.

*

Paris.—Ziarul Debats comentînd conflictul bulgaro-romîn spera ca întoarcerea la Bucureşti a d-lui Take Ionescu va aduce linişte în public şi lumină în consiliile guvernului. D. Guesoff va face poate la Sofia o lucrare identică iar împlinirea acestei îndoite sarcini va reduce vrajba la neputinţă.

*

Sofia. — Unii miniştri ai marilor puteri au comunicat d-lui Gheşoff cererea consulilor din Adrianopole cu privire la stabilirea unei zone neutre sau la autorizarea de a părăsi oraşul dînşii şi coloniile streine. D. Gheşoff a răspuns că nu există precedente ca consulii, ori alte persoane autorizate, să iasă dintr'un oraş asediat şi că de altă parte, motive serioase împiedică cartierul general bulgar de a acorda fie, autorizarea de eşire, fie stabilirea nnei zone neutre pentru consuli şi pentru coloniile streine din Adrianopole, de oare-ce nimeni nu poate garanta că obuzele nu vor cădea din greşala militarilor.

*

Sofia.—Vizita d-lui Venizelos este socotită în locul competent, ca un act de curată curtenie, fără temeiu politic, totuşi cercurile politice sunt de părere că această vizită a dat loc la întrevorbiri asupra situaţiunii actuale militare şi asupra cestiunilor pendinte din aliaţi. Misiunea sanitară engleză şi misiunea organizaţiunilor umanitare evreeşti, au fost invitate a fi gata să plece la Adrianopole pentru a da ajutor de oare-ce capitularea oraşului, se aşteaptă peste puţine zile.

*

Constantînopole. — Ministrul de războiu pregătind ambulanţe pentru 30,000 de rîniţi, poarta a învitat pe patriarhatul greco armenesc, să-i puie la dispoziţiune trei şcoale. Patriarhatul a oferit ale trei clădiri.

*

Sofia. — După informaţiunile complementare, flota turcă a luat parte la lupta semnalată la sud Deriul Kavak însă focul ei nu a pricinuit nici o perdere trupelor bulgare. La ceatalgea mai multe batalioane de infanterie turcă susţinute de artileria din forturi, au înaintat în direcţia satului Issedin, încercînd a trece pe malul drept al rîului Karason, însă au fost repede respinse de avant-posturile bulgare. Turcii s'au întors la poziţiunile lor cu perderi simţitoare. Bombardarea Adrianopolui continuă.

*

Bombardarea oraşului Scutari

Viena.—Ziarul „Neues Wiener Tageblat", află din Podgorica, că aseară oraşul Scutari a fost bombardat din toate părţile. Focul a durat pînă la miezul nopţei.

Obuzierele sîrbeşti au cauzat forturilor mari stricăciuni.

Se zice că în această luptă, ar fi căzut comandantul garnizoanei Efed Paşa. In locul lui a fost numit Ezed-Paşa.

De la acesta se aşteaptă predarea oraşului.

Conflictul romîno-bulgar

Budapesta. — Ziarul „Pester Lloyd" află din Sofia, că tratativele între Romînia şi Bulgaria vor continua la Sofia, între d. dr. Daneff şi d. Ghica, ministrul Romîniei din Sofia.

Consiliu de miniştri

Bucureşti.—Aseară, s'a ţinut un consiliu de miniştri, sub preşedinţia d-lui Titu Maiorescu.

In ceia ce priveşte politica externă, s'a comunicat că sunt speranţe, că tratativeie ca Bulgaria să ajungă la un bun rezultat.

Consiliul s'a ocupat apoi cu modificarea legei sanitare, pe care o va prezinta d. Take Ionescu şi cu reforma legei burselor şi proectul pentru consolidarea terenurile petrolifere, pe care le va depune d. N. Xenopol.

După consiliu, d. Maiorescu s'a dus la Palat, unde a lucrat cu Regele timp de o oră.

Mercurea viitoare va avea loc un nou consiliu de miniştri.

Noi lupte

Constantinopol. — Canoniera Zahassa bombardat eri Nyriofito, care e ocupată de bulgari. Bulgarii au mai ocupat localităţile Carcioi.

Autorităţile au fost transportate la Calipoli.

Călători din Dardanele afirmă că nişte vase greceşti au încercat să debarce trupe sîrbeşti, pe partea opusă de Galipoli.

*

Constantinopol.—Vase de războiu turceşti, au bombardat eri poziţiunile bulgăreşti din Silivri şi Ciflit, aşezate la răsărit de Rodosto, pe Marea de Marmara.

Asalt general asupra Adrianopolului

Belgrad.—Din sorginte diplomatică, se afirmă, că pînă în două zile, se va da un asalt general asupra Adrianopolului, de către trupele aliate.

La Sofia se crede, că chiar dacă nu se va reuşi în acest atac, încă oraşul Adrianopol va fi neutralizat.

MULŢUMIRE

Subsemnatul Ioan David str. Albineţ 23, aduc sincerile mele mulţumiri D nei Elena Colasiu moaşă, care mi-a scăpat nevasta dela o moarte sigură căci s'a opus ca medicul chemat să provoace un avort. Asemenea îi mulţămesc penfru bunele îngrijiri şi interesul ce şi-a pus tot timpul leuziei.

Ioan David.

Doctor A. SPIRT

Specializat la Paris şi Berlin în boalele de

Gură, Gît, Nas şi Urechi

esofagoscopia, bronschoscopia, electrolisa

Consull. 9—12 a. m. şi 3—5 p. m.

Strada Ştefan cel Mare No. 47

visa-à-vis de Mitropolie

Un loc viran foarte spaţios de inchiriat. Strada Cuza Vodă 13 de pe acum.

Căsătorie Funcţionar german cu post pe viaţă şi bine retribuit, 35 ani, doreşte să facă cunoştinţa unei domnişoare onorabile pentru căsătorie imediată. Scrisori detaliate neanonime şi în germană, eventual cu fotografie să se adreseze pînă la 1 Februarie la Ziar sub K 112.

Dr. L. FISCH

Specializat la Berlin în

BOLI DE COPII

în clinicile prof. **Heubner** *(Charité),* **Neumann** *(Säuglingsfürsorge),* **Finkelstein** *(Azilul de copii).*

Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.

Consult 10—11 şi 3—5.

Berăria LUTHER

PIAŢA UNIREI

Cu începere dela 20 lanuarie a. c.

vor area loc în fie-care seară

CONCERTE

sub conducerea maestrului

— GH. DRAGOIU —

cu concursul celebrei cîntăreţe

AGLAEA MIHAIL

absolventă a Conservatorului din Milano care va cînta bucăţi romîneşti, italieneşti şi franţuzeşti.

Un bogat repertoriu cu piese din cele mai alese.

Sîmbetele, Duminicile şi Serbătorile vor avea loc la orele 5 p. m.

— MATINEURI —

şi seara concerte dela orele 3 — 1 de noapte.

— EXCELENTA BERE PILSEN —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrişi la

MICA PUBLICITA

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17.

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea bolelor de Ficat, Rinichi şi Vesică —

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară. Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Teoucin Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

a 1/2 L. 9.25 bani. — a 1 Litra 0.75. — a 1/2 litra 0.50 bani (Preţurile se înţeleg cel vînd.)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

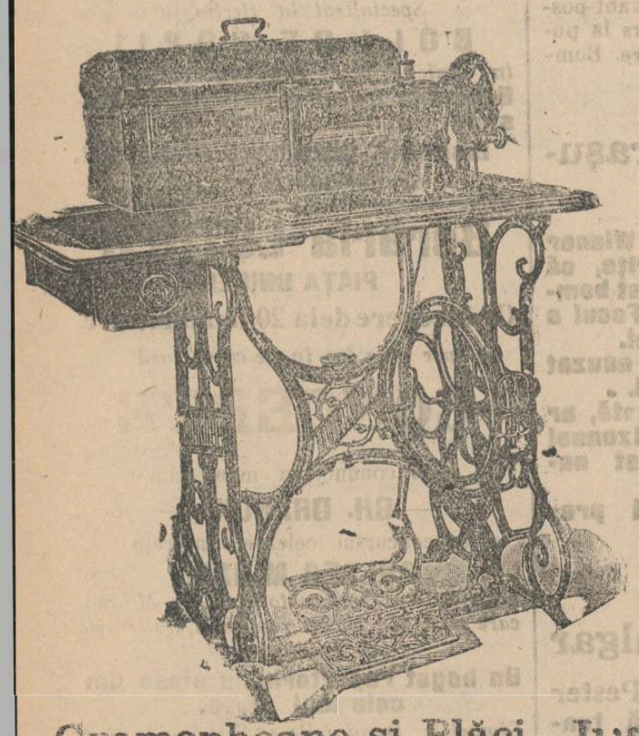

Biciclete BRENABOR
Intrebuinţate de ar senalul armatei din Europa.

Biciclete Puchs Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz Henry.

MOBILE
CARUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci — Instrumente
Toate se vînd şi în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI ÎN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

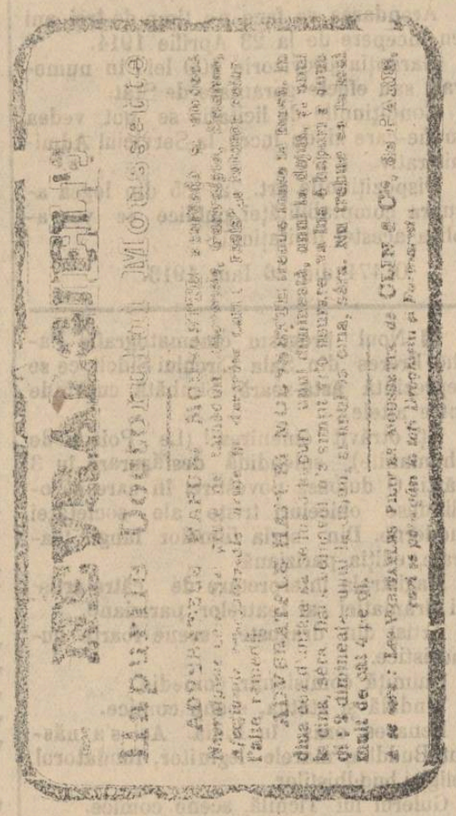

BI. COLL, TAPIS
Prix 4 fr.
R. GARIEL
2, quai de la Mégisserie PARIS

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Ouza-Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* Inghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supraveghere de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţiile cele mai bune la *dispoziţie.*

Renumitele PLUGURI

Intreg de oţel bătut marca PORC MI TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT
complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

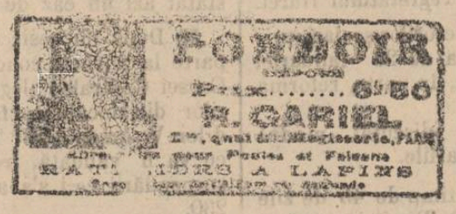

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile.

Iaşi.- Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1794 — Marți 29 Ianuarie 1913

Revendicările românești

de A. D. XENOPOL

Nu vom expune aici decît curatul adevăr, și desfidem pe oricine să poată respinge vre-una din spusele noastre, dacă e de bună credință.

Se crede, mai cu seamă în apus, că Romînii vor să se îmbogățească și să se întindă cu prețul sîngelui vărsat de Bulgari. Dacă aceasta ar fi intențiunea lor, ar merita disprețul tuturor oamenilor de bine; căci nu-i nimic pe lume mai arbitrar și mai nedrept decît teoria compensațiunilor.

Romînii nu cer dar o rectificare de frontieră în Dobrogea, pentru faptul că Bulgarii obținînd o mărire considerabilă a Țării lor, în urma luptelor cu adevarat eroice ce-au avut de dus, ar trebui să cedeze României o parte din teritoriul lor, pentru ca echilibrul între statele din sud-estul Europei să nu fie turburat. Motivul pentru care Romînii cer o frontieră mai strategică și în primul rînd cedarea fortăreții Silistra, este cu totul altul. E un motiv, care are două puternice rădăcini: prima, e dreptul; a doua, o necesitate imperioasă de a-și asigura existența, ceea ce la rigoare ar putea ajunge, chiar nefiind întemeiat pe nici un drept; căci dreptul la viață e dreptul suprem.

Cari sunt drepturile României asupra Dobrogei?

In secolul al XIV-lea, această regiune a fost obiector unor dispute între Bulgari și Genovezii italieni, care și întinseseră coloniile peste tot basinul occidental al Mării Negre. Ea fu cucerită și anexată la Muntenia pe la anul 1375, de către Rudolf II cel Negru, Domnitorul acestei țări, care se intitula în hrisoavele sale: domnitor peste ambele maluri ale Dunării, pănă la Marea cea mare și stăpînitor peste Durosta (Silistra).

Fiul lui Rudolf, Mircea cel Mare (1380—1418), păstră această provincie precum și titlul care-i consfințea dominațiunea. Turcii, după marea victorie asupra creștinilor la Nicopole în 1396 și supunerea desăvîrșită a Bulgariei și a Serbiei, luară și lui Mircea posesiunea sa sud-dunăreană, Dobrogea, și reduseră Muntenia în stare de țară tributară Porții. Turcii posedară Dobrogea timp de aproape 500 ani, dela 1400—1878, cînd fu înapoiată României prin tratatul dela Berlin.

Modul cum s'a făcut această anexare, întărește și mai mult drepturile României asupra provinciei sale maritime. Rusia stipulează în tratatul dela San Stefano, care în această privință fu ratificat de tratatul din Berlin, cesiunea Dobrogei din partea Turcilor, cari erau stăpînitorii ei. Rusia obligă România să primească Dobrogea în schimbul unei părți din teritoriul românesc: cele trei județe din sudul Basarabiei. Dobrogea n'a fost deci nici cucerită de către Romîni, nici luată de la Bulgari. *Ea a fost cucerită de către Ruși de la Turci* în urma unui războiu victorios, *și Rușii au dat o Romînilor în schimbul unui teritoriu* care le aparținea fără nici o tăgadă.

Romînii au plătit deci anexarea Dobrogei *printr'o parte din propria lor țară.* Dacă Bulgarii părăsind terenul pur istoric, se bazează pe considerațiuni etnografice, susținînd că Dobrogea este o țară locuită de Bulgari, această pretențiune nu-i în primul loc justificată de oarece populațiunea din această regiune este foarte amestecată: Turci, Tatari, Romîni, Armeni, Greci, Nemți și Bulgari, toți în număr aproape egal ceia ce face ca Dobrogea să n'aibă un caracter etnic propriu.

Dar chiar dacă Dobrogia ar fi un teritoriu bulgar, Rușii l'au cucerit doară, căci și-au vărsat sîngele pentru a-l obținea și *sîngele vărsat se plătește totdeauna cu pămînt.* Și italienii au plătit cu două comitate, Nice și Savoa, pe francezi pentru sîngele vărsat pentru a-i ajuta să-și cucerească independența. Nu trebuie să se uite că în sîngele vărsat de Ruși pentru emanciparea Bulgarilor se afla și mult sînge romînesc, căci numai cu ajutorul armatei romînești într'un moment foarte critic, rușii au putut ajunge la victorie.

Cucerirea Dobrogei de către Rusia, chiar dacă această provincie ar fi socotită ca bulgărească, este deci pe deplin îndreptită, de oare ce cu ea Bulgarii și-au plătit independența, și Romînii au dreptul lor de participare la acest preț plătit de către Bulgari acelora, cari au luptat în favoarea lor. Bulgarii n'au deci nici un drept asupra Dobrogei.

1. Pentru că această regiune nu le-a aparținut nici odată. Pretinsă la început de către Genovezi „ea fu cucerită de către Romîni, cari trebuiră s'o cedeze Turcilor". Aceștia din urmă, după 500 de ani de stăpînire efectivă o deteră Rușilor, cari o impuseră Romînilor în schimbul unei părți din propriul lor teritoriu; dar dacă Rușii, în loc să fi luat Dobrogea de la Turci, ar fi deslipit o chiar de la Bulgaria, posesiunea lor încă ar fi justificată prin sîngele pe care l'au varsat împreună cu Romînii în interesul Bulgarilor.

2. Romînii au deci toate drepturile asupra Dobrogei, căci au plătit-o cu teritoriul lor dat Rușilor în schimb și pentru sîngele vărsat pentru binele Bulgarilor.

Dar cum pot Romînii să justifice revendicările lor pentru o rectificare de frontieră și mai cu seamă pentru fortul Silistra?

Dacă Bulgarii s'ar fi mulțumit cu posițiunea căpătată în urma sforțărilor ruso-romîne; dacă ar fi manifestat față de Romînia sentimentele de recunoștință ce i datoresc, aceasta nu s'ar fi gîndit nici odată la întărirea frontierei din spre Bulgaria.

Dar recunoștința este un sentiment tot așa de străin de sufletul popoarelor ca și de cel al indivizilor. De aceia Bulgarii, îndată după constituirea lor ca popor independent, au aratat dorința de a privi Dobrogia ca o regiune bulgăreasă deslipită cu sila de teritoriul lor și a cărei posesiune intelectuală voiau s'o păstreze, pînă cînd un timp mai fericit le-ar fi dat mijloacele de a trece de la ideal la realitatea lucrurilor.

Manualele de geografie întrebuințate în școlile din Bulgaria înconjoară Dobrogea cu o bandă de doliu pentru a face pe copii să deplîngă *pierderea țărei lor.* Bulgarii au mers cu îndrăzneala pănă să introducă aceste manuale în școlile bulgărești, care grație toleranței guvernului romîn funcționează în Dobrogea românească. Manualele de istorie arată de asemenea *răpirea* nedreaptă a Dobrogei de către România. Presa bulgărească de toate partidele revine mereu asupra acestei chestiuni silindu-se să întrețină în spiritul Bulgarilor ura contra Romînilor, *ripitori ai pămîntului sfînt al Bulgariei,* și în timpuri cu totul apropiate de noi, după victoriile Bulgarilor, o cartă poștală, Ilustrată, foarte semnificativă, răspîndită în mii de exemplare, înfățișează pe regele Ferdinand punînd mîna peste Macedonia și Tracia și arătînd fiului său Boris, Dobrogea ca cucerire pentru viitor.

Atît cît Bulgaria fusese limitată în întinderea ei de la început, aceste năzuinți nu prezentau nici un pericol pentru Romîni. Lucrurile s'au schimbat acum, cînd perspectiva unei măriri așa de mari strălucește în ochii Bulgarilor. Intențiunile lor asupra Dobrogei încep a se întrupa și îndată ce-și vor fi mărit teritoriul pănă la marea Egee, de sigur că vor căuta pricina României, pentru a-i răpi posesiunea sa maritimă.

Dar România nu poate exista fără o atingere cu marea Neagră, care singură îi ușurează exportul produselor agriculturei sale, de oarece ele nu pot fi transportate pe calea ferată din pricina greutății si a volumului lor.

A se lua Romîniei Dobrogea, după ce Rusia i a luat Basarabia, înseamnă a o lovi de moarte.

România este deci nevoită de a se ști asigurată la frontiera din spre Bulgaria. Aceasta nu se poate fără anexarea Silistrei. Iată de ce ea reclamă această fortăreață a cărei cedare va aduce cu sine rectificarea întregii linii de demarcațiune romîno-bulgară. Fortăreața Silistra este unul din locurile cele mai întărite. Forturile care domină orașul, situate la înălțimi de 130 metri, formează o fortăreață aproape inexpugnabilă, și *cine e stăpînul acestei fortărețe e stăpînul Dobrogei.*

Dacă Bulgarii nu nutresc nici un gînd dușmănos față de România, să-i cedeze de bună voie Silistra, căci au cîștigat destul într'un război care n'a fost posibil decît cu neutralitatea așa de binevoitoare a României. Dacă n'o vor face, atunci de sigur că păstrează în sufletul lor dorința de a pune mîna pe Dobrogea. Dar România, care a contribuit să dea viață Bulgariei, nu vrea să piară lovită de statul care-i datorește existența. Este deci, în posesiunea Silistrei, o chestie de viață s'au de moarte pentru statul și poporul românesc, și se înțelege că înaintea unei asemenea perspective, nu se poate să șovăim.

A. D. Xenopol

MANIACII

Nici lecțiunea binemeritată în asprimea ei, lecțiunea de patriotism și de cuviință pe care i a administrat-o, nu de mult, prin coloanele „Opiniei" d. A. D. Xenopol, n'a fost de folos paraponisitului economist A. C. Cuza.

Cu noui izbucniri și cu noui porniri de turbată și prefăcută furie, revine în coloanele foiței săptămînale locale cu bravadele idioate și cu insinuările privitoare la „diplomația" și la „insuccesul" d-lui Take Ionescu la Londra.

De astă dată pseudo-economistul își varsă veninul, chipurile, asupra d-lui deputat Comșa—takistul Comșa—care a aplicat blacbulatului de la Iași, de la Fălticeni și de pretutindeni un duș, la Cameră, așa cum i se cuvine. Vorbind în chestiunea nouei legi în contra spionagiului, deputatul de Ilfov a arătat cum un nechemat—ca profesorul de la Iași—făcînd pe amatorul în ziaristică poate comite nu numai gafe, dar și acte, adevărate acte criminale în contra siguranței statului. A declarat cu o vehemență binevenită că nu va face foiței locale cinstea de a-i ceti proza înaintea Camerei, dar toată lumea a înțeles că e vorba de proza maniacului primejdios și inspirat de instincte perverse,—ori de inconștiență.

Așa de mult l'a durut execuția de la Cameră, încît, sub pretextul de a polemiza cu d. Comșa, nebunul de la Iași injură pînă și pe d. N. Iorga cu insinuări:

„...Față de aceste apostrofe, care ating atît de mari interese romînești, „neprofesioniștii" *de la ziarul* „Unirea", *cari știu ei ce vor, și știu multe, au dreptul să te privească, cu zîmbet de compătămire, văzîndu-te că fac pe grozavul, în Cameră*—unde nu are cine să-ți răspundă —*Comșo, de sus".*

Ați înțeles unde bate și cine trebuie să priceapă. D-l N. Iorga, prezent în Cameră și ne luînd cuvîntul ca să apere pe smintitul de la Iași—aceasta însamnă că „n'are cine să răspundă"... Ca și cum tăcerea d-lui Iorga nu este un răspuns categoric, o aprobare a invinuirilor ce i s'au adus plagiatorului care face pe nebunul care aruncă piatra ca să n'o poată scoate nici șapte înțelepți.

O fi avut „insuccese" la Londra, d. Take Ionescu. Dar dacă așa ceva s'ar fi întîmplat, ori-ce om cu mintea sănătoasă își poate da seama cît de mult contribuie la atari rezultate, criminale denunțuri — față de care a trebuit ca Parlamentul să voteze legea știută, — denunțuri cum fu acel al d-lui Cuza, că Romînia nu are armament, că nu e pregătită să opună rezistență Bulgarilor și așa mai departe.

Cu asemenea... arme de „polemică" economistul iașan și ciracii lui prepară victoriile noastre diplomatice în Europa!

△

Declarațiunile Guvernului

Discuțiunea care a avut loc Mercuri la Cameră, s'a terminat cu declarațiuni atît de însemnate din partea guvernului, în cît opinia publică, astăzi pe deplin edificată, poate să ierte pînă și micile încercări ale interpelatorilor de a face din o chestie pur națională subiect de intrigă de partid.

Fără îndoială, nimeni nu tăgăduește patriotizmul d-lor I. Miclescu și V Arion. Din potrivă, credința noastră este că în inimile acestor oameni vibrează așa de puternic iubirea de neam, în cît le întunecă o parte din judecata cea sănătoasă —lucru pardonabil, de altfel. Curios însă, este ca bărbați reputați ca serioși, să-și închipuie că, înarmați fiind cu „Figaro", „Le Temps" și „Viitorul", au în mâinele lor elemente îndestulătoare pentru a sta de vorbă cu banca ministerială într'o chestiune ca aceea a acțiunei diplomatice întreprinsă de guvernul romîn, și în care interpelatorii de Miercuri aveau nu numai pretențiuni de a fi mai bine informați de cît membrii cabinetului, dar încă de a le da soluții.

In special, d. Virgil Arion, a decepționat așteptările colegilor săi din Parlament, cînd a susținut că d-sa cunoaște și adevăratele sentimente ale M. S. Regelui în această chestiune și intențiunile guvernului—oare cum în opunere cu ale Suveranului—de a tărăgăna tratativele cu Bulgaria. Interpelatorul ne-a asigurat că știe chiar mai mult, căci Miercuri, la Cameră, a insistat asupra faptului că Romînia trebuie să mobilizeze—o spune cam tîrziu d. Arion—precum și asupra faptului că macedo-romînilor li se cuvine o situație oare-cum autonomă.

Firește, interpelatorul dela Cameră a vorbit, cum mai frumos nu se putea, pentru interesele Romîniei, Decît, din nenorocire, d. V. Arion uită un lucru: nu suntem pe lume numai noi și Bulgarii. Mai sunt încă șase mari puteri, mai sunt interesele europene, mai sunt atîția și atîția factori de cari, dacă d. V. Arion nu-i silit să ție socoteală, nu se poate spune acelaș lucru și despre guvernul care are obligațiunea de a făptui acolo unde chestiile se rezolvă și, apoi, de a răspunde de opera lui în fața țării.

Este netăgăduit că, privită în sine, interpelarea d-lui V. Arion n'a fost un act de maturitate politică.

In schimb însă, tocmai fiindcă a fost ușurel și nuanțată de anumite intențiuni străine de curățenia de suflet pe care o reclamă interesele Romîniei—tocmai de aceea zicem, a venit la timp.

S'a dat prilejul băncei ministeriale să facă declarațiuni de o însemnătate excepțională, tăindu-se scurt, tuturor, putința ori-cărui soiu de speculațiune în interese de partid,—în aceste momente atît de solemne pentru viitorul României.

Declarațiunile d-lui președinte de consiliu au fost primite de Cameră cu o mare satisfacțiune.

Nu mai puțin ecou sunt menite să găsească cuvintele precise și hotărîtd ale primului ministru și în întreaga opinie publică a țării.

OAMENI ȘI LUCRURI

Iconomii economi

Secretarul muzeului național—în perspectivă—al Iașului a cules și întocmit, acum de curînd un tablou de prețuri așa cum se plăteau cu o sută de ani în urmă: alimente, material de lucru, arenzi, munca de cîmp și altele.

Comparate cu prețurile corespunzătoare de astăzi,—toate aceste par fabulos de mici. Dar și un secol,—înseamnă schimbări mari, prefaceri fundamentale nu numai la noi, unde trecerea de la viața patriarhală spre viața aproape modernă s'a făcut destul de încet.

Aceasta ne amintește că, răsfoind zilele aceste nn studiu al d-lui profesor Răscanu asupra școlilor iașane, ne-a întîmpinat un tablou destul de interesant și care înfățișează condițiunile în care se aproviziona—exact acum o jumătate de secol, în 1863—internatul unic al Academiei din Iași — Liceul Național de astăzi. E un tablou cu data de Iunie a anului menționat și prețurile sunt socotite în lei vechi și în parale:

Ocaua de jimblă	—,44
„ de pîne proaspătă	—,22
„ carne	—,52
„ grăsime	3.20
„ hrean	2.20
„ oțet	—.32
„ harpucaș	2.20
„ zahăr	4.30
„ orez	2.10
„ Unt	9.—
„ făină grîu	1.—
„ sare	—.20
„ mere	—.48
„ lapte	—.48
„ grisă	—.64
„ brînză	3.20
„ făină popușoi	—.18
„ vin	1.—
„ fidea	4.—
„ povidlă	—.64
„ masline	3.—
„ untdelemn	9.—
„ prune	—.24
„ hribi	10.—
„ macaroane	4.—
„ fasole	—.32
„ grâu	—.48
„ miere	4.—
„ stafide	3.—
„ lumânări seu	5.—
„ gaz	2.20
„ gips	8.—
Un ou	—.08
O lămâie	—.15
O cană de spirt	4.—
O bancă nouă	65.—
Un saltar	7.—
O farfurie	1.13
Suta de castravcți	12.—
Suta de nuci	—.24

Cu drept cuvînt, d. Petre Rășcanu observă, față de tabloul de mai sus că prețurile sunt însemnate în cursul pieții Iași unde s'ar zice că—viața nu era de loc ieftenă, dacă ne luăm după... comptu-rile economilor de la Internate.

Se poate adăuga încă reflecția că slujba de intendent a fost și este și astăzi dintre cele mai rentabile. Unde mînîncă mulți, este adeseori de... mîncat, dacă știe omul să economisească pentru sine, dela... alții.

Rodion.

Știința bulgară

Era balcanică.—Diplomație și știință.—Prejudecata medicală.—Leacuri în Bulgaria.—Minunile descîntecului.—Unde nu sunt moașe.—Țarul și Microbii.

Pe aceste vremi de preocupări exclusiv balcanice pînă și publicațiunile științifice sunt consacrate, în bună parte, unor caracteristice originale, culese în acele țări cari formează, în momentul de față, teritoriul războiului. Incepem firește cu Bulgaria.

Aci medicina populară este — după unele izvoare — privilegiul unor vrăjitoare, în termeni originali „bajacka" sau „vracka" și care-și datoresc abilitatea sau inițiarea unui fel de delir în timpul căruia, fiind transportate într'o altă lume, au auzit și primit secretul multor lucruri. Romantizmul, cum vedem nu lipsește...

Cînd se îmbolnăvește un copil, ori un bătrîn, se cheamă în grabă așa numita „Bajacka"; ea pune degetul mijlociu al mînii drepte pe fruntea pacientului, îl lovește de 3 ori în același punct rostind de 2 ori formula:

„In numele Maicei Domnului, ducă-se boala acolo, unde cucoșii nu cîntă, unde cîinii nu latră, unde găinele nu cloncănește, unde copacul nu crește, unde apa nu curge, unde soarele nu strălucește, unde luna nu luminează, — în codrii pustii, în locurile sterpe, printre stîncile goale..."

Pe urmă spală fața bolnavului cu apă descîntată, iar formulele descîntecului variază dupa felul boalei; tot așa și leacurile.

Tocmai așa de variate nu sunt formulele și doctoriile, dovadă că în documentele ce găsim în publicațiile medicale franceze pe care le avem sub ochi, găsim același descîntec pentru copilul mic, care sufere de dentițiune, ca și pentru bătrînul care are reumatism sau chiar guttă.

Afară de descîntec, bajacka întrebuințează contra pomenitelor rele următoarea rețetă. Aduce un ou, îl sparge la un capăt și bea din el albușul. Apoi, cu gălbenușul unge și freacă toată partea bolnavă.

La urmă, sparge și celălalt capăt al oului, trece un fir prin amîndouă găurile și-l atîrnă de gîtul pacientului.

*

Rolul cîrbunilor stinși, cu apă neîncepută — ca și la noi — cu apă culeasă în rîu, în locul unde trec copiii și așa mai departe—este mare și revine foarte adese ori.

Pentru bolile de cap găsim întrebuințat următorul leac: o bucată de hîrtie, albastră, străpunsă de un ac și tămîiată.

Bolile de piept se tămăduie cu lapte de la doică, de la care se ia, timp de 40 de zile, cîte o lingură.

Dacă e bolnav un copil de sex masculin, se cere ca manca să fie mama unui băiat; dacă e bolnavă o fată, — atunci doica trebue să fie mama unei fetițe.

Contra epidemiilor — nici un leac; dar se pot.... transporta în altă parte prin mijlocirea unui buzunar — „turba" — în care se pune o plăcintă de brînză curată și un buchet legat cu ață roșie de care se anină cîte-va monede vechi.

*

Interesante sunt și unele povețe de altă natură.

Așa, — nu se cuvine ca omul sănătos să se laude prea mult cu sănătatea.

Există zile și bune și rele pentru sanatate, sau pentru boli.

Așa, înspre 25 Martie, e lebădă aduce cu siguranță povestirea unei excelente stări de sănătate.

Cine muncește în ziua de 14 Iulie se expune neapărat boalei.

A scălda un copil în ziua de 15 Iulie, înseamnă să-l condamni la moarte. In ziua de 4 August e de folos să mînînci usturoi, ca să fii aparat de friguri. Ziua de 4 Octombrie e o zi în care toată lumea lasă lucrul, ca să nu... înnebunească.

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI

de vânzare la: PARFUMERIĬ, FARMACIĬ, DROGUERIĬ etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Reprezentant: Sam. Löbl, Bucuresti.

La 4 Decembrie se aprind candelele înainte de masă, pentru a goni toate bolile; tot așa ele se aprind în momentul facerilor.

Foarte la... modă este încă, mai cu samă la țară, sîngerarea, — horopsirea.

Aproape fie-ce sat bulgăresc își are specialistul său, care pricepe operația lurării de sînge. Că se întîmpla să iee fără nici o milă — de par'că ar lua de la... Turci — nu va să zică nimic. Lumea crede în eficacitatea procedeului. In anul 1888 a trebuit chiar să se voteze o lege în contra „sugătorilor de sînge", ceea ce probează că se făceau mari excese.

Buruienele au mare căutare, se 'nțelege. Cine cunoaște folosul vreuneia, este dator, moralmente dator — să-l spună și celorlanți, în mod gratuit. Nici „bajacka" nu iea plată, cel mult o „para" drept aducere aminte; de aceea ea este o adevărată forță a satului.

Arare ori se recurge aci la medic. Se povestesc curioase lucruri, în ce privește rețolele prescrise de doctori. In genere medicul e chemat ca să spună numele, boalei, iar căutarea rămîne s'o facă... bajacka.

Une ori rețeta e pusă într'un pahar; se toarnă apă de-asupra și... se înghite cu totul. Alții ard reteta și înghit... cenușa.

In toate aceste curiozități se pot găsi multe asemănări cu moravurile satelor românești și n'am avea dreptul să ne mirăm prea mult de cele de mai sus. Paiul din ochiul nostru nu e mai plăcut de cît bîrna de acolo...

Nici în ce privește facerile — lucrurile nu sunt tocmai moderne, în Bulgaria, dacă ar fi să judecăm după rolul „matroanelor" de care se ocupă d-rul Gountcheff-Ivanoff într'o teză susținută la Lille.

Numele doctorului e o garanție că n'avem de-a face cu un anti-bulgar. Din contra.

Moașele — spune autorul tezei — sunt niște... păsări rare în Bulgaria: în locul lor funcționează așa numitele „matrone", niște bătrîne cari primejduiesc foarte adesea sănătatea mamelor și a copiilor nou-născuți. Ele au poveațe și leacuri pentru toate. Așa, în contra perzaniilor, dau sfatul ca femeia să se încingă cu cîte o încingătoare făcută din lîna strînsă în păduri pe lîngă tufișurile unde se odihnesc oile.

In ce privește pe noii născuți — pentru ei matronele pregătesc cîte o... funie lungă de cîți-va metri, făcută din sfori de diferite colori. Copilul e strîns bine între două saltele legate cu funia pregătită. Numai capul e lăsat în libertate, ca să răsufle.

Pentru a ușura facerea, matroana apucă pe lehuză de amîndoi umerii și o face să sară, să joace...

In timput lehuziei — nici o urmă de asepsie: matroana își spală mînile după ce.., s'a sfîrșit totul.

Cînd e facerea grea, matroana — drept forceps, pe semne. face, cu mîna ei „drum copilului". Dacă nu izbutește, lehuza e pusă iară să... sară. Lugubru dans!

Foarte interesant este că pentru vindecarea rupturei perineului se întrebuințează... baliga de vacă.

E de regretat că autorul lucrării nu ne arată cîte cazuri de erysipel se produce în urma acestui eroic tratament, cu adevărat oriental. Nu credem însă că s'ar fi practicînd cele de mai sus în orașele Bulgariei. Poate la țară. Nu credem, cu atît mai mult, cu cît o revistă pariziană medicală — Le Cri de Paris — ne asigura dăunăzi că Țarul Bulgariei e obsedat de frica... microbilor. Are o superstiție care s'ar putea numi „fobia bacililor epidemice". Necontenit pune să-i se dezinfecteze apartamentele și uniformele. Cînd, acum de curînd, își fixase ideea de a se încorona împărat în moscheea Sfintei Sofii, Turcii au îngrămădit — ca preredere — cît mai mulți holerici în sfîntul locaș. Și—adaogă ziarul—de atunci Țarul Ferdinand nu s'a prea grăbit să rupă liniile Ceatalgei.

Mai curînd credem însă că au fost alte... temeri de cît teama de microbi.

As.

DE VÎNZARE

Case mari, poziție bună, Str. Vasile Lupu, *(foastă Cuza-Vodă)* **No. 90.**

Doritorii se vor adresa proprietarului care domiciliază în acele case.

Acordor și Constructor DE PIANE

CAROL GRUCHOL

Iași, str. Carp, 3.

NU SIMTE CRIZA

cine cumpără la

Magazinul Dr. I. MANOLESCU

— Strada Lăpușneanu 12 —

Deviza Magazinului fiind: **A vinde ieftin pentru a vinde mult.**

S'a pus în vînzare cu prețuri în afară de ori ce concurență:

Unt fin de masă *„Aurora" zilnic proaspăt, kilogramul*	*5.20*
Idem, *pachetul de un sfert chilogr.*	*1 30*
Smîntînă neîntrecută „	*2.60*
Șuncă proprie, *ca de* **Praga**	*5.20*
Miere centrifugată *fără pereche*	*3.00*
Mere obișnuite de masă	*0.40*

Precum și toate celelalte articole comestibile **cu prețuri de reclamă.**

Litere-Științe-Arte

A apărut Noua Revistă Romînă cuprinzînd:

Noutăți. — Academia de înalte studii comerciale—O nouă revistă a corpului didactic primar.

C. Rădulescu-Motru: Organizarea învățămîntului particular—Proect de lege al învățămîntului particular.

Mihail Sorbul: Ariciul! (Fabulă).

Vasile D. Chiru: Mai tare ca legea (nuvelă).

Emil Isac: In cavou.

Ion Trivale: „Timotheiu Mucenicul" de D. D. Pătrășcanu — „Privelești și amintiri" de C. A. Giulescu.

Mariu Theodorian-Carada: Prințul Dimitrie Gr. Ghica.

I. Nisipeanu: Psichologia individuală și știința educațiunei.

Insemnări: O formulă a poesiei lui Gr. Alexandrescu—Literatura noastră militară—Soarta poporului romînesc din Maramureș—Numărătoarea populației.

Revista Revistelor.

*

Există o *societate a anticarilor francezi.*

In ședința din urmă a acestei societăți s'au făcut comunicări de mare importanță culturală istorică.

*

Casa lui „La Fontaine" era amenințată deruină.

Mulțumită unui comitet de franeezi, admiratori ai marelui fabulist s'au putut strînge fondurile necesare, ca s'o scape de distrugerea vremei.

*

Cele 90 de reprezentații ale piesei „L'habit vert" au adus la Paris 900,000 franci.

Firește că numai la Paris se văd asemenea fenomene de artă.

Reprezentațiile continua.

*

Academia de științi din Madrid a acordat prințului de Monaco premiul Echagaray.

*

Frumoasa avocată Héléne Miropolski pledează prin „Le Temps" acordarea votului politic femeei franceze.

*

In „La Revue" din Paris se studiază pe larg relațiile între Napoleon I și Alexandru I al Rusiei.

Foarte interesante sunt detaliile asupra proectelor de căsătorie, puse la cale de ambasadorul francez Coulaincourt, între împăratul Francezilor și o Mare Arhiducesă rusă.

Dacă Maria Feodorowna nu ar fi refuzat cu tenacitate să devină... soacra marelui Napoleon, acesta n'ar fi luat pe o Arhiducesă Austriacă și cursul istoriei ar fi fost altul. Nici dezastrul lui Napoleon în Rusia n'ar fi avut loc, se înțelege. Iată rolul... soacrelor celebre în istorica mondială.

*

STRUNA ZILEI

AVARUL CUZA

D. A. C. Cuza a trimis defunctului Mladian-Manolescu o coroană cu inscripția: *„scumpului* mort..."

Harpagon!... Măcar acuma
Mortului un dar trimete —
Și atunci ți place numa
Să-i vorbească de... scumpete.

Epitropia Generală a Casei spitalelor și Ospiciilor Sf. SPIRIDON DIN IAȘI

Face cunoscut că, în localul Colegiului medical din spitalul central Iași se vor ținea concursuri pentru ocuparea definitivă a posturilor de medic primar de consultații gratuite, medici primari de spitale filiale și medici secundari, așa după cum sunt notate mai jos și la datele respective:

In ziua de 11 Mai 1913 se va ține concurs pentru ocuparea defiinitivă a posturilor de medici secundari în specialitatea de medicină internă pentru următoarele locuri:

1 loc la spitalul din Trg.-Neamț,
1 loc la spitalul din Galați.

In ziua de 24 Mai 1913 se va ține concurs pentru ocuparea definitivă a posturilor de medici primari de la spitale mixte:

1 loc la spitalul din Hârlău,
1 loc la spitalul din Trg.-Frumos.

In ziua de 4 Iunie 1913 se va ține concurs pentru ocuparea definitivă a postului de medic primar de consultați medicale:

1 loc la biroul primirei consultații medicale din spit. Central Iași.

Domnii medici cari doresc a concura pentru aceste posturi, sunt învitați a se adresa Epitropiei G-le a Casei Sf. Spiridon din Iași, cu zece zile libere înainte de ținerea concursului, cu cereri înscrise care vor fi însoțite de titlurile și actele ce posedă, precum și lucrările științifice tipărite, ce au făcut pînă acum, conform regulamentului de concursuri din 23 Ianuarie 1912 publicat în Monitorul Oficial No. 236 din 27 Ianuarie 1912.

No. 475

INFORMAȚII

Citim în *Bursa*: — *Suntem în măsură să comunicăm cititorilor noștri, că orice perspectivă de complicațiuni războinice, în cari ar fi amestecată țara noastră, poate fi socotită ca definitiv înlăturată.*

Romînia va căpăta satisfacțiune la cererile sale și cîștigul teritorial ce-l va obține va avea o valoare îndoită prin faptul că nu va fi costat nici un sacrificiu material sau moral.

Sfătuim cu tot dinadinsul pe toată lumea comercială ca să-și reia activitatea, căci situația normală va reveni foarte curînd.

D. avocat Andrei Chiribovici a fost numit membru în comisiunea pentru constatarea și organizarea drepturilor la pensie ale funcționarilor epitropiei casei Sf. Spiridon din Iași, în locul d-lui avocat Gh. Buzescu.

D. dr. C. I. Parhon, noul profesor de boli mintale la facultatea de medicină din Iași, își inaugurează astă-zi, Luni, cursul, cu lecția: Obiectul neuropatologiei și psihiatriei și metodele lor de cercetare.

Casa rurală a cumpărat moșia Ruginoasa-Buziceni (Neamț) pentru 1.425000 lei.

Listă pentru *Aeroplanul „Iașul"*:

Inginer Gh. Emanoil 20 lei, Martin Buholțer 10 lei, Mendel Grosman 20 lei, I. Popescu dr. circ. Copou 20 lei, profesorii Seminarului „Veniamin" 126 lei 85 b., elevii Seminarului „Veniamin" 42 lei 20 b

Pe lista Conservatorului de muzică Iași:

D-nii: A. Ciolan 2 lei, I. Vlăduță 1 leu, A. Cirilo 1 leu, A. Aurescu 1 leu, I. Fotino 1 leu, N. Teodoreanu 10 lei, Aspasie Sion 5 lei, Al. Teodorini 1 leu, N. Ciulescu 1 leu, A. Roșca 1 leu, Simionescu 1 leu, I. Pasmentirer 50 b., Tracău Ionescu 50 b., A. Garabet 50 b., N. Popovici 50 b., Hristachi Popescu 50 b., Teod. Antimio 50 b., Vasile Morariu 50 b,, Anrieta Sadoveanu 2 lei, N. Teodorescu 1 leu, C. Ionescu 1 leu, Elena Oiaga 1 leu, Mezete 2 lei.

Pe lista școlii normale de fete „Mihail Sturdza": Elevele 56.75, Agripina Buțureanu 10 lei, Maria Fințescu 5 lei, Lucreția Bonciu 5 lei, D. V. Ghibănescu 5 lei, dr. O. Conta 2 lei, A. Dimitriu 5 lei, A. Constandachi 5 lei, Natalia Mitru 5 lei, Ana Tudor 5 lei, Elena Ionovici 5 lei, Agl. D. Pascu 3 lei, Saora Zaharia 5 lei, Efros. Catan 3 lei, Elena Negri 2 lei.

Delegațiunea farmaciștilor locali care s'au prezentat membrilor Casei centrale cu reclamațiunile de care am vorbit au făcut parte și d-nii Dr. A. Răteanu și Ioan Werner.

La Teatrul Național se află în studiu o singură piesă, cu care comitetul speră să închidă stagiunea în plin succes: „Misterele Camerei Galbene". S'au rezervat trei reprezentații în cursul săptămînei viitoare acestui spectacol.

D. Oreste Panu, secretarul comptabil al corporației confecțiilor a fost chemat la București, unde ancheta consiliului Casei Centrale va contiaua, cu privire la reclamațiile unora dintre meseriași.

Lista de subscripție pentru *Flota Națională* prin d. Moritz Wachtel președintele „Uniunei evreilor pămînteni din Iași".

Urmare la lista publicată în ziarul nostru din 19 crt.:

Suma din urmă 1403 lei 20 bani.

Solomon Stern 20 lei, M.Ștern, David Herșcovici, N. Grunberg, (magasinul conservatorului a 10 lei, Iancu Wechsler, Simon Braunstein, a 5 lei, Rotenberg 2 lei 50 bani, M. Barat, Julius Bercovici, H. Gherner. Aron Wechsler și Rubinstein a 2 lei, Strul Buium, Iițic Avram Șmil, Lazarovici, Abramovici, Idelovici, Ch. Moise, Zeida Iosub Smilovici, I. Guttman, Leiba Marcus, A. Șaraga, Moise Zilberman, S. Aron, Aron Iițic a 1 leu, M. Goldstein, Dudescu, M. Schwartz, M. Grunblatt, Bergher, M. Pincu, L. H. Cojocaru, Moscovici, S. Rabinovici, Haim Ciudaru, Filip Weismann, Lipa Leventer, G. M. Solomon, Iancu Meier, Iancu Goldstein a 50 bani, S. Birnbaum, Avram Bercovici, Leib sin David a 30 bani, Strul sin Strul, Iosub Haim, A. Feldman, A. Marcu, Strul Schwartz și S. Grunblatt a 20 bani. Total 1497 lei 30 bani.

(Va urma).

Pentru flotă. — *Listă de subscripția personalului Tramvaielor Electrice Iași pentru Flota Națională*: Societatea A. D. G. din Berlin 500 lei, Director C. von Lölhöffel 50 Lei, A. Hildebrandt 10 lei, R. Wedel 10 lei, I. Cornea 10 Iei, M. Sufrin 5 lei, M, Mihailescu 5 lei, V Vasiliu 4 lei, N. Pădureanu 4 lei, Gh. Vieru 4 lei, C. Băltăgescu 2 lei, M Alxel 3 lei, Luca 3 lei. Strobescu 3 lei, Sabadire 3 lei, P, Rusu 3 lei, Popa 3 lei. Dorin 3 lei, Gh. Vasiliu 1 leu, M. Moraru 3 lei, Gherman 3 lei, D. Florea 3 lei, M. Nica 3 lei, Margean 3 lei, Varzare 3 lei, Nebrega 3 lei, Enea 3 lei, Abunii 3 lei, P. Florea 3 lei, C. Tanase 3 lei, Smolinschi 3 lei, Păstrăveanu 3 lei, P. Ionescu 3 lei, Alter 3 lei, Filipescu 3 lei Stălinescu 3 lei, V. Cozma 3 lei, Luchian 3 lei, Ștefan Luntraru 3 lei Gorca 3 lei, Gh. Orez 3 lei, Mustea 3 lei, Gh. Dimitriu 3 lei, N. Macovei 3 lei, Babei 3 lei, Irimia Filip 3 lei, I. Crăciun 3 lei, Frost 3 lei, Nechifor 3 lei, Niță 1 leu, V. Cavaleru 3 lei, V. Vasiliu 3 lei, Neculau 3 lei, Ionescu 3 lei, Filip 3 lei, Stanislau 3 lei, Sinaru 3 lei, Postelnicescu 4 lei, Vaizer 3, Bălăiță 3 lei, Leahu 3 lei, Zbarnea 3 lei, C. Matei 3 lei, D. Crăciun 3 lei Pșait 3 lei, Horeiciuc 3 lei, Unișor 3 lei, Leivitzki 3 lei, Anghilichi 1 leu, N. Botez 3 lei, Axenie 3 lei, Al. Manolescu 3 lei I. Cavaleru 3 lei, Dănilă 3 lei, Ciubotariu 3 lei, Serghie 3 lei, Condurescu 3 lei Petrariu 2 lei, Ioan Dumitriu 3 lei, Ulman 3 lei, Soltuz 3 lei, C. Rusu 3 lei, C. Petrovici 3 lei, A. Vieru 3 iei, Tisenschi 3 lei, Surcică 3 lei, I. Botez 3 lei, Ignătescu 3 lei C. Matei 2 lei, C. Ungureanu 1 leu, V. Ungureanu 3 lei, Gh. Manolescu 3 lei Fr. Iosef 3 lei, Roiu 1 leu, Coțovanu 3 lei, Cojocaru 3 lei, Nazarcu 3 lei, Constantinescu 1 leu 50 bani, Goldenberg 3 lei, L. Moraru 3 lei, I. Orez 3 lei, Sandaichi 3 lei, Apreutesei 3 lei, N. Graur 1 leu 50 bani, Elena Graur 1 leu 50 bani. Toma 3 lei Ciornei 3 lei, Vatamanu 1 leu, Breabăn 3 lei, Spiru 3 Li Apostolache 3 lei, Mihnea3 lei, Silion 3 lei, Mastase 3 lei, D. Moraru 3 lei, Lucheniuc 3 lei, V. Luntraru 3 lei, Dumitru Ungureanu 3 lei, Bondar 3 lei, Damaschin 3 lei, Șarambei 3 lei, Kral 3 lei, Berlinschi 3 lei. Grigoriu 2 lei, Barsc 2 lei, Draghici 2 lei, Pento 2 lei, Cucu 2 lei, Dumitriu 2 lei, Gavrileț 1 leu, Cordașeșchi 2 lei, Ivașcu 1 leu, Spiciac 1 leu, Gh. Matei 1 leu, Ursache 1 leu, Popovici 1 leu, Scutaru 1 leu, N. Varvara 1 leu, Gh. Varvara 1 leu, P, Luntraru 1 leu, Fărîmă 1 leu, Burtaș 1 leu, Popescu 1 leu. Mihalache 1 leu, Unterfingher 2 lei, Vișineschi 1 leu, Ungureanu 1 leu, Hirș Leib 1 leu, Carare 1 leu, Amariei 1 leu, Florescu 1 leu, I. Popescu 50 b, Brad 1 leu, A. Maxim 1 leu, Berceanu 1 leu, Costăchescu 1 leu, Ștefăniu 50 b, Enea 50 b, Cuciureanu 50 b, Cozma Dochiu 1 leu, D. Calistru 50 b, Hanganu 50 b, Gherasim 50 b, Maxim 50 b, Gh. Calistru 50 b, Balan 50 b, Bîrlădeanu 50 b, I. Herghel 50 b. St. Herghel 50 b, Călin 50 b.

Suma totală Lei 972.50

Se știe din publicațiunile făcute de Ministerul industriei și comerțului, că autoritățile vamale otomane au aplicat, la izbucnirea războiului din Balcani, tariful maximal, Statelor cu care se află în război, hotărînd ca toate mărfurile ce se vor importa în Turcia în timpul conflictului să fie însoțite de certificate de Origină.

D. N. Răducanu-Popescu, atașatul nostru comercial pentru Turcia europeană, a făcut cunoscut ministerului de Industrie și Comerț, că în ultimul timp au sosit la Constantinopol mai multe transporturi de diferite articole alimentare din Romînia, cari, contrar dispozițiunilor luate de autoritățile vamale otomane, nu erau însoțite de asemenea certificate, fapt care a cauzat importatorilor de acolo multe dificultăți la vamă, fiind totodată și în dauna exportatorilor noștri.

Avînd in vedere, că neîndeplinirea acestei formalități împiedică desvoltareal relațiunilor noastre comerciale cu străinătatea, compromițînd bunul renume a comerțului romînesc.

Ministerul Industriei și Comerțului atrage atențiunea d-lor exportatori să nu piardă din vedere întocmirea Certificatelor de Origină, pe care să ne anexeze la factura respectivă a mărfurilor, ce expediază actualmente în Turcia.

Incendiul din gara Iași.—Două victime.—Sîmbătă noaptea, la ora 11.15, un incendiu s'a declarat la depoul de mașini din gara Iași, care a distrus localul în care se aflu instalate biurourile depozitului și locuința d-lui Anton Marteau, șeful depoului.

Focul a luat naștere din sala lampistăriei, unde se aflau depozitate mai multe butoae cu petroleu și rapiță, din cauza unei lămpi care a făcut explozie, aprinzîndu-se și camerele alăturate. De acolo incendiul s'a propagat și la locuințele din etajul al doilea, luînd foc scara, ce conducea la dormitorul mecanicilor.

Surprinși de incendiu, mecanicii cari erau în dormitor, au căutat să se salveze, spărgînd geamurile și sărind de la al doilea etaj. Printr'o mișcare greșită mecanicul Dumitru Olănescu a căzut peste niște grămezi de fer uzat, fracturîndu-și șira spinării și două coaste. El a fost transportat imediat la spitalul sf. Spiridon. Focariul Grigoriu, spărgînd un geam cu pumnul, și a rupt un deget și și-a spart palma mînei drepte.

După declararea incendiului, văzînd că focul nu poate fi stins de personalul depoului, s'a telefonat pichetelor de pompieri din Păcurari și Toma-Cozma, cari au sosit la ora 12, dînd ajutor pentru localizarea incendiului. Cu toată munca depusă, focul a fost stins abia la ora 5 și jumătate dimineața.

Au ars: depozitul lampistăriei, dormitoarele focarilor compuse din 2 camere, atelierul depoului împreună cu toate mașinăriile și uneltele pentru reparațiunile mici, mașina pentru aburi a băei personalului, bucătăria și sufrageria d-lui Marteau, șeful depoului și două camere de rezervă. S'a stricat, prin mutare, o mare parte din mobila d-lui Marteau.

La fața locului au sosit d. Nițescu, inspector de mișcare, Carp, inspector de Tracțiune, Moisiu, controlor C. F. R., Armășescu, șeful stației, Dan, șeful sergenților de oraș, sub-comisar Florescu dela comis. I și căpitan Sturdza, comandant de pompieri.

S'a telegrafiat Direcțiunei Generale a C. F. R., care a dispus facerea unei anchete prin controlorii săi din Iași. De asemenea s'a comunicat și d-lui Marteau despre acest incendiu, d-sa fiind plecat cu familia la Paris.

Pagubele pricinuite de acest incendiu sunt foarte mari.

Alegeri parțiale au fost efectuate ieri la Dorohoi, col. II Senat, și la Ploiești, col I deputați. La Dorohoi s'a declarat balotaj: candidatul conservator, d. general dr. Demostene, întrunind 54 voturi și candidatul liberal, d. dr. N. Crivăț, 53 voturi; la Prahova a fost declarat ales—cu 407 voturi—candidatul conservator, d. Paul Grecianu.

Ieri a avut loc adunarea generală a societarilor Primei Societăți de Economie, al cărei capital social se ridică la 7.497.208 lei și 65 bani.

Avînd în vedere înprejurările critice prin care trece țara noastră, cînd tot Romînul are datoria a veni în ajutorul ei, fie cu munca intelectuală, fie cu puterea sa luînd rang între luptători, fie cu obolul său bănesc, societarii inspirați de cele mai patriotice sentimente, au hotărît ca întreg dividendul cuvenit fondului de rezervă pe anul Social expirat, în suma de 16.599 lei 10 bani să fie întrebuințat pentru folosul general al țirei.

Ast-fel: se vor da 2000 lei pentru cantinele Școlare, 3000 lei pentru aeroplanul Iași, iar restul se va pune la dispoziția Ministerului de Războiu pentru flota națională.

Cu această ocaziune s'a reales în Consiliul de Administrație d. G. C. Stanilescu, profesor la Școala Superioară de Arte și Meserii.

In consiliul de censori s'au ales d-nii: Al. Velciu, Savel Grosu și George Tissescu.

Dela 23 Ianuarie în vederea sărbătorilor produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri reduse:

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		2.60
Unt pentru masă și cafea		5.60
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.40
Ouă zilnic proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul		0.40
Cașcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Cașcaval de Penteleu		3.40
Brînză de munte de toamnă		2.40
Cașcaval penteleu		3.40
Depozit permanent de Schweitzer elvețian		4.40
Brînză de Brăila (Telemea)		1.40
Brînză de Brăila de toamnă		2.—
Diferite varietăți de mere.		
Se găsesc zilnic paseri tăiate		
De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:		Litrul
Vin alb vechiu		. 80
Vin alb și negru vechiu		1.—
Vin alb negru si superior		1.20
Vin Cotnar și Bordeaux		1.60
Vin Cotnar și Bordeaux superior		2.—
Vin otonel tămăios		2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

Ultime Informaţii

Potrivit votului luat de Senatul universitar, rectorul a făcut ieri anchetă la centrul studenţesc, privitor la ultima alegere. Senatul universitar a fost convocat pentru Mercuri, 30 c., ora 5 p. m. spre a lua cunoştinţă de raportul anchetei.

Se crede că rectorul în raportul său, va conchide, că alegerea, contrar celor stabilite de Senat, a fost efectuată în mod legal—aşa că conflictul va reizbucni.

Chestia privitoare la d. conferinţiar Albert Popovici Taşcă, a cărui excludere a fost cerută, va veni Mercuri în dezbaterea senatului universitar.

Excelentul articol al ilustrului profesor şi academician A. D. Xenopol publicat în fruntea numărului nostru de astă-zi, a apărut, în traducerea d-lui Gustave şi Kergnézec, în L'Action *din 4 Februarie şi reprodus în ziarul* Le Siécle.

Atragem atenţia cetitorilor asupra minunatului articol.

Domnul dr. Emil Gheorghiu, inspector al Casei Centrale a Meseriilor, a convocat aseară pe medicii casei medicale din Iaşi controlînd mersul serviciului în localitate.

Noul număr din revista pariziană „La Vie" anunţă următoarele :

La Sorbona s'a deschis cursul de istorie şi artă romînă, al d-lui Sturza. Prima lecţiune a tratat despre „Diplomaţia europeană şi Moldo-Valahia" în secolul al 18-lea.

O lecţiune foarte remarcabilă în care d. Sturdza ocupîndu-se de perioada fanariotă, a aratat că nenorocirle epocei aceleia nu a provenit numai din cauza Grecilor, ci mai ales din a Turcilor de-o parte, a Rusiei şi Austriei pe de altă parte.

După intervenţia d-lui M. Vachtel, preşedintele asociaţiei evreilor pămînteni din Iaşi, clubul „Concordia" din localitate, a donat ieri 3000 lei pentru flotă.

Un caz de homosexualitate privitor la individul Pitrăn, care şi-a ales ca victimă un elev în vrîstă de 12 ani, a fost judecat astăzi de tribunalul s. II, care a condemnat pe Pitrăn la trei ani închisoare.

Comisiunile pentru examinarea candidaţilor la catedrele de chimie tecnologice fiind compuse din aceeaşi profesori, pentru Bucureşti şi pentru Iaşi, comisiile se vor întruni Vineri, la Bucureşti, pentru a delega doi profesori din juriu cu facerea raportului.

Camera de punere sub acuzare, primind apelul primului procuror, a majorat cuantumul cauţiei deţinuţilor Kaufman şi Barbalat de la 5000 lei la 10 mii lei fiecare.

Domnul dr. Tănăsescu, profesor de anatomie descriptivă, a cerut transferarea la catedra de anatomie topografică, vacantă prin transferarea la Bucureşti a d-lui profesor Juvara.

Eri a avut loc constituirea Consiliului Comunal din Tg. Frumos.

D. N. Marcopol a fost ales primar, şi d. Vasile V. Tăutu ajutor de primar.

D. Ion Pralea a fost delegat ca ofiţer al Stărei Civile.

La camera de comerţ a avut loc, Sîmbătă seara o consfătuire a absolvenţilor Şcoalei Comerciale Superioare din Iaşi.

S'a discutat asupra proectului de înfiinţare a Academiei Comerciale şi s'a decis întocmirea unui memoriu ce urmează a se înainta Ministerului de Comerţ.

Vom publica mîne o dare de seamă mai amănunţită.

Consiliul comunal a fost convocat pentru mîne la orele 2 jum. p. m,

La ordinea zilei fiind mai multe chestiuni importante.

Mercuri 30 Ianuarie c., sărbătoarea sf. Trei Erarhi, Seminarul Veniamin îşi va serba patronul.

Serbarea se va începe cu serviciul Divin din capela Seminarului ora 10 dim. şi se va termina cu discursul ţinut în aula şcoalei de către d. profesor V. Oiaga.

Decauwilal Hîrlău-Dolhasca. — In curînd vor începe lucrările pentru construirea decauwilului Hîrlău-Dolhasca. El va servi pentru transportarea lemnelor din pădurea Maxut, la gara Hîrlău.

Cum linia va trece pe unele din străzile laterale ale oraşului, s'a făcut un contract cu primăria prin care se obligă a'i plăti o sumă de 4 lei pentru vagonul încărcat ce va trece la gară.

Cu modul acesta, comuna îşi creiază un nou venit de peste 40,000 lei anual, fără a pune dări noi, dîndu-se încă posibilitatea de a scădea o sumă de taxe exorbitante ce apasă asupra comercianţilor şi locuitorilor din oraş.

Doctor M. Hortolomei

MEDIC DE SPITAL

Consult 4—6 p. m.

Str. Gh. Mîrzescu 4 (colţ cu str. de sus).

Procesul de calomnie prin presă în chestiunea Ana Loster. Astăzi se judecă la curtea cu juri procesul intentat de către d. inginer Busuioc d-lor N. Vasilescu, proprietarul ziarului „Lupta", Macri fost funcţionar la C. F. şi Armăşescu, fost şef al staţiei din Paşcani, pentru calomnii prin presă în afacerea Loster.

La deschiderea şedinţei d. advocat Osvald Teodoreanu ridică un incident, că autoarea scrisorei incriminate fiind moartă — deci autorul faptului dăunător lipsind — răspunderea este redusă şi după spiritul constituţiei inculpaţii nu pot fi judecaţi de Curtea cu juri.

Partea civilă şi d-nul prim-procuror combat incidentul.

Curtea deliberînd—respinge incidentul şi intră în judecarea procesului.

D-nul Preşedinte cheamă la ordine pe d-nul avocat al părţii civile, Buiciu, care ridică un nou incident pe chestiunea nelegalităţei citărei unor martori ai apărărei.

Curtea hotărînd ca martorii rău citaţi să nu fie ascultaţi, se procedează la interogatoriile inculpaţilor.

D. Vasilescu spune că n'a cunoscut pe Anna Loster de cît din recomandaţia d-lui Macri. A primit scrisoarea incriminată numai după ce a luat toate măsurile în ce priveşte răspunderea autoarei.

D. Macri spune că văzînd reclamaţia Anei Loster către direcţiunea c. f. a căutat să-i dea o mînă de ajutor recomandînd pe nenorocită d-lui Vasilescu.

D. Armăşescu, arată că Ana Loster, care era fiica unui lucrător de la atelierele din Paşcani, i s'a plîns adesa că d, Busuioc a nenorocit-o.

N'a făcut alta de cît să roage pe d, Vasilescu ca să-i vină în ajutor.

Şedinţa se suspendă pentru 10 minute.

Noul program cinematografic Pathé Frères din Sala Circului Sidoli, ce se reprezintă astă-seară Luni cuprinde între altele :

Automobilele „Fiat" în răsboiul italo-turc.

Averea furată (Restitution), mare roman contimporan în 2 părţi.

Inimi însîngerate, splendidă desfăşurare în 2 părţi. Din seria filmelor lungi teatrale. Magistrala interpretare de către artiştii dramatici ai teatrelor din străinătate.

Bolnavul bătrîn, scene foarte humoristice.

O vînătoare de bivoli în pustiurile Asiei.

Secretul lui Ghimiţă şi cînele poliţist, scene comice.

Marţi seara oarele 11 sosesc pe lîngă mulţi rabini din ţară şi marii rabini din Bolhova, Samber şi Rădăuţi pentru a asista la cununia fiicei marelui rabin Gottesman cu tînărul licenţiat în teologie Israel Padwan.

Intru'cît marele rabin Gottesmann se bucură de o mare popularitate printre evreii din oraş şi provincie se prevede pe Joi 31 crt. orele 4 p. m. o mare însufleţire. Mulţi din cunoscuţii şi adepţii lui din provincii, au anunţat venirea cu familiile lor.

De vînzare via şi villa „Greerul", situate în cea mai fermecătoare poziţie a Iaşului, 6 kilometri depărtare de oraş.

Sunt 22 hectare loc, între cari 11 pădure. Parcul este canalizat, jocuri de apă, iaz şi izvor.

Casele, în excelentă stare, au, în total, 20 de odăi.

A se adresa d-nei Sculy, Iaşi, 5 str. L. Catargi.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 28 Ianuarie

Turcii bătuţi pe toată linia

Revoluţia din Mexico

Presa bulgară şi conflictul romîno-bulgar

Viena.—„Neues Wiener Tagblat" constată că comentariile presei străine asupra misiunei principelui de Hohenlohe, predomneşte în genere credinţa de a se atribui acestei misiuni o înaltă însemnătate nu se poate cineva în doajuns să se mire că nu au lipsit nici cuvinte de ură în presa triplei înţelegeri. Ziarul se adresează mai ales acelora care ar fi acuma retrase şi relevează că este vorba de a eşi cu onoare din criza actuală şi măsurile militare luate în scopul apărărei naţionale, vor fi cum şi de a găsi o soluţiune care să garanteze statului o linişte durabilă, ştirile care afirma contrariul aratat prea lămurit dorinţa de a ne arate aşa de slabi ca şi cum am fi nişte paraziţi fără apărare în faţa tuturor intenţiunilor puţin binevoitoare ale adversarilor noştri. Aceste sunt speranţe nerealizate de oare ce tocmai spiritul populaţiunei şi publicitatea ce se face în Austro-Ungaria sunt la mai mare înălţime de cît s'ar putea crede.

*

Sofia.—Ziarul „Mir" regretînd momentul pentru ridicarea diferendului bulgaro-romîn, exprimă satisfacţiunea pentru deciziunea de a se urma la Sofia negocierile începute la Londra.

In speranţa unei repezi finalizări a acestei chestiuni, spre a pune un sfîrşit josnicelor bănueli, care fac din naţiunea romînă, aliata inamicului secular, care de ani asuprea pe Bulgari, Greci, Serbi şi chiar pe Romîni. Totuşi, romînii conştienţi sufer de sigur din cauza acestor bănueli şi resping ca injurioase pentru onoarea şi demiterea lor naţională, speranţa că turci se întemeiază pe ei. Amiciţia romîno-bulgară, datează de atîta de mult, în cît putem fi siguri că ea va rezista şi de astă dată, tuturor încercărilor ce se fac spre a turbura, şi că acei care doriau să o turbure, vor fi nu numai decepţionaţi, dar vor trebui poate să-şi plătească greşelile de oare-ce bunul simţ al popoarelor şi instinctul lor nu poate să piară spre a face loc unei politice artificiale, unor false aspiraţiuni naţionale.

*

Sofia.—Turcii au întreprins eri o ofensivă contra trupelor bulgare care se afla la bulair. O luptă crîncenă a început, care a durat pînă la 4, dar în acest timp trupele au trecut la ofensiva cu energie şi au respins pe turci urmărindu i pana sub forturile de la Bulair. Pe teren zăcea un număr enorm de morţi. Prisonierii turci prinşi de bulgari spun că 6 divizii turce luaseră parte la mişcarea înainte.

Trupele bulgare au avut o atitudine nestrămutată. Către căderea nopţii inamicul a încercat să opereze o coborîre în imprejurimile Harkioului, unde a apărut şi 20 de vapoare; abia începuse coborîrea că infanteria turcă debarcată a şi fost atacată de către bulgari, cari ieau adus perderi considerabile.

Bombardarea Adrianopolui continua mereu cu succes. După dispoziţiunile dezertorilor, trupele garnizoanei şi locuitorii oraşului fug de la un cartier la altul căutînd un adăpost contra proiectilelor bulgare.

Pe linia de la Ceatalgea toate încercările turcitor de a trece la o ofensivă nu au avut nici o isbîndă. Printre răniţii şi ucişii turci, se află şi soldaţi negri.

Debarcarea încercată de turci la Podima pe coasta mării negre, a fost respinsă. Trupele turce au lasat 50 de morţi pe teren. După informaţiunile sosite la Sofia dar neoficiale, un regiment turc a făcut azi o eşire pe frontul de est de la Adrianopole însă a fost respins.

Pe coasta Mării Marmara turcii nu au intreprins azi nici o acţiune, aceasta face să se presupuie că dînşii au părăsit ideea de a opera o scoborîre în urma eşeicului încercat eri.

*

Belgrad.—Ştirea dată de ziare că trupele sîrbe au incendiat şcoala şi biblioteca romînească din Monastir, este cu totul neadevărată. Tot aşa ştirea că două batalioane de sîrbi ar fi fost făcute prizoniere de către Albanezi la Alessio.

*

Cetinge.—Biuroul presei află că aripa dreaptă a generalului Martinovici, au ocupat satul Djonisis, de asupra fortificaţiilor de la Tarabos. Aripa stîngă mergînd pe ţermul lacului Scutari, a ajuns aproape de Siroka, trupele din centru au ajuns la 200 de metri de retranşamentele de la Tarabos, după ce prin Cercetaşi au stricat în 12 locuri, firele de sîrmă care fuseseră întinse. Bombardarea la Tarabos se face continu din Sirokagora şi Oblika. Un detaşament sîrb, sub comanda colonelului Popovici, cu 3 batalioane Muntenegrene, cu mitralieze şi tunuri merg spre Briţ, atăcînd cu vigoare. După ştirile primite de la armata principelui moştenitor, Turcii au fost bătuţi pe toată linia, trupele muntenegrene au avansat impresnrînd micul Bardagnoli marele Bardagnol, este deja ocupat, prizonierii turci făcuţi eri, confirmă zvonul că Kasan Riza, a fost ucis, şi că hrana din Scutari, începe să lipsească, dar că muniţiunile sunt din belşug. Micul Bardagnol, poziţiune importantă turcească unde inamicul era tare fortificat şi de unde rezista, de două zile a fost ocupat de către muntenegreni. Inamicul complect buimăcit fuge spre oraş, muntenegrenii transportă artileria grea spre a putea susţine viitoarele lupte şi asaltul Scutarilor. Dela atacul Bdiţei a început azide către trupele sîrbo-muntenegre, lipsesc amănunte.

Presa turcă şi declaraţiile d-lui Take Ionescu

Constantinopol.—Ziarul „Tanin" relevînd cele spuse de către d. Tache Ionescu, că menţinerea existenţei Turciei este o necesitate, spune că în împrejurările prin care trece azi Turcia, declaraţia d-lui Tache Ionescu are valoarea unui adevărat sprijin.

*

Relativ, la conflictul romînobulgar, ziarul „Tanin" spune că România ar trebue să ocupe Silistra, căci ar uşura şi pe guvernul bulgar, care ar explica populaţiunei, că trebui să cedeze, pentru că nu poate susţine războiul în două locuri.

Retragerea lui Sasonoff

Viena. — Ziarele înregistrează ştirea, că Sasonoff, ministrul de externe al Rusiei, se va retrage din această înaltă demnitate, pentru a face loc lui Sianikoff, care este un sprijinitor al alianţei balcanice.

Faptul acesta, care ar insemna o schimbare în politica rusă, e viu comentat.

Abdurah-Bei în Capitală

Bucureşti.— D. Abdurah-Bey, fostul ministru de finanţe în cabinetul Kiamil-Paşa, a sosit eri în Capitală, primit la gară de către d. Sefa-Bey, Ministrul Turciei la Bucureşti.

Abdurah-Bey a făcut mai multe vizite. Azi pleacă la Viena.

CAMERA

Bucureşti.—D. Rădulescu-Motru, îşi desvoltă interpelarea în chestia învăţămîntului particular.

M-lle Louise Bornstrom

— Brodeuse —

Iaşi, Şoseaua Arcu No. 9

se însărcinează cu ori ce fel de broderii lucrate în matasă, fir de aur şi argint; monograme fine mari şi mici şi ori-ce desemnuri de bun gust.

Confecţionează lingerii pentru dame cu preţuri moderate. Doamnele se pot adresa şi prin cărţi postale.

Un loc viran foarte spaţios de inchiriat.

Strada Cuza Vodă 13 de pe acum.

BANCA IAŞILOR

BILANŢUL GENERAL

Incheiat la 31 Decembrie 1912

ACTIV				PASIV		
Acţionari		430,000 —		Capital		2,500,000 —
Cassa		116,849 77		Fond de rezervă		84,630 —
Conturi curente debitoare		3,074,718 65		Fond de prevedere		54,000 —
Efecte scontate: în portofoliu	1,130,458 30			Depuneri spre fructificare		676,444 85
Efecte scontate: Predate cassei	80,948 15			Conturi curente		1,910,408 30
Efecte scontate: Reescontate	1.857,327 20	3,068,769 65		Mandate la ordin		3,406 65
Efecte în gaj: în portofoliu	197,556 90			Ordine de plată		405 40
Efecte în gaj: Predate cassei	14,773 70			Deponenţi de efecte în gaj		1,930,437 90
Efecte în gaj: în deposit	1,710,888 05	1,923,218 65		„ „ ipoteci, cesiuni, titluri în gaj		1,527,920 65
Efecte publice angajate		489,100 —		„ „ efecte publice		261,600 —
Ipoteci, Cesiuni, Titluri în gaj: în portofoliu	1,402,820 65			„ „ Cauţiuni		123,400 —
Ipoteci, Cesiuni, Titluri în gaj: în deposit	125,100	1,527,920 65		„ „ efecte spre încasare		113,761 67
Cauţiuni		123,400 —		Diverşi efecte reescontate		1,857,327 20
Efecte publice Nominal	1,100 —	1,023 —		Fond de pensiuni		980 —
Cupoane scontate		8,219 15		Reescont		44,546 95
Diverşi conturi		292,416 82		Dobândă la emisiunea a II-a		27,000 —
Depozite libere		15,000 —		Beneficiu net		125,054 04
Efecte spre încasare predate cassei		95,250 62				
Corespondenţi de încasare		67,859 60				
Mobilier şi Materiale		7,577 05				
		11,241,323 61				11,241,323 61

CONTUL DE PROFIT ŞI PERDERE

Incheiat la 31 Decembrie 1912

DEBIT		CREDIT	
Cheltueli de administraţie	59,215 55	Dobânzi şi Beneficii	328,199 49
Diverse amortismente	16,488 75		
Mobilier şi Materiale	1,894 20		
Fond de prevedere	54,000 —		
Reescont	44,546 95		
Dobânda la emisiunea a II-a	27,000 —		
Beneficiu Net	125,054 04		
	328,199 49		328,199 49

Preşedinte, **C. Climescu** Director, **Cristea Daniel** Şef Contabil, **Grigore Vasiliu**

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciu.i, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17,

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Stomac, Gută, Rinichi şi Vesiculă —

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Teoucin
Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

(Preţurile se înţeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Depozit de Maşini de cusut

pentru industriasi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

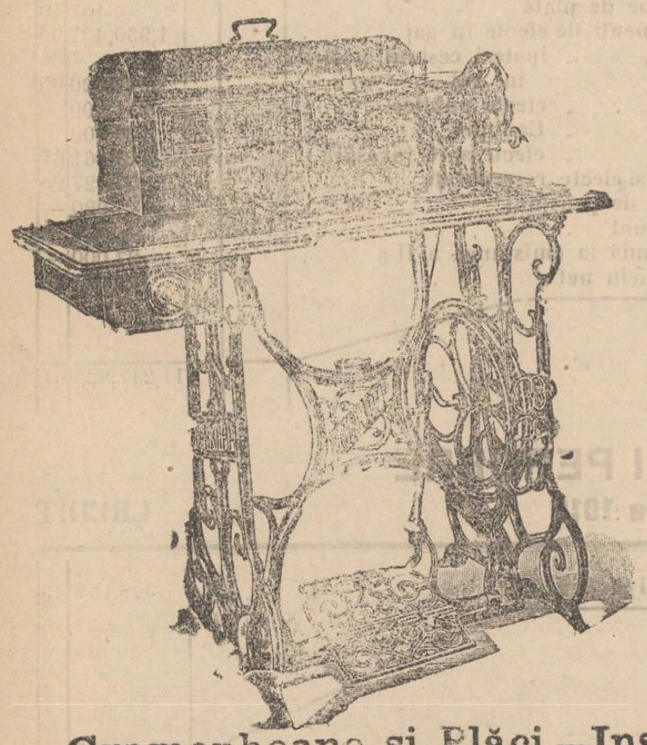

Biciclete BRENABOR
Intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

REPERTOIRE Imprimerie Docteur Montsalvatge
ADVERTAGE CARTE
ADVERTAGE CARTE

Br... TAPIS
Prix
R. GA...
2me quai de la Mé...
PARIS
Envoi franco du Catalogue

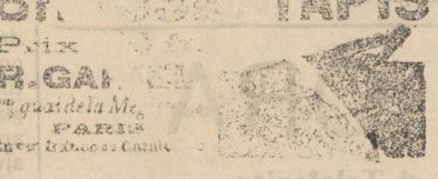

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* îngheţului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţiile cele mai bune la *dispoziţie.*

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MI TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

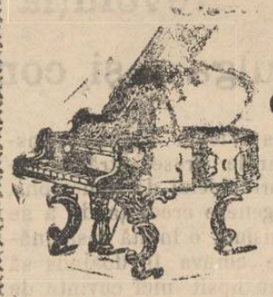

ASORTIMENT
complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

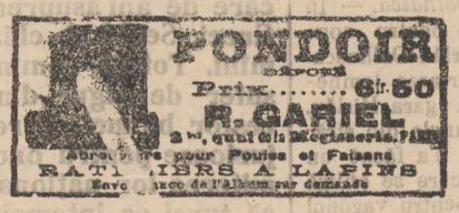

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi. Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mirzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X No. 1795—Mercuri 30 Ianuarie 1913

Academia de Comerţ

I

Actualul ministru al Industriei și Comerțului, d. N. Xenopol, se arată a fi animat de cele mai frumoase intenţiuni cu privire la comerțul și industria națională.

De n'ar fi de cît cele din urmă cîteva manifestări ale d-sale, cu privire la creditul și instituțiunile economice ale țării și încă ar fi de ajuns a ne face să vedem că d-sa e *cineva*, care are conștiință de înalta sa chemare. D. N. Xenopol este însă și un eminent publicist.

De sigur e un mare cîștig pentru țară, cînd dintre cei cari pe lîngă însușirile de oameni de stat, au și pe aceia de a fi niște publiciști emerjți, — cum în specie sunt miniștrii conservatori-democrați, în frunte cu neîntrecutul șef al partidului,— au fost chemați să diriguiască destinele ei.

Acum un an se ventila ideia de a se da o nouă îndrumare învățămîntului profesional în genere. Astăzi d. N. Xenopol, socoate că a sosit momentul să se înzestreze o ramură a acelui învățămînt cu o instituțiune de cultură superioară înființînd o Academie de Comerț.

Ideia pentru o asemenea creațiune a avut mulți aderenți în decursul timpului. Camerile de Comerț, în unul din congresele lor, de acum patru ori cinci ani, își pusese ca un punct de program al discuțiunilor lor, crearea și organizarea unei asemenea Academii.

Legea de organizare a învățămîntului comercial lasă a se întrevedea pentru un timp mai mult sau mai puțin apropriat înfăptuirea unei Universități comerciale.

Acum vre-o doi ani în urmă, absolvenți școalelor superioare de comerț, strînși la Iași din toate unghiurile țării, pentru a comemora pe unul din cei mai buni foști profesori ai școalei comerciale superioare din Iași, C. Petrescu, s'au rostit prin glasul celui, ce scrie aceste rînduri, tot în favoarea unei asemenea creațiuni.

Dacă agricultura, ziceam eu, a pătruns la Universitate prin crearea unor catedre speciale, alipite la facultatea de științe, dacă industria a reușit să aibă de asemenea acces, p in crearea Școalei de Fizică, de ce o a treia ramură însemnată de activitatea națională, comerțul, n'ar ajunge și dînsul acolo?

Astăzi, cînd ideia aceasta obține sprijinul unei autorități ca aceia a d-lui N. Xenopol, nu mai rămîne îndoială că ea se va traduce în fapt și că o Academie Comercială se va înflința în condițiuni ca să răspundă atîtor dorințe atît de viu exprimate pînă acum.

Din toate aceste manifestări se vedea că lipsește ceva învățămîntului comercial pentru a fi desăvîrșit.

Creațiunea unei Academii de Comerț nici nu poate fi socotită altfel de cît ca un compliment necesar al unei ramuri de învățămînt profesional și a unei din cele mai importante ramuri, cum în specie e învățămîntul comercial. Aceiași ideie de altfel răsare și din cele cîte-va cuvinte spuse de d. ministru al Industriei și Comerțului, referitoare la noua creațiune. Învățarea limbelor streine în primul loc, mecanizmul comercial modern, cum și dreptul acestui așezămînt de a libera Diploma de Licențiat ori Doctor, îndatoriri și atribuțiuni, cu cari d. ministru vrea să doteze Academia de Comerț, nu pot avea alt înțeles.

Cu această ocaziune s'ar putea discuta, cred, cîteva chestiuni de principiu.

Negreșit Academia de Comerț, prin forța împrejurărilor, va rămîne un fel de apanagiu a cîtor-va privilegiați. De și ea se va adresa la toți acei cari întrunesc anumite condițiuni, totuși de sigur nu toți vor putea fi admiși.

Și ceia ce chiar de la început va trebui să observăm e că Academia de comerț, trebue să rămînă cel mai înalt institut de educațiune și cultură profesională.

Chiar dacă ea s'ar adresa absolvenților de liceu, nu va trebui însă a se uita că în primul loc trebue să servească absolvenților avînd cursul superior comercial.

Academia de comerț trebue dar să stea în continuă și întinsă legătură cu învățămîntul profesional.

De aceia n'ar fi rău dacă cu această ocaziune, întreaga problemă a învățămîntului profesional să pune în discuțiune.

Inainte de a ajunge la Academia comercială, pe care *o vom avea*, nu e rău, socot, a examina în cîte-va cuvinte învățămîntul profesional, *pe care-l avem*.

Ocupîndu-mă de acest din urmă, mi se pare că cel dintăi lucru, ce ar trebui precizat, e de a ști ce e acest învățămînt profesional.

De sigur noi, toți cei cari trăim din munca noastră, exercităm cîte o profesiune, iar școalele, cari ne-au preparat pentru aceasta, e logic să fie școale profesionale. A fi magistrat ori avocat, a fi doctor, profesor etc. însemnează a fi un profesionist.

Noi obținem dreptul de a exercita o profesiune de felul acesta în urma diplomei conferită de școala respectivă.

Toată lumea știe însă că învățămîntul care ne procură specialiștii de categoria celor arătați mai sus, nu se numește profesional.

Astfel, de și medicul rămîne cu învățătura umanitară dobîndită în liceu, căci la facultatea respectivă nu învață decît specialitate, totuși cursului pe care el îl urmează aici i se zice *curs universitar*.

De aceia socotesc a fi bine, după cum arătam în alte scrieri ale mele, ca învățăturile generale, cu cari în majoritatea cazurilor rămîne specialistul creat de Universitate, să nu se isprăvească la cei patru ani inferiori de liceu. Se știe că liceele cu trifurcarea admisă de lege, tind la specializarea învățăturilor cu începerea celui de al cincilea an și sunt mulți acei cari cred că nu se ajunge astfel la rezultatul dorit.

Rămîne dar înțeles că învățămîntul profesional e acel care primește pe copii după terminarea a patru clase primare dacă de la vrîsta de 11 ani și-i ține pînă la 18 ori 19 ani în regulă aproape generală. Astfel fiind, dînsul se aseamănă cu învățămîntul secundar de licee, dar diferă de acesta, întru cît la vrîsta mai sus aratată dînsul voește a ne da elemente pregătite pentru lupta vieții.

Învățămîntul profesional în genere își propune deci a face, ca adultul de 18 ori 19 ani, să trăiască din propriile sale mijloace, adică din munca lui.

Și de așa ceva se simte nevoe. Lupta economică în zilele noastre se desfășoară cu putere. O țară va învinge cu atît mai bine, cu cît va pune forțe mai multe și mai repede la lucru.

Din un asemenea punct de vedere, cît trebuie să admirăm noi, de exemplu, pe vecina noastră Austria?! Țara aceasta e presarată în lung și în lat de nenumărate școale profesionale, unele întreținute de stat, altele de camera de comerț, altele de municipalitate. Tot aici e de admirat și Academia Comercială din Viena. De aceia puterea industrială și comercială a Austriei, nu e o cantitate neglijabilă.

Dar mai tot deauna unde facem asemeni apropieri, ne întîmpină o obiecțiune. Austria ni se zice, de exemplu e un stat vechiu cu o așezare și desvoltare seculară și deci cum ne-am putea asemăna cu ca?

Negreșit în această obiecțiune e oare care adevăr, care însă nu trebuie exagerate.

Le facem următoarea observație, care va putea răspunde la ceia ce s'a obiectat astfel.

Noi nu vom putea pretinde, de exemplu, ca generațiile cari trăiesc în epoca actuală și cu atît mai mult cele viitoare să înceapă lucrul de unde l'am început noi. Astfel noi, cari avem o vrîstă mai înaintată, am apucat timpul cînd nu erau drumuri de fier, lumina electrică etc. Generațiile de astăzi însă trăesc cu acese cunoștințe. Noi am parcurs o parte din viața noastră, pînă să ajungem a vedea realizate atari invențiuni, pe cînd dînsele le găsesc de-a gata. Deci punctul lor de plecare, nu poate fi tot acelaș, care a fost al nostru.

Și tot așa ar fi dacă, după cum susțin cei ce zic ca să nu ne comparăm cu Austria, păstrînd bine înțeles proporțiunile, dacă ar trebui să ne întoarcem înapoi și să luăm lucrul de acolo, de unde l'a început acea țară acum trei ori patru sute de ani.

In mod fatal dar, țara noastră ca și noi, se învîrtește în alte împrejurări.

Patrimoniul de cultură și civilizațiune, ca și cel de învățătură profesională e format în mare parte. El nu e, escluziv unor oameni sau unor țări, ci e al tuturor. Din acest patrimoniu universal luăm și noi.

Socotesc deci că nu e dreaptă învinuirea acelora, cari ne acuză că ne uităm și chiar luăm de la străini.

Astfel fiind lucrurile, noi ne găsim negreșit într'o situațiune mai bună ca a lor, pentru că avem de unde lua și alege. Totul se reduce la a face o alegere cît mai bună.

Forțamente dar, noi trebue să ne grăbim. Și așa trebuie să fie, pentru că nu ne lasă vremea.

Trăim în timpurile noastre și nu ne e îngăduit să ne întoarcem înapoi, să luăm lucrurile de acolo de unde le au început alte țări, cu mult mai înainte ca a noastră.

Economia noastră națională cere brațe, inteligențe, cu cît îi vom da mai de grabă aceste elemente, cu atît mai bine va fi pentru ea.

NEVOLNICIE

Revista literaro-pamfletară „Facla“ retipărește un vechiu și cunoscut document din care reiese că d. Cornelin Șumuleanu, prea cunoscutul și naționalistul chimist al Iașului, a fost cîndva un student cuminte și a protestat prin ziare în contra unor excese studențești. Excesele universitare au fost, din tot deauna, de esență naționalistă,—prin urmare ciracul de astăzi al d-lor Cuza-Buicliu era, pe atunci, ceea ce s'ar chema un antinaționalist.

Nimic de mirat. Șeful iașan al naționatizmului a fost pe vremuri ateu... fanatic; ba chiar un adversar literar al plagiatului. Și cu toate aceste!..

Dar de altă ceva cu totul vrem să ne ocupăm aci. Fostul director al institutului de chimie din Iași n'a fost, în aceste din urmă zile, de actualitate numai prin retipărirea documentului botoșănean, ci și prin întrebarea d-lui N. Iorga, adresată, în Parlament, d-lui C. Disescu, ministrul instrucțiunii publice cu privire la neridicareu d-lui Șumuleanu la rangul de profesor.

O întrebare timidă, nesprijinită de multe flori de retorică și la care ministrul a răspuns imediat, ca să risipească orice speranță că s'ar putea face în favoarea d-lui Șumuleanu, excepțiuni ori abateri de la lege. Legea cere—ceea ce nu poate oferi nenorocitul ex-director al institutului de chimie: o lucrare de valoare, o operă originală în specialitatea sa.—D-l Șumuleanu nu posedă și nu va poseda o asemenea lucrare. Ceea ce a încercat să prezinte ca atare, a arătat savantul chimist, d. dr. Istrati, în raportul său către Academie, că este o compilație îndrăzneață, un fel de... „Poporație“ à la Cuza, în domeniul chimiei. Nici o pagină originală; nici un sîmbure de operă proprie și propriu zisă. D-l Șumuleanu s'a ocupat de contravenții, nu de analize; n'a știut să profite de lungul contact cu probele de mărfuri, decît pentru a provoca și cîștiga proc se. E o fatalitate, e o deplorabilă dilemă; e o rușine universitară—această situație tragi-comică a chimistului, agregat de atîția ani fără să poată ajunge profesor.

Dar cercul vițios nu îngăduie nici o eșire. Fără știință, fără muncă — nu e drept să rîdice cineva, în zilele noastre, treptele Universității, cum vrea să facă revocatul director al Institutului de chimie.

△

EDUCAȚIA NAȚIONALĂ

Evenimentele externe care ne-au surprins și care se desfășoară încă cu repeziciune în preajma noastră ne-au făcut să ne aducem aminte că avem și noi un ideal național, pe care ar trebui să-l avem ca țintă a întregei noastre activități. Examinînd chestiunele externe fiecare este aplecat astăzi să scoată la iveală greșele trecutului și să pună în discuție marile probleme de cultură și de educație națională. Să profităm de împrejurări și consultîndu-ne conștiința să lămurim aceste chestiuni capitale în care trebue să decidă și mintea și inima.

Să nu luăm cîștigurile ușoare ale vecinilor drept adevarate victorii și nici să facem comparații mari între noi și alții, după știri contrazicătoare sau simple impresiuni. In aceste chestiuni, mai mult ca pentru ori care alt lucru, să avem spirit de observație și simț critic.

Două fapte importante ne atrag în special luarea aminte. Este, în primul loc, politica oportunistă, fără tradiții și fără tratate a bulgarilor, bazată numai pe interesul lor propriu, în legătură cu aspirațiunile întregului lor neam și sprijinită numai pe simpatiile naturale ale popoarelor și interesele lor reciproce. Este, în al doilea loc, perseverența cu care au lucrat și lucrează bulgarii pentru înfăptuirea idealului lor național. Și dacă pentru aceasta sau în acelaș timp ei și-au cultivat mai mult inima și mai puțin mintea, aceasta să nu ne intereseze, chiar dacă exemplul scopului lor urmărit ne-ar putea profita. Situația noastră culturală și economică este atît de diferită de a bulgarilor, încît din exemplul dat nu trebue să reținem decît ideia educațiunei naționale.

Și trebue să recunoaștem că pînă acuma nu i-am dat destulă importanță. Desigur, nimeni nu poate fi învinovățit de aceasta, dar vinovați suntem cu toții că nu știm sau uităm prea repede ceea ce Istoria ne învață relativ la trecutul și la dușmanii noștri. Profesorii de istorie, în special,—la școlele unde astfel de profesori există, căci la altele cum sunt cele comerciale, de meserii, ba chiar și unele militare, nu se învață istoria — și în general toți profesorii ar putea, desigur, că pe lîngă cunoștințele speciale pe care le predau elevilor să le înfiltreze în suflet și dorința întregirei neamului romînesc și dragostea de a pregăti prin forță înfăptuirea acestui ideal național. S'ar putea, apoi, merge și mai departe cu această idee și să se reînceapă mai serios și mai metodic instrucțiunea militară a elevilor din școlile secundare. Dar, înainte de toate, ceea ce cu toții ar trebui să facem, e ca să părăsim sistemul de a zeflemisi toate și în special de a rîde de tot ce este în legăturile cu ideile mari de țară și de neam, de trecutul și viitorul lor. E timpul să realizăm în comun în interesul neamului întreg ceea-ce am realizat cu prisosință pentru fie-care din noi, puterea egoismului. Să fim egoiști, ca popor, căci egoismul colectiv este adevăratul patriotism.

V. G. Cristofor

OAMENI ȘI LUCRURI

Jubileul pianului

In timp ce sunetele ne umplu vasta cameră de o plăcută și armonioasă familiaritate, — îmi vine în minte că, undeva, într'un ziar de sigur s'a vorbit zilele aceste despre un jubileu al... pianului.

Numai două sute de ani s'au împlinit în ziua de 28 Ianuarie 1913 de cînd, înaintea Academiei de muzică din Paris, s'a înfățișat modestul profesor Marius — un ilustru necunoscut pînă atunci — prezentînd savantei instituțiuni invențiunea lui. Instrumentul construit de el, — purcedînd de la procedeul clapelor — al acelor minunate clape cari, atinse, vibrează și dau sunete fermecător de variate combinațiuni — era precursorul pianului nostru de astă-zi. Ce minunat istoric, ce bogată existență, ce misiune providențială avea să aibă în univers— instrumentul acesta plin de resurse, infinite, putînd să traducă,—nu: să nască, ori să trezească în adîncimile cele mai ascunse ale sufletelor senzații și emoții și încîntări.

Două sute de ani — de necontenită perfecționare au ridicat, încetul cu încetul, instrumentul acesta la miraculoasele înălțimi unde se află astă-zi și — ce este mai mult încă — să facă din el tovarășul nedespărțit, unealta trebuitoare, fără de care geniul compozitorului însuși nu s'ar putea manifesta în puterea sa, în amplitudinea sa.

Pianul fixează, întregește, traduce *inspirația* din creerul artistului, îngăduindu-i răgazul de a se întrupa în formele nemuritoare, definitive și eterne.

Pe clapele acestui melodios instrument artistul face să pulseze viața întreagă adunată, strîmtorată în spiritul său, de unde năzuiește să se întrupeze, în operă, dornică de viață proprie, de care se vor bucura mii și mii de simțiri.

Și toate aceste se fac din... nimic,—din vibrări de eter, din reflexe de suflet, din raze și din vise — pe cari, în decursul vremei, le-au trăit firi de artiști dispăruți în bună parte, uitați poate—dar cari trăiesc încă grație puterei de transmisiune și de emoțiune pe care-o poartă în misterul clapelor sale pianul—putînd să le evoace, să le reînoiască în ori-ce clipă.

...Iată camera vastă—umplută de sunete și de melodii. Vin, toate, de aproape, ori de departe. Noi ne dăm seama de-abia cînd le simțim renăscute în voi, cînd ne împresoară și ne alintă ca niște discrete bătăi de aripă, niște prietenoase chemări în lumea ideală a veșnicelor armonii dătătoare de plăcere și uitare.

Rodion.

Invățăminte pentru pregătirea de răsboi

Ori ce stat, după situația geografică în care se găsește, trebuie să-și asigure existența și să se pue în măsură de a profita de împrejurări prielnice, spre a-și realiza idealul național.

Destinul ne-a stabilit pe pămîntul strămoșesc situat între Dunăre și Carpați, într'o mare de slavi, unde se dă lupta pe viață și pe moarte între imperialismul German și Slav.

Nici unul, nici altul, nu ne-a fost prielnic în trecutul nostru istoric, de vină am fost și noi, dar din 2 rele, am preferat imperialismul german, ca mai civilizat, și ne-am atașat de el.

Ori care ar fi politica ce s'ar duce, ne-am convins că trebue mai 1-u să avem încredere în noi, să facem sacrificiile cele mai mari pentru organizația și educația națiunei armatei moderne, pe baza căreia să orientăm politica noastră externă după interesele noastre.

O organizație pregătitoare de răsboi cere:

Corpuri de trupă permanente și servicii, care să încadreze întregul contingent pentru instrucția tecnică, și unități de comandă pentru irstrucția tactică.

Unitățile acestea, n'ar putea încadra la mobililizare, toate contigentele mobilizabile. de aceea s'a creat unități de rezervă cu un cadru restrîns însărcinat cu ad-ția și revederea periodică a instrucțiunei contigentelor și în fine, se improvizează noi unități la mobilizare.

Organizarea din timp de pace, reprezintă o funcțiune de cheltuieli bugetare, pe care statele mici, trebuie să și le impuie, înaintea ori cărei alte necesități.

Armele de ori ce natură, muniționile de răsboi, echipamentul, locurilor întărite flota de răsboi și toate aparatele necesare națiunei armate, este o funcțiune de cheltuieli extra ordinare, de a cărei necesitate, ne-am convins pe deplin. Aprovizionaarea și existența lor trebui să fie flăcută din timp de pace și repartizate la corpuri și servicii.

Ca pregătirea de răsboi, față cu sacrificiile enorme ce ea reclamă, să poată da maximum de produs, se cere ca „Omul“ factor principal al răsboiului, pe lîngă o instrucție tecnică suficientă să întrunească în Eul lui psihic, fisic, economic, higienic, civic și patriotic, o armonie cît mai desvoltată. In organizmul nostru, n'avem alte elemente pentru a da o asemenea educație Țărănimii noastre, de cît corpul didactic primar, prin activitatea lui școlară și extra școlară.

E destul cred, ca copilul țăran, să rămîe din învățămîntul primar, cu a ști să scrie, să citească și să socotească, ca în urmă prin activitatea extra școlară a corpului didactic și bibliotecele populare să-și formeze Eul lri psihic și patriotic.

Educația fizică, începe în școală, continuă în urmă în *societăți de gimnastică și tir redus*, ce va trebui să se înființeze pe lîngă fie care școală primară, pirijate de învățător, secondat de jandarmul rural.

Educația economică, trebue să facă obiectul de căpetenie a corpului didactic, ea începe în școală cu grădinele școlare continuă în urmă prin aplicațiuni asupra agriculturei, gospodăriei, casnice, asociații de exploatare bănci populare, sindicate agricole, prin care Țaranul să-și poată cîștiga existența necesară lui și familiei sale.

De observați că *popușoiul*, aliment principal al hrănei Țăranului moldovan, nu e destul de hrănitor, și este otrava cea mai periculoasă sănătății, cînd recolta n'a fost favorizată de timp spre a se coace.

Gîndesc, absolut necesar, că acest aliment să fie scos din hrana Țăranului și înlocuit cu secară sau grîu, în combinație cu cartoful, care sunt mult mai hrănitoare, mai ușor de recoltat și mai rentabile.

Ca pildă de activitate extra-școlară economică, citez procedeul imitației, preconizat de corpul didactic în Transilvania, care a dat niște rezultate destul de bune.

E necesar că toți Țăranii, sau cel puțin majoritatea, și abia bucata lui de pămînt și să mai exercite votul universal, ca să aibă pentru ce să-și dea viața la războiu.

In fine Țaranul trebuie deprins cu higiena corpului, a locuinței sale și a animalelor sale. etc.

La mobilizare, școlile se închid, învă-

ţătorii şi institutorii, vor trebui să încadreze armata activă şi de rezervă, ca oficieri, plutonieri sau sergenţi etc. iar institutoarele şi învăţătoarele să îndeplinească oficiul de doamne de caritate în diferite spitale de campanie şi depozite.

Ce operă mare are de îndeplinit corpul didactic, şi generaţia care o va înfăptui, va merita de la Romînia viitoare: ca corpul didactic să satisfacă această necesitate ar trebui să se îndeplinească condiţiunile următoare :

1) Să aibă pregătirea necesară.
2) Să aibă aptitudine.
3) Să fie sănătos.
4) Să nu mai facă politică.
5) Să aibă a administraţie patriotică şi
6) Repartiţia budgetară a instrucţiei, să se facă după necesitate actuală. De observat că rezultatele repartiţiei budgetului în vigoare este că după 48 de ani de învăţămînt primar obligator, avem încă 70 la sută analfabeţi şi economia naţională îustrăinată, dar avem o pletoră de proletari intelectuali, făcînd parte din diferite partide politice, aspiranţi la funcţiuni budgetare.

E timpul cred, să se răstoarne repartiţia budgetului instrucţiunei, $^2/_3$ să se acorde învăţămîntului primar şi economic şi numai o treime celui secundar şi superior.

Necesităţile pregătirei de război, sunt aşa de mari, că trebue a se pune la contribuţie, toate instituţiile de instrucţiune spre a le satisfaee, astfel : In şcoalele secundare inferioare şi superioare, în şcoalele inferioare şi superioare de agricultură, comerţ, meserii, silvi-cultură şi de conductori, ai căror absolvenţi, se bucură de privilegiul serviciului redus, trebue a se introduce instrucţia technică a infanteriei, spre a putea procura un echivalent obligator armatei, de candidaţi, grade inferioare şi ofiţeri de rezervă etc.

Recrutarea. Nu poate fi la fel în statele mici, ca în cele mari; acestea din urmă, pot fără inconvenient, să-şi permită luxul, a chema la mobilizare un număr mai restrîns de contigente, pe cînd statele mici trebue, să cheme cît se poate mai multe, de aci rezultă o deosebire de servici obligator.

La noi acest servici, trebue sporit de la vrîsta de 21—45 a contigentului, actualmente fiind de 21—42.

Termenul de serviciu permanent, e determinat de timpul necesar, pentru dobîndirea instrucţiunei tecnice şi tactice. Acest termen faţă cu educaţiunea ceo-au contigentele cînd se presint la corpuri, e de 2 ani pentru infanterie, a cărei instrucţiune e înlesnită sau împărţită cu instituţiile de instrucţiune, de 3 ani la Cavalerie şi Artilerie şi de 4 la flotilă, unde instrucţiunea e mai complicată şi nu se poate dobîndi de cît la corpurile de trupe respective, pentru aceştia, legea prescrie compensaţii în cele-l-alte elemente ale armatei,

De observat că timpul de serviciu permanent, sustrage individul de la ocupaţiile lui economice, de unde rezultă o perdere a economiei generale ; cînd educaţiunea contingentelor va lua dezvoltarea ce preconizăm, termenul de serviciu se va reduce, şi cu el împreună, cheltuelele bugetare în aceiaşi proporţie; scutirile de servici pentru debilitate, s'ar micşora simţitor, iar contigentul ar creşte în aceiaşi proporţie.

Legea de recrutare trebue să fie dreaptă pentru tot contigentul şi ss nu lase nici un tînăr mobilizabil fără instrucţie tehnică. Legea recrutărei în vigoare e nedreaptă pentru Călăraşii teritoriali şi lasă fără nici o instrucţie technică pe dispensaţi.

E nedrept şi abuziv, ca Călăraşul teritorial să fie obligat a cumpara cal şi a'l întreţine cu cheltueala lui 4 ani, peste obligaţia comună a serviciului militar ; Instituţia aceasta, neputînd dobîndi o instrucţie tecnică omogenă ca cea permanentă, constitue o stare de slăbiciune, gîndesc că e bine a o desfiinţa şi a o înlocui prin altă organizaţie, compusă din aceleaşi unităţi cu acelaş cadru, dar cu soldaţi din complectaşii şi rezerva regimentelor de roşiori şi cai cumpăraţi de stat, dresaţi şi daţi pentru întreţinere, în anume condiţiuni, la particulari pe timp de 6 ani, după care să devie proprietatea lor, ca în Austro-Ungaria.

Dispensaţilor pentru susţinerea familiei lor în timp de pace, trebue a li se acorda o reducere de servici ca privilegii, dar trebue obligaţi a face acel servici redus, pentru a dobîndi instrucţiunea tecnică şi cu modul acesta, e de sperat că reducerile contingentelor să fie mult reduse, să nu se mai cifreze de cît 10—15 la sută din contingent.

In fine dacă o lege de recrutare acordă privilegii absolvenţilor instituţiilor culturale, economice şi eclesiastice, trebue să pretindă, echivalent în interesul armatei şi să prescrie penalităţi de revocarea privilegiului cînd nu se îndeplinesc.— Cu modul acesta, vom avea asigurate cadrele necesare la mobilizare.

Concluziune. Pregătirea de răsboi, ca să poată fi în condiţiuni bune cere:

O organizaţie judicioasă şi complectă din timp de pace.

O aprovizionare de tot ce'i trebue acestei organizări.

O educaţie a contingentelor armonioasă şi o instrucţie tecnică amagenă.

Cînd se va putea îndeplini aceste condiţiuni, nădăjduiesc că statul nostru, ar putea mobiliza o armată de 7—800 mii oameni de cea mai bună calitate.

Colonelul V. Dimitriu.

Intrunirea

Absolvenţilor şcoalelor superioare de comerţ din Iaşi.

Simbătă, 26 Ianuarie a. c, la ora 9 seara, a avut loc, în saloanele camerei de comerţ din Iaşi, o consfătuire a absolvenţilor de şcoli comerciale superioare, asupra proectului de lege privitor la înfiinţarea unei academii comerciale în Bucureşti.

A asistat un foarte mare număr de absolvenţi, care au proclamat ca preşedinte pe d. Gh. Mirăuţă, secretarul camerei de comerţ.

D. Gh. Mirăuţă, luînd cuvîntul, a relevat meritul d-lui N. Xenopol, ministru industriei şi comerţului, care şi-a luat sarcina să rezolve o problemă atît de grea şi însemnată, ca acea a înfiinţărei Academiei comerciale foarte mult dorită, atît de absolvenţii şcoalelor de comerţ cît şi de lumea comercială şi industrială. Explică apoi scopul întrunirei şi dă citire proectului de lege, aşa după cum a a apărut în ziare şi reviste comerciale, declarînd şedinţa deschisă.

D. I. Constantin, referindu-se la condiţiunile de admisibilitate prevăzute în proectul de lege, relevă faptul, că absolvenţii şcoalelor comerciale superioare, au fost puşi pe al doilea plan, dîndu-se întăi tot absolvenţilor de licee şi mai mult încă impunîndu-se celor dintăi condiţiuni mai grele, precum acea de a poseda *diplomă* pe cînd ştiut este că mare parte din ei au absolvit şcoala cu o medie între 6—7, deci cu „certificat".

Ceea ce însamnă că în această şcoală de specialitate, vor putea intra absolvenţii liceelor, chiar de vor avea media 5 şi nu vor fi primiţi cei din şcoalele comerciale cu o medie superioară.

D. E. Vasiliu arată că, cu dreptate s'a putut aştepta că această înaltă instituţie respunzînd unei nevoi sociale să caute a continua tot ce s'a făcut în cursul vremei pentru aceasta şi deci să fie o adăugire la actualul învăţămînt comercial, pentru că numai aşa se poate aştepta la rezultate pozitive, astfel fiind, absolvenţii şcoalelor comerciale, vor găsi în aeademia de comerţ o complectare a studiilor lor, pe cîtă vreme cei cu liceul se vor lovi de o inferioritate reală trebuind să schimbe cu totul directiva educaţiei lor.

Pentru aceasta e logic ca aşa după cum absolvenţii şcoalelor comerciale nu pot urma nici o facultate fără a depune examene integrale pentru fiecare clasă de liceu şi absolvenţii liceilor să depună macar *un examen de diferenţă* pentru cursurile de specialitate din scoalele comerciale.

D. M. Georgescu, adaugă că admiţîndu-se absolvenţii liceelor, fără acest cxamen cursurile academiei vor trebui să înceapă cu primele elemente de cultură comercială, ceea ce ar fi inutil pentru absolvenţii şcoalelor comerciale şi ar contribui sau la o mai lungă durată a cursurilor sau la a se face mai puţin de cît e nevoe.

D. G. Alexandrescu, spune că şi la Academia d-lui Anvers se cere pentru absolvenţii de licee un examen de diferenţă.

D. C. Handoca, adaugă că la aceste examene de diferenţă ar trebui să fie supuşi şi acei care pretinde equivalenţă.

D. C. Boncescu aduce în discuţie chestiunea obligativităţei freqventărei cursurilor şi susţine că, ar fi de absolută trebuinţă ce freqenţă cursurilor, să nu fie impusă, de oarece mai toţi absolvenţii ocupă diferite posturi — în oraşele de provincie—de la care depinde existenţa lor.

A obliga să urmeze regulat cursurile, ar însămna să-i concentreze la Bucureşti, prin aceasta s'ar prejudicia atît interesele instituţiei lor pe care ar trebui să le părăsească cît şi ale lor.

Tot pentru acest motiv mai susţine că examenele să fie generale şi în mai multe seziuni, dînde-se astfel posibilitatea presentărei pe rînd a studenţilor funcţionari pentru a înlătura inconvenientul ce l'ar suferi instituţiile servite de ei, gîndindu-se în cazul unei singure seziuni de examen lipsite la un moment dat de toţi funcţionarii.

Dl. I. Constantin, în aceeaş ordine de idei, dar din alt punct de vedere, arată că academia comercială prin organizarea proectată ar fi o instituţie de cultură pur teoretică, care ar îndepărta de ori ce muncă practică pe acei destinaţi carierei afacerilor. Astfel Academia în loc de a respunde menirei pentru care să crează va da titraţi mai mult sau mai puţin savanţi şi nepregătiţi pentru o activitate practică.

Dl. N. Moldovanu, avînd cuvîntul susţine că între drepturile licenţiaţilor în ştiinţi comerciale să fie prevăzut şi acela de a pleda înaintea instanţelor judecătoreşti în chestiuni speciale de comerţ.

Dl. Gh. Mirăuţă, preşedinte încheind discuţiile face rezumatul dezbaterilor scoţînd în evidenţă următoarele deziderate, care a rezultat din discuţie :

1). Primirea în academie a tuturor absolvenţilor de şcoli comerciale superioare.

2). Equivalenţa pentru cei cu liceul sau alte şcoli superioare.

3). Examenele să fie generale şi cu mai multe secţiuni.

4). Licenţa academiei să acorde dreptul de a pleda pe lîngă instanţele judecătoreşti în chestiuni comerciale.

D-sa propune ca pe baza discuţiunilor şi a dezideratelor o comisiune aleasă din sinul asistenţei să întocmească un memoriu, care să fie înaintat ministrului de comerţ.

Şedinţa se suspendă la ora 12 jum a. m.

Epitropia Generală
a
Casei spitalelor şi Ospiciilor
Sf. SPIRIDON DIN IAŞI

Aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 11 Februarie a. c. ora 2 p. m. se va ţine licitaţie publică cu oferte închise în cancelaria acestei Epitropii, pentru vînzarea spre exploatare a trei parchete cu No. 3 4 şi 5 în suprafaţă totală de 24 h. 1000 m. p. din pădurea Stavnic, proprietatea acestei Epitropii situată în comuna Voineşti jud. Iaşi.

Garanţia provizorie 800 leî. Condiţiunile vînzărei se pot vedea în cancelaria Epitropiei la biroul silvic în ori-ce zi de lucru de la ora 12—5 jum p. m.

Licitaţia se va ţine conform art. 72—83 din legea comptabilităţei generale a statului.

No. 578 25 | 1 1913

Litere-Ştiinţe-Arte

Versuri şi Proză. — Al doilea număr aduce aceleaşi nume. In „Ardealul" d. Emil Isac e mai concis, mai puţin... ego-centrist ca în bucata anterioară. In schimb are vina de a fi făcut o victimă : bucata semnată de Hidalgo este vădit influenţată de tonul lui Isac, — singurul scriitor care propagă la noi exemplul şi credinţa că din *ori ce* trebue şi e bine să se facă literatură. De altfel vom avea ocaziunea de a ne ocupa de volumul „Din umbră". Dl. I. M. Raşcu nu cîştigă în adîncime, ci şi 'n suprafaţă, făcînd să vibreze, cu acuitate, senzibilitatea purtată în preajma unor imagini, situaţiuni şi atitudini asemănătoare. I-aşteptăm, totuşi, volumul cu plăcere. Despre d. Solacolu în a cărui poezie vedem

Pisicile nebune ieşind de prin lucarne

fară măcar să ne dee rima la... carne, încă nu putem vorbi. Vorba versului d-sale: „...ţi cer scuze...". In schimb d. Maniu îşi cam prea bate joc de public, cu tizana d-sale ne aromată :

In ventricol
—gol ridicol
Şi ecoul răspunde obsedant :
gol ridicol.

Proză plăcută ne întimpină în rubrica Ecourilor din acest număr.

*

Mica expoziţie de pictură a tînărului Harnagea a continuat să intereseze pe iaşani. Vom mai reveni asupra frumosului talent ce se anunţă în acele puţine lucrări.

*

Paul Gaultier studiind în „Revue Bleue" *Cauzile depopulării în Franţa*, găseşte „o singură criză" : restricţia voluntară. — Mortalitatea, mortalitatea infantilă, mortinatalitatea — nu's în scădere în Franţa faţă de aiurea. In Franţa, la o mie de locuitori sunt 20 decese ; în Romînia 25, în Spania 26, în Italia 22, în Ungaria 26. Căsătoriile ; de la 1895 în în coace, sunt în creştere. Aşa dar infecunditatea artificială e priccina răului.

*

Zn roman femeesc de o neştiutoare exaltare e cel al *Evelyne-i Moncoeur*. Ni se spune că e cel mai liric, cel mai anormal, cel mai... femeesc dintre romanele femeeşti.

*

Sarah Bernhardt s'a angajat să joace pe scena unui Muzic-hal american 20 de săptămînini de două ori pe zi cîte 45 de minute — pentru 800,000 de lei.

A împlinit pînă acum 6 săptămîni, conformîndu-se în totul.

*

In timp ce marile puteri europene — în special Rusia, Anglia — au ochii aţintiţi asupra Constantinopolului, Francezii şi-au luat partea lor. In urma unui concurs organizat de „La Revue des Français" s'a convenit că oraşul Bordeaux s'a fi desemnat în viitor sub denumirea de „La Corne d'Or française". Dar Cornul de aur original rămîne tot în Turcia,

*

Kronprinzul german are în preparaţie o nouă lucrare : „Schiţe de viaţă militară pentru un cavaler".

*

Comedia Franceză pierde încă un artist de valoare cu retragerea — prin bună înţelegere — a tînărului Jean Worms, fiul foştilor membri glorioşi ai comediei : Worms şi Barretta-Worms.

*

O farsă politico-literaro-macabră s'a montat în cercurile pariziane a lui Georges Clémenceau—de către „Poincariştí". Vom da detalii mîne.

*

Primul vers în *struna* de eri trebuie cetit : Harpagon,—deşi acuma...

*

STRUNA ZILEI

O ZI SFÎNTA

30 Ian..... Sărbătoare şcolară... Se protestează poliţe.

Calendarele

Poliţe, proteste... Zei,
Vouă ce vă mai rămîne ?
Serbătoarea cea de mîne
Toată-i pentru... portărei.

INFORMAŢII

D. N. Xenopol, ministru al Industriei, fiind interviewat asupra mişcărei absolvenţilor şcolilor de comerţ, în potriva ideei de a se înfiinţa o Academie Comercială, a răspuns următoarele :

— Absolvenţii şcoalelor comerciale se agită pentru lucruri, pe cari nu le cunosc. Ei cred că după lege nu vor putea să urmeze cursurile Academiei comerciale, decît acei absolvenţi cu diplome, iar absolvenţii cu certificate vor rămîne pe din afară.

Cînd vor citi, însă legea, vor vedea că în Academia de comerţ sunt admişi toţi absolvenţii şcoalelor comerciale, indiferent dacă ei au diplome sau certificate.

Nu înţelege, însă, — a adăogat d. Xenopol — cum aceşti oameni se agită pe chestii pe cari nu le cunosc, cînd le-ar fi fost foarte uşor să vie la d-sa şi să se intereseze de orice dispoziţie luată în proiectul de lege despre care e vorba.

La proba orală şi de practică pedagogică a examenului de înaintare ţinut în zilele de 27 şi 28 c. au reuşit d-nii : N. N. Donos, V. Dimitriu, Lucreţia Focşa, I. Grigore şi I. Ercuţă.

Primim la redacţie No. 1 al ziarului cotidian, conservator-idependent, *Inainte*, director d. I. C. Bacalbaşa.

Cinci zeci de rezervişti veniţi din Rusia s'au îmbarcat eri în trenul de Galaţi pentru a merge spre Bulgaria.

Un cîine turbat trecînd eri pe stradele Lăpuşneanu, şi Banu a muşat pe femeia M. Dăscălescu, pe comerciantul Iancu Solomon şi pe sergentul Cicopie Ioan.

Cîinele a fost omorît, iar pacienţii trimis institutului Anatomic.

Mîine fiind hramul bisericei Trei-Erarhi, biserica va fi deschisă pentru credincioşi, cu începere din astă-seară.

Cercul uniunei meseriaşilor iaşani vor ţine 3 Februarie, în localul cantinei Gheller din str. Elena Doamna o mare întrunire la care vor participa şi delegaţii din provincie.

Seminarul „Veniamin" din Iaşi îşi va serba patronul mîne, 30 Ianuarie. Serviciul divin va fi oficiat la orele zece dimineaţă în capela Seminarnui. Disertaţia va fi ţinută de d. profesor Vasile Oiaga.

NU SIMTE CRIZA
cine cumpără la
Magazinul Dr. I. MANOLESCU
— Strada Lăpuşneanu 12 —

Deviza Magazinului fiind : **A vinde ieftin pentru a vinde mult.**

S'a pus în vînzare cu preţuri în afară de ori ce concurenţă :

Unt fin de masă *„Aurora" zilnic proaspăt, kilogramul*	5.20
Idem, *pachetul de un şfert chilogr.*	1 30
Smîntînă neîntrecută „	2.60
Şuncă proprie, *ca de* **Praga**	5.20
Miere centrifugată *fără pereche*	3.00
Mere obişnuite de masă	0.40

Precum şi toate celelalte articole comestibile **cu preţuri de reclamă.**

:: Un exemplu de lăudat.—Avîntul patriotic de care a dat dovadă toată suflarea romînească, a găsit un răsunet viu în sufletul unui veteran al războiului de independenţă, care şi astă-zi, ca şi în vremurile cînd îşi punea sîngele său în serviciul patriei, ştie să dea dovadă de cît sacrificiu este capabil sufletul adevăratului patriot.

Veteranul Farkaş, fost sergent major în flotilă, care la 1877 a contribuit la scufundarea a 3 canoniere turceşti, a făcut declaraţie la comandamentul marinei, că din leafa sa de 128 lei pe lună, ce are la Oficiul Stărei Civile, va da pentru fondul flotei naţionale cîte 10 lei pe fiecare lună, timp de un an.

Fapta inimosului veteran vorbeşte singură.

D-na Maria Petrea, va fi detaşată pe ziua de 1 Februarie, de la şcoala primară din Nicolina, la şcoala mixtă din Păcurari, de sub direcţiuna d-nei Maria dr. Guţu în locul d-rei Renescu, care a obţinut un concediu de 2 luni.

Un concediu pînă la 8 Februarie a fost acordat d-nei Elena Clos institutoare în Hîrlău.

Au fost numiţi învăţători pe ziua de 1 Februarie ; d. Ioan Botez, la Cişmăneşti-Botoşani, d-ra Ana Sîrbu, la Deleni Vaslui, d-ra Anastasia Vasiliu la Mălini-Suceava şi d-ra Aglaia Zăhărescu, la Dumbrăviţa-Suceava

Dela 25 Ianuarie produsele Debitului Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse :

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Unt pentru masă şi cafea		5.20
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte	1.80 şi	2,—
Brînză de munte de toamnă		2.40
Ouă zilnic proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval greţesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.40
Brînză de munte de burduf		2.40
Caşcaval penteleu		3.40
Depozit permanent de Schweitzer elveţian		4.40
Brînză de Brăila (Telemea)		1.40

S'a pus în vînzare din producţie proprie : muşchi afumat de porc, limbi afumate de vacă şi de porc salam de sibiu, ghiudem, etc., cari se vînd pentru reclamă sub preţul pieţii.

Diferite varietăţi de mere.

Se găsesc zilnic paseri tăiate

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri :

	Litrul
Vin alb vechiu	80
Vin alb şi negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

Dr. Manolescu, Iaşi Strada Lăpuşneanu

Ultime Informaţii

Domnul Matei Cantacuzino a dat delegaţie d-lui Vasile Dimitriu să trateze cu rectorul Universităţii chestia diferendului din senatul universitar.

Nu ştim dacă asemenea delegaţie a fost dată d-lui Dimitriu şi de ceilalţi membri ai senatului.

Consiliul superior al magistraturei a judecat eri afacerea privitoare pe d. Filip Apostol, judecătorul ocolului Voineşti, dat judecăţii pentru negligenţă în serviciu.

Acuzarea a fost susţinută de d. procuror general Oprescu, apararea de d. Cezar Partenie-Antoni, preşedintele tribunalului Vaslui.

Consiliul a aplicat d-lui Apostol pedeapsa suspensiunei pe timp de 15 zile.

O serbătoare universitară.— Eri la ora 2 dl. profesor dr. C. Parhon, noul profesor la catedra de clinica boalelor nervoase şi mentale, la Facultatea de Medicină, şi-a deschis cursul său în Anfiteatrul Facultăţei de Medicină.

Această lecţiune a fost o adevărată sărbătoare pentru Universitatea noastră, atît prin auditorul neobicinuit de numeros, format din foarte mulţi profesori universitari şi studenţi, cît şi prin dovada strălucită ce a făcut noul profesor, că Iaşul a cîştigat un profesor universitar care va face din învăţămîntul său o adevărată şcoală, ce va creşte de sigur faima Iaşului universitar.

Noul profesor a fost călduros recomandat la începerea lecţiunei de către dl. dr. N. Leon, decanul Facultăţei de medicină.

Chiar de la începutul lecţiunei sale, dl. profesor dr. Parhon a ţinut să încredinţeze pe toţi acei cari au primit şi au susţinut numirea sa, că'şi iea catedra, hotărît să'i consacre toate puterile sale şi că va căuta prin silinţele ce'şi va da mai cu folos, cînd clinica sa va fi organizată şi cînd va lua domiciliu definitiv i statornic în Iaşi, să răspundă încrederei cu care a fost primită numirea sa.

In urmă d-sa a întrat în miezul lecţiunei sale, *„subiectul Neuropatologiei şi metoadele ei de cercetare“*.

Lecţiunea sa a fost o foarte documentată privire în domeniul boalelor nervoase şi a făcut întregului auditor, impresiunea unui material enorm de cunoştinţe absolut noi şi trecute prin prisma luminată a unui adînc cunoscător al acestui domeniu.

Noul profesor, care s'a prezentat cu lipsa de fast caracteristică adevăratului om de ştiinţă, a arătat că sub lipsa de efecte retorice, ştie să îngrămădească toate dovezile care ilustrează pe savant. Auditorul a căpătat convingerea, pe care a subliniat'o cu aplause pline de admiraţie, că noul profesor va fi pentru Universitatea din Iaşi o podoabă, care va face din oraşul nostru un centru de studiu strălucit.

Programul de activitate pe care l'a schiţat dl. dr. Parhon, arată cît preţ pune d-sa pe studiile de laborator, adevărata şcoală care consacră pe omul doritor a contribui în orice moment să urnaască cu un pas mai nainte progresul ştiinţei.

Ne îndoim că toţi acei cari ţin să vadă Iaşul continuînd să 'şi crească faima sa universitară, vor face să se dea noului profesor toate mijloacele, pentru a putea să facă din învăţămîntul său focarul de studiu care va rîdica şi universitatea şi oraşul nostru.

Domnul dr. Emil Racoviţă, cunoscutul explorator al polului Sud, a sosit ieri în localitate, în aşteptarea aducerei în ţară a corpului neînsufleţit al tatălui seu, regretatul George Racoviţă.

Cortea de Apel s. II a judecat ieri apelul lui S. Fischer în chestia scoaterei în vînzare a imobilului rural Mitoc, jud. Dorohoi.

Curtea a respins apelul în ce privește nesuspendarea execuţiei, amînînd judecarea fondului în ce privește revandicarea imobilului de către surorile lui G. Calmuski.

La *Cercul militar* din localitate vor mai avea loc următoarele matineuri şi serate:

La 31 Ianuarie *o serată*: deaseminea la 7, 14 şi 28 Februarie alte 3 serate.

Matineuri: la 2, 9 16 şi 23 Februarie. La 21 Februarie va avea loc *un bal*.

Dl. dr. Hortolomei candidează la postul de asistent al d-lui profesor Amza Jianu, renunţînd la postul de prosector.

Mîine, 30 Ianuarie, şcoala normală „Vasile Lupu“ din Iaşi va sărbători a 85-a aniversare a rodnicei sale existenţi.

Aniversarea va fi sărbătorită prin e producţie şcolară ce va începe la orele trei jumătate.

Domnii Vrînceanu, sub-şef de secţie la administraţia financiară Iaşi şi P. Nedelschi, sub-şef la adm. Botoşani, au fost mutaţi unul în locul celuilalt.

Un caz de ultraj public foarte grav, petrecut în grădina publică din Roman, a fost judecat astă-zi de secţia II a Curţii şi autorii condemnaţi la cîte 15 zile închisoare.

Moaşele comunale au intervenit la serviciul sanitar, cerînd ca să li se sporească salariile la 100 lei pe lună.

Consiliul de higienă al oraşului se va întruni, Vineri, la orele 5 p. m. sub preşedenţia d-nului doctor Floru. La ordinea zilei mai multe chestiuni importante.

D-na Ella L. Negruzzi, licenţiată în litere, inspectoare a învăţămîntului particular, a trecut cu un foarte strălucit succer, licenţa în drept la Facultatea din Iaşi.

Mîine Mercuri, 30 Iauuarie, fiind hramul bisericei „Sfinţii Trei Erarhi“, ctitoria lui Vasile Lupu, slujba se va face de I. P. S. Mitropolit, înconjurat de preoţi, diaconi şi va cînta corul mitropoliei.

Slujba va începe la ora 9 jum. dimineaţă.

Procesul de calomnie prin presă în afacerea Ana Loster

ZIUA II

Pleduaria Părţii Civile

Şedinţa se deschide la orele 12.

D. Buicliu continuă pleduaria făcînd dese ori insinuări asupra presei. Este adesea chemat la ordine de către d. Preşedinte.

D. Coroi, asemenea representat al părţii civile, face istoricul afacerei punînd tema că Ana Loster a avut de complici pe inculpaţi.

Rechizitorul

La redeschiderea şedinţei d. Prim procuror A. Bercea, dupa ce face istoricul chestiunei conchide la culpabilitatea inculpaţilor.

Se suspendă şedinţa pentru 10 minute după care se acordă cuvîntul apărărei.

Cel întăi va vorbi d. Teodoreanu.

Noul program cinematografic Pathé Frères din Sala Circului Sidoli, ce se reprezintă astă-seară Marţi cuprinde între altele:

Automobilele „Fiat“ în răsboiul italo-turc.

Averea furată (Restitution), mare roman contimporan în 2 părţi.

Inimi însîngerate, splendidă desfăşurare în 2 părţi. Din seria filmelor lungi teatrale. Magistrala interpretare de către artiştii dramatici ai teatrelor din străinătate.

Bolnavul bătrîn, scene foarte humoristice.

O vînătoare de bivoli în pustiurile Asiei.

Secretul lui Ghimiţă şi cînele poliţist, scene comice.

Mîne Mercuri program nou: Salvată prin aeroplan! film danez, 2 părţi.—Resignaţiuni sublime, film parizian, etc.

Doctor A. SPIRT

Specializat la Paris şi Berlin în boalele de

Gură, Gît, Nas şi Urechi

esofagoscopia, bronschoscopia, electrolisa

Consult. 9—12 a. m. şi 3—5 p. m.

Strada Ştefan cel Mare No. 47

visa-à-vis de Mitropolie

Mlle Louise Bornstrom

— Brodeuse —

Iaşi, Şoseaua Arcu No. 9

se însărcinează cu ori ce fel de broderii lucrate în matasă, fir de aur şi argint; monograme fine mari şi mici şi ori-ce desemnuri de bun gust.

Confecţionează lingerii pentru dame cu preţuri moderate. Doamnele se pot adresa şi prin cărţi postale.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 29 Ianuarie

Crîncenele lupte de la Galipoli

Cetinge.—Biroul presei spune că pierderile muntenegrene în trei zile de luptă crîncenă pentru luarea punctului Bargdanol se rîdică la 4000 de victime aflate pe cîmpul de luptă. La Arabos şi Britiţa lupta continuă de 2 zile, deşi trupele au de luptat în potriva unor întărituri înconjurate de sîrme cu ghimpi, ele înaintează încetul, dar cu succes. Mai multe retranşamente au şi fost ocupate. Perderile sunt mari de ambele părţi.

*

Constantinopol.—Aflăm că mai mulţi cetăţeni, stau ascunşi sau se pregătesc să plece în străinătate de teama de a fi arestaţi în urma venirei la putere a noului cabinet. Agenţia otomană s'a adresat ministeeului de interne spre a întreba dacă atari dispoziţiuni sunt întemeiate de vre-o măsură a guvernului.

*

Viena.—Principele de Hohenlohe a sosit azi dimineaţă venind din Petersburg. Se afirmă că aduce o scrisoare de răspuns a Ţarului către Imparatul Francisc Iosif.

Principele de Hohenlohe e bolnav de influenţă şi e obligat să stea în pat. Scrisoarea de răspuns a ţarului a fost remisă Imparatului prin intermediarul ministrului de externe.

*

Sofia.—Agenţia bulgară spune: Simbătă trupele turceşti au cercat o ofensivă în peninsula Galipoli, dar după o luptă crîncenă şi un atac impetuos al bulgarilor, duşmanul a fost învins şi silit să fugă spre Bulair.

Cîmpul de bătaie, e acoperit de morţi, puşti, tunuri etc. printre morţi sînt 20 de ofiţeri turci.

Acţiunea artileriei bulgare şi avîntul infanteriei au fost fulgerătoare. Turcii au avut perderi enorme au lăsat pe teren drapele, tunuri, mitraliere, puşti numeroase, muniţii.

Perderile bulgarilor sînt 412 soldaţi şi 5 ofiţeri răniţi, 2 ofiţeri morţi, numărul celorlalţi morţi nu se cunoaşte încă, dar pare neînsemnat.

*

Monastir. — In urma insistenţelor mitropolitului grecesc Xanthi cu privire la viitorul grecilor din acea regiune d. Venizelos a declarat că guvernul grecesc nu poate pretinde la acea regiune dar se va sili a aduce o îmbunătăţire a situaţiei grecilor. Dl. Venizelos pleacă la Atena azi după amiază. Vorbind cu Mitropolitul Petagonie, d. Venizelos a declarat că se va sili să împingă graniţele noii Grecii cît mai departe posibil spre nord, şi nord est, totuşi trebue să se ţină în seamă şi interesele aliaţilor.

*

Salonic.—Se confirmă o îmbunătăţire a raporturilor greco-sîrbeşti.

*

Sofia.—Agenţia bulgară spune: regele a sosit aci. Cu privire la tentativa de debarcare a turcilor la Podima se află următoarele: ieri la 7 dimineaţă două crucişătoare, 2 torpiloare şi 10 bărci, venind din Karaburum, au debarcat 250 de oameni în faţa satului Podama. Batalionul 10 păzitor de coaste au atacat pe turci. Cu tot focul crucişătorilor turci au fugit în dezordine, refugiindu-se pe vasul Lasint, 25 morţi şi 16 prizonieri pe coasta bulgară. Bulgari au avut 3 morţi şi 18 rîniţi, pe la 1 d. a. vasele au plecat în lagărul mărei.

*

Revoluţia din Mexico

Mexico.—După lungi lupte de strade, guvernul a ramas învingător. Generalul Viltar a fost ucis. Preşedintele Madero a comandat în persoană. Majoritatea trupelor au ramas credincioase guvernului. Artileria s'a aratat indoielnică. Guvernul a reocupat palatul naţional. Insurgenţii au pus în libertate pe Felix-Diez.

*

Mexico.—Iată alte amănunte cu privire la luptele de eri, lupta cea mai crîncenă s'a dat în jurul palatului şi s'a terminat cu predarea trupelor din cazarma de artilerie. Trupele răsvrătite s'au dus de au liberat din închisoare pe Felix-Diaz. Preşedintele Madero a declarat reprezentanţilor diplomatici, că nu poate garanta siguranţa supuşilor străini.

Excese la Tokio

Tokio. — După o conferinţă a miniştrilor a convocată expres sa aminat prin rescript imperial convocarea camerilor cari trebuiau să se întrunească. Străzile din vecinatatea parlamentului sunt în unele locuri foarte animate. Se observă mişcări asemănătoare cu un început de exces.

Ambulanţă pentru bulgari

Praga. — La cererea crucei roşi bulgare de eri au plecat azi noapte în Bulgaria doi medici şi o doctoriţă din clinica chirurgicală a profesorului Kukilla.

Logodnă

Berlin. — Se consideră ca sigură logodna principesei victoria Luiza fica imparatului Wilhelm cu principele Ernest August de Cuberland.

Excese la Londra

Londra — Liniile telegrafice dintre Londra şi Glasgow au fost tăiate Simbătă. Firele erau tăiate cu o foarfecă ca şi cablurile subterane. Sufragetele au spart eri ferestrele diferitor cluburi şi ale palatului principelui de Schleswig.

Atentat

Cercere. — Din Portell, provincia Castelon vine ştirea că o bombă a distrus o parte din biserica mare a oraşului. Victime n'au fost.

Romînii la Viena

Viena.—Din datele statistice rezultă că în 1911, Viena a fost vizitată de 12960 romîni pe cînd în anul acesta numai de 7807.

Consiliu de miniştri

Bucureşti.—Aseară s'a ţinut un consiliu de miniştri, sub preşedinţia d-lui Titu Maiorescu.

Au azistat toţi miniştrii.

Consiliul s'a ocupat de proectul de lege a pensiilor militare şi de repartizarea escedentului budgetar.

In privinţa politicei externe, s'a comunicat presei, că se aşteaptă ca tratativele cu Bulgaria, să iee o formă hotărîtă.

Bombardarea Adrianopolului

Viena.—„Neue Freie Presse“ spune că marea moschee Selim din Adrianopol a suferit mari stricăciuni, în urma bombardărei, care continuă cu înrerşunare.

Crearea unei asociaţii generale a Funcţionarilor Publici

Bucureştl.—D. N. Xenopol, ministru de industrie, a conceput ideia creărei unei asociaţie generale a funcţionarilor publici, în scop de ajutor. Pentru alcătuirea unui proect de statut, ministrul a numit o comisiune, compusă din d-nii Babeş. directorul contabilităţei, Murat, directorul serviciului de măsuri şi greutăţi, Penescu-Kerci, subdirectorul minelor, Balasinovici inspector minier, G. Ionescu, şef de birou şi Ion Codrescu, avocat.

JETTY GOLDENBERG
JACQUES FRÜHLING
Logodiţi
Iaşi
In locul ori-cărei alte înştiinţări

ANUNCIU

De Inchiriat *şi de* **vînzare** *de la 1 Aprilie 1913 casele din Str. Buzdugan No. 1. Proprietatea Stef. Teodor.*

Doritorii a se adresa d-lui A. Tomescu Str. Mitropoliei 6.

Berăria LUTHER
PIAŢA UNIREI
Cu începere dela 20 Ianuarie a. c.
vor area loc în fie-care seară
CONCERTE
sub conducerea maestrului
— GH. DRAGOIU —
cu concursul celebrei cîntăreţe
AGLAEA MIHAIL
absolventă a Conservatorului din Milano care va cînta bucăţi romîneşti, italieneşti şi franţuzeşti.
Un bogat repertoriu cu piese din cele mai alese.
Simbetele, Duminicile şi Serbătorile vor avea loc la orele 5 p. m.
— MATINEURI —
şi seara concerte dela orele 3 — 1 de noapte.
— EXCELENTA BERE PILSEN —
Restaurant francez şi romîn la ori ce oră din zi şi noapte.
Serviciul prompt. DIRECŢIUNEA
Se primesc banchete şi nunţi. Abonamente lunare masă fixă, 3 lei la discreţie.

PROGRESUL INDUSTRIEI PETROLIFERE ROMÎNE
Descoperire Romînească Brevetată
Petrol EDOLIN
Fără fum, fără miros, flacără albă.
Produs patentat special al rafinăriei
— VEGA —
Soc. anonimă romînă Capital lei 3.750.000 deplin vărsaţi.
Petrolul „Edolin“ este fala industriei noastre naţionale.
Petrolul „Edolin“ arde în ori-ce lampă, fie de salon sau din casele ţărănesti.
Petrolul „Edolin“ nu face fum.
Petrolul „Edolin“ arde fără miros.
Petrolul „Edolin“ produce o flacăre albă strălucitoare.
Petrolul „Edolin“, se vinde cu 25 b. litrul.
Se găseşte de vînzare En gros la depozitul Şoseaua Naţională vis-a-vis de vama rusească şi En detail la: N. Halpern str. Costache Negri 12. I. Şteinbum str. Procopiei 4, I. Grümberg str, Cucu 24, precum şi depozitele din str. Arcu 8, Piaţa Halei, str. Nicolina, însă spre convingerea onor public este rugat a *cere vînzătorului* Marca de control „Edolin Vega“
Reprezentantul Societăţii „Vega“
Credit Petrolifer pentru Iaşi
M. Klepper.
Şoseaua Arcu 2.

Sanatorul Dr. Ţaicu
IAŞI, str. ZMEU No. 3
Chirurgie. Complect şi perfect instalat din punct de vedere chirurgical. Săli speciale pentru operaţiile septice şi aseptice. Sală de sterilizări cu aparatele cele mai noi. Instrumentar ireproşabil. Se practică ori ce intervenţii.
Secţiunea de Chirurgie ortopedică prevăzută cu o instalaţie specială de **Mecanoterapie** Se aplică aparate ghipsate, bandaje, se face gimnastică ortopedică, redresări, extensiuni etc. Se tratează: deviaţiile coloanei vertebrale, Mal de Pott, coxalgii, fracturile, luxaţiile, artritele, ankilozele etc. etc.
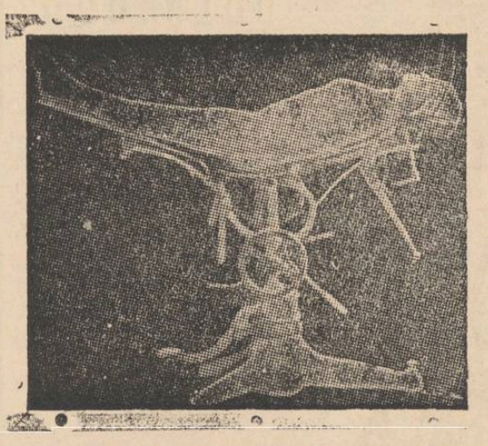
Faceri. Sală specială. Moaşă diplomată în permanenţă.
Medicină. Se primesc toate maladiile. Se tratează bronşite cronice, emfizemul pulmonar, scleroza pulmonară, aderenţile pleurale cu aparate de gimnastică respiratorie.
Boli nervoase. *Electroterapie*, curenţi electrici, băi electrice, masaje vibratorii electrice, epilaţie electrică. *Hidroterapie.*
Se tratează *sifilisul* prin noile metoade: *injecţii Ehrlich* (606) sau mercur după indicaţii. Se execută toate *regimurile.* Se fac *analize* de sânge, urină, spute; sero-reacţiunea Wassermann. Se primesc în pensiune convalescenţi şi infirmi.
Directorul şi internul locuesc în sanatoriu. Ingrijire serioasă şi foarte conştiincioasă. Preţurile adaptate la toate straturile sociale, Policlinică, consultaţii între 2—4 p. m. Prospecte la cerere. Telef. 52.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi transmit la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui ad m nist[illegible] «Opinia» strada [illegible] Lo 17,

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Gută, Ficatului şi Vezicei

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Teoociu
Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia.
ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

(Preţurile se înţeleg cu un [illegible])

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

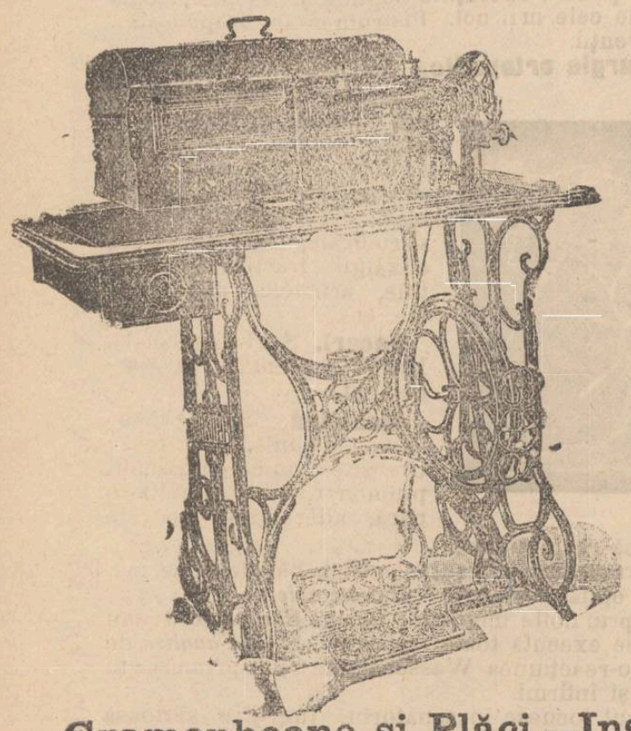

Biciclete BRENABOR
întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd in rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

NEVRALGIE!
Hapurile Doctorului Mousette
ADVERTISMENT
Nevralgiee de [illegible] la cura [illegible] şi la [illegible] Mult de cel 4 pe [illegible]
ADVERTISMENT [illegible] Nu trebue se le mai [illegible] Les V. [illegible] & Cie, de Paris, [illegible] Farmacii.

Bi[illegible] TAPIS
Prix
R. GA[illegible]
2me quai de la Me[illegible]
PARIS
Envoi à Acceptation Catalogue

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza-Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* inghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi in provincie *cu preţ modest.*
Referenţile cele mai bune la *dispoziţie.*

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MISTRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent in depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT
complect după Programa Conservatorului

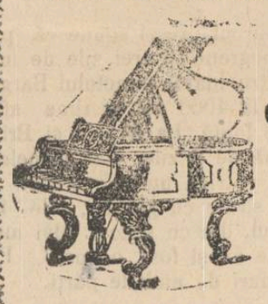

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —

Neintrecute in soliditate si ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIBIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1796 — Joi 31 Ianuarie 1913

Academia de Comerț

II

Crearea unui institut superior de cultură comercială, cum e acel numit Academia Comercială ce urmează a se înființa în țara noastră, provoacă discutarea mai multor chestiuni de ordin general.

Așa, ne putem întreba, care e rangul pe care această Academie îl va ține față de alte creațiuni fie de învățămînt general, fie de învățămînt special?

Pentru a răspunde unei asemenea întrebări ne putem folosi, după cum spuneam și altă dată de experiența altor țări, dar trebue să ținem samă și de mediul oare-cum specific nouă, adică de organizarea învățămîntului în țara noastră.

Or, după tot ce s'a zis și scris pînă astăzi asupra acestui subiect ar reeși că Academia Comercială trebue să reprezintă expresiunea celei mai înalte culturi în ramura comerțului.

De aici legătura strînsă, ce trebue să existe între învățămîntul comercial și dînsa. De aceia noi socotim, că ea este coronamentul acelui învățămînt.

Ar rezulta apoi, că dacă voim să facem o comparațiune între această instituțiune și cele de învățămînt general, trebue să-i recunoaștem rang universitar.

Dar să analizăm lucrurile.

Expresiunea aceasta de Academie n'o găsim întrebuințată în țările latine de cît pentru a desemna instituțiunea, care în cel mai înalt grad reprezintă civilizațiunea și cultura unui popor, cum e bunăoară Academia Romînă. Insă această instituțiune n'are caracter didactic.

In ce privește specialitatea de care ne ocupăm aici, adică comerțul, expresiunea de Academia Comercială o aflăm întrebuințată în Austria și Ungaria, precum și în Svițera.

In celelalte State, cum de exemplu în Belgia, un atare așezămînt cum e cel din Anvers poartă numirea de Institut. In Franța el se numește Ecole de Hautes Etudes Comerciales, în Germania Handelshochschulen, cum e cea din Leipzig. Cred că s'ar putea acum discuta cel puțin ca principiu cîte-va puncte, cari de sigur au importanța lor.

Astfel ne vom întreba în primul loc, după ce criteriu se poate defini rangul unei instituțiuni în învățămînt, în al doilea loc, dacă Academia Comercială trebue să formeze an așezămînt a parte, de sine stătător și în fine, dacă ea trebue să aibă mai mult caracter de aplicațiune practică, ori trebue să se mențină la învățături teoretice.

Dar discutînd aceste puncte nu însemnează de sigur că tot ce se putea zice despre viitoarea Academie comercială, s'a spus.

Ideia de a se înmulți așezămintele de cultură superioară și a se atribui acest caracter și învățăturilor, cari esă din cadrul a ceia ce numim învățămînt clasic real ori modern, cum ar fi de exemplu agricultura, industria și comerțul, este a timpurilor noastre.

Iar motivele pentru aceasta sunt multe. Dacă n'am privi de cît comerțul, este de ajuns să vedem că dînsul nu are astăzi restricțiunile de mai înainte adică el nu se exercită în piețe restrînse, ci a devenit mondial și de aici necesitatea de a fi învățat ca ori care știință.

Noua creațiune tocmai o asemenea chemare trebue să aibă.

Pentru ca să ne putem da samă de rangul, pe care o Academie comercială îl ocupă, trebue să vedem cari sunt elementele chemate a se instrui acolo, cu alte cuvinte ce grad de învățătură trebue să poseadă, cei ce vor veni să iea loc pe băncile unei atari instituțiuni, cum și felul disciplinelor, ce urmează a fi învățate.

Și dacă din acest din urmă punct de vedere, ne vom gîndi că științele economice trebue să formeze baza lor, negreșit că instituțiunea de care vorbim, trebue să stea alături cu Universitățile.

Prin natura lor științele economice cer ca ceĭ chemați a se folosi de ele, să aibă o oare care pregătire intelectuală. Să discută în adevăr, în Economia politică, sumă de principii, pe cari nu ori cine le înțelege ușor, nu oricine poate să le judece, căci negreșit în Academia de Comerț se va da o desvoltare mare acestor discipline, iar nu se va reduce învățarea lor la cîteva noțiuni elementare.

Apoi în ce privește pe cei chemați a lua loc pe băncile Academiei Comerciale este în sentimentul general, că aceasta nu o vor putea face decît cei cu pregătire superioară.

Aproape în toate țerile unde există asemenea așezăminte pentru Comerț, studenții lor sunt acei cari au terminat cursurile secundare superioare.

Invățămîntul nostru se știe că cuprinde un învățămînt general predat în licee și gimnazii, apoi un învățămînt profesional.

Ori, pînă astăzi toate școalele ce cad sub această din urmă denumire poartă caracter de învățămînt secundar. Astfel cu agricultura, tot așa cu industria, precum și cu comerțul.

S'ar părea logic oare cum, să nu considerăm altfel noua instituțiune de cît ca fiind complimentul necesar al învățămîntului comercial și deci Academia de Comerț să aibă în vedere în principal pe cei cari posedă studii de așa natură și numai ca accesoriu să se poată împărtăși de învățăturile ei și cei ce posedă învățăturile cu caracter general.

Este însă o părere aproape comună, că învățămîntul secundar profesional nu trebue să aibă menirea de a prepara elemente pentru studii superioare.

Astfel se susține că învățămîntul comercial secundar este o întocmire de învățături, cari e de sine stătătoare, cu menirea a da comerțului elemente pregătite, de cari dînsul are nevoe.

Și în adevăr, după cum am recunoscut și altă dată, societățile moderne au nevoe de elemente pregătite în lupta pentru traiu, cît mai degrabă. Legile noastre chiamă, de exemplu, pe copii la muncă de la vrîsta de 12 ani. Ele lasă pe adult, adică cel ce are etatea abia 15 ori 16 ani și pînă la bătrînețe, adică aproape de 65 ani, aproape stăpîn pe munca lui, adică pe modalitatea cum înțelege el a se aranja să muncească.

Adultul deci trebue să poseadă o preparațiune suficientă, ca să poată presta munca în condițiuni avantajoase și deci a trage cel mai mare folos posibil pe urma ei.

Forțamente dar Academia de Comerț va rămînea ca un fel de privilegiu pentru cîți-va.

De alt-fel aproape în toate Statele unde s'au instalat cursuri universitare Comerciale sub ori ce denumire ar purta ele, se cere de la cei ce vor urma cursurile să aibă preparațiunea pe care o dă cursul secundar general. Ast-fel cere Școala de Hautes Etudes Comerciales din Paris, astfel Universitatea Comercială Bacconi din Milan. Tot așa cele din Germania, Anglia etc.

Unele admit un an preparator pentru a se putea primi și elemente cu o pregătire cu totul alta, de cît cea de învățămînt general ori un examen de admitere. Contra acestora însă se ridică voci autorizate.

Chestiunea aceasta însă, după cum socot eu are o intimă legătură cu spiritul în care se creiase noua Academie.

Fi-va dînsa în primul loc o instituțiune de aplicațiune practică, căreia teoria să-i fie oarecum subordonată, ori într'un asemenea institut învățăturile teoretice trebue să aibă primul pas?

Și evident e că în cazul întâi locul de onoare se cuvine absolvenților Școalelor Superioare de Comerț ceia ce n'am putea zice tot așa în cazul al doilea.

V. I. Radu.

„Particular" sau „public"

A fost și este încă, de un scurt timp încoace, foarte mult la ordinea zilei asociarea aceasta de termeni: „învățămînt particular", grație energiei cu care profesorul universitar, deputatul Rădulescu-Motru a intervenit cu scrisul și cu cuvîntul, pentru a se grăbi reorganizarea învățămîntului particular.

Alăturarea acestor doi termeni este un eufemism. Nu poate fi învățămînt „particular", în senzul ce i se acordă la noi în țară, adecă un învățămînt care, pe de-o parte să fie socotit echivalent cu cel public,—întru cît dă, fie și indirect, același drept la funcțiuni în stat, iar pe de altă parte,—în afară de organele Statului.

Intr'un articol apărut în „Noua Revistă Romînă" d. Motru scrie, între altele:

„Monopolul nu are ce căuta în organizarea școalei, căci educațiunea integrală cere o varietate de metode pe care el nici odată nu o poate da, fie că este al Bisericii, fie că este al Statului. Monopolul presupune formarea personalității copilului în vederea unei vieți de uniformitate, dar nu în vederea unei vieți libere și variate, așa cum este viața modernă. Monopolul putea conveni unei societăți medievale, sau unei societăți cum era acea care asculta orbește de cuvîntul lui Napoleon, dar nici odată unei societăți din secolul al XX-lea, în care trăim noi".

Insă—adaogă d-sa — totodată: „Cum nu conține timpul nostru monopolul de Stat în materie de învățămînt, așa nu convine nici libertatea absolută a învățămîntului. Libertatea absolută ar fi recomandabilă numai pentru o societate care ar trăi în condițiuni ideale; anume, pentru o societate care n'ar cunoaște, între altele boala funcționarismului și specula vînzătorilor de vorbe goale, cum din nenorocire le prea cunoaște societatea romînească în care ne oflăm".

Confuzia de termen, trebuie înlăturată. Un învățămînt „particular" care să se substituie celui public, e un pericol și duce la abuzuri.

Profesorul cel mai respectabil și cel mai prețios factor în stat cînd e pe catedra școalei publice, trebuie ferit și la nevoie oprit de a se pune în serviciul exploatatorului care, într'o bună zi, ia inițiativa intemeerei unei „școli" care să îngăduie tuturor nevolnicilor să obțină diplomele pe care nu le-au putut dobîndi în școala statului, de unde au plecat pentru motive de incapacitate, ori—lucrul se întîmplă!—pentru că vre-un profesor întreprinzător le-a deschis el însuși și perspective, în schimbul unor sume convenite.

Inițiativa reorganizării învățămîntului privat ne va da prilejul să vedem mai de aproape unele forme dezastroase ale organizațiilor, ce se ascund sub denumirea de „particulare", pentru că au nevoie să se ascundă de controlul public.

△

Balcani și Balcanici

După ce va regula chestia balcanică, Europa va trebui neapărat să reguleze chestia... balcanicilor. Căci „balcanic" nu înseamnă un european așezat, în jurul clasicului munte — ci un aziatic, refractar la civilizație, crud și sîngeros, gata, ordinar și nestăpînit, să puie mîna pe topor ca să deslege problemele cari în Europa se discută cu provenienței și amenințare.

Noi, cari am văzut de aproape cum au tăiat în bucăți pe Stambuloff; noi, cari am asistat îngroziți cînd au sfîșiat pe Petcoff; noi, cari ne aducem aminte cu oroare de brutalitatea sălbatecă cu care au tratat pe prințul de Batenberg, mîndrul erou de la Șlivnița; noi, în sfîrșit, cari am fost martori, în mijlocul capitalei, la cel mai laș asasinat, a cărei victimă a fost Mihaileanu, un profesor blînd și pacinic — noi, îi cunoaștem pe balcanici și știm că, mai curînd ori mai tîrziu, va fi nevoie, în Europa, să se ia măsuri zdravene pentru a-i aduce, ceea ce nu pare să fie cu putință, la „sentimente" cari să ofenseze mai puțin sufletul oamenilor civilizați.

O dovadă nouă găsim azi în presa bulgărească despre ceea ce zicem, despre ceea ce este, de altfel, în sentimentul tuturor cari cunosc pe balcani.

Pe cînd guvernul de la Sofia tratează chestia rectificărei de graniță și pune în aparență toate formele necesare pentru a face să se uite ceea ce știm că este în cugetul poporului acestuia, pe care *noi* l'am adus la viață, presa îi rupe masca și 'l prezintă cu „trivialitatea grosolană" de care 'i cu neputință balcanicului să se desbere.

Reproducem un pasagiu, dintr'o gazetă naționalistă, pasagiu care înlătură minciuna și arată sufletul balcanicului așa cum e zămislit el:

„Cererea nerușinată a României a indignat întreaga opiniune publică, ceea ce a avut răsunet și în cabinetele marilor Puteri. Eri România a fost expusă la ocară în fața lumei întregi, iar conducătorilor ei li s'a cetit o lecție de morală, corectitudine internațională și cinste elementară de vecinătate.

„Mulțumită acestui fapt, îngrijorarea pe care România o inspira Bulgariei, a dispărut. Rămâne numai rușinea de care România va trebui să se spele multă vreme. Curajul de a intimida pe Bulgaria cu război s'a evaporat și raporturile dintre ambele țări au intrat din nou într'o fază favorabilă nouă. Raporturile acestea nu sunt asemănătoare raporturilor dintre acuzator și acuzatul, care s'a încercat să prade pe primul. In fața tribunalului opiniunei publice, Bulgaria poate să ierte tentativele criminale ale României. Dar mai amarnic va fi pentru dînsa, regretul pe care acum îl trimete Bulgaria ca unei nebune decăzute"...

Felul acesta barbar de a trata chestiile diplomatice, din partea unor oameni pe cari „cu sîngele nostru 'i-am smuls de la streangul turcesc" și azi îi hrănim pe mănoasele noastre cîmpii; felul acesta *aziatic* de a se conduce în mijlocul Europei, a exasperat diplomația și le-a înstrăinat simpatiile, chiar ale puterilor cari îi îmbrățișaseră.

Le Matin, din Paris, care a făcut o campanie desfrînată pentru balcanici, scrie acum: „Mai mulți ambasadori au desaprobat categoric amenințarea delegaților balcanici, de a întrerupe tratativele. Ambasadorul francez Cambon a declarat ieri delegaților aliați, că nu are cuvinte destul de ponderoase pentru a caracteriza gestul statelor balcanice".

Dacă s'a revoltat pînă și ambasadorul Franței de primitivitatea protejaților săi, e de înțeles pentru ce pe noi ne lasă reci lipsa de europenism a presei de la Sofia.

Constatăm, numai, că Europa va avea de lucru ca să facă educația unor oameni cari nu știu să părăsească toporul nici cînd tratează solemn chestii importante.

OAMENI ȘI LUCRURI

Politica lugubră

Cetitorii — chiar dacă nu toți fără excepție—vor putea gusta deliciile unei farse lugubre „montată" d-lui Georges Clémenceau, celebrul om de stat francez.

O reproducem în ziar cu titlul de document al vremei și pentru cuvîntul că — oare-cum — pe vremile aceste de tristețe, glumele nu sunt rău venite, chiar cînd nu le lipsește nota de grozăvie.

Clémenceau a fost lovit de..... moarte, în sensul pur politic al cuvîntului prin alegerea lui Poincaré la președinția Republicei. Prea se obișnuise a triumfa în alegeri prezidențiale. Fu de ajuns — în toiul afacerei Dreyfus — ca redactorul „Aurorei" să proclame: „Je vote pour Loubet", — iar mai tîrziu cu 7 ani: „Je vote pour Fallières", ca ambii candidați să învingă. De astă dată însă socoteala nu s'a potrivit, căci între prea puțin cunoscutul Pams și între briliantul Poincaré, fu preferat acesta din urmă, iar neobositul, neastîmpăratul Clémenceau trebui să se resigneze.

In campania dusă contra lui Poincaré nu s'a cruțat nici partea intimă, familiară, a vieței lui. S'a tipărit un pamflet anonim, în care s'a exploatat legenda — sau faptul, poate — că doamna Poincaré de astă-zi, soția tînără încă și frumoasă a lui Raymond Poincaré — este o foastă cîntăreață de cafenea, „culeasă" de un grec bogat și devenită — cu ocazia unei daraveri judiciare — favorita și pe urmă soția viitorului președinte al Republicei Franceze, — cu pretenția și cu dreptul de a locui în Eliseu.

E adevărat că în democratica republica aceste divulgări nu au avut urmări dezastroase. Dar răzbunările și-au făcut loc, în potriva adversarilor lui Poincaré, chiar cînd între ei se află un ermdit și un talent superior ca Georges Clémenceau.

Epitetul de „premier des flics" este o repetare a titlului ce și-a dat Clémenceau însuși, vorbind, la înmormîntarea unui sergent — erou, ucis într'o mișcare populară. Ministrul de interne și-a zis, modest cei dintâi gardist al Parisului".

Că pamfletul pomenește pe anti-clericalul Combes, pe franc-masonul Mascuraud și pe ceilalți, probează că a fost redactat în cercurile „dreptei" parlamentare pe care Poincaré, republicanul, a cam curtenit-o în ajunul alegerei.

Ori-cum, în Franța sunt încă oameni cari petrec....

Rodion.

Vous êtes prié d'assister aux Convoi, Service et Enterrement de:

† Monsieur Georges Clémenceau

Ancien Président de Conseil des Ministres, Premier des Flics

décédé subitement d'une colère rentrée, à propos de l'Election à la Présidence de la République de Monsieur Raymond Poincaré, dans les Couloirs du Congrès de Versailles et *Non muni des Sacrements de l'Église*

Qui auront lieu le 17 Février 1913 à **10 heures très précises** du matin.

Le Convoi partira du Palais de Versailles et l'Enterrement aura lieu au Cimetière des Pantins.

On est prié de n'apporter que de simples fleurs des champs.

De la part:

Du petit père COMBES, ancien Président du Conseil, son vieux copain;
François COMBES, Percepteur;
LAFON, Juge à Versailles;
PUECH, Député;
Paul CONSTANT, ancien Sous-Secrétaire d'Etat;
Albert LEVEL, du Comité Radical, et tous ses amis de l'Equipe à Papa COMBES.

On me crèvera, avait-il dit, plutot que de soutenir la candidature POINCARE, et je réponds, Moi, CLEMENCEAU, le Tombeur des Ministres, qu'il ne passera jamais.

Au *Congrès* de Versailles, il avait l'air fort bien portant. Il venait d'avaler un sandwich accompagné d'un verre de Bordeaux, et il avait terminé par un saucisson à l'ail; il semblait rayonnant, il était sûr de tomber POINCARE.

Hélas! trois fois hélas!!! POINCARE fut élu et comment!....

La plume se refuse à décrire la scène épouvantable qui se déroula; ce beau visage jadis encore frais, souriant, se crispa, un rictus terible lui défigura entièrement la face, on le vit agiter son corps et tomber entre les bras de ses fidèles amis.

*

La funeste nouvelle se répandit comme une traînée de poudre dans les couloirs, on entendit les répéter ces mots funèbres: *Clémenceau est malade, Clémeuceau est mort.*

Ses amis épouvantés, émus, cherchèrent à le ranimer, et en hâte ils le transportèrent sur le lit de feu Louis XIV; il n'était pas encore mort, mais il n'en valait guère mieux, ses beaux yeux s'entrouvrirent et on l'entendit murmurer d'une faible voix: Mon Dieu ou suis-je?. Et ses fidèles de lui répondre; Tu es couché dans le lit de Louis XIV. A ces mots son corps eut un tressaillement, le visage devint plns calme et il leur cria à tous: Merci, ce dernier honneur m'était bien du. Il rendit ensuite le dernier soupir.

On transporta l'Illustre Homme d'Etat du lit de Louis XIV à l'Amphithéâtre de l'Hopital de Versailles ou les carabins appelés à la hâte se mirent en devoir de faire l'autopsie. Toutes les sommités médicales s'empressèrent autour du corps et l'opération funèbre commença; son cerveau fut mis à découvert et l'on constata avec stupeur qu'il était complètement ramolli. Mis sur la balance il ne pesait à peine qu'une centaine de grammes, poids extra-léger!

Son coeur fut ensuite fouillé; l'on ne trouva à la place qu'un simple caillou.

Son foie était tout blanc.

Ses intestins, nous, n'en parlerons pas et pour cause.

Le corps fut ensuite habillé avec son bel habit du Dimanche, son clapeau haute forme sur le coin de l'oreille, et ensuite il fut enfermé dans une bière capitonnée. Ses amis le retransportèrent dans la chambre de Louis XIV, ou une chapelle ardente fut improvisée.

Les grades affligés avaient la larme à l'oeil et, soudain on vit apparaître les Dames de la Cour du grand Roi qui défilèrent devant le cercueil on remarquait en tête Madame de Pompadour, fortement émue, Madame de Maintenon dans un deuil trés sévère, qui ne quittait pas des yeux son bréviaire, puis les Demoiselles de Saint-Cyr. Elles s'agenouillèrent au pied du catafalque et entonnèrent le choeur d'Esther, ensuite l'air de *Malborough s'en va-t-en guerre*, et Madame de Maintenon se retira, toujours suivie de ses Demoiselles; ce fut d'une émotion palpitante.

Ensuite tout rentra dans le silence, hélas, ce n'etait qu'un rêve, un souffle, un rien!!

TESTAMENT

CECI EST MON TESTAMENT

Moi, Georges CLEMENCEAU, ancien Président du Conseil des Ministres, sain de corps et d'esprit,

JE LEGUE:

1) A mon vieil ami COMBES, qui m'a toujours soutenu dans mes luttes, mon marteau à briser les Miuistères, ce que j'ai toujours fait toute ma vie;

2) A mes Amis du Parti Radical tous mes vieux vestons ainsi que mes chapeaux à claque;

3) A mon fidèle ami MASCURAUD, tout le stock de décorations qu'il pourra encore placer;

4) Tous mes vieux papiers, secrets ou publics, à mon vieil ami LAFON, l'éminent Juge de Versailles, ils peuvent en tout cas lui être très utiles, il est toujours bon d'avoir du papier dans ses poches;

5) A mon ami DHAINAUT, le Directeur du Casino d'Enghien, ma vieille Roulette qui n'est pas truquée et est encore en excellent état. J'espère qu'il s'en servira et la gardera toujours avec un pieux souvenir;

6) A tous mes amis connus ou inconnus, ainsi qu'à mes ennemis, je leur demande de prier pour moi. S'adresser pour toutes récompenses au Concierge de l'Obélisque.

Telle est ma volonté.

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

Mişcarea naţională romînească

Chestia bisericească pe cale de rezolvire —Romînii aleg o delegaţiune de 30 persoane, cari să trateze cu rutenii— Democraţii se abţin de la orice mişcare.

Cernăuţi, 29 Ianuarie—După cum am anunţat, azi a avut loc în localitate o nouă mare întrunire publică romînească, în chestia bisericească, la care au participat şi delegaţi din provincie, între cari am observat numai preoţi şi săteni.

Intrunirea fiind convocată de deputaţii tuturor nuanţelor politice, au fost prezenţi toţi deputaţii romîni, afară de cei ai partidului democrat, cari sunt contra acţiunei începute.

Atmosfera din sală a fost favorabilă mişcărei întreprinse şi fiecare manifesta pentru o rezolvare pacinică şi urgentă a actualei crize bisericeşti, care frămîntă în mod serios pe toţi romînii bucovineni.

Precis la orele 3 p. m. şeful partidului naţional romîn d. dr. Eurelic Popovici, deschide întrunirea printr'o cuvîntare înflăcărată, prin care descrie în mod excelent actuala situaţie a chestiei bisericeşti şi greutăţile ce se ivesc în rezolvarea ei.

D-sa după ce salută delegaţii întregei romînimi bucovinene, roagă pe cei prezenţi, ca în aceste momente de grea cumpănă, să fie predominaţi numai de scumpa idee naţională şi în hotărîrele ce se vor lua să nu se aibă în vedere de cît numai chestia bisericească ca atare şi nici de cum interese politice de partid.

După d-sa ia cuvîntul deputatul preoţesc dr. Ipolit Tarnovschi, care prin o cuvîntare de aproape două oare a arătat în toate amănuntele, întregul istoric al chestiei bisericeşti începînd din timpul cînd biserica bucovineană a fost sub mitropolia din Iaşi, cum Bucovina a fost anexată Austriei, cum rutenii au încercat prima lovitură în anul 1865.

D-sa continuînd treptat-treptat, ajunge la timpul de faţă, bine-înţeles, fără să aibă a demonstra toate evenimentele mai importante prin care a trecut chestia bisericească.

Ajutat de un puternic talent oratoric, acest venerat preot a captivat asistenţa de la primele cuvinte. Bogăţia modului de expunere a chestiunei, a produs o impresie admirabilă asupra auditorului, care l'a întrerupt în nenumărate rînduri, prin aplause furtunoase.

D-sa după ce a terminat cu expunerea istorică a chestiunei, a arătat adunării, cum romînii au manifestat în nenumărate rînduri pentru păstrarea neştirbită a caracterului romînesc al bisericei ortodoxe bucovinene, ameninţat de o puternică expansiune, rutenii lucru ce dovedeşte că aceşti romîni veghează neadormiţi la postul de onoare, şi nu vor admite nici odată ca acest caracter bazat pe o istorie încontesabilă, să fie ştirbit. Din această cauză chiar, şi manifestarea de azi trebuie să fie demnă prin decisiunile ei, ca astfel, atît guvernul cît şi rutenii să vadă că poporul romîn e strîns unit, atunci cînd e vorba de chestiile sale naţionale.

D-sa salută ideia deputaţilor romîni, de a se discuta chestiunea, în mod pacinic între representanţii ambelor popoare şi speră că de astă dată se va putea ajunge la o înţălegere deplină şi ast fel actuala criză bisericească va fi odată pentru totdeauna rezolvată şi pacea între aceste două popoare va reintra în cadru ei normal. Să facem şi ultima încercare cu rutenii — zice d-sa — şi să vedem dacă ei fn adevăr doresc pacea; de vor răsboi, răsboi să fie, căci victoria e a noastră, din cauză că noi suntem cu dreptatea.

Salve de aplauze au acoperit această inimoasă cuvîntare.

Se dă apoi cuvîntul preotului Dracinschi din Rădăuţi, care declară, că în urma celor auzite de la oratori, e pe deplin convins de ne esitatea procedării, în modul expus pentru care lucru propune să se închidă discuţia şi să se procedă la alegerea delegaţilor care să fie împuterniciţi de a negocia cu delegaţii rutenilor.

Propunerea a fost primită şi se aleg 35 delegaţi din persoanele prezente la întrunire, urmînd apoi ca aceste 30 persoane să aleagă din mijlocul lor un număr de 6 membrii, care cunosc bine chestiunea, şi aceştia să fie împuterniciţi de a negocia.

Se anunţă apoi la cuvînt ilustrul consilier audic dr. E. Popovici membru al consistoriului, care propune adunării să decidă şi o directivă oare-care delegaţiunei alese, ca astfel această să ştie cam pînă unde să meargă cu concesiunile faţă de ruteni aşa ca să corespundă pe deplin aspiraţiunilor poporului romîn din Bucovina. D-sa e de părere că negocierile delegaţiunii cu rutenii să fie făcute numai în sensul hotărîrilor luate de anterioarele meetinguri romîneşti şi anume: *crearea unei episcopii separate pentru ruteni, sub administrarea mitropolitului* **care totdeauna trebuie să fie romîn**. *Asemenea şi vacantul post de archimandrit de scaun să fie ocupat* **numai de un romîn.** *Fie care din aceste două popoare să-şi păstreze autonomia naţioaală în biserică, printr'un consistor şi congres bisericese separat, etc. etc.*

Şi această propunere a fost primită cu mare însufleţire şi entusiasm.

Preşedintele întrunirii d. Turel Popovici, după ce mulţumeşte adunării, în numele delegaţilor aleşi, pentru onoarea şi încrederea acordată, promite şi roagă pe cei presenţi, ca întorcîndu-se prin comunele lor, să asigure pe toţi românii, că delegaţiunea aleasă nu va avea în vedere de cît numai interesele romîneşti, şi-şi va da toată silinţa să apere aceste interese cu toată căldura şi demnitatea cuvenită.

Mai vorbeşte apoi prof. dr. Ştef. Saghin, care cere persoanelor alese în delegaţiune, să se ferească de a face din chestia bisericească o afacere politică, arătînd, prin cuvinte duioase, marea răspundere ce şi-au luat. Şi d-sa speră în o apropiată rezolvare a chestiei bisericeşti, pe cale pacinică.

După aceasta, întrunirea mai decide ca negocierile, în această privinţă cu rutenii, să nu dureze mai mult de 3 luni.

Cu aceasta a luat sfîrşit impozanta întrunire publică de azi.

Zilele acestea delegaţiunea de 30 aleasă, se va întruni din nou pentru a alege o comisiune de la care să înceapă negocierile cu rutenii, cari deaseminea şi-au nominat deja delegaţii.

In cercurile româneşti locale se observă o mare însufleţire. Partidul democrat deşi nu înţelege resolvarea chestiei bisericeşti în sensul hotărît de meetingurile româneşti nu va opune însă nici o opoziţie negocierilor acestor delegaţiuni. Aceasta mai mult din causă că deputatul Aurel Onciul, şeful acestui partid, e convins că negocierile întreprinse dintre romîni şi ruteni, nu vor da nici un resultat satisfăcător.

Rutenii nu se vor mulţumi numai cu o episcopie reparată, iar romînii nu vor da mai mult, ceea ce va însemna ruperea tratativelor şi începerea unei noi lupte. La timpul potrivit şi partidul democrat va intra în acţiune.

Şi în celelalte cercuri româneşti, se crede că, până la finalizarea chestiunii, romînii vor mai avea nevoie şi de alte întruniri publice, cu caracter naţional mai pronunţat.

Gama.

Litere-Ştiinţe-Arte

Repertoriu teatral.—Pentru edificarea publicului iaşan publicăm piesele cari vor fi jucate pînă la închiderea stagiunei actuale:

Joi 31 Ianuarie: Strengarul din Paris.
Vineri 1 Februar; Prostul.
Sîmbătă 2 Febr., matineu: „Inşiră-te, Mărgărite", seara: Amicul Jack.
Duminică 3 Febr., matineu: „Zile vesele după răsboiu", seara: Amicul Jack.
Luni seara: Repetiţie pe scenă „Misterul camerei galbene" în pregătire pentru seara de 10 Februarie.

— La reprezentaţia de la 2 Februarie va lua parte şi d. Victor Eftimiu, autorul feeriei.

— Tînărul artist Calmuski, pe care publicul l'a distins în această stagiune îşi va încheia activitatea din astă iarnă încercînd o mare lovitură, în rolul gazetarului Ioseph Rouletabille din „Misterul Camerei galbene".

E un rol cu care poate face carieră, dacă-i va reuşi...

*

O reflecţie nedreaptă a „Nouei Reviste Romîne":

„A murit Carol Scrob, poet care ocupă în Istoria Literilor romîneşti capitolul ce se continuă pînă în zilele noastre cu poeţii Cincinat Pavelescu şi Victor Eftimiu."

*

Pierre Loti a incassat prima desmintire din partea echipagiului vaporului francez „Brieux".

După intervenţia prinţului Neculai al Greciei zisul echipagiu dezminte că ar fi văzut pe greci şi bulgari torturînd pe prizonerii turci.

*

In onoarea lui Mistral societatea astronomilor francezi, a dat numele de „Mireille" unei planete de curînd descoperită.

Propunerea a fost făcută de Camille Flammarion.

*

Edmond Rostand a terminat o traducere în versuri a lui „Faust". De asemenea un poem dramatic: „La dernière nult de Don Juan".

*

Un roman femeesc de o neştiutoare exaltare e cel al *Evelyne-i Moncoeur*. Ni se spune că e cel mai liric, cel mai anormal, cel mai... femeesc dintre romanele femeeşti.

*

A murit romancierul şi dramaturgul francez Oscar Métènier.

*

Alfred Capus a terminat o nouă piesă în 4 acte: „La ligne du coeur".

*

„Corespondenţa dintre Carlye şi Emerson a apărut tradusă — Prietenia înalterabilă timp de o jumătate de veac, care a unit pe cei doi filosofi, cu toate deosebirile între spiritul lor, între temperamentul şi chipul lor de activitate literară şi socială — e interesantă din toate punctele de vedere, pentru ceice cunosc şi sunt îndrăgostiţi de gîndirea plină de poezie a celor doi cugetători.

*

O casă de cinematografe cumparase pentru suma de 15000 fr., dreptul de a reprezenta trei drame de Dumas-tatăl: „Le Dame de Monseau" — „la Tour de Nesle" şi „les Trois Mousquetaires". Una din aceste drame a fost scrisă în colaborare cu Gaillardet cu care Dumas a avut, în urmă un grav conflict.

Moştenitorii Gailardet reclamă astăzi partea tatălui lor, parte care după ei, se ridică la 1500 fr. adică tot ce-a plătit casa de cinematografe.

Cauza fiind adusă înaintea tribunalului, s'a hotărît ca moştenitorii lui Gaillardet să primească 2500 fr., jumătate din preţuirea romanului scris în colaborare.

*

STRUNA ZILEI

VISCOL IAŞAN

De două zile bate vînt în oraş şi cade zapadă.

Ştire telefonică

Vînt? Furtună îndrăzneaţă,
Cum n'a fost de mult în Iaşi:
Zeci de firme... cad, în piaţă:
Negustori şi arendaşi...

INFORMAŢII

Se pare că tot mai sunt filo-romîni în capitala Franţei, judecînd după următoarea notiţă apărută în ultimul număr din „La Vie":

D. Mario Roques, romîno-filul va începe cursul d-sale de „Literatură populară romînă". Cursul se va ţinea la Sorbona, sala M. în fie-care Mercuri, oarele 2.

Inscrierile elevilor particulari.— Din cauza numeroaselor încurcături, cari s'au făcut în toţi anii cu ocaziunea înscrierilor elevilor particulari, la examenele din sesiunile de Iunie şi Septembrie, d. C. Dissescu ministrul instrucţiei publice, a luat dizpoziţiunea ca cererile de înscriere ale elevilor preparaţi în particular, să nu se mai facă dela 1—30 Aprilie.

D-sa a dispus ca acele cereri să se primească mai din vreme, şi anume dela 1 Februarie.

In deciziunea pe care d. ministru Dissescu a dat'o, a prevăzut, ca direcţiunea învăţămîntului particular să refuze toate cererile cari nu vor fi înaintate la timp şi în condiţiile prevăzute de regulamentul şcolar.

D-sa a dispus ca până în seara zilei de 30 Aprilie, elevii cari au cerut să fie înscrisi ca preparaţi în particular, să aibă înaintate toate actele necesare, cum şi recipisa prin care să adeverească că a plătit taxa şcolară pentru examen.

In ce priveşte, taxa şcolară de examen, nu a fost scăzut şi egalată cu taxele pe care elevii dela liceele statului le plătesc în urma ultimei dispoziţiuni a ministerului.

Elevii particulari, cari se vor înscri pentru cursul secundar inferior vor plăti 50 lei acei cari urmează a se înscri pentru cursul superior vor plăti 80 lei.

Elevii cari urmează a trece şi examenele de capacitate pentru clasele a patra şi a opta, vor mai plăti încă o taxă de 20 lei.

Direcţia învăţămîntului particular, avînd în vedere, noua decizie a d-lui Ministru Dissescu, a dispus ca toate cererile de înscriere să fie primite direct la minister, care urmează a le repartiza pe oraşe după indicaţiile elevilor cari au cerut să fie înscrişi.

Modificarea legei comerţului ambulant.— D. Ministru N. Xenopol, împlinind un vechiu deziderat al camerelor de comerţ din ţară, a întocmit un proect de lege care modifică actuala lege a comerţului ambulant.

Proiectul va fi discutat, zilele acestea, de consiliul miniştrilor iar în parlament va fi depus chiar în cursul actualei sesiuni.

Suntem în măsură să dăm cîteva din prevederile noului proect de lege. Astfel, pe viitor, autorizaţia de exercitare a acestui fel de comerţ se va cere ministerului de industrie şi comerţ de către fabricantul sau negustorul ale cărui produse se desfac prin acest fel de comerţ. Autorizaţia va consta dintr'un carnet pe care-l va purta comerciantul ambulant, Minorii vor trebui să facă prin părinţii lor cererea de a exercita acest comerţ.

Nu vor putea să exercite acest comerţ străinii cari nu se găsesc sub protecţiunea română.

Comerţul ambulant de miei va fi permis numai în anumite epoci ale anului. Nu se consideră ca comerţ ambulant de cît anumite fabricate, ca pieptene, ciorapi, îmbrăcăminte uşoară etc. Comerţul de zarzavaturi şi fructe se consideră ca ambulant.

Comercianţii ambulanţi vor trebui să plătească anumite taxe pentru exercitarea acestui comerţ.

Vom publica la timp şi celelalte amănunte ale acestui proiect de lege, pe care l-au cerut, în atîtea rînduri congresele Camerelor de comerţ şi pe care actualul ministru al industriei şi comerţului l-a realizat.

In localitate s'a constatat azi un caz nou de scarlatină, în strada Tăcută.

Consiliul comunal, în şedinţa de aseară, a hotărît să scoată în vînzare, prin licitaţie publică, locul vechei grădini a Primăriei.

Licitaţia se va face pentru două loturi.

Luni seara, 28 Ianuar, a avut loc în localul Societăţei de Medici şi Naturalişti din localitate, şedinţa ştiinţifică a acestei societăţi, sub preşidenţia d-lui prof. dr. Bacaloglu.

La ordinea de zi au fost următoarele:

1) Bolnav oporat de hernie inquinală printr'un nou procedeu mioplastic, d. dr. Ţaicu.

2) Bolnav cu transplantare a peroneului pentru o fractură a gambei complicată de pseudartroză, d. dr. Anghel.

3) Un caz de sarcină extrauterină, d. d. dr. Anghel.

4) Un caz de moarte subită post-partum prin embolie, d. dr. Ţaicu.

5) „Embarin" în tratamentul sifilisului, d. dr. Demetriade.

6) Tratamentul cu pulbere în blenoragia la femei, d. dr. Demetriade.

7) Hemoragie intraventriculară cu sihdrom de meningită cerebrospinală; supravieţuire de 38 de zile, d-nii d-ri Bacaloglu şi Erbiceanu.

La această şedinţă au luat parte d-nii d-ri: Botez, Erbiceanu, Demetriade, Anghel, Imerwol, Tănăsescu Parhon, Stoian, Tudor, Ţaicu şi Vrânceanu.

ROMÂNIA

Judecătorul Sindic al Trib. Neamţ

Publicaţiune de Vînzare

Conform jurnalului Tribunalului Neamţ sub No. 770 | 1913 ora 9 a. m. se va vinde prin licitaţie publică averea falitului David Samsony consistînd în maşinării şi unelte de tipografie din urba Piatra-N. între care este şi o maşină nouă rotativă care la cumpărare a costat peste 14000 lei.

Vînzarea se va face în Urba Piatra-N. la faţa locului, fie parţial, fie în total şi numai bani gata

No. 242 Ian. 28 | 1913

Judecător Sindic, **V. Rădulescu.**

BANCA IAŞILOR

BILANŢUL GENERAL

Incheiat la 31 Decembrie 1912

ACTIV

Acţionari			430,000	—
Cassa			116,849	77
Conturi curente debitoare			3,074,718	65
Efecte scontate	în portofoliu	1,130,458 30		
	Predate cassei	80,984 15		
	Reescontate	1,857,327 20	3,068,769	65
Efecte în gaj	în portofoliu	197,556 90		
	Predate cassei	14,773 70		
	în deposit	1,710,888 05	1,923,218	65
Efecte publice angajate			489,100	—
Ipoteci, Cesiuni, Titluri în gaj	în portofoliu	1,402,820 65		
	în deposit	125,100 —	1,527,920	65
Cauţiuni			123,400	—
Efecte publice	Nominal	1,100 —	1,023	—
Cupoane scontate			8,219	15
Diverşi conturi			292,416	82
Depozite libere			15,000	—
Efecte spre încasare predate cassei			95,250	62
Corespondenţi de încasare			67,859	60
Mobilier şi Materiale			7,577	05
			11,241,323	61

PASIV

Capital	2,500,000	—
Fond de rezervă	84,630	—
Fond de prevedere	54,000	—
Depuneri spre fructificare	676,444	85
Conturi curente	1,910,408	30
Mandate la ordin	3,406	65
Ordine de plată	405	40
Deponenţi de efecte în gaj	1,930,437	90
„ „ ipoteci, cesiuni, titluri în gaj	1,527,920	65
„ „ efecte publice	261,600	—
„ „ Cauţiuni	123,400	—
„ „ efecte spre încasare	113,761	67
Diversi efecte reescontate	1,857,327	20
Fond de pensiuni	980	—
Reescont	44,546	95
Dobândă la emisiunea a II-a	27,000	—
Beneficiu net	125,054	04
	11,241,323	61

CONTUL DE PROFIT ŞI PERDERE

Incheiat la 31 Decembrie 1912

DEBIT

Cheltueli de administraţie	59,215	55
Diverse amortismente	16,488	75
Mobilier şi Materiale	1,894	20
Fond de prevedere	54,000	—
Reescont	44,546	95
Dobânda la emisiunea a II-a	27,000	—
Beneficiu Net	125,054	04
	328,199	49

CREDIT

Dobânzi şi Beneficii	328,199	49
	328,199	49

Preşedinte, **C. Climescu** Director, **Cristea Daniel** Şef Contabil, **Grigore Vasiliu**

Ultime Informaţii

Faţă de zvonurile de mobilizare ce circulă din nou prin Iaşi, suntem autorizaţi de d. general Lambrino, comandantul Corpului IV de armată, să arătăm că aceste zvonuri sunt cu totul neîntemeiate.

Comisiunea parlamentară numită de d. Al. Badareu, ministru de lucrări publice, spre a studia chestiunea modificărei legei drumurilor, se compune astfel :

Senatori : D-nii Atanasiu, C. Ioan, Bădulescu Al., Constantinescu Gh., Michiu Pavel, Pariano C., Radovici G. Al, dr. Sabin Gr., Stroici N. Gh., Teodor P. Emil, Teodor Ioan, Tisescu Const. şi Usrian Gh. căpit.

Deputaţi : Anghelescu Ioan, Cincu Nestor, Vasiliu D. Gr.. Teleman N. general, Moruzi Sebastian, Juvara Emil, Iarca C., Guran N.. Greceanu A. D, Ghica T. I., Ghica Ed., Geblescu Const., Enăşescu N., Emandi T.. Dimitropol N., Ciuntu Gr., Cananău Titus, Cămărăşescu Toma şi Baranga Victor.

A. S. R. Principele Carol a plecat astă-zi dimineaţă la Berlin, via Burdujeni.

Desbaterile în procesul de presă derivat, din afacerea Ana Loster, au ţinut ieri pînă la miezul nopţii. Juraţii au adus verdicte negative în baza cărora Curtea a pronunţat achitarea domnilor Armăşescu, Macri şi Vasilescu.

Sesiunea din Ianuarie a Curţii cu juri din Iaşi a luat sfîrşit cu acest proces.

Duminecă, 3 Februarie, va avea loc la Şorăneşti, jud. Vaslui, înmormîntarea regretatului Gheorghieş Racoviţă.

Contrar altor ştiri, defunctul n'a lasat testament.

Din partea d-lui Mihail Dragomirescu suntem autorizaţi a dezminţi informaţia unui ziar local ca d-sa va ţinea o conferinţă la teatrul naţional din Iaşi.

Se crede că în curînd d. profesor dr. N. Tomescu va veni în Iaşi să inspecteze organizaţia Casei medicale din localitate.

In „Amfiteatrnl liceului Naţional" Duminică 3 Februar c., ora 4 p. m. d-nul dr. Panaite Zosin va relua interesantele sale prelegeri publice ştiinţifice, pentru *Cultura generală pozitivă*, tratînd despre *viaţa şi Opera lui Auguste Comte. Intrarea liberă.*

Consiliul de higienă, în viitoarea sa şedinţă se va ocupa de măsura luată de administraţia comunală, ca de azi înainte tranhportarea cărnei de la abator în oraş, să se facă prin vagoane de tramvai

Pentru marele bal costumat şi mascat din seara de 2 Februarie în sale de gimnastică şi sport au sosit costume, măşti, deghizamente complete şi se găsesc la sediul zisei societăţi.

Carnetele de identitate pentru funcţionari spre a se servi de reducerea pe C. F., se eliberează la prefectura jud. Iaşi, în toate zilele lucrătoare de la 10—11 dimineaţă.

Dl. dr. Amza Jianu, noul profesor de chirurgie la Facultatea de medicină, va ţine lecţiunea de deschidere a cursului său, Luni 4 Februar.

La tribunalul Botoşani se pledează astă-zi importanta acţiune pentru reziliere a contractului de arendă a moşiei Flămînzi pe baza legeî trustului.

Vineri se va judeca la curtea de casaţie, s. I, procesul pentru anularea contractului de arendă a moşiei Ripiceni, pe baza legei trustului.

Afacerea va fi trimisă spre a fi judecată în secţii unite.

Corpurile legiuitoare au luat vacanţă pănă Luni, 4 c.

Domnişoara Renescu, a obţinut cu începere de la 1 Februarie, un concediu de două luni, dela catedra sa dela şcoala primară din Păcurari.

Domnul Petre Missir este candidatul guvernului la alegerea senatorială din Roman, în ziua de 10 Februarie, în locul regretatului Haret.

D. doctorand Ion Chiru a fost numit preparator la clinica dermato- sifilitică a d-lui profesor Demetriade.

Domnul dr. Demostene a fost numit membru în comisia instituită pentru rădicarea la rangul de profesor a d-lui agregat dr. Tănăsescu.

Imobilul din Iaşi, strada Ştefan cel mare, proprietatea Vasserman, a fost cumparat de Banca Iaşilor peste 145000 lei.

Comerciantul de pielerii S. Gutman, din Iaşi, fiind declarat în stare de faliment a fost arestat. Unul din creditorii numitului, Premislianer, a făcut opoziţie şi tribunalul primind'o a rîdicat astăzi starea de faliment.

Domnul A. A. Badareu a sosit astăzi în Iaşi.

Domnul Aurel Zeuleanu a fost numit suplinitor la catedra de drept internaţional privat, vacantă prin transferarea la facultatea din Bucureşti a d-lui P. Missir.

Senatul universitar se intruneşte astă-zi ora 5, spre a lua cunoştinţă de raportul rectorului asupra alegerei de la centrul studenţesc.

Suntem informaţi că raportul conchide la legalitatea efectuării alegerei. Senatul, în majoritate, va hotărî, însă, casarea acelei alegeri.

Serbarea de la Seminar. — Cu o deosebită solemnitate—astăzi la Seminarul „Veniamin" s'a serbat patronul şcoalei.

Serbarea a început cu serviciul Divin, oficiat în capela Seminarului de către Prea Sf. Sa Episcopul Antim, asistat de către păr. Gotcu, Mitru şi Stupcanu, profesor ai Seminarului.

După serviciul sf. Liturghii, s'a făcut Tedeumul obicinuit şi apoi toţi învitaţii în frunte cu I. P. S. S. Mitropolit, d. Ministru Badareu, d. secretar general Lascar şi ceilalţi, cum şi toţi profesorii şcoalei au trecut în sala de recepţie a Seminarului unde păr. Savin, rectorul Seminarului, a deschis serbarea, arătînd prin cuvinte bine simţite importanţa zilei de astăzi pentru Seminar, profesori şi elevi.

Se dă cuvîntul d-lui delegat al conferinţei profesorale V. Oiaga, care şi-a desvoltat teza tratînd despre predică în general şi împrejurările în care trebuie alcătuite ca să producă efect ascultătorilor şi acest discurs a fost foarte mult aplaudat.

I. P, S. S. Mitropolit luînd cuvîntul mulţumeşte lui Pavel Savin pentru cele aratate în întroducerea cari s'a adiverit prin cele zise de d. V. Oiaga.

Mulţumeşte şi d-lui Oiaga pentru alegerea potrivită a subiectului ce a tratat cu această ocazie.

La şampanie d. prof. Rişcanu, care era de faţă rîdică tuast pentru I. P. S. Sa Mitropolitul şi cere voe ca odată cu aceasta să mulţumească fostului elev P. Savin ca e cunoscînd cum fusese seminarul altădată, ca profesor al Seminarului ce fuse — faţă cu cel de astăzi vede un progres real.

I. P. S. S. Mitropolit, luind cuvîntul tuastează pentru director şi profesorii Seminarului, adăugînd că între I. P. S. Sa şi profesori, nu trebue să se vadă de cît o prietenie şi o dragoste reciprocă ca cel ce este şeful duhovnicesc al Seminaralui.

După I. P. S. S. Mitr. Păr. Director citeşte telegrama de felicit. a d-lui Disescu Ministru Cult. telegrama d-lui profesor al Seminarului Cetral Buc. şi se tuastează în sănătatea d-lui Disescu, Miinistrul Cult.

D. Bădăreu tuastează pentru I. P. S. Mitropolit şi pentru d. Răşcanu.

Din partea profesor. Sem. a tuastat mulţumind I. P. S. şi d-lui Badareu, d-l profesor Cădere.

O nouă serie de filme daneze se reprezintă la cinematograful Pathé Frères, din vasta sala a Circului Sidoli. „Salvată prin aeroplan !" este titlul piesei din noul program de astă-seară Mercuri. Bogată prin extraordinarul scenariu—specialitatea filmelor daneze—această desfăşurare străluceşte şi prin incompara bila interpretare, fiind susţinute toate rolurile de eminenţii artişti dramatici ai scenelor scandinave.

Sunt cuprinse în noul program de astă-seară (compus escepţional din cinci părţi) :

Resignaţiuni sublime, film parizian Mare roman contimporan.

Instinctul de mamă la păsări, popularizare ştiinţifică.

Trio Storla, scene artistice-sportive de varieteu.

Tîndală otrăvitor fără voe, scene comice cu André Deed simpaticul humorist.

Poimîne Vineri program nou, cu al doilea film danez.

Dela 25 Ianuarie produsele Debitului Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse :

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Unt pentru masă şi cafea		5.20
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte	1.80 şi	2,—
Brînză de munte de toamnă		2.40
Ouă zilnic proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval greçesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.40
Brînză de munte de burduf		2.40
Caşcaval penteleu		3.40
Depozit permanent de Schweitzer elveţian		4.40
Brînză de Brăila (Telemea)		1.40

S'a pus în vînzare din producţie proprie : muşchi afumat de porc, limbi afumate de vacă şi de porc, salam de sibiu, ghiudem, etc., cari se vînd pentru reclamă sub preţul pieţii.

Diferite varietăţi de mere.

Se găsesc zilnic paseri tăiate

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 30 Ianuarie

Grozăviile de la Bulair

Eşire îndrăzneaţă a turcilor din Adrianopol

Asasinarea unui deputat

Viena.—Ziarele afiă din Cetinge că în luptele cari au durat trei zile împrejurul Scutarilor, ar fi fost ucişi şi răniţi 126 de ofiţeri muntenegreni.

Printre cei ucişi ar fi doi veri ai reginei, iar printre răniţi un frate ai reginei.

*

Sofia.—Regele mişcat de conduita vitejească a diviziei 7-a din Rilo, care singură în lupta de la Bulair a pus pe fugă şease divizii inamice, susţinute de artileria flotei turce, a adresat mulţumiri trupelor acestei divizii felicitîndu-le pentru vitejia lor.

Informaţiuni complementare stabilesc că lupta, a luat proporţiile unui dezastru pentru turci. Pînă în prezent 2500 de cadavre de turci, au fost înmormîntate de către bulgari, mai bine de 3 mii alte cadavre zac pe cîmp. Trupele turce debarcate la Charchioi erau ca de două divizii, lar debarcarea a durat 2 zile; în dimineaţa zilei de a treia turcii fură atacaţi cu impetuozitate de către bulgari. Pe la oarele 3 p. m. turcii fiind impresuraţi au luat-o la fugă cuprinşi de panică şi au ajuns cu greutate la ţărm fiind urmăriţi de focul infanteriei şi artileriei bulgare.

Imbarcarea s'a făcut în mare dezordine, sub apararea tunurilor vaselor turceşti, cari în urmă se depărtară în grabă escortînd trupele turce bătute.

Atitudinea îndrăzneaţă a artileriştilor de munte bulgari, cari în decursul atacului au înaintat spre ţărm jenînd considerabil prin focurile lor de strapnele, reîmbarcarea turcilor provoacă admiraţiune de oare-ce aceasta este unicul caz în care artileria de munte să sprijine lupta contra vaselor de răsboiu.

*

Paris.—Bulgaria refuzînd a neutraliza un cartier din Adrianopole spre a adăposti pe străini în decursul asedialui, ori să autorizeze pe străini să părăsească oraşul.

Franţa a stăruit din nou în mod presant ca naţionalii săi să fie autorizaţi să iasă din Adrianopole.

*

Constantinopol.—Şi pe ziua de eri trupe noi şi 36 de tunuri cu muniţiunile lor au părăsit bordul transporturilor de la Constantinopole cu destinaţiune pentru Marea Marmara. S'a constatat în genere că toate trupele transportate pînă în prezent al căror număr se socoteşte ca la 60 mii sunt oameni sănătoşi şi solizi şi bine aprovizionaţi. Pînă în prezent nu a sosit nici o ştire sigură despre izbinda încercărilor de debarcare la Midiasi. In alte puncte pe pe Marea Neagră, circulă zvonul oă aceste încercări pînă în prezent nu au izbutit. In cursul operaţiuuilor de la Kalikratia, Rodosto, Charkioi, Miriofito şi Bulair.

Flota turcă a fost gata a sprijini în mod eficace mai ales debarcarea trupelor.

*

Sofia.—De la reluarea ostilităţilor turcii credincioşi obiceiurilor lor tradiţionale caută să respîndească neîncetat ştiri relatînd isbînzi strălucite ale trupelor turceşti şi în general debarcarea pe toată linia, pe toată întinderea coastelor Mărilor Marmara şi Neagră ai crede că armata turcă este victorioasă pe toate punctele companiilor de operaţiuni din Tracia.

In urma acestor ştiri tendenţioase şi pentru a pune totdeauna capăt fabulelor născocite la Constantinopol, cartierul general bulgar declară categoric că nici o încercare de debarcare nu s'a făcut pănă acum aiurea de Catlapodima şi la Darkioi unde turcii au fost respinşi cu pierderi. Nici o luptă importantă nu a avut loc la Ceatalgea.

Iar în peninsula Galipoli e de ajuns a spune că turcii au avut mai bine de 15000 ucişi şi răniţi în lupta de la Bulair. Pentru a înţelege cît e de ridicol de a vorbi despre isbînzile turcilor în această zonă, turcii pot născoci victorii închipuite. Aceasta nu le va schimba soarta şi situaţiunea lor în răsboi, iar publicul european nu se va înşela.

*

Constantinopolo. — O comunicaţie oficială a ministerului de răsboiu zice: „alaltăeri nici o schimbare nu a avut loc la aripa dreaptă de la Ceatalgea, aceasta a alungat în direcţia Akalan pe inamicul ce se afla în faţa detaşamentelor trimise de div. 9, în urma unui atac de recunoaştere făcut în direcţia voluntarilor noştri.

Aripa stîngă a inamicului a suferit o înfrîngere. Un detaşament trimis în recunoaştere a intrat în zori în Ceatalgea şi a ocupat oraşul. Inamicul e evacuat înălţimile de la Beuluk, care domnia la vestul Ceatalgei.

Forţele noastre cari s'au stabilit la Babsaburgas, au ocupat în urma unui atac vitejesc cu baioneta crestele situate la vestul acestei localităţi.

Bulgarii se retrag în direcţia de vest. Un comunicat oficial spune, la 3 Februarie grecii au operat un nou atac la Ianina, însă nu au reuşit şi au trebuit să se retragă.

Nici o schimbare pe frontul de nord, pe ziua de eri. Linişte la Bulair. Bulgarii sunt ocupaţi a-şi face întăriri în faţa Bulairului ; şapte ori opt unităţi ale flotei grece au fost lîngă Imbros. Două imbarcaţiuni pline cu trupe grece au venit pe coasta Aivadjik însă au fost respinşi. S'au lut măsuri necesare.

*

Constantinopol.—Un puternic detaşament otoman a făcut o eşire din Adrianopole, în urma căreia a ocupat prin asalt cu baioneta o poziţiune a inamicului la Deliden cauzîndu-i perderi considerabile şi s'a retras apoi la Vechile lor poziţiuni.

*

Sofia.— Alaltaeri trupele bulgare de la Ceatalgea, după ce au respins atacurile turceşti pe toată linia, afară de flancul extremei drepte, unde erau expuşi focului convergent al vaselor Turceşti de pe Marmara şi golful Buiuccemdge, sau retras pe poziţiunile noi de la 5—6 kilometri înapoi.

Perderile Bulgarilor sunt neînsemnate ; ale turcilor sunt de mai multe mii, cauzate mai ales de fokurile Şrapnelelor Bulgare. In faţa Bulairului trupele se întăresc în poziţiuni. Inamicul nu a făcut eri nici o apariţiune contra lor. Bulgarii curăţă cîmpia de trupurile turcilor ucişi, al căror număr se ridică la 5—6000 soldaţi şi 50 ofiţeri. Se presupune că al răniţilor e mult mai mare. In tot cursul zilei Cuirasatele Turce au kanonat flancul stîng al bulgarilor ucizînd un om şi rănind uşor pe altul.

Trupele Turceşti care la 8 şi 9 au scoborît la Charkioi, au fost inpresurate de Bulgari şi cuprinse de panică s'a retras în dezordine.

Bombardarea de la Sarkitz

Bucureşti. — Ziarul „Adevărul" a primit aseară prin radiotelegrafie telegramele următoare de pe vaporul „România", —care se află pe Marea Neagră.

Iată textnl acestei telegrame:

Vaporul „România"—Radio-Constanţa —29 Ianuarie. orele 4·30.

Eri seara la orele 9 vaporul „România" traversînd Marea de Marmara, a putut azista la bombardarea localităţei Sarkitz, situată la 40 kilometri de Galipoli.

Trei vase turceşti se aflau acolo, pentru a proteja debarcarea de noi trupe. Aceste trupe vor ataca mîne pe bulgari, cari au înaiutat în peninsulă.

Flota turcă este în plină acţiune. Proectoarele luminau coasta pe o mare întindere.

Vasele sunt în apropiere de coastă şi debarcarea se face în cea mai mare activitate, sub protecţia focului de artilerie.

Două vase ambulante au transportat spre Dardanele 1000 de răniţi din Galipoli. Spitalele şi şcoalele sunt pline de răniţi.

*

Apararea naţională a format 13 regimente de voluntari başibuzuci pentru a hărţui pe inamic.

*

Cuirasatul Assare-Tewfika mergînd de la Midia la Barkos, pentru a protegui debarcarea trupelor turceşti, s'a ciocnit de nişte mine subterane bulgare, şi a eşuat lîngă Capul Karaburun.

Cuirasatul a suferit avarii grave.

*

Vaporul Cherket 64 transportînd 1500 soldaţi turci spre Galipoli a fost scufundat de artileria bulgară.

Tratativele romîno-bulgare

Sofia. — Azi au inceput tratativele, între d-nii Ghica, Ministrul României din Sofia, şi d. Sarafoff al doilea delegat bulgar.

D. Daneff nu s'a intors încă de pe cîmpul de răsboi.

Ciocnire de vapoare

Constantinopol. — Pe la prînz vasul Caucas al mesageriilor franceze maritim eşind din port a dat peste yachtul imperial Istambol care manevra spre a intra în Cornul de aur. Istambol a avut serioase avarii în partea dinainte pe cînd Caucase n'a avut nici o stricăciune. Caucase a lovit şi o marcă de care Istambol voia să'şi lege odgoanele. Marca s'a scufundat împreună cu un om care se afla pe dînsa.

Asasinarea unui deputat

Viena.— Cunoscutul deputat socialist-democrat vienez Schumler înapoindu-se la Viena de la Stockerau, lîngă Viena unde fusese spre a asista la o întrunire politică a fost ucis la orele 11 seara în gară de un om prin focuri de browning.

Atentatorul a fost arestat. Dînsul este un om ca de 42 ani şi se numeşte Paul Kunschac lucrător metalurgic şi a declarat că este vorba de un act de răsbunare.

Un loc viran foarte spaţios de inchiriat. Strada Cuza Vodă 13 de pe acum.

DE VÎNZARE

Case mari, poziţie bună, Str. Vasile Lupu, *(foastă Cuza-Vodă)* **No. 90.**

Doritorii se vor adresa proprietarului care domiciliază în acele case.

Dr. L. FISCH

Specializat la Berlin în

BOLI DE COPII

în clinicile prof. **Heubner** *(Charité),* **Neumann** *(Säuglingsfürsorge),* **Finkelstein** *(Azilul de copii).*

Iaşi, str. Cuza-Vodă (Golia) 42.

Consult 10—11 şi 3—5.

Fîn *calitate superioară, precum şi* **nuci** *sunt de vînzare. Str. Lascar Catargi 45 loco.*

Berăria LUTHER

PIAŢA UNIREI

Cu începere dela 20 lanuarie a. c.

vor area loc în fie-care seară

CONCERTE

sub conducerea mae trului

— GH. DRAGOIU —

cu concursul celebrei cîntăreţe

AGLAEA MIHAIL

absolventă a Conservatorului din Milano care va cînta bucăţi romîneşti, italieneşti şi franţuzeşti.

Un bogat repertoriu cu piese din cele mai alese.

Sîmbetele, Duminicile şi Serbătorile vor avea loc la orele 5 p. m.

— MATINEURI —

şi seara concerte dela orele 3 — 1 de noapte.

— EXCELENTA BERE PILSEN —

Restaurant francez şi romîn la ori ce oră din zi şi noapte.

Serviciul prompt. DIRECŢIUNEA

Se primesc banchete şi nunţi. Abonamente lunare masă fixă, 3 lei la discreţie.

Doctor A. SPIRT

Specializat la Paris şi Berlin în boalele de

Gură, Gît, Nas şi Urechi

esofagoscopia, bronschoscopia, electrolisa

Consult. 9—12 a. m. şi 3—5 p. m.

Strada Ştefan cel Mare No. 47

visa-à-vis de Mitropolie

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Frumoasă No 17.

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către semităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea bolelor de Rinichi şi Vesică

De vînzare la principalele magazine de consum, drogherii şi farmacii din ţară. Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Teacova
Reprezentanţi pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultaţi medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

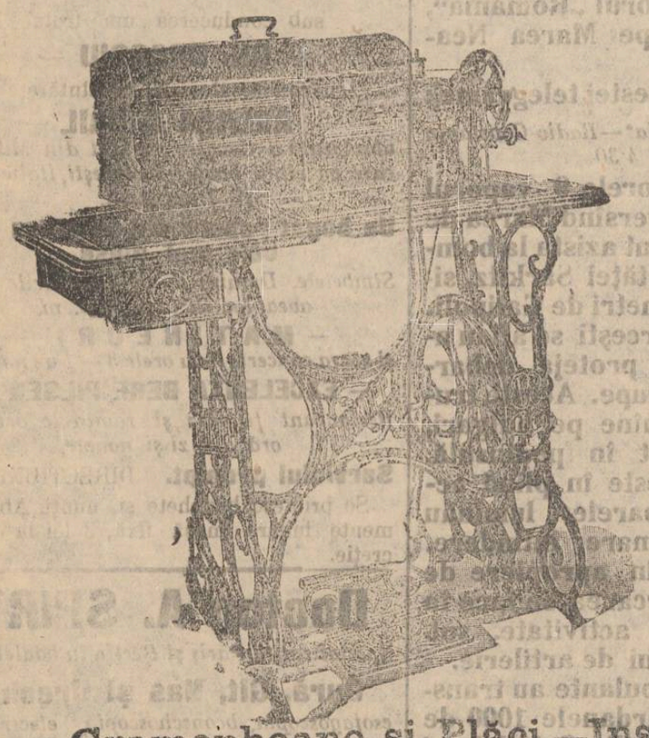

Bicicletele BRENABOR
Intrebuinţate de ar senalele armatelor din Europa.

Bicicletele Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI ÎN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcoviol

NEVRALGIEI Hapurile Doctorului Mousette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc pe Nevralgiile cele mai grele de tămpenie, Migrenele, Guturaiul, Durerile de cap, Durerile de dinţi, Durerile de ureche, Durerile de spate, Durerile de piept, Durerile de stomac, Durerile de ficat, Durerile de rinichi, Durerile de vesică, Durerile de pulpe, Durerile de picioare, Durerile de mîini, Durerile de braţe, Durerile de umeri, Durerile de gât, Durerile de obraz, Durerile de ochi, Durerile de urechi, Durerile de nas, Durerile de gură, Durerile de dinţi, Durerile de limbă, Durerile de buze, Durerile de bărbie, Durerile de frunte, Durerile de tîmple, Durerile de creştet, Durerile de ceafă, Durerile de umeri, Durerile de braţe, Durerile de mîini, Durerile de piept, Durerile de spate, Durerile de stomac, Durerile de ficat, Durerile de rinichi, Durerile de vesică, Durerile de pulpe, Durerile de picioare